5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei
6 luni . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1678 Sîmbătă 1 Septembrie 1912

Obrăznicia învinșilor

Ultima campanie junimistă—care e, fără îndoială, ultimul horcăit al muribundului—ar fi trebuit să provoace milă, dacă n'ar fi fost prea desgustător de respingătoare.

Nu e un secret pentru nimeni rostul guvernului de vară, care primi situația în împrejurări atît de ilariante. Ei bine, fiind cunoscut tutulor rostul acesta neputincios și ridicul, nu e ciudată campania organelor junimiste împotriva magistraturii țărei?

Guvernul acesta de vară a primit „puterea" nu numai pentru a face dovada că o țară se poate conduce și fără guvern, dar pentru a implini anumite însărcinări de reparațiune a acțiunei dezastroase a predecesorilor săi de tristă și scandaloasă amintire. Prima însărcinare a acestui guvern era să scape țara de rușinea și greul activității brutale a fostului guvern. Soluția pe care o alesese nu ostenise prea mult îmbătrînita lui inteligență, căci ea se impunea din însăși necesitatea împrejurărilor: trebue să se lase totul în seama chibzuinței justiției.

Șeapte sentințe judecătorești sunt unanime în a condamna purtarea nelegală, despotică și scandaloasă a guvernării d-lui P. Carp. Logic ar fi fost ca faptul acesta să nu contrazică întru nimic atitudinea—zice-se, împăciuitoare—a guvernului presidat de d. Maiorescu. Căci, însăși recunoașterea generală a ilegalităților fostului guvern, determinau rațiunea de a fi a celui actual. Dacă totul ar fi fost corect și în bună orînduială, ce rost ar fi avut „modificarea" guvernului trecut și aducerea în capul treburilor politice a unui guvern de pensionari? Guvernul Maiorescu, primind puterea, a arătat, prin însuși acest act, recunoașterea stării anormale dinnaintea sa.

Lucrul e logic.

Prin urmare, dacă așa se prezintau împrejurările, dacă îngăduința țărei se învoia cu un guvern de oameni nevoiași și șubrezi tocmai în clipa cînd întreaga activitate socială a țării era în cea mai anarhică fierbere, care ar fi trebuit să fie atitudinea de azi a presei guvernamentale?

Aceasta ar fi trebuit să primească — nu zicem fără necaz,—dar în ori ce caz, fără cîrtire, deciziunile repetate și statornice ale justiției.

Infierarea deslănțuirii pătimașe și brutale a unor resentimente de răzbunare personală, cari nu priveau judecata opiniei publice, ar fi trebuit să rămînă cel puțin nerelevată de presa oficioasă, dacă ar fi fost condusă de cît de puțină logică.

Căci, să facem încă un raționament.

Care a fost motivul isgonirii dela cîrma statului a guvernului Carp? Și mai ales, care a fost legitimarea constituirii— atît de șubrede—a guvernului Maiorescu?

Crede presa guvernamentală că tocmai justificarea acțiunei smintite a fostului ministru de interne, a provocat înlocuirea guvernului din care acesta făcea parte? Căci, dacă ar fi fost așa, atunci ce rost putea avea o „modificare", atît de forțată, a cabinetului precedent?

Va să zică, întocmirea însăși a guvernului Maiorescu era cea mai complectă și cea mai învederată recunoaștere a turor păcatelor și a tuturor murdăriilor cu care se încărcase ministerul precedent.

I s'a cerut guvernului Maiorescu—toată opinia publică a țării, care isgonise din fruntea afacerilor ei patima și depotismul celui mai temerar guvern călcător de legalitate din cîte au fost, a cerut-o—ca să aducă o cît mai neapărată și neîntîrziată soluție în chestia tramwayelor. S'a ales, cum ziserăm, soluția pe care fatalitatea circumstanțelor o impuneau de la sine: hotărîrea definitivă a justiției.

Ei bine, după ce această hotărîre s'a auzit, ne-am fi așteptat, ca să fie înregistrată de presa guvernamentală fără codire. Cum ziserăm, așa ar fi fost logic.

N'a fost, totuși așa. N'a fost așa cum era logic, pentru că de fapt, eram guvernați tot de ministerul trecut, care isgonit de la cîrmă, se retrăsese cu toată ticăloșia și cu toată răutatea lui în culise, — de unde poruncea și îndemna neauzit.

Bieții pensionari, care se învîrteau după cei ce suflau din culise, au fost forțați să se contrazică, prin nevinovăția lor de a fi numai în fruntea țării. Iată adevărul.

Așa dar, nu împotriva nepuținței inovensife a bieților bătrîni, care au fost nevoiți să prezideze guvernul la ultima cădere a junimismului, se îndreaptă indignarea și scîrba opiniei publice, ci împotriva netrebnicilor cari, învinși, asvîrl cu insolența lor ciocoiască asupra țării întregi.

Murdăria pe care ei cred că o aruncă asupra magistraturei — care în chestia tramvaelor s'a însemnat ca o putere de cumpănire și de înfrînare în vîrtejul pasiunilor politice — murdăria pe care muribunzii junimiști cred că o pot azvîrli asupra instituțiunilor nepângărite de ei, cade toată peste mormîntul ce și-l l-au săpat ei singuri.

Insolența învinșilor a fost totdeauna furioasă și murdară, dar ea n'a atins nici cînd, puterea curată care i-a înfrînt, înjuriile, ultragiul, ce se aduc magistraturei nu fac, cum am zis și altă dată, de cît să sublinieze și mai mult slava justiției romînești, care în împrejurimi atît de turburi, a ramas singură păzitoare a legalității și a orînduirii dreptății.

EXCEDENTUL BUGETAR

Epoca **nu mai poate de bucurie că exercițiul 1911—1912 se va solda cu un excedent uriaș de peste 110 milioane lei. Buna stare a finanțelor noastre e atribuită de ziarul guvernamental, d-lui P. P. Carp, în loc să fie pus pe socoteala bunului Dumnezeu, care ne-e trimes ploile și soare la vreme și s'a îndurat de brazda romînească dăruindu-i holde îmbelșugate.**

D- Carp nu numai că n'a contribuit cu nimic la excedentul budgetar de care se bucură Epoca, **dar încă după teoriile d-sale financiare, orice excedent budgetar e un semn de rea conducere a finanțelor statului. Iată dar** Epoca **relevînd un păcat financiar al d-lui Carp și lămurind regimul pentru o faptă, care constituie, după teoriile șefului partidului, o greșală.**

Sermanul d. Carp—vai de teoriile sale!

Takismul se întinde

Ziarele guvernului consfințesc, în sfîrșit, astăzi un fapt, pe care ar fi trebuit să-l observe mai de mult, adică întinderea takismului și îl constată sub o formă care ne reamintește ceva din trecutul politic așa de zbuciumat și de nestatornic, al acestui nenorocit guvern.

In adevăr nu este departe vremea, cînd corul unanim al mărunțișurilor ziaristice guvernamentale, cînta pe toate tonurile că ziarul „Adevărul" este un monitor takist. Vreme îndelungată acel ziar n'a putut să arăte o stupiditate junimistă, o cotcărie a Fineței Sale Griguță, fără să fie acuzat de reclamă takistă.

A trebuit ca evenimentele să arăte că „Adevărul" n'a făcut de cît să exprime niște păreri care erau curente reale în opinia publică, că takismul său nu era de cît apreciarea obiectivă a simpatiilor populare pentru takism, pe care nu făcea de cît să le constate.

A trebuit să se vadă că „Adevărul" a făcut de multe ori aprecieri defavorabile takismului în ultimul an; a trebuit să se constate că din potrivă, une ori în unele notițe din acel ziar, se putea auzi ecoul nu prea îndepărtat al unor simpatii personale pentru unii din actualii guvernanți, pentru ca „Adevărul" să fie scos din lista Monitoarelor takiste.

Astăzi, în sfîrșit, un alt ziar al curentelor populare, o altă tribună care constată, iarăși obiectiv, curentele reale ce și fac loc în fie-care zi tot mai mult în opinia publică, este învinuit de takism, „Universul" a publicat în unul din numerile sale trecute asupra situației politice, în care—cum este și realitatea—s'a arătat cît sunt de întinse simpatiile ce cucerește în fie-care zi partidul conservator-democrat. Atît a fost destul, pentru ca „Epoca" să declare imediat că „Universul", face reclamă takistă, de și în același articol și tot atîtde obiectiv, zisul ziar face și aprecieri favorabile fruntașiguvernamentali.

Fiind-că, însă în acea revistă politică, se arată toată inepția și inutilitatea zbuciumului actual al guvernului, fiind-că se arată cît este de real ascendentul ce a căpătat în opinia publică partidul conservator-democrat, corul celor care nu visează de cît primejdia takistă, a trecut și „Universul" în rîndul monitoarelor takiste.

Dacă acei cari astă-zi sunt orbiți de groaza ce le inspiră apropierea zilei celei de apoi, nu văd în fața lor de cît obiectul acestei groaze, adică triumful definitiv al takismului, nu este de cît dovada că duc și aci orbirea care i-a cuprins în toată patima ce pun în potriva noastră.

Dacă ar fi ceva mai puțin stăpîniți de această patimă, ar înțelege că faptul că singurele ziare independente și care au rădăcini în masele populare, apreciază favorabil curentul public pentru partidului conservator-democrat, faptul că aceste aprecieri nu sunt de cît relatarea obiectivă a celor ce zisele ziare au luat din curentele populare, ca să redea maselor populare, toate acestea ar trebui să le arăte că nici aroganța, nici oprimarea și nici o putere din lume, nu va putea opri expansiunea acestui partid.

Atacurile contra d-lui Ghibănescu

Epoca *și celelalte ziare guvernamentale au tăbărît din nou asupra d lui Gh. Ghibănescu, pentru că amicul nostru a arătat în coloanele acestui ziar că un guvern Take Ionescu se impune.*

Supărarea acelora de la Epoca, Seara, Minerva și Conservatorul *e veche, ea datează din anul 1907, de cînd d. Gh. Ghibănescu a scris în* Patria *d-lui Virgil Arion, acel articol imprimat cu foc și intitulat „Beizadelele Bezumnii".*

D. Ghibănescu poate că a uitat de acel articol; d. Virgil Arion, avem dovezi că l'a uitat;—acela cari nu l'au uitat însă sunt beizadelele. De aceia n'au scăpat prilej, ca să nu improște cu balele lor de paraziți pe valorosul nostru amic.

Dar... Caravana trece și d. Ghibănescu, de atunci încoace le-a spus adevăruri usturătoare. Ultimul, demonstrația că un guvern Take Ionescu e fatal, le-a adus poate mai bine aminte de anul 1907, cînd beizadelele bezumnii au fost nevoite să depună sceptrul în mîinele d-lui Carp de aceia poate că și înjurăturile sunt mai simțite.

Dar vorba aceia... caravana trece.,.

Cartelul lemnului

Prețul lemnului s'a urcat în mod simțitor și publicul este avertizat, că are a se aștepta la o urcare și mai mare.

De altfel lucrurile se petrec identic, după chipul din anul trecut.

Negutitorii de lemne, înțeleși între dînșii și încurajați, nu s'au grăbit să se provizioneze cu lemne—cu toate că și în timpul vacanței au putut ușor să facă aceasta.

Azi depozitele sunt aproape goale și urcarea prețului se explică, prin lipsa de vagoane și greutatea aducerei lemnelor.

In privința acestei specii de negoț, pretextul acesta e anume creat și e un produs al unui cartel, în scop de a ecsercita o exploatare nerușinată.

Dar în această privință, există o autoritate, care ar avea calitatea de amestec, în virtutea dreptului ce-i dă legea, și să intervie la timp, pentru a sparge cartelul și a nu permite ca populația să fie așa de exploatată.

Ce zice în această privință onorata administrație comunală?

Lipsa de vagoane

Nu cred că există autoritate în lume, în care să domnească o atare impasibilitate și să poată fi comparată cu ceia ce domnește la căile noastre ferate.

Lipsa de vagoane, s'a prefăcut iarăși într'o adevărată calamitate. Agricultorii și cerealiștii nu-și pot face față angajamentelor lor. Magazinele au început a fi insuficiente, și recolta zace prin locurile virane ale gărilor, expusă intemperiilor și stricăciunei.

Dar toată alarma, protestele și văicărălele celor interesați, nici nu găsește răsunet: lucrurile continuă aceia-i cale, bătută de ani de zile.

Am relevat la timp, declarațiunile unor cunoscători, cari afirmă că o îndreptare se poate ușor aduce, dacă cei în drept ar pune oare care bună voință în acțiunea lor.

In primul rînd s'ar putea pune în funcțiune cele 300 de vagoane ce stau azi răzlețite în diferite gări, așteptînd să fie reparate

Așteaptă de multă vreme și tot nu le-a venit rîndul.

Se prea poate ca în cazul cînd aceste 300 vagoane ar fi la un loc, numărul lor ar înspăimînta pe vre-un mai mare și o măsură rapidă s'ar lua. Dar vagoanele stau împrăștiate, cîte un grup pe la fie-ce stație, ceia ce în trecere pare neînsemnat și rămîn acolo fără grijă, judecînd că în adevăr cu 5 sau 10 vagoane mai mult, nu se îndreaptă o stare de lucruri.

Dar adunate la un loc, aceste vagoane ar aduce o mare înlesnire și ar micșura lipsa, atît de mult simțită.

Și tot același cunoscător ni afirmă, că prin desființarea acordului,—sistem ce se practică la noi pentru încarcarea și descărcarea vagoanelor,—s'ar aduce o foarte mare ușurință în transacțiunile comerciale, ar ușura manipularea descărcărei și ar pune la dispoziția pentru traficul cerealelor un număr mult mai mare de vagoane.

Am relevat aceste propuneri, ori fi și altele poate mai bune, mai eficace, — și probabil că le-ar găsi, dacă cei în drept și-ar da osteneala de a le căuta. **D.**

OAMENI ȘI LUCRURI

Un simplu anunciu

Odată vacanța trecută, ziarele devin, din nou, senzaționale. E reală trecerea bruscă de la apatie la încordare? E atîta de mare într'adevăr trecerea de la o fază la cealaltă? Ori e numai trebuința sufletească a omului—oglindită și în ziare—de a schimba epoca de liniște și de odihnă într'o epocă de vioiciune, de mișcare și de exagerare?

Omul modern e un produs al ziarelor, după ce ziarele au fost create de dînsul. Un cerc vițios din care ieșirea este anevoioasă.

Odinioară ziarele, prin simplicitatea relațiunilor lor, resfrîngeau traiul cu mult mai liniștit, lipsa necesității de „senzațional" și de emoționant. Din acest punct de vedere amatorul de curiozități psihologice găsește totdeauna interesantă și instructivă cetirea colecțiilor ori pieselor vechi, unde lipsește întru totul tonul de exces și de agitație ce caracterizează publicitatea zilelor noastre. Lectura documentelor mai vechi are darul de a-ți aduce emoțiuni de altă natură, surprinderi izvorîte din faptele însăși, iar nu din decorarea lor cu comentarii și deducții și fantazii,—atribute ce aparțin escluziv zilelor noastre,—cultului senzației tipărite.

Am avut prilejul, în una din zilele vacanței acestea, să citesc un curios document publicistic. O tăietură operată într'un vechiu ziar german, contemporan cu ilustrul Goethe și păstrată într'un mic cadru în casa unui intelectual din Nürenberg.

Ce emoționantă simplicitate în redactarea micului document de colosală importanță istorică și ce lipsă de exagerare în redactarea lui!

Este vorba de anunciul mortuar original, așa cum a fost publicat la 22 Martie 1832 de către nora genialului scriitor. Am transcris în carnet acea istorică invitațiune tipărită cu cea mai modestă literă de tipar și concepută astfel:

„Gestern vormittags, halb Zwölf Uhr, starb mein geliebter Schwiegervater, der Grossherzogliche Sächsische wirkliche Geheime Rath und Staatsminister.

Iohann Wolfgang von Goethe

nach kurzem Krankenseyn, am Stickfluss, in Folge eines nervös gewordenen Katarrhalfiebers.

Geisteskräftig und liebevoll bis zum letzten Hauche schied er von uns im dreiundachtzigsten Lebensjahre.

Weimar, 22 März 1832

Ottilie von Goethe, geb. von Pogwish.

Zugleich im Namen meiner drei Kinder Walther, Wolf und Alma von Goethe.

In traducere romînească:

Ieri înainte de amiază, orele 11 jum., murit iubitul meu socru, consilier real intim și ministru de Stat în marele ducat al Saxei.

Iohann Wolfgang von Goethe

după o scurtă suferință, fiind atins de asfixie în urma unei febre catharale cu accese nervoase.

In deplină stăpînire a spiritului și duios pînă la cea de pe urmă suflare, s'a dus dintre noi, în al 83-lea an al vieței"

Nora poetului—ea însăși cunoscută în urma unor recente documente ca o publicistă de talent și întreprinzătoare—semnează, în numele ei și al celor trei copii ai săi, nepoții marelui defunct.

Acei cari cunosc opera uriașă a poetului și cugetătorului de la Weimar; acei cari prețuesc cum se cuvine geniul și personalitatea autorului lui „Faust" — își pot da seamă cîtă diferență e în stilizarea sus aratatului anunciu și între zgomotul cu care s'ar înregistra *astăzi* un eveniment de așa importanță mondială...

Rodion

Emigrațiunea ungurească...

Fenomene înregistrate la vecini.—Manifestări sociale.—Ungurii cresc ori scad? Problema emigrării.—Lupte fratricide.—In căutarea pînii.—Din ce țări se emigrează.—Unde figurează și Romînia.—Tablou suggestiv.—Un record.—Dezertări în massă.

Documente recente arată că mișcarea demografică a Ungariei se manifestă prin trei fenemene constante: prin mortalitatea infantilă, prin sistemul copiilor mici și prin emigrațiune.

Primele două fenomene înseamnă pentru desvoltarea economică și intelectuală a țării un „lucrum cessans". Al treilea însă este un adevărat „damnum emergens" căci emiganții duc cu ei forțele vii, energiile existente în alte țări care nu sunt de loc bucuroase de aceste elemente străine.

In condițiuni mai favorabile acești emigranți ar putea centribui la avîntul economic al Ungariei ca producători și ca consumatori. Astăzi însă, nu numai că lipsesc țara lor de origine de șansa acestui avînt, dar mai provoacă în noua lor patrie adevărate pericole prin concurența ce opun muncitorilor indigeni coborînd nivelul existenței (Standart oflife) și mai cu seamă prin faptul că nu cheltuesc banii în țara unde i-au cîștigat, căci ei își trimit economiile în prima lor patrie.

Nu emigranții sunt responsabili de inconvenientele ce decurg din emigrațiune — ci cauzele care provoacă exodul. Regimul politic și economic forțează mii de oameni la emigrare.

Altă dată emigranții tuturor țărilor din Europa plecau la America pentru a face avere, astă-zi însă ei caută pîine. Această transformare a emigrațiunii europene este descrisă într'o lucrare clasică de Miss Catherine Coman.

*

„The industrial history of the United States." Autoarea se exprimă atfel:

„De vre-o 15 ani observăm o schimbare complectă chiar în caracterul emigrațiunii.

Emigranții Britaniei—Mari, ai Irlandei și ai Germaniei se împuținează mereu; cei din Suedia și Norvegia nu se înmulțesc; în schimb Europa orientală ne trimete tot surplusul populațiunii sale. Locuitorii țărilor nenorocite ca Italia, Ungaria, Austria, Literamă, „Romînia" și Rusia, unde salariile sunt mici și impozitele mari, sosesc mereu în porturile noastre de imigrațiune.

In 1904, emigranții din sudul și răsăritul Europei formau 7 la sută din emigrațiunea totală.

In majoritate ei sunt saraci; aproape 50 la sută sunt analfabeți. Ei se îndeletnicesc mai cu seamă ca muncile neplăcute, desprețuite de muncitorii americani. De vre-o 15—20 ani, numărul lor tinde a crește și de vină sunt numai țările lor de origine.

*

Anul trecut, Statele-Unite au văzut debarcînd 338,452 Austriaci și Unguri, pe imigrațiunea italiană era reprezentată numai prin 285,000 indivizi; Rusia, prin 258,008; Anglia prin 56,000; Irlanda prin 34,000; Scoția prin 19,000; Germania,

Viţe americane altoite

La rafie şi în verde pe rădăcini de 2 ani. Varietăţi superioare, perfect selecţionate, port altoi cei mai resistenţi.

DIMITRIE VIZANTI, *Proprietar viticultor*

Biuroul Comuna Copou — Catalogul gratis la cerere

37,000; Suedia prin 20,000; Norvegia prin 22,000; Bulgaria. Serbia şi Muntenegrul împreună, prin 11,000; Franţa prin 9000; Elveţia prin 3000; Spania, prin 5000; Portugalia, prin 5000; Belgia prin 6000; Olanda, prin 6000; ţara Galilor, prin 2500.

Monarhia austro-Ungară dă dar cel mai mare număr de emigranţi şi statisticele arată că numărul ungurilor formează 8 la sută din emigraţiunea austro-ungară.

In primii 5 ani ai acestui secol au trebuit să emigreze 657,646 unguri, adică mai mulţi cu 100,000 de cît în anii precedenţi.

Această progresiune lamentabilă nu se vede în nici o altă ţară.

Această consecinţă a legilor economice conduce la rezultate surprinzătoare. Se găsesc în Ungaria comune, de unde toţi locuitorii adulţi sunt plecaţi la America sate de unde toţi muncitorii valizi se află în străinătate; se mai constată la emigranţi, o tendinţă pronunţată de a-şi aduce familiile în ţara care le-a dat ospitalitate.

Litere-Ştiinţe-Arte

O retragere şi o mulţumire.— Administratorul importantei publicaţiuni literare „Noua Revistă Romînă" a adresat vechiului depozitar iaşan, d. E. I. Brumer, următoarele măgulitoare rînduri cari nu sunt lipsite de oarecare importanţă cu anumite şi delicate chestiuni de editură literară, după cum vom arata cu altă ocaziune:

Mult Stimate Domnule,

Cu prilejul retragerii d-voastre din afaceri, după o vreme atît de îndelungată şi cu atîta cinste străbătută, nu ne putem opri să nu ne exprimăm faţă de d-voastră, vechiul nostru depozitar în Iaşi toată gratitudinea pentru chipul cinstit şi vrednic cu care v'aţi ocupat de răspîndirea revistei noastre.

Vă exprimăm în acelaş timp admiraţia noastră sinceră pentru cinstea, îndeobşte cunoscută de toţi cei ce s'au ocupat cu scoaterea de reviste, de care aţi făcut deplină şi luminoasă dovadă în cursel negoţului d-v. îndelungut.

Regretînd această retragere de pe o cale pe care aţi cinstit-o aşa de mult, vă urăm încă mulţi ani de viaţă paşnică şi fericită împreună cu familia dv.

Administrator *Const. Beldie*

*

Miliardarul Pierpont Morgan s'a oferit să acopere cheltueliie necesare peatru continuarea săpăturilor la Herculanum, fără să ceară altă favoare de cît să asiste la dezgropări din timp în timp, în calitate de patron al cercetărilor.

*

A murit poetul ceh Iaroslav Vrchlicky, autorul unei foarte mari serii de opere în proză şi versuri,

Sub psendonimul de mai sus se ascundea profesorul dr. Emil Frida, de la universitatea din Praga.

*

Meseria de cronicar al poeţilor nu este tare plăcută nici în Franţa. G. Duhamel, criticul de la „Mercure de France", arată ce ingrată e această ocupaţiune cînd din zece volume pe care le primeşte, nouă sînt scrise de poeţi, cari s'au oprit la Hugo ori Lamartine.

Criticii noştri se pot mîngăia cînd sînt siliţi şi ei să cetească atîtea vechituri.

*

Max Reinhardt va funda în anul acesta la Berlin, un nou teatru „al celor 5000" adaptînd clădirea mai veche, palatul sporturilor, după un plan cu totul nou.

Pe scenă se vor putea produce coruri în massă, orchestre formidabile etc,

*

Prozatorul rus Cirikoff, unul dintre cei mai preţuiţi scriitori din noua generaţie. cunoscut şi la noi după cîteva nuvele traduse, a publicat de curînd un roman *Tinereţe*, care e întăia sa operă de mare întindere.

E o poveste de dragoste, uneori împătimată, alteori idilică, a cărei valoare stă mai ales în icoana vie a vieţii de liceu şi universitate din imperiul vecin.

*

— Revista *Buhne und Welt*, publică în ultimul seu număr, un studiu asupra celebrei noastre compatriote Agata Bărsescu, care joacă actualmente la Wiener Burghteatru.

Autorul acestui studiu, d. Paul Alfred Merbach, aduce mari elogii marei tragediane.

*

STRUNA ZILEI

NUME ŞI DESTIN

D. profesor Mehedinţi roagă ziarele să anunţe că nu mare nici-o legătură cu societatea „Căsătoria" de curînd înfiinţată.

Aşa vrea ironia soartei...
Cînd roata vremei s'a întors...
„Căsătoria"—e fundată,
Ca să înceapă c'un... divors.

TEATRUL NAŢIONAL

Compania Lirică de operă şi operetă

ARTIŞTI ASOCIAŢI

Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU

Va începe seria de reprezentaţii

Vineri 7 Septembrie 1912

Cu marele succes al trupei

VICE-AMIRAL

Operetă în 3 acte de Ziehrer.

Vor urma apoi:

Sîmbătă 8 Sept.,		*Soldatul Viteaz* (Der Tapfer Soldat).
Duminică 9	„	*Sînge Vienez* (Wiener Blut).
Luni 10	„	*Valsul Iubirei* (Liebeswalzer).
Marţi 11	„	*Fifi în Automobil* (Autoliebchen).
Mercuri 12	„	*Vice Amiral*
Joi 13	„	*Ţar şi Teslar* (Tzar und Zimermann).
Vineri 14	„	*Valsul Vienez* (Wiener Valzer) Mare Balet.

Preţurile Locurilor: Loja 16, 18, 20 lei, Fotoliu Banca I — III 4 lei, Stal Banca IV—X 8 lei, Banca XI—XIX 2 lei, Banca XX—XXII (studenţi) 1 leu, Balcon I—II 2 lei, Balcon III—IV 1.50. Galeria 1 leu, Loja Balcon 8 lei.

Inscrierile pentru bilete la Agenţia Teatrală *„Carmen Sylva"* (Librăria Iliescu) Piaţa Unirei.

In fie-care Duminecă şi Sărbători MATINEURI cu preţuri populare

INFORMAŢIUNI

Serviciul sanitar în judeţ. — Din raportul înaintat de medicul primar al judeţului, cu privire la activitatea sanitară în anul trecut, se constată următoarele:

Judeţul Iaşi este împărţit în 7 circ. medicale şi anume:

1). *Bahlui*, 2) Codru, 3) Stavnic, 4) Braniştea, 5) Copou, 6) Cîrligătura şi 7) Bivolari; cu 7 medici, 23 agenţi sanitari şi 43 moaşe cl. I, osebit de Circ: Podul-Iloae, cu un medic comunal, un agent sanitar şi o moăşă şi Tg. Frumos cu un medic de oraş un agent sanitar şi o moaşă. Pe lîngă aceste circumscripţii medicale se mai află şi 4 spitale: *Voineşti*, *Ungheni*, *Bivolari* şi *Podul-Iloae*, conduse de medici de circumscripţie, ajutaţi de cîte un subchirurg.

Activitatea medicală în cursul anului a fost: în spitale s'au tratat 3025 bolnavi şi s'au dat consultaţiuni la 44,977 suflete, din cari 37,855 ortodoxi, 6237 israeliţi, şi 875 alte diferite religii; din aceste consultaţiuni 7739 au fost date la domiciliu, 16509 la dispensar şi 20729 la spitale.

Agenţii sanitari în număr de 25, au distribuit medicamente din farmaciile infirmeriilor şi ale comunelor, la un număr de 27689 suflete, au vaccinat cu succes 4214 copii din 5639 înscrişi la catagrafie, au revaccinat cu succes 2196 din 5144 înscrişi la catagrafie şi au ajutat pe medicii de circumscripţie în combaterea epidemiilor din judeţ.

Moaşele în număr de 43 în cursul anului 1910 au asistat la faceri 2604 lehuze, au vizitat după faceri 2735 şi au examinat în timpul graviditătii 4135 femei.

*

In cursul anului 1910 au fiuncţionat 16 infirmerii rurale şi în care au fost internaţi 148 bolnavi de scarlatină, dintre cari 134 s'au vindecat şi 14 au murit, şi 15 bolnavi de tusă convulsivă, fără de nici un mort.

De către medici de circumscripţii, în cursul anului 1910 s'au eliberat 611 acte medico-legale, din care 9 autopsii, 1 pentru avort, 4 pentru deflorări 30 pentru vulneeări. 193 pentru contuziuni. 13 pentru constatarea facultăţilor mintale, 1 pentru intoxicaţie 186 pentru scutiri de contribuţie, 52 pentru constatarea sănătăţii şi 122 pentru diferite boale.

*

Consiliul de higienă şi salubritate publică a judeţului în cursul anului 1910 a ţinut 6 şedinţe ordinare şi s'au rezolvat următoarele chestiuni: 1 pentru autoritatea unui teasc de stors ulei 1 pentru dubălărie. 3 pentru mori de benzină; 4 pentru mori cu aburi, 3 pentru fabricat rachiu, 3 pentru cărămidă, 2 pentru fabricarea de apă gazoasă, 2 pentru căsăpii şi alte 10 chestiuni relativ la regulamentul şi dispoziţiunile sanitare.

Ştiri şcolare.—La *Liceul Naţional* pentru admiterea în clasa I probabil că nu se va ţinea concurs.

Inscrierile se închid astăzi şi numărul petiţionarilor este mult sub efectivul legal al clasei.

La *Liceul internat* s'au înscris pentru bursă 150 de candidaţi, solvenţi sunt numai 67. Data examenului n'a fost fixată încă.

La *Şcoala Comercială Superioară* examenele de corijare încep mîne. Cursurile se vor deschide la 10 Septembre.

Pentru burse sunt 5 locuri vacante. S'au prezentat până acum 15 cereri. Concursul se va ţinea între 8—15 Septembre.

Examenele de admitere pentru clasa I-a se vor începe la 6 Septombre.

La *Şcoala Centrală de Fete.* Concursurile de admitere vor începe Duminică 2 Septembre. Comisiunea examinatoare se compune din d-na Victoria Dragomir preşedintă; Olga Conta pentru vizita medicală, Aristia Costandache pentru muzică, Pericle Popescu pentru partea literară şi D. Ghibănescu pentru cea ştiinţifică.

La *şcoala de Belle Arte* cursurile nu vor începe—din cauza reparaţiilor—înainte de 1 Octombre.

La *Conservatorul de muzică şi Declamaţie* examenele de admitere vor avea loc între 8 şi 15 Septembre.

Comisiunea pentru examenele particulare din localitate:

T. Nicolau preşedinte; G. Aramă religia, I. Popescu-Muşata romîna, Pericle Popescu latina, V. Castano franceza, R. Tuffli germana, G. Setlacec engleza, R. Manoliu elena, A. Scriban drept, ecom. politică, Val. Ulubei filosofie, V. Dumitrescu istoria curs superior, V. Botez istoria curs superior, V. Botez istoria, curs inferior, I. Tufescu Geografia, Em. Poclitaru naturale, igiena, P. Urziceanu fizico chimice, merceologie, dr. A. Müller igiena, M. Nestor matematica, M. Borcea ştiinţi comerciale, V. Dobreanu gimnastica, I. Teodorescu muzică, G. Scorpan desemn.

Condiţiunile de admitere la institutul medico-militar.—Pentru a se complecta vacanţele ce s'au produs la institutul medico-militar în anul 1912—1913, secţia pregătitoare, avînd în vedere legea asupra organizărei serviciului sanitar al armatei şi regulamentul institutului medico-militar, ministerul de răsboi a hotărît spre publicare acest concurs pentru ocuparea a 4 locuri vacante în secţia pregătitoare a institutului medico-militar şi anume: 1 pentru medicină şi 3 pentru veterinărie.

Sunt admişi la concurs candidaţi cari vor satisface condiţiunile următoare:

Studenţii romîni cari au o sănătate deplină, e constituţie robustă şi un fizic prezentabil o bună purtare în facultate şi în localitatea unde şi-au avut ultimul domiciliu, nu pot fi nici logodiţi şi căsătoriţi.

Odată cu cererea de a fi admis la concurs, candidatul trebue să prezinte direcţiei institutului următoarele acte:

Certificatul de terminarea cu succes a 2 ani de studiu la facultatea pentru medicinişti şi la şcoala veterinară pentru veterinari. Certificatele vor menţiona notele obţinute. Extractul de naştere.

Actul de naţionalitate şi de bună conduită a tînărului model lit. A.

Actul de poziţie şi onorabilitatea părinţilor model lit. B.—cînd părinţii sunt ofiţeri în neactivitate va produce certificatul—model lit. C.; dacă însă suut ofiţeri activi acest certificat nu mai este necesar.

Angajamentul candidatului, dacă este major, model lit. D.; iar pentru candidaţii minori, trebuie consimţimîntul autentificat al părintelui sau tutorelui, prin care candidatul este autorizat a îmbrăţişa cariera de ofiţer sanitar model lit. E.

Limita de etate a candidaţilor cari se pot primi la concurs, va fi maximum de 24 ani împliniţi.

Candidaţii înainte de a fi admişi la concurs, vor fi examinaţi asupra stăriilor fisice, de o comisiune medicală.

Consiliul de administraţie al *Băncei Podul Iloaei*, a hotărît ca suma de lei 200.000 cu care s'a sporit capitalul să se achite astfel:

Vărsămîntul I de 30 la sută la 1 Septembrie a. c.;

Vărsămîntul II de 40 la sută la 1 Noembrie 1912;

Vărsămîntul III de 30 la sută la 15 Ianuarie 1913.

S'a primit apoi demisia d-lui N. Moldovanu, director şi s'a numit în locul d-sale pe d. Al. Daniel.

Ancheta de la Primărie

Eri a apărut No. 7 din *Monitorul Comunei* pe luna Iulie, care cuprinde o dare de seamă, cu privire la ancheta cerută de Consiliul Comunal, cu privire la dispariţia lemnelor ce au servit la decorarea oraşului.

De obicei în *Monitorul Comunei*, nu se publică de cît deciziunile Consiliului Comunal, dar de astă dată s'a făcut o excepţiune, publicîndu-se şi cuvîntările.

Credem dar interesant, a reproduce această dare de seamă.

Şedinţa extraordinară din 9 Iunie 1912.—Membri prezenţi: D-nii Carol Konya, ajutor de primar, Anton Rohr, Grigore Lohan, Mihai Eni, I. Martinescu, N. V. Ştefăniu, Richard Tuffli, Gh. Dimachi, Alexandru Brandia, dr. Leon Cosmovici consilieri.

Membri absenţi: D-nii Ioan Stamatiu, prim ajutor de primar, Dimitrie A. Grecianu, gen, Şerban Pascu, Gh. Buţureanu, Octav Erbiceanu, Spiridon Irimescu, Mihai Mavrodi, Dimitrie Pompeiu, consilieri.

*

Şedinţa se deschide la orele 4 jumătate p. m.

D-l *consilier Mihai Eni.* — Spune că prin jurnale s'au publicat contra d-lui prim njutor de primar Stamatiu lucruri cari se resfrîng asupra întregului consiliu; d-sa crede că ar fi bine ca d. primar să cerceteze cît sunt de întemeiate acele ştiri, relativ la lemnul rămas de la serbările făcute cu ocazia jubileului universitar.

D. Primar.—Am cetit şi eu cele publicate în „Mişcarea", însă n'am dat multă atenţie la cele publicate fiindcă animositatea politicei merge chiar pînă a denatura faptele. S'a zis că a'şi fi retras d-lui Stamatiu dreptul a se amesteca în decorarea oraşului. D-lor nu avem ce retrage d-lui Stamatiu fiindcă nu-i dădusem nici o însărcinare, Administraţia d-nilor Greciano, Cosmovici şi Stamatiu era recunoscută pentru cinstea sa,

D-l Eni.—Cere să facă o anchetă.

D-l Primar.—Pe simple invinuiri aduse de jurnalele opoziţiei, nu pot se facă anchetă. Ca să fac anchetă ar trebui se bănuesc pe d-l Stamatiu, iar eu sunt convins că nimic din cele ce se zice nu sunt adevarate; D-vs. însă aveţi tot dreptul de a face anchetă.

D-l Dr. Cosmovici.—Zice că nu pentru prima oară gazetele din opoziţie aduc membrilor din partidul conservator invinuiri cari depăşesc limitele unei bune educaţii. Chiar d-sale în persoană i s'au atribuit fapte pentru care parchetul ar fi trebuit se fie veşnic în picioare.

D-sa cere ca ancheta să se facă, însă nu în contra d-lui Stamatiu, ci în contra d-sale, care a condus lucrările peutru decorarea oraşului, iar dacă funcţionarii însărcinaţi cu stringerea materialului de la decoraţiuni au sustras din el, să nu fie iertaţi;

Nici eu nici d. Stamatiu, nu puteam umbla după căruţe.

Sunt de părere să se numiască o comisiune din trei consilieri cari să controleze şi se ancheteze; Dosarele sunt faţă, iar eu voiu da toate lămuririle. Informaţiunile publicate sunt de sigur date de funcţionarii de la serviciul technic, tocmai la acei funcţionari cărora am vrut bine sporindu-le salariile.

Eu d-lor am făcut tot, iar nu d-l Stamatiu.

D-l Consilier Brandia.—Spune că o anchetă se impune, mai ales în urma celor declarate de dl. Dr. Cosmovici.

Se pune chestiunea la vot.

Decisiunea Nr. 270

Consiliul, cu unanimitate de voturi: Alege din sinul Consiliului o comisiune compusă din d-nii consilieri: Gh. Dimachi, Al. Brandia şi Mihai Eni, pentru a cerceta cum a fost întrebuinţat materialul lemnos rămas de la decorurile făcute cu ocazia jubileului Universităţei din Iaşi.

*

După cum se vede Consiliul Comunal, n'a ţinut seamă nici de explicaţiunile d-lui Botez, nici de apararea d-lui Cosmovici, ci a urmat o anchetă, pentru a stabili învinuirile aduse d-lui Stamatiu.

Şi acum ce s'aude cu ancheta?

CABINETUL MEDICAL AL DOCTORULUI IN MEDICINĂ & CHIRURGIE

EDUARD FABINI

IAŞI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I

Vis-à-vis de Jockey-Club

(DEASUPRA FARMACIEI)

INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ

INSTALAŢIUNE MODERNĂ

CONSULTAŢIUNI

DELA 8—10 a. m. şi DELA 3—6 p. m.

PENTRU

Boale interne

de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.

şi

Boale de Femei

TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

După cum se vede Consiliul Comunal, n'a ţinut seamă nici de explicaţiunile d-lui Botez, nici de apararea d-lui Cosmovici, ci a urmat o anchetă, pentru a stabili învinuirile aduse d-lui Stamatiu.

Şi acum ce s'aude cu ancheta?

**** După cum am anunţat, a fost declarată în stare de faliment firma comercială „Distilăria Manta-Roşie & Co." şi Bogdan Vasiliu personal, reprezentantul zisei firme, cu sediul în comuna Galata, jud. Iaşi. A fost numit judecător sindic D. Cihodariu.

S'a fixat provizor epoca încetării plăţilor la 16 August 1912.

S'a stabilit termen la 11 Septembrie a.c, pînă cînd creditorii sînt obligaţi să prezinte la secretariatul sindicatului declaraţiile de creanţele lor şi pe ziua de 21 Septembrie cînd va încheia procesverbal de verificarea creanţelor.

**** La licitaţia ţinută la ministerul de justiţie pentru iluminarea cu electricitate a palatului de justiţie din Iaşi, au concurat mai multe case importante. Oferta cea mai avantajoasă a fost a societăţii romîne de electricitate A. E. G.

**** Episcopul armenesc Kucel, care se află de cîte-va zile în localitate, a vizitat eri pe P. S. S. Antim Petrescu, vicarul Mitropoliei.

**** Azi dimineaţă a avut loc la Prefectura de judeţ o consfătuire a unui număr de agricultori în vederea organizărei unei expoziţii agricole.

S'a decis ca agricultorii să contribue ca oare care sume la organizarea expoziţiei, fixată pentru 8 Septembrie.

**** Agentul de siguranţă Teodorescu a reclamat parchetului, că aflîndu-se la o petrecere cu mai mulţi prieteni, a fost ridicat, încătuşat şi arestat în mod ilegal de comisarul despărţirei I-a.

Afacerea poate să fie interesantă.

**** In învăţămîntul rural din judeţ s'au mai făcut numirile următoare:

D-na Lucreţia Ionescu a fost numită la scoala din Şipote; domnul I. Zosin la Bîrnova; d-ra Beatrice Dogaru la Cepleniţa.

Casinoul din Constanţa

MARI ATRACŢIUNI DE SENZATIE

SERBARI DE ZI ŞI DE NOAPTE

TEATRU de comedii romînesc sub direcţia d-lui DAVILLA

TEATRU de Comedii francez

TEATRU de varietăţi şi MUSIC-HALL

ORCHESTRA de virtuosi sub direcţia d-lui REYNAUD din Montecarlo

Cei mai celebrii artişti de pe scenele Europene

Restaurant şi Terase de Consumaţiuni

MARI SERBĂRI—FOCURI DE ARTIFICII SPLENDIDE

MEETING DE AVIAŢIUNE

CURSE DE CAI — CURSE DE REGATE

Toate atracţiunile marelor casinouri din lume

ULTIME INFORMAȚIUNI

O declarație a d-lui Take Ionescu.—Citim în „Universul“:

Sinaia 28 August

„Am căutat să aflăm dela d. Take Ionescu, șeful partidului conservator-democrat, ultimele noutăți asupra concentrărei conservatoare, din punctul de vedere al intențiunilor partidului conservator democrat.

D. Take Ionescu, care ne a primit la vila d-sale de la Sinaia, ne-a spus că nu poate să ne dea nici o noutate, pentru că de o camdată nu e nimic nou.

In ceea ce privește intențiile partidului conservator-democrat, d. Take Ionescu ne-a declarat:

„Membrii partidului conservator-democrat doresc, ca să nu se facă de către partid nici un demers în contra demnității partidului și necesităților țărei și, că dorința de a veni la guvern să nu influențeze întru nimica hotărîrile partidului“.

Am atras atențiunea d-lui Take Ionescu asupra interpretărei ce s'a dat de către unele ziare comunicatului din ziarul „La Roumanie“, prin care se spunea că la sosirea d-sale în țară amicii cari i-au ieșit înainte, i-au cerut să nu țină seama de vre-o ambițiune a nici unuia dintre partizanii săi în hotărîrile ce le va lua.

Domnul Take Ionescu ne-a spus că nu încape nici o altă interpretare de cît aceea cuprinsă în declarația pe care o publicăm mai sus.

Unii consilieri comunali așteaptă prilejul convocărei consiliului, pentru a interpela administrația comunală, atît asupra faptului că nu s'a convocat la timp pe consilieri, cu toate că erau chestiuni urgente de rezolvit, precum și asupra stadiului, în care se găsește ancheta privitoare la dispariția lemnelor, ce au servit la decorarea orașului.

Prefectura de județ a fost înștiințată, că Prutul a scăzut cu 2 metri în ultimele 12 ore.

D. Apostol, judecător de ocol la Voinești, a reclamat parchetului, că în urma unei discuțiuni cu un domn institutor, acesta l'a lovit cu hîrletul peste mînă, făcîndu-i o rană destul de gravă.

Parchetul a deschis o anchetă.

D. medic colonel Buță Ion, de la institutul medico-militar, a fost numit membru în comisiunea pentru examinarea medicilor căpitani, admiși a depune anul acesta examenul de capacitate pentru gradul de medic maior, în locul medicului locot.-colonel Vicol Nicolae.

La una din ședințele comitetelor de Corporații, prezidate de către un d. inspector al Cassei centrale, s'a emis părerea ca pe viitor cărțile de meșter și lucrător să nu se mai elibereze de către comitete, ei pe baza unui certificat al poliției.

Cătă dreptate a avut deputatul, care a spus, că legea meseriilor e o lege polițienească.

Examenul de admitere în școala medie de agricultură Roman ce era fixat a se ține pe ziua de 1 Septembrie s'a amînat pe ziua de 6 Septembrie.

De-ale meseriașilor. — Un reporter al ziarului oficios, trecut în budgetul corporațiilor locale cu salarii fixe, face socoteală prin acel ziar că „Cercul Uniunii meseriașilor“ numără numai 14 meseriași romîni. O informație ca ori-care alta. Dar, cum are condicele la îndămînă, în corporații ar putea face socoteli mai ușoare. Cîți lucrători romîni s'au înscris *de bună voie* în corporații? Cîți cotizează astăzi de bună voia lor și aprobă legea meseriilor, casa centrală, prăvălia de salariați din munca meseriașilor ca niște paraziți? Să încerce a face socoteală și să o publice.

— Relativ la cele scrise aci în privința ajutoarelor ni se scrie de către numeroși meseriași că într'adevăr așa se procedează. Un meseriaș bolnav o singură săptămînă—adecă 7 zile—primește ajutor bănesc pentru *trei* zile, dacă are norocul să nu mai fie încă o serbătoare în acea săptămînă, căci atunci se reduce numai la două zile. Duminicile, serbătorile, bolnavii n'au voie să mînînce nici ei, nici familiile lor decît răbdări prăjite. Dacă fac gură mînîncă și... bătaie de la vr'un domn secretar.

— Inspectorul Dimitriu a plecat să pacifice țeara, după ce a liniștit Iașul. A început cu Tîrgul Frumos, de unde se va reîntoarce iar la Iași.

— Contrar legei d-lui Nenițescu controlorii corporațiilor percep cotizațiile de pensiune chiar de la acei meseriași cari, după lege, *nu* se pot bucura de asigurarea bătrîneței, fie că au împlinit 62 de ani, fie că posedă o proprietate care întrece valoarea de 600 lei. Mulți din aceste categorii ne cunoscînd prevederile legei plătesc cotizațiile — pentru pungile perceptorilor de sigur.

D. Buzenchi, șeful serviciului veterinar, obținînd un congediu de 15 zile, va fi înlocuit în acest timp de d. Todirașcu.

Pentru a înlocui excadronul 7 de roșiori, plecat la Sinaia, a sosit eri în localitate un escadron al regimentului 8 de roșiori din Botoșani.

Regimentul 13 Stefan cel Mare, a executat eri o luptă de noapte, în împrejurimile comunei Șorogari.

Lupta s'a dat, sub comanda d-lui colonel Cernătescu.

Mîine reîncep cursurile la școalele primare publice din localitate.

La fiecare școală se va oficia obicinuitul serviciu religios.

Domnul Conia ajutor de primar, obținînd un congediu de o lună, pleacă în străinătate.

Domnul Dimitriu, inspector al camerei de meserii, a plecat azi la Trg.-Frumos, de unde va pleca chiar la București.

Marți d. Dumitriu se va întoarce în Iași, și va începe inspectarea organizațiilor de meseriași din județ.

Răspunsurile la serviciul religios ce va avea loc Duminică la Mitropolie, vor fi date de excelentul cor mitropolitan care își reia astfel activitatea, după o lună de vacanță.

D. locotenent I. Gotcu, din regim. 13 Ștefan cel Mare, care a fost atașat la școala de tragere din București, pe timp de 9 luni, s'a reîntors de astăzi la corp.

In ultimul număr din „Novoie Vremea“ se află un foarte interesant articol, în care se vorbește despre România.

Direcția căilor ferate face cunoscut, că pentru a evita aglomerarea în trenurile exprese, biletele de favoare pentru o singură călătorie, nu vor mai fi valabile pentru trenurile următoare:

Expresul No. 5 și 6 București-Burdujeni, expresul 15 și 10 București-Craiova; expresul 19 | 66, 19 și 20 | 65 20 București-Vaslui, Iași, expresul 29 și 30 București-Galați și expresul 23 și 24 București-Constanța.

Din ciclul; „Viața artiștilor ambulanți“, care ne-a dat pînă acuma: „Cei patru draci“, Circul zburător și Cei doi draci, apare astăzi o nouă și interesantă desfășurare, intitulata: Din vîrfui Circului sau Platforma morței.

E un film scandinav cu una din cele mai originale și din cele mai îngrijită punere în scenă și face parte din noul program care se reprezintă de astă-seară Vineri la cinematografului Pathé-Frères din noua grădină de lîngă Administrația Financiară, vis-à-vis de librăria Socec.

Noul program cuprinde apoi:

Amma hoțul orb, narațiune însuflețită. Visul curierului, scene comice.

Rugăciunea unui copil, mare roman contimporan.

Tîndală, fată de fermă, scene foarte humoristice.

Inima comisionarului, scene comice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite, cuprinzînd între altele:

Congresul maritim la Düsseldorf—Concert monstru la Bruxell—Moda parizană—Inmormîntarea lui Poincaré—Concurs nautic la Paris, d-ra Curé premiul întâi—Hidroaeroplane și bărci-automobile etc. etc.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită în noua grădina Pathé-Frères.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Duminică 2 Septemb. cu: Ertarea, mare piesă in 2 părți—Sclavul, reminiscență din Dezrobirea Sclavilor în America etc. etc.

Dela 6 August produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		40
Caș și urdă dulce		1.40
Brînză de munte în Burduf		2.50
Ouă proaspete	7 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.25, oca 0.35

Lapte rece bătut litrul 0.30, paharul 0.10

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

INSTITUTUL DE DOMNIȘOARE

Champalbert-Herovanu

— Str. Bărboiu 19 —

Curs primar și secundar, limba franceză, germană, piano, pictură și lucru de mînă.

Inscrierile de la 25 August a. c.

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 31 August

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a IV-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîștigat:

300+70.000 lei *No 53927*
20.000 lei *1444*
1500 lei *31070*
1000—43613, 33154
500—9379, 16031, 21477, 28427
300 33575, 37453, 49480, 57566 24896.

Veteranii romîni în Bulgaria

Sofia.—Vre-o 30 ofițeri veterani romîni au sosit în astă-seară în gara Samovit unde au fost primiți de prefect și de ajutorul de primar cu delegații societăților de terani din Bulgaria. Nu s'a făcut nici o recepție. Escursioniștii au plecat azi dimineață cu un tren special spre Griviița pentru a depune coroane.

Cîțiva veterani vor merge și la Sofia.

Contele Berchtold în Italia

Viena.—Ziarul „Fremdenblutt“ în numărul său de mîine zice: aflăm că Contele Berchtold, după cum e obiceiul, avea de gînd să se ducă chiar astă toamnă în Italia, spre a se prezenta Regelui Italiei și a vedea pe colegul său italian D. di San Giuliano, dar de oare-ce delegațiunile vor fi convocate în curînd, vizita aceasta va avea loc după închiderea delegațiunilor, adică în luna Octombrie, cînd Regele Victor Emanuel va fi la San Rossore, lîngă Piza.

Legi contra presei în America

New-York.—Congresul din Washington a votat azi o lege, care a produs senzație în Statele-Unite. Pe baza acestei legi, regulamentele cu privire la trusturi se referă și la editorii de ziare.

Legea prevede că procurorul general urmărește situația financiară a întreprinderilor de editură.

Fie-care editor de ziare sau reviste este obligat să comunice procurorului de două ori pe an în cîte exemplare se imprimă ziarul sau revista respectivă și să comunice numele proprietarului și al directorului întreprinderei.

Prin această lege parlamentul are de scop ca editorii să știe cine stau în fruntea colosalelor întreprinderi ale pressei.

In Statele-Unite apar 16.000 ziare.

Congresul tinerilor turci

Constantinopol. — Congresul tinerilor turci s'a terminat. Ca secretar general s'a ales senatorul principe Said Halim pașa, care a negociat tratativele de pace cu cabinetul actual: Said pașa, Talaat, fostul deputat de Serres, Midhat și alți trei au fost aleși membri ai comitetului central. In comitetul executiv au fost aleși foștii miniștri Djavid, Emrulah, Hairid Haladjan, fostul șeiku-ul islam Muzza Kiazim Djahid, fostul valiu de Salonic, Kiazim, doctorul Nazim.

Congresul s'a rostit pentru modificarea art. 7 din Constituție în senzul arătat. Regulamentul interior al comitetului a fost modificat în senzul lărgirei puterilor comitetelor regionale.

Atentatul cu bombe din Salonic

Salonic.—Raportul oficial al caimacanului din Doiran, spune cu privire la explozia unei bombe pe piața de făină, că explozia a avut loc la 11 dimineață. Bomba fusese ascunsă într'un sac de făină. 13 țaranii dintre care 11 Mahomedani, au fost uciși pe loc. 25 au fost rîniți de moarte și alți 16 au fost rîniți mai ușor. Excesele populației au fost evitate.

Congresul euharistic

Viena.—Dimineața s'au ținut în diferitele biserici ale Vienei servicii religioase solemne oficiate de înalții prelați.

La biserica sf. Stefan a oficiat cardinalul Bourne arhiepescop de Vestminster. Arhiepescopul catolic din București, Dr. R. Netzhamer a vorbit la Schottenchirche despre istoria conservărei euharistiei. O lume numeroasă a asistat la această conferință.

Noul cabinet sîrbesc

Belgrad.—Noul cabinet a fost constituit în modul următor:

Presidența și externele d. Nicola Pasici, finanțele Patou, războiul, generalul Putnic, internele Protici, justiția Policevici, cultele Liuba Ivanovici, lucrările publice Ioan Ivanovici și agricultura Costa Stoianovici.

Explozie într'o mină

Buisburg. — In urma unei explozii de gaz într'o mină din Vestend la Buisburg Mejderosch, 5 mineri au fost uciși.

INCENDIU

Constantinopol. — Un incendiu provenit în mod accidental în cartierul Cornului de aur, a prefăcut în cenușă 35 de case.

Tratativele de pace

Paris.—Pe baza unor informațiuni sigure, ziarul „Le Matin“ desminte știrea ziarelor din Viena, după care pacea turco-italiană ar fi fost încheiată în Miercurea Bairamului.

Tratativele de pace își urmează cursul lor favorabil, însă totuși va mai trece cîtva timp până ce se va stabili o înțelegere definitivă.

Vinerea trecută delegații turci au comunicat delegaților italieni condițiunile Turciei în privința retragerei celor 2800 soldați turci din Tripolitania. Delegații italieni printr'o telegramă cifrată au informat guvernul italian asupra acelor condițiuni, însă cum telegrama nu s'a putut descifra la Roma, guvernul italian a trebuit sà aștepte până a doua zi, cînd a sosit raportul scris al delegaților italiei.

Guvernul italian a primit condițiunile Turciei cu oare cari rezerve și a formulat unele contracereri, cari au fost telegrafiate eri la Constantinopol. Răspunsul Porții se așteaptă pe ziua de astăzi, se crede însă că din cauza Bairamului va interveni o mică pauză, care va întărzia tratativele.

Institutul Liceal de Domnișoare „HUMPEL“ din Iași

Cu începerea anului școlar viitor 1912—1913, întrînd în al 41-lea an, va continua sub conducerea aceleași asociațiuni compuse din: d-na Elena C. Meissner cu d-dii: C. Meissner, Gh. Musteață, I. Paul, I. Praja, C. Praja, I. Rallet și Gh. C. Vellea.

Acest institut cuprinde:

1) Un curs primar complect cu limbele franceză și germană obligatorii.

2) Un curs liceal complect după programa liceelor de băeți, cu divisiunile necesare în cursul superior.

3) Un curs liceal modificat după programa școalelor din străinătate, pentru domnișoare ce nu aspiră la diploma de stat.

Curs de piano, vioară, pictură și dans.

Prospecte se trimit la cerere.

Inscrierile încep la 1 August 1912.

Cursurile încep la 15 Septembrie 1912

Directoară, **Ada d'Albon**

GIMNAZIUL

„Moritz și Betti Wachtel“ Iași

Str. Sărăriei 147—Imobil propriu

Invățămînt secuudar după programa statului.

Elevii depun examenul de fine de an, în școală, în fața unei comisiuni oficiale.

Curs suplimentar de comptabilitate, începînd cu clasa a doua.

Muzeu de istorie naturală și laborator chimico-fizic.

Corpul didactic compus din membri ai școlilor statului.

Inscrierile se fac în cancelaria școalei de la 10 August.

DIRECȚIUNEA

Școala Profesională de fete „Hristache Zănescu“

Strada Cuza Vodă No. 22 (situată în centrul orașului), sub Direcțiunea

— **D-rei EUGENIA N. IONESCU** —

Școală pusă sub controlul învățămîntului profesional și particular al Ministerului Instrucțiunei Publice și al Cultelor Cuprinde: un curs profesional numai de 3 ani cu studii teoretice după programa statului.

Primește eleve externe cu plată a 10 lei lunar, iar în atelierul profesional de croitorie al acestei școale, se mai primesc încă gratuit 4—5 copile sarace silitoare și cu bune purtări, cari vor învăța numai teoria și practica lucrului. Asemenea se primesc absolvente practicante externe de la școalele profesionale ale statului, fiind salariate.

Inscrierele pentru eleve încep de la 15 August a. c. prin petițiuni însoțite de: actul de naștere, actul de vaccină și certificatul de absolvire a patru clase primare.

Direcțiunea.

La Fabrica de MOBILE Löbel

— IAȘI, STRADA PĂCURARI 106 —

se fasonează ori ce fel de lemnărie pentru Mobile și Binale. Prețul fiind cu ora, fasonatul se calculează foarte ieftin.

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia)

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.

Str. Lăpușneanu 11 bis.

Școala profesională de fete

Tereza Paraschiva

General Milicescu

sub direcțiunea d-rei E. VESBIANU

— Iași—Strada Albinet 5 —

Curs profesional cu programa proprie.

Se primesc eleve interne, externe și semi-interne.

De asemenea se primesc eleve care doresc să învețe numai teoria și practica croitoriei, precum și absolvente, care vor să facă practică fiind salariate.

Inscrierile încep la 10 August, Prospecte să trimet la cerere.

Direcțiunea.

La atelierul Domnișoarei **T. GIUDICI** din str. Păcurari 48, se efectuiază ori ce comenzi de croitorie cu prețuri convenabile. Comenzile se execută cu multă îngrijire și în cel mai scurt timp.

Se primesc eleve la învățătură și lucrătoare bune.

Pensionatul de Fete TEREZA KNOCH

Anunțăm că înscrierile în această școală au început de la 25 August crt.

Pierdut

La 31 August dimineață am pierdut o brățară de aur cu o piatră albastră la mijloc și împrejur cu diamante mici și în amîndouă părți brilante mari. Persoana care o va aduce la subsemnatul va primi o recompensă de 100 lei.

NATHAN FORȘT

Str. I. C. Brătianu 189

Dr J. BRENER

Fost timp de 2 ani asistent în clinicele celebre ale Profesorilor **Leopold** *(Dresden),* **Bumm** *(Berlin),* **Fränkel** *(Breslau).*

Specialist în Boale de Femei

MAMOȘ

No. 12 Strada Mitropoliei No. 12

Consultațiuni 9—11 a. m. 2—5 p. m.

Inginer I. CANA

Autorizat de Primăria Iași

Iași—28 str. Cuza-Vodă 28—Iași

(zisă și str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* **înghețului—Băi hygienice—etc.**

Instalație de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.

Devize—Consultațiuni gratuite.

Condițiuni de plată foarte avantaoase.

Atelier special pentru reparațiuni **—Proiecte — Supravegheri de Construcții.** *Vile—Hoteluri, etc.*

Se deplasează și în provincie *cu preț modest.*

Referențele cele mai **bune la** *dispoziție.*

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spațioasă.*

Strada Cuza Vodă 13

Liceul particular „Profesorii Asociați“

Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patriciu—Iași**

Profesor

Elev, școala superioară de comerț, anul al IV-lea, dorește să predea lecții la elevi de curs primar sau secundar (curs inferior), în schimbul unui salariu modest sau a unei camere de dormit, sau pentru masă. A se adresa la ziar.

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Strada Anastasie Panu 43 —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția cenerală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

LABORATORUL CHIMIC **„DIANA"**

Bucureşti—II. Şoseaua Vitan II—Bucureşti

a început fabricarea articolelor

Crema, Pudra şi Săpun

Aceste preparate, compuse din materii prime, alese printre cele mai bune şi a căror efecte nu se pot măcar compara cu preparatele similare vor fi puse în vînzare sub denumirea

Creme „MUGUET", Poudre „MUGUET" Săpun
preparate de

Laboratorul Chimic „DIANA"

Sumele enorme ce ar necesita reclama pentru introducerea acestor articole voiu întrebuința în beneficiul publicului, care va şti să aprecieze calitățile unor preparate neîntrecute şi sub forma unor premii ce se vor împărți în modul următor;

Fiecare cutie de Cremă sau Pudră va fi însoțită de un prospect numerotat, fie care al 60 lea număr cîştigă un premiu de 5 pînă la 60 lei.

Prețurile Creme „Muguet" Lei 1.10. Pudră „Muguet" Lei 2.
Săpun 100 grame Lei 1.50

Cereți pretutindeni preparatele

LABORATORUL CHIMIC „DIANA"

10 REGULI PENTRU IGIENA

1. În fiecare dimineață adaugă „Diana" Franzbrantwein în apa de spălat pentru a-ți întări şi răcori corpul.
2. Nu uita că „Diana" Franzbranntwein este cea mai bună apă de gură.
3. Frictionează-ți corpul cu „Diana" Franzbranntwein pentru a te păzi de răceală.
4. Spălați părul numai cu „Diana" Franzbranntwein căci întărește rădăcina şi favorizează creşterea.
5. Contra înăduşelei întrebuințează numai „Diana Franzbranntwein şi vei obține rezultatul cel mai bine făcător.
6. După fiecare masă clătești gura cu apă la care vei adăoga „Diana" Franzbranntwein cel mai bun desinfectant.
7. Dacă te simți obosit după un lung exercițiu frictionează-te cu „Diana" Franzbranntwein şi vei recăpata imediat putere.
8. După baie frictionează-ți corpul cu „Diana" Franzbranntwein şi vei avea cea mai plăcută senzație.
9. Nu uita nici odată sticla cu „Diana" Franzbranntwein cînd pleci la drum căci îți va folosi în toate împrejurările.
10. Să nu-ți lipsească nici odată „Diana" Franzbranntwein din casă.

„Diana" Franzbranntwein

de găsit la toate drogueriile şi farmaciile din țară; un flacon mic 70 bani, un flacon mijiociu 1.20 un flacon mare lei 2.40.

Renumitele PLUGURI

intreg de oțel bătut
marca PORC MISTREȚ
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iaşi

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ... vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* şi *dureroase* care ... tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii şi Farmaciștii.*

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. şi constr. de maşini agricole, electrot. architect şi de construcții.
Laboratorii mari

Lămpi de benzină
SITE ŞI STICLE
LA MAGASINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi
FOST ACKERMAN

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanța şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neîntrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREȚURI AVANTAGIOASE

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.359.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 rentă

Cauțiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,253 63 | 100

Societatea „Ancora" Anker; Asigurări pe caz de viață şi deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu şi fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței. Prelungirea automatică. (Neanulabilitatea asigurării). Polița universală. Plata imediată şi integrală a sumei asigurate. Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(toată strada de Sus)

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAŞI
Fondată în 1856
Casă de Incredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărți de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1679 Duminică 2 Septembrie 1912

Amenințări ridicole

Barometrul politic arătînd o iminentă schimbare de regim, „Epoca“ ca și în Ianuarie trecut, reîncepe cu mult cunoscutele sale amenințări epileptiforme.

In numărul său de Mercuri, de sigur sub inspirația vreunuia din năbădăiosii partidului, oficiosul guernamental ne vestește că dacă cumva junimiștii vor fi trimeși să se plimbe mai înainte de împlinirea celor patru ani la care pretind că au dreptul să stea la putere, atunci două lucruri au să se întîmple :

1) Junimiștii vor inceta de a mai rîde și „își vor îndeplini datoria de partid în chip cu totul mai energic“.

2) Romînia va fi proclamată de „țară neconstituțională“, din moment ce prietenii d-lui Carp vor vedea că Parlamentul domnului Marghiloman este dizolvat.

Cu alte cuvinte, sub o formă mai voalată dar totuși îndestul de vizibilă „Epoca“ dă la lumină un nou „program de luptă“, menit, ca și pregătirele d-lui Dobrescu de la Primărie, nu atît să fie adus la îndeplinire, cît se sperie ori să intimideze — bine înțeles dacă s'ar mai găsi cineva care să ia în serios amenințările carpiștilor.

Dacă rodomontadele junimiste importă puțin, în schimb nu-i fără interes să arătăm, sprijiniți pe același articol al „Epocei“ cum înțeleg amicii regimului constituționalismul și cît de anarchice sunt concepțiile lor și din acest punct de vedere.

In adevăr, vorbind de posibilitatea unei schimbări de regim pe care junimiștii nu o mai văd, oficiosul partidului scrie :

„De unde au luat liberalii aceste știri... „absolut pozitive“ ? Cine a avut amabilitatea ca să-i informeze atît de precis ? Cum este cu putință ca un fapt care atîrnă de competența factorilor constituționali să fie cunoscut de ziarele liberale și numai de ziarele liberale ?“

Și mai departe, continuînd pe același ton, oficiosul partidului adaogă că, dacă cum-va s'ar întîmpla așa cum susțin comunicatele ziarelor liberale, atunci junimiștii vor fi teribili... aducînd la îndeplinire cele două amenințări despre care am pomenit mai sus.

Pusă chestia cum o face *Epoca*, înseamnă a vorbi în mod perfid.

Este inexact că *ziarele liberale și numai ziarele liberale*“, susțin că o schimbare de regim este imperios cerută în actualele împrejurări politice. De lucrul acesta este convinsă toată presa guvernamentală fără nici o excepțiune, iar opinia publică, de la Dorohoi și pînă la Severin, este așa de încredințată că izgonirea junimiștilor se va produce înainte de 15 Noembrie, în cît, dacă nu se mișcă, o face numai avînd siguranța, că ori-ce nouă cheltuială de energie este de prisos — soarta actualului guvern fiind de mult hotărîtă. Și apoi, lucrul acesta, astăzi cunoscut de toți, nu se știe oare cu aceiasi preciziune și în cercurile guvernamentale ?

Așa dar, ca să afirmi că o schimbare de regim va avea loc, că Parlamentul rusinei nu se va mai convoca de cît pentru a-și asculta decretul de dezvoltare, nu-i nevoe să se fi comis nici un fel de indiscrețiune din sferele înalte, cum are aerul de a insinua „*Epoca*“ prin articolul său.

Plecarea guvernului Maiorescu din fruntea treburilor publice, e o chestie care se deduce din chiar menirea acestei formațiuni pur transitoare. Cînd șeful partidului și cu cei mai de seamă colaboratori ai săi au fost izgoniți din guvern ca anarhici și periculoși ordinei publice, se înțelege de la sine că noul guvern, cu mandat temporar și limitat, reprezentat prin niște simple ficțiuni nu pot să mai reprezinte, dincolo de reluarea activității parlamentare, guvernarea junimistă sfîrșită împreună cu d-nii Carp-Marghiloman.

Dar, ca să se vadă și mai bine sinceritatea intențiunilor junimiste este destul să relevăm faptul că *Epoca*, după ce se agață de Constituție și declară că în afară de cazurile acolo prevăzute nu înțelege o schimbare de regim, declară totuși că „dacă ne-am afla la sfîrșitul unei legislaturi“ atunci, firește o schimbare de regim s'ar putea întîmpla fără ca junimiștii să se supere, deși schimbarea n'ar fi nici în acel caz, constituțională.

Din toate acestea, un lucru e sigur ; junimiștii sunt oameni de scandal. Nu-i chemi la putere cînd vor ei, sparg gemurile ministrilor și insultă văduvele oamenilor iluștri, ca să forțeze mîna Suveranului.

De nu pot sta la guvern, amenință cum o fac acum prin *Epoca* că vor declara țara inconstituțională. iar Constituția de „otreapa partidului liberal“.

Lumea va judecu și de sigur, va ști la rigoare să-i pue la rezon.

Intoarcerea d-lui Marghiloman

D. Alexandru Marghiloman a ținut să-și facă intrarea triumfală în București în ziua de sf. Alexandru. A fost primit la gară de un tacăm de agenți electorali à 5 lei gîtlejul răgușit, — căzutul de la putere a fost primit în triumf de violeim. Toată soursoarea Capitalei, toți bețivii l-au eșit înainte la gară.

N'au lipsit însă nici persoanele oficiale. Au fost la gara de Nord d-nii: Dobrescu, primarul Capitalei, d. Paul Theodoru, secretarul general al ministerului de interne, prefectul poliției, ajutorii de primar, cîți-va deputați și senatori, aleși în reprasentanța națională, grație toleranței fără margini a d-lui Marghiloman.

In fine, o lume impestrițată, începînd cu înalții demnitari ai Ministerului de Interne, și a administrațiilor dependinte de el și isprăvind cu caracuda alcoolică electorală.

A fost, așa dar o manifestație. Impotriva cui, pricepe toată lumea ; impotriva guvernului oficial al țării, care pare a nesocoti politica guvernului ocult.

In adevăr, mai zilele trecute s'a înapoiat din concediu în Capitală, d. C. C. Arion, titularul internelor. Ei bine, d-sa n'a avut primirea pe care și a preparat-o d. Marghiloman de ziua d-sale. Nu i-au eșit înainte nici masalagii bați și nici mai cu seamă, persoanele oficiale, cari au întîmpinat pe d. Al. Marghiloman. E și acesta un semn al vremei.

Primirea ce i s'a făcut d-lui Marghiloman în gara de Nord, dovedește oă precum d. N. Filipescu e încă de fapt ministru de rezboi, tot astfel d. Marghiloman e încă Ministru de Interne.

Iar damblagii din guvern, privesc, ascultă—și nu înțeleg nimic.

O contra declarație

— Greciniștii și spectrul concentrărei —

Am relevat, ca ridicol, invitația la o horă comună, pe care ziarul grecinist a făcut-o democraților; după ce citatul ziar s'a arătat îngrozit de posibilitatea unei concentrări.

Relevarea noastră a determinat pe confratele local să revie asupra chestiei și să se spovedească, definitiv și irevocabil, în ce privește concentrarea.

Nu este adevărat, declară „Evenimentul“ în prealabil, că articolul relevat de noi în care se făcea apel la banda la kistă să întindă mîna de ajutor cinstiților—nu este adevărat că acel articol ar fi fost scris de d. Grecianu.

Dovadă; excelentul barbat de stat se află la Sinaia—și dacă se află la Sinaia nu poate scrie articole pentru Evenimentul.

Dar tot ziarul acesta ne spune că articolul în chestie a venit din afară și cum Sinaia ie în afară de Iași, precum Iașul este în afară de Sinaia—nu este exclus ca articolul să fie tot al d-lui Grecianu.

Dar indiferent. Scris interior sau exterior, articolul a apărut, la loc de cinste fără rezervă.

Acum vine Evenimentul *și declară că nu aprobă articolul exterior, pentru concentrare, precum nu aprobă articolele interioare, contra concentrării.*

Atunci ce aprobă ? Aprobă ce va zice d. Carp în chestie și cum d. Carp nu s'a pronunțat încă, n'are ce aproba.

Asemenea argumente sunt pur greciniste și dovedesc clar starea de ridicol în care se află gruparea barbatului de stat de la Iași, care nu poate scrie articole fiind-că se află în cetatea bulei și care scrie pentru concentrare și contra concentrării—fără rost, căci rostul tot îl are d. Carp, care nu s'a pronunțat încă.

Parlamentul

Azi nu există la ordinea zilei decît o singură chestiune, cea a Parlamentului d lui Al. Marghiloman.

Disolvarea lui e de mult decisă, cu un lucru de sine înțeles. In adevăr, cînd un ministru contrasemnează un act anticonstituțional, el e posibil de pedepsele prescrise de legea pentru responzabilitatea ministerială.

Parlamentele însă n'au nici o răspundere, In Evul mediu, înainte de revoluția cea mare franceză, parlamentul care nu era pe placul regelui, era pasibil de pedeapsa remortranței, care de multe ori, se traducea prin exilul tuturor membrilor săi. Din fericire însă, în timpurile în care trăim nu există putere, care să ia măsuri împotriva unui parlament călcător de legi.

Există totuși o singură pedeapsă, ce se poate da unui Parlament vinovat de abateri legislative.

Pedeapsa aceasta este prescrisă de art. 95 din Constituție, ea este disolvarea.

Or parlamentul actual a comis calcare de constituție, prin faptul de-a fi votat o lege declarată de Justiție ca neconstituțională. Iată dar de ce, disolvarea actualului parlament e un lucru de sine înțeles, și de ce ea e așteptată ca un eveniment absolut normal.

O perversitate patentă

Să nu mori de rîs ? Guvernul anunță că va desființa impozitul de 3 la sută asupra lefurilor funcționarilor... în sesiunea viitoare a parlamentului.

Se știe însă în mod sigur—și guvernul n'a negat-o—că parlamentul acesta nu va mai intra într'un parlament.

Prin urmare la mijloc este un caraghiozlîc, dacă nu cumva este — ceea ce înclinăm mai mult a crede — un act de inconștiență. Este apanagiul sfîrșiturilor de regimuri distructive, ca să-și încoroneze opera negativă cu deviza : *après mois le déluge*...

In conformitate cu această linie de conduită și următor sistemului ingenios de a anunța fel de fel de bunătăți, cari vor eși dintr'un parlament ce nu va lucra nici odată ; *Epoca* ar putea încunoștiința cititorii că : pe biroul Camerelor se va depune un proect de lege pentru desființarea tuturor impozitelor ; ministrul de interne studiază un proect grație căruia va curge lapte pe Dîmbovița dela Cotroceni până la mătăria Mendonidi de la Abator ; parlamentul va vota o lege pentru instituirea unui serviciu de tramvae gratuite la dispoziția cetățenilor... Cîte nu puți promiți cînd ai siguranța că nu vei face nimic !

De o camdată e bine să se știe că impozitul asupra salariilor a fost pus de d. Petre Carp și că d. Take Ionescu l'a redus de la 5 la sută la 3 la sută, declarînd la votarea acestei reduceri că suprimarea va urma îndată ce o va permite bugetul.

Așa dar, ifosul presei guvernamentale este un caraghioslîc mai mult — și-i facem onoarea s'o felicităm pentru rarul curaj cu care și bate joc de cititorii ei !

După vacanță

Priveliștea de pe strade e de tot frumoasă. Populația școlară și-a reluat munca, și elevii, mari și mici, se îndreaptă spre localurile de școală. De bine, de rău, localurile s'au restaurat și prezintă o nouă atracțiune pentru copii.

Alăturea de această populație, o alta se mișcă tot cu atîta grabă.

Este lumea de impricinați cari își îndreaptă pașii spre palatul de justiție, unde azi se procede la deschidera noului an judiciar.

Alte sentimente stăpînesc pe aceștia, alte rîvne, alte ambiții,—dar spectacolul este tot atît de interesant.

Și noi, ziariștii spunem din toată inima un bogdaproste, că am scăpat de vacanță. Cititorii, cari ne urmăresc cu atîta credință, și acei cari au petrecut timpul în localitate, ca și acei cari ne-au cetit prin locurile de viligiatură, poate nu-și pot închipui greutățile făurirei unui ziar, în vacanță, și în special în Iași, unde în acel timp viața pare suspendată. Și dintre noi pleacă unii, — și încă dintre cei mai talentați—pentru a-și permite un răgaz, după o muncă incordată de un an de zile. Rămăneam puțini, dar coloanele aceleași și complectarea lor cere o frămîntare, care de multe ori pare a nu mai avea sfîrșit.

Recapitulând evenimentele din Iași, pe timpul vacanței, constatăm că am trecut un timp de o liniște ucigătoare.

Viața politică a fost suspendată prin consimțimîntul reciproc al fruntașilor, dintre cari cei mai mulți părăsiră țara. Autoritățile din vacanță, s'au mărginit în a expedia hărtiile curente, neîndrăznind a lua vre-o inițiativă. N'am avut de înregistrat nici o epidemie, și mulțumită apei de Timișești, măreața și neperitoarea operă a d-lor Badareu și Lascar, ieșenii au scăpat de acea grozavă epidemie de febră-tifoidă, care ani de zile secera populația.

Incolo nimic.

Abia în ultimele zile ale vacanței, ca o prevestire funestă poate, am avut de înregistrat moartea tragică a Anei Loster, care a dus în mormînt secretul sufletului seu sbuciumat și îngrozit de interogatoriile nesfîrșite ale unui grav judecător de instrucție, care căuta să descopere pe criminal, într'un caz patent patologic.

Era să uităm pe mîndrii cîntăreți bisericești, cari au venit în Iași să-și plîngă soarta. Și au venit în cetatea conservatoar-democrată, cu garanții că de la acest partid le va veni scaparea,—căci — ziceau ei—Take Ionescu care a reformat legea clerului, se va îngriji la timp și de îmbunătățirea soartei cîntăreților bisericesti.

Dar să uităm necazurile din vacanță. Iașul și-a reluat aspectul și mișcarea de toate zilele de muncă.—fruntașii politici s'au întors în țară, iar colegii au revenit la masa de redacție.

Ne pregătim să întîmpinăm evenimentele, ce par a vroi să se precipite.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

GLOSSA INVĂȚĂTORULUI

Dacă într'adevăr data de 31 August însamnă cea din urmă zi de vacanță, atunci ne găsim astăzi într'una din cele mai emoționante zile ale anului, — începutul activității școlare.

Ce probleme, ce frămîntări, ce nedumeriri se ridică înainte-ne, cînd ne gîndim numai la solemnitatea unei atari date epocale,—începutul școlilor !

Ca o formidabilă uzină, în care va să se făurească nu numai atîtea minți, să se moduleze atîtea inteligențe, — dar însuși viitorul unei însemnate părți din omenire — așa se arată în fața noastră priveliștea așezămintelor școlare, multe la număr, diferite în grad,—dar urmărind toate un singur scop : cultura,—un singur mijloc : instrucțiunea.

Cărți școlare, material didactic, meditări, explicări, pregătiri de lecțiuni, alcătuiri de programe, modificări și transformări de orarii,—consultări de tratate pedagogice, studii, reviste, dezbateri și dizertații,—în sfîrșit congrese didactice, conferențe, publicații, cercetări teoretice cu exercițiu practice. Atîtea și atîtea arme din arsenalul învățămîntului ; atîtea căi pentru a se ajunge la cunoașterea cît mai temeinică a acestei uriașe probleme, veșnic studiată, veșnic nedezlegată cu desăvîrșire : instruirea și educarea copilului !

De cei mici e vorba în rîndul întîiu, pentru că în jurul lor se întîmpină primele greutăți, se țes primele iluzii, se serbătoresc primele izbînzi, ori se deplîng primele înfrîngeri. Ei sunt cei mai vrednici de a fi cunoscuți și studiați, pentru că în jurul lor se ivesc întîile conflicte între doctrină și între practică.

Ori-ce pregătire teoretică — afirmarea poate părea paradoxală—e de prisos și, poate, dăunătoare în materie de instruire a copiilor. Simțul propriu de observațiune și, înainte de toate, bunul simț,—iată baza pedagogiei aplicate.

Ce să facă învățătorul cu teoriile și cu cărțile lui moarte în fața organizmelor vii ?

Să le uite !

Invățătorul e unul ; el e, oare-cum, elementul staționar, fix și dinaintea lui se perindează atîtea infinite figuri și firi ce nu s'asamănă în de ele, atîtea suflete variate de copii, formînd o generație după alta. Ei vin ca o veșnică înnoire ca un torent de viață caldă, proaspătă, curgînd necontenit. El poate îmbătrîni,—e fatal să obosească și să sufere de propria sa monotonie și uniformitate. Ei însă aduc mereu vibrări noue de vlagă și de expanziune și sunt în căutarea temperamentului care să-i înțeleagă și să-i cunoască, să tresară de elan și de bunăvoință, de simțire și de iubire pentru ei.

..De iubire : aici este cheia întregului edificiu al instrucțiunii. Cine nu a îndrăgit toate sutele, miile de ființe ce-i sunt încredințate rînd pe rînd,—acela nici-odată nu le va aduce folos—ori cît și-ar îndeplini, așa zicînd, „datoria“.

Toate veacurile de doctrină—nu prețuesc cît această unică virtute a dascălului,—puterea de-a iubi copilul !

De aceea poeții pătrund mai temeinic în adîncimea problemei învățămîntului cu senzibilitatea lor, de cît pedagogii cu intuiția lor. Ne vom opri încă asupra acestei din urmă constatări.

Rodion

Cunoștința în educațiune

Din instructivul „Tratat de pedagogie“ al filosofului Em. Kant — tradus în romînește de către domnul C. V. Butureanu — reproducem aci încă un interesant pasagiu și anume acela în care filosoful se ocupă despre rolul „Religiei“ în învățămînt.

Dacă examinăm educația copiilor în legătura sa cu religia, cea dintâi chestiune este de a ști, dacă este cu putință de a băga de timpuriu în mintea copiilor ideile religioase.

Acesta este un punct de pedagogie asupra căruia s'a discutat mult. Ideile religioase presupun totdeauna oare care teologie.

Deci cum să predai o teologie tineretului, care departe de a cunoaște lumea nu se cunoaște încă pe sine însuși.

Cum ar putea tineretul care nu știe încă ce este datoria să înțeleagă o datorie imediată către D-zeu.

Ceea ce este sigur, este că dacă s'ar putea întîmpla ca copiii să nu vadă nici odată un act de venerație către Ființa supremă și chiar să nu audă nici odată pronunțîndu-se numele lui Dumnezeu, ar fi atunci conform cu ordinea lucrurilor, de a le atrage mai întâi atenția asupra cauzelor finale și asupra celor ce convin omului de a exercita astfel judecata lor, și de a-i instrui asupra ordinei și a frumuseței scopurilor naturale, a adăoga apoi o cunoștință încă mai întinsă despre sistemul lumii și de a le trezi mai întâi prin acest mijloc ideea unei ființe supreme, a unui legiuitor.

Dar fiind-că aceasta nu se poate în starea actuală a societății, fiind-că nu putem face ca ei să nu audă rostindu-se numele de Dumnezeu și să nu fie martori la demonstrațiile devoțiunei către dînsul, dacă am vrea să așteptăm pentru a-i învăța ceva despre Dumnezeu ar rezulta pentru dînșii sau o mare indiferență, sau niște idei false, ca de pildă frica de puterea divină.

Deci fiindcă trebue să evităm ca această idee să se strecoare în imaginația copiilor, trebue, pentru a-i feri de dînsa, să căutăm de timpuriu a le băga în minte idei religioase.

Totuși aceasta nu trebue să fie o facere de memorie și de imitație, o maimuțărie curată, ci calea aleasă trebue să fie totdeauna potrivită cu natura. Copii vor înțelege, chiar fără a avea ideia absolută a datoriei, a obligațiunei, a bunei sau a relei purtări, că este o lege a datoriei, că nu comoditatea, folosul sau alte considerații de acest fel sunt acele care o determină, ci ceva general care nu se reglează după copriciile oamenilor. Dar însiși dascălii trebue să-și facă aceastâ idee,

Mai întâi trebue să le atribuim toate lui Dumnezeu în natură și apoi să i atribuim chiar natura însăși.

Se va arăta de pildă, în primul loc, cum totul este dispus pentru păstrarea speciilor și echilibrul lor, dar de departe și pentru om astfel că se poate el însuși lucra pentru fericirea lui.

Cel mai bun mijloc pentru a face mai întâi luminată ideea de Dumnezeu, ar fi să căutăm o analogie cu aceea a unui tată de familie sub supravegherea căruia am fi așejați să ajungem altfel foar'e

TIFOSUL, HOLERA

și toate boalele intestinale (diareea dizenteria, colita, apendicita) etc. se tratează cu

Lactofermentul ROBIN

Aprobat de Serviciul Sanitar Superior.
Se găsește zilnic proaspăt în Laboratorul Dr. ROBIN
București 5 str. I. C. Brătianu.
Provincie 5 Lei 2 flacoane franco.

bine a concepe unitatea oamenilor pe care ne-o reprezentăm ca formînd o singură familie.

Ce este deci religia?

Religia este legea care stă în noi, întru atît cît își primește influența asupra noastră de la un legiuitor și de la un judecător, este morala aplicată a cunoștinței lui Dumnezeu.

Cînd religia nu se unește cu moralitatea, ea nu este de cît moral de a solicita favoarea cerească.

Cîntările, rugăciunile, frequentarea bisericilor toate aceste lucruri nu trebue să servească de cît a da omului puteri noui și un nou curaj pentru a lucra la îmbunătățirea sa, ele nu trebue să nu fie de cît expresia unei inimi însuflețite de ideia datoriei.

Acestea nu sunt de cît niște pregătiri pentru operele bune și nu putem plăcea Ființei supreme de cît devenind ceva mai buni.

Cu copiii trebue să începem prin legea pe care o au întrînșii.

Omul este vrednic de desprețuit în proprii săi ochi cînd cade în viciu. Acest dispreț își are principiul în sine însuși, și nu în acea considerație că Dumnezeu a oprit răul, căci nu este necesar ca legiuitorul să fie în același timp autorul legii.

Astfel un domnitor poate opri furtul in statele sale fără ca pentru aceasta să poată fi considerat ca autorul opririi furtului.

Omul învață astfel a recunoaște că numai buna sa putere poate face vrednic de fericire. Legea divină trebue să pară totodată ca o lege naturală, căci ea nu este voluntară.

Religia întră deci în moralitate.

Dar nu trebue început cu teologia. Religia, care este intemeiată numai pe teologie, nu ar putea conținea ceva moral. Cu dînsa nu am putea avea ca sentiment de cît frica, pe deoparte, și speranța răsplății de cealaltă parte, ceea ce nu va produce de cît un cult superstițios. Trebuie, deci, ca moralitatea să precedeze și ca teologia să o urmeze, și aceasta este ceea ce se numește religia.

Legea considerată în noi se numește conștiință.

Conștiința este aplicarea acțiunilor noastre la această lege.

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

Chestia școalelor romînești

De vorbă cu președintele societății pentru cultură.—Cîte scoli romînești particulare sunt în Bucovina și ce sumă necesitează susținerea lor, timp de 5 ani, pînă vor deveni publice, susținute de stat.—Un adevărat apostol al culturei romînești din Bucovina.

Cernăuți, 30 August.—In nenumărate corespondențe am descris amănunțit chestia școlară romînească din Bucovina și am arătat prin cîte greutăți au de trecut romînii pentru a'și putea crește copiii într'un spirit curat romînesc. Mai toate școlile de stat de la noi au caracter pur german și deși limba romînească este predată într'o măsură aproape egală celei germane, totuși lasă foarte mult de dorit, din toate punctele de vedere.

E lucru cunoscut de toată lumea că romînii bucovineni, nu știu să vorbească bine romînește și cu atît mai puțin a scri și ceti pe limba lor natală. Cauza acestei neștiinți, se datorește în primul rînd, lipsei de învățămînt pur romînesc. In ultimul timp însă, se observă o mișcare îmbucurătoare în mijlocul romînilor, care tinde să rupă cu trecutul și să-și croiască o cale nouă pe terenul învățămîntului, pe temă exclusiv națională. De pretutindeni se înființează școli romînești particulare, pentru a căror susținere fiecare romîn e gata să-și facă cele mai mari sacrifice. Inceputul e frumos și lăudabil, dar rămîne de văzut, dacă fiecare romîn își va pricepe cu adevărat datoria, ca astfel aceste școli să poată fi susținute primii 2 ani.

In Austria adică, legea școlară prevede că ori-ce școală particulară, după 5 ani de existență trece sub administrația statului devenind publică.

Cu ocazia începerei noului an școlar, am crezut interesant să mă adresez veneratului părinte Dionisie cav. de Bejan, președintele „societății pentru cultură" care este unul dintre întemeetorii școalelor particulare din Bucovina și unul din acei puțini romîni desinteresați cari se interesează cu adevărat și în mod poate serios de soarta poporului său, pentru a-l ruga să-mi dea cîte va amănunte asupra rostului acestor școli și am arătat în mod exact numărul lor existent și cifra sumei care necesitează susținerea lor, de oarece, d-sa este persoana cea mai competentă în această chestiune.

Fui primit cu amabilitate și veneratul părinte a ținut să-i mulțumească chiar, că mă interesez de această chestiune atît de importantă, pentru toți romînii, în general.

Nu era nevoie să mai formulez întrebările, căci veneralitatea sa a știut singur ce interesează opinia publică romînească, căci fără să mai aștepte formalitățile obicinuite în asemenea împrejurări a început să-mi povestească în mod amănunțit, toată afacerea pe care mă grăbesc s'o redau în mod cît se poate de fidel?

„Este cunoscut că la noi în Bucovina se află actualminte, afară de comunele curat romînești încă și așa numitele comune mixte, în cari trăesc romîni în număr foarte mare. Acești romîni aveau înainte de două, trei decenii școli publice romînești, cari însă prin felurite presiuni și meșteșugiri s'au prefăcut în școli publice rutene, silindu-se ast-fel legalminte pe romînii din acele comune, să-și trimită copiii la școlile rutene.

Ast-fel s'au rutenizat mulți romîni bucovineni, pînă ce în urmă s'au trezit și ei și cer astăzi cu toții școli romînești.

„Cu lacrimi în ochi am ascultat plîngerile lor, cari sfîrșeau cu vecinicul refren, că li s'a răpit școala și limba romînească din sat.

Am ascultat rugile lor dureroase și cît și unde am putut am înființat școli romînești particulare, adunînd mînă de la mînă.

„Nenorocirea aceasta a Romînilor din satele mixte a îndemnat societățile noastre culturale, a sări într'ajutor fraților a cestora.

„După multe chinuri și pertractări neplăcute în anii ultimi s'au deschis pînă acuma cu încuviințarea consiliului școlar i. r. al țării școli particulare romînești în Breaza (cu 2 clase), Mariței (4 clase), Panca (1 clasă), Comarești (1 clasă), Oomarești-Trisovăț (1 clasă), Costesti 3 cl.) și în Carapciu pe Ceremuș (2 clase).

„Autorizate, dar încă neactive sunt școlile particulare romînești din Gemine și Cotul Bainschi.

„In stadiul cercării se află în prezent deschiderea de școli particulare romînești în Calineștii lui Cuparenco, Calineștii lui Ienachi și Hliboca.

„Afară de comunele aceste ni cer intervenirea pentru deschiderea școalelor particulare și Remînii din multe alte comune.

„Se vede că simțul național romînesc al fraților noștri din comunele aceste nu numai că nu s'a pierdut, dar nici nu se mai poate înăduși prin presiunile obicinuite pînă acuma, dacă nu-i vom părăsi în stăruințele lor cele juste.

„Pentru sprijinirea stăruințelor și cererilor acestora nu ni stau la dispoziție mijloacele necesare. „Societatea pentru cultura și literatura romînă", s'a adresat deci prin apelul din Maiu 1912 către publicul cel mare romînesc, ca să jertfim cu toții obolul nostru pentru cauza aceasta, sprijinind pe frații noștri din comuuele mixte, cari nu sunt în stare a-și ajuta singuri.

„Suntem avizați la noi înși-ne. Dacă nu vom fi harnici a stăoîni ceia ce avem și a susținea singuri naționalitatea noastră pe plaiurile acestei țări cu puteri proprii, peste cît-va timp va fi prea tîrziu a mai spera salvarea neamului nostru pe pămîntul acesta strămoșesc, de oare-ce dușmanii noștri nu dorm, ci se opintesc cu mare îndrăzneală a ne împinge și a ne apăsa din toate părțile și peste tot locul.

„Cel dintăiu loc între mijloacele pentru salvarea neamului nostru îl ocupă școala.

Suntem moralminte datori a da mînă de ajutor fraților noștri, cari se află în nevoe și în pericol de desnaționalizare. La acțiunea aceasta trebue să participăm cu toții, bogatul și săracul, fie-care după puterea sa.

„După calculul nostru ni trebue pentru susținerea școalelor particulare romînești pe timpul de 5 ani, în care ele pot deveni legalminte școli publice, cam 320.000 cor".

D-sa a exprimat această sumă cu o apăsare deosebită, care m'a făcut să desdeschid niște ochi mari de tot, în semn de mirare.

Se vede că părintele a observat aceasta căci, și-a continuat expunerea în modul următor:

„Nu vă speriați de cifra aceasta! Suntem cu toții obicinuiți a trăi în împrejurări modeste.

Dacă vom socoti însă cu creionul în mînă, vom afla că nu suntem tocmai așa de neputincioși, cum credem poate.

„Calculul nostru are în vedere statul prezent al Romînilor de toate stările, precum și al firmelor și comunelor romînești în Bucovina".

Am insistat atunci pe lîngă veneralitatea Sa să-mi arăte anume pe ce fel de calcul se bazează această socoteală, iar d-sa a bine voita ni-l și arăta.

Iată-l:

57 de proprietari mari dacă ar cotiza cu cîte 120 coroane anual, 298 preoți cu cîte 40 cor., 822 învățători a 12, 486 funcționari a 36, 221 cantori a 6, 150 bănci romînești a 50 și 150 comune curat romînești a 100 cor., ar fi în timp de 5 ani 327.230 coroane, adică cu plusul de 7320 coroane!

Intrebîndu-l dacă e posibil ca persoanele enumărate să poată oferi această ofrandă d-sa mi-a răspuns:

„Suma aceasta o putem oferi fără nici o stingherealā în economia casnică. Ne trebue numai ceva patriotism, ceva tragere de inimă pentru interesul obștei romînești în țara noastră. Căci o coroană lunar poate să deie chiar și un servitor. In fine putem constata faptul, că nimenea încă n'a sărăcit cu sprijinirea afacerilor naționale.

„Noi Romînii bucovineni nu suntem încă deprinși a număra cu cifrele obștei.

„Fiind însă în țara aceasta un popor cu aspirațiuni și pretențiuni de cultură și progres, trebuie să ne decidem și noi odată, a ieși din starea patriarchală, în care ne găsim și să ținem seama — mai ales în afaceri de tot importante — de nevoile obștimei, care reprezintă o putere mare la un popor conștient de sine și însuflețit pentru aspirațiunile sale."

I-am mulțumit veneralității sale pentru aceste amănunte și m'am retras, cu impresia că am avut înaintea mea pe un adevărat apostol al culturii romînești din Bucovina.

Vorba părintelui Bejan te captivează dela primele sunete, căci e atît de blîndă, atît de dulce, atît de sinceră și curată, de parcă ai dori să stai zile întregi de vorbă cu d-sa.

Dar despre asta cu altă ocazie.

Gama.

Litere-Științe-Arte

Maestrul controlat.—Un răbdător cronicar, care semnează A. G. în „Viața Romînească" supune unui riguros control piesa maestrului Delavrancea, în ce privește anumite anachronisme,—fie lexice, fie istorice.

Autorul cercetării pornește de la considerația că d. Delavrancea e socotit ca un autor clasic, de cînd—mai cu samă —l'a consacrat defunctul Hașdeu ca atare. De aceea... noblesse oblige.

De la un scriitor ca d. Delavrancea se poate pretinde o exactitate ideală în întrebuințarea termenilor, datelor, formelor limbistice și istorice.

In toate privințele aceste, însă, autorul Trilogiei dramatice, care începe cu „Apus de Soare"—cea mai reușită dintre cele trei piese cari *nu* se vor menținea în literatura dramatică romînă—d. Delavrancea a săvîrșit greșeli, unele surprinzătoare.

Aplicațiuni eronate de expresii, abateri cronologice, abuzuri de moldovenizme și de muntenizme, rînd pe rînd. Sunt chiar lucruri destul de curioase,—dat fiind-că autorul „Sultănicăi" e un cunoscător și un îndemînatec în ale stilului.

Se pare că, și de astă dată, scriitorul a căzut victimă 'temperamentului său impulsiv, lucrînd cu pripă și fără a aprofunda prea mult materialul de care s'a folosit.

*

A apărut „Sănătatea" cu data de 1 Septemb. Excelenta, revistă de popularizare, cuprinde un sumar bogat și instructiv. Numeroase ilustrații.

*

Al treilea congres internațional al presei periodice, sub înaltul patronaj al guvernului republicei Frenceze și al orașului Paris, se va ține între 26—30 Octombre st. n., în palatul Cercului librăriei din bul. St. Germain, 117.

Președintele comitetului executiv este d, Paul Bluysen, deputat. Numeroase rapoarte au și fost trimise, altele sunt anunțate.

Programul e foarte important, iar serbările și escursiunile promit să fie vrednice de Puris.

Comitetul de onoare și de patronaj cuprinde cele mci înalte notorietăți. Companiile franceze de cale ferată au acordat jumătate-tarif.

*

Iubitorii de literatură romînească așteaptă cu nerăbdare apariția volumului de proză a d-lui C. Hogaș; „Pe drumurl do munte", cuprinzînd schițe și descrieri de pe natură.

*

După o statistică publicată de „Dialy Telegraph" parizianii cheltuesc 51 milioane de franci anual pentru plăceri teatrale și artistice.

*

STRUNA ZILEI

PROVERB DESMINȚIT

Agentul de siguranță T. aflîndu-se la o petrecere cu mai mulți prieteni, a fost rîdicat, încătușat și arestat în mod ilegal de comisarul despărțirei I-a.

Cetesc asemenea 'ntîmplare
Cu mulțumire,—par'c'o sorb...
Mă 'ntreb însă: de cînd oare
Își scot ochii... corb la corb?

INFORMAȚIUNI

⁞⁞ In amfiteatrul Liceului național, d. dr. Zosin va ținea, Duminică, 2 Septembre c. ora 4 p. m., a zecea prelegere științifică pentru ***cultura generală pozitivă*** din interesantul său ciclu.

⁞⁞ Priceputul și energicul președinte al Camerei de Comerț și Industrie din localitate, în dorința ce are de a ridica economicește Iașul, a pus la cale înființarea unei bănci viticole.

Subscriitorii de acțiuni, care au depus 30 la sută din sumele subscrise, adecă în total 10000 lei, se întreabă, cu îngrijorare; unde-i banca, unde-s banii?

⁞⁞ D. I. Vasiliu, fost registrator la camera de comerț, este numit pe ziua de 1 Septembrie, la serviciul hidraulic al comunei, în locul rămas vacant prin demisiunea d-lui Șerbănescu.

⁞⁞ Prin deciziunea d-lui ministru de război cu No. 448 din 27 August 1912, elevul bursier Popovici P., se șterge din controalele liceului militar Iași, pe ziua de 25 August, după cererea familiei.

⁞⁞ Prin Inaltul Decret Regal No. 3407 din 7 Iulie a. c., s'a suspendat taxa de export asupra tărîțelor, de 2 lei suta de kgr., pînă la 9 Octombrie a. c.

Acest termen este limitativ și nu dă dreptul exportatorilor să se folosească de scutiri asupra angajamentelor ce vor lua cu străinătatea, de cît numai pentru transporturile ce vor fi exportate în mod efectiv pînă la 6 Octombrie, de la care dată tărîțele vor fi din nou supuse la taxe de export.

⁞⁞ Camerele de comerț din țară, au fost invitate a participa la al 5-lea congres internațional al camerelor de comerț, ce va avea loc în orașul Boston, în zilele de 24—28 Septembrie.

⁞⁞ In strada Albinet No. 1, zace de două săptămîni lovit de paralizie numitul Ioan Sîrbu.

Cum nenorocitul n'are nici o rudă care să-l îngrijească a ajuns într'o stare de suferință și mizerie foarte înspăimîntătoare.

Deși Primăria și Poliția au fost înștiințate, totuși nu s'a luat nici o măsură. E o chestiune nu numai de unanimitate dar și de higenă publică ca cei în drept să intervină.

⁞⁞ Cu începere de azi, orele de serviciu, la administrația financiară, vor fi de la 11 jum. a. m. pînă la 5 p, m.

Casa va fi deschisă de la 12 la 3 după amează.

⁞⁞ Administrația comunală a somat pe antrepenorul serviciului barometric, că pînă în 15 zile, să se conformeze contractul în care prevede înlocuirea actualelor mașini de vidanjare.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 12 Septembrie a. c. oara 11 a. m. se va ține în camera acestei Primării, licitație publică orală pentru vinderea a 4000 kg. fier și 12,000 kg. fontă veche.

Garanția 100 lei în numerar sau efecte garantate de stat.

Dispozițiunile art. 72—83 din Legea Comptabilității publice, se vor aplica acestei licitațiuni.

No. 25085 1 | 14 Sep. 1912

⁞⁞ A apărut „Noua Revistă Romînă", de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, că următorul sumar:

Noutăți—Congresul Asociației Romîne pentru înaintarea și răspîndirea științelor.

Actuale—C. Rădulescu-Motru, Morala în Politică—C. Sudețeanu, Alfred Fouillée.

Literatură—N. Davidescu, Variații pe manifestul Viitoriștilor (cu o ilustrație).—D. Iacobescu, In pustie (după Lenau).—Maurice Maeterlinck, Tăcerea (Din Comoara celor smeriți, trad. Marcel Montaudon).—C. Stoika, Sub clar de lună (versuri).—Ieronim Laurian, Din Heine (versuri).—Gabriele d'Annunzio, Pisica (trad. Gh. Licea-Severin).

Știință—I. Brucker, Evoluția anorganică, după Norman Lockyer.

Insemnări—O carte nouă despre Romîni—O manifestație a raselor slave—Moda Nouă—Trei lacrimi prețioase.

Revista revistelor—Viața Nouă—Viața Romînească—Revista Catolică.

⁞⁞ **Școlare.**—Cărțile didactice—conform unei dispoziațiuni a ministerului de instrucțiune — trebue să poarte lipit pe ele un timbru anumit pe care se indică prețul cărței.

Direcțiunile școalelor sunt însărcinate a confisca ori ce cărți s'ar găsi fără asemenea timbre și a le înainta ministerului. Autorii vor fi dați judecății ca contravenienți la dispozițiunile legei de Credit și Economie a personalului didactic.

*

Congresul profesorilor de religie va avea loc la București în zilele dintre 9 și 12 Septembre. Ministerul de instrucție în dorința de a face să participe cît mai mulți, profesori oferă foi gratuite de călătorie și masa la internatul teologic.

Chestiunele ce se vor discuta sunt următoarele: Rolul și scopul învățămîntului religios în școale în genere și în cele secondare în special. Mijloacele pentru atingerea acestui scop. Programul de studii. Metoda de predare a studiului religiei și Raportul dintre studiul religiei și celelalte discipline.

*

La *gimnaziul Stefan cel Mare* sunt înscriși pentru clasa I-a 66 de elevi, iar la *gimnaziul Alexandru cel Bun* numai 55.

Dacă se vor ținea concursuri de admitere ele vor începe în ziua de 2 Septembre.

La *școala Profesională „Sf. Sava"* înscrierile vor continua până în ziua de 5 Septembre.

La *Seminarul „Veniamin Costache"* s'a început astă-zi examenul de admitere. Sunt 146 de candidați pentru 18 locuri de burse și 18 solvente. Comisiunea examinatoare se compune din: părintele Savin, Pericle Popescu, L. Roiu, D. Dimitriu și Dr. Brăescu pentru examenul medical.

⁞⁞ D. Ion Vasiliu fost agent veterinar a fost nnmit secretar la serviciul apelor, retribuit cu 260 lei lunar.

⁞⁞ In cursul lunei August 33 persoane de la 21 ani în sus, au murit în localitate.

Doi dintre cei morți, au fost în vrîstă de cîte 93 de ani.

CASINOUL DIN SINAIA

Mari atracțiuni în tot timpul sezonului

TEATRU de comedii și varietăți.—
Trupa romînească și franceză

Artiști celebri de pe primele Scene ale lumei.

Direcția artistică MORGAN. Prețuri foarte moderate

Restaurant și Terase de Consumațiuni

Bucătărie de prima ordine sub conducerea celebrului șef HEYRAUD.

Serviciu luxos și îngrijit sub direcția d-lui BOTTINELLI

ORCHESTRA TEATRULUI compusă din 30 artiști sub direcția d-lui POMPILIO

PE TERASE: ORCHESTRA de virtuosi sub direcția d-lui Nisotti din Montecarlo

Serbări—Baluri—Tir Aux Pigeons
NUMEROASE ATRACȚIUNI

ULTIME INFORMAȚIUNI

Din cauza marei încordări monetare, toate casele de bancă din Iași au ridicat scontul. Casele de bancă din București, cari lucrează cu cele din Iași, au rădicat și ele scontul.

D-nii Dimitrie Sofian, președintele Curții de Apel din Iași și C. Grigoriu, consilier, au obținut congediu pînă la 1 Octombrie.

Concursul pentru admitere la clasa I liceală, se va ține negreșit mîine, revenindu-se astfel asupra dispoziținnei de a nu se mai ține concursul, din cauza numărului restrîns de elevi.

Concursul va începe la ora 8 dimineață.

Anul judiciar.— Azi s'a deschis anul judiciar.

D. prim-președinte Burada, în prezența consilierilor și a unui mare număr de magistrați și avocați, a procedat, prin tragerea la sorți, la constituirea curților.

*

Iată cum sunt constituite curțile și tribunalele pe acest an.

Curtea de Apel secția I-a : Domnii I. T. Burada, Em. Cernătescu, D. Grigorovici, N. V. Leonescu, D. Antonescu și D. Porfiriu.

Secția II a : D-nii D. Sofian, C. Grigoriu, Gh. Sturdza, C. M. Buzdugan, S. Zăhărescu și Al. N. Gane.

Camera de acuzare se compune din d-nii consilieri, Em Cernătescu, C. Grigoriu și Gh. Sturdza.

*

Iată și felul cum s'au alcătuit tribunalele.

Secția I-a: D-nii Erbiceenu președinte, Mîrzescu și Vincler, membri.

Secția II a : D-nii Volanschi președinte, Sutzu și Kesim, membri.

Secția III-a ; D-nii Diaconescu președinte, Ciohodariu și Grigoriu, membri.

*

Curtea cu Juri.—Astăzi s'a procedat la tragerea la sorți a consilierilor, care vor prezida Curțile cu jurați din sesiunea Septembrie-Octombrie : La Iași-Roman-Vaslui, d. Alexandru Gane, la Fălciu și Tutova d. N. V. Leonescu ; la Bacău, Neamț, Dorohoi, d. C. N. Buzdugan ; la Botoșani și Suceava, d. Dimitrie Antonescu.

Ca asesori la Iași au fost trași la sorți d-nii : Gregore Kesim și Haralamb Grigoriu. Seziunéa la Iași se va deschide în ziua de 15 Septembrie și ședințele se vor ține în sala societății de gimnastică.

*

Jurați : Iată numele juraților, care vor compune juriul în sesiunea din Septembrie : Nicolau Sterie, dr. Tedodor Stihi, V. Tanasachi, pensionar, Eustațiu Constantinescu, Gh. Voluță, dr. Elie Șeptelici-Andireș, Vasile Cernătescu, Liviu Sadoveanu, Gheorghe Nădejde, Sever Mureșeanu, Ștefan Gusti, Gheorghe Lateș, colonel V. Dimitriu, Petru Fîntînaru, Gheorghe Racovițză, Petre Ghițescu-avocat, Ilie Georgescu-pensionar, Nicolae Sebastian-institutor, Nic. Olănescu apărător, V Carp inginer, D. Voinescu-pensionar, M. I. Botez student, Gh. C. Toma-avocat, A. Handoca, Vasile Th. Popovici, C. Stălinescu, Marcu Costea-Fleașcă, Gh. D. Mortzun-student, Al. Gh. Cristea, Al. Tăutu, C. Pothaischi, Petru Gh. Șerban, D. Stavrat, Gh. Bancov, Ioan Gh. Radu, Ernest Antoniade.

Suplimentari : Gh. Urziceanu, Al. Dabija, M. D. Sturza, și Neculai Olănescu-comerciant.

Moartea scopitului Sezoff.— La locuința sa din strada Păcurari a încetat azi din viață bătrînul scopit Vasile Sezoff.

Se știe că acesta, în complicitate cu alți doi tovarăși, au fost învinuiți, că au atras pe tînărul rus Iacusoff și l'au castrat, după ce mai întâi l'au adormit.

Afacerea trimisă înaintea Curței cu Juri, a fost de două ori amînată.

La ultimul termin, procesul s'a amînat pentru a se cita pe mama lui Iacusoff care fiind minor, nu se putea constitui ca parte civilă.

Procesul a fost din nou sorocit pentru seziunea din Septembrie; de astă dată proporțiile afacerei se vor reduce, lipsind principalul invinuit.

La locuința lui Sezoff continuă a fi un adevărat pelerinagiu a tuturor membrilor secției religioase a scopiților, care se găsesc în localitate, în număr destul de considerabil.

Inmormîntarea va avea loc mîne la cimitirul Galata.

Ca deobiceiu la scopiți prohodul va fi oficiat de un preut ortodox romîn.

Spargerea de la Bursa Poștei.—Astă noapte, cu chei false, au pătruns în localul bursei poștale, niște indivizi remași necunoscuți, cu intențiunea de a sparge casa de fer. Cum uneltele de care s'au servit erau prea slabe pentru rezistența cassei,—pe care n'au reușit de cît s'o deplaseze și s'o răstoarne la pămînt—au fugit pe fereastră, lăsînd ca urmă o pilă în trei muchi.

Cassa se zice, că conținea timbre și alte valori în suma de peste 1000 lei.

Circumscripția III de poliție a început cercetările.

Curtea cu juri. — Iată lista suplimentară a persoanelor ce au a funcționa ca jurați pe anul 1912—1913 :

Agapi Gh. V., institutor ; Atanasiu Gh., avocat ; Antoniu Lascar, avocat ; Apostoliu Dimitrie, pensionar ; Aramă Gheorghe, profesor ; Arghiropol Const., proprietar ; Atanasiu V. Ioan, avocat ; Baldovici Gh. proprietar ; Bălăceanu Anibal, doctor ; Berescu Teodor, profesor ; Botez Dimitrie, avocat ; Bogdan Luca, industriaș ; Bogdan Petru, profesor universitar ; Brăescu Alexandru, doctor ; Brief Andrei, avocat ; Bude Valentin, profesor ; Buzinchi Dimitrie, medic-veterinar ; Bujor Paul, profesor universitar ; Buicliu Abgar, avocat ; Castan Victor, pensionar ; Caimacan Spiridon, pensionar ; Cădere Dimitrie, profesor ; Catargi Alexandru, căpitan pensionar ; Ciurea Anibal, avocat ; Cosmovici Leon, profesor universitar ; Constantinescu Emil, profesor ; Cosmiță Eduard, institutor ; Constanțius Ilie, pensionar ; Constantinescu Neculai, proprietar ; Cristea T. Cristea, proprietar ; Cugler Norbert, inginer ; Dabija Alexandru, avocat ; Dobrovici Spiridon, proprietar ; Dimitriu Vasile, colonel pensionar ; Ene Mihai, inginer ; Filipescu Dimitrie, farmacist ; Frunză Axinte, profesor ; Gircineanu P., profesor ; Georgescu P., pensionar ; Gherasim Ioan, avocat ; Ghițescu Vladimir, proprietar ; Hahn Hugo, studii secundare ; Hax Leopold, avocat ; Hodan Leon, industriaș ; Holban Alexandru, inginer ; Hulubei D., avocat ; Iamandi Gr. V., avocat ; Ianculescu Petru, proprietar ; Jacotă Mihai, profesor ; Jelea Teodor, farmacist ; Ionescu Ioan, tipograf ; Ionescu Al. T., avocat ; Iliescu Irimia, medic veterinar ; Irimescu Spiridon, proprietar ; Imervol Victor, medic ; Ivașcu Mihai, proprietar ; Istrati Ștefan, industriaș ; Konya Samoil, farmacist ; Lambrior Alexandru, medic ; Leca Teodor, inginer ; Longhinescu D., avocat ; Lohan Vasile, pensionar ; Mandrea T. Dimitrie, inginer ; Manolescu Mladian, pensionar ; Mavrocordat D., proprietar ; Manciu Constantin, avocat ; Maximovici Th., preprietar ; Mihailescu V. Gh. farmacist ; Musteață Gh., pensionar ; Neculau Gh., pensionar ; Neculaescu Petru, medic ; Nimereanu I., medic ; Obreja Th., profesor ; Olănescu Neculai, comerciant ; Palade V., pensionar ; Panu Ioan, inginer ; Penescu B. C., avocat ; Pella Vespasian, avocat ; Pogonat Neculai, pensionar ; Popovici Gh., medic ; Poni Alexandru, studii secundare ; Pușcariu Emil, doctor ; Radu-Popa Corneliu, medic ; Rășcanu Th., inginer ; Răteanu I., farmacist ; Ropală Emil, student ; Roșculeț Stan, chimist ; Savul Anton, inginer ; Scarlet Gh., avocat ; Socor Gavril, medic ; Stoenescu Teodor, avocat ; Sturza D. Mihai, proprietar ; Teodorescu Neculcea, inginer ; Țaranu Iacob, doctor ; Urziceanu Gheorghe, profesor ; Vasilescu Dim. inginer-hotarnic ; Velciu Iulius, avocat ; Velea Gheorghe, profesor ; Zaharia Constantin, institutor ; Zippa Ioan, proprietar

D. dr. Grosi, a încheiat azi cuvenitul act medical, cu privire la rănirea d-lui judecător Apostol, caz despre care am vorbit eri.

S'a constatat că d. Apostol are o tăetură adîncă pe partea dorsală a mînei stîngi. Rana a fost cusută de către d. dr. Ochs.

Pe ziua de azi au fost numiți în învățămîntul primar: Lucreția Ionescu la Șipote, M. I. Zosin la Buciumi—Bîrnova, și Beatrice Dogaru la Ceplenița.

Actualminte sunt vacante cinci locuri de copiști : 1 la parchetul general, 1 la parchetul tribunalului, 1 la Camera de acuzare și 2 la Curtea de Apel s. II—toate la Iași.

În sfîrșit s'a hotărît în definitiv convocarea consiliului comunal, în seziune ordinară de 15 zile, cu începere de la 8 Septembrie.

Mișcarea meseriașilor.—Ziarele ne aduc în fiecare zi vești cum în toate orașele din țară meseriașii declară greva și se împotrivesc legei meseriilor. Dacă în alte orașe această mișcare era îndreptățită prin dispozițiile împovorătoare ale acestei legi, în Iași ea a atins de sigur gradul cel mai înalt și din cauza că meseriașii au avut nenorocirea să fie în orașul nostru dați pe mîna unui maniac de talia lui G. A. Scorțescu.

Mișcarea meseriașilor în Iași nu s'a oprit la protestări, ci a ajuns prin înființarea uniunei meseriașilor, să opună un organism propriu al meseriașilor la toate comitetele numite de la centre și la toți funcționărașii nepricepuți, numiți de fostul muribund Scor escu.

Cum că în Iași, mișcarea meseriașilor a avut deja succesul dorit, se vede după aceia că ministrul Nenițescu. care luîndu-se după laudele lui Scorțescu, trebuia să vină în Iași să fie sărbătorit în triumf pentru această lege nesăbuită, a contramandat venirea sa, pentru a nu fi expus să primească personal batjocurile ce toți meseriașii din Iași păstrează pentru executorii locali ai legei sale.

Pentru aceasta a fost trimes în Iași un inspector, care să liniștească spiritele. Ce-a făcut acest ispector, s'a văzut : Prin făgăduieli și presiuni, a căutat cu vorbe dulci, să corupă pe cîțiva meseriași din cercul uniunei. Cum că este trist ca o lege a unei țări, să ajungă a fi aplicată numai prin făgăduieli și corupțiunea capilor mișcărei de opoziție în potriva legei, aceasta se vede că a fost soarta rezervată unei legi așa de puțin cerută de nevoile meseriașilor. Cum că însă, în Iași, acei cari cu făgăduieli caută să aplice legea, n'au găsit de smuls de cît doi din meseriașii cari s'au declarat contra legei, aceasta ne arată că în toți meseriașii este statornică dorința cea mai arzătoare de a lupta cu un singur om, pentru recăpătarea dreptnrilor lor.

Dacă nu s'au găsit decît 2 cari să tradeze cauza fraților lor, din pricina făgăduințele ce li s'a făcut, aceasta arată că numai în acești 2 a mai trăit sufletul de slugi a celor deprinși să vadă în capul lor numai stăpîni. Aceste două slugi s'au dus la stăpîni, pe cari îi merită astfel de suflete josnice, iar meseriașii continuă lupta lor.

Duminică 2 Septembre meseriașii vor avea o nouă întrunire în sala societății „Frăția", la care va lua cuvîntul și d. Cupa, patron meseriaș.

Impotrivirea în contra legei începe să ajungă a da roadele sale și va ajunge în curînd să facă cu neputință aplicarea legei. De o cam dată prin demisiunea d-lui Smoc din comitetul central al corporației și din comitetul breslei rotarilor, primul comitet s'a descomplectat, iar al doilea s'a desființat complect, în cît nu mai poate funcționa.

Ori care ar fi procedeurile prin care inspectorii d-lui Nenițescu caută să împedice mișcarea meseriașilor, aceștia vor continua lupta lor și dacă acei care urmăresc această mișcare, nu vor înțelege la vreme importanța ei, vor ajunge să aibă pe cap o mișcare de împotrivire așa de violentă din partea meseriașilor, în cît nu vor ști cum s'o scoată la capăt.

Epitropia Sf. Spiridon proectează a înaugura noua clădire a Maternității, în cursul lunei viitoare.

Se va menține vechiul mobilier.

Domnul Victor Ianculescu, licențiat în drept, s'a înscris în baroul avocaților din Iași.

Judiciare — Cameta de acuzare va judeca mîine, opoziția lui Dimitriu, fostul intendent al moșiei Băcești, a căruia mandat de arestare fusese din nou confirmat de tribunal.

— Mîine camera de punere sub acuzare, va judeca apelul procurorului, în contra eliberărei negițitorului Șulem Halpern, deținut pentru bancrută.

— Azi s'a procedat la deschiderea testamentului, regretatului Gh. Maxim, de pe urma căruia a rămas o avere, evaluată la 400.000 lei.

După testament, partea disponibilă din această avere, regretatul o lasă fiului său, d-lui D. Maxim, consilier la Curtea de Apel din București

— Secția I-a a Curții de Apel va judeca la 20 Septembrie, apelul procurorului de Fălciu, în procesul trustului, privitor la moșia Barboși.

Dela 1 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse :

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		50
Caș și urdă dulce		1.50
Brînză de munte în Burduf		3.00
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.25, oca 0.35

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Din ciclul ; „Viața artiștilor ambulanți", care ne-a dat pînă acuma : „Cei patru draci", Circul zburător și Cei doi draci, apare astăzi o nouă și interesantă desfășurare, intitulata : Din vîrfui Circului sau Platforma morței.

E un film scandinav cu una din cele mai originale și din cele mai îngrijită punere în scenă și face parte din noul program care se reprezintă de astă-seară Simb. la cinematografului Pathé-Frères din noua grădină de lîngă Administrația Financiară, vis-à-vis de librăria Socec.

Noul program cuprinde apoi :

Amma hoțul orb, narațiune însuflețită. Visul curierului, scene comice.

Rugăciunea unui copil, mare roman contimporan.

Tîndală, fată de fermă, scene foarte humoristice.

Inima comisionarului, scene comice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite, cuprinzînd între altele :

Congresul maritim la Düsseldorf—Concert monstru la Bruxell—Moda pariziană—Inmormîntarea lui Poincaré—Concurs nautic la Paris, d-ra Curé premiul întâi—Hidroaeroplane și bărci-automobile etc. etc.

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită în noua grădina Pathé-Frères.

Ertarea, mare piesă in 2 părți—Sclavul reminiscență din Dezrobirea Sclavilor în America. etc. etc.

Noul program viitor se reprezintă : poimîne seară L u n i 3 Septemb.

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

TEATRUL NAȚIONAL

COMPANIA LIRICĂ

CONST. GRIGORIU

Deschiderea stagiunei

Joi 20 Septembrie 1912

cu opereta

FRUMOASA RIZETA

REPERTORIUL

Frumoasa Rizeta, Studentul Cerșetor, Dama în Roșu, Isbînda Dragostei, Dușmanul Femeilor, Păpușica, Sînge Vienez, Cîntecul lui Fortunio, Zîna Păpușilor (balet), Fifi în Taximetru, Gospodărie Poloneză, Piatra Neamț — Piatra Olt, Eva, Vice-Amiral, Eva Modernă.

Bilete la „Agenția Maximovici".

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 1 Septembrie

Firul special telefonic, a bine voit a se deranja pe ziua de azi, între Buzeu și Ploesti, asa că n'am putut convorbi cu corespondentul nostru din București.

Răsboiul Turco-Bulgar

Constantinopol.—Ziarul Hakk, apărut în locul lui Tanin publică, declarațiunea unui ministru, care a spus că nu este nici o primejdie de răsboiu cu Bulgaria atita vreme cît rămîne la putere cabinetul Guessof.

Dacă cu toate aceste răsboiul ar isbucni, armata turcă va ști să ridice cu demnitate mănușa răsboiului, cei de la Sofia se înșală dacă cred că ar exista pretinse neînțelegeri în armată. Răsboiul nu amenință din nici o parte alta din spre vre o altă putere balcanică.

Funerariile Micadoului

Tokio. — Solemnitățile funebre pentru înmormîntarea împăratului Mutshito au început azi dimineață.

Sinuciderea generalului Nogi

Tokio. Generalul Nogi cuceritorul Port-Arturului împreună cu soția sa s'au sinucis în urma ceremoniei decedatului Micado.

Călătoria principelui Carol

Sigmaringen.—Principele moștenitor al României a plecat spre Muenich Inapoindu-se în România.

Congresul euharistic

Viena. — Azi dimineață arhiepiscopul Victor Mihali din Transilvania a oficiat în fața unei mari azistențe de persoane serviciul pontifical în limba românească.

Institutul Liceal de Domnișoare „HUMPEL" din Iași

Cu începerea anului școlar viitor 1912—1913, întrînd în al 41-lea an, va continua sub conducerea aceleași asociațiuni compuse din : d-na Elena C. Meissner cu d-dii : C. Meissner, Gh. Musteață, I. Paul, I. Praja, C. Praja, I. Rallet și Gh. C. Vellea.

Acest institut cuprinde :

1) Un curs primar complect cu limbele franceză și germană obligatorii.

2) Un curs liceal complect după programa liceelor de băeți, cu divisiunile necesare în cursul superior.

3) Un curs liceal modificat după programa școalelor din străinătate, pentru domnișoare ce nu aspiră la diploma de stat.

Curs de piano, vioară, pictură și dans.

Prospecte se trimit la cerere.

Inscrierile încep la 1 August 1912.

Cursurile încep la 15 Septembrie 1912

Directoară, **Ada d'Albon**

Dr. B. Brandmark

după o practică mai lungă în provincie s'a stabilit în IAȘI Strada Socola No. 99

Consult. de la 8—10 a. m. 3—5 p. m.

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia)

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.

Str. Lăpușneanu 11 bis.

Magasinul de Muzică „MICHELSOHN"

Iași—Fondat 1878—Iași

Piane și Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY ROSENKRÄNZ

și orice altă fabricațiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIDANE AUTOMATE

La cerere prin o carță poștală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ȘI MODERNE

Societ. filantropică „Steaua"

Școala primară și profesională israelito-romînă de fete

Iași—str. Elena Doamna (Albă) 23

In anul acesta va funcționa cursul primar complect *cu un adas special de* curs preparator *pentru elevele între 6—7 ani.*

Un curs profesional *cu clasele I-a și a II a unde se predă :* Croitoria *în mod* practic *și* teoretic, *limbele*, Romînă, Franceză și Germană. Relgia mosaică, *un* curs de hygienă, muzică și gimnastică.

Inscrierile pentru ambele cursuri încep la 10 August și vor continua pînă la 25 August a. c. în cancelaria școalei între oarele 10—12 a. m. 3—5 p. m.

Cursurile încep la 1 Septembrie.

Comitetul

Braziliană bogată

tînără, fără copii, proprietara unei fabrici de bere, frumoasă și sănătoasă dorește **căsătorie urgentă** *cu domn sănătos chiar fără avere.* **Fidas, Berlin 18.**

La atelierul Domnișoarei T. GIUDICI

din str. Păcurari 48, se efectuiază ori ce comenzi de croitorie cu prețuri convenabile. Comenzile se execută cu multă îngrijire și în cel mai scurt timp.

Se primesc eleve la învățătură și lucrătoare bune.

Pensionatul de Fete TEREZA KNOCH

Anunțăm că înscrierile în această școală au început de la 25 August crt.

Liceul particular

„Profesorii Asociați"

Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patriciu—Iași**

Profesor

INSTITUTUL DE DOMNIȘOARE

Champalbert-Herovanu

— Str. Bărboiu 19 —

Curs primar și secundar, limba franceză, germană, piano, pictură și lucru de mînă.

Inscrierile de la 25 August a. c.

PIERDUT Un portofel de piele galbenă conținînd hîrtii de afaceri, polițe, un abonament pe C. F. R. cl. II-a și un cek asupra Băncei Iașilor

Cine le va aduce la d. Ch. Fawar din str. Ghica-Vodă 59 va primi o bună recompensă.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

LIMIT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

LABORATORUL CHIMIC „DIANA"
Bucureşti—II. Şoseaua Vitan II—Bucureşti
a început fabricarea articolelor

Crema, Pudra şi Săpun

Aceste preparate, compuse din materii prime, alese printre cele mai bune şi a căror efecte nu se pot măcar compara cu preparatele similare vor fi puse în vînzare sub denumirea

Creme „MUGUET", Poudre „MUGUET" Săpun
preparate de
Laboratorul Chimic „DIANA"

Sumele enorme ce ar necesita reclama pentru introducerea acestor articole voiu întrebuinţa în beneficiul publicului. care va şti să aprecieze calităţile unor preparate neîntrecute şi sub forma unor premii ce se vor împărţi în modul următor;

Fiecare cutie de Cremă sau Pudră va fi însoţită de un prospect numerotat, fie care al 50 lea număr cîştigă un premiu de 5 pînă la 60 lei.

Preţurile Creme „Muguet" Lei 1.10. Pudră „Muguet" Lei 2.
Săpun 100 grame Lei 1.50

Cereţi pretutindeni preparatele
LABORATORUL CHIMIC „DIANA"

10 REGULI PENTRU IGIENA

1. În fiecare dimineaţă adaugă „Diana" Franzbrantwein în apa de spălat pentru a-ţi întări şi răcori corpul.
2. Nu uita că „Diana" Franzbranntwein este cea mai bună apă de gură.
3. Fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein pentru a te păzi de răceală.
4. Spălaţi părul numai cu „Diana" Franzbranntwein căci întăreşte rădăcina şi favorizează creşterea.
5. Contra înăduşelei întrebuinţează numai „Diana Franzbranntwein şi vei obţine rezultatul cel mai bine făcător.
6. După fiecare masă clătesti gura cu apă la care vei adăoga „Diana" Franzbranntwein cel mai bun desinfectant.
7. Dacă te simţi obosit după un lung exerciţiu fricţionează-te cu „Diana" Franzbranntwein şi vei recăpata imediat putere.
8. După baie fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein şi vei avea cea mai plăcută senzaţie.
9. Nu uita nici odată sticla cu „Diana" Franzbranntwein atunci pleci la drum căci îţi va folosi în toate împrejurările.
10. Să nu-ţi lipsească nici odată „Diana" Franzbranntwein din casă.

„Diana" Franzbranntwein

de găsit la toate drogueriile şi farmaciile din ţară; un flacon mic 70 bani, un flacon mijlociu 1.20 un flacon mare lei 2.40.

Renumitele PLUGURI
Intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible]
Nevralgiele cele mai grele de [illegible], *Migrenele*, *Gălbenarea*, *Sciatica*, *Afecţiunile reumatismale* [illegible] durere care [illegible] l'alte remedii.
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă, în diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri, unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simţit vre o uşurare, va lua 4 hapuri în loc de ţi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Nu trebue de luat mult de cât 4 pe ţi.
A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, care se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. şi constr. de maşini agricole, electrot. architect şi de construcţii.
Laboratorii mari

Lămpi de benzină
SITE ŞI STICLE
LA MAGAZINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi
FOST ACKERMAN

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neîntrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acento —
— *Catalogue gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.
Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.
Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „
Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 92.127 polite de lei 654 389 154 61 | 100
lei 1,995.801 72 100 rentă
Cauţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.
In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100
Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viaţă şi deces în combinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc
Direcţiunea pentru România,
BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAŞI
Fondată în 1856
Casă de încredere
Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.
Preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1680 — Marți 4 Septembrie 1912

ARIONEȘTII

A venit vremea să vorbim de rostul Arioneștilor în politica conservatoare. Și aceasta pentru că situația mai mult ca bolnavă a partidului Carpist a scos la loc de mîna întăia pe d. C. C. Arion și a făcut că în jurul său să se învîrtă toată acțiunea politică a zilei,

Din cenaclul îngust al grupării junimiste, prin înrîurirea electorală și *matrimonială* s'a semnalat ca luptător politic și *de barou* C. C. Arion, care a dus lupta în colaborare cu d. Marghiloman și sprijinit pe acțiunea de opoziție miluită din partea liberalilor și a izbutit în cîte-va rînduri să se înscrie pe numele său izbînzi electorale, ce aveau alt cîntec la Buzeu și alt răsunet în țară.

Pe cînd C. Arion, suia în fața grupării junimiste treptele puterii politice, grație ajutorului de mîna dreaptă al d-lui Marghiloman, fratele său d. Virgil Arion luase altă cale mai sentimentală, mai idealistă și o dată fixată atenția ministrului Take Ionescu asupra profesorului de pedagogie de la Galați s'a înlesnit suirea la postul de secretar general, apoi acele serii de acte, care făcuse din Virgil Arion nu atît un conservator, ci un admirator a persoanei d-lui Take Ionescu, ținută în totul opusă celei a fratelui său C. C. Arion, care ca junimist intra în cercul de luptă pentru exterminarea domnului Tache Ionescu.

Virgil Arion mersese atît de departe cu admirația sa pentru Take Ionescu, că în ziarul său *Patria* a dus—fiind la putere cea mai strașnică campanie contra șefului partidului, a definit cel mai bine ce e Takismul, și a contribuit mult la prăbușirea regimului la 1907.

De cît de atunci s'a născut în d. Virgil Arion năzuinți, cari l'au descoperit ca pe un suflet mic, s'a hultuit o situație mare. De oare ce fratele său C. C. Arion isbutise a fi deputat încă din 1900 și a iscăli dar decrete și a contrasemna legi, deci el, C. C. Arion nepedagogul, el C. C. Arion neprofesorul, a ajuns ministru de instrucție, de ce atunci el, Virgil C. C. Arion, pedagogul, el Virgil C. Arion, profesorul, el Virgil C. Arion, raportorul la adresă, raportorul la budgete, raportorul la ori-ce lege, n'ar fi ministru, și *ministromania* lui Virgil l'a făcut să turbe și să treacă cu buretele peste 20 de ani de luptă, de prietenie, de atenție, de recunoștință.

Și vocea sîngelui a apropiat pe cei 2 frați, ca să rămîie în același cenaclu și azi să fie *ena mu che ena su* în politica conservatoare.

Nota politică a unui guvern o dă ministrul de interne, așa e la noi în țară. Cînd d. Carp a luat guvernul în 28 Dec. 1910, ministrul de interne d. Marghiloman a dat nota guvernului Carp: alegeri sălbatice, siluirea alegătorului, vînzările de conștiință, legile inconstituționale, etc. Și guvernul Carp s'a prăbușit din cauza ministerului de interne.

Și azi ar trebui ca nota politică a guvernului Maiorescu să o dea ministrul de interne, d. C. C. Arion, și o dă. De la Martie și pînă astăzi, 6 luni de zile cu toată vacanța, numele d-lui C. C. Arion a sunat pe toate buzele, toți pașii săi au fost numărați, toate vorbele sale au zburat din gură în gură, el dînd nota zilei.

Dece? Titularul de la interne, și adinterimul de la Culte, ținea în mînele sale frînele celor mai populate ministere, jumătate din numărul slujbașilor din țară, atîrnă de cele 2 ministere: școala și administrația erau și sînt lăsate pe sama d lui C. C. Arion.

Inde irae! dar nu uri de răzbunare, ci zulipsiri de întrecere, de rîvniri, de competițiuni.

Și cu toate aceste marele d. C. C. Arion nu poate avea inițiativa. Persoana sa e ocolită, deciziile sale sînt eterate, alte pidosnice îi iau locul. Face azi o eșire, scapă o vorbă, și cîte nu scapă d. C. C. Arion! până înșiră o mie de tălmăciri și deziceri, că a doua zi scrie altceva decît a spus.

Vădit lucru că d. Arion e ferul roș pus între ciocan și nicovală. Roșața și inalienabilitatea sa îl fac de a fi expus lovirilor, fără ca el să le dea, și astfel fiind el se sustrage, cînd i se dă lovitura cu ciocanul, iar nicovala îi răspunde, pe de altă parte și mai supțiindu-l.

Și de ce oare această situație șubredă, nedecisă, fără rost? Pentru că nu omul prin sufletul lui larg s'a suit la situație, ci situația bolnavă a guvernului Carp a suit sus pe d. C. C. Arion la locuri, unde votul său politic nu-l indica.

Este o situație azi politică anormală, căci în dosul miniștrilor de azi sînt alți miniștri, cari ei dictează, iar miniștri cu decret sînt marionete. Mai fusese și altă dată o aceiași situație ori era tot guvernul Carp. In 1900 iarna, cei 7 presidenți de secție erau cei 7 miniștri cari au adus răsturnarea guvernului Carp cu legea financiară.

Și azi guvernul Maiorescu e un guvern *fantomă*. Iar azi cînd consiliul de miniștri, ce se ține *la d. Nenițescu acasă*, unde d. Carp e în gazdă, de sigur cel mai cu înădușală va fi d. C. C. Arion, fiind că i se va spune adevăruri de șeful partidului, cari îl vor face să se cutremure, pentru că situațiile anormale trebue să înceteze și *suiții* să se scoboare la locurile lor.

Vălva zilei a dat toate onorurile Arioneștilor, iar cei de după noi, vor ști că din politica de zi tot te poți alege cu ceva: catedre universitare, decorații mari străine, strălucire, dar valorile reale se șterg dacă nu sunt hultuite pe însușiri reale.

Asanarea moravurilor

Guvernul Carp, a venit la cîrmă cu două mari chestiuni ca puncte de program de guvernare.

a). Asanarea moravurilor politice și,

b). Eftenirea traiului.

Cum s'a achitat de aceste promisiuni, o știe țara întreagă, nu e nevoe de insistat asupra lor.

Interesant însă este a să ști, țara are nevoe să vadă aceste două mari chestiuni rezolvite, da sau ba?

Răspunsul este afirmativ.

Dl. Carp, a sesizat două mari probleme care, în timpul present, interesează țara în ultimul grad. N'a avut însă norocul—nu zicem priceperea—ca se poată rezolvi cu bine ceia ce se angajase a face. Nu știm a cui e vina. Fapt însă este că d-sa nu s'a ținut de angajament.

Pentru a se realisa adevarata asanare a moravurilor publice, trebue un guvern tare, cu rădăcini adînci în masa poporului și cunoscător al nevoilor reale ale țărei.

Adevarata asanare consistă în faptul a face ca cetățeanul, fie el de orice stare socială, să fie absolut neatîrnat de puterea statului. Statul să nu aibă nici o înrîurire de ori ce natură, alta de cît lupta ideilor, asupra cetățanului, căci,

Cu funcționarul amovibil, amenințat a fi destituit din slujbă, la bunul plac al guvernului. Cu comerciantul supus amenințărilor și persecuției poliției, tot opera guvernului. Cu meseriașul prigonit și persecutat de organele administrative, care cîte odată să rădică pănă și chiar la ministere.

Cu agricultorul, industriașul și ori care intreprinzător, pus sub puterea persecuției guvernamentale, nu se poate face asanarea.

Cu alte cuvinte, asanarea trebuie să înceapă prin a înfrîna apucăturile sălbatice ale guvernului și organelor sale, și apoi să vină la rînd partizanii și particularii.

Marea operă de asanare, a fost legea contenciosului, alcătuită de fostul Ministru A. A. Badareu și votată de Camerile legiuitoare supranumite Takiste, astăzi conservatorii-democrați. Asanarea trebuie să creeze inamovibilitatea magistraturei și a tuturor funcționarilor publici.

Asanarea trebuie să scoată pe comerciant, cărciumar mai cu samă, de sub puterea administrativă.

Asanarea trebuie să facă operă, prin reducerea puterei statului, în raport cu cetățeanul, în afară de chestiile ce interesează siguranța statului și ordinea publică.

Asanarea moravurilor publice într'o țară ca a noastră, unde vin la cîrmă guverne fără partid, ca în 3 zile să-și alcătuiască un partid, este operă de mare valoare și nu se poate realisa de ori cine, numai prin un discurs sau o promisiune.

Asanarea moravurilor este operă de viitor, operă pe care numai un partid politic al viitorului o poate resolvi.

Modificarea legei de încurajare a industriilor naționale în sensul a da protecțiune muncei, ori care ar fi capitalul și brațele angajate în muncă.

Modificarea tarifei vamale în același sens ca și legea industriilor, tinzînd la protecțiunea meseriașilor celor mici, dar mulți, pot fi considerate ca măsuri de asanare, căci vor face pe meseriași neatîrnați de puterea demoralizatoare a guvernelor, care în numele asanărei, distrug caracterile, deschizînd larg tîrgul conștiințelor.

Fără trompete și bataea tobelor, Ministrul A. A. Bădărău, a făcut primul pas în marea operă a asanărei moravurilor, ceia ce denotă spiritul său democrat și luminat, cunoscător a nevoelor reale ale țărei românești în present și viitor.

De aceia punem noi și pune țara întreagă speranțele sale în destoinicia, agerimea și patriotismul șefului partidului conservator-democrat, că va crea opera nouă, opera mare în viitoarea sa guvernare.

G. D. Șerban

Văduva veselă

D. Grecianu, ca barbat de stat, are, incontestabil, o notă originală: este singurul ministeriabil din partea nordică a țării, care, ca un defi aruncat căilor ferate romîne, călătorește in automobil.

Evenimentul știe aprecia felul de tracțiune cu care se deplasează ministeriabilul și de aceea cu litere grase, potrivite gravei situații, anunțase, acum o săptămînă, „fruntașul nostru a plecat la Sinaia—în automobil; iar ieri vestea fericita întoarcere a d-lui Grecianu—în automobil".

Că d, Grecianu, mergînd în automobil, se grăbise s'ajungă în Sinaia—asta o pricepusem, că s'a grăbit să se întoarcă—asta nu înțelegem.

Iașul ie gol și trist, pe cînd Sinaia, cochetă, este mai ales acum, lăcașul prețios unde se tîerbe piatra scumpă.

Locul d-lui Grecianu, barbat de stat, fost sfetnic al Coroanei, este la Sinaia, —unde cuvîntul său poate fi de preț. Pe cînd la Iași, ar putea doar s'asculte baritonismele d-lui Stamatiu sau să vadă, spectacolul puțin apetisant, frizerismele primarului,

Reîntors în Iași, cu iuțeală vertginoasă de 80 km. pe oră, d. Grecianu a furnisat cronicarului viitorimei dovada sigură, că lumea politică n'a avut nevoe, la Sinaia de cuvîntul său, ci că a mers, ca toți oamenii, să-și încerce norocul la bulă.

Lăsată în părăsire de d. Grecianu, bula va trebui să se mulțumească să joace rolul văduvei vesele, iar d, Grecianu se va mîngăia cu importantul eveniment politico-social la ordinea zilei în lumea... judecătorească din Iași: sunt vacante 5 locuri de copiști, pentru care locuri candidează macar 40 studenți, viitorul țării, alegători în colegiul II.

Nimeni nu s'a sfătuit cu d. Grecianu la Sinaia, asupra situației politice. Dar și cele 5 locuri de copiști reprezintă o situație politică și nu credem ca secretarul general de justiție să nu ceară avizul d-lui Grecianu în chestie.

Bula n'a ramas intristată de plecarea ilustrului, iar d. Grecianu este vesel că are prilej să dovedească că situația politică la Iași o deține el: cei cinci copiști, viitorul țării, nu vor fi numiți fără de avizul său prealabil.

Nomenclatura stradelor

Consiliul comunal a numit din sînul său o comisiune, care să se ocupe cu schimbarea nomenclaturei stradelor.

Nici această comisiune nu și-a prezintat lucrarea, și probabil că o va prelungi pe cît se poate, căci diurnele se plătesc pe zile lucrătoare și e cu atît mai mare, cu cît sunt zile mai multe.

E drept că o schimbare se impune. Avem în Iași denumiri de străzi, fără nici un rost. Nu se știe nici de unde și nici pe ce se basează acea denumire.

Așa avem strada *Rufeni*, strada *Intunecată*, strada *Blondelor*, *Apeduc*, și altele, unele ridicole, altele fără nici o explicație.

Opera de transformare nu este grea, și trebuia numai ca domnii din comisiune să-și dea puțintică osteneală.

Inlocuirea nu este anevoioasă, pentru că avem în istoria țărei și a Iasului, destule nume scumpe, a cărora eternizare prin amintirea permanentă, ar da o satisfacție și ar dovedi cugetul nostru pios către acei, cari au făcut ca bunul nostru renume, să se menție neatins.

Dar în toate trebue pricepere și bună voință.

Comisiunea consiliului comunal a scoborît chestia. In primul rînd s'a adresat d-lui D. Grecianu, propunîndu-i să dea numele de D. Grecianu unei strade din Iași.

E drept că acești membri n'au arătat cărei anume stradă, vor să-i dea această denumire,—dar probabil că s'au gîndit la strada *Intunecată*, ca simbol al activității comunale din anul trecut.

Imediat apoi s'au adresat și d-lui Gh. Botez, cu aceiași propunere.

Dar să recunoaștem că d. Botez a avut bunul simț, să refuze această cinste, dar acum ne așteptăm că aceiași propunere să se facă d-lui Irimescu.

De sigur că va accepta. *N.*

Anul Judecătoresc

Azi, odată cu întrarea pămîntului în zodia cumpenei—simbolul justiției — începe noul an judecătoresc. Formalitățile de deschidere a anului judiciar au fost suprimate prin noua lege de organizare judecătorească; lucrul acesta însă nu ne poate împiedica să facem, ca în fie-care an, la 1 Septembrie, bilanțul anului judecătoresc expirat.

Chestia tramwayelor, și aducerea ei înaintea Justiției, a predominat jurisprudența noastră. Hotărîrile date în procesele dintre comună, ministerul de interne și societatea comunală de tramwaye, au însamnat epocă în analele noastre judecătorești.

Chestia tramwayelor a fost pentru țara aceasta fericitul prilej pentru întronarea ordinei în Stat, pentru cucerirea unei noui garanții de legalitate.

Patimei politice fără frău și fără retinență a d-lui Marghiloman, datorăm azi dreptul—consfințit definitiv de Casație—pentru judecător, de a cerceta constituționalitatea legilor.

Prin abuz și exagerare pînă la capăt, d. Al. Marghiloman a provocat o reacțiune, a contribuit la slărămarea celui mai detestabil arbitrar în țara aceasta, a arbitrarului legislativ.

Ne-am plîns totdeauna și ne plîngem încă, împotriva abuzurilor administrative. Repetarea lor zilnică, felul deschis în care ele se comit, revolta ce ne cuprinde în fața unui act arbitrar, compătimirea ce ne inspiră victima unei fără de lege, frica de a ne vedea a doua zi în aceiași situație—toate acestea au contribuit să exagereze în noi oroarea arbitrarului administrativ.

Mult mai periculos și mult mai dăunător este însă arbitrarul legislativ. Căci pe cînd abuzul administrației se exercită asupra unei singure persoane, la lumina zilei, și pe răspunderea funcționarului călcător de lege; abuzul legislativ compromite interese generale și poate periclita însăși existența societății. Apoi el se exercită în chip anonim, fără violență, deci fără putință de reacțiune imediată și mai presus de toate fără răspundere, și, pînă mai eri, fără nici o sancțiune.

Dacă arbitrarul administrativ este de o otravă care lasă urme, apoi cel legislativ este mult mai periculos tocmai pentru că nu lasă nici o urmă.

Subcomisarul te atacă în față, ziua în amiaza mare și prin urmare te poți apăra și te poți plînge cuiva. Camera și Senatul însă, te atacă din somn, pe furiș și pe tăcute.

Impotriva lor n'au nici o putere și nici nu te puteai plînge cuieva.

Azi însă, grație abuzului nepermis al d-lui Marghiloman, magistratura țării a deschis liman împotriva fără-de-legilor Parlamentului.

Iată ce am cîștigat chiar de pe urma chestiei tramwayelor „afacere", după domnul Carp „idee" pentru partidele de opoziție.

*

Ce-au pățit judecătorii, de toate treptele pentru toate aceste hotărîri ale lor, care au fost reproduse de cele mai mari reviste de drept din Franța, știe toată lumea la noi.

Ziarele partidului conservator, ziarele guvernului conservator, au atacat pe magistrați, insinuînd, ba învinuindu-i chiar pe față că au judecat inspirații fiind de cluburile politice.

Indrăzneala presei guvernamentale a mers pînă acolo, în cît a acuzat pe d. Bagdat, primul președinte al Curții de Casație, de a fi judecat în chestia tramwayelor, nu după carte, ci după simpatii politice.

Și acestea toate, în anul judecătoresc 1911—1912, în care s'au dat admirabilele hotărîri, care au pus capăt arbitrarului legislativ la noi.

Opera anarhică de surpare a justiției nu va întîrzia însă pentru a se întoarce împotriva acelora care s'au făcut vinovați de ea.

Cu toată această campanie infamă împotriva magistraturei, anul judecătoresc ce exprimă vă rămîne totuși unul din cei mai străluciți din analele noastre judecătorești.

Hotărîrele justiției, prin care se pune capăt arbitrarului legislativ vor rămîne ca o coloană de foc și de lumină pentru viitorime.

Fie ca anul care se deschide azi să însemneze stavila arbitrarului administrativ, căruia, la 1905 a încercat să-i pună capăt fruntașul nostru domnul Al. A. Badareu.

„Ordinea"

O ȚARĂ MODEL

I

Toate științele omenești izvorăsc din natura înconjurătoare, toate ne vorbesc despre manifestările materiei, răspîndite pretutindenea în spațiul nemărginit. Omul, cît trăește, fie cu voe, fie din instinct, *neincetat observă fenomenele ce să petrec în jurul său*, le compară pentru a descoperi raporturi intre ele, și din aceste comparații stabilește clasificări și legi, care oglindesc în ele înlănțuirea ce există între fenomenele lumii. Munca cheltuită de om pentru a observa și găsi legătura între toate întîmplările naturii este *pornită din dorința de a înlesni și prelungi viața.* Ar urma de aici, că toate neamurile pămîntului să fie pe aceiași treaptă de desvoltare, ca unele ce sunt înzestrate cu pornirea de a observa natura, și sînt mînate de același dor, de a trăi cît mai bine. Adîncă greșală.

Cu toții aruncăm ochii asupra unui tablou, ce stă în fața noastră, dar numai unuia sunt chemați de a-l pătrunde și analiza. Natura este și ia un tablou, cel mai întins și mai complex prin nesfîrșita varietate a formelor, a proprietăților, a raporturilor între aceste forme și proprietăți. Numai la anumite epoci ale istoriei omenirii, la unele națiuni, și chiar acolo numai ici colea, cîți va indivizi, fruntașii inteligenței au menirea de a adînci tainele naturii, de a scoate la lumină proprietăți și legi, din acele ce caracterizează materia. Din acest punct de vedere și pentru timpurile de azi *Franța stă în fruntea lumii. Ea poartă făclia, care spintecă întunericul* și deschide căile celorlalte popoare, dă învățații cei mai distinși în fizică, chimie și mecanică, după cum tot ea e luceafărul cel mai sclipitor pe cerul artei și literaturii. De ce oare pe pămîntul Franței răsar în zilele noastre cele mai strălucite talente, nu ne dăm seamă, precum nu știm nici aceia, cîtă durată de timp anume îi este predestinată acestei țări de a purta făclia civilizației pentru întreaga omenire.

Dar știința nu-i menită să rămîie în rafturile bibliotecelor, ori să plutească numai în sfera înaltă a discuțiilor dintre învățați. Primită pe băncile școalei, ea trebue să ne povățuiască în toate împrejurările vieței. Trăim în zodia comerțului. *Puterea unei națiuni se măsoară astăzi, nu după învățații și artiștii sei, ci după folosul ce știe să tragă din cuceririle științei.* Și noi am spus, că știința caută să pătrundă cele mai adînci taine ale naturii, să descopere cele mai ascunse proprietăți ale materiei. Această materie, o știm cu toții, este individualizată supt formă de aer, apă, minerale și vietăți. Acea noțiune se va găsi într'o civilizație mai înfloritoare, care va utiliza într'un chip cît mai rațional aerul, apa, mnerale și vietățile nu numai acele aflătoare pe cuprinsul țării sale, ci acele de pe întreg pămîntul. Intr'adevăr știința adîncind studiul materiei, *ne pune la îndămînă mijloacele de a stăpîni cele 2 elemente, fără care materia nu poate exista, anume spațiul și timpul.* Omul caută să stîrpească vietățile inutile, sau vătămătoare, și dă dezvoltare necurmată celor folositoare, iar prin puterea mașinelor lucrează într'o zi, cît odinioară într'un an, și poate face în 2 luni ocolul pămîntului, pentru care Magelan acum 300 ani întrebuințase 3 ani. Odinioară, pe cînd drumurile erau grele, raza de influență a unui popor abia trecea de granițile sale, astăzi raza de influența a popoarelor puternice se simte pînă la marginile pămîntului.

Am arătat, că toate popoarele simt pornirea de a contempla natura, dar numai unele, în deosebi Franța, au darul de a dezlega enigmele cuprinse în univers. Și iarăși, că toate neamurile pămîntului simt dorința unui traiu mai bun, dar *această dorință nu lucrează cu o intensitate egală în sufletele tuturora.* Inainte de Columb, cîmpiile lui Misisipi erau stăpînite de Pieile-Roșii, care să mulțămeau

TEATRUL NAȚIONAL

COMPANIA LIRICĂ

CONST. GRIGORIU

Deschiderea stagiunei

Joi 20 Septembrie 1912

cu opereta

FRUMOASA RIZETA

REPERTORIUL

Frumoasa Rizeta, Studentul Cerșetor, Dama în Roșu, Isbînda Dragostei, Dușmanul Femeilor, Păpușica, Sînge Vienez, Cîntecul lui Fortunio, Zîna Păpușilor (balet), Fifi în Taximetru, Gospodărie Poloneză, Piatra Neamț — Piatra Olt, Eva, Vice-Amiral, Eva Modernă.

Bilete la „Agenția Maximovici".

să vîneze bisonul, să scoată peștele din rîuri, să ucidă păsările sburătoare și numai arare ori, ici colea, sgâriau pămîntul, ca să samene ceva perumb, sau bumbac. După descoperire au prins a veni emigranți de pe țărmul mării Nordului, oameni cu altă minte, cu altă putere de muncă, cu alte nevoi. Aceștia au tăiat fănețele, au stîrpit pădurile, iar în locul lor au așternut ogoare, de nu le cuprinde ochiul, au înmulțit dobitoacele folositoare, au sfredelit pămîntul, pentru a scoate afară metalele și păcura, au înălțat clădiri ce cu fruntea lor stau să atingă nourii, și au țesut o deasă pînză de căi ferate, așa în cît călătorul ce sue în tren la New-York se scoboară după 5 zile la St. Francisco, făcînd 1000 km pe zi, fără nici o oboseală, pentru că în tren găsește de toate. Totuși continentul american poartă pe el astăzi aceleași cîmpii, podișuri și munți, cu aceleași bogății în sînul lor, ca și înainte de Columb. Clima nu s'a schimbat nici ea, precum nici apele n'au suferit vre-o creștere, sau vre-o scădere. Dar ținuturile unde Albii au săvîrșit prin priceperea și hărnicia lor adevărate minuni, sînt Australia occidentală și, Alasca, cea dîntîi cumplită pustie de nisip, cea de a doua pustie de piatră și zăpadă. Astăzi cele două regiuni una tropicală, alta polară, s'au trezit din somnul morții, căci au orașe frumoase, căi ferate, un furnicar de oameni, de și toate, de-ale mîncării, îmbrăcămintei, ba pînă și materialul de construcție, sînt aduse de aiurea, departe.

Din punctul de vedere al negoțului nația germană are întâetatea asupra celorlalte, prin calitățile de care dă dovadă, precum munca statornică și ordonată, îndrăzneala în afaceri și pornirea de a cutreera cele mai depărtate colțuri ale lumii, mînată fiind de lăcomia cîștigului.

Corăbiile germane străbat toate mările și oceanele, pentru a răspîni produsele muncii naționale și a aduce în schimb mărfuri culese din toate piețele globului. Iar capitalurile germane le găsești răspîndite pretutindinea sub formă de împrumuturi, fabrici, căi ferate, tramvae, plantațiuni, etc. Nația germană a realizat astfel minunea ca, fără să aibă o țară întinsă și roditoare, fără să fie dăruită cu o climă prielnică, fără a sta în calea marelui negoț al lumii, fără a stăpîni colonii bogate *crește pe fiecare an cu 800000, care mai toți rămîn pe loc*, sporind forța de muncă a patriei, dovadă că au cu ce să hrăni, căci trag cîștiguri din toate regiunile terestre.

Intradevăr guvern și particulari să silesc prin cele mai variate, mijloace, în chip pacinic, sau prin amenințări, cînd altfel nu se poate, de a intra în relațiuni comerciale cu celelalte neamuri de pe pămînt, și apoi, odată cucerit locul în piață, pe încetul, dar sistematic și fără încetare, caută prin concurență să înlăture pe reprezentanții altor națiuni comerciale. N'au ajuns dar Englejii să se plîngă, că chiar la ei acasă mărfurile germane sunt preferate celor indigene? *Măsurăm deci civilizația unui popor, după gradul de adaptare la condițiile de viață ale întregului glob.* Pentru moment, și fără îndoială Germania lasă îndărătul său restul omenirei.

Dar condițiile de viață ale pămîntului sunt în prefacere continuă, ca toate în univers.

Pentru ca Germania să păstreze întâetatea și pe viitor, va trebui ea însăși să se transforme potrivit noilor condiții ce să vor ivi, sau altcum această întâetate va trece asupra altor națiuni, precum, de pildă, în școală tabloul de clasificare să modifică de la un an la altul, așa în cît elevi fruntași, dedați apoi la lene, coboară în ultimele rînduri, iar alții, codași odinioară, deveniți mai tîrziu sirguitori, să ridică la suprafață. Germanii însiși, de pildă, nu umblau îmbrăcați în pielea fiarelor ucise de săgețile lor înveninate și nu trăiau în întunericul pădurilor umede de pe cîmpiile Veserului și Rinului, pe vremea cînd romanii atinsese culmea puterii și măririi lor? Multe civilizații, în curgerea vremei, s'au aprins pe firmamentul istoriei lumii, și au durat, unele mai mult, altele mai puțin, răspîndind o lumină, unele mai puternică, altele mai slabe, și apoi, pe rînd, cu toatele s'au stins, au apus, fără ca pînă azi învățații să fi găsit legea care cîrmuește aceste suișuri și coborîșuri, precum iarăși nu ne dăm socoteala pînă acum de începutul și sfîrșitul planetei noastre, de origina și ținuta finală a universului întreg.

Criteriul după care judecăm azi *civilizația unei națiuni, face deci abstracție și de întinderea teritoriului aflat în stăpînirea acelei națiuni și de numărul locuitorilor, cuprinși între hotarele acelui teritoriu.* Elveția abia ocupă atîta loc pe harta Europei cît Moldova noastră, numai populația este pe jumătate mai deasă de cît la noi, totuși deșteaptă mirarea luminii prin lupta neobosită ce duce ca să aibă un rang de cinste în istoria modernă a omenirii.

I. Constantinescu

Geneva, August J912

OAMENI ȘI LUCRURI

Spiritul războinic

Cu dispariția lui Nogi — în condițiuni atît de neobișnuite și atît de tragice — piere nu numai un viteaz și istet general, —dar, oarecum—o parte în însăși întruparea duhului războinic din univers. Pentru că, sub conducerea lui—odinioară — micii japoneji n'au înfrînt numai trufia marelui imperiu rus, — dar au pus în uimire lumea toată, nedeprinsă cu atari fapte de supremă vitejie, surprinsă de o inimitibilă bravură care nu cunoaște nici spaima, nici șovăiala, nici cruțarea, cînd e inspirată de iubirea de țară.

Ca o ilustrare nouă a disprețului pentru moarte, mareșalul Nogi—în tovărășia femeei sale—înfruntă propria sa moarte, punînd, de bună voie, capăt vieței, de la care nu mai avea nimic de așteptat, după gloria ce-i asigurase numelui său, odată cu mărirea asigurată patriei sale.

Spiritul războinic!...

Nici-odată ca în vremea aceasta de înarmări generale și suspiciuni internaționale reciproce, nu se vorbește mai mult de — spiritul războinic. De multă umbră e învăluită ziua de mîne și ca din depărtări răsună ecouri de arme, zîngănit de oștiri și tropote de curse. In colo vor fi descărcate armiile prea mult împovărate de gloanțe și praf? Cine va servi de paratoner pentru năprasnica ușurare a aerului plin de electricitate? De unde vor răsări, încă odată spiritele războinice cari să stîrnească admirațiunea cu prețul jertfelor grele de lacrimi și sînge?

Cîte jertfe a cerut războiul ruso-japonez, în care Nogi și-a cucerit faima și laurii, arată o mică statistică pe care o împrumutăm dintr'o lucrare a lui Amilcare Cipriani, scriitorul italian care vede cu mîhnire Italia aventurîndu-se astă-zi într'un război nedrept. E o fușirare a localităților și a datelor de luptă, cum și a cifrelor celor căzuți de o parte și de alta:

Jalu (1 mai 1904), 2,398 Ruși, 1,039 Japonezi; Scisanlitaï (16 mai), 300 Ruși, 146 Japonezi; Nansclau (26 mai), 3,370 Ruși, 4,207 Japonezi; Talisse (1 Iunie), 9,270 Ruși, 1,163 Japonezi; Ein-Sun-Ling (27 Iunie), 450 Ruși, 171 Japonezi; Kai-Ping (8 Iulie), 250 Ruși, 153 Japonezi; Mo-Tien-Eng (17 Iulie), 1,000 Ruși, 423 Japonezi; Ta-Su-Ciao (25 Iulie), 2,000 Ruși, 1,077 Japonezi; Tounicung (31 Iulie), 4,250 Ruși, 860 Japonezi; Juseinluigiso (1 August) 2,000 Ruși, 946 Japonezi; Liao-Yang (4 septembre), 25,500 Ruși, 17,613 Japonezi; Liao-Ho (14 septembre), 69,201 Ruși, 15,879 Japonezi; 40 iscoade, 7,000 Ruși, 7,000 Japonezi; iscoade dincolo de Scoo-Ko, 395 Ruși, 209 Japonezi.

Măcelul n'a fost mai puțin furios în 1905:

Niu-Cinang (14 ianuar), 500 Ruși, 250 Japonezi; Haikantai (26 și 27 jannar), 10,100 Ruși, 8,300 Japonezi; iscoade între Haikantai și Mukden, 1,525 Ruși, 650 Japonezi; Mukden (19 fevr. și 16 mart), 52,500 Ruși, 52,500 Japonezi; Ciaog-Su, 390 Ruși, 160 Japonezi; Kai-Juan, 800 Ruși, 75 Japonezi; Janza-Cing, 800 Ruși, 70 Japonezi; Uci-Juan-Pan-Men, 240 Ruși, 215 Japorezi; *Port-Arthur*, 20,000 Ruși, 50,000 Japonezi.

Perderi navale cu marea bătălie a amiralului Togo la Tsu-Uhima, 6,000 Ruși, 3,670 Japonezi.

Total: 320,779 Ruși, 166,756 Japonezi.

Prisonieri: 67,701 Ruși, 646 Japonezi.

Total general: 388,480 Ruși, 167,402 Japonezi.

...Cu asemenea număr de jertfe,—omenirea n'are pentru ce dori eroizme, chiar dintre cele mai admirabile, cum ar fi acel al sinucisului Nogi—eroul de la Port-Arthur.

Rodion

Liceul particular

„Profesorii Asociați"

Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patriciu—Iași**

Profesor

Litere-Științe-Arte

Statistici.—Găsim țara noastră figurînd într'o statistică recentă și anume relativă la împuținarea căsătoriilor. Se pare că, cu cît se apropie de Orientul european, statisticianul găsește o scădere în contingentul căsătoriilor.

Așa ni se arată că în 1907 proporția era încă de 9.8 căsătorii de 1000 locuitori, în Ungaria.

In 1910 proporția căzuse la 8.6. Pentru Rusia statistica scăzu între 1902 și 1905 de la 8.6 la 7.7 la mie. In *Romînia* s'au înregistrat în 1907 10.5 căsătorii la mie și această cifră scăzu cu un an, așa că în 1910—ne spune statisticianul—au fost numai 9.2 la mie.

Scăderea e pronunțată și în țările centrale. Așa în Germania au fost în 1907 —8.10 la mie, iar în 1908 numai 7.9 în 1910, au fost 7.7 la mie. In Austria proporția scăzu în acelaș interval de timp de la 7.9 la 7.5; în Anglia de la 7.9 la 7.4, în Scoția de la 7.0 la 6.3, în Franța —tocmai aci unde e despopulare—scăderea fu numai de la 8.0 la 7.9.

O tendință de creștere a proporției au arătat numai două state, peninsulele extreme ale Europei, Norvegia și Spania.

Se vede că climatele excesive—de frig ori de căldură—sunt prielnice...

*

Aflăm că d. Victor Castano pregătește un manual de limba franceză pentru școlile de adulți.

E o carte de care se simte o vie trebuință.

*

A apărut revista „Aviațiunea" No. 8 pe luna August, cu un sumar interesant.

*

In ultimul număr al „Nouei Reviste Romîne"—al cărei sumar l'am publicat la timp, se află mult interesantul articol al d-lui profesor C. Rădulescu-Motru „Morala în politică".

*

Revista ieșană „Versuri și proză" nu va mai apărea în Iași. Colaboratorii publicațiunii sunt în tratative cu „Viața Nouă" pentru o fuziune redacțională, sau editorială.

*

Ministerul de răsboi francez a dat următoarea circulară relativă la recrutarea personalului aviațiunei.

Toți tinerii cari au împlinit cel puțin 17 ani și cari doresc a urma instrucțiunea de pilot aviator, pentru a fi afectat ulterior serviciului militar, va trebui să fie examinați asupra diverselor organe și în special vederea, inima, plămînii, talia fiind indiferentă.

*

Al patrulea salon de Aeronautică se va ținea la Paris între 26 Oct. și 10 Nov. în marele palat din Champs Elisées.

*

Se anunță publicarea în editura Socec, din Capitală, a unui volum de 2000 de pagini cuprinzînd o ediție critică, completă, a operei literare a lui Eminescu.

*

Intre piesele traduse pentru repertoriul viitoarei stagiuni teatrale la Iași, se află și comedia „Cei cinci din Frankfurt"—din viața Rothschilzilor.

Dacă nici cu o comedie rothschildiană teatrul iașan n'o face parale..

*

STRUNA ZILEI

REGIM PARAZIT

S'a înființat un serviciu dentistic la casa medicală a meseriașilor din Iași.

Știre.

Serviciu cu totul de prisos
Va fi o simplă sinecură...
Funcționarii, pîn' la os,
Meseriașilor le au scos
Măselele din gură...

INFORMAȚIUNI

:: A apărut decretul, în virtutea căruia Alegerile pentru Consistoriu Superior Bisericesc din județele Fălciu, Tutova și Vaslui, nefăcîndu-se conform cu legea și regulamentul în vigoare, se anulează și se dispune a se efectua o nouă alegerela 20 Septembrie 1912, pentru cînd se vor convoca cologiile electorale conform legii.

:: Consiliul superior al agriculturei, a hotărît a se introduce, cu privire la clasificarea pe regiuni în tabelele de prețuri regionale, următoarele rectificări în cei ce privește județul Iași.

1) La regiunea I, se va șterge din tabele numele desființatei comuni *Cornești* și se va înlocui cu noul său nume *Miroslava*.

2) La regiunea IV, se va șterge din tabele numele desființatei comuni Fîntînele și se va înlocui cu nouile nume date comunelor ce s'au înființat din satele ce constituiau comuna Fîntînele și anume: Coarnele Caprii și Focuri.

:: **Amînarea concursurilor pentru ocuparea catedrelor Universitare.**—In primele zile ale lunilor Octombrie și Noembrie, urma să se ție în Capitală concursurile pentru ocuparea catedrelor vacante dela diferitele facultăți, cum și pentru ocuparea catedrelor din nou înființate la facultatea de drept.

Pentru ocuparea acelor catedre ministerul instrucției publice făcuse publicațiile cuvenite, pe baza adreselor înaintate de rectoratul Universității din București.

D. C. Litzica directorul învățămîntului secundar și superior, cercetînd în ultimele zile actele privitoare la ținerea concursurilor pentru ocuparea catedrelor universitare vacante, a constatat că formalitățile pentru publicarea concursurilor au viții între cît în timpul cînd rectoratul, a înaintat actele prin care cerea publicarea catedrelor vacante, între rectorat și facultăți exista un conflict. D-sa a constatat că din cauza acelui conflict între rectorat și facultăți nu existau relații oficiale, din care să poată lua naștere o hotărîre comună, pe baza căreia să se poată fixa concursurile pentru ocuparea catedrelor vacante de pe la diferitele facultăți cum și pentru ocuparea catedrelor din nou înființate pe lîngă facultetea de drept.

D. C. C. Arion ministru ad-interim la culte și instrucții publice, fiind pus în curent cu viițiile cari există, cu privire la ținerea concursurilor pentru ocuparea catedrelor Universitare vacante, a dispus anularea publicațiilor făcute.

:: Demisia din armată a d-lui căpitan Negruți, comandantul escadronului de escortă, a fost primită pe ziua de 1 Septembrie.

:: Direcția generală a vămilor face cunoscut că taxarea bandajelor de cauciuc masiv, cînd vin montate pe bande (obezi) de fer sau oțel pentru vechicule grele, nu pot intra în prevederile art. 460 din tarif, unde sunt prevăzute articolele de fire de cauciuc înbrăcate în materii textile sau mătase, ele trebuesc taxate la art. 462 cu 50 lei suta kg.

:: D-na și dl. Vernescu—Vîlcea au fost angajați stagiari cl III la teatrul național din Iași.

:: **Intrunirea meseriașilor.**—Eri la ora 3 p. m. a avut loc în localul societății „Frăția", obișnuita întrunire săptămînală a cerculni Uniunea meseriașilor Ieșeni.

Ședința s'a deschis sub prețedenția d-lui Ilie Rozin, care a dat citire unei scrisori din partea d-lui I. Cupa delegat al comitetului de acțiune a meseriașilor din București, prin care arată că fiind reținut de afaceri, nu poate veni pînă Duminica viitoare.

Acordîndu-se cuvîntul d-lui D. Constantinescu, constructor, d-sa arată, că în urma propagandei ce a făcut a putut izbuti să convingă un număr destul de însemnat de noi aderenți.

D. *Holman Mayer* arată că în fruntea Corporației Confecțiilor se găsește un prețedinte provizor, care nu are simpatiile membrilor și care nu poate sta nici o clipă în demnitatea ce ocupă deoarece alegerea d-sale ca prețedinte al breslei croitorilor este ilegală; cere revizuirea dosarului și propune că cercul să intervie ca cassa centrală să dispue facerea de noi alegeri pentru prețedenția Corporației.

D. *N. V. Vasilescu* propune că să se înceapă mișcări serioase pentru constituirea de cooperative și bănci. Face apel ca meseriașii fără deosebire de naționalitate să pornească subscriirile.

Dă citire mai multor scrisori de la meseriașii din Vaslui, Roman și Piatra, prin care se cere că cercul din județul Iași să înceapă mișcările și în acele localități.

D. *I. Constantinescu* după ce arată că meseriașii sunt mereu înșelați de promisiunile politicianilor dă citire unui manifest lansat în timpul alegerilor, de către deputații Scheletti și Krupenschi subliniind părțile în care vorbește că venind la putere vor lucra pentru rîdicarea și înălțarea meseriașilor.

D. *P. Smok*, propune — în ilaritatea mulțimei—să se numească o comisiune care să se prezinte d-lui Krupenschi cu rugămintea de a se pune în fruntea mișcărei meseriașilor pentru a i scapa de asupririle ce îndură de la punerea în aplicare a legei meseriilor.

D. *N. V. Vasilescu*, găsește foarte nimerită propunerea d-lui Smok, cere că în cazul cînd d-nul Krupenschi nu s'ar simți destul de tare, comisiunea să se prezinte și d-lui general Skeletti, care fiind veteran se poate să corespundă mai mult aspirațiunile cercului care are ca lozincă lupta.

Adunarea primește propunerile numind în comisiune pe d-nii I. Constantinescu, P. Smok și N. Vasilescu.

Intrunirea ia sfîrșit la ora 8 seara, cînd biroul primește noui aderări.

:: Ofițerii din regimentul 7 de roșiori, au oferit aseară un banchet, în onoarea d-lui locot. Leatris, care a demisionat din armată.

:: Azi a început examenul de admitere pentru elevii de cl. I gimnazială.

Comisiunea se compune din d-nii G. Fințescu, prețedinte; V. Botez și Gh. Ciolan, membrii.

:: In oraș s'au constatat azi 2 cazuri noui de scarlatină și un caz suspect de febră tifoidă.

:: Astă noapte s'a stins din viață, Ecaterina Creangă a doua soție a ilustrului Ion Creangă.

Ecaterina Creangă moare în vîrstă de 61 ani.

:: Niște hoți, rămași necunoscuți, au încercat astă noapte, să prade magazinul „La Doi Lei", din strada Cuza Vodă.

:: Corul societății romîne de sport și gimnastică, au serbat eri sfîrșitul vacanței printr'o agapă la via domnului Lucian Roiu.

:: O telegramă sosită de la ministeru instrucțiunii publice dispune înlocuirea d-lui Pericle Popescu, prin d. August Scriban în comisiunea elevilor particulari cursul superior, pentru limba latină.

:: In cursul lunei din urmă au fost în oraș 17 cazuri de febră tifoidă, față cu 60 din anul trecut.

:: Astăzi au sosit primele admiteri telegrafice la minister pentru elevii particulari neexaminați din cauză că nu au fost trecuți în tablou la direcția învățămîntului particular.

Numai în Iași atari comisiuni sunt cam în număr de 60.

:: Aproape toate cererile adresate ministerului pentru examene de două clase au fost refuzate.

S'au făcut puține excepții pentru cauză de vîrstă. In rîdul fericiților admiși sunt doi juni reporteri oficioși din localitate.

:: In „Ordinea" de astăzi „Scrisori din Iași" se ocupă de „Accidente și consecinte—Problema populației—Lipsa de case—Chirii și locuințe—Scumpiri extraordinare—Ceea ce nu moare—Orașul în creștere normală—Anî de deficit—Goluri umplute—Constatările unui economist—Patru-zeci de mii de emigrări—Bătrîni și tineri—Fapte convingătoare—Istoricul unei săli—Surprize pentru prefect".

Casinoul din Constanța

MARI ATRACȚIUNI DE SENZATIE

SERBARI DE ZI ȘI DE NOAPTE

TEATRU de comedii romînesc sub direcția d-lui DAVILLA

TEATRU de Comedii francez

TEATRU de varietăți și MUSIC-HALL

ORCHESTRA de virtuoș sub direcția d-lui REYNAUD din Montecarlo

Cei mai celebrii artiști de pe scenele Europene

Restaurant și Terase de Consumațiuni

MARI SERBĂRI—FOCURI DE ARTIFICII SPLENDIDE

MEETING DE AVIAȚIUNE

CURSE DE CAI — CURSE DE REGATE

Toate atracțiunile marelor casinouri din lume

Interesele Romîniei

Ziarul „Peterburgskia Viedomosti“ No. 196—din 30 August, publică următorul articol al lui Durnowo :

„Novoie Vremia“—numărul din 20 August—cu prilejul vizitei făcute de ministrul de externe al Austriei, contele Berchtold, la reşedinţa de vară—Sinaia—a Regelui Romîniei, enumără binefacerile Rusiei faţă de Muntenia şi Moldova şi apoi ameninţă Romînia în caz cînd oştirea ei ar trece Dunărea şi s'ar amesteca în războiul bulgaro-turc.

Politicianii ziarului „Novoie Vremia“ nu vor să cunoască interesele Romîniei şi ale poporului romînesc. Romîniei îi e cu mult mai plăcut să fie prietena şi aliata Rusiei şi-a Bulgariei de cît să fie aliată împotriva firei ei cu Austria, pe care întreg neamul romînesc o urăşte. Numai interesele politicei şi interesele propriei apărări silesc adeseori ca duşmanii să se unească—cum spre pildă—Italia să fie aliata Austriei, etc.

Romînia, care încă nu e întreagă, nu poate să conlucreze la mărirea Bulgariei şi să-şi creeze la hotarul ei, chiar lîngă ea—o Bulgarie Mare, care ocupînd Macedonia şi Thracia pînă la marea Egee ar cere Romîniei înapoierea Dobrogei. Bulgaria, deşi numai cu patru milioane cinci sute de mii de locuitori, este numai cu prea puţin inferioară Romîniei cu şapte milioane de locuitori. Nu-i în interesul Greciei şi Serbiei să creeze o Mare Bulgarie şi să le dee pămînturi greceşti şi serbeşti în Macedonia şi Tracia, stăpînite azi de Turci.

Romînii îşi cunosc istoria patriei lor şi ştiu şi binefacerile Rusiei nu mai puţin de cît noi.

Fiecare popor are interesele sale. Rusia nu numai că nu era împotriva unităţii poporului italian, ci şi cel dintăi ea a salutat această unitate, precum tot ea a dat mînă de ajutor la făurirea unei Germanii Mari. Nimeni nu va condemna nici pe naţionaliştii noştri, nici pe „Novoie Vremia“ pentru mai de mult exprimata dorinţă a Ruşilor de-a uni Rusia cu teritoriile locuite de poporul rusesc, cum ar fi Galiţia rusiască, Rusia transcarpatină şi nordul rusesc al Bucovinei.

De aceea azi, pare foarte straniu şi de nepriceput ca tocmai „Novoie Vremea“ să mustreze Romînia pentru dorinţa ei de a vedea uniţi pe Romînii de pretutindeni, nu cu scopul de a lucra împotriva Rusiei, ci din contra pentru a rămînea prietena şi aliata ei.

Din nefericire panslaviştii noştri şi urmaşii lor, naţionaliştii, nu pricep acestea. Ei întăresc corabia austriacă, îi dau îndărăt Bosnia şi Herzegovina, şi împing Romînia spre alianţa cu Austria, lasă Serbia fără putere şi nu observă că simpatiile de odinioară pentru Rusia ale popoarelor balcanice şi nădejdea lor trec la Austria care poate să se transforme într'o monarhie federativă, în care fiecare naţiune, slavă sau neslavă (Romîni, Unguri, Greci) să devie o naţiune aparte.

Pentru Ruşii cari caută slava, prosperitatea şi puterea Rusiei, alianţa şi prietenia cu popoarele balcanice şi slave şi redarea teritoriilor luate, locuite de demult de poporul rusesc e în ori-ce caz ceva mai scump de cît Basarabia românească, şi de cît sîngele rusesc, care ar putea să se verse în războiul fratricid de care D-zeu să păziască Rusia şi pe întregul orient ortodox.

E nevoe ca toată lumea creştină şi iubitoare de libertate să se uite la Rusia nu ca la o putere care ar dori să robiască popoarele înrudite sufleteşte cu ea, ci să se uite la ea ca la o putere mîntuitoare, liberatoare şi să aibă pentru ea simpatie şi veneraţiune.

Vremea în care Europa se temea numai de o singură vorbă a Rusiei, a trecut şi nimeni, mai mult de cît diplomaţia rusască în San-Stefano şi Berlin nu s'a trudit atît întru umilirea demnităţii Rusiei.

N. Durnovo

ULTIME INFORMAŢIUNI

:: O triplă alianţă în favoarea Turciei.

Din sorginte excelentă aflăm, că misiunea contelui Berchtold la Sinaia a fost de a comunica Suveranului şi bărbaţilor de stat din România, că s'a format o triplă alianţă între Rusia, Anglia şi Franţa pentru a obţine neutralitatea Turciei.

Înţelegerea s'a făcut în senzul ca şi cele trei puteri să evite, pe cît va fi posibil, alte războaie, în special un răsaol între Bulgaria şi Turcia. Rusia va opri Bulgaria de a declara război.

Întru cît părerea este asigurată, contele Berchtold a opinat ca Romînia să stea absolut impasibilă faţă de ori ce agitaţie a bulgarilor.

:: Moşia Obreganii, jud. Iaşi, a fost vîndută d-lui Jean Socec, cunoscutul librar din Bucureşti.

:: *Din iniţiativa d-lui Stamatiu—primajutor de primar şi negustor de lemne,—s'a încheiat Sîmbătă un cartel între toţi negustorii de lemne din Iaşi, pentru ridicarea preţului,—care şi înainte era enorm, de oare-ce să plătea, în timpul verei 3 lei 20 suta de chilograme—cu daraua.—Pretutindeni administratorii comunali fac tot posibilul pentru eftenirea traiului, pe cînd la Iaşi, sub asanatorii de moravuri se întîmplă tocmai contrarul.*

:: *Contrar celor publicate în ziare nu s'a admis, ca măsură generală, un nou examen de capacitate candidaţilor căzuţi în seziunea de Iunie. Ministerul admite numai unele cereri individuale, însoţite de cîte un raport favorabil din partea direcţiilor respective. In special se insistă asupra notei la purtare.*

:: *Pe ziua de 1 Septembrie s'au încheiat la Sinaia compturile veniturilor de la jocuri, pe lunile Iulie şi August. Din bilanţul încheiat reese că în intervalul acestor două luni, venitul de la jocuri a fost de un milion, din care cincisute cinci-zeci de mii lei de la jocul de cărţi, şi patru sute cinci zeci mii de la bulă*

:: *Domnul P. P. Carp, care se află la Predeal la fiica sa, va pleca în astăseară la Ţibăneşti, de unde va veni în Sinaia peste cinci-spre-zece zile.*

D. Carp va solicita o audienţă la Palat, în comun cu d. George Gr. Cantacuzino, pentru a dovedi Regelui că partidul conservator este bloc şi pentru a comunica hotărirea în privinţa concentrării: partidul înţelege să facă concentrarea, cu condiţia ca d. Take Ionescu să nu aibă o situaţie preponderentă într'un guvern de faziune şi ca d. Marghiloman să facă parte dintr'un asemenea guvern.

In ce priveşte pe d Carp el va renunţa să intre într'un guvern de faziune.

:: Locurile libere la clasa I a Liceului Naţional şi a Gimnaziilor locale, vor fi rezervate candidaţilor nereuşiţi la Liceul Internat în primul loc, de oare ce numărul înscrişilor întrece aci cu mult locurile disponibile.

Sunt numeroşi candidaţi şi la Seminarul Veniamin şi şcoala Normală de învăţători

:: O notă particulară pentru anul acesta e că se simte mai mult lipsa de locuri în clasele a II-a şi a III-a secundară de cît în clasa I.

Seminarul pedagogic a uşurat înscrierile în celelalte şcoli cu 35 de candidaţi pentru întăia clasă secundară, dintre cari vor fi admişi 30.

:: D-na Maria Onciul, licenţiată a facultăţii de litere din Iaşi, a fost numită directoară a şcoalei profesionale de fete din Dorohoi.

:: D-na locotenent-colonel Sturza fiica d-lui P. P. Carp şi nora domnului D. A. Sturza, a dat naştere unui băieţel, la Predal.

Domnul Carp a sosit ieri în Predeal.

:: Moşia Davidenii, jud. Neamţ, a fost vîndută de societatea „Avîntul“, domnului Halla, din Mărăşeşti.

:: Casa prinţului Sturza, str. Carol, a fost cumpărată de d. avocat V. Dimitriu.

:: Vasiliu Bogdan, care a dispărut din ţară, a păcălit două case de bancă din Iaşi luînd bani pe ipoteci asupra viei „Manta Roşie“. Procura nu-i dădea, însă, dreptul de a face şi împrumuturi ipotecare, aşa că banii daţi rămîn pierduţi.

:: D. dr. Grigoriu, medic comunal, a fost concentrat la regimentul 13, pe timp de 20 de zile,

D. dr. Grigoriu este căpitan în rezervă.

:: Condiţiunile de admitere la Şcoala inferioară de meserii din strada Lascăr Catargiu No. 23, secţia croitoriei bărbătească, sunt:

1) să fie elevul romîn.

2) Să aibă vîrsta de cel puţin 12 şi cel mult 14 ani.

3) Certificatul de absolvire a patru clase primare urbane sau cinci rurale.

4) Actul de naştere.

5) Actul de vaccină.

Inscrierile se fac pînă la 1 Octombrie 1912.

:: La orele 3 jumătate bătrînul Gh. Cafengiu, de 80 ani, voind să traverseze strada Ştefan cel mare, a fost calcat de trăsura cu No. 51 şi grav rănit.

Bătrînul a fost transportat la spitalul central.

:: Eri a încetat din viaţă, la locuinţa părintească din strada Păcurari, copila Aristiţa Caracaş, în etate de 15 ani, fiica d-lui Gheorghe Caracaş.

Inmormîntarea va avea loc mîne Marţi la orele 2. p. m. la cimitirul Eternitatea.

:: **Şcolare.**— Mîne 4 Septembre vor începe examenele elevilor pregătiţi în particular, atît pentru liceu, cît şi pentru curs comercial.

Vor continua pînă la 10 Septembrie inclusiv.

— Astăzi au început examenele de admitere în clasa I-a la toate şcolile secundare din localitate.

— Dintre cei înscrişi la examenele particulare sunt peste 50 de elevi, care n'au încă răspunsul ministerului de admitere sau respingere.

:: Studentul Czaicowschi a fost numit copist în grefa secţiei a II-a a Curţei, în ocul d-lui Ştefan Coroi, demisionat.

:: **Manevrele garnizoanei locale.**—Iată programul definitiv al manevrelor pe care le vor executa trupele din garnizoana locală.

In dimineaţa zilei de 8 Septembrie regimentul 13, sub conducerea d-lui colonel Cernătescu, pleacă spre Poiana Cîrnului. Aci se vor da lupte de regiment contra regiment, între regimentul 13 Iaşi şi regimentul 25 Vaslui.

In ziua de 10 Septembrie, trupele se vor întoarce în Iaşi.

In ziua de 11 trupele vor pleca spre Podul Iloaie.

La 12 Septembrie repaus.

In zilele de 13, 14 şi 15 Septembrie, vor avea loc lupte mixte de brigadă contra brigadă, între brigada 15 de infanterie, compusă din regimentele 25 şi 13, şi brigada 16, compusă din regimentele 37 Botoşani şi 29 Dorohoi.

In ziua de 16 trupele se vor întoarce în Iaşi.

Desconcentrarea se va face în ziua de 17 a lunei.

In vederea acestor manevre, au fost convocaţi oameni din contigentul 1910 şi cei din 1909, cari n'au luat parte la manevrele din anul trecut.

:: **Examenele în particular.**—Vor depune examenele integral în actuala seziune, următorii elevi preparaţi în particular :

Clasa I: Ioan Max, Marcela Constantinescu şi Solomon Marcovici.

Clasa II: Andrei Machedon, Hana Ita Hascalovici, Elena Manoliu, Alexandrina Ţifescu, Maria Nicolau, Gh. Grădinaru şi Vartolomei Hociungescu.

Clasa III: Henri Zarifopol.

Clasa IV: Alex. Daulja.

Clasa V: Heinrich Cahana, Petru Harnagea, Eugen Şraer şi Roger Deladecima.

Clasa VI: Adela Zamfirescu, Emis Zusman, Alex. Iorga, Marius Constantinescu, Cezar Ulea şi Olimpia Zaharescu.

Clasa VII: Ortansa Vasiliu, Romeo Costescu, Elena Hanganu, Eleonora Popovici, Margareta Pranu, Isac Văleanu, Ramiro Ghibănescu, C. Leon şi Emilia Constantinescu.

Clasa VIII: Gh. Arhiri, Haia Etla Enghel, Alfred Hefter, Gr. Stratin, Ana Colomei şi Pavel Niţescu.

:: D. dr. Grossi, a făcut eri autopsia cadavrului copilului Maxim, despre care se spunea că a murit de foame.

Autopsia a dovedit că într'adevăr, micuţul copilaş a murit de inanitaţie. In stomahul lui s'au găsit bucăţi de mămăligă şi sîmburi de harbuz, în loc de lapte.

Probabil că afacerea va avea urmări.

:: Lucrătorii de la Fabrica Fortuna, în număr de 150 s'au adresat administraţiei comunale, cerînd a se interveni pentru reconstruirea fabricei, de oare ce altfel ei remîn pe drumuri.

:: D-na Eugenia dr. Dokman, medic secundar la Primirea spitalului central, care obţinuse un concediu de 2 luni de zile, s'a reîntors în localitate, reluîndu-şi clientela şi postul.

:: Domnul Stefan Eraclide s'a înscris în baroul local.

:: Ministrul de justiţie a delegat pe d. judecător Mitică Cihodaru să împlinească funcţiunea de judecător sindic, în tot timpul anului judecătoresc.

:: Medicii de judeţe au primit următoarele instrucţiuni cu privire la manevrele corpului 4 de armată.

Manevrele parţiale vor avea loc între 3—5 Septembrie pe valea Moldovei de la Fălticeni la Roman, dealungul şoselei Cornul-Luncei şi de la 3—10 Septembrie în regiunea din triunghiul Piatra Neamţ—Roman—Bacău.

Rog inspectaţi regiunile respective şi luaţi măsuri necesare pentru desinfectarea locuinţelor anunţînd şeful Statului major al corpului 4 de armată de toate comunele şi satele declarate contaminate arătînd în acelaş timp şi felul boalei.

:: **Judiciare.** — La tribunalul Botoşani urmează să se judece mîine, procesul intentat arendaşului Marcu Fischer, de către principele Sturdza, pentru reziliarea contractului moşiei Flămînzi, pe baza legei trusturilor.

— La secţia I a tribunalului se vor judeca mîine procesele falimentelor Blauer şi Echil Cahane.

— Tribunalul secţia II a reconfirmat astăzi mandatul de arestare a lui Alecu Cozman, deţinut pentru omor.

— Camera de punere sub acuzare, a reconfirmat azi mandatul de arestare a lui Dimitriu, fostul administrator al moşiei Băceşti.

— Curtea de Apel, secţia I-a a respins apelul procurorului general, şi a achitat azi pe Camilio Bezenius, directorul fabricei societăţei de cherestea Goetz din Comăneşti, dat in judecată pentru omor prin imprudenţă.

— Firma Ch. Solomon şi C-ie din Bucureşti, a cerut declararea în stare de faliment a firmei Calman Mendel şi D. L. Aizig, Iaşi, strada Armeană.

Termen la 11 Septembre.

— D. I. Marchussohn a cerut declararea în stare de faliment a firmei Ludaici şi I. Solomon.

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— *Strada Anastasie Panu 43* —

:: Iată noul program cinematografic Pathé-Frères, care se reprezintă astă-seară Luni în Sala Circului Sidoli :

Ingerul păzitor, mare naraţiune însufleţită.

Nelly îmblînzitoarea de lei, (In cuşca leilor), interesantă desfăşurare şi una din cele mai originale şi din cele mai îngrijite punere în scenă. (2 părţi).

Ţicnilă moşteneşte scene foarte humoristice.

Tîndală amorezat, scene comice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

Noul program viitor se reprezintă poimîne seară, Mercuri 5 Septemb.

:: Dela 1 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse :

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		50
Caş şi urdă dulce		1.60
Brînză de munte în Burduf		3.00
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.25, oca 0.35

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Ultime telegrame

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 3 Septembrie

Manevrele sanitare

Bucureşti.—Azi au început manevrele sanitare, pe cîmpul Pantelimon. Manevrele se dau între două armate.

Totul se petrece cu cea mai mare minuţiozitate. Ridicarea şi îngrijirea rîniţilor, s'a făcut într'un chip exemplar.

De astă dată s'a dat ziariştilor o atenţiune deosebită. Pe lîngă representanţii presei a fost ataşat d. căpitan Staicovici, care cu o extremă amabilitate, dă toate lămuririle.

Marile incendii din Bucureşti

Bucureşti.—Azi dimineaţă, pe la orele 7 jum., un incendiu puternic a isbucnit la fabrica Carol Cohen, din Calea Griviţei.

Focul a provenit din neglijenţa unui servitor.

Focul a fost curînd localizat.

*

La orele 12 jum. din zi, un incendiu a isbucnit la nişte clădiri din şoseaua Pantelimon. Focul a distrus 3 corpuri de case şi mai multe magazinuri de coloniale.

Pagubile trec de 40.000 lei.

Luptă sîngeroasă la o petrecere

Belias.—Eri a avut loc aci o încăerare sîngeroasă, provocată la o partidă de Football.

Ambele partide s'au luat la luptă, cu focuri de revolvere.

Sunt 50 de răniţi.

AUDIENŢA

Bucureşti.— D. Emil Costinescu, va fi primit azi în audienţă de M. S. Regele.

Arestarea unui consul turc

Giurgiu.— Consulul turc din Rusciuc, Nouvy Bey venind din Bucureşti, a fost arestat la Rusciuc, de comandantul militar, însă curînd liberat.

Consulul a adresat un protest guvernului său.

Meetingul din Sofia

Sofia.—Eri s'a ţinut aci un mare meeting. S'a cerut guvernului, să întoarcă dările încasate de la Macedonenii emigraţi în Bulgaria, pentru ca ei să aibă posibilitatea de a lupta pentru cucerirea Macedoniei.

Banchet în onoarea ofiţerilor romîni

Sofia.—Ofiţerii din garnizoana Sofia au dat astă seară la clubul militar un banchet în onoarea ofiţerilor romîni.

Cutremur de pămînt

Constantinopol.—Călătorii sosiţi de la Rodosto povestesc că cutremurul de pămînt a fost foarte violent. Pînă la plecarea vaporului se constatase dărîmarea a 15 case. Populaţia a părăsit locuintele refugiindu-se în cîmp. Sunt şi mai mulţ rîniţi.

O nouă flotă romînă

Viena.—Ziarul Grosvesstereich află din Bucureşti, că Romînia va proceda curînd la crearea unei noi flote de război şi va întări două părţi slabe din Dobrogea.

Ziarul adaugă că azi flota romînă este inferioară celei bulgare.

Moartea unui profesor

Bucureşti.— Azi a încetat din viaţă d. P. Ionescu, unul din cei mai vechi profesori ai liceului Şincai.

Pesa Sîrbească şi Romînia

Belgrad.—Marele ziar „Mali-Journal se ocupă de atitudinea Romîniei faţă de Bulgaria.

Ziarul atacă pe Suveranul Romîniei care ar nutri alte sentimente de cît cele ale poporului romîn.

Inundaţii

Kislovidsc.—Din cauza ploilor necurmate s'au produs mari inundaţiuni. Cîte-va poduri au fost rîdicate de ape. Numeroase case sunt înecate. Oraşul se află fără apă de băut.

Pagubile sunt mari.

RACHELA MARCOVICI

LOUDOVIC GOLDSTEIN

LOGODIŢI

Iaşi, 2 Septembrie 1912.

In locul oricărei alte înştiinţări

TEATRUL NAŢIONAL

Compania Lirică de operă şi operetă

ARTIŞTI ASOCIAŢI

Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU

Va începe seria de reprezentaţii

Vineri 7 Septembrie 1912

Cu marele succes al trupei

VICE-AMIRAL

Operetă în 3 acte de Ziehrer.

Vor urma apoi :

Sîmbătă 8 Sept., *Soldatul Viteaz* (Der Tapfer Soldat).

Duminică 9 „ *Sînge Vienez* (Wiener Blut).

Luni 10 „ *Valsul Iubirei* (Liebeswalzer).

Marţi 11 „ *Fiţi în Automobil* (Autoliebchen).

Mercuri 12 „ *Vice Amiral*

Joi 13 „ *Ţar şi Teslar* (Tzar und Zimermann).

Vineri 14 „ *Valsul Vienez* (Wiener Valzer) Mare Balet.

Preţurile Locurilor: Loja 16, 18, 20 lei, Fotoliu Banca I — III 4 lei, Stal Banca IV—X 8 lei, Banca XI—XIX 2 lei, Banca XX—XXII (studenţi) 1 leu, Balcon I—II 2 lei, Balcon III—IV 1.50. Galeria 1 leu, Loja Balcon 8 lei.

Inscrierile pentru bilete la Agenţia Teatrală *„Carmen Sylva“* (Librăria Iliescu) Piaţa Unirei.

In fie-care Duminecă şi Sărbători MATINEURI cu preţuri populare

Şcoala Profesională de fete „Hristache Zănescu“

Strada Cuza Vodă No. 22 (situată în centrul oraşului), sub Direcţiunea

— **D-rei EUGENIA N. IONESCU** —

Şcoală pusă sub controlul învăţămîntului profesional şi particular al Ministerului Instrucţiunei Publice şi al Cultelor Cuprinde : un curs profesional numai de 3 ani cu studii teoretice după programa statului.

Primeşte eleve externe cu plată a 10 lei lunar, iar în atelierul profesional de croitorie al acestei şcoale, se mai primesc încă gratuit 4—5 copile sarace silitoare şi cu bune purtări, cari vor învăţa numai teoria şi practica lucrului. Asemenea se primesc absolvente practicante externe de la şcoalele profesionale ale statului, fiind salariate.

Inscrierele pentru eleve încep dela 15 August a. c. prin petiţiuni însoţite de: actul de naştere, actul de vaccină şi certificatul de absolvire a patru clase primare.

Direcţiunea.

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spaţioasă.*

Strada Cuza Vodă 13

30-40 metri grilaj de fier *pentru balcon se caută*

Adresa la Tipografia H. Goldner.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume și la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA

L. VIOLET Succesor

De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

LABORATORUL CHIMIC „DIANA"

Bucureşti—Il. Şoseaua Vitan II—Bucureşti

a început fabricarea articolelor

Crema, Pudra şi Săpun

Aceste preparate, compuse din materii prime, alese printre cele mai bune şi a căror efecte nu se pot măcar compara cu preparatele similare vor fi puse în vînzare sub denumirea

Creme „MUGUET", Poudre „MUGUET" Săpun

preparate de

Laboratorul Chimic „DIANA"

Sumele enorme ce ar necesita reclama pentru introducerea acestor articole voiu întrebuinţa în beneficiul publicului, care va şti să aprecieze calităţile unor preparate neîntrecute şi sub forma unor premii ce se vor împărţi în modul următor;

Fiecare cutie de Cremă sau Pudră va fi însoţită de un prospect numerotat, fie care al 60 lea număr cîştigă un premiu de 5 pînă la 60 lei.

Preţurile Creme „Muguet" Lei 1.10. Pudră „Muguet" Lei 2. Săpun 100 grame Lei 1.50

Cereţi pretutindeni preparatele

LABORATORUL CHIMIC „DIANA"

10 REGULI PENTRU IGIENA

1. În fiecare dimineaţă adaugă „Diana" Franzbranntwein în apa de spălat pentru a-ţi întări şi răcori corpul.
2. Nu uita că „Diana" Franzbranntwein este cea mai bună apă de gură.
3. Fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein pentru a te păzi de răceală.
4. Spălaţi părul numai cu „Diana" Franzbranntwein căci întăreşte rădăcina şi favorizează creşterea.
5. Contra leşinului întrebuinţează numai „Diana" Franzbranntwein şi vei obţine rezultatul cel mai bun în acestor.
6. După fiecare masă clătesti gura cu apă la care vei adăoga „Diana" Franzbranntwein cel mai bun dezinfectant.
7. Dacă te simţi obosit după un lung exerciţiu fricţionează-te cu „Diana" Franzbranntwein şi vei recăpăta imediat putere.
8. După baie fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein şi vei avea cea mai plăcută senzaţie.
9. Nu uita nici odată sticla cu „Diana" Franzbranntwein cînd pleci la drum căci îţi va folosi în toate împrejurările.
10. Să nu-ţi lipsească nici odată „Diana" Franzbranntwein din casă.

„Diana" Franzbranntwein

de găsit la toate drogueriile şi farmaciile din ţară; un flacon mic 70 bani, un flacon mijlociu 1.20 un flacon mare lei 2.40.

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Mousselte

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] și vindecă *Nevralgiile* [illegible] *Afecţiunile* [illegible] *Sciatica*, [illegible] [illegible] [illegible]

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX – No. 1681 – Mercuri 5 Septembrie 1912

Din pacatele d-lui Carp

Multe păcate o fi avînd d. Carp; dar unul din ele e cel mai mare. Cît a guvernat a dat drumul nebunilor să-și facă de cap; și ca unii ce au sămănat vînat, azi culeg furtună.

Guvernul d-lui Carp a fost lipsit de un plan unitar, căci lipsia din capul guvernului omul care să dea directiva, și unitatea în acțiune. Consilii de miniștri nu se țineau, iar cînd se țineau nu discutau legile, ci afacerile curente. Fie care ministru își întocmia proectul de lege, iar primul ministru nu-și bătea capul cu discutarea economiei acelor legi, ci le da vînt să treacă.

De aici a decurs acea destrăbălare administrativă și legislativă, care a dovedit lipsa de demnitate a d-lui Carp în chemarea lui de a conduce statul, și mai ales de a apăra ideia conservatoare, a cării reprezentant legal și autoritar trebuia să fie.

Pentru d. Carp, necesitatea apărării ideii conservatoare a fost un moft, cum totul la d-sa e luat în zeflemea. Văzîndu-se la putere pe portița din dos, fără credit în țară, fără temeiu politic, d-sa a căutat să facă pe dracul în patru ca să se mențină, alegîndu-si parlamentul, ademenind lumea și mai ales lovind în adversari. Nici o preocupare de faptul că nu se făgăduește marea cu sarea, cînd știi că nu poți îndeplini, și mai ales cînd ceia ce ți se cere trece peste demnitatea ta.

Așa a făcut d. Carp. Cu laudă mare a împroșcat ochii țării cu eftenirea traiului, și nu s'a eftenit, iar cît despre procedare administrativă a căutat să cultive masele, dîndu-le în aparență iluzia unei dreptăți formale.

Supt formula unei mai depline *dreptăți* dată celor mici, s'a pus în slujba intereselor de zi întreaga muncitorime — cea sindicalistă — crezîndu-se că acum i-a venit și ei apa la moară, odată cu boerii.

In adevăr ceia ce nimene nu-și închipuia s'a făptuit. Pentru ca guvernul Carp să aibă asentimentul Capitalei s'a adus cu duiumul lumea sindicalistă la întrunirea conservatoare.

Pe scenă crema conservatorismului, oameni cari nu gîndesc o clipă să lărgească viața politică, oameni cari se tem de cei mici și-i desprețuesc, oameni cari au arătat o viață întreagă tot disprețul pentru alegătorul și cetățeanul mititel.

Ei bine; era o mare nevoe de zi, că la întrunirea conservatorilor guvernamentali să se cheme acest norod, care văzînd că e poftit a venit cu surle, cu trîmbițe, cu prapuri, scriind pe ele „votul universal", „trăiască sindicalismul" și altele de acest fel. Și pe cînd d. Carp vorbia de unele, vulgul sindicalist răcnea cu glas mare „cerem votul universal".

Era o nepotriveală, dar dacă pe cei mici nu îi costă nimic, pe d. Carp însă l'a costat mult această nesocotită eșire, acest nesocotit pas, căci d-sa pentru umbra unei mai mare dreptăți, a răscolit patemi, a înviorat idealuri, cari nu se cadrau cu felul d-sale de a vedea și departe de a hrăni idealuri, d-sa a asmuțat pofte și interese.

Țara îl condamnă, căci toată acțiunea sa nu pleca din acel ideal desinteresat care colorează toate mișcările mari, ci dintr'un josnic interes și din calcul de tarabă politică. Ori din taraba politică nu iese nici reforme mari, nici acțiuni rodnice.

Urmarea s'a văzut și se vede. Lumea muncitorească sindicalistă s'a reorganizat și cum interesul ei e de a-și întinde acțiunea și la țară, azi avem satele împănate cu tot felul de tipuri, cari se apropie de țarani, le șoptește la ureche multe de toate, le amintește de 1907, îi asmuțe că numai cu răscoale se capătă la noi dreptate, că în fine a venit vremea să se miște și iată că la București este un partid nou care a înscris în programul său toate aceste revendicări ale celor mici contra celor mari.

Dar ceia ce e mai trist, e că toată această propagandă ascunsă și individuală se face în numele boerilor, în numele guvernului Carp, care le-a înlesnit în București organizarea și le înlesnește și în țara propaganda.

De sigur că dacă ar fi un fapt izolat ici colea, calea-valea, dar nu e județ unde să nu fie cete de propagandiști. Ministerul de interne e avizat și prin scrisori confidențiale s'a dat în sama administratorilor de plăși, să cerceteze și să urmărească pasul tuturor acestor agenți.

Lumea la noi e preocupată de lupta în contra liberalilor pe chestia tramvaelor. Aceasta e o față a guvernării d-lui Carp, cu care a crezut că poate face față țării, cîștigîndu-i simpatiile. Dar e cu mult mai îngrijitoare acțiunea ascunsă de la țară, căci aici e o crimă de stat ceea ce se petrece. Și cît e de greu acum pentru autoritatea centrală să revină asupra pasului început, întru cît cine a sămănat vînt culege furtună.

Azi d. Carp se luptă pentru reînvierea sa politică, jos însă în stratele poporului trecerea d-sale la putere a fost o nenorocire și pentru ideea conservatoare și pentru țară.

Ideia conservatoare poate găsi mîne salvatorul ei, țara însă pentru ce să plătească cu liniștea ei guvernarea d-lui Carp, pentru că d-sa a trecut pe la putere așa de frunza frăsinelului!

Soarta Parlamentului

Insiși guvernamentalii, în convorbirile lor—nu și în presă—afirmă că actualul Parlament nu va mai fi convocat decît doar pentru a i se ceti decretul de disolvare.

Cu toate acestea presa oficioasă a regimului susține morțiș că actualele Camere n'au pentru ce să fie disolvate și că prin urmare, vor continua să trăiască.

Așa să fie?

Apoi dacă Parlamentul se va întruni în a treia a sa sesiune, de ce nu se aude de nici un proect de lege, pe care guvernul ar avea de gînd să i-l propună.

Suntem în Septembrie, și de obicei, la această epocă, încep să se dea în vileag legile studiate de guvern în timpul vacanțelor. A nul trecut, pe vremea aceasta, d. Nenițescu avusese grija să bată toba cea mare cu proectele d-sale. Acum însă e liniște desăvîrșită.

La cunoștința noastră nu este nici un proect, pe care l'ar fi pregătit vre-un ministru în timpul celor două luni de vacanță.

Programul de lucrări pentru viitoarea sesiune parlamentară nu există—dovada cea mai bună că nici parlamentul patat al d-lui Al. Marghiloman nu poate exista.

Desbrăcătoria de la Sinaia

— Ea rentează, de la început, aproape 20.000 lei pe zi—desbrăcătorilor —

Fiindcă jocul la ruletă este o pasiune, ce, de multe ori, împinge pe cei săraci, doritori de a se îmbogăți repede și ieften, la pierderea unicului lor capital—legiuitorul romîn n'a admis funcționarea loteriei pe clase, în țară la noi, decît după trecere de ani—iar partea cuvenită statului a fost afectată cu totul pentru sănătatea publică—pentru ca să nu se creadă că Romînia are nevoe, în budgetul ei, de bani proveniți din exploatarea unei pasiuni.

Mai ușor a venit pe lume vasta escrocherie înființată la Sinaia, nu departe de reședința de vară a perechei regale, sub numele de casino. A venit repede și a învins repede: în două luni de vară, cînd numai o parte a publicului se afla în țară, „afacerea" a rentat rotund un milion, adică aproape 20,000 lei pe zi. Suma aceasta numai din jocuri: 55 la sută din cum s'or fi chemînd diferitele jocuri de cărți și 45 la sută din bulă.

Proporția aceasta de procente este foarte importantă, căci cercetînd-o mai de aproape vom vedea că distinșii republicani, cu republicanele lor, veniți în Orient, au găsit ceea ce căutau: naivi.

Cei cuminți nu joacă bula, de oare ce este matematiceește dovedit, că toate șansele la acel joc, sunt ale bancherului. Dovadă este, că pe cînd la jocul de bacara intrarea în sală este cu plată, la jocul de bulă intrarea este gratuită.

Romînii n'au avut de unde știe secretul acesta și în două luni au pierdut 250,000 lei, adică aproximativ 8000 lei pe zi.

Dacă nu se va lua nici o măsură contra exploatării neomenoase a naivității și pasiunei—vor începe să răsune și detunăturile de revolvere la Sinaia. Ea va fi trecută pereche la Monte Carlo și de reședința unui Rege înțelept se va vorbi, în lume, cu acelaș dispreț cu care se vorbește de reședința lui Albert de Monaco.

Dar Monaco este un mic principat fără de nici o pretenție altă—decît farmecul ce i-a dat firea. Și Monaco mai are și ceva înțelept, din punct de vedere egoistic: în convingerea că jocul la hazard este o furătură, legiuitorul de acolo a oprit pe localnici să joace, rezervînd acest drept exclusiv streinilor.

La noi, însă, joacă numai indigenii, și vor fura ca să joace, ci se vor sinucide—căci bilanțurile escrocheriei vor continua să fie fructuoase.

Domnul Marcay a venit de la Paris să facă parale pentru el—și morgă pentru romîni, în reședința de vară a Regelui nostru.

Să sperăm că escrocheria va fi cu scurtă durată.

Moartea unui Samurai

Ziarele străine se ocupă toate, de sinuciderea generalului Nogi, eroul de la Port-Arthur.

In ultimii ani, marele general japonez a făcut o călătorie prin Europa, oprindu-se două zile și la București. Cu acest prilej, diferitele porsonalități, din toate țările, au putut aprecia de aproape calitățile mari ale celebrului strateg, care a pus atîta pricepere, dibăcie și îndîrjire, pentru a smulge din mîinele rușilor o fortăreață, ce părea de neînvins.

Generalul Nogi a fost un mare patriot și devotat al defunctului Mikado. Dar aseminea sentimente se găsesc în toate țările și cu drag mor mulți, pentru binele patriei.

Dar alt-fel se 'nțelege devotamentul la japonezi.

In această privință generalul Nogi a urmat tradiția Samurailor, din care se trage și familia domnitoare de azi.

Prin moartea Imparatului, generalul Nogi a crezut terminată și opera sa de bine și s'a gîndit să urmeze pe acela, care întrupa în ochii săi patria înălțătoare.

Aceasta dovedește liniștea sufletească, ce a procedat momentul fatal. Ambii soți, se aflau în modesta lor grădinuță, plină de flori exotice. Erau îmbrăcați în haine de gală. Iar în clipa cînd tunurile anunțară pornirea cortegiului funebru de la Palat, generalul Nogi își luă rămas bun de la soția sa, gustară un pahar din băutura națională Saki, se îmbrățișară și porniră în moarte, cu cugetul senin, de a fi contribuit și cu acest act disperat, la glorificarea patriei lor.

Iată pentru ce nici în Europa, unde aseminea acte nu se văd, această sinucidere, care lipsește o țară ce unul din vitejii săi cei mai de seamă, n'a găsit nicăiri un cuvînt de critică, sau să fie tălmăcită ca urmarea unei boli sau a unui moment de rătăcire.

S'a înțeles îndată, că generalul Nogi, a murit ca un erou, pe cîmpul de luptă și regretele se unesc cu elogiile unanime, pentru curajul acestul act, în perfectă concordanță cu tradițiile supte de la pămîntul său natal.

Se înțelege că presa japoneză a găsit prilejul să se fălească și cu drept de bravură japoneza, arătînd cum înțelege devotamentul și cum știe să moară un Samurai.

D.

Cea mai nouă atitudine

D. Paul Theodoru, secretarul general al Ministerului de Interne, s'a făcut purtătorul ultimei atitudini a guvernamentalilor în chestia politică. D-sa a acordat zilele trecute, un interview „Adevărului" în care fixează atitudinea d-lui Marghiloman, adoptată și de domnul Carp.

Iată ce aflăm din sursă guvernamentală: domnul Carp se va prezenta Suveranului, pentru a-i ține următorul limbaj: există un conflict între Puterea legiuitoare și cea judecătorească.

Cine e volnic să rezolve acel conflict? După constituție, e țara, deci ei va trebui să ne adresăm. Dizolvăm actualul Parlament și procedăm la alegeri noui. Dacă țara se pronunță în sensul în care s'a rostit justiția, atunci guvernarea noastră e osîndită. Dar dacă țara se pronunță alegînd un Parlament identic în păreri cu cel vechi, atunci osîndită e justiția. Și în cazul acesta se impune suspendarea inamovibilității.

Neapărat, raționamentul acesta cu toată aparența lui de logică, constitue un sofism. In primul loc, conflictul între Justiție și Puterea legiuitoare nu se pune așa cum încearcă guvernamentalii să-l pună. Lucrul judecat trece drept adevăr, *res judecata pro veritate habetur*, așa că odată ce justiția s'a pronunțat *definitiv* în contra unei legi, însemnează, prin chiar această hotărîre că Parlamentul e acela care a păcătuit, așa că țara nu mai are nici o cădere să se mai amestece în chestia judecată.

Ce se poate însă întîmpla în practică? Să presupune cazul cel mai favorabil d-lui Marghiloman, adică că actualul Parlament e reales în viitoarele alegeri. Atunci, sau nu abrogă legea tramvaielor, și ea e totuși, caducă în virtutea hotărîrilor judecătorești, sau legea e din nou votată și atunci, în virtutea acelorași hotărîri, ea nu mai e oposabilă societății la tramvae, așa că și într'un caz și în altul, situația e aceiași.

Ori, absurditatea acestor selecții practice, e cea mai bună dovadă că procedeul guvernului e greșit, căci nu se poate o regulă, un principiu de drept, care să nu ducă la o soluție.

Acum, în ce privește consecința ce înțeleg guvernamentalii s'o tragă din această situație: suspendarea inamovibilității. Aici ni se pare că aberația e și mai îngrijitoare. Junimiștii confundă rostul și efectul inamovibilității, și'și închipuesc că ea e dată exclusiv în favoarea judecătoriilor, pe cînd în realitate ea constitue o garanție în favoarea justițiabililor. Primul care are interes ca judecătorii să fie independenți, e Statul, el, care e împărțitorul justiției, are tot interesul ca ea să se dea cu cît mai multă neatîrnare și imparțialitate. A dispus inamovibilitatea a surpa unul din fundamentele Statului: justiția.

Așa că, în loc ca conflictul dintre puteri să se aplaneze, el se va agrava și mai mult.

De altfel, însăși soluția aceasta abonnă și barocă, pe care guvernamentalii încearcă s'o dea unei situațiuni imposibile, e cea mai bună dovadă că regimul și-a perdut și puținul cap, ce îi se atribuia de către necunoscători.

OAMENI ȘI LUCRURI

TAIFUN....

Era de prevăzut că sinuciderea, în atît de romantice și tragice condițiuni, a soților Nogi, va da loc la nesfîrșite comentarii și reflexiuni.

Ori cît de mult s'au popularizat în Europa, în anii din urmă, exotizmul japonez, originalitatea japoneză — grație unor piese de teatru ca „Taifun" și „Onoarea japoneză", grație romanelor lui Loti și atîtor altora, — lumea europeană tot nu poate pricepe și primi toate concepțiile lor despre viață și să judece prin criteriul lor anumite întîmplări.

De aceea vor fi variate părerile și în ce privește moartea viteazului Nogi, moarte de bună voie pe care și-a ales-o eroul, — fixînd-o în ziua înmormîntării Suveranului, decorînd-o cu oare care detalii cari pot face pe unii.... europeni să-i atribuie, totuși, oarecare „poză".

Fotografiarea în dimineața zilei fatale, despărțirile, vizitele și celelalte ar intra după înțelesul europenesc al faptelor și al cuvintelor, în rîndul acelor momente pe cari noi le atribuim deșertăciunii omenești.

E curios. Ne mirăm mai puțin de unele împrejurări atît de orientale și ne oprim asupra altora prea mult. Bună oară in acea lungă și dureroasă agonie a Imparatului Mothosito ne întîmpină stranii manifestări de orientalism absolut. Știința medicală înlăturată, cel puțin în prima și cea mai importantă fază a boalei; doctorii — opriți de a pune mîna pe corpul sacru al suferindului: îngăduiți a-i număra pulsul numai prin atingerea cu o hîrtie subțire, — ne putînd să facă o injecțiune de cafeină, ori de camforă, pînă în zilele din urmă, cînd uremia declarată făcea de prisos îndeminarea profesorilor... europeni, chemați la patul Suveranului intangibil.

Prin prizma concepțiilor locale trebue dar să se judece întîmplările la care iau parte muritorii de acolo, — eroii de acolo.

Negreșit. Nogi a fost un erou... oriental. Concepția lui despre viață și moarte despre devotament și dinasticism, au precumpenit în activitatea și în izbînda lui militară, mai presus de strategia pe care n'o învățase de cît doară din instinct.

Timp de 210 zile, neîntrerupt a condus asalturile în potriva Port-Arthurului umplînd toate abisurile solului cu cadavre de.... japonezi. S'a văzut din cele ce am citat eri, după Amilcare Cipriani, că față cu 20,000 de Ruși căzuți în luptele Port-Arthurului, au fost 50000 de victime japoneze.

Dar ce înseamnă pierderea aceasta față cu gloria etern strălucitoare cu care a fost închisă și aureolată fruntea națiunii?

Cei doi fii ai generalului se aflau între căzuți.

Cași eroul din legenda lui Coșbuc, nemîngîiatul Nogi ar fi putut plînge:

Doi, Doamne și amîndoi...

Dar n-a plîns, — ci s'a resignat. A plîns, se zice, toată vremea, de atunci încoace, dar numai în nopțile lungi, cînd nu-l auzia și nu-l știa nimeni. Și poate că, în acele oare de taină și amărăciune, viteazul nu plîngea numai de durerea copiilor săi proprii, ci de amarul zecilor, sutelor de mii căzuți în falnicul măcel de acum cîți-va ani. Atunci în tăcerea nopților suflă și gemea Taifunul, — vijelia sufletească, neînfrînată de nici-o altă putere, nebiruită de nici un gînd, de nici un sentiment,—de nici un alt cult.

Poate că atunci apărea, groaznică, și conștiința mustrării, iar eroul simția nu numai remișcare chinuitoare, ci și oare care lașitate sub forma părerilor de rău.

...Nu, nu. Toate aceste s'ar fi putut întîmpla, *dacă* nu era vorba de un japonez.

Și Nogi n'avea nimic europenesc în-trînsul, — spre norocul lui.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

IV

Bălțile. — Din Noua Suliță se merge la Bălți cu trenul, linia Sulița—Ocnița—Bălți—Ribnița—Slobodca. Nu circulă de cît 2 trenuri pe zi în o direcție, și 2 în alta. Rușii dacă nu închid drumul spre hotară, cum au făcut cu Prutul, îl supțiază și-l răresc așa de tare că-l fac greoiu și imposibil. *Zagranița* e în rusește așa de rar și bănuelnic că tot călătorul se simte ușurat că a trecut prin furcile *tamojnei*.

Din tren n'am putut culege nici odată impresii, căci nu sînt agricultor să mă mulțumesc cu vederea lanurilor și ogoarelor ca să știu cîte chile la falce se vor face.

Am plecat, am dormit, am ajuns; iată în ce pot rezuma drumul în tren la Bălți. Nici ruscă jimbată, nici călători supărăcioși; mi-am luat locul meu și cum cu trenul sînt deprins ca țiganul cu scînteile, am dormit dus pe partea, pe care mă culcasem.

In Bălți am ajuns dimineața la 7, fără întîrziere, căci trenurile în părțile liniilor *Iugo Zapadnii* merg destul de încet ca să nu mai întîrzie.

Așa de dimineață în Bălți! Imi lungesc șederea în *Vaczal* (gară) ca să intru în tîrg la vreme potrivită. Un ceaiu fără samovar, un ceaiu cu samovar, sunt lucruri obișnuite în Rusia. Ceainăriile fac parte nedeslipită din firea Rusului și cum norodul le zice *tractir*, la noi a ajuns ecoul îndepărtat în rău al acestor *tractire*, așa de în cinste și așa de dese în Rusia!

O iau pe jos spre Bălți. Gara vine așezată pe moșia Spiridoniei din Iași, Slobozia Bălților, și or fi 2 chilometri până în tîrg.

Biserica din Slobozie e în reparație. Sfinți pe jos, căci tot omul i-a sfințit suindu-i sus în pervaz de icoane. Șoseaua din gară în tîrg e a zemstovului și se plătește taxă la ori ce transport cu căruța. Eu trec prin rohatcă ca vîntul prin vamă, căci eram cu bățul și slobod de ori ce bucluc de bagaj. Podul peste Răut leagă Seliștea de Bălți și apa Răutului aici se întinde lată și *băltoasă*, de unde numele de *Bălți* dat tîrgului hăt încoace, în secl. al XVIII, așezarea tîrgului fiind în amfiteatru pe coasta dreaptă a Răutului, iar inima lui pe podișul ce se deschide spre apus.

Tîrgușorul modest, nu tocmai curat și iată-mă la Catedrală, hramul sf. Neculai. E în reparație. Intru în biserică, totul văruit în alb. Nici o inscripție. Găsesc cîteva pietre mormîntale ce vorbesc de cei ce au fost. Cea mai veche e din 1707 cu cifre arabe. I. N. H. I. | 1707 | Iuli 8 | Is. Hs. | aici | odihnește | roaba lui Dumnezeu Mariia | soțiia lui Pan | telimon | Dobrie.

TIFOSUL, HOLERA
și toate boalele intestinale (diareea dizenteria, colita, apendicita) etc. se tratează cu
Lactofermentul ROBIN
Aprobat de Serviciul Sanitar Superior.
Se găsește zilnic proaspăt în Laboratorul Dr. ROBIN
București 5 str. I. C. Brătianu.
Provincie 5 Lei 2 flacoane franco.

Piatra stă în fundul țintirimului între dudăe. Pe o altă piatră: „aice | odihnește robu lui | Dumnezeu Alexandru | Panaite comisu | ctitor acestui sfîntu lăcaș mu | tîndusă din viața aceasta | la veșnicile lăcaș | uri 1819 Fevrua | rie 11. *orașul Bălțile.*

Alexandru Panaite e vechiul proprietar al Bălților, și e fiul și nepotul marelui Panaiote cupeț din Iași, care s'a fost îmbogățit în capitala Moldovei, a făcut pe bogatașul și rentierul, s'a încuscrit cu mari familii de boeri din țară, și murind el a lăsat averile lui la cele 2 fete, din care una măritată cu un Catargi, alta cu un Crupenski. Iar pentru că zice în 1818 *orașul Bălțile*, e consfințirea prin lespedea mormîntală a întemeerei orașului în urma vizitei ce a făcut pe aceste locuri țarul Alexandru I, care a dat ucaz ca tîrgul să fie rădicat la rangul de oraș.

Orașul Bălțile datează din 1817; tîrgul însă există cu mult mai înainte.

— O altă piatră, cu slove în rusește: *„zdeasi pocoitsea prahu | pagarniceasaevi | Marii Panaiotovoi, rojdenna | Costachi oconceavșeisea 31 Decavri...*=aici se odihnesc rămășițele păhărnicesei Mariei Panaiotachi născută Costachi, săvîrșită la 31 Decembrie...“ după 1830.

— O altă piatră mică cuprinde: *„deati pome || șnicul Nicolai Catarji | mladonețu I || vanu 4 mesiatovu, i să Nicolai 14 || leatu otu rodu* = copiii pomeșnicului Niculai Catargiul, copilul Ivan de 4 luni și cu Nicolai de 14 ani de la naștere“.

— Alte pietre în rusește:—Robul lui Dumnezeu Feodor Teslariul 1807 Mai 9.

— Cucernicul Iereu Petre Petrovici *Gheșeul* 1901 Oct. 1 de 26 ani.

— Maria Bodescul Carlovici 1835 Iulie 5—April 1.

— Protoereul Avraam Antonovski mort 1862 Ianuar 17 în vrâsta de 67 ani „odihnește neprețuitele rămășițe pînă la dimineața de bucurie“ *(do radostnago utra).*

Biserica are o bogată arhivă de cărți și condice mitrice de pe la 1810, dar cum totul era răscolit nu putui de cît vedea vravurile de cărți, fără a avea putință să le observ. Paroh bisericesc e pr. D. Ce[illegible]ș, pe care l'am vizitat, am stat la dejun la sfinția sa în bună companie a tînărului și inimosului judecător *Ion Pelivan*, a căruia strămoși au fost în slujba poșlinei pe la 1810 la Tecuci. Ion Pelivan a născut pe Andrei Pelivan; acesta a născut pe Gheorghe Pelivan, tatăl d-lui Ion Pelivan judecător. Cele 2 oare petrecute în casa părintelui Cerțan mi-au fost foarte plăcute, căci m'am simțit în largul meu vorbind pe șleau toate chestiunile la ordinea zilei.

Dar masa de la părintele s'a fost întîmplat a doua la rînd, și cum 2 mese nu strică, ci numai 2 bătăi, eu dator sînt să arăt că întâia masă am luat'o la o modestă „Commercescaia Cafelonia Z. Ș, Sadicova“, unde d-ra Rachela Samoilsohn avu amabilitatea să mă pună în curent de tot și toate, nestîndu-i gura 2 ceasuri încheiate. De multe o fi vorbit d-ra Rachela, una din fiicele lui Istrael, și în duruiala gurii și în sforțarea de a mă face să înțeleg „ponimaiu“ ceia ce spune, vorbia, vorbia și iar vorbia, iar eu mi-am luat *zacusca*, am luat cafeaua și mi-am scris articolul de fond din *Opinia* scris Bălți, în colaborare tainică și plăcută cu d-ra Rachela. Multe ți se întîmplă printre șirurile de slove ce le scrii. Unul și același articol îl începi aici, îl isprăvești în altă parte. Iată de pildă acesta al patrulea curier de note, l'am început în trenul Expres de Iași, Sîmbătă la 4 p. m.; îl continui acum la biroul meu de lucru în liniștea nopții; nici de plouat nu plouă, nici cînele nu latră, nimic nu mă împedecă, și îmi leg acum în minte odăița mică și dosnică, masa din birt, cafeaua în mînă și d-ra Rachela stînd fixată la ușă și vorbind și răzînd și spunînd cu o plăcere și nesaț, că și acum îmi răsună în urechi, că e din Nicolaev, că e oraș frumos, că nu știe romînește, că ce scriu eu acolo la gazetă; apoi cochetării, flexiuni de corp, de cap, de șele, tot acel aparat care face ca masa să țină 2 ceasuri, cafeaua s'o sorbi un ceas, și articolul să-l scrii cu sughițuri și ohturi. In 2 ore vorbă de 100 ruble, treabă de o rublă și „scetu“ de 88 copeici. Păstrez scris de d-ra Rachela socoata: Bulion 50 k., ogurski 4 k., compotu 15 k., cofe 5 k., kofe i hleaba 13 k., vedu 1 k., Scetu 88 k.

Din duzina de vederi din Bălți semnalezi cîte-va: Zemscaia Uprava (Magistratul Zemstoului), Zemscaia Apteca (Farmacia), Pocitovo-telegrafnaia contora (Poșta și Telegraful), Obștestvo vzaimnago Credita (banca de credit), Caznaceistvo gos. sbereg. cassa (Banca de stat), Suezdu Mirovihu sudii (Tribunalul), Russchii torgovo promișl. bancu (Banca rusască pentru comerț), gorodscoe 4 classnoe uciliște (școala primară normală cu 4 clase), mujscaia ghimnaziia (gimnaziul de băeți. Strada principală e „ulița Petersburgului“.

Rușii zic Bălților *Bjeltzu*, socotind că au de a face aici cu radicalul *bel*=alb, ce vine așa de des în cele trei *Belgraduri*, Belgradul sărbesc, Belgradul Ardealului și Belgradul din Bugeac.

N'are a face nimic *Bălțile* cu Bialți. Răutul de la izvorul lui pînă în jos de Bălți curge printre șesuri fără maluri adînci, abia de la Florești malurile Răutului devin stîncoase, asemuindu-și apele cu ale Nistrului.

Dar Bălțile au un trecut important și pentru întâia oară îl fac cunoscut lumei istoricilor de la noi. Pe aceste locuri ale Bălților erau locuri pustii prin secl. al XV. Cu încetul către mijlocul secl. al XVI se urzesc pe aici următoarele așezări: Hecești, Joldești, Prajilele, Colunești, Drojdiești, Nemțeni, Mărculești, Pridenii, Begenii, Căinărești, Pustinești, Budăești, Tipleceștii, Puicești, Vădureni, La Oprea; în total erau 16 așezări pe locurile Bălților și în jur hăt departe, dacă azi Mărculeștii sînt departe de Bălți de 34 kilometri.

Toate aceste 16 sate au fost spărcuite de Alexandru Vodă Lăpușneanu în întâia lui Domnie, pentru că dînsul a întemeiat aici ateliere și fabrici de *scuturi* domnești, așezîndu-și *„o scutărie gospod“*. In vîrful măgurii, cel mai inalt munte din centrul Basarabiei, a pus un steag de hănsari și ca strajă spre Nistru și ca apărare și înștiințare pentru cei din scutărie.

Toți locuitorii din cele 16 așezări au fost izgoniți de Vodă, și li s'au dat forțat loc pentru loc.

Hecești la Visternici, Joldești tot la Visternici, Prajilele la Goenești, Colunești la Bursuceni, Drojdiștii la Trifan, Nemțenii la Coșciug, Mărculești la alt Mărculești pe apa Camănca, Prideni la Străceni, Begenii la alt Begeni pe Cainarul, Căinărești la gura Bolotei—„la Stiuca“, Putinești la gura Bursucilor, etc.

De răul scutăriei și ca să fie singură și fabrica „Zavodul“ s'au mutat cele 16 sate și Lăpușneanu a declarat *locul ca domnesc.* Zavodul adică fabrica de scuturi a durat cele 2 domnii ale lui A. Lăpușneanu și domnia fiului său Bogdan; pe urmă s'au hirosit clădirile și s'au îndepărtat fabricanții din *zavod*. Poporul însă a păstrat amintirea acestor fabrici de scuturi, căci și azi locul cu mult în jos de Bălți sub dealul din jos se zice *Zavedinile*, *Zavadinile*, cetind în tulpina cuvîntului pe *zavod*—fabrică, atelier.

Petrn Schiopul dă prin hrisov boerului său credincios Andrei hatman și părcalab Sucevei tot locul Zovadenilor și povestește foarte pe larg cum a curs stăpînirea și viața în acest ungher al pămîntului.

Tărziu în secl. al XVIII jidanii încep a se așeza în Bălți, unde-i găsim cumpărînd și vînzînd încă din 1770. Ei capătă hrisov domnesc prin care li se îngădue a se așeza în țară, suind în scara timpului ceva mai sus chestia evreiască și arătînd că și la Bălți ca și la Podul-Iloaei, la Țibana, etc., jidanii din Polonia au satisfăcut o cerință fatală a neamului nostru: mărirea alișverișului de la moșiile pămîntenilor noștri.

Dar istoria Bălților zace în actele pămîntului, și-s toate la Cobălele, căci moșia Bălților ca și Cobălele și altele din jur sînt și azi Catargiești.

Gh. Ghibănescu

Institutul Liceal de Domnișoare „HUMPEL“ din Iași

Cu începerea anului școlar viitor 1912—1913, întrînd în al 41-lea an, va continua sub conducerea aceleași asociațiuni compuse din: d-na Elena C. Meissner cu d-dii: C. Meissner, Gh. Musteață, I. Paul, I. Praja, C. Praja, I. Rallet și Gh. C. Vellea.

Acest institut cuprinde:

1) Un curs primar complect cu limbele franceză și germană obligatorii.

2) Uu curs liceal complect după programa liceelor de băeți, cu divisiunile necesare în cursul superior.

3) Un curs liceal modificat după programa școalelor din străinătate, pentru domnișoare ce nu aspiră la diploma de stat.

Curs de piano, vioară, pictură și dans.

Prospecte se trimit la cerere.

Inscrierile încep la 1 August 1912.

Cursurile încep la 15 Septembrie 1912

Directoară, **Ada d'Albon**

Litere-Științe-Arte

Operata.—Afișele teatrale cuprinzînd repertoriul stagiunii teatrale viitoare n'au apărut încă.

Vor apare, ca de obiceiu, puțin emoționante, prea puțin senzaționale, sămănînd în multe privinți cu acele din anii trecuți.

In schimb avem o inovație. Două rînduri de afișe teatrale anunță *opereta* în luna Septembrie.

Două trupe de operetă romînă! E ceva într'adevăr nou și—de ce n'am spune-o?—publicul iașan e departe de a fi nemulțumit. Lucrul e, poate, cam discutabil din punctul de vedere al intereselor artistico-financiare ale Teatrului Național.

Dar, după cît se vede, direcțiunea se bizuie pe pregătirile și inovațiile ce face—dacă judecăm după faptul că se hazardează a inchiria sala la două trupe concurente. Și ce concurență mai primejdioasă poate fi ca opereta, atît de atrăgătoare pentru iașani după o vacanță secetoasă—în ale artei, căci altfel a fost cea mai ploioasă vacanță posibilă...

Să credem oare că Iașul s'a schimbat—în bine? Că va umplea sala teatrului și la spectacolele de operetă și la reprezentațiile de apoi ale trupei dramatice?

Am crede bucuros,—dar ne e teamă de decepțiuni...

*

Decanul ziarelor cu mare tiraj, *Times* din Londra, a avut deunăzi al 40.000-lea număr din existența lui.

Marele nostru confrate a publicat cu acest prilej un supliment special de 44 de pagini, în care și-a făcut un soiu de autobiografie.

Redacția și diferitele servicii ale lui „Times“ coprind 290 de persoane,—iar tipografia 350 de lucrători.

*

D. Enric Welschinger, unul dintre eruditii istorici, publică un nou volum cu o documentare nouă și mai bogată despre Bismarck.

Este un foarte interesant portret al „cancelarului de fier“.

*

Enrico Caruso a reînceput la Viena o serie mult așteptată de reprezentații. Prima seară a cîntat în „Carmen“ pe Don José, cu același viu succes ca și altă dată.

*

Ilustra artistică Agatha Bîrsescu se află la Viena unde va juca toată iarnă, după informațiile ce avem.

*

Apreciata revistă filo-romînă,—am numit „La Vie“—organul asociațiunei franco-romîne cu sediul în Capitala Franției—se va găsi, pe viitor, de vînzare cu numărul la principalele librării din Iași.

*

De oare ce e vorba să se reprezinte și la noi comedia celor cinci din Frankfurt, amintim, după un ziar german, că la 19 Septembrie stil nou se împlinește un secol de la moartea septuagenarului Mayer Anselm Rothschild intemeetorul casei Rotshilzilor, care avea să capete o faimă universală.

*

STRUNA ZILEI

VICTIMILE LIGEI

La serbări Liga impusese cîte unei d-ne sau d-re, să vîndă, cu grație, vizitatorilor o șocolată îngrozitor de rea.

Ordinea

O, doamnă, crede mă, erai
Cu drept, mai mult invidiată
Un gram de grații de vindeai
De cît un fund de... șocolată.

REGULAMENTUL

Profesorilor și Maeștrilor civili de la Gimnaziul și Liceele Militare

M. S. Regele a semnat decretul supus spre aprobare de către ministerul de războiu, relativ la modul cum trebuește să fie recutați profesorii și maeștrii civili pe la gimnaziu și la liceele militare din toată țara.

Iată acel regulament care a fost aprobat după cum urmează:

Recrutarea

Profesorii și maeștrii civili de la gimnaziu și liceele militare se recrutează dintre aceia care satisfac condițiunile cerute de legea școalelor secundare.

Dacă sunt mai mulți candidați care satisfac condițiunile de la art. 1, vor fi supuși la un concurs care va consta din o probă pedagogică, lecțiuni în clasă cu elevii din care să se poată constata aptitudinele petagogice ale candidaților.

Comisiunea de examinare înaintea căreia se va trece această probă se compune din: Inspectorul general al școalelor respective; directorul superior al școalelor militare; consilierul de învățămînt de pe lîngă direcțiunea școalelor militare și doi profesori din specialitatea respectivă.

Vor fi declarați admisibili acei cari vor întruni majoritatea voturilor comisiunei.

Pentru limbele moderne se vor putea admite și străini, cari au titluri suficiente, însă numai pentru limba lor maternă; precum și ofițeri.

Maeștri se pot angaja la nevoie și dintre streini prin contract.

După trei ani de provizorat, profesorii pot fi numiți cu titlul definitiv, în baza notelor șefilor erarhici (foile personale și rapoartele speciale făcute cu ocazia inspecțiunilor neprezăzute, de către diferiți șefi erarhici).

Profesorii și maeștri de la liceele militare aflate în localități în care nu mai sunt alte școli similare ale statului, vor putea fi numiți cu titlul definitiv chiar de la intrarea lor în funcțiune și în afară de condițiunile de la articolele precedente.

Soldele profesorilor

Profesorii cari n'au altă catedră la școalele statului vor primi o soldă de 420 lei lunar, ori cari ar fi numărul orelor de curs, în caz cînd acest număr nu trece de 15 ore pe săptămînă.

Pentru fiecare oră ce trece peste 15, vor primi cîte 30 lei lunar.

Profesorii cari au altă catedră la școalele statului vor primi cîte 30 lei lunar pentru fiecare oră săptămînală, ori care ar fi numărul orelor.

Maeștrii cari nu au altă catedră vor primi cîte 225 lei lunar ori cari ar fi numărul orelor pe săptămînă pînă la 15 ore, peste 15 ore vor primi cîte 18.75 lei de fiecare oră.

Maeștrii de au altă catedră la școalele statului vor prtmi, cîte 18.75 lei pe lună de fiecare oră săptămînală.

Atît profesorii cît și maeștrii spre a intra în prevederile art. 10 și 12 trebuie să prezinte un certificat de la ministerul instrucțiunei, prin care să se constate că n'au nici o catedră atîrnătoare de acel minister.

Gradațiile

Gradația este sporul de 10 la sută din solda fixă lunară.

Ea se dă numsi profesorilor definitivi din 3 în 3 ani de definitivat.

Numărul gradaților nu va fi mai mare de 7. Asupra gradațiilor se face reținerile pentru pensie.

Nu se va ține seamă la gradație de timpul petrecut în excludere timporală din învățămînt sau în concediu mai mare de 2 luni, afară numai dacă concediul e de boală.

In afara de vacanțele prevăzute in regulamentele școalelor, profesorii și maeștrii mai pot căpăta concedii în următoarele cazuri: De interese, cel mult o lună pe an, se mai aprobă 10 zile de școală pînă la 30 zile de minister, de ibală mai în continuă cu formeîe admise pentru ofițeri, adică dnpă 6 luni disponibilitate.

INFORMAȚIUNI

:: Alegeri comunale rurale.—A apărut decretul regal prin care colegiile electorale ale comunelor rurale: Blăgești, Comănești, Enăchești, Gîrleni, Nadișa, Onești, Șerbești și Valea-Seacă din jud. Bacău, Curtești și Cristești din jud. Botoșani. Perișoru din jud. Brăila. Independența, Lupești, Măluștenii și Șendreni din jud. Covurlui. Șendriceni din jud. Dorohoi. Beloșu, Bucovățu, Bralostița, Brădești, Maglavitu, Segarcer și Tatomirești din jud. Dolj. Andreești, Bărbătești, Crețești, Frumușei, Godinești, Groșera și Jupînești din jud. Gorj. Copou din Iași. Ciocănești și Găunoși din jud. Ialomița. Aprozi, Bolintinul-din-Vale, Bobești-Bălăceana, Cosoba, Domnești, Dridu-Sărindarele, Frumușani, Joița, Lămotești, Popești-Dragomirești și Stoinești-Florești, din jud. Ilfov. Bîrzești, Glîmbocelu, Jugur și Leurdeni din jud. Muscel. Pîngărați, Petricani și Siliștea din jud. Neamțu. Amara, Bălești, Cîrligele, Racovița și Valea-Raței din jud. Rîmnicu-Sărat, Botești, Cotul Vameș, Dagîța, Galbeni, Helestieni și Secueni din jud. Roman. Dolhasca, Stolniceni-Ghițescu și Șoldănești din jud. Suceava. Buda din jud. Tecuci. Armășoaia, Birzești, Cosești, Chetrești, Cursești, Dumești, Drăgușeni și Gîrceni din jud. Vaslui și Cătunu, Frăsinetu, Malu și Mîrșu din jud. Vlașca, la cari expiră mandatele de 4 ani de la data instalării consiliilor comunale, ce se convoacă de Noi pentru ziua de 30 Septembrie a. c. spre a precede la alegerea membrilor cari vor compune nouile consilii comunale.

Tot pentru această dată se convoacă și colegiile electorale ale comunelor: Comîndărești din jud. Botoșani, Călărașu din jud. Dolj, Giomăgești și Potcoava din jud. Olt, și Bertea din jud, Prahova, la cari colegiile electorale respective, deși au fost convocate, însă din diferite împrejurări alegerile nu s'au putut efectua nici la data convocării, nici in ziua corespunzătoare a săptămînei ce a urmat, precum și al comunei rurale: Scri oașteа din jud, Teleorman, la care alegerea efectuîndu-se, ea a fost invalidată, iar colegiile electorale ale comunelor: Părău, Pesteana, Petrești-de-Jos. Rășina, Romînești. Stroești și Viersani din jud. Gorj și Hîrșova, Munteni de Sus, Poiana-Cîrnului, Solești, Tanacu, Valea-Rea și Valea-Satului din jud. Vaslui, la care de asemenea expiră termenul de 4 ani de la data instalării consiliilor comunale, se convoacă pentru ziua de 23 Septembrie a. c.

Cererea primăriei de strămutarea procesului tramwaylor

—Suspiciune legitimă—

Primăria Capitalei a făcut ieri cerere a pentru strămutarea procesului său cu societatea comunală de tramwaye, pendinte înaintea secției a II-a a Curței de apel, la o altă secție, pentru legitimă suspiciune.

*

Primăria își motivează cererea, pe lîngă alte motive pe care le va desvolta oral, și pe faptul că din actualii cinci judecători ai secției a II-a, trei împreună cu președintele, au făcut parte și anul trecut din aceiași secție...

Aceștia cu ocazia judecătoriei procesului dintre minister și societatea comunală, nu numai că au recunoscut prin hotărîrea lor că faptele sunt aceliași, dar prin considerentele hotărîrei lor, în procesul cu ministerul de interne, dînșii au declarat că nici primăria capitalei nu poate invoca neexistența societății. Pronunțîndu-se astfel acești trei judecători, s'au pronunțat mai dinainte, asupra litigiului principal dintre primăria Capitalei și societatea comunală.

*

Cererea a fost introdusă la Casație de către d. N. Fleva și a fost primită de către d. Petrescu președinte.

S'a fixat ziua de 10 Septembrie pentru a se judeca.

Curtea de Casație a și cerut de la Curtea de Apel secția a II-a dosarul procesului.

:: Incorporarea elevilor reușiți la examenul militar.—Elevii reușiți la gimnaziul militar din Craiova se vor prezenta la școală în zina de 12 Septembrie.

Cei reușiți la liceul militar Iași se vor prezinta în ziua de 6 Septembrie și cei dela Liceul militar de la mănăstirea Dealului în cursul lunei Octombre.

Elevii reușiți în școalele de artilierie, geniu și marină se vor prezenta în ziua de 12 Septembrie, iar cei reușiți la școalele de infanterie, București și cavalerie Tîrgoviște, se vor prezinta în ziua de 2 Octombre.

Pînă atunci elevii reușiți vor trebui să se inscrie la liceele statului și să urmeze cursul în mod provizoriu.

Se face cunoscut că întîrzierile peste patru zile pentru școala din Craiova și Iași, iar peste 8 zile pentru toate școalele de ofițeri, atrag după sine ștergerea din controale, De aseminea elevii solvenți, semibursieri și bursieri vor avea cu ei recipisile pentru clasele prevăzute de regulament, altfel nu vor fi primiți.

:: Domnul Ion Cucu, institutor, a fost numit director al școalei „V. Adamachi“ în locul d-lui C. Dafinescu, care a optat pentru postul de inspector al învățămîntului primar privat.

:: Condițiunile de admitere la Școala inferioară de meserii din strada Lascar Catargiu No. 23, secția croitoriei bărbatească, sunt:

1) să fie elevul romîn.

2) Să aibă vîrsta de cel puțin 12 și cel mult 14 ani.

3) Certificatul de absolvire a patru clase primare urbane sau cinci rurale.

4) Actul de naștere.

5) Actul de vaccină.

Inscrierile se fac pînă la 1 Octombrie 1912.

:: Pe ziua de azi s'au constatat în localitate un caz nou de scarlatină și 2 de febră tifoidă.

:: D. dr. Flor medic șef al orașului. a plecat azi dimineață, în anchetă la podul Iloaei.

CABINETUL MEDICAL AL DOCTORULUI IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

ULTIME INFORMAȚIUNI

Cursurile școalelor secundare vor fi redeschise Luni, 10 c. dar nici pînă azi n'au sosit orariile aprobate de minister.

De comun acord cu profesorii, inspectorul școlar Cădere, delegat de ministru, stabilise ororiile încă din Ianie.

Dacă ele n'au sosit, totuși, nici în Septembrie, este că se caută chip d'a se face ore unui domn Patriciu, grecinist.

Grecinismul a ajuns o putere în stat.

Rezultatele la examenele de capacitate, la licee și gimnazii, vor fi publicate în ziua de 6 Septembrie.

Serviciul sanitar al comunei a intervenit foarte energic pentru a se canaliza stradele I. C. Brătianu, Halei și C Negri. Cererea a fost, însă, refuzată grăbindu-se comuna să canalizeze stradela Bărboi, unde are casă contabilul primăriei.

Propunem locatarilor din stradele suscitate să cumpere cîte un imobil în acele strade, d-lui contabil al primăriei Iași căci astfel vor vedea stradele canalizate.

Se știe, că d. M. Sadoveanu, directorul teatrului național, a pus la dispoziția d-lui regisor V. Cuzinschi, suma de 7,000 lei, pentru facerea de decoruri și alte îmbunătățiri necesare scenei.

Pînă în acest moment fondul s'a epuizat, dar lucrările nefiind terminate, d. Cuzinschi a cerut să i se mai acorde încă 500 lei, pentru cumpărare de perdele.

D. Sadoveanu, convingîndu-se de cele ce s'au lucrat pînă acuma, a refuzat categoric acordarea de noi cheltueli.

Așteptăm și noi deschiderea stagiunei, pentru a vedea pe ce s'au cheltuit cei 7,000 lei.

Regimentul 7 Cuza-Vodă din Iași, a făcut astăzi un marș pînă la Cucuteni, sub comanda d-lui locotenent-colonel Cătuneanu.

La școala de moșit a început azi examenul pentru diplomă. Comisiunea de examinare se compune din d. dr. Bejan și d-ra dr. Leon.

D. dr. Tiron a fost delegat la acest examen, din partea ministerului de interne.

D. Dimitriu inspector al Corporațiilor, sosește în astă seară în localitate.

Administrația comunală a dispus, ca în vederea deschiderei școalelor, să se distribue la elevi saraci, haine, pentru 988 lei, încălțăminte pentru 1240 lei, și cărți pentru suma de 1772 lei.

Elevii cursului superior pregătiți în particular, s'au pus în grevă refuzînd să intre la examinul d-lui A. Scriban profesor de limba latină.

Motivul acestei manifestări era că numitul domn profesor s'ar fi lăudat în oraș că va lasa repetenți pe toți candidații — Elevii au prezentat președintelui comisiunei o petițiune în acest sens.

In urma intervenirei direcțiunei liceului, elevii au consimțit să intre în clas.

Epitropia sf. Spiridon a luat dispoziția, că să se lucreze și noaptea la terminarea pavilionului pentru boale de copii, așa că inaugurarea să poată avea loc negreșit la 9 Septembrie.

Comercianții C. Ionescu și Gh. Ceucă, din Țiganași, venind spre Iași au fost atacați de niște necunoscuți, care au încercat să-i jăfuiască.

Bandiții însă văzînd că mai vine și altă lume, au luat-o la fugă.

Azi au început pe platoul de la Copou, săpăturile de fundații, în vederea construirei unui observatoriu meteorologic.

Militare.—La 20 Septembrie încep operațiunile de viza libretelor. Sunt obligați a se prezenta la viză contigentele de la 1901 pînă la 1910 inclusiv.

— Pentru supravegherea vizelor în raza cercurilor de recrutare sunt însărcinați: căpitanul Rafail Dimitriu și Locotenent P. Gheorghiu.

— Nu vor beneficia de dispensă la mobilizare de cît funcționarii permanenți din următoarele administrațiuni: Membrii corpurilor legiuitoare, căile ferate și căile de comunicație pe apă, Pescăria Statului; Poșta și telegraful (exceptîndu-se diurniștii) Prefecții și Primarii.

Dispensele de mobilizare nu vor da însă dreptul și la dispensă de concentrare, instrucții și manevre.

Ieri a sosit numirea la catedra de matematici la Liceul Militar din localitate, pentru suplinirea d-lui D. Pompei. A fost numit d. C. Romanescu. Un moment fusese vorba de numirea definitivă a d-lui I. Patriciu, care se va mulțumi însă cu suplinirea la școala comercială și cu cele două supliniri la catedrele d-lui Praja.

Cărțile de cetire peutru cursul primar rămîn neschimbate. Edițiuni noui nu s'au retipărit în acest an.

La seminarul pedagogic au depus concursul de admitere numai 28 elevi pentru 30 de locuri. La gimnaziul Ștefan cel Mare 61, la gimnaziul Alexandru, 56. In ambele aceste școli sunt însă rezervate cîte 10 locuri pentru elevii repetenți. La Liceul Național numărul candidaților e de 75.

Școlare.—In jud. Iași, pe ziua de 1 Septembrie, s'au făcut următoarele detașări și uumiri de suplinitori:

Nec. Munteanu învăț. la școala din cot. Hilița, com. Costuleni, se detașează la șc. din cot. și com. Sculeni, în locul d-nei Maria C. Laurescu. D-na Maria C. Laurescu ajut. învăț. la șc. din cot. și com. Sculeni, se detașează la șc. din cot, Perieni, com. Țiganași post. II-lea. D-na M. Constantinescu învăț. la șc. din com. Voinești se detașează la șc. din com Galata, în loc vacant.

D. I. Zaharia învăț. la șc. din cot. Bădeni, com. Scobinți, se detaș. la șc. din Cotnari p. II, în locul d-nei Ecat. Constantinescu. D-ra Cecilia Ghibănescu, fostă suplinitoare, se numește supl. la șc. din cot. Hilița com. Costuleni. D-ra Aglaia Teodorescu, fostă suplinitoare, se numește suplinitoare la șc. din Sorea, comuna Sculeni.

D-na S. Mancaș fostă supl. la șc. Focuri, se numește supl. la șc. din cot. Tabăra, com. Bivolari, post. II. D-ra Nat. Brudariu, absolv. a 5 cl. externat se numește supl. la cot. Dădești. com. Buzurea loc vacant. D-ra Virgilia Cancicov fostă supl. se numește la șc. din cot. și com. Coarnele Caprei post. III, în locul d-rei Aug. Grigoriu detașată la Uricani. D-na M. Opărică fostă supl. se numește supl. la șc. din cot. Țipilești, com. Rediu-Mitropoliei, post vacant.

D. I. D. Rotta abs. 8 cl. liceu se numește supl. și diriginte la șc. din Ciurea, în locul d-lui Rotta, titular și care funcționează ca instructor ambulant. Preotul Gh. Lăzărescu se numește supl. și diriginte la șc. din Podul-Iloaia, în locul d-lui I. Petrof detașat la revizoratul Iași. D. T. Ștefănescu abs. 8 cl. liceu se numește supl. la Ulmi-Liteni.

— In județul Suceava, s'a aprobat următoarele numiri și transferări de suplinitori, pe 1 Sept. 1912:

C. Gh. Grigorescu, absolvent a 4 clase gimnaziale în postul II de la școala din Rișca, comuna Bogdănești în locul d-lui I. Gr. Lateș, numit cu titlu provizor în altă parte.

Gh. Th. Hușanu, absolvent a 4 clase gimnaziale ca suplinitor la șc. din Moișa comuna Boroaia în locul preotului St. Rafailă, lăsat liber.

Elena Tărăboi, absolventă a școalei profesionale din Fălticeni, în postul II de la școala din Cristești.

D. Gherasim, absolvent a 4 clase gimnaziale, ca diriginte la școala din cătunul Popești, comuna Tîrcașa.

Octav Zăhărescu, absolvent normalist la școala din Huși comuna Preotești în locul d-rei Ecaterina Ionescu lăsată liberă.—Ecaterina Postelnicu, absolventă a școalei profesionale din Fălticeni, în postul III la Rădășeni, în locul d-lui C. I. Mihailescu, lăsat liber.—Cornelia Tataru, foastă învățătoare suplinitoară, ca învățătoare suplinitoare la școala din Siliștea în locul d-lui P. I. Mihailescu, lăsat liber.—Preotul Haralambie Tataru, ca diriginte la școala din cătunul Hîrtop, comuna Șoldănești.—Preotu I. Gheorghiu, ca suplinitor în postul II la școala din com. Tarcașa în locul d-rei Maria Spiridon, transferată.—D. Șoldănescu, absolvent a 4 clase gimnaziale, ca suplinitor la șc. din Păltiniș în locul d-lui Andriescu, transferat.—Transferarea d-rei Clementina Zăhărescu, de la Tătăruși la Boroaia, ca suplinitoare a d-rei Eug. Stroescu, detașată la Tg. Frumos.—Transferarea d-rei S. Rădulescu, de la Ortoaia la Dorna, postul II ca suplinitoare d-lui I. Mihailescu, detașat ca sub revizor școlar.— Transferarea d-lui S. Andriescu, de la Păltiniș la Ortoaia, în locul d-rei S. Rădulescu, transferată.—Transferarea d-lui Gh. Iuga, învățătoare cu diplomă din Maramureș, din jud. Botoșani la Rotunda, în locul d-rei Eug. Stroescu, transferată.— Transferarea d-rei Lucreția Văideanu, de la Popești la Soci, în locul d-lui D. Marian, transferat. Transferarea d lui D. Marian, de la Socila-Hreațca, com. Pleșești în locul d-rei E. Munteanu, transferată. — Transferarea d-rei E. Munteanu, de la Hreațca la Arghira, în locul d-lui V. Boroianu, numit cu titlu provizor în altă parte.—Transferarea d-rei Maria Spiridon, din postul II Tarcașa la Tătăruși, în postul II în locul d-lui N. Mihalache, lăsat liber.—Transferarea d-nei M. Mîndrilă de la Dorna post II la șc. din Panaci, post II în locul d-lui E. Voinescu, lăsat liber. — Transferarea d-rei Maria Stroescu, de la Rotunda, la șc. din Dumbrăvița, com. Fîntîna Mare, în locul d-lui C. N. Zăhărescu, suspendat.

La hipodromul de la Abator, s'a început construirea unui pavilion, care în zilele de alergări, va fi special rezervat pentru reprezentanții autorităților.

D. Dimitrie Ghibănescu, copist la prefectură, a fost numit copist la parchetul tribunalului, în locul d-lui Ghețu, demisionat.

Pentru ziua deschiderei sesiunei Curții cu juri, la 15 Septembrie, au fost înscrise în rol procesele: dr. Goldenștein contra Cuza, dr. Goldenstein pentru ultraj și I. Morariu contopire de pedepse.

Primele două procese vor fi declarate stinse prin decesul d-rului Goldenstein, iar al treilea se va judeca de Curte fără de jurați.

Camera de punere sub acuzare, primind apelul primului procuror, a confirmat mandatul de arestare al comerciantului falit I. Hailpern.

D. Xenopol a fost rugat din partea unei societăți mari istorice rusești din Moscova, să colaboreze la o istorie contimporană a ultimilor ani a Europei.

D. Xenopol voind ca și în publicațiile rusești să apară dezvoltarea Romîniei în adevărata ei lumină, a primit această propunere și a lucrat timp de 2 luni, o schițare a dezvoltărei mai mult sociale de cît politice a Romîniei.

A atins mai ales, ceea ce i s'a și cerut, revoluția din 1907, cauzele și mijloacele de îndreptare ale acelei mari crize. Fără a tăinui cauzele adevărate care sunt în ultima instanță prea marea disproporție între posesiunea latifundiară și parcelele cele de tot mici, în care s'au fracturat împărțirile de pămînturi din 64, 79 etc: precum și lipsa de pășune în o țară în care furajele artificiale abia acum încep a fi cultivate, pe o scară mai întinsă de proprietatea mare.

D. Xenopol a analizat cu destule amănunțimi toată chestia rurală și a arătat că legile făcute de liberali, pentru a îndrepta măcar întrucîtva reaua stare a țăranilor, au fost paralizate în privința pășunelor de reaua voință a proprietarilor, pe patriotismul cărora s'a făcut greșala de a se pune temei în o reformă socială, care trebue impusă, iar nu rugată.

Au avut mai bun efect legea maximului și minimului, care, ori-ce s'ar spune în contra ei, din punctul de vedere al neamestecului guvernului în transacțiile private, a avut totuși efectul de a stabili o normă mai justă de remunerare a muncii țărănești și de a face să înceteze exploatarea țaranului prin prea urcatele prețuri de arendă a pămînturilor luate de ei în arendă.

Observă d. Xenopol că această lege de minimum de salar a fost aplicată în timpul din urmă în străinătate la lucrul femeilor făcut acasă la ele; iar stavilirea unui maximum de arendă a fost introdus în Irlanda, încă înainte de legea liberalilor.

S'a trecut vremea lui *Laissez faire* și statul are datoria de a apăra interesele celor mici contra celor tari și puternici.

D. Xenopol a atins chestia războiului din 1877, ceea ce era destul de greu în o publicație rusească, fără a stîrbi nimic din rolul romînilor în acea mare criză orientală.

Manuscriptul a fost redactat în limba franceză și va fi tradus în rusește de societatea istorică.

Jochey Club, s'a reinstalat în localul din strada Carol restaurat radical.

Parchetul a deschis acțiune contra d-lui Ștefănescu pentru lovirea magistratului Apostolu.

Cererile de înscriere în listele electorale se primesc în fiecare Luni, joi și Vineri, la s. I a tribunalului, până la 30 Octombre seara inclusiv.

O fată numită Weiss, născînd un copil din flori, l'a dat spre a fi alaptat unei mance, cu numele Maria Nemțanu. Aceasta a botezat copilul în religia ortodoxă și l'a declarat la starea civilă ca fiind copilul unei nepoate a numitei Nemțanu.

Afecerea se instruește la cabinetul II de instrucție.

Comerciantul Herș Șnnier, din Iași, strada Ștefan cel mare, dispărînd din localitate, parchetul a cerut declararea numitului în stare de faliment.

La Constanța a încetat din viață d. George Cimbru, fost inspector polițienesc în Iași.

Școlare.— *La Liceul Internat* va începe mîne 5 Septembre ora 8 dimineața concursul pentru admitere. Sunt 126 candidați pentru 20 burse și 75 pentru 20 solve vacante.

Comisiunea examinatoare este alcătuită din d-nii G. Neculau președinte, Gh. Lascar și C. Hogaș membri.

La Seminarul pedagogic mai sunt cîteva locuri vacante, pentru clasa II-a modernă.

Rezultatul examenului de admitere în cl. I se va afișa mîne.

Iată noul program cinematografic Pathé-Frères, care se reprezintă astă-seară Marți în Sala Circului Sidoli:

Ingerul păzitor, mare narațiune însuflețită.

Nelly îmblînzitoarea de lei, (In cușca leilor), interesantă desfășurare și una din cele mai originale și din cele mai îngrijite punere în scenă. (2 părți).

Țicnilă moștenește scene foarte humoristice.

Tîndală amorezat, scene comice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite.

Noul program viitor se reprezintă. mîne seară, Mercuri 5 Septemb.

Pierdut

La 31 August dimineață am pardut o brățară de aur cu o piatră albastră la mijloc și împrejur cu diamante mici și în amîndouă părți brilante mari. Persoana care o va aduce la subsemnatul va primi o recompensă de 100 lei.

NATHAN FORȘT
Str. I. C. Brătianu 189

30-40 **metri grilaj de fer** *pentru balcon se caută.*
Adresa la Tipografia H. Goldner.

Dela 1 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		50
Caș și urdă dulce		1.60
Brînză de munte în Burduf		3.00
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.25, oca 0.35

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 4 Septembrie

Contele Stefan Ugron la Sinaia

Budapesta. — Ziarele de aci se ocupă de vizita, pe care Contele de Ugron, ministrul Austro-Ungar din Belgrad, a făcut-o la Sinaia.

Contele a fost primit de regele Carol, și a făcut cunoștință cu diferitele personalități aflătoare la Sinaia.

Contele a luat deaseminea parte la un prînz, oferit în onoarea d-sale de către d. Take Ionescu.

Un document

București.—Adevărul de azi, publică un document, după care studentul naționalist Cancel, care se ridică atîta în potriva muncitorilor, ar fi ce religie catolică, iar tatăl său a fost un simplu muncitor.

Procesul contesei Torok

Piatra N. — Inaintea tribunalului a început de eri procesul foastei contesei Török, care în tovărășia cu fiica sa Anica Pop și cu primarul Bălănescu, notarul Craiu și Gh. Toma, au falșificat bilete de identitate.

La interogator, acuzații se învinovățesc unii pe alții.

Azi procesul continuă.

Accident de automobil

București.—Azi dimineață, pe la orele 10 jum. tînărul Alex. Grenea, fiul generalului Grenea, venind de la Pantelimon în automobil, în apropierea satului Mărcuța, automobilul s'a răsturnat și tînărul Grenea, a căzut într'un șanț.

Abia după o oră și-a revenit în fire.

Tînărul s'a ales cu leziuni grave, care însă nu-i pun viața în primejdie.

Interwiev cu ministrul de externe al Turciei

București.—Ziarul „Adevărul" publică o convorbire, pe care corespondentul său din Constantinopol l'a avut cu ministrul de externe al Turciei.

Ministrul a zis, că tratativele de pace se urmează în mod semi-oficial. Nici o dată, însă Turcia nu va accepta o despăgubire bănească în schimbul Tripolisului, de oare ce aceasta ar provoca o răscoală a arabilor din toată lumea.

Cu privire la agitație răsboinică din Bulgaria, ministrul a zis, că aceste agitațiuni nu tulberă Turcia, care nu se sinchisește de calculele Europei.

Europa ar trebui să aibă mai multă considerație pentru imperiul otoman.

Sinuciderea din Temișoara

Budapesta.—Se telegrafiază din Temișoara, că în apropiere de stația Beregsău, a fost găsit strivit de tren. tînărul Gh. Nițescu, originar din Romînia

S'a constatat că tînărul a trăit mai multă vreme la Paris, dar isprăvind mijloacele de traiu, s'a hotărît să se întoarcă în țară.

N'avu însă cu ce să și plătească drumul și atunci s'a ascuns în dosul unui vagon, în trenul ce face drumul de la Paris la București.

Zdrobit însă de osteneală Nițescu a căzut din vagon și a fost strivit de tren

Intrevederea Carp-Take Ionescu

București.— Știrea dată de un ziar, că o întrevedere ar fi avut loc între d-nii Carp și Take Ionescu, este neexactă.

Reîntoarcerea veteranilor Romîni din Bulgaria

Sofia.—Veteranii romîni părăsind Bulgaria au adresat ministruiui Bulgar Ludskanof mulțumiri pentru primirea ce li s'a făcut în Bulgaria.

Inaugurarea unui club conservator democrat

București.—Duminică s'a inaugurat la Oltenița clubul conservator democrat, proclamîndu-se de președinte, pe d. N. Cosăcescu.

Cutremurul din Turcia

Constantinopol. — Știri din imperiu confirmă că toate localitățile care au suferit de pe urma primului cutremur sînt absolut ruinate din cauza unor noui cutremure.

Sînt pînă acum 3 uciși și 12 rîniți. Marea este acoperită cu un strat de noroiu negru. Lîngă Miriofito pămîntul s'a prăbușit cu 50 cm.

Consiliul de miniștri și concentrarea conservatoare

București.—După cum am anunțat, aseară s'a ținut la Sinaia un consiliu de miniștri, sub președinția d-lui Maiorescu.

Inainte de consiliu, d. Titu Maiorescu a avut o lungă audiență la Rege.

Consiliul de miniștri a durat trei ore.

Consiliul de miniștri s'a ocupat de concentrarea conservatoare, iar d. Maiorescu a expus tratativele și condițiunile puse de către d. Take Ionescu.

S'a hotărît continuarea tratativelor pentru concentrare, însărcinîndu-se pe d. Maiorescu, de a încerca să stabilească un acord între d-nii Carp și Take Ionescu.

BETTINA WOLFF
ARTHUR GROSS
LOGODIȚI
Podul-Iloaei *Iași*
2 Septembrie 1912

D-ra Erna Eckstein
anunță onorata sa clientelă și onor. public că atelierul d-sale de rochii și confecțiuni din strada Ștefan-cel-Mare No. 30 va fi închis pe timp de 10 zile din cauza plecărei d-sale la Viena.

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIȚIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală
D. Lernovici, str. Zăgravilor 41

GIMNAZIUL
„Moritz și Betti Wachtel" Iași
Str. Sărăriei 147—Imobil propriu
Invățămînt secundar după programa statului.
Elevii depun examenul de fine de an, în școală, în fața unei comisiuni oficiale.
Curs suplimentar de comptabilitate, începînd cu clasa a doua.
Muzeu de istorie naturală și laborator chimico-fizic.
Corpul didactic compus din membri ai școlilor statului.
Inscrierile se fac în cancelarią școalei de la 10 August.
DIRECȚIUNEA

PIERDUT **Un portofel de piele galbenă conținînd hîrtii de afaceri, polițe, un abonament pe C. F. R. cl. II-a și un cek asupra Băncei Ieșilor**
Cine le va aduce la d. Ch. Fawer din str. Ghica-Vodă 59 va primi o bună recompensă.

La atelierul Domnișoarei **T. GIUDICI**
din str. Păcurari 48, se efectuiază ori ce comenzi de croitorie cu prețuri convenabile. Comenzile se execută cu multă îngrijire și în cel mai scurt timp.
Se primesc eleve la învățătură și lucrătoare bune.

Pensionatul de Fete
TEREZA KNOC
Anunțăm că înscrierile în această școală au început de la 25 August crt.

La Fabrica de MOBILE **Löbel**
— IAȘI, STRADA PĂCURARI 106 —
se fasonează ori ce fel de lemnărie pentru Mobile și Sinaia.
Prețul fiind cu ora, fasonatul se calculează foarte ieftin.

CLINICA BOALELOR DE OCHI
Doctor C. Miclescu
Oculist operator
Str. Ștefan cel Mare No. 6
In ograda caselor Kahane succ.
Consultațiuni de la 3-6 p. m.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

LABORATORUL CHIMIC „DIANA"
Bucureşti—Il. Şoseaua Vitan II—Bucureşti
a început fabricarea articolelor

Crema, Pudra şi Săpun

Aceste preparate, compuse din materii prime, alese printre cele mai bune şi a căror efecte nu se pot măcar compara cu preparatele similare vor fi puse în vînzare sub denumirea

Creme „MUGUET", Poudre „MUGUET" Săpun
preparate de
Laboratorul Chimic „DIANA"

Sumele enorme ce ar necesita reclama pentru introducerea acestor articole vom întrebuinţa în beneficiul publicului. care va şti să aprecieze calităţile unor preparate neîntrecute şi sub forma unor premii ce se vor împărţi în modul următor;

Fiecare cutie de Cremă sau Pudră va fi însoţită de un prospect numerotat, fie care al 50 lea număr cîştigă un premiu de 5 pînă la 60 lei.

Preţurile Creme „Muguet" Lei 1.10. Pudră „Muguet" Lei 2.
Săpun 100 grame Lei 1.50

Cereţi pretutindeni preparatele
LABORATORUL CHIMIC „DIANA"

10 REGULI PENTRU IGIENA

1. In fiecare dimineaţă adaugă „Diana" Franzbrantwein în apa de spălat pentru a-ţi întări şi răcori corpul.
2. Nu uita că „Diana" Franzbranntwein este cea mai bună apă de gură.
3. Fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein pentru a te păzi de răceală.
4. Spălaţi părul numai cu „Diana" Franzbranntwein căci întăreşte rădăcina şi favorizează creşterea.
5. Contra înăduşelei întrebuinţează numai „Diana Franzbranntwein şi vei obţine rezultatul cel mai bine făcător.
6. După fiecare masă clătesti gura cu apă la care vei adăoga „Diana" Franzbranntwein cel mai bun desinfectant.
7. Dacă te simţi obosit după un lung exercitiu fricţionează-te cu „Diana" Franzbranntwein şi vei recăpata imediat putere.
8. După baie fricţionează-ţi corpul cu „Diana" Franzbranntwein şi vei avea cea mai plăcută senzaţie.
9. Nu uita nici odată sticla cu „Diana" Franzbranntwein cînd pleci la drum căci îţi va folosi în toate împrejurările.
10. Să nu-ţi lipsească nici odată „Diana" Franzbranntwein din casă.

„Diana" Franzbranntwein

de găsit la toate drogueriile şi farmaciile din ţară; un flacon mic 70 bani, un flacon mijlocin 1.20 un flacon mare lei 2.40.

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă *Nevralgiile* cele mai grele, de cap, *Migrenele, Gutoasa, Afecţiunile reumatismale* [illegible] *Sciatica* [illegible] l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la cină. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre o ugurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue ca să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toţi Drogheri şi Farmacişti.*

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. şi constr. de maşini agricole, electrot. architect şi de construcţii.
Laboratorii mari

Lămpi de benzină
SITE ŞI STICLE
LA MAGASINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi
FOST ACKERMAN

Magasinul Conservatorului
IAŞI - Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT ocmplect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neîntrecute în solidite şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acconto —
— *Catalogge gratis* —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.
Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.
Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări Nchidate „ 430 „
Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 poliţe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995.501 72 | 100 rentă
Cantiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asigurarii din România.
In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100
Societatea „Ancora" inchee;
Asigurări pe caz de viaţă şi deces în conbinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc
Direcţiunea pentru România,
BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAŞI
Fondată în 1856
Casă de încredere
Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.
Preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1682 Joi 6 Septembrie 1912

In jurul d-lui Marghiloman

Toată chestia zilei se învîrte în jurul persoanei d-lui Marghiloman. Din cercuri junimiste oficioase se afirmă că d. P, P. Carp, face caz capital din prezenți d-lui Marghiloman—cel puțin—în cabinetul de concentrare conservatoare.

S'a convins d. Carp că a mai pretinde direcția guvernului în asemenea împrejurări e foarte gre și chiar imposibil,

In adevăr ce ar însemna revenirea d-lui Carp în fruntea guvernului? Că de și a mîncat usturoiu politic, gura tot nu-i miroase și că ar putea s'o ia din capăt la treabă! Asta n'o cred nici copii, necum oamenii politici! D. Carp n'a putut guverna, după ce împuiase urechile țărei ru marile sale reforme, dar mi-te azi, cînd s'a descoperit cu totul în fața țării ca neputincios de a guverna. Apoi dușmăniile deschise de la partid la partid, ferul roșiu aplecat pe obrazul liberalilor nu s'a stins și deci din orice punct de vedere am privi lucrul d. Carp rămîne pe din afară.

Situația aceasta precare a d-lui Carp aduse pe tapet și chestia șefiei partidului. D. Carp are o situație dificilă și ca șef de partid, întru cît cel ce nu a putut valorifica la guvern șefia partidului, cum o va putea menținea mai departe în opoziție?

Cu toate acestea zilele se apropie și țara cere întrarea în legalitate, iar Regele ca păstrătorul acestui drit al țării trebue să aducă ordine și pace.

Ne întrebăm acum; cu cît persoana d-lui Marghiloman va putea aduce aceasta pace dorită? Este d-sa omul de pace, de ordine, ca să plntească mîne în altă atmosferă de cît acea pe care a creiat-o?

Noi credem că nu. D. Marghiloman reprezintă acum lupta pe înverșunatele. D-sa a deschis focul, d-sa îl alimentează și astăzi, d-sa vrea să-l întrețină și mîne.

Dacă d. Carp ține cu ori ce preț să pună înainte persoana d-lui Marghiloman ca o condiție imperioasă a concentrării cedînd totul numai ca iubitul său Alecu să fie salvat, cred că o face din calcul. Vrea ca pe numele d-lui Marghiloman să aibă platforma de rupere definitivă și deci de cădere. Căci iată ce însamnă în aceste momente imperiositatea persoanei d-lui Marghiloman în guvernul de concentrare: noul guvern de concentrure prezidat de d. Take Ionescu va continua politica de agresime față de liberali. Legea d lui Marghiloman nu va fi abrogată și deci ferul roș aplicat liberalilor rămîne tot roș. Iar cînd șeful guvernulni viitor va face un alt demers, va fi silit prin prezența în minister a d-lui Marghiloman să dea îndărăt și să provoace chiar o criză de guvern.

Vrea dar ca d. Marghiloman să slujească pentru o îndoită lovitură: una directă dată liberalilor—continuîndu-se lupta contra lor și contra politicei de afaceri; alta—*indirectă*—dată însuși d-lui Take Ionescu, desaprobîndu-i linia sa politică de pînă acum.

Dacă d. Carp nu poate reveni la guvern, dacă d. Carp nu poate rămînea în guvernul de concentrare; cu atît mai puțin d. Marghiloman, care a slujit ca indicatorul politic al fostului guvern Carp.

Dar refuzîndu-se de șeful nostru prezența d-lui Marghiloman în guvern, zicevor boerii: a! iată ce politică face Take! S'a angajat prea tare la liberali, ca să nu mai poate face politică curat conservatoare! Ori cît însă tăiușurile zalei Carpiste vrea să tae pe Take Ionescu, nici persoana d-lui Marghiloman nu e necesară în viitorul guvern, nici cerințele d-lui Carp nu pot fi satisfăcute.

Dacă Coroana crede că s'a isprăvit cu politica d-lui Carp, dacă misiunea cabinetului d-lui Maiorescu a căzut, trebue ca viitorul șef de guvern să aibă toată libertatea în a-și alege colaboratorii săi. E liber atunci Take Ionescu să-și ia chiar pe Marghiloman, dar să-l ia dînsul, nu să i se pue ca o condiție.

D. Marghiloman impus de d. Carp ar însemna o verigă de continuare a lanțului guvernării d-lui Carp; acelasi d. Marghiloman luat, din bun prisosul d-lui Take Ionescu, ar însemna recunoașterea valorii unui fruntaș ca Marghiloman, dar atîta; pus însă în directiva și în slujba partidului așa cum înțelege d. Take Ionescu să o dea, d. Marghiloman va fi un foarte harnic și destoinic ministru de resort, putînd să mai producă legi și să facă cinste partidului conservator.

In definitiv, dacă politica conservatoare reclamă prezența șefului nostru în capul afacerilor, apoi e prudent ca să i se dea toată putința de a face față acestei răspunderi. Cu pietroae politice, puse și cîntărite de alții nu se poate lucra; acesta e lucru evident, și nu mai încape discuție.

Nimene nu se gîndește acum să se ratifice situația șefului nostru la clubul Vanicu; aceia va veni de la sine; acum avem nevoe de a guverna, ori guvernînd d. Take Ionescu e interesul întregei suflări conservatoare să fie lasat așa cum înalta sa minte îl va povățui să guverneze.

Dl. Marghiloman s'a aratat mic în împrejurări mari; dar nu mai poate nici cere nici răvni alte situații; iar dacă între boeri — rari nantes — toți sînt egali, fără să fie unul *primus*, îi privește. Șefia unui partid nu e o minge de hălcă să o arunci cînd la țic, cînd la pascare, ci o răspundere morală mare, pe care nu o poate purta ori cine, nu o poate lua oricine, ci numai cei ce o soartă i-a pregătit pentru aceasta.

Șefiile inventate într'o noapte la o masă verde, ori cît de prezentative ar fi ca avere, cum a fost a nababului, nu pot produce tot rodul lor. Șefia d-lui Carp cît de mult vînată și tot n'a însemnat de cît vînt și furtună; dar încă șefii proectate în culise ca ale altor fruntași, ar însemna că s'a isprăvit cu Cartagena și Cetatea conservatoare s'a predat.

***

„Blocul" și COROANA

Ca să dovedească Regelui că partidul conservator este unul și unit—o înțelegere a fost stabilită între Zamora și Țibănești. Castelanii se vor prezinta într'o audiență comună și vor cere ca partidul conservator să fie menținut la putere, sau ca puterea să fie încredințată partidului liberal.

Politica aceasta îmbracă forma și fondul unui faliment fraudulos și ce este regretabil, le că purtătorii cuvîntului unei asemenea politici sunt cei mai bătrîni bărbați de stat ai țării, domnii Carp și Cantacuzino.

Ambii se zvîrcolesc de moarte. Domnul Carp, care a amărît bătrînețele Regelui, îl tîrîie acum și pe Nababi într'o politică de îndrăzneală senilă, căci este îndrăzneț să afirmi înaintea Suveranului că partidul este bloc și este îndrăzneț să indloi partidul liberal ca succesor imediat acum al partidului conservator—la putere.

Regele știe că partidul conservator nu este bloc, că n'are aceleași vederi, întru cît guvernul s'a angajat să facă concentrarea—în contra vederilor șefului partidului; iar indicarea liberalilor de a lua puterea acum cînd partidul conservator duce cea mai aprigă luptă, pe tema cinstei, mai ales, contra liberalilor — este un act de inconștiență față de Coroană.

Natural, d. Carp este în drept să facă veri ce sacrificii pentru ă împedica realizarea unui guvern Take Ionescu; dar sacrificiul acesta nu trebue să meargă pînă la complecta dezicere a tuturor luptelor contra liberalilor.

Dar d. Carp, cu d. Cantacuzino ca asistent, nu se va opri aci. După cum, acum aproape doi ani, luase puterea cu amenințări la adresa Coroanei, acum vrea să împedice, tot prin amenințări, o schimbare de guvern ce nu-i convine.

Noi știm prea bine, că d. Carp, ca să amenințe Coroana, inventase bomba cu șefia d-lui Filipescu și știm iarăși că va veni foarte curînd la urechile Coroanei: că boerii, de va forma guvernul d. Take Ionescu, vor declara război civil și vor ieși din legalitate.

Domnul Carp a luat puterea amenințînd și vor să o părăsească cu același sistem portughez. In anii morți șeful conservator valsează cu anarhiștii.

Mai rău n'o să-l putem vedea.

Sistemul Toneanu

Procurorul general de Iași, cu prilejul unui proces privitor la o contravenție la legea trusturilor, ceruse ca doi magistrați de la Curte să fie recuzați l'a judecata procesului respectiv civil, fiind-că ei făcuseră parte din secția ce judecase și procesul civil.

Pretenția absurdă a procurorului fusese respinsă de Curte, după cum mai tărziu, motivul de casare invocat pe a celaș calapod, fu respinsă de instanța supremă.

Primăria București, în proces cu societatea de tramvaie, a îmbrățișat acum punctul de vedere al d lui Toneanu, cerînd casației transferarea procesului de la o secție la alta pentru suspiciune legitimă.

Dar ceia ce este permis unui procuror general, celebră cibotă în materie de drept, nu este permis unei instituțiuni comunale, pendinte de stat—din punct de vedere al demnității.

Știm prea bine că ilustrului domn Matache Dobrescu, agricultor de profesie, nu-i convine justiția țării. Cîtă vreme glossele acre ale ilustrului agricultor la adresa magistraturii răsună în ședințele secrete ale consiliului comunal sau în interesantele convorbiri juridice cu subțirile jurist N. Fleva— în asemenea condiții și împrejurări, vederile sunt personale ale agricultorului și, ca atare, îl privesc.

Lucrul se schimbă, însă, cînd d. Matache, prin intermediul grav al d-lui Fleva, apare în justiție, nu ca Matacke dela Tăcuta, ci reprezintantul comunei București, cerînd casației strămutarea procesului de la o secție la alta, pentru suspiciune legitimă, consistînd în neincrederea, fără motiv precizat în magistrații secției II.

Asemenea suspiciune, nu este de loc legitimă, este doar țigănească.

Și de ar fi numai atît. Dar ea este grav injurioasă la adresa justiției și dacă d. Dobrescu, personal, are dreptul să se amporteze contra justiției—ca primar trebue să fie respectuos față de o instituție în stat.

Guvernul are datoria să desavueze nesocotitul flevism sau marghilomanism comis de primar—căci almintrelea se va ști că și guvernul crede că țara n'are justiție.

Două locuri de copist

In grefa parchetului general de Iași este vacant un loc de copist. Această vacanță banală, ca importanță și ca salar, s'a transformat, totuși, într'un eveniment foarte puțin banal. Pe arenă a apărut în primul rînd, barbatul de stat d. Grecianu, căruia i s'au adresat foarte mulți candidați, ca unul ce deține politica guvernamentală locală.

Domnul Greceanu a fost de mai multe ori la minister pentru a depune înaltul seu cuvînt în chestie. Și la minister este încurcală mare, căci cuvîntul d-lui Greceanu în ce privește implinirea postului de copist, ar urma să fie ascultat—dar nu se știe cum.

Domnul Grecianu s'a prezintat la minister și a pus cuvînt pentru studentul Popovici; s'a prezintat apoi studentul Boureanu cu o recomandație a d-lui Grecianu, iar mai tîrziu a venit studentul Deleanu asistat de d. Greccanu pentru acelaș post.

Pentru cine stărue Grecianu se întreabă, încurcați, cei din ministerul de justiție? In plină încurcală a lucrurilor, se prezintă procurorul general recomandînd pe studentul Sălceanu: patru candidați la un post, trei susținuți de d. Grecianu și unul de procurorul general.

Mai simplu, mai comod și mai sensațional a procedat primul procuror, pentru împlinirea vacanței de copist la parchetul tribunalului; primul procuror, trecînd peste toate petițiunele studenților, a făcut raport și a obținut numirea numitului D. Ghibănescu, fost gardist la parchet. absolvent a trei clase primare.

De și regulamentul pretinde ca să fie preferați studenții sau ca să se ție concurs, primul procuror, într'un acces de independență, absolut nepotrivită cu caracterul său de reptilă distinsă, a trecut peste studenți, a trecut peste regulament și precum D-zeu a prefăcut pe un om în gramadă de sare, primul procuror a prefăcut pe gardist în funcționar de grefă,

Evenimentele acestea dovedesc în ce fel de hal se găsește, sub era grecenistă, combinată cu Toneanu și cu Bercea — bietul oraș al luminei.

Veniturile Slănicului

Seziunea de la Slănicul Moldovei s'a terminat,—dar numeroase sunt plîngerile pe care le formulează pacienții, cari au venit aci să-și caute de sănătate.

In adevăr s'au petrecut în vara aceasta lucruri imposibile la Slănicul Moldovei, ce dovedesc nu numai o lipsă de armonie în sînul Epitropiei, dar și o procedare neomenoasă din partea unuia dintre Epitropi.

Pentru luna August, d. dr. Riegler, acordase o sumă de scutiri la băile de la Slănic, pentru oameni mai mult sau mai puțin nevoiești. Toate epitropiile au procedat ast-fel.

Bolnavii au plecat la Slănic, fie care îngrijindu-se de bani absolut necesari, pentru zilele cît urma să le petreacă la băi.

Dar, vai, în contra tuturor așteptărilor, d. epitrop Ivașcu, a revocat autorizările date de către d. dr. Riegler, și a suspendat băile gratuite pînă la 14 Septembrie. Toate protestările fură zadarnice și mulți cari veniseră să-și caute de sănătate, au trebuit să părăsească stațiunea, neavînd mijloace de a aștepta ziua fixată de d. Epitrop.

Se poate ca această procedare să fi adus un spor de venituri pentru casa sf. Spiridon, dar e chestie de a ști, dacă ea este conformă cu menirea acestei case.

Am putut în această privință, să am o convorbire cu d. dr. Brăescu, fost mulți ani medicul acestei stațiuni balneare.

„Este imposibilă de admis această teorie,—ni spune distinsul medic,—căci Slănicul Moldovei trebue considerat ca o secție de spital, dependintă de casa Sf. Spiridon. Tot așa, cum în diferitele spitale din orașe, există obligația principală de a veni în ajutorul bolnavilor săraci, căci cei bogați găsesc ajutorul în diferite sanatorii, tot așa ei trebue căutați la Slănicul Moldovei, ce trebue considerată nu ca o instituție de exploatare, ci ca o secție medicală".

Aceasta e părerea unanimă a oamenilor de știință. Ușor epitropii Sf. Spiridon ar putea să mărească veniturile, închizînd spitalele pentru toți bolnavii săraci și mulțumindu-se a îngriji numai pe acei cari dispun. S'ar suprima secțiunile, s'ar ecnoomisi din personal, și s'ar reduce foarte mult cheltuielile pentru hrană.

Dar atunci casa Sf. Spiridon n'ar mai fi marea instituțiunea umanitară cu care ne fălim, și care trăește mulțumită generoșilor donatori, cari au ținut să se îngrijească tocmai de cei suferinzi, lipsiți de mijloace.

Aceiași menire trebue s'o aibă și Slănicul Moldovei, care trebue considerată ca făcînd parte integrantă din spitalul central din Iași, pentru ca tot după hrisov să se dea ajutorul medical și terapeutic suferinzilor lipsiți de mijloace,—și nu ca o afacere mercantilă, cu unicul scop de a stoarce venituri. *D.*

OAMENI ȘI LUCRURI

BOALA JOCULUI

Cifrele sunt impresionante. Nu va trece, de sigur, neobservată, cifra publicată prin ziare—în cele din urmă zile—și care arată suma cîștigului realizat de către noul cazino din Sinaia, pe urma jocurilor de hazard. Cu toate campaniile ce s'au dus împotriva ei, noua instituțiune a realizat pentru acționari cîștiguri formidabile, și va urma să realizeze încă.

In cursul reflecțiilor noastre de vacanță, în această rubrică, am făcut constatarea că se joacă pretutindeni, se joacă în societatea cultă a Germaniei, atît de harnică și de producătoare. Se cultivă jocurile sub multiple forme, jocul de distracție, jocul pasionat, jocul de interes.

E drept că în stațiunile balneare germane jocul, instituit anume, nu se cunoaște. Cel mult jocul „în familie", cultivat de ambele sexe, pentru amuzare și „recreare". Case de joc nu sunt îngăduite în cele mai multe din stațiunile mondiale. Așa, s'a putut ceti despre repetate intervențiuni ale autorităților polițienești din Ostenda, pentru a se pune capăt unor încercări de aclimatizare a jocului de noroc. Același lucru s'a întîmplat și aiurea.

Nu tot așa și în Franța, unde jocurile sunt... legiferate,—impuse cu anume biruri în folosul așezămintelor de caritate.

La Evian, în noul Casino, spectacolul e ciudat. Marea sală de concerte e învecinată cu sala de joc; sunetele armonioase ale orchestrelor coincidau cu ecourile pe cari mereu le auziam din jurul meselor verzi, de unde pătrundea ca o melodie monotonă și lugubră, mereu reînnoită, mereu auzită:

— Attention, Messieurs !...
— Faites vos jeux, Messieurs !...
— Rien ne va plus...

Și pe urmă iar și din nou,—la nesfîrșit. Văzută de aproape, priveliștea n'avea nimic deosebit,—afară de banalele și îndemînaticele aruncări de monede de argint și de emoționatele priviri ațintite asupra bulei, care descria mereu cabalisticile cercuri pînă să se oprească în dreptul unei cifre.

Dar sala de bulă era cea mai publică, fiind cea mai inofensivă.

In vecinătate se puteau ceti alte inscripțiuni, indicînd săli de baccara și de alte jocuri, mult mai primejdioase. Acolo domnia misterul; întrarea era rezervată numai unor anumiți clienți pe cari nu i-am văzut nici-odată. Sosiau, misterioși, din împrejurimi—și rămîneau pînă noaptea tîrziu. Pe unii îi ducea pe la casele lor cîte unul din cele două mari automobile roșii cari așteptau totdeauna în fața Casinoului; pe alții—veniți din Geneva—îi ducea, tîrziu noaptea, un yacht elegant, același cu care veniau, în mijlocul zilei, ori în amurg. Și automobilele și yachtul aparțineau companiei care avea întreprinderea jocurilor, — atîta, se pare, erau de rentabile jocurile oculte, cari se continuau de după amiază pînă adînc în noapte, cînd localitatea era întru totul tăcută, liniștită, plină de feerică pace și dor de viață...

Stranie și profundă boală de care e atinsă o bună parte a omenirii—jocul — cine oare va izbuti vre-odată să-i găsească leacul și mîntuirea, dînd omului altă-ceva în schimb,—altă-ceva care să cuprindă un grîunte de ideal?

Rodion

San Lazzaro

Celui care se duce la Veneția nu-i este iartat, de nu vizita mica insulă San Lazzaro, situată la o distanță numai de jumătate de oră la sud de acest oraș însemnat.

San Lazzaro este cuartierul principal al Armenilor răspîndiți în Europa și mai cu seamă în Italia. Ea a fost cedată în 1716 de către Republica venețiană, călugărului armean Mékhitar, care fraudă o mînăstire și alte încăperi pentru ordinul călugărului numit mékhitarist.

Astă-zi această insulă este locul de retragere al acestui ordin monahic, compus numai din Armeni, care și-au consacrat viața studiului și educației concetățenilor lor.

Un număr de tineri armeni primesc în Seminarul, de aci o educație gratuită, după care, ori rămîn în mînăstire pentrn a putea contribui la răspîndirea științei și a civilizației prin toate părțile pe unde locuesc armeni, ori se duc prin acele părți cu misionari. Ei au la îndămînă o tipografie în care tipăresc operele principale din alte limbi în limba armeană, sau pe cele armenești în alte limbi, pentru a face cunoscut lumei geniul națiunei armene.

Ceea ce este interesant în această insulă nu este atît grădină de un aranjament căruia nu i se poate imputa nimic dar ordinea, curățenia și viața care se duce în aceastăă instituție mékhitaristă. De acest aranjament vizitatorul este lovit chiar la punte.

Indată ce-ai coborît din vaporaș dai într'un chiosc de verdeață și apoi printr'o alee de olendari mergi pînă la cancelăria instituției unde un preot te ia cu foarte, multă bună-voință pentru a-ți arata întreg aparatul civilizator.

Intăi te duce în Bibliotecă. Aceasta cuprinde mai multe zeci de mii de volume unele foarte vechi, luai toate relativ la orient.

Multe din aceste volume sunt dăruite de către capetele încoronate care au vizitat instituția și care au fost înfusiasmat de ceea ce se face aci.

Unele din aceste volume sunt foarte rari. Nu vorbesc de stilul salelor și ale ferestrelor.

Printre multe curiozități care se află acolo este o icoană foarte bine consacrată, a cărei vechime este de 3500 ani, după unii, iar după alți epitropi de 2200, ani.

Alte curiozități este manuscrisul indian pe foi de paprius care conțin ritualul budhit, apoi cîte va statuete în marmură de Carrara și bustul lui Mékhitar, fondatorul instituției, după a căruia plan s'a

clădit cea mai mare parte din îneăperi, între care și cele trei săli cari cuprind biblioteca. În vitrinele sălei a treia, se văd o mulțime de mici curiozități. Alături de antichități egiptiene, etrusce 'armgne, grece, franceze, antichități chineze japoneze și din diferite țări.

Din sălile bibliotecei se trece în cabinetul de studiu a lui Lord Byrou, nuanță astfel pentru că aici marele poet a stat aproape un an în 1816 pentru a învăța limba armenească.

Aci el scrise o parte din celebra sa operă „Don Juan".

Pe lîngă mai multe tablouri între care și pe acele care reprezintă pe Regele și Regina noastră, în această sală, să mai văd biurou la care a scris poetul, precum și calamara și condeiul. Portretele suveranilor noștri sunt dăruite cu ocazia traducerei și tipăririei operelor Reginei dintre călugării mechitariști.

Din bibliotecă treci în chiliile călugărești, care sunt simplu mobilate, de opotrivă de mari și fiecare călugăr nu ocupă de cît una.

In fie-care chilie este un pat, o masă cîte-va scaune și o bibliotecă bine înzestrată. Șeful congregației, care este un arhiepiscop ocupă patru din aceste camere.

Intreg personalul i-a masa într'o sală ale cărei picturi și ferestre sunt tot așa de interesant ca și ale sălilor de pînă aice.

In această sală de mîncare se observă în fund un tablou reprezentînd „Cina cea de taină, pictat de pictorul Novelli, pentru monastire. Este capod'operă a pictorului.

Deasupra unei inscriptive în limba armeană scrie:

Aice trebue de păzit liniștea și de ascultat cu atenție Biblia.

In bucătărie pe lîngă utenzile se observă o frumoasă masă de marmoră de Siena.

Biserica este mică, dar curată și frumos zugăvită. Este cea mai veche clădire din insulă. Vestimintele sacerdotale sunt bogate în broderii de Constantinopol, veche și moderne, artă în care excelează damele armene.

Cum principalul scop al mechitariștilor este de a cuprinde printre Armeni, conpatrioților științele și educații, călugării sunt necontenit ocupați cu scrierea și traducerea în armenește a diferitelor opere scrise în limbi străine. In tipografie de care se servesc lucrează în fiecare zi de la 10—15 lucrători, singurii cari sunt Italienii.

Reputația acestei tipografii este în toată Italia.

Din mașinele ei es și altfel de lucrări, precum sunt cărți postale ilustrate și cărți scrise în alte limbi și mai cu seamă în englezește.

Eșind din aceste săli, vizitatorul grăbit simți nevoia a porni în lagărul orizontului.

Cea mai frumoasă priveliște o oferă insula de la „maseinii Lordului Byron", de unde spre răsărit se întinde lunga și îngustă insulă a Lidului cu clădirele sale de la Santa Elisebeta din Lido și de la Anattro Fontone.

In spre nord se vede Veneția, sa'u inspre Apus, cînd timpul este senin și atmosfera limpede se observă contrarul Alpilor tirolieni și carmieni.

Se numește astfel acest colț, pentru că aice obicinuia Lord Byron să-și facă recreațiile așezat la masa de sub maslini, în conversație cu vreun călugăr, sau singur.

De aice într'ădevăr primești aerul cel mai răcoritor și mai curat, cam nici dintr'un alt colț nu se primește.

Nu de parte de acel locușor se află cimitirul. Mormintele călugărilor nu poartă nici o inscripție. Oasele lor sunt luate după un număr de ani și puse la un loc comun care e însemnat print'o placă de marmoră de Carrara pe care uite este scris:

Ei părăsiră de bună voie patria lor pentru această insulă singuratică, punîndu-se în slujba sfintei Fecioara, Maria Mîntuitorului nostru și al națiunei armene.

Aice, unde ei au lucrat impunui, repauzează Părinții și Frații Mekitoriști, cari și-au pus speranța în Dumnezeu, știind că atunci cînd ziua vieței care va alunga Moartea, va sosi, ei se vor urca imprepnă la Cer, sub o formă nouă strălucind de lumină.

Construcțiunea cea mai nouă este Muzeul. Această clădire conține săli mari care servesc de cobirut de fizici, de chimie și de istoria naturală.

Aici se găsește o colecție de păsări, de scoici, de minerale, de potrupede, de pești, cu instrumente de fizici și un mare număr de monede vechi, mai cu seamă armene.

Din balconul acestei clădirii avem iarăși o privire incîntatoare spre Veneția.

Am spus că această instituție este fondată de către preotul armean Mékhetar de Sébaste. Pe la începutul secolului al 18, acesta se retraseră în Modon, Moreea, cu intenția de a pune bazele unei comunități cu scopul de a ajuta la civilizarea Armenilor. Din cauza opiniilor religioase însă, el fu silit de a părăsi acest oraș și de a se retrage în Veneția. Aici fiind bine primit de autoritățile orașului, grație scrisorilor de recomandație ale lui Sebastiano Mocenigo, mai pe urmă Doge al Veneției, Méchetar obținu permisiunea de a se stabili în insula San Lazzaro, pe care o luă plătind niște sume anuale vechilor proprietari. După ce fundă și o tipografie, chemă elevi pe care instruindu-i îi trimese în Orient.

Aceasta este origina acestui așezămînt care astă-zi poartă numele de *Institutul din San Lazzaro* sau *Academia armenească.*

Numărul persoanelor care locuesc în insulă sunt de 60, elevi și profesori, toți de partea bărbătească. Elevii sunt de la 12 ani în sus, și trebue să fie toți de origina armeană.

Cursurile aice durează 12 ani. Elevii care se disting prin inteligența lor sunt trimiși la Universitățile din Paris și din Padova, pentru complectarea studiilor lor. Toți sunt destinați a deveni membrii congregației, prin urmare la întrunirea com: patrioților lor.

Toate sforțările lor n'au de cît un scop: binele națiunei.

C. V. Buțureanu
Institutor

Litere-Științe-Arte

I. Botez. *Aspecte din civilizația Engleză.* Tipografia Dacia Iași, 1 vol. Preț 3 lei.

Cetitorii revistei „Viața Românească" au luat cunoștință de o serie de articule scrise de d. Ion Botez profesor, asupra civilizațiunei Engleze: Azi acele studii au apărut în volum, orînduite cu un plan și întregită cu un nou studiu asupra „relațiunilor dintre literatura engleză și literaturile continentale".

Aspecte din civilizațiunea engleză, te atrag de o dată prin claritatea expunerii. S'au scris la noi mai multe lucrări asupra Angliei, dar toate sufăr prin lipsă de claritate. Te încurci în tot soiul de amănunte, fără a-și da privirea de ansamblu.

In adevăr poporul Englez se deosebește radical de popoarele de pe continent în întreaga sa înfățișare. Pentru cel ce ține canalul Mînecei și vede mișcarea insularilor, totul ce vede e deosebit de conștient. Această deosebire pe care și natura a pus'o în felul de a fi a climei, a pămîntului, societatea omenească a desvoltat'o fie prin evoluția sa istorică și politică, fie prin împrejurările economice.

Eram în vapor pe Tamisa, de la greenwisch spre Londra; în chilometrele de distanță dintre cele 2 centre stă toată mișcarea Londrei. Vapoare mari de ocean plecau la fiecare sfert de oră, făcînd să se ridice podul de fer de pe Tamisa, ducînd zeci de miii de oameni după afaceri în toată lumea. Și aceasta zilnic se petrece, așa că cercul de activitate al englezului e mondial întreg, și în această frămîntare uriașă individul are prilej să-și desvolte calități deosebite izvorite din acea luptă permanentă cu mediul. Statul tutore lipsește; statul dă putința individului să se avînteze în necunoscut și aci desbrăcat de fori ce înrîurire de stat să se desvolte în deplină libertate. Acest orizon larg s'a resimțit în întreaga viață intimă a Englezului și de sute de ani această tensiune a voinței a mers crescînd desvoltînd o viața alta de cît cea a continentului.

Sub cîte *aspecte* se poate studia un popor! Dl. Botez ni-l arată sub diferite aspecte: 1). educația și viața publică; 2) intervenția statului și inițiativa privată în organizarea educației publice; 3) ramurile de învățămînt. 4). religiositatea și individualismul. 5). libertățile cetățenești și instituțiile publice. 6). Limba și literatura engleză. 7). literatura engleză ulitar-tățile europene. La aceste 7 aspecte sub care studiază înfățișarea poporului englez, mai adaugă un studiu asupra lui „Bernard Shaw", și „rapoartele dintre arte, știință și cultură". In toate aceste aspecte autorul găsește să scoată în evidență contractele, dar și explicîndu-le.

Și în adevăr în nici o țară individul nu e mai dornic de libertate și stăpîn pe dînsa ca în Anglia; acolo statul e foarte slab față de individ; școlile variază la înfinit și din școli slabe ies cetățeni tari; fără ministru de Culte, biserica anglicană e foarte tare și Englezul foarte religios, dar fără mulți stăpîni. In politică un stat medieval ca formă, e cel mai înaintat ca reforme; și tot progresul se face cu compromisuri între partide, între stat și națiune.

Noi, Romînii, cari adesa facem pe Englezul, trebue să cetim cartea d-lui I. Botez spre a vedea partea bună din năzuința politică ce trebue să facem ca să facem în adevăr pe Englezul.

Gh.

*

O siluetă.—In ultimul număr al interesantei reviste pariziane „La Vie" găsim o foarte reușită și instructivă schiță despre d. Ovid Densușianu și un rezumat sintetic al activității tînărului profesor pe tărîmul literar, filologic, critic, folkloristic și estetic.

Autorul schiței—d. Matei Rusu, activul publicist — cunoaște foarte bine și personalitatea și opera d-lui Densușianu. Intre altele lupta pe care a dus-o în contra țărănismului literar — mai mult în contra țărănismului decît în contra poporanismului — nu numai pe cale teoretică, ci și ca poet simbolist. D. Rusu traduce, în mod liber dar suggestiv, cîteva scurte bucăți din ale poetului *Ervin*, apărute în „Viața Nouă".

Publicistul parizian insistă în același timp asupra meritelor și activității științifico-literare a familiei Densușianu.

Adăogăm aci că sumarul revistei „La Vie" este dintre cele mai variate, iar revista se vinde cu numărul la librăria Socec,

*

In cel mai nou număr al „Convorbirilor literare" d. E. Lovinescu continuă publicarea foilor cetite, în anul trecut, la cursul de la Universitatea de Iași asupra lui Gh. Asachi.

*

Societatea amicilor lui Balzac care a comemorat deunăzi aniversarea morței ilustrului scriitor a înființat în casa din str. Raynourd No. 47,—locuită în ultimul timp de marele romancier, — un Muzeu Balzac.

In această casă, în care Balzac a scris Un menaj de flăcău, Ursula, Miruet, Verișoara Bette și Vărul Pons,—se află adunate obiectele familiare în mijlocul cărora a lucrat.

Creditorii și proprietarii l'au chinuit mult pe Balzac.

*

In editura Flammarion din Paris a apărut „La Vie dans les Océans" de L. Joubin.

Autorul a strîns în acest volum rezultatele ce au dat cercetările făcute în fundul mării. E un adevărat poem fantastic ceea ce dă, ca variație și bogăție, fundul oceanelor, în ce privește imensa faună și floră.

*

Admirabilul umorist Tristan Bernard a scris în colaborare cu d. Vamaire, o comedie nouă: „Domnișoara de la poștă".

Tristan Bernard figurează și în repertoriul stagiunii viitoare a Iașului cu „Le petit café".

*

Intre candidații cei mai serioși pentru premiul Nobel în anul viitor se citează Gerhardt Hauptmann, Maeterlinck și Bergson.

Se fac proorociri în favoarea lui Hauptmann, ca mai probabilă dintre toate.

*

In noul budget pe 1912—1913, s'a efectut pentru aviațiune suma de 300.000 lire sterlinge în Anglia.

Se vor crea opt escadre, 7 a cîte 12 aparate și a opta compusă din aeroplane și dirijabile. Guvernul englez ramburseazăă civililor cari au luat brevetul de pilot suma de 75 lire.

*

STRUNA ZILEI

BURSA CERKEZ

Niște tîlhari au încercat să fure, pătrunzînd în localul „Bursei" din str. Ștefan cel Mare.

Știre

Ce șireată mai e „Bursa"!
Hoților le 'ntinse cursa:
Cînd credeau să'mpartă prada,
Au văzut că-i... goală lada.

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

Amenințare de noi inundații. — O nouă criză în partidul național romîn.—Decorații romînești.—In jurul furtului de pe linia Calomea-Stanislau.

Cernăuți 2 Septembrie.— Incă nu s'au șters bine urmele dezastrului produs de ultimele inundații și o nouă catastrofă amenință pe bieții locuitori de prin partea locului. De 24 oare plouă fără întrerupere, în mod torențial, în toată Bucovina, umflînd albiile tuturor rîurilor, cari amenință din moment în moment să se reverse din nou.

Toate rapoartele sosite de pe la prefecturi sunt alarmante și autoritățile locale au și început să ia măsurile posibile cerute în asemenea împrejurări. Populația este dizolată și panica e mare.

Comisiunea însărcinată de guvern pentru evaluarea sumei pagubelor suferite de locuitori din ultimeie inundații încă nu și-a depus raportul, ast-fel că încă nu se știe cifra exactă a dezastrului. Se crede însă că trece de cîte-va sute de mii de coroane.

Guvernatorul țării contele de Meran, a donat suma de 1000 cor., pentru cei inundați, de asemenea și alte persoane mărinimoase au colectat diferite sume pentru acelaș scop.

Consiliul comunal și cel al țării vor înainta cîte un raport ministerului de interne prin care vor cere un ajutor mai însemnat din partea acestui departament pentru cei loviți de catastrofa ultimilor inundații din Bucovina.

Odată cu semnalarea deselor revărsări de rîuri din Bucovina și chestia regulării acestora a devenit din nou pe tapet. In cercurile politice se agitează ideea că în sesiunea dietei provinciale de Octombrie, să se vie cu un proect de lege susținut de toate partidele, prin care să se decidă în mod hotărîtor regularea definitivă a rîurilor, chestiune care preocupă de zeci de ani pe toți fruntașii noștri de o potrivă.

*

Zilele trecute a apărut într'un ziar german din localitate, o declarație a deputatului Nicu Floridor, prin care acesta după ce vestejește atitudinea ziarului „Viața Nouă", organul oficial al partidului național-romîn, declară că retrage ori ce legături cu acesta.

Cum d-sa este unul din cei mai marcanți membrii ai partidului național, și prin urmare și una din personalitățile mai distinse ale comitetului redacțional al ziarului „Viața Nouă", această declarație a produs o senzație enormă în cercurile politice romînesti din localitate, și fie-care prevede o nouă criză în sînul partidului național-romîn.

Circulînd versiunea cum că d-sa se va retrage și din partid, am căutat să controlez această versiune, de oare-ce retragerea deputatului Flondor ar însemna cu adevărat o mare pierdere pentru partidul național.

Din isvor demn de toată încrederea aflu că d-sa va rămîne mai departe un adept credincios al partidului național-romîn, dar se retrage cu totul din comitetul redacțional al ziarului partidului, de oare-ce d-sa înțelege să deie lupta pe idei nu pe persoane.

In ori-ce caz, declarația d-sale din ziarul german a produs o impresie penibilă și pînă la lămurirea incidentului, publicul romînesc comentează cu aprindere aceasta, atribuindu-i fel de fel de cauze, cari bine înțeles, sunt departe a corespunde cu realitatea.

*

M. S. Impăratul Frantz-Iosef a autorizat pe următoarele personalități distinse din Bucovina, să poarte următoarele insigne romînești: d. prefect al județului Suceava, dr. Erast, cav. de Valea-Uței, ordinul „Coroana României" în gradul de comandor; d. consilier superior de poliție din Cernăuți Franz Nedved, ordinul „Steaua României" în gradul de mare ofițer; d. Barbu Grigorovița, funcționar superior de la direcțiunea bunurilor fondului religion și d Egon, cav. de Mustață de la guvernul țării, asemenea ordinul „Steaua României", în gradul de cavaler.

*

Se știe că cei 3 pungași de buzunare Nuchim Aron, Isac Rosenfeld și Iancu Schvartz din România cari au săvîrșit senzaționalul furt asupra deputatului Blum în trenul de pe linia Colomea-Stanislau, au fost înaintați autorităților din Galiția, pe a cărui teritoriu au comis furtul, spre a fi acolo judecați.

Cu acceleratul de azi ei au fost retrimiși autorităților noastre, cu motivarea că deținuții necunoscînd altă limbă de cît cea romînă, curtea cu jurați din Galiția nu va putea lua cunoștință de declarațiile lor, de oare-ce judecata urmează să se facă acolo în limba polonă sau germană.

In consecință, Curtea din Lemberg, roagă autoritățile noastre să judece acest proces cu atît mai mult cu cît și toți martorii locuiesc în Bucovina și unde deci cercetările se vor putea face cu mai mare ușurință.

Ei au fost depuși în arestul preventiv din localitate, și procesul lor se va judeca probabil, în luna Noembrie. Se crede că interogatoriile și desbaterile se vor face în romînește.

Gama

INFORMAȚIUNI

Modificarea regulamentului legei asupra înaintărilor în armată.—M. S. Regele, a semnat decretul prin care s'a aprobat modificarea punctului I de sub art. 28 din regulamentul legii asupra înaintărilor în armată și art. 31 din același regulament după cum urmează:

Pentru infanterie. cavalerie, și trupe speciale:

Comanda și conducerea tacticei în teren variată, a unui batalion pentru infanterie și trupe speciale a unui divizion pentru cavalerie și artelierie:

La această probă comisiunea va avea să constate:

Modul cum candidatul se prezintă înaintea trupei și cum comandă și face să lucreze unitatea în ordinea strînsă.

Cum conduce unitatea în anumite ipoteze tactice date de comisiune sub fora unor teme din care să rezulte mai multe momente sucesive de luptă și aptitudine la călătorie.

Dirijarea în calitatea de director a unui exercițiu de luptă cu dublă acțiune.

Candidatul în calitate de director al exercițiului, dă tema pe teren, constitue partidele, conduce exercițiul și face critica, La finitul exercițiului se va acorda canditatului o oră pentru a complecta în scris tema dată, cum și critica ce a făcut, pe care o prezinta apoi comisiunii.

La probile practice companiile, escadroanele și bateriile vor fi comandate de candidați.

Fiecare candidat va fi supus pe rînd în ședințele de deosebite la fie care din probele de mai sus.

Comanda pe teren a unui detașament compus din cele trei arme (un batalion, o baterie, un escadron:

La această probă manevra va fi dublă, fie care partid fiind comandat de un candidat. Se vor întocmi de către comisiune mai multe tee cari se vor distribui prin tragerea la sorți, chiar de teren, în momentul cînd vine rîndul candidatului

Dispozițiunsle principale luate de candidat se vor face prin ordine verbale, confirmate prin scris. Pentru ca un candidat să fie considerat ca reușit la probele practice, trebue ca numărul mențiuniior „admis" ce a obținut, să fie egal cu cel puțin două treimi din totalul mențiunilor puse pe toate probele practice.

Pe ziua de azi s'a constatat în localitate, două cazuri suspecte de febră tifoidă.

Azi s'au prazintat la cazarme, complectașii din contigentul 1911, cari au a participa la manevre.

D. Colonel Renescu a fost numit maistru de exercițiu militare la liceul particular a profesorilor asociați.

Cursurile la liceul particular al profesorilor asociați, vor începe la 10 Septembrie.

De'ale meseriașilor.—Conform legei meseriilor, de la 1 Octombre, a. c. cassa centrală, urmează să plătească, pensiuni de bătrînețe, tuturor meseriașilor care au trecut de 65 ani.

Cei interesați să-și procure din timactele cerute, căci formalitățile sunt destul de grele.

*

Din cauză că comisiunele de judecată nu funcționează încă, interesele meseriașilor sufer mult, mai cu seamă în ce privește rezilierile de contracte și convențiuni.

La expoziția școalelor profesionale, care este deschisă în București, s'a distins foarte mult, o tamplă de biserică, expusă de către școala de arte și meserii din Iași.

Prin noile budgete, salariile personalului technic al școalelor profesionale au fost ridicate.

La școala de Arte și meserii, din 19 candidați pentru bursele de la stat au reușit 11 elevi: Spiridon Vasile lăcătușărie, Rossetti C. Iancu tîmplărie, Popa Ioan tîmplărie, Buhucă Vasile ajustaj, Vasiliu Dimitrie ajustaj, Miriuță Anton casangerie, Ichim I. Vasile turnătorie, Popescu Pavel, ferărie, Miclescu Ernest turnătorie, Dănilă I. Gh. tinichigie și Diogh nide Ioan Rotărie.

Frumoasa clădire a școalei de Arte și Meserii este amenințată de ruină din cauza că nu se iau măsuri pentru reparare la timp.

Ministerul respectiv are îndatorirea să ia măsuri urgente pentru a nu lasa ca clădirea școalei să ajungă o paragină chiar cum a ajuns muzeul din curtea școalei.

Don Mirabolante interpretat de Niculescu-Basu

Prima reprezentație a companiei lirice condusă de d-nii *Bărcănescu* și *Frank* va avea loc la Teatrul Național în seara de Vineri 7 Septembrie cu frumoasa *operă comică* **Vice-Amiral** a compozitorului *C. Millöcker* cu rolurile principale ținute de către doamnele **Virginia Miciara,** *V. Graur, E. Vasiliu* și domnii *Ghimpețeanu, Niculescu-Basu, Ionescu, C. Tanase,* etc.

Sîmbătă în *matinea* se va juca **Suzana** și Duminecă tot în *matineu* **Dragoste de Țigan.**

Biletele la librăria Iliescu.

Liceul particular
„Profesorii Asociați"
Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an
Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2
Se primesc și interni
în condițiuni speciale
Prospecte la cerere
Director, **Titus G. Patrlciu—Iași**
Profesor

ULTIME INFORMAȚIUNI

Zilele aceste vor începe lucrările pentru iluminarea Mitropoliei cu electricitate.

Lucrările vor dura aproape două luni, în care timp, serviciul religios va fi suspendat.

Preuții mitropoliei vor sluji, în acest timp, la biserica Sf. Neculai.

D. A. C. Cuza a adus d-lui profesor dr. Riegler învinuirea, că ar fi primit 14 bolnavi evrei, în paviloanele de izolare, încasînd d-rul Riegler plată de la cei 14 bolnavi.

Invinuirile ce le aduce cui-va prea celebrul Cuza, nu pot fi nici odată grave, de oare ce d. Cuza nu face de cît să calomnieze.

„Evenimentul" răspunde totuși, arătînd că 6 din bolnavi au fost primiți de d. dr. Manicatide și 8 aduși sub escortă polițienească, conform legii sanitare.

Dar ce zice rectumul Universității de toate aceste calomnii ce le aduce profesorul Cuza, profesorului Riegler.

Un creditor ideal—post mortem.

Dăună-zi a fost dus la mormînt Ușer Felz, un om, care, în lungul vieței sale, făcuse aritea urmăriri contra dobitorilor sei foarte numeroși, că ajunsese un procedurist de forță.

Deschizîndu-se ieri, la tribunal, testamentul decedatului, s'a constatat, cu oarecare surprindere, o clauză foarte favorabilă pentru debitorii lui Felz: „cer erezilor mei", glăsuește clauza, „ca, pînă la împlinirea a doi ani de la decesul meu, să nu urmărească pe nici unul din debitorii succesiunei".

Profesorii gimnaziului Ștefan cel Mare pe anul școlar 1912—1913 d. Ciolan religia, V. Cireș romîna, cl. I, II, III și dreptul la cl. IV.

C. Sporea germana și latina, M. Radu germana la cl. IV. A. Pătrognet franceza, V. Botez istoria, cl. 1, 2, 3. E. Poclitariu geografia și chimia cl. 4. G. Nădejde științi fizice și naturale. E. Briul matematica, D. Dimitriu muzica, O. Băncilă desemn și caligrafie. D. Dobreanu gimnastica, V. Petrovanu istoria, și dr. Stihi higiena.

Iată procesele fixate până acum, a se judeca înaintea Curței cu juri în viitoarea sesiune:

15 Septembrie: A. C. Cuza—Dr. Goldenstein pentru calomnie prin presă. Dr. Goldenstein—D. Volanschi pentru ultraj și calomnie prin presă și Petru M. Morariu pentru contopire de pedepse.

17 Septembrie: Elena și Ilie Cobzariu pentru omor.

18 Septembrie: Gh. Gorgos pentru asasinat.

19 Septembre: Mariuca I. Cojocariu pentru dare de foc.

20 Septembrie: Ion al Vasilcăi Ghinei pentru dare de foc.

21 Septembrie: procesul scopiților, pentru mutilare; 22 Septembre, Const. Nour și Bozianu, dare de foc; 24 Septembre, I. Belici, tălhării; 25 Septembre St. C. Ciuntu și N. Ciuntu, dare de foc; 26 Septembre, Dimitrie Enache, loviri căuzătoare de moarte; 27 Septembre, C. Rîșchitoriu, loviri căuzătoare de moarte; Dimitrie Vasiliu, calomnie prin presă; 28 Septembre: I. Bontăș și G. Pașcu, calomnie prin presă; R. Crăciun și C. Deleanu, idem.

Afacerea „Manta Roșie".

Doi din creditorii acestei firme, d-nii Is. Fuchs, comisionar, București, str. Sfinți și B. Rosenștein, comerciant în Iași, au cerut tribunalului să declare în stare de faliment și pe d-na Sofia Bogdan Vasiliu, născută Ioanid, pe motivul că dînsa nu este comanditara firmei, ci adevărata proprietară.

S'a fixat termen 12 Septembrie.

Azi a sosit adresa ministerului de instrucțiune, prin care se admite repartizarea orelor, la școalele secundare din localitate.

D. N. Iordănescu, harnicul șef de stație din localitate, a fost avansat, sub inspector de mișcare, în locul ramas vacant, prin moartea lui Alexandru Comarnescu.

Ca șef de stație la Iași, e vorba să fie mutat domnul Armășescu, actual șef de stație la Pașcani.

Regimentul 7 „Cuza Vodă", din Iași, sub comanda d-lui locotenent colonel Cătuneanu, va pleca mîine la manevre.

Astă-zi, a făcut împreună cu reg. 8 Botoșani, un marș și exercițiu de lupte, pe platoul dela Poiana Cîrnului.

In locul d-lui D. Pompeiu, transferat la facultatea de științi din București, a fost numit profesor de matematici la liceul militar din Iași—secția reală—d. C. Romanescu.

Domniii Constantin N. Tăutu, magistrat stagiar la judecătoria ocolului II urban Iași și Grigore Vasiliu, stagiar la ocolul Iași II rural, au fost mutați unul în locul altuia. Domnul V. I. Stavăr a fost numit portărel la tribunalul Roman.

Absolvenții școalei de Arte și meserii din localitate:

Borcea Victor cazangiu, Chivu Gh. idem, Peșterea Romulus idem, Iacob Dimitrie, ajustaj, Simionescu Const. idem, Ionescu Aurel idem, Georgescu Radu lăcătuș, Mihailescu Gh. tîmplar, Vasiliu Const. idem, Medvedovici D. tinichigiu, Cernoianu Const. ajustaj, Mucenic Gh., Ionescu C. Gh. Zamfirescu Gh. idem, Popescu Dimitrie, lăcătuș.

Ministerul de instrucție, a admis, ca elevii mai jos notați, să depuie examenul de corigență în Septemb.

V. Braunfeld, clasa IV; Vioreseu clasa III; Marcel Pompei și V. Dumitrescu, cl. VI reală.

In învățămîntul secundar din localitate, s'au făcut numirile următoare:

D-nii T. Patriciu, de matematici; V. Petrovanu, istorie; Radu Manoliu, romîna și filosofie.

Azi s'a răspîndit svonul în oraș, că avocatul Bogdan Vasiliu, fostul administrator al distilăriei Manta Roșie, ar fi fost prins în Bucovina.

Adevărul este, că a fost prins un anume Vasiliu, fost administrator de moșie și care se află urmărit.

Domnul C. Iancu, din clubul grecinist local, este desemnat să fie numit director al gimnaziului din Dorohoi.

Judiciare—Curtea, ambele secții unite, nu va ține ședință pînă Vineri, avînd a delibera potrivit legei.

— Firma manufacturieră Kaufman și Barbalat, Iași, str. Stefan cel Mare, a fost declarată astăzi în stare de faliment, după cererea firmei Marcussohn.

— Procesul complicilor lui Van Saanen se va judeca la 17 c., la s. II a Curții.

— Tribunalul s. II a reconfirmat următoarele mandate de arestare: I. V. Scripcariu, pentru atentat la pudoare; I. Haineală, furt cu efracție și Pericle Leonida, abuz de încredere.

Casa de economie, credit și ajutor a corpului didactic a înaintat direcțiunilor școalelor secundare, adresa următoare:

Conform art. 28 din legea acestei case, publicată în „Monitorul Oficial" No. 25 din 1 Mai 1912 și „Buletinul Oficial" No. 379 din 15 Mai 1912, avem onoare a vă roga să binevoiți a pune în vedere școlarilor, chiar în primele zile de școală, că manualele ce vor cumpăra trebue să poarte un timbru care să arăte prețul cărței.

In urmă, după ce toți școlarii își vor fi procurat cărțile necesare (carte, hartă, atlas geografic, model de caligrafie și de desemn), veți binevoi a le face un riguros control, confiscînd pe cele netimbrate. Exemplarele confiscate se vor înainta casei cu un proces-verbal, care va trebui să fie încheiat la locul și momentul descoperirei contravenționei la sus numitul articol,

Manualele aprobate și editate înainte de 1 Ianuarie 1910 conform art. 11 din regulamentul aplicărei taxei de 50 la sută ca și cele neaprobate, care însă din cauza lipsei de manuale aprobate pentru unele cursuri sunt tolerate să fie utilizate în școală în mod timporar, vor trebui să fie numerotate conform art. 8 din acelaș regulament.

Manualele tolerate și imprimate după 1 Ianuarie 1910 vor trebui să poarte un timbru care să arăte prețul cărței

Iată noul program cinematografic Pathé-Frères, care se reprezintă astă-seară Mercuri în Sala Circului Sidoli:

Ambiția unei femei, mare roman contimporan. Schițe fidele de moravuri moderne ale centrelor mari europene. Interesantă desfășurare și una din cele mai originale și din cele mai îngrijite puneri în scenă. (2 părți).

Peripețiile unui copil, scene foarte humoristice.

Tipuri și coafuri japoneze, scene și vederi de călătorie.

Hoț fără voe, scene comice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite.

Noul program viitor se reprezintă poimîne seară, Vineri 7 Septemb.

Dela 1 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		50
Caș și urdă dulce		1.60
Brînză de munte în Burduf		3.00
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.25, oca 0.35

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Pensionatul de Fete
TEREZA KNOC
Anunțăm că înscrierile în această școală au început de la 25 August crt.

Cutia cu scrisori

Domnule Director,

Am citit cu mare surprindere informația de aseară din ziarul Dv. și sunt dator, spre satisfacția atît a mea, personală, cît și a opiniei publice, să dau relațiunile *adevărate* cu privire la lucrările ce se fac pentru Teatrul Național. Vizitînd teatrele și atelierele mari de decoruri din Paris și Berlin, m'am convins că sîntem foarte înapoiați în ceia ce privește montarea, și am scris de pretutindeni d-lui Director Sadoveanu, propunîndu i ca la întoarcerea mea în țară să aducem și noi scenei noastre îmbunătățirile și înfrumusețările posibile, după modelul scenelor vizitate, cu *decoruri noi, arbori plantați*, etc. D. Director mi-a primit propunerea cu toată încrederea, dar din partea cocolegilor, afară de 2—3, am întîmpinat foarte mari dificultăți.

Toți erau de părere să se facă decorurile în străinătate; însă cînd am arătat reprezentantului unei case mari din Berlin, numai *jumătate din ceea ce era de făcut* mi-a cerut, și aceasta față de doi colegi, suma de 6000 mărci (7500 lei); în plus că Teatrul ar fi trebuit să plătească drumul și întreținerea mea în Berlin pe tot timpul executării lucrărilor, cari după spusele chiar ale aceluiaș reprezentant, impuneau continua mea prezență și control.

Ori suma alocată în buget pentru toate îmbunătățirile e 7000 lei! Deci cu concursul d-lui Sadoveanu, am isbutit a convinge pe pictorul scenograf romîn N. Alexandrescu să ia el pentru suma derizorie de 3500 lei, lucrările cari în străinătate ar fi costat peste 7000 și a căror enumărare o voiu face mai la vale, spre a convinge publicul cît de neintemeiate sunt aserțiunile din nota de aseară.

Aceste lucrări sunt *aproape gata*, vizitatorii *din elita culturală ieșană* le-a văzut și le-a admirat, teatrul a reușit să capete opere de artă, iar pictorul Alexandrescu, după o muncă încordat de trei luni abia se va alege cu un cîștig de 600 lei, restul intrînd tot în material.

Imediat după terminarea reprezentațiilor d-lui Grigoriu voiu face recepția lucrărilor, în fața d-lui director, a consiliului de administrație, a presei și a cîtorva persoane competinte în arta decorațiunii, spre a judeca ce s'a putut face pe un preț atît de ridicol.

D-l director a vizitat în două rînduri atelierele, întrebînd dacă mai e nevoe de ceva să fac raport.

Bazat pe solicitudinea d-sale, i-am cerut să mai facem un covor de iarbă de 60 m. patrați, a 7.50 m., lucru pentru care în străinătate ni s'a cerut 10 lei pe metru pe loc, la Berlin, fără vamă și spese de transport, și care erau departe de natură. Cum se vede, persoana care a dat informația, a fost la rîndu-i rău informată de oarece lucrurile s'au petrecut astfel:

Eu am cerut suma de 420 lei pentru perdele din fondul *deșeurilor* care este de 5000 lei, paragraful pentru montări fiind epuizat. D. Sadoveanu n'a voit să ia din acest fond, ci, spre a dovedi că e *nemulțumit* de lucrări, mi-a acordat și *suma cerută pentru perdele și cea pentru covor* și în plus, pentru două rînduri cu flori din bugetul anului viitor! De aci, pînă la a-mi respinge categoric cererea cum susține informația, cred că e departe.

Eu dau aci compt de sumele cheltuite:

3600 lei decorurile,	
500 lei covorul și florile,	
420 perdelele,	
180 reparatul a treizeci bucăți „aplicuri" și 360, patru uși de lemn naturale; ceea ce face un total de 4960 lei; asta e tot ce am cheltuit eu; de rest, până la 7000 lei, să dea compt administrația dacă s'a epuizat și cum s'a întrebuințat. In ceia ce privește suma de 3600 de lei a fost distribuită în felul următor:	
1). Un salon (decor aparat) compus din 22 bucăți	650
2). Un al II-lea salon compus din 18 bucăți	600
3). Un trunchi de copac cu pavilion deasupra	100
4). Un balcon pe stîlpi	40
5). Zece metri grilaj de fer	100
6). Zece metri de zid cu poartă arcadă	100
7). Una vilă cu două etaje, cu stîlpi plastici și verandă de sticlă	250
8). Cinci copaci mari cu flori	500
9). Cinci copaci mici	300
10). Zece metri gard viu	100
11). Patru tufari cu flori	120
12). Spalatul și refăcutul din nou a unui decor	150
13). Patru brazi mici	80
14). Un măr înflorit	60
15). Vopsitul din nou a patru panorame	45
16). Un „chalet"	150
17). Un șopron	40
18). Zece metri vie americană	65
19). Patru lămpi cu patru abat-joururi	160
Total	3600

Acestea sunt, Domnule Director, relațiunile ce m'am simțit dator a da. Țin să adaog, spre mai deplină lămurire, că la cele două saloane, atît lemnăria cît și vitrajele imitație sticlă (celuloid pe rețea de nichel) în valoare de 260 lei, privește tot pe pictor; îi revine deci la *doi lei metru patrat*, cu pînza și culorile sale, pe cînd la Berlin ultimul preț e de 3.75 metrul patrat la o comandă de cel puțin 10,000 lei.—Ca și la saloane, la toate celelalte decoruri, lemnăria este tot în comptul pictorului.

Mulțumindu-vă, Domnule Director, pentru ospitalitatea dată acestei scrisori în ziarul d-voastre, vă rog a primi mulțumirile mele.

V. Cuzinschi
Artist-societar și regisor

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 5 Septembrie

Meetingul din Capitală

București.—Duminecă se va ține în Capitală un meeting socialist, spre a se protesta în potriva samavolniei autorităților.

Meetingul va avea loc în Circul Sidoli.

Grevă

Barcelona.—Amploiații căilor ferate au anunțat în mod oficial greva.

Deraiarea unui tren

Sofia.—Din cauza manevrei greșite a unui acar, un tren de marfă a deraiat la o mică distanță de gara Sofia. Sunt trei răniți.

Record în aviație

Willagaubai.—Aviatorul japonez Segagneux s'a urcat azi dimineață pînă la 5600 metri, bătînd ast-fel toate recordurile de înălțime.

Sentința în procesul falșei conteso Török

Piatra Neamț—Tribunalul s'a pronunțat aseară, în procesul falșei contese Török,

Contesa Török a fost condemnată la 2 ani închisoare și 1000 lei amendă, călugărul A. Chirilă la 3 luni și primarul Bălănescu la o lună.

Toți ceilalți au fost achitați.

Ciocnire de trenuri

Belgrad.—Trenul expres din Belgrad s'a ciocnit la orele 2 în stațiunea Kusadak cu un tren de marfă.

Mai mulți călători sunt grav răniți.

Pagubele sunt mari.

Atentatul din Sofia

Sofia.—Eri, pe la orele 12 jumătate, s'a întîmplat aci o catastofă de drum de fer, în împrejurările următoare.

Tocmai avea să intre în gară un tren de marfă, cînd doi indivizi care stăteau ascunși, au schimbat acul, așa că trenul a apucat pe o altă linie, ciocnindu-se cu o mașină ce manevra.

Șepte vagoane au fost sfărîmate, cauzînd pagube însemnate.

In aceste clipe însă avea să sosească expresul orient, care însă a putut fi oprit la timp.

Se crede și sunt indicii singure, că atentatul a fost îndreptat în potriva expresului.

Regele și prințul moștenitor au sosit între cei dintăi.

Insuși regele a început cercetările, spre a se da de urma criminalilor.

Pregătirile de răsboi ale României

Sofia.—Ziarul „Tribuna" afirmă că România face mari pregătiri de răsboiu la Medgidia.

Ziarul pare a nu ști, că pregătirile se face în vederea manevrelor regale.

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iași—Fondat 1878—Iași

Piane și Pianine
SCHILER, WAREN,
CZERNY, ROSENKRÄNZ
și orice altă fabricațiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poștală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ȘI MODERNE

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia)

TEATRUL NAȚIONAL

Compania Lirică de operă și operetă
ARTIȘTI ASOCIAȚI
Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU
Va începe seria de reprezentații
Vineri 7 Septembrie 1912
Cu marele succes al trupei
VICE-AMIRAL
Operetă în 3 acte de Ziehrer.

Vor urma apoi:

Sîmbătă	8 Sept.,		*Soldatul Viteaz* (Der Tapfer Soldat).
Duminică	9	„	*Sînge Vienez* (Wiener Blut).
Luni	10	„	*Valsul Iubirei* (Liebeswalzer).
Marți	11	„	*Fifi în Automobil* (Autoliebchen).
Mercuri	12	„	*Vice Amiral*
Joi	13	„	*Țar și Teslar* (Tzar und Zimermann).
Vineri	14	„	*Valsul Vienez* (Wiener Valzer) Mare Balet.

Prețurile Locurilor: Loja 16, 18, 20 lei, Fotoliu Banca I—III 4 lei, Stal Banca IV—X 8 lei, Banca XI—XIX 2 lei, Banca XX—XXII (studenți) 1 leu, Balcon I—II 2 lei, Balcon III—IV 1.50. Galeria 1 leu, Loja Balcon 8 lei.

Inscrierile pentru bilete la Agenția Teatrală *„Carmen Sylva"* (Librăria Iliescu) Piața Unirei.

In fie-care Duminecă și Sărbători MATINEURI cu prețuri populare.

AVIS DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR

Cele mai frumoase Noutăți ale Sezonului și toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e așa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucrușoare bune și frumoase și le vor cumpăra cu prețuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvălile din străinătate.

Poftiți dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin.

Biliard aproape nou de vînzare, str. I. C. Brătianu 189, la Dl. Petersil.

CLINICA BOALELOR DE OCHI
Doctor C. Miclescu
Oculist operator
Str. Ștefan cel Mare No. 6
In ograda caselor Kahane succ.
Consultațiuni de la 3—6 p. m.

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.
Str. Lăpușneanu 11 bis.

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spațioasă.*
Strada Cuza-Vodă 13

Școala profesională de fete
Tereza Paraschiva
General Milicescu
sub direcțiunea d-rei E. VESBIANU
— Iași—Strada Albineț 5 —

Curs profesional cu programa propriu.

Se primesc eleve interne, externe și semi-interne.

De asemenea se primesc eleve care doresc să învețe numai teoria și practica croitoriei, precum și absolvente, care vor să facă practică fiind salariate.

Inscrierile încep la 10 August. Prospecte să trimet la cerere.

Direcțiunea.

La atelierul Domnișoarei T. GIUDICI din str. Păcurari 48, se efectuiază ori ce comenzi de croitorie cu prețuri convenabile. Comenzile se execută cu multă îngrijire și în cel mai scurt timp.

Se primesc eleve la învățătură și lucrătoare bune.

D-ra Erna Eckstein
anunță onorata sa clientelă și onor. public că atelierul d-sale de rochii și confecțiuni din strada Ștefan-cel-Mare No. 30 va fi închis pe timp de 10 zile din cauza plecărei d-sale la Viena.

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de sters etc.

FABRICI

Tevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

întreg de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate . 430 .

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,25**[illegible] 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliță universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ȘI STICLE

LA MAGASINUL DE STECLARIE „LA PORTUL BRAILA"

Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași

FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de *Cap, Dinți, Ureche, Gât, Spate, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase, Gripe, Reziduri, Insomnie* și toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mese. In ziua cea d'antâiu să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit o ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

2300

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1683 Vineri 7 Septembrie 1912

Comunicatul „EPOCEI“

Ca să știi pulsul situației guvernului, citește Epoca. Ea va trata în fiecare rînd al ei toată mentalitatea bizantină a șefilor săi și în special a d-lui Nicu Filipescu.

Și iată cele 3 aspecte a felului cum a discutat politica de zi ziarul d-lui Nicu Filipescu.

Intâiu a dus atacul cel mai infam contra celor două opoziții, criticînd pînă la exterminare și pe liberali și pe noi conservatorii-democrați. Contra liberalilor a dus lupta de exterminare pe tema politicei de afaceri, dezgropînd morții, disecînd trecutul și punînd sub o inferioritate morală toată acțiunea partidului liberal. In forma aceasta tema le-a succes; s'a zăpăcit opinia publică, s'a făcut un curent ostil în țară și a crezut că și-a înmormîntat dușmanul.

Procesul tramvaelor a stors *Epocei* multe accente de învingători și de te cuprindeai numai în coloanele *Epocei* apoi liberalii erau rași de pe fața pămîntului. *Ferul roș* a fost apogeul acestei lupte de extrerminare; de cît ferul roș încălzește capătul de care apuci cu mîna și cei ce l'au aplicat s'au fript ei singuri.

Contra noastră e de prisos a mai reaminti calomniile infame duse de ani. Adăpostiți în dosul latifundiilor, proprietarii *Epocei* cu acea seninătate medievală au aruncat noroiu asupra șefului și fruntașilor noștri, discutîndu-le traiul zilnic, căci dacă acel venit nu vine din stoarcerea vlagei țărănești cu sapa și hîrletul, apoi orice alt venit din munca profesiunilor libere e pătat de imoralitate.

Dar această atitudine s'a uzat și *Epoca* a văzut că nu mai merge. Justiția țării sili prin verdictele sale să tacă, și Epoca după ce a maltratat magistratura, azi s'a pus cu botul pe labe.

Al doilea ton luat de *Epoca* a fost cel de intrigă. A lamentat în coloanele sale că partidul liberal s'a dat la pămînt, că nu se mai vorbește de dînsul; că se miră cum un așa de mare partid, cu așa de mare trecut să fie adumbrit de un partid nou al d-lui Take Ionescu.

De sigur văicărelile acestea ale *Epocei* pentru marele partid liberal erau cusute cu ață albă. Nu de dragul liberalilor plîngea *Epoca*, ci ca să facă intrigă.

Intriga celor de la guvern față cu cele 2 opoziții a fost singura armă cu care s'au servit de 2 ani încoace. Fie-căruia îi șoptea la ureche o răutate pe sama colegului și aliatului său; dar văzîndu-se că asemenea tactică n'a prins, *Epoca* a contenit-o spre ciuda patronilor săi.

Șefii celor 2 opoziții au pus de o dată bazele înțelegerilor și tot teancul de intrigi n'a slujit la nimic.

Acum prin comunicatul ce-l dă *Epoca* noi cetim a *treia* atitudine a Epocei.

Toată suflarea conservatoare dorește concentrarea, dar felul cum pune problema tradează că sub fraze umflate se ascunde o lipsă de sinceritate.

Ceia ce spune azi *Epoca* a spus'o în mod mai brutat la Iași d. D. A. Grecianu. concentrarea o dorim, dar fie-care din noi să ne păstrăm locurile noastre.

„Concentrarea voită cum spuneam, de toți, nu poate să fie ceia ce trebue să fie, de cît păstrîndu-se intactă demnitatea tuturor“.

Dacă la baza concentrării se pune păstrarea demnității, vine altă întrebare atunci, cine crede că și-a pierdut demnitatea ca s'o capete prin concentrare?

D. Carp a apucat a spune șefului nostru că dorește a începe tratativele, dar cu păstrarea demnității partidului său.

—Aceleași considerente le am si eu pentru păstrarea demnității partidului meu.

La acestea d. Carp, a tăcut. Astăzi vorbește *Epoca*, care pune ca condiție *„demnitatea tuturora“*.

Acest *tuturora* poate avea referințe ori numai la o grupare, ori la amîndouă; iată ce nu spune *Epoca*. Căci împrejurările politice de 20 de luni încoace au lămurit unele situații, au suit sau a scoborît unele demnități.

Dacă prin păstrarea intactă a demnității tuturora, însamnă că sunt unele demnități atinse și scoborîte, apoi concentrarea nu poate ridica ceia ce vremea a știrbit, nu poate înălța ceia ce vremea a scoborît, nu poate umplea golurile ce vremea le-a săpat în fața unora din personalitățile politice.

Partidul conservator sufere de vechea boală: lipsa de direcție; nu mulțimea partizanilor face greoae concentrarea. Partidul liberal are tot atît de mulți aderenți, ba se laudă că are și mai mulți; cu toate acestea încap toți, căci este unitatea în direcție, care știe să armonizeze interesele și cerințele.

Tocmai asupra acestei lupte la direcție stă nodul concentrării, și aici transacții nu se pot face. Partidul conservator cere cu stăruință ca să se schimbe direcția în diriguirea afacerilor sale politice. A se pastra aici integrală demnitatea tuturora, este o imposibilitate, căci de aici a plecat toată acțiunea de 4 ani în urmă.

Dacă *Epoca* crede că aici se poate face minunea păstrării demnității integrale a tuturor, cread'o; noi pentru aceasta de a treia atitudine a *Epocei* punem tot așa de puțin temei ca și pe celelalte două atitudini anterioare.

***

ALTĂ AMÎNARE

Un triumf al d-lui Dobrescu

D. Matache Dobrescu, primarul capitalei, merită felicitări. A izbucnit să obțină o amînare de 10 zile a nenorocitului proces dintre Comună și societatea de tramvaie. In adevăr, Primarul Capitalei a dat cerere la Casație pentru strămutarea procesului, pe motiv de suspiciune legală.

Cererea d-lui Dobrescu se bazează pe motivele că aceiași secție a Curții de Apel din București, s'a pronunțat în procesul cu Ministerul de Interne și s'a rostit asupra chestiunilor de principiu în favoarea societății.

D. Dobrescu vede aici un caz de suspiciune legală. Curtea de Casație îl va răspunde!..

Dacă însă d. Dobrescu ar fi om cu adevărat de bună credință, d-sa, în loc să ceară strămutarea procesului pentru suspiciune legală, mai bine făcea dacă consulta pe jurisconsulții d-sale și dacă din motivele de strămutare făcea motive de renunțare la proces.

Faptul că toate instanțele noastre judecătorești s'au rostit în favoarea societății de tramvaie, departe de-a constitui motive de suspiciune legală, constituiesc, din potrivă, tot atîtea cuvinte că procesele tramvaiilor sunt nedrepte și că primăria Capitalei va pierde procesul ei cum l'a perdut și Ministerul de interne pe al său.

De-aceia oriciind și ori-unde s'ar judeca d. Dobrescu, rezultatul va fi acelaș. Procesul d-sale e de peacum pe jumătate judecat—cum însuși recunoaște—și pe trei sferturi perdut.

„COMUNICATUL“

La zile mari, cînd „tratativele pentru concentrare urmează“, apare în ziarele guvernamentale un „comunicat“, care, anul acesta, se potrivește aidoma cu „comunicatul“ din anul trecut și, la anul, cînd, cu siguranță, „tratativele vor urma“ —se va potrivi cu „comunicatul“ de acum.

Ce spune „comunicatul?“ „In partidul conservator există aceiași dorință: reîntregirea—chiar cu o condiție: „să nu fie învingători, nici învinși“.

Cu asemenea clauză inimoasă, care, fără a spune ceva, are subînțelesuri îndrăcite, este evident că „comunicatul“ are viitor și că tratativele vor urma“.

Intre partidul conservator și al nostru se urmează lupta și unde este luptă trebue să iasă, la urmă, biruitori și biruiți. „Comunicatul“ are alt ideal; să nu fie pagubă, nici cîștig, nici din o parte, nici din cealaltă.

„Comunicatul“ se dezminte, însă, pe loc: spunînd că toată lumea, în partidul conservator, dorește întregirea fără socoteli, el crede că noi să reintrăm în partidul d-lui Carp și să renunțăm, cum se face, cîte odată, în războaie, la ori-ce despăgubiri—în cazul special la despăgubiri morale.

Vrea să zică: eu, care am fost în luptă cu tine, să mă reîntorc în casa ta—fără pretenții. Dar atunci, bătrînule comunicat, partidul conservator-democrat va fi biruit, partidul conservator va fi biruitor, și atunci ce devine comunicatul?

Am mai fost poftiți odată—în 1907—am dat ascultare poftirei și apoi, în lipsa șefului nostru din țară, am fost dați afară.

Domnul Carp, de și om bătrîn, ar vrea să vadă de două ori fuziunea ideală. Proverbul, însă, se opune la asemenea spectacol.

Nu ține nimeni din partidul nostru să arboreze, la o eventuală fuziune, stindardul biruinței. Nici nu ar fi biruința noastră, ci ar fi spre binele partidului conservator, ca șeful nostru să aibă locul ce-l merită, nu strapontinul beteag ce-i rezervă d. Carp.

Nici n'a meritat atîta vorbă „comunicatul“. Noi știm una și bună: suntem un partid puternic, avem un șef puternic. Putem trăi noi în de noi—fără „întregire“.

Noi prin noi vom birui—așa vrea țara.

Taxa asupra salariilor

Bietul d. Carp! a ajuns în așa hal în cît cu greu i-am putea adresa romînească apostrofă: mai rău să te văd! E așa de rău, sarmanul om, în cît nevoiți suntem să-i luăm apărarea împotriva propriului său partid, cum am făcut-o mai zilele trecute cînd am stricat bucuria „Epocei“ pentru excedentul bugetar, pe care ziarul acesta îl proslăvea, în vreme ce d. Carp îl detestă, ca un semn de rea administrație financiară.

Tot așa și cu taxa de trei la sută asupra salariilor. *Epoca*, bizuită pe marele excedent bugetar, anunță că partidul d-lui Carp va desființa această taxă, Or știe toată lumea, cari sunt părerile d-lui Carp în această chestie.

La 1900—1901, d. Carp a preconizat impunerea taxei asupra salariilor, o patentă aberantă pentru profesiunile libere și o mulțime de alte taxe de-o fantasie exuberantă.

D. Carp a fost răsturnat atunci de la putere pentru că s'a încăpățînat să nu renunța la fantasmagoriile d-sale financiare, iar azi *Epoca*, bătîndu-și joc de bătrînețele șefului conservatorilor, anunță desființarea unei taxe atît de scumpă inimei d-lui Carp.

Iată unde au ajuns principiile și ideile intransigentului marchiz de la Dunăre!

Nu știu cum, dar discuția aceasta ne aduce aminte de chestia cărciumarilor—și parcă ne vine a plînge.

Bietul d. Carp, în rău hal a ajuns!

Protestul meseriașilor ieșeni

Se zice că d. Nenițescu, ministru de comerciu, va veni în Iași, cu acest prilej, va fi întîmpinat de o numeroasă delegație de meseriași, care pe de o parte, i va reaminti promisiunile făcute, iar pe de alta va formula noile plîngeri, împotriva legei meseriașilor.

In adevăr aplicarea acestei legi, a dat pînă azi rezultate dezastroase. S'a creat numai o birocrație, gras retribuită, care nu face decît să terorizeze pe meseriași.

Sub vechiul regim al corporațiilor, meseriașii se găseau cel puțin în casa lor și mai mult sau mai puțin puteau să se ocupe de interesele lor.

Astăzi meseriașii sunt tratați ca niște venetici, căci biurourile aparțin unor oameni, streini de meseriași, cari nu au altă grijă, decît să înăbușe orice acțiune a meseriașilor din Iași, și a-i sili să părăsească această organizație.

Bine înțeles această procedare constitue un abuz de putere, căci nu există lege, care să impiedice intrunirile meseriașilor în afară de corporațiuni.

Noua lege a avut ca merit principal să nemulțumească atît pe patroni, cît și pe lucrători.

Patronii sunt indignați de sistemul de a-i face răspunzători de plata calfelor lor, iar lucrătorii sunt revoltați că nu mai găsesc ajutorul și protecțiunea de care s'au bucurat în trecut.

Cînd vorbim de nemulțumirea patronilor, aceasta nu însamnă că au generalizat chestiunea. Sunt patroni cari sunt foarte favorizați.

Astfel ni se citează cazuri, cînd unii lucrători voind a părăsi un atelier, după ce au îndeplinit condițiunile cerute de lege, au fost totuși opriți săptămîni de a putea găsi de lucru aiurea, și aceasta pentru a-i sili să revie la atelierul, pe care îl părăsiră.

Aceasta constitue un atac vădit la libertatea muncei și cu drept lucrătorii protestă cu vehemență și cer a se pune capăt unei stări de lucru, imposibilă de admis.

In general legea a fost pripit alcătuită și cere o modificare imediată. D.

COPILUL VETERAN

La Văleni-de-Munte e acum vecinică eclipsă. Apele umflate dela munte aduc puhoi lutos și murdar—și proza Neamului Romînesc *e în plină inundație.*

Ultimul număr dublu al copilului veteran din acea regiune miroase ca bube le lui Iov și e plin de „conținutul căruțelor de la serviciul municipal.. al civilizației“, deși regele plagiatorilor n'a contribuit cu nimic la murdărirea răbdătoarei hîrtii pe care s'a tipărit proza imundă a d-lui N. Iorga.

Dar articolul apostolului în chestia congresului din centrul Craiova ține loc de tot ce s'ar fi putut scrie.

Copilul cu barbă dela Văleni de munte e pentru și contra congresului, e pentru și contra „băețiior din centre“ cari l'au ținut. E pentru ce s'a discutat în congres, și contra celor desbătute. Copilul veteran e pentru felul în care au decurs discuțiile dar e contra celor discutate. Față cu barba blondă se bucură, din inimă că studenții, deși „din centre“ totuși băeți practici, au cerut căminuri dar e contra căminurilor.

Intr'un cuvînt d. Iorga e pentru cele ce s'au vorbit la Craiova, dar ar fi dorit să se vorbească cu totul altă-ceva. Veteranul în costumaș de marinel ar fi dorit să se pună în discuție „case de cetire—adevărate, nu pentru formă ca ale d-sale N. R.—,sale de conferințe societăți de teatru populare, etc.“

La Văleni de Munte e acum eclipsă totală, și de-aceia Copitul Veteran trebue ertat pentru încălciturile lui pro și contra, din Neamul Romînesc, *și mai cu seamă mai trebue să fim iertați dacă n'am înțeles nimic.*

OAMENI ȘI LUCRURI

HAZARD...

Ce sunt, însă. constatările făcute asupra jocurilor la Sinaia și Constanța, față cu întîmplările și cu cifrele înregistrate în lumea de afară, în lumea exotică și în lumea bogăților mari?

Dar este oare *jocul* un atribut esclusiv al lumei bogate? De loc! Acele sute și mii de spelunci, aziluri ale jocurilor de hazard, și cari răsar ca din pămînt, mereu, pretutindeni în centrele populate ale tuturor țărilor și continentelor— sunt ele frequentate oare de oamenii propriu zis bogați? Mai drept e că vin toți acei fără de număr cari *vor* să se îmbogățească, repede, cît mai repede, cît mai ușor,— dacă s'ar putea dintr'o singură „lovitură“. Și loviturile se țin lanț,—ieau toate formele!

Abia în aceste din urmă zile autoritățile judiciare newyorkeze au putut pune mîna pe cei doi asasini ai lui Rosenthal, milionarul patron de tripouri, căzut victima unui asasinat, săvîrșit de doi clienți ai caselor de joc împreună cu ofițerul de poliție Becker. Se crede chiar că însăși poliția ocrotia pe cei doi criminali. In timp ce parchetele îi urmăriau prin toată America, îndrăzneții bravau lumea, locuind în Newyork, unde au putut fi desperiți numai grație celor 2 frumoase femei în tovărășia cărora se așezase în popu rul ghetto newyorkez. Femeile prea băteau la ochi prin luxul și prin fizicul lor. De aci curiozitatea publică tot mai tre zită în jurul lor—pînă le fu fatală.

Acele două tinere femei nu-și părăsise dară tovarășii, chiar în primejdia unei apropiate osîndiri la moarte, care-i aștepta. Era credința cea mare în steaua lor,—a jucătorilor. Nicăirea nu e mai multă și mai fanatică „credință“ de cît în lumea aceasta fără de lege, fără nici un scrupul, fără nici o remușcare. Aci îndrăzneala și prejudecata merg alăturea două „virtuți“ cari formează toată baza sufletească a acestei clase de declasați.

Trei luni,—de cînd toată lumea americană e preocupată de crima newyorkeză. Tripotorul Rosenthal, cum se știe, a trebuit să dispară, pentru că, ne mai cedînd șantagiilor necontenite și presiunilor excesive ale polițiștilor — alcătuiți și ei în bandă de exploatare sub direcțiunea lui Becker—s'a oferit procurorului pentru a face destăinuiri senzaționale în ce privește organizația oamenilor de ordine— agenți de siguranță și de poliție — și felul cum reușesc a stoarce sume colosale de la casele de joc, fie autorizate, fie — mai cu seamă, neautorizate.

Pericolul era prea mare. Și atunci, în ajunul înfățișării lui Rosenthal la parchet s'a întîmplat... accidentul. Ofițerul superior de poliție își adună cîți-va din apașii lui, le puse la dispoziție automobilul... siguranței publice; proprietarul marilor case de joc, milionarul Rosenthal fu împușcat,—iar prietenii lui Becker, agenți de poliție, făcură tot ce le-a stat în putință, ca să... nu se descopere nimic, creînd tot soiul de confuzii, tot felul de echivocuri, ridicînd toate obstacolele posibile în calea judecătorilor însărcinați cu ancheta.

Și iată cum, abia după 3—4 luni, complicii polițaiului sunt descoperiți în plin Newyork, numai grație imprundenței lor de a avea femei prea tinere și prea frumoase.

Noroc de perioada electorală. Căci alarmanta crimă începuse a fi exploatată cu succes de către partidele extreme și numai ast-fel autoritățile judiciare, sub inspirația celor politice, făcură sforțări uriașe pentru a birui... bună voința polițienească pusă în serviciul „omului de ordine“ Becker.

... Dar să venim lacifre și la fapte *mai* de actualitate, din capitolul tragic al jocului.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

V

Spre Cobăle. — Insfărșit mă apropiam de ținta călătoriei mele. Chemat la Cobăle, tot ocolul făcut până aici fu de a cîștiga timp în cunoștință prin mine de locuri istorice, despre care aveam în idee destule date.

Bălțile sînt sorocite să aibă o soartă mai bună. Centru de căi ferate, Bălțile vor spori pe măsură ce se vor deschide noi linii ferate și spre Orhei și spre Prut, căci e de mare nevoe să se sporească căile ferate basarabene. Văzui o hartă jubilară a Basarabiei cu proecte de căi ferate și dacă n'ar fi făgăduieli pe hîrtie, apoi Basarabia nordică va avea centre de căi ferate și la Ocnița, și la Bălți și la Felești.

Cu d. Pelivan, judecătorul venii în gară să plec spre Cobăle. Trenul de sară pleacă la 6.41, ca să fiu la Cobăle la 9.45 noaptea. In tren tot felul de lume; boeri moldoveni, oameni de afaceri, jidani, vorbind care rusește, care nemțește, care moldovenește. Eu încing vorba cu un boer moldovan, cu care avui norocul să mă întîlnesc și în Soroca și în Camenița, d. Gheorghiță Fedor Ivanovici proprietarul Bobulештilor, *dvoreanin*.

Vorba se deschise întâiu de starea sămănăturilor, și cu grijă își arăta teama că popușoii nu se vor coace toamna aceasta, din cauza frigului de timpuriu. De la sămănături veni vorba la stăpîni și cum trenul atingea moșiile d-lor Caso, veni vorba de persoana d-lui Caso, ministru de Instrucție publică și de ce gîndește acest boer moldovan ajuns ministru să facă pentru poporul moldovenesc. Intre moșierii din *Uezdul* Sorocei stau Aristide St. Caso cu 3653 desetine în Ciutulești, Stefănești și Putinești, iar Caso Leu Aristide cu 2906 desetine în Bahrinești, Ciutulești și Putinești, toate moșii pe Răut. Și va fi greu d-lui Caso să facă politică moldovenească, întâiu că pe la noi e o mare rezervă asupra acestei politici, care e bănuită de separatism și apoi d. Caso circulînd în imperiul rusesc face o politică imperialistă, nu naționalistă. De altfel cînd vine la moșie, ceia ce e rar, d. Caso e moldovan de ai noștri, dar mai departe nu; — De la d. Caso a trecut vorba apoi la politica ce se desfășură în zemstovuri și mai ales de lupta ce se dă contra acapărării familiei Crupenski în politica Basarabiei. In adevăr se desenează o luptă surdă contra d-lui Crupenski, și d-sa ca și d. Caso vreau să ducă o politică imperialistă și denunță ca separatiști pe cei ce cer o cultură moldovenească de dat Basarabiei. Dl. Crupenski e însă activ, are o familie numeroasă, la 60 de alegători în colegiul marilor proprietari, are moșii întinse în nordul Basarabiei, Hotin, Bălți și Soroca, apoi are întinse relațiuni cu lumea politică rusească și se menține.

Venind vorba la cerințele drepte ale moldovenilor, interlocutorul meu desfășură o întreagă problemă politică asupra avantagiului individului în stat mare și asupra dreptului ce are poporul moldovenesc să rămăe moldovan, supus rosie-

nesc, dar nu stingherit în aspirațiunile sale. Vezi d-ta, îmi zice; noi Basarabenii suntem socotiți la Curtea imperială ca foarte ciopliți, față cu alte limbi din imperiu. Boerimea noastră e bine văzută la palat; intelectualitatea rusă numără foarte mulți Moldoveni și chiar Duma a numărat în fiecare serie cîțiva Moldoveni. De aceea pentru moment nu s'a cîștigat nimic pentru norod, e că norodul e ignorant, nu știe să ceară, n'are drept să ceară, de cît pămînt iar încolo stă așa cum l'au apucat Rușii la 1812. Dar toate acestea vor veni.

Veni apoi vorba la idealul unei reveniri la matcă, boerul nu se ocoli de loc, și declară că n'ar preferi o Basarabie sub România Regat.

Trenul înainta și mai din focul discuției încinsă, mai de oboseală a 3 zile de hoinăreală, mai ademenit de paturile vagonului, somnul mă fură și în loc de a mă trezi în gara Cobîlnia mă deșteptai la Șoldănești și fui silit să mîiu în *Ribnița*, dincolo de Nistru.

In han în Ribnița, iată ce nu intrase în programul meu de drum. Cetisem pe hartă Ribnița, dar păcatul mă sili să și dorm în Ribnița. Ca să-mi mai trec noaptea, cu grija hanului, cu o odae cu 3 uși, mă pun la masă, și copiai o serie de documente din cele luate de mine pentru lucru și așa cu lampa aprinsă aștipii vre-o 3 ceasuri.

In schimb nu mi-a părut rău că moș Ene ce venise pe la gene m'a mînat în vadul Cernaei la Ribnița. Ribnița e un tîrgușor pe malul stîng al Nistrului, în fața Razenilor. Tîrgul vine în vale, pe mal; iar gara cu terasamentul ei înalt vine ca în pod. Din gară te sui ca la 30 de trepte până sui la peron.

A doua zi des de dimineață fui la gară, căci trenul trecea la 6.47 spre Bălți. Pe peron hamalii împingeau o femee, care, se vede, nu luase bilet de peron. Biata țărăncuță—o nevastă tînără și cu sprincene bine arcuite, începu a-i blestema: „arză-vă focul să vă arză, blăstămaților. O întrebaiu pe moldovenește, că ce-a pățit. Femeea începu să răspundă. dar mirată mă întrebă: dar mneta de unde ești de mă întrebi? Nu ești de la noi de la Moldova; și vorba o întovărăși de arătarea cu mîna spre malul Nistrului de dincolo. Da, de la Moldova, dar nu de la asta, ci de la ceialaltă dincolo de Prut.

N'oi uita gestul plin de încredere al bietei femei: „de la noi de la Moldova"! Pentru Moldovenii, presarați dincolo de Nistru, Moldova începe de la Nistru. Și ce maluri! Ce apă! Ce hotară binecuvîntate de D-zeu! E malul sus că te sui în ceriu; așa de sus stă Moldova veche în ochii celor din Podolia și Ucraina!

Din Rabnița la Lipceni — 10 verste — drumul e o plăcere minunată. Munți stîncoși; piatră de var, cuptoare nenumarate de piatră de var; și trenul sue, ocolește, tae tuneluri și tot sue la deal, că ajuns în gara Lipceni ai ajuns la luminiș. Malurile răpoase ale Ceranaei, ce se varsă în Nistru, cred că au 100 metri înălțime și pe podișurile ce se întind până în malul Nistrului avem un lanț de sate vechi răzășești, între cari pun și *Cobălele*, centrul călătoriei mele.

La 8 jum. dim. eram în Cocăle; și nu cu puțină mișcare făcui cunoștință prea amabilei d-nei Olga I. Catargiu, care din gura mea se dumeri că dîndu-i telegrama că vin decusară la 10 oare, sosesc singur la 8 jum. dim. venind de la Răbnița.

Pe moșia Cobăle e gara *Cobilnia* și din gară faci 7 kilometri pînă în sat. Drumul e parte petruit, parte de pămînt, tae în coastă pădurea Cobila, și scoborind la vale întră în sat, după ce ți se deschide înainte-ți o panoramă foarte plăcută.

Satul Cobălele e așezat pe amîndouă coastele părîului cu același nume, și care se varsă în Cernaia (apa Neagră), după ce udă satul Sâștacii și ocolește dealul. Satul e frumos, o livadă întreagă și lungă de peste 2 chilometri. Pe coassta dreaptă a văii, vine temeiul satului, cele 2 biserici și curtea boerească, o veche așezare Catargiască nu mai veche de cît din 1640, cînd Iordache Catargiul capata de zestre Cobălele de la socrul său. De 272 de ani moșia Cobălele a stat neîntrerupt în mîna Casei Catargi și de aici de pe malul Nistrului au plecat cu slujbe în statul Valah și Moldovan toți Catargieștii urmași ai lui Apostol Catargi, ruptă azi în 3 ramuri, din care cea Basarabeană e cea mai veche. Așezarea din jur, parcul, livada, clădirile ocupă nu mai puțin de vre-o 20 decsime și e un raiu pămîntesc traiul aici. Curtea în reparație radicală nu m'a împedicat de a-mi face toate lucrările pentru care am fost chemat. In curînd va eși de sub tipar un volum de acte basarabene din arhiva Catargiului, fiind prima spărtura în noianul de acte vechi moldo-slavone din părțile Nistrului, și nu mă îndoesc că altele vor urma, căci volumul acesta va face dîră prin barbă și va deschide drumul și la alții.

D-na Olga Catargi e din acele dame destinse și culte, cari răspîndesc în juru-i respect și admirație. Fericita mamă își găsește în cei 2 fii ai săi ce-i adoră, și de care e adorată—mîngăierea vieții. Aici la Cobile au găsit ospitalitate mulți alți cercetători și nu cu adîncă mulțumire am găsit scotocind, aici pe cei 2 neobosiți cercetători ai trecutului: Ion Tanoviceanu, care a și întocmit spița Catargiască după acte și Radu Roseti, fecundul nostru publicist istoric și economist.

In Cobăle am stat de Joi pînă mai apoi, de Duminică pînă Vineri dimineață, în care timp am perindat toată arhiva de documente; am schițat în perilipsis, cuprinsul a peste 300, am copiat 92 de acte de la 1400 la 1680, cu care încep publicația și am ordonat restul de acte pînă în vre-o 200, ce vor vedea lumina tiparului. Am vizitat satul; am cercetat școala și biserica; am convenit de aproape cu tînărul învățător, un inimos și prietenos dascal rural; am convenit cu *bașca* părintele, un venerăt și cucernic preut și așa am notat lucruri și de școală și de biserică, căci și aici — și mai ales aici — biserica e singurul așezămînt unde cu toată lupta seculară limba de rugăciune se mai aude și în romînește; iar școala creațiune nouă e chemată ca într'un viitor apropiat să deschidă norodului mintea și inima de romîn. Contra bisericei și a corpului de preuți s'a asvărlit potopul cotropirei moscovite, pare că Hristos astă chemare a dat bisericei sale să robească om pe om, popor pe popor; el care a cerut prin Apostolii shi: „că mai bine iaste zeace cuvinte cu înțăles rostite în ruga către Dumnezeu de cît întunearece de cuvinte fără înțeles".

Iar școala fiind așezămînt de stat s'a pus din capăt în slujba statului, pentru a lăți rusismul la cele 300 noroade ce zac sub scutul rusesc!

Și acum istoricul satului Cobălele. Cea mai veche amintire avem de pe aici ca pe la 1450, trăia unul Cozma, a cărui urmași au moștenit satul și moșia pînă sub Aron Vodă, cînd se face o vînzare către socru lui Iordachi Catargiul, care întră stăpîn prin zestre în 1640.

Cum însă s'a iscat procese de revendicare între mănăstirea lui Ion Movilă de sub Lăpușneanu și vechi stăpîni, de trecutul Cobălelor se leagă o pagină nescrisă încă din istoria politicei lui Petru Rareș, plăsmuindu-se plastografe, urzindu-se procese — cîștigîndu-se și pierzîndu-se procese, pentru ca Vasile Lupu definitiv să dea dreptate ginerelui Catargi in paguba mănăstirei Todireni și așa s'a fixat mersul proprietății.

Dar voroava o vom continua stăruind asupra școalei și bisericei din Cobăle.

Gh. Ghibănescu

CRONICA OENOLOGICĂ

Sulfitarea culesului

Sulfitarea culesului înseamnă adăugirea de acid sulfuros pentru a influența în mod prielnic fermentația.

Sulfitarea culesului este o operație ce a intrat în practica oenologică abia de un deceniu.

Primele cercetări științifice în această direcție, au fost făcute de Rocques (1897) [1]) și Müller-Thurgau (1899) [2]) după care urmară ale lor Martinand, Audrieu, Roos, Sémchon, aceștia din urmă căutînd a introduce în practică rezultatele obținute de cei dintăi în mod științific.

Cu deosebire P. Andrieu, chimist al Casei Jacquemin, este acela care și-a dat toate silințele spre a face să pătrundă cît mai mult în publicul viticol metoda de sulfitare a culesului.

Rezultatele la care au ajuns cercetările oenologice în această direcție se pot enumera precum urmează, în raport cu un *vin-probă*, (vin care n'a fost încă sulfitat:

1) Mărirea gradului alcoolic.
2) Mărirea intensității coloației.
3) Mărirea corpului și nervozității (aciditate fixă și extract sec).
4) Vinificația terminată mai devreme; vinul se limpezește mai repede, e mai strălucitor, poate fi prin urmare mai ușor vîndut.
5) Mărirea buchetului (aciditate volatilă).
6) Inlăturarea absolută a tuturor boalelor împreună cu oxidarea („la casse").
7) Ca o consecință a punctelor precedente, *o superioritate chiar a valoarei comerciale.*

Ca sursă de acid sulfuros se poate întrebuința: acid sulfuros licid, soluție de acid sulfuros în apă, metabisulfit de potasiu, biosulfit Jacquemin, sulfofostat Hubert etc.

Acidul sulfuros e un gaz incolor, cu miros înăbușitor de pucioasă arsă, foarte solubil în apă; e aproape de trei ori mai solubil în apă de cît în alcool. In prezența apei atacă aproape toate metalele; cupru e unul din metalele ce rezistă la acțiunea acidului sulfuros.

Acidul sulfuros se prepară în oenologie prin arderea sulfurelui, ținînd seamă că o cântitate de sulfere produce aproximativ de două ori atît, acid sulfuros. Acidul sulfuros revine în industrie la aproape zece bani kilogramul.

Bisulfitul de potasiu, singurul dintre bisulfitii, care se întrebuințează astă-zi în oenologie, este apa mumă de cristalizare a metabisulfitului de potasiu; soluțiunile ce se dau în comerț conțin 20 la sută acid sulfuros. Intrebuințarea acestui produs e iarăși însă defectuoasă din cauză că produsul e foarte puțin stabil, se oxidează, trece în acid sulfuric și în afară de aceasta prețul comercial e prea rîdicat față cu celelalte produse.

Cea mai curentă formă sub care se întrebuințează acidul sulfuros în oenologie e acea de metabisulfit.

Doza maximă de metabisulfit pe care legislația străină o permite e de 20 grame la hectolitru; la noi așa ceva nu e legiferat.

O depășire practică a acestei doze ar risca însă a întrece doza maximă ce o acordă legea pentru extractul sec, sulfați etc. așa că ar fi bine cred că legiuitorul nostru să modifice în acest sens și legea noastră, care deja în multe direcțiuni e destul de defectuoasă.

Metabisulfitul de potasiu se prezintă sub forma de cristali transparenți, ca acei de acid tartric, dozînd teoretic 57,6 la sută de acid sulfuros, foarte oxidabil, acoperindu-se de o pătură mată de sulfat de potasiu în dauna acidului sulfuros, transformat în acid sulfuric. Din această cauză cristalii care, sub aceiași greutate, prezintă suprafață mai mică sunt de preferat. In practică se socotește că, o greutate oare care de metabisulfit ne dă jumătate din greutatea sa de acid sulfuros. Pentru fie care kilo de metabisulfit se întrebuințează în practică pentru a-l dizolva aproape douăsprezece litruri de apă și astfel să fim suspectați de „mouillage". De altfel matabisulfitul poate fi topit în vin, must, suspendîndu-l într'un săculeț în interiorul lichidului.

Intrebuințarea metabisulfitului direct, sub formă solidă, trebue absolut înlăturată, amestecul acidului sulfuros cu masa lichidului neputînd avea loc imediat în mod omogen.

Metabisulfitului întrodus într'un vin sau un must în prezența acidului tartric se descompune, dînd naștere la acid sulfuros și bitartrat de potasiu care se depune sau rămîne în disoluție, după cum vinul după ce a terminat de fermentat e mai mult sau mai puțin alcoolic, după acțiunea frigului, etc.

Acidul sulfuros licid pur, provine din lichefiarea acidului sulfuros gazos la o temperatură de — 8° sau la temperatura ordinară (15)° sub o presiune de trei atmosfere. In comerț se vinde în tuburi de fontă cu o capacitate variind între 1—100 kilo. Tuburile sunt prevăzute cu un robinet care prin simplă deschidere lasă să se scurgă gazul în aer, sau într'un aparat special de dozaj (Meidinger, Pacottet, Pictet) etc. cu ajutorul căruia putem să sulfităm în mod absolut exact un must sau vin oare care.

Biosulfitul Jacquemin (Gimel) după cum arată etimologia însuși a cuvîntului e un sulfit nutritiv, compus dintr'o soluție de acid sulfuros (20 la sută) într'o snluție de glicerofosfat de amoniac (20 la sută).

Sulfofostatul Hubert este și el o soluție de acid sulfuros liber (25 la sută) într'o soluție de fosfat triamoniacal (20 la sută)

Biosulfitul ca și Sulfofosfatul, permit sulfitarea culesului fără a mai fi nevoe de o preparare sau disoluție anterioară, cu un produs al cărui procent în acid sulfuros e totdeauna cunoscut și constant.

In acelaș timp, sărurile amoniacale ce aceste produse conțin, prin azotul lor, măresc puterea vitală a fermenților, înlăturînd astfel întîrzieri sau chiar opriri brusce a fermentațiunei.

In afară de produsele enumerate mai sus, se găsesc în comerț diferite alte produse cu acid sulfuros precum: bisulfit de potasiu și tanin, bisulfit de potasiu și bitartrat, bisulfit de potasiu și gumă etc. produse a căror întrebuințare rațională nu poate fi recomandată de oare-ce toate aceste amestecuri nu au un dozaj mai bine definit.

Care este acțiunea acidului sulfuros asupra mustului?

O acțiune multiplă:

1) O acțiune antiseptică asupra fermenților și microorganizmelor, acțiune variabilă după natura lor.

2) O acțiune chimică:

a) paralizează sau distruge complect oenoxidazele, înlăturînd oxidarea posterioară a vinului.

b) precipită materiile albuminoide și pectice ușurînd limpezirea mustului, proprietate aplicată la vinificarea în alb sau profir.

c) mărește acididatea fixă a vinurilor provenind din musturi sulfitate.

d) pune la adăpost taninul vinului de ori-ce influență oxidantă exterioară.

Sulfitarea culesului se practică în două moduri:

1) Sulfitarea simplă.
2) Sulfitarea cu însemînțare.

Dr. I. PISOVSCHI

(Va urma)

1) Revue de viticulture (5 Decembrie 1897).
2) Centralblatt für Bakteriologie II Teil No. 22 (1899).

Liceul particular

„Profesorii Asociați"

Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patrioiu—Iași**

Profesor

Litere-Științe-Arte

Prea mult zel.—Odată cu sfîrșitul vacanței, încep a se anunța diverse noutăți literare.

Intre altele, ni se făgăduiesc două ediațiuni „complete" din opera lui Mihail Eminescu. Una va apărea într'o editură locală, într'un volum de 600 pagini, avînd o prefață de d... A. C. Cuza.

Economist discalificat, d. Cuza vrea să se reintoarcă la literatură. Prea tîrziu, —pentru că—prevedem—autorul plagiatei „Poporații" va fi unilateral în „Prefața" promisă, va căuta să tragă „un ce profit" din comentarea personalității lui Eminescu, pentru a stoarce... doctrine și teorii.

A doua ediațiune va apărea în Capitală sub privigherea unui tînăr publicist iașan, care ne ispiră temeri de altă natură. În primul loc ne temem că va fi ediațiunea prea... completă: 2000 de pagini!

Ce rău vedem în această extenziune tot mai mare a ediațiilor eminesciane; ce neajunsuri literare vor decurge dintr'acesta în mod fatal, ne propunem a arata mai pe larg cu altă ocaziune.

*

Anatole France s'a izolat din nou într'o pacinică singurătate, spun cronicarii pariziani în curent cu tainele literare.

Marele prozator lucrează la un roman asupra epocei napoleoniane.

*

S'a cîntat la Baden o nouă operetă a lui Ziehrer—compozitorul „Vagabonzilor" —intitulată „Bal la Curte" cu libretul după o comedie a lui Wilhelm Stärk: „Favoare la Curte".

*

După „Vorwärts" subscripția națională germană pentru aviație ar fi produs pînă acum aproape 6 milioane și jumătate mărci.

*

Dirijabilul sistem Zeppelin Hansa în voiajul de la Friedrichshafen la Hamburg a realizat o vitesă medie de 22.3 metri pe secundă, ceia ce face 83.800 km. pe oră și aceasta la o înălțime între 600 și 800 metri!

*

Ziarul „America" din Newyork anunță că Ierusalimul va fi în curînd unul din orașele cele mai frumoase și mai... moderne ale Turciei.

Numeroase societăți străine capătă concesiuni pentru a organiza mari servicii publico în vechea mitropolă istorică.

O societate franceză va avea tramvaiele, una engleză—iluminatul electric, una germană—instalațiile pentru aducerea apei prin captarea izvoarelor din apropiere, una anstriacă va organiza pompe de incendiu și aparate de salvare.

Și așa mai departe.

*

„Daily Chronicle" din Londra menține știrea că soții Toselli, au colaborat la opereta „Francisca cea frivolă".

Editorul Nash, care a tipărit memoriile foastei princese regale de Saxa dezminte informația.

Se va ști adevărul mai tîrziu.

*

STRUNA ZILEI

INTREBARE ȘI RĂSPUNS

Intre comenzile făcute de Vlad Cuzinski pentru teatrul național, găsim „zece metri viță de vie americană".

Nici acolo să nu crească
Sarmana vie romînească?
...Teatrul—în trecuta eră—
Fu bîntuit de... filoxeră.

INFORMAȚIUNI

:: *Față de zvonurile de concentrare, suntem autorizați a declara că:*

Desigur reunirea într'un singur mănunchi și într'o forță unică a tuturor elementilor conservatoare este în sentimentul întregului partid.

Nu este nici un conservator-democrat care să nu dorească împlinirea acestei înțălegeri.

Dar iarăși nu este nimeni, fruntaș ori soldat, care să-și închipue că aceasta s'ar putea face prin stingherirea demnității și prestigiului partidului, ori a vre unuia dintre conducătorii lui.

Concentrarea nu poate să fie triumful unora, și umilința altora.

In această privință suntem încredințați de intransigența tuturor fruntașilor noștri.

Partidul conservator-democrat are prea mult respect pentru opera lui, pentru glarioasa-i istorie, pentru rostul și menirea ce are în această țară, ca să-și poată sacrifica patrimoniul cel mai de seamă: prestigiul și onoarea lui.

De alminteri avem convingerea profundă că nimeni nu se gîndește la asta.

Concentrarea voită, cum spuneam, de toți, nu poate să fie, decît păstrîndu-se intactă demnitatea tuturora.

Numai astfel poate să aibă și tenicia efectivă și autoritatea morală de care are nevoie.

Așa ceva, desigur că va mulțumi și pe oficiosul „Epoca"

:: **Un congres jubilar.**—S'a trimis cercurilor didactice primare următoarea înștiințare.

Societatea institutorilor si institutoarelor din Romînia, împlinind 25 ani de la înființarea ei, convoacă pe membrii săi efectivi precum și pe institutorii și institutoarele din comunele urbane si rurale la un congres jubilar, ce se va ține în București la 14, 15 și 16 Septembrie a. c. cu următoarea ordine de zi:

Vineri, 14 Septembrie, orele de după amiază: Rolul educativ al școalei primare din punct de vedere național, cultural și economic.

Sîmbătă, 15 Septembrie, orele de dimineață: Mijloacele de perfecționare profesională, iar după amiază: Îmbunătățirea situațiunei institutorilor.

Duminică, 16 Septembrie, orele de dimineață: Colaborarea tuturor membrilor învățămîntului primar pentru propășirea școalei și strîngerea lor într'o singură societate.

— In vederea acestui congres direcția C. F. R., a acordat o reducere de 75 la sută pentru congresiști și pentru familiile lor. Pentru obținerea cărților de drum persoanele în drept trebue să se adreseze d-lui G. G. Cîmpineanu, președintele societății institutorilor, Calea Moșilor 137, București.

— In urma invitațiunii ce a adresat d. G. Cecropide—delegatul societății — d-lui Scarlat Albrecht, secretarul asociației corpului didactic, izraelit din România, institutorii școlilor izraelite vor participa la congres. Cu această ocaziune se va ținea în localul școalei Carolina Löbel din București o consfătuire a membrilor corpului didactic evreesc pentru orgarizarea într'o societate unică.

:: **Lista elevelor admise în școala profesională Reuniunea Femeilor Romîne din Iași.**—*Clasa I*: Gal Elena, Cristea Olga, Zaharia Aurora, Mihailescu Alexandrina, Enăchescu Elisabeta, Florescu Lucreția, Țiței Julieta, Moțoc Georgeta, Chirulescu Elena, Hristofor Elena, Bem Emilia, Anton Ana, Botez Aglaia.

Clasa II: Samson Aneta, Misihănescu Virg.

Clasa III: Șerban Olga.

Clasa IV: Bănulescu Eufrosina, Antonescu Antoaneta.

Clasa V: Ioana Zulnia, Soare Chiajna.

Cursurile încep în ziua de 17 Septembre pentru admiterea în cl. VI-a, secția lengeriei se va ținea concurs în ziua de 9 Septembre orele 8 dim. și va fi din practica meseriei. Tot la 17 Septembrie încep și corigerile.

:: D. dr. A. Scriban, membru în comisia de examinare a elevilor pentru limba latină fiind chemat în manevre, elevii neexaminați încă vor trece examenul respectiv cu domnul Popescu-Mușata.

:: D. I. Dimitriu, inspectorul Case centrale, delegat actualmente la Iași, a oferit meseriașilor nemulțumiți de la corporația confecțiilor drept satisfacție — o nouă alegere de comitet pentru ca membrii zisei corporații să aleagă persoane de încredere.

Domnii de la Casa centrală se joacă de-a alegere și de-a statute.

De ce n'a fost chemată pînă acum, la nici-o corporație, adunarea generală pentru votarea budgetului, pentru alegerea cenzorilor și celelalte, conform statutului?

Don Mirabolante interpretat de Niculescu-Basu

Prima reprezentație a companiei lirice condusă de d-nii *Bărcănescu* și *Frank* va avea loc la Teatrul Național în seara de Vineri 7 Septembrie cu frumoasa *operă comică* **Vice-Amiral** a compozitorului *C. Millöcker* cu rolurile principale ținute de către doamnele **Virginia Miciara,** *V. Graur*, *E. Vasiliu* și domnii *Ghimpețeanu*, *Niculescu-Basu*, *Ionescu*, *C. Tanase*, etc.

Sîmbătă în *matineu* se va juca **Suzana** și Duminecă tot în *matineu* **Dragoste de Țigan.**

Biletele la librăria Iliescu.

ULTIME INFORMAŢIUNI

:: Conservatorii guvernamentali au răspîndit svonul, că d. M. Ferekide a fost la Paris, însărcinat de guvern să comunice d-lui Brătianu, că este gata să cedeze puterea liberalilor.

Pentru a arata că svonul acesta este lipsit de adevăr, ne credem în măsură a afirma, că d. Emil Costinescu, care s'a prezintat acum în urmă Regelui, a declarat Suveranului că este autorizat de şeful şi de statul major al partidului liberal, să declare că numai atunci lucrurile vor intra în normal cînd va fi chemat la guvern partidul conservator-democrat.

:: O întrevedere politică va avea loc zilele acestea între d-nii Filipescu şi Marghiloman, în scopul de a se stabili o înţelegere, între aceşti doi barbaţi politici, cari au, asupra situaţiei, unele vederi fundamental opuse.

:: *Reproducînd pasagii din revista noastră de alaltăeri asupra agitaţiilor la sate,* la Politique *trage concluzia subţire, că ne prefacem numai a spune că în aceste agitaţii vinovatul este partidul d-lui Carp, căci, de fapt, facem aluzie la d. Haret.*

La Politique *ne sileşte să fim mai precişi şi să publicăm tot adevărul în această chestie.*

Iată-l: acum vre o 15 zile prefecturile de judeţ din nordul Moldovei au fost înştiinţate, prin circulări confidenţiale, că, după cum ministerul de interne este informat prin direcţia generală a statului, mai mulţi indivizi, sindicalişti, *cutreeră satele şi învaţă pe ţărani să se răscoale.*

Nu este nici o legătură între sindicalişti şi liberali, dar hora între primii şi boerii de la putere urmează cu entrain.

Rugăm pe la Politique *să dezmintă ştirea noastră privitoare la agitaţia sindicaliştilor la sate şi la prietenia d'intre guvern şi sindicalişti.*

:: D. dr. Zosin, chemat fiind la mangvre, pe ziua de 7 Septembrie c., va întrerupe şirul prelegerilor sale, pentru cultura generală pozitivă, reluîndu-le la întoarcere.

:: La şcoala normală „V. Lupu" începe azi examenul oral al candidaţilor — în număr de 13—pentru cl. IV a şcoalei normale Turnu-Severin, acum creată.

Examenul de burse pentru cl. I începe mîine, cu 209 candidaţi.

:: Moara din Huşi a faliţilor dispăruţi Mendelsohn a fost adjudecată asupra d-lui Iancu Pivniceru pentru 125,000 lei.

:: Moşia Ciorteşti, din Vaslui, proprietatea d-lui St. Gheorghiu, a fost vîndută ieri, cu lei 1,300 falcea, d-lui Ghiorghiu din R.-Sărat.

:: **Examen de admitere.** — La examenul de admitere la Liceul Naţional au reuşit elevii următori:

V. Bronzetti, I. R. Ţincoca, Gh. Peronzetti, Isac Ioan, Emil Klein, Gh. Drăghici, A. Garabet, Iosif Ranet, A. Trandebur, Lazăr Cruceanu, I. D. Dascalescu, A. Pavelescu, I. Gaspar, D. Nestorescu, Eug. Paulet, M. Filipescu, Gh. Pompilian, D. Profir, C. Luchian, N. Orăşeanu, D. Ştiubei, N. Antoniu, R. Hajdeu, A. Meyer, C. Pomărleanu, S Stoica, Al. Baisan, Eug. Balasopol, V. Blăniţă, Gr. Colbea, Ion R. Gheorghiu, A. Munteanu, I. Pascu, Gh. Alexandrescu, Eug. Lupescu, N. Balan, F. Stamate, E. Tatus, D. Gheorghiu, P. Ionescu şi Gr. Romanescu.

:: La Seminarul pedagogic au depus examen de admitere în clasa I-a 28 elevi. Au reuşit 27. Restul pînă la 35 înscrişi nu s'au mai prezentat, fiind în acelaşi timp, înscrişi chiar la alte concursuri.

:: Numărul exact al înscrişilor în cl. I a liceului naţional a fost de 77. La concurs s'au prezentat 67, ceilalţi figurînd între candidaţii de bursă la liceul internat.

:: Numărul elevilor promovaţi la gimnaziul Wachtel în seziunea de Iunie şi de Septembrie este de 105, una sută cinci, în acest prim an de existenţă.

:: Pe ziua de azi, s'aau constatat în localitate iar două cazuri noi de scarlatină.

:: D. Spiru Haret, soseşte mîne seară în localitate.

Fostul ministru va descinde la otelul Traian.

:: D. dr. Grossi a făcut eri autopsia cadavrului femeei Maria Ignat, cerşetoare, găsită moartă pe stradă.

S'a constatat că moartea a provenit in urma unei boli de inimă.

S'a constatat totuşi cîte-va fracturi osoase.

:: Luni se va da rezultatul examenului de absolvire a cursului primar particular.

Comisiunea, prezidată de domnul Petru Stoica, a examinat patru elevi şi 4 adulţi.

:: Consiliul comunal a fost în fine convocat, în seziune ordinară, de la 11 la 25 a lunei.

:: Regimentul 7 roşiori Cuza-Vodă, de sub comanda d-lui lt.-colonel Cătuneanu, şi 8 roşiori din Botoşani, comandat de d. colonel Bottea, care actualminte se află detaşat la Iaşi, au sfîrşit exerciţiile şcoalei de brigadă făcută în cursul săptămînei.

Mîine dimineaţă, ambele regimente vor părăsi garnizoana Iaşi, cu trenul de lă orele 6, şi se vor duce la Cozasu, 5 km. distanţă de Brăila.

Acolo vor sosi tot mîine şi regimentele 5 şi 6 roşiori din garnizoana Tecuci.

Pînă la 20 Septemb. toate aceste regimente de cavalerie vor face pe marele platou de la Cozasu şcoală de divizie, iar în acea zi vor pleca în Dobrogea, pentru a lua parte la marile manevre regale.

:: Azstăzi au fost îmbrăcaţi, complectaşii reg. 13 contingentul 1909, care urmează a pleca poimîne dimineaţă spre Vaslui, în concentrare.

:: Administraţia comunală, a dispus azi pavarea stradei Cruce. Devizul întocmit e de 9100 lei.

:: D. dr. Missir, medic comunal, întorcîndu-se din concediu, şi-a reluat serviciul.

:: Comercianţii Kaufman şi Barbalat, cari au fost declaraţi ieri în stare de faliment, au fost aduşi astăzi la parchet spre a fi interogaţi.

Este probabil că vor fi depuşi.

:: Măcelarii s'au prezintat azi la Primărie, cerînd învoire de a urca preţul cărnei pentru creştini, de la 90 bani la 1 franc la abator, şi de la 1 fr. la 1 franc şi 10 bani în hală.

:: Examenul de admitere la conservatorul de muzică şi declamaţiune, va începe la 10 Septembrie, după cum urmează: 10 Sept. teorie şi armonie, 11 Sept. violoncel, contrabas şi piano, 12—vioră, flaut, oboi, corp, trombon, 13 Sept. declamaţie şi dicţiune.

Elevii, cari vor depune concurs pentru piano, au a prezinta certificat de la preparator.

:: *Personalul didactic al liceului naţional din Iaşi, pe anul şcolar 1912—1913:*

Clasa I.—Georgescn C. Econ. religia, Hulubei Valeriu romîna, Botez Octav franceza, Ursu Ioan istoria, I. Constantinescu geogr., Ciolac G, matem.. Finţescu G. şt. naturale, Al. Atanasiu desemn, Scorpan G. caligr., Mezzetti Enrico muzica, Negruţi V. gimnastica.

Clasa II.—Georgescu C. Econ. religia, H. Valeriu rom., Botez Octav franc., B. Traian germ., Ursu I. ist., Poclitariu E. geog., Ciolac G. matem.. Finţescu G. şt. nat., Al. Atanasiu desemn, G. Scorpan calig., E. Mezzetti muzica, V, Negruţi gimn.

Clasa III.—Georgescu C. Econ. religia, V. Hulubeiu rom., G. Bîrsan lat., O. Botez fr., C. Fedeleş ger., I. Ursu ist., Constantinescu I, geog., G. Ciolac matemat., M. Ţilenschi şt. fiz.-chim., A. Atanasiu desemn, Mezzetti E, muzica, V, Negruţi gimn.

Clasa IV.—Georgescu C. Econ. religia, V. Hulubei rom, P. Gîrcineanu lat, Prassa I. fr, C. Fedeleş ger, Finţescu G. dreptul, V. Dimitrescu ist, I. Constantinescu geog, V. Teodoreanu matem., V, Popescu şt. fiz.-chim, G. Finţescu şt. naturale şi igiena, A. Atanasiu desemn, M. Agapescu muzica, V. Negruţi gimn.

Clasa V. (r)—Georgescu C. Econ. rel. C. Botez rom., I. Prassa fr., Bude Valen. ger., I. Botez engleza, T. Vasiliu ist., I. Constantinescu geog., Gr. Gh. Gheorghiu, matem., M. Ţilenschi şt. fiz-chim. Al. Atanasiu desemn, Mezzetti E. muzica, V. Negruţi gimn., Berescu T. instructia militară.

Clasa V. (m)—Georgescu C. Econ. rel. P. Fîntînaru rom.. Bratu Traian lat. Botez Octav fr., B. Traian ger., Dimitrescu V. ist., I. Constantinescu geog., V. Teodoreanu matem., V. Popescu şt. fiz.-chim, G. Scorpan desemn, A. Aurescu muzica, V. Negruţi gimn., T. Berescu instrucţia militară.

Clasa VI (r)—Georgescu C. Econ. rel., Botez C-tin rom, I. Prassa fr., Gr. Bîrsan ger., I. Botez engl., T Vasiliu ist, I. Praja matem., M, Ţilenschi şt, fiz.-chimie, G. Finţescu şt. nat., A. Atanasiu desemn E. Mezzetti muzica, V. Negruţi gimn. T. Berescu instr. mil.

Clasa VI (m)—Georgescu C. Econ. rel. P. Fîntînaru rom., P. Gîrcineanu lat., A. Patrognet fr., C. Fedeleş ger., I. Ursu ist. V. Teodoreanu matem., V. Popescu şt. fiz.-chim., M. Tomida şt. nat., G. Scorpan desemn, M. Agapescu muzica, V. Negruţi gimn., T. Berescu instrucţia militară.

Clasa VII (r)—Botez C. rom. Prassa I. fr., Gr. Bîrsan ger. I. Botez engl., Vasiliu T. ist., Manoliu Radu filosofia, Gr. Gh. Gheorghiu matem., P. Bogdan şt. fizico-chim., G. Finţescu şt. nat. A. Atanasiu desemn, E. Mezzetti muzica, V. Negruţi gimn, T. Berescu instr. milit.

Clasa VII (m)—Fîntînaru P. rom, Gheorghiu X lat., A. Patrognet franc., Fedeleş C. ger. şi filos., Ursu I. engl., Teodoreanu V. matem, V. Popescu şt. fiz.-chim., M. Tomida şt. nat., G, Scorpan desemn, M. Agapescu muzica, D. Dobreanu gimn: T. Berescu instr. milit.

Clasa VIII (r)—C. Botez rom., O. Botez fr., Gr. Bîrsan ger., I. Botez engl., Radu V. dreptul, T. Vasiliu ist, R. Manoliu fil., E. Constantinescu matem.. Bogdan P. şt. fiz.-chim.. G. Finţescu şt. nat. dr. Th. Stihi igiena, E. Mezzetti muzica, V. Negruţi gimn., T. Berescu instr, militară.

Clasa VIII (m)—P. Fîntînaru rom., X. Gheorghiu lat., O. Botez franc, C. Fedeleş ger., V. Radu drep., I. Ursu ist.. V. Hulubei filos., G. Ciolac matem., Tileschi M. şt. fiz.-chim., Tomida M. şt. nat. dr. Th. Stihi igiena. M. Agapescu muzica, D. Dobreanu gimn., T. Berescu instr. militară.

*

Azi la orele 3 d-nii profesori s'au întrunit în cancelaria liceului, spre a alege comisiunea pentru alcătuirea orarului, spre a da lista de cărţi pentru anul 1912—1913 şi spre a-şi alege diriginţii pe clase. Tot acum s'au ales comisiunile care vor examina pe elevii cărora Ministerul le-a aprobat să treacă un nou examen de corigenţă, pentru care se va alcătui un orar special de examen (zilele cînd vor da examen).

*

In ziua de 10 Septembrie se va face deschiderea anului şcolar prin sfinţirea apei în Amfiteatrul liceului, ţinîndu-se cuvîntarea ocazională de d. Gr. Bîrsan, directorul liceului sau de unul din d-nii profesori. Corpul profesoral, părinţii, corespondenţii şi elevii vor asista la solemnitatea deschiderii anului şcolar.

:: In judeţul *Botoşani* s'a făcut pe 1 Septembre 1912, următoarea mişcare printre suplinitori:

Paraschiva Zăhărescu abs. de şc. profes. la Calaraşi post. III-lea. Ioan Arbore abs. a 8 cl. liceu la Dîngeni-Hulub. Romulus Niculescu cu 5 cl. liceu la Dracşani-Stroeşti. Anton Frunzeti cu 4 clase liceu la Fîntînele. Eugenia Gavrilescu cu azil la Cotîrgaciu. Ioan Ungureanu 4 cl. liceu la Mihălăşeni-Păun. Alexandrina Scriban cu şc. profes. la Popăuţi-Stînceni post. II-lea. Gheorghe Fotea normalist la Salcea-Plopeni post. III-lea. V. D. Panţiru 3 cl. normale la Truşeşti-Ionăşeni. Ioana Medvedovici cu externat la Vînători-Burleşti post. II-lea. Elena Crudu cu externat la Vînători-Gorbăneşti post II-lea. Emilia L. Sinescu 4 cl. liceu la Tg. Burdujeni în locul d-rei Smaranda Timotei, detaşată aiurea.

In jud. *Dorohoi* pe ziua de 1 Septembre s'a făcut următoarea mişcare:

Dl. D. Rusu cu 4 cl. liceu la şcoala din Adîncata Mitoc. M. Mironescu abs. de seminar la Miorcani postul II lea. Iordan Crihan cu 4 cl. liceu la Movila-Fundu-Herţei. V. Ştirbu cu 4 cl. liceu la Helişeni-curt. în post. II-lea. H. Popovici cu 4 cl. liceu la Rădăuţi-Rediu. N. Nimereanu cu 4 cl. liceu la Suhărău Lişna post. II-lea. D. Răchiţanu la şcoala din Tureatca-Mihoreni. D-ra Elena Scriban abs. şc. prof. la Ibăneşti post. III-lea. I. Strătulat cu 4 cl. liceu, la şc. Havîrnu post. III-lea. C. Alexandrescu cu 4 cl. liceu la Zamostea post. III-lea. D-na Simonia Bălănescu la şcoala din Cotuşca-Cotu Miculinţi.

:: D-na Rozalia Ghibănescu de la şc. de fete No. 8 Iaşi, a obţinut un concediu de o lună, fiind suplinită de d-ra Natalia Florescu.

:: D-ra Maria Nimereanu, învăţ. la şcoala din Lişna-Suhărău Dorohoi, se detaşează pe 1 Septembre 1912, la şcoala de băeţi No. 3 Tecuciu, în locul d-lui C. Tomescu.

:: Iată noul program cinematografic Pathé-Frères, care se reprezintă astă-seară J o i în Sala Circului Sidoli:

Ambiţia unei femei, mare roman contimporan. Schiţe fidele de moravuri moderne ale centrelor mari europene. Interesantă desfăşurare şi una din cele mai originale şi din cele mai îngrijite puneri în scenă. (2 părţi).

Peripeţiile unui copil, scene foarte humoristice.

Tipuri şi coafuri japoneze, scene şi vederi de călătorie.

Hoţ fără voe, scene comice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite.

Noul program viitor se reprezintă mîne seară, Vineri 7 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer.

Epitropia Generală
a
Casei spitalelor şi Ospiciilor
Sf. SPIRIDON DIN IAŞI

Face cunoscut că în ziua de 3 Octombre 1912 s'a fixat termenul de concurs pentru ocuparea definitivă a posturilor vacante de interni la spitalele pendinte de această casă a posturilor care conform budgetul vor fi disponibile.

Concursul se va ţine în Camera Colegiului medical din spitalul central, conform regulamentului de concursuri în vigoare.

Domnii studenţi în medicină care voesc a concura sunt invitaţi să se presinte la această Epitropie cu cel mult zece zile înainte de termen cu cerere inscrisă şi insoţită de actele prevăzute în regulamentul pentru concursurile posturilor medicale publicat în Monitorul Oficial No. 236 din 27 Ianuarie 1912.

No. 7053 4 Sept. 1912

Telegrame
Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 6 Septembrie

❑ Firul special telefonic a binevoit a se deranja între Tecuci şi Mărăşeşti, aşa că n'am putut convorbi azi cu corespondentul nostru din Bucureşti.

Obstrucţionismul din Ungaria

Budapesta.—Deputatul Aubiny din partidul muncei a provocat la duel pe colegul său Smercasani, din partidul popular, în urma şedinţei de eri de la Cameră. Deputatul Smercesani a mai fost provocat la duel şi de colegul său Szasz din partidul muncii.

Deputatul Czuna, din partidul Iusth a fost provocat la duel de baronul Born, tot din partidul muncei.

Tratativele de pace

Constantinopol.—Consiliul de miniştri a deliberat despre raportul delegaţilor otomani, însărcinaţi cu convorbirele oficioase de pace, dar în special s'a deliberat despre ultima propunere italiană.

Consiliul nu a putut lua nici o hotărîre.

Situaţia în Ungaria

Buda-Pesta.—Dintre deputaţii opoziţionişti, cari au fost trimişi eri în faţa comisiunei de imunitate, 50 au fost excluşi pentru 30 şedinţe, iar 10 pentru 15 şedinţe.

Următoarea şedinţă a camerei va avea loc după seziunea delegaţiunilor.

*

După amiază peste 300 de studenţi au manifestat pe stradă pentru deputaţii din opoziţie. Nu s'a întîmplat nici un incident.

*

Din cauza manifestaţiunilor anunţate de socialişti, trupele, jandarmeria şi poliţia au fost consemnate azi pe diferite puncte ale oraşului.

*

In Bulevardul Elisabeta un foc de revolver a fost tras asupra poliţiei, care a şarjat şi risipit pe manifestanţi.

*

La ora 8 seara, circulaţia tramvaielor a fost suspendată din cauza manifestaţiunelor.

Multe becuri de gaz şi geamuri au fost sparte de manifestanţi.

Sere focuri pe revolvere au fost trase în contra jandarmilor.

Pînă acuma 28 persoane, dintre care 2 poliţişti, au fost transportaţi la spital.

S'au operat 150 de arestări.

Un nou atac al italienilor

Roma.—Agenţia Stefani află că generalul răsboiului, a telegrafiat din Derna, că eri, inamicul inaintînd spre posiţiunile italienilor, a îndreptat un atac în direcţia coastei Aronne.

Duşmanul a fost respins.

Italienii au avut 61 morţi şi 113 răniţi.

Totalul morţilor turci trece de o mie.

Bandele de Malisori

Salonic.—După ştirile trimise aci de valiul din Scutari, bande numeroase de malisori ameninţă oraşele Scutari şi Durago. Trupele trimise sînt considerate ca neîndestulătoare, prin urmare valiul din Soutari a rugat pe Ibrahim Paşa, care se găseşte în Ueskub să ceară şefilor arnăuţilor să trimiată 4 sau 5000 de arnăuţi ca întăriri. Situaţia ar fi gravă. Detaliile lipsesc, comunicaţia telegrafică e întreruptă.

UN PARASTAS

Kiev.—Azi s'a făcut aci un serviciu solemn pentru aniversarea morţei fostului prim ministru Stolopin O coroană a fost depusă în numele Ţarului.

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

PIERDUT Un portofel de piele galbenă conţinînd hîrtii de afaceri, poliţe, un abonament pe C. F. R. cl. II-a şi un cek asupra Băncei Iaşilor
Cine le va aduce la d. Ch. Fawer din str. Ghica-Vodă 59 va primio bună recompensă.

Din *cauza plecărei din Iaşi se află de vînzare casele din strada Asachi No. 2, compuse din 5 camere cu 2 antreuri, sufragerie, bucătărie, camară antreluţă, ceardac, grajd, şură, beciu petruit, apă, canal, lumină electrică, sonerie etc.*

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIŢIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală
D. Lernovici, str. Zagravilor 41

GIMNAZIUL
„Moritz şi Betti Wachtel" Iaşi
Str. Sărăriei 147—Imobil propriu

Invăţămînt secuudar după programa statului.
Elevii depun examenul de fine de an, în şcoală, în faţa unei comisiuni oficiale.
Curs suplimentar de comptabilitate, începînd cu clasa a doua.
Muzeu de istorie naturală şi laboratoi chimico-fizic.
Corpul didactic compus din membri ai şcolilor statului.
Inscrierile se fac în cancelariă şcoalei de la 10 August.
DIRECŢIUNEA

Institutul Liceal de Domnişoare
„HUMPEL"
din Iaşi

Cu începerea anului şcolar viitor 1912—1913, întrînd în al 41-lea an, va continua sub conducerea aceleaşi asociaţiuni compuse din: d-na Elena C. Meissner cu d-dii: C. Meissner, Gh. Musteaţă, I. Paul, I. Praja, C. Praja, I. Rallet şi Gh. C. Vellea.
Acest institut cuprinde:
1) Un curs primar complect cu limbele franceză şi germană obligatorii.
2) Uu curs liceal complect după programa liceelor de băeţi, cu divisiunile necesare în cursul superior.
3) Un curs liceal modificat după programa şcoalelor din străinătate, pentru domnişoare ce nu aspiră la diploma de stat.
Curs de piano, vioară, pictură şi dans
Prospecte se trimit la cerere.
Inscrierile încep la 1 August 1912.
Cursurile încep la 15 Septembrie 1912
Directoară, **Ada d'Albon**

CLINICA BOALELOR DE OCHI
Doctor C. Miclescu
Oculist operator
— Str. Ştefan cel Mare No. 6 —
In ograda caselor Kahane succ.
Consultaţiuni de la 3—6 p. m.

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.
Str. Lăpuşneanu 11 bis.

TEATRUL NAŢIONAL

Compania Lirică de operă şi operetă
ARTIŞTI ASOCIAŢI
Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU
Va începe seria de reprezentaţii
Vineri 7 Septembrie 1912
Cu marele succes al trupei
VICE-AMIRAL
Operetă în 3 acte de Ziehrer.

Vor urma apoi:

Sîmbătă	8 Sept.,	*Soldatul Viteaz* (Der Tapfer Soldat).
Duminică	9 „	*Sînge Vienez* (Wiener Blut).
Luni	10 „	*Valsul Iubirei* (Liebeswalzer).
Marţi	11 „	*Fifi în Automobil* (Autoliebchen).
Mercuri	12 „	*Vice Amiral*
Joi	13 „	*Ţar şi Teslar* (Tzar und Zimermann).
Vineri	14 „	*Valsul Vienez* (Wiener Valzer) Mare Balet.

Preţurile Locurilor: Loja 16, 18, 20 lei, Fotoliu Banca I — III 4 lei, Stal Banca IV—X 8 lei, Banca XI—XIX 2 lei, Banca XX—XXII (studenţi) 1 leu, Balcon I—II 2 lei, Balcon III—IV 1.50. Galeria 1 leu, Loja Balcon 8 lei.

Inscrierile pentru bilete la Agenţia Teatrală *„Carmen Sylva"* (Librăria Iliescu) Piaţa Unirei.

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

întreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru Romînia prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 poliţe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din Romînia.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;

Asigurări pe caz de viaţă şi deces în conbinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Nesnulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru Romînia, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(foastă strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ŞI STICLE

LA MAGAZINUL DE STECLARIE „LA PORTUL BRAILA"
Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi
FOST ACKERMAN

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Cervalgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari se resistă tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In dina cea d'antaiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o usurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1684 Sîmbătă 8 Septembrie 1912

Zvîrcolirile neputincioș lor

Cei de la guvern sînt pururi aceiași. In slăbiciunea lor se dau la tot felul de intrigi ca doar-doar or putea pescui în apă tulbure.

Pentru guvernamentali are ființă o sperietoare. De și noi am dus lupta necinstită și neleală contra liberalilor și i am atacat în ceea ce e mai scump omului, în *cinstea* lor, cu toate acestea noi tot lor voim să le dăm succesiunea puterii, căci pe ei îi recunoaștem de drept succesorii noștri la putere și cînd a fi și a fi ca să ne demitem de la putere noi tot pe ei îi vom recomanda.

Acest fel de a vedea evident că pleacă din ura și turbarea lor contra șefului nostru. Ei tăgăduesc și acum dreptul șefului nostru de a guverna o zi în numele ideei conservatoare; nu voesc în ruptul capului ca un altul de cît unul din elita boerească să aibă direcțiunea partidului și deci putința de a guverna în numele ideii conservatoare.

Pentru boerii de rasă e o chestie vitală de a rementînea discuțiunea în sînul, mai ales cînd este vorba de a se dirigui afacerile interne ale unui partid. Orice ar ceda, să-i iai sînge cît îi vrea; să-i tai din carne cît îi vrea; să-l martirizezi, să-l istovești, numai de ciolanul sfînt să nu te atingi.

Cînd l'ai atins la os sare ca mușcat de năpîrcă și nababul i-a dat cu bagaje cu tot în mîna d-lui Carp numai ca osul sfînt al diriguirei și ducerii steagului să fie date pe mîni de boeri.

Și atunci guvernamentalii în ura lor și în teama lor, că le-ar putea acăpara direcțiunea partidului fac salturile cari îi descopere cît sînt de falși în toată acțiunea lor politică și cum ar lasa tot terenul luptei lor numai să salveze pentru ei direcțiunea viitoare a partidului.

In acest scop ei cred a se folosi de unele rezerve și retiențe în purtidul liberal. Ei văd de pildă că fruntași ca Emil Costinescu, Toma Stelian, chiar Spiru Haret stau în o vădită expectativă și de aici deduc că ar fi o luptă surdă în sînul diriguitor partidului liberal în ceia ce privește conducerea partidului în pasul în care a intrat șeful partidului liberal.

Ei dorese cu ori ce preț să facă o ruptură între cele două opoziții și dacă la noi văd că nu pot urzi intrigi, autoritatea șefului fiind deplină și încrederea în el a partidului și mai deplină, apoi scotocesc lucrurile la liberali ca doar-doar ar arunca și naște bănueli.

Omul slab și neputincios inventează totul ca doar i-ar merge și și-ar acoperi slăbăciunea sa. Așa și cu guvernul. El vede că nu mai poate merge din o mie și o sută de motive. Cu toate acestea ce pierde el dacă se va pune să urzească intrigi.

Prilejul se ivi. D. Emil Costinescu fu primit la Palat în audiență de Rege.

Repede fu inventat motivul, că d. Costinescu duce la Rege dorința cercurilor oculte liberale spre a arăta Regelui că partidul liberal e gata de a lua puterea, și că în urma misiunei tainice a unui fruntaș guvernamental la Paris—d. Marghiloman — d. Carp ori d. Maiorescu va consimți a se retrage de la putere recomandînd pe d. Ionel Brătianu.

Intriga însă n'a prins. E un obiceiu ca toți sfetnicii Măriei Sale, cînd se duc sau se întorc în străinatate și se prezintă Regelui—bătrînului nostru Rege—să-l vază și să-i comunice impresii. Regele prin obiceiu reține mai totdeauna la dejun pe foștii săi sfetnici.

Așa a fost și cu d. Emil Costinescu. Ba ceva mai mult. D. Costinescu se ducea la Palat și cu o misiune politică, însă nu acea dorită de Carpiști, să facă intrigă la Palat, și ca să arăte Regelui că *armistițiul* acordat de opoziție ajunge la termen. Cu luna lui Octombrie se începe la noi viața politică. La 15 Noembrie începe a lucra parlamentul și că dar situația anormală creiată de guvern e tot aceiași ca și în Martie, ba mai rea.

Pentru eșirea din această încurcătură a comunicat d. Costinescu *întreg* partidul liberal *de acord* cu șeful său cere o schimbare de regim și cum forțele conservatoare grupate în jurul șefului democraților, sînt și mari și destoinice a aduce în țară starea normală, ca să se *temporizeze* toate raporturile, e vremea ca Coroana să încredințeze puterea șefului democraților.

Ceia ce a comunicat d. Emil Costinescu nu e ceva nou, sunt aceleași lucruri spuse Regelui din Ianuarie, înainte de a se cloci guvernul d-lui Maiorescu, i s'au spus în Martie, în Maiu și *pe cît se știe* chiar Regele e convins că ori-ce combinație de guvern cu d. Carp în frunte sau pusă sub directa d-sale diriguire nu va putea aduce liniștea, căci organele administrative vor fi dublu influențate în aceasta. Numai o schimbare radicală în direcția viitorului guvern va asigura Coroanei un guvern tare și omogen; va restabili normalul între partide și va da țării o guvernare rodnică cu un guvern muritor.

Suntem la încheerea sfîrșitului și peste 3 săptămînii lucrurile se vor limpezi. Iar intrigile vor cădea toate, pentru a arăta țării că atunci cînd nu mai ai ce face te apuci de intrigi.

***

Arbitrarul legiuitor

Opinia **a reprodus după** Ordinea **un articol în care se discuta arbitrarul legiuitor dela noi și se arăta că hotărîrile în afacerea tramvaelor, cu prilejul cărora s'a cîștigat principiul că judecătorii au dreptul să pipăie constituționalitatea legilor, este menit să pună capăt arbitrarului Camerilor legiuitoare.**

Ziarul francez al d-lui Marghiloman, pe care lucrul se pare că l'a atins direct, publică lun lung articol prin care ne răspunde printr'o teorie constituțională din cele mai puerile.

La Politique **e de părere că până acum puterea legiuitoare avea la noi o mărginire, prin faptul că singur în constituția noastră—lucra neexact—Coroana are dreptul să refuze sancțiunea legilor, și că chiar prin acest fapt puterea legiuitoare e nemărginită.**

Erezie constituțională! Cînd însuși Coroana e un factor iresponzabil în stat, cum de poate ea mărgini răspunderea Parlamentului? Iar ca dovadă că La Politipue **bate cîmpii... constituționali e însuși faptul că Coroana a sancționat, ne răspunderea ministrului respectiv, legea tramvaelor, pe cari apoi Justiția a înlăturat-o ca neconstituțională.**

Dar mai îndrugă La Politipue **cu mărginirea răspunderei Parlamentului de către corpul electoral—teorie care e și mai barocă de cît cea cu Coroana.**

Dar, în definitiv, încearcă oameni o scăpare—dar nu se poate.

Sistemele Schlesinger-Ianovici

Există, la Berlin, o onorabilă firmă Schlesinger, care posedă un mare stok de doritoare de a se mărita, toate infirme, cocoș te, oarbe, oloage — dar cu zestre mari: cu cît te mai cocoșată sau mai fără de picioare, cu atît dota crește în sute de mii de mărci.

Pe lumea aceasta sunt destui învinși în lupta pentru existență și destui, cari vor să existe în belșug fără luptă. Așa că ofertele lui Schlesinger n'au rămas fără răspuns: sute de oameni sănătoși s'au arătat gata să ducă la sfintele altare—cocoșatele din Brazilia, oarbele de pe malurile lui Missisipi și neumblătoare din preajma cataractelor Niagara—cari sunt neumblătoare fiindcă, dintr'o scăpare de vedere, firea a uitat să le dea picioare.

Firește, marfa cu dota descrisă de Schlesinger nu există de fapt. Totul se reduce la o escrocherie zisă genială, constînd în trimiterea ofertantului de a lua în căsătorie pe o cocoșată—a unui pachet ramburs, care odată scos de la poștă, arată că nu conține nimic.

Actualul guvern al Romîniei a învățat ceva dela Schlesinger. Existînd printr'un provizorat, neînțeles și prelungit, tolerat cu condiția ca să nu se redeschidă parlamentul—guvernul acesta publică zilnic proiectele de legi ce le va prezenta în viitoarea sesiune parlamentară.

Cele mei de seamă „reforme" sunt privitoare la finanțe. Pe cînd ministrul de finanțe stă exilat la Piatra N., refuzînd să participe pînă și la „importante" consilii de miniștri—impozitele se scad strașnic pe socoteala ministrului aproape neexistent.

Ca să se prezinte corpurilor legiuitoare un proiect de importanța reformei unora din impozite, proiectul trebue să aibă, în prealabil, avizul favorabil al guvernului. Dar cum ministrul resortului respectiv preferă să stee la Piatra, sau, cînd se află la București, să stee în casă, cine a prezintat „marele proiect".

Aci ie aci. Avem și noi, în Romînia un Schlesinger, care se numește Ianovici. In loc de mirese oloage, d. Ianovici are, în depozit, proiecte, cari, asemenea mireselor berlinezului, n'au picioare nici cap. Sunt simple fantezii, menite să înșele lumea, căci actualul guvern nu va redeschide Camerele, nici alt guvern nu le va redeschide în formația lor actuală.

Precum Schlesinger escrochează lumea cu rambursuri fictive, guvernul actual, prin d. Ianovici, operează la fel cu „degrevările".

Guvernul ocult triumfă

Petiția de strămutare aruncată de d. Dobrescu la Casație în preziua judecării procesului cu societatea de tramvaie, poate fi considerată ca un triumf al guvernului ocult în potriva cabinetului oficial al țării.

In adevăr dorința cabinetului Maiorescu și al d-lui C. C. Arion în special, era ca procesele tramvaelor să și urmeze cursul lor normal și să se isprăvească cît mai curînd. Dovada că așa este, e că procesul cu Ministerul de Interne s'a isprăvit înainte de vacanță. Nu tot ast fel a mers însă lucrurile și cu procesul primăriei.

D. D. Dobrescu este sluga plecată a d-lui Marghiloman și din cuvîntul d-sale nu esă. Or d. Marghiloman are tot interesul ca politica d-sale să se perpetue, dacă nu la ministerul de interne, cel puțin la Primăria Capitalei. Iar d. Dobrescu, care ține să satisfacă pe fostul său șef, încurcă mereu trebile la Primărie.

Iată de ce zicem că noua amînare a procesului cu comuna, e un triumf al guvernului ocult.

Barometrul Grecinist

El este iarăși la furtună mare. Noi cunoaștem secretele acestui barometru: furtună mare se numește „de închiriat moșia Stînca", Cînd aceste patru cuvinte lapidare apar în *Evenimentul*, împrăștiate în toate coloanele și pe toate coloanele, după sistemul „complimente de la Radivon"—să știți că ie furtună mare la grecinești, că șeful „distinsul fruntaș"—ie supărat și că este invadat de gînduri diplomatice.

„De închiriat moșia Stînca". Să nu credeți că acesta este un anunț. De ar fi anunț ar glăsui mai complect: „de închiriat moșia Stînca, situată în apropiere de Iași, în întindere de... a se adresa la proprietar, orașul, strada.

Lapidar s'ar putea spune: „de închiriat insulele Corfu"—ar fi de prisos indicarea proprietarului. Dar ceia ce pare anunț în *Evenimentul*, este, de fapt, un comunicat asupra situației. Domnul Grecianu are dreptul să-și zică: de va rămîne guvernul așa cum este, cu miros de morgă—eu nu voi intra în minister; de se va face concentrarea—iarăși nu—fiind-că boerii doresc concentrare fără triumfători"; vor veni takiștii, eu nu voi reuși în alegeri și atunci adio „popularitate de fer".

De aceea, foarte supărat, d. Grecianu comunică „de închiriat Stînca"—dar rămîne președintele sindicatului „marilor agricultori" din județul Iași — alături cu d-nii C. Negruzzi și C. Cerkez.

Vrea să arăte d. Grecianu că, sătul de politică, s'a hotărît să dee moșia cu arendă și să plece în străinătate.

Acum, iarăși, barometrul grecinist ie la furtună. „Distinsul fruntaș" ie amărît, pe cînd fruntașii fără distins dinainte înnoată în fericire: primarul dansează toată ziua pe pernele trăsurii; primul său ajutor ieftenește traiul cu cîntarul de lemne — pe cînd, între chinare negre, semnul întristării, *Evenimentul* publică pe toate paginele „de închiriat Stînca".

Bietul „distinsul nostru fruntaș".

OAMENI ȘI LUCRURI

Pe altarul jocului

Dacă în centrele bine populate ale Statelor-Unite înfloresc speluncele obscure de jocuri - civilizatele state europene, începînd cu acele anglo-saxone nu se lasă mai pe jos. După o publicațiune periodică engleză — bine documentată — nn amator de sporturi, londonez, a pierdut, în una din zilele aceste 80,000 de franci la bacară, iar un Peer fu.. ușurat de 300,000 de lei într'o singură săptămînă. In Anglia se înregistrează—ca și aiurea—că femeile dau un contingent enorm victimelor jocului. Autorul articolului afirmă că sunt londoneze bogate, cari pierd cîte 2,000 pînă la 10,000 pe zi!

Frigurile acestea ale jocului bîntue așa de mult în straturile cele mai de sus ale societății britanice, în cît foarte numeroase femei nu se mai pasionează pentru nimic altă-ceva. Crupierii și întreprinzătorii caselor de joc realizează averi fabuloase, cei dintăi ca factori esențiali în ale jocului, ceilalți pentru... neplăcerile sentimentale ce îndură, de oare-ce se expun a fi descoperiți de agenții polițienești cari, se pare, nu sunt totdeauna înțeleși cu dînșii, ori părtași la cîștigurile lor.

Patima jocului în Anglia — e unul din acele aspecte, pe cari d. Ion Botez nu le-a însămnat în interesantele d-sale observațiuni, făcute în mijlocul civilizației de acolo.

A propos de joc și de autorități polițienești s'a întîmplat o mică tragi-comedie nestimă, acum de curînd, în Ostanda. Procurorul van Brugge pătrunse, însoțit de geandarmi într'o sală unde se juca ruleta și bacara. O adevărată panică cuprinse pe cei de față,—cu deosebire femeile. Acestea se repeziră la ferești și strigară „ajutor". Li se deteră scări, ca să poată scăpa. Se crezu în vecinătate că e vorba de un incendiu.

..Unde sunteți, romantice vremi, cînd femeile fugiau numai pe scări de frînghie în nopțile cu lună plină. ori încălecînd pe cai înspumați,—alăturea de adoratorii lor îndrăzneți, lăsîndu-se furate de tineri și visători amanți!...

Sunt penibile detalii, în acel studiu, asupra jocului în Franța, unde Statul încasează peste cinci-zeci de milioane pe an, din impozitul impus caselor tolerate. Cîte există însă neștiute, ori sub egida polițiilor!...

Dar în Germania? Abia acum cîte-va săptămîni se ruină și se sinucise strălucitul avocat berlinez Michaëlis, sacrificînd o carieră splendidă și rentabilă.

Iar explicarea tuturor acestor stranii fenomene ale vieței moderne?

Moderne, fiind-că antichitatea cunoștea jocurile olimpice, iar nu jocurile de hazard. Tocmai într'această schimbare stă pricina. Cei vechi nu prețuiau banul,—cum se face astăzi—drept unicul factor atotputernic în societate.

Va fi și plictiseala și trebuința de varietate, ori de distracții; dar e, mai cu seamă, iubirea banului în fondul acestui sport și acestei pasiuni, care este—jocul.

E adînc înrădăcinată ideea că numai avuția face fericirea; numai bogăția dă dreptul la stimă și la avantagii sociale. Drumul spre țara norocului îl străbatem călărind pe... vițelul de 'aur; în sufletul fie-căruia trăește speranța că norocul — orb cum e — va trebui să rătăcească și spre dînsul, avînd chipul banului. Și sub această singură față apare tuturora norocul,—mamă vitregă a virtuții. De aceea nu e de mirat că jocul la noroc a viețiat omenirea pînă în măduvă.

E omenirea banului, în care nu se cere *nimic* altă-ceva, ca să stăpînești totul. Un poet satiric a spus-o cîndva foarte plastic într'o strofă germană:

Nur getanzt, und nur gesprungen
Um des gold'nen Kalbes Glast.
Keiner fragt *wie* du's errungen,
Ieder fragt nur *was* du hast.

...Jucați dară, cît puteți,—dar cîștigați

Rodion

O ȚARĂ MODEL

II

Pămîntul Elveției e numai munte și podiș. De l-am netezi, cum netezim făina în baniță, ar fi de 4 ori mai nalt de cît pămîntul Europei, presupuindu-l și pe acesta netezit peste tot. Ne așteptăm deci la un aer rece și umed. Numai ici, colea pe văile adăpostite și în vecinătatea lacurilor celor mai întinse și mai adînci crește via, porumbul și pomii roditori ai Mediteranei.

Ba soarta a fost și mai vitrigă față de Elveția, cînd ținem seamă, că Germaniei i-a dăruit cel puțin *metale, cărbune și deschidere la marea. Elveția n'are nici atîta. Stîncile sale de piatră și sare și cele cîte va izvoare minerale n'au un preț deosebit*, precum e lesne de înțeles. Și de jur împrejurul ei stau popoară puternice și doritoare de cuceriri teritoriale. Ce-i rămîne deci locuitorului atît de strîmtorat, ca s'o ducă de azi pe mîne? Codrii de pe coastele munților trebue lasați neatinși, să ție calea bolovanilor de piatră și omăt, ce se rostogolesc de sus căci, prea dese și grele pagube și nenorociri au suferit în trecut satele și tîrgurile aflătoare la poale. Pînea strînsă de pe ogoare abia ajunge pe 2 luni, 1/6 din an. Doar fînețele și pășunele sunt destule, cam 1/3 din întreaga întindere a țării. Locurile pentru nutrețul vitelor acopăr poalele munților, pătrund în poenele și luminișurile pădurilor, ese la gol dincolo de 1900 m. înălțime, și mai urcă încă 600—700 m. De la 2500—2600 m. e prea mare frigul, de aicea rămîne plesuvă stînca, ori stă îngropată în haina vecinic rece a omătului și gheței. E multă sărăcie, precum vedem, și totuși valoarea negoțului cu streinătatea dă Elveției al III rang pe lume. Singura Olanda și Belgia o întrec, pe cînd state mari ca Englitera, Germania, Franța, vin la rînd în urma Elveției, neapărat proporțional cu numărul locuitorilor. Să întreabă cetitorul nedumerit, ce poate vinde această țărișoară peste graniță, și cu ce plătește mărfurile aduse din afară, ca să aibă așa înfloritor negoț?

Sgîrcenia pămîntului l'a făcut și pe om sgîrcit. Cine să naște în nevoe prețuește altfeliu banul, de cît cel ce plutește în avere, de cum a deschis ochii pe lume. Spiritul de economie îl stăpînește pe Elvețian atît în căsnicie, cît și în viața publică. Poartă haine simple și eftine, și să ferește de jocurile de noroc, care l-ar putea ademeni să-și risîpească avutul, ba chiar a făcut și legi, ca să îndepărteze pe alții de la ispită. La simplicitatea și curățenia obiceiurilor din viața familiară, să adaogă cumpăneala în administrarea banului public. Funcționarii sunt puțini și plătiți cu lefuri mici. Președintele republicei abia primește atît, cît un președinte al curții de apel din țara noastră. Ba unele persoane din vechea aristrocațime șvițerană vor să servească gratuit, numai pentru onoarea de a fi în fruntea treburilor. Pe aiurea cheltuesc statele milioane și miliarde pentru fortificarea locurilor primejduite, sau a celor care ar înlesni înaintarea oștirilor către inimic. Guvernul elvețian a înțeles că munții din țară, cu stîncile lor prăpăstioase, cu strîmtorile și potecele lor ascunse le oferă nenumărate puncte lesne de apărat, căci la cuceriri în afară nime nu gîndește. Nici armată în căzărmi nu găsesc cu cale să ție, ci numai din cînd în cînd sunt chemați tinerii pe cîte-va zile pentru reînprospătarea exercițiilor militare. In schimb s'au răspîndit pînă și la sate societățile de gimnastică și tir cu serbările lor în onoarea celor ce să disting. De aceia s'au și făcut vestiți trăgacii șvițerani. Scapă astfel budgetul țării de cea mai grea povoară, ce apasă pe spinarea celorlalte state europene; cetățenii n'au nici ei grijă de a plăti impozite mari, deci și traiul lor să ușurează mult.

Același spirit de a reduce cheltuelile pînă la limita posibilă, îl caracterizează pe Elvețian și în viața economică. Cum ar fi putut el răzbate în marea piață a lumii cu mărfurile sale scumpite de drumul cel lung, cînd nevoia îl silea să aducă din țări străine nu numai bumbacul, mătasa, lîna, pe care mai la urmă și vecinii le cumparau tot de peste marea, dar pînă și ferul, cărbunele, pe care Germania, Belgia, Englitera, le au la ele acasă, adică în apropierea fabricilor. S'au gîndit atunci, pentru a efteni transportul să lucreze și să vînză mărfuri, mici prin volumul lor și ușoare la cîntar, dar scumpe la preț, pentru valoarea lucrului, a muncii puse în ele. Mai întreaga industrie șvițerană poartă pecetea aceasta: Ceasornicărie, instrumentele de precizie, juvaerurile, mătăsăria, dantelele, jucăriile sculpturile în lemn, toate sunt mici și

TIFOSUL, HOLERA
și toate bolile intestinale (diareea dizenteria, colita, apendicita) etc. se tratează cu
Lactofermentul ROBIN
Aprobat de Serviciul Sanitar Superior.
Se găsește zilnic proaspăt în Laboratorul Dr. ROBIN
București 5 str. I. C. Brătianu.
Provincie 5 Lei 2 flacoane franco.

ușoare, dar cer mulți bani, ca să le poți căpăta. Pînă și lăptăria, una din cele mai mănoase ocupații ale Elveția nului, a redus dimensiunile produselor, nu numai pentru a le păzi de stricăciune, dar și pentru a economisi din cheltuelele drumului: lapte condensat, făină de lapte, șocoladă, toate sunt forme economice de adaptare la nevoile în care să găsește mica republică din inima Europei.

Și în altă direcție ese la lumină aceiași preocupare. Să știe că o parte însemnată din cheltuelele, ce apasă asupra obiectului fabricat, pus în vînzare, provine de la combustibil. Munții Elveției sunt alcătuiți din pietre de toate vrîstele, numai cărbunele să găsește rar și puțin de tot. Ani de zile industriașii l-au cumpărat din Germania, Franța, etc. pînă s'au hotărît într'o bună zi să pue la lucru căderile de apă, care la dînșii în țară să află fără număr și de o putere nemăsurată și neîntreruptă, datorita troenelor și ghețarilor de la obîrșia torentelor. Prin căderea apei capeți electricitatea, deci putere motrice, lumină și căldură, deosebit că o poți trimete pe sîrmă la sute de chilometri, pentru a o întrebuința din nou ca forțe motrice, lumină sau căldură. Guvernul central, după ce a dovedit o prevedere plină de înțălepciune. prin răscumpărarea căilor ferate de la deosebitele companii, voește și el să înlocuiască cărbunele prin electricitate, așa în cît torentele Alpilor, dînd suflarea vieței fabricilor și punînd în mișcare trenurile, purtătoarele de bogății, vor deveni pentru organismul economic al Elveției, ceia ce sunt inima și plămînul pentru organismul omenesc.

I. Constantinescu

August, 1912

CRONICA OENOLOGICĂ

Sulfitarea culesului

II

I. Sulfitarea simplă. — Sulfitarea constă în stropirea culesului înainte de începutul fermentației cu o soluție de acid sulfuros, metabisulfit, bio-sulfit, sulfofosfat sau altă sursă de acid sulfuros.

De obiceiu cel mai întrebuințat dintre produsele mai sus menționate e metabisulfitul de potasiu. Vom îngriji ca să-l cumpărăm în cristali, iar nu în pulbere, acesta din urmă avînd o valoare mult mai inferioară. Deasemenea nu se va întrebuința acest produs decît în soluție iar nu sfărmat sau în pulbere, pentru următoarele motive:

1). In cazul cînd metabisulfitul se împrăștie peste cules sub formă de cristalii, solvirea acestora cerînd un timp îndelungat, mustul neconținînd în întregime doza necesară de acid sulfuros, va intra imediat în fermentație.

2). Metabisulfitul netopit tinzînd să cadă la fundul căzei de fermentație, repartiția de acid sulfuros în masa culesului e absolut neegală, se produc ochiuri în cari metabisulfitul nu poate pătrunde. In aceste părți acidul sulfuros nefiind prezent spre a împedeca acțiunea fermenților, fermentația se va declara în mod spontan tinzînd să cuprindă întreaga zăcătoare.

Pentru aceste motive întrebuințarea ori cărui derivat de acid sulfuros *în soluție* apoasă e absolut recomandată. Soluția de metabisulfit [1]) se face dizolvînd într'o balercă prevăzută cu o canea sau într'o damigeană cantitatea în grame de metabisulfit în de 12 ori atîta cantitate de apă.

Să presupunem de exemplu că vroim să sulfităm în proporția de 10 grame de metabisulfit (5 grame de acid sulfuros) pentru 100 kilograme de cules sau 13 gr. pentru un hectolitru de vin făcut. (Presupunem că pentru a obține un hectolitru de vin, avem nevoe de 130 kg. de struguri). Să presupunem că avem de preparat o soluție pentru a trata 1000 de hectolitri de vin; care va fi cantitatea de apă și metabisulfit necesară pentru prepararea soluției? Cantitatea de metabisulfit necesară va fi în cazul acesta de 13 × 1000 = 1300 grame = 13 kilo. Inmulțind 13000 prin 12 vom obține 13000 × 12 = 156000 sau rotund 160 litri de apă necesari pentru topirea celor 13 kilograme de metabisulfit.

In cazul cînd vom întrebuința o doză mai mare de bisulfit ca cea de mai sus, răspîndirea ei peste masa culesului se va face treptat. Prima parte, maximul 10 grame metabisulfit pentru 100 kilograme, (de obicei 5—6 gr.) struguri se va respîndi de la începutul mustuitului, iar restul treptat, treptat după începerea fermentației, avînd grija ca după fie-care adaos de metabisulfit să aeresim mustul timp de 2—5 minute. Mai mult, un nou adaos de metabisulfit nu va avea loc decît după ce cada va intra din nou puternic în fermentație după ultimul adaos.

Cînd în locul metabisulfitului se 'ntrebuințează acid sulfuros licid, se va prepara o soluție apoasă a acestuia, de preferință de 50 sau 100 gr. acid sulfuros pentru un litru de apă.

Intrebuințarea bisulfitului, a sulfosfatului etc. are avantajul de a înlătura toate aceste preparații preliminare.

Dozele de acid sulfuros ce se întrebuințează variază cu temperatura culesului. Cu cît temperatura culesului e mai ridicată cu atît acidul sulfuros se perde mai ușor în timpul fermentației, cu atît strugurii sunt plini de microorganisme vătămătoare unei buni vinificații, cu cît mai mult suntem nevoiți a mări doza de metabisulfit ce o întrebuințăm. Temperatura culesului variază nu numai de la regiune la regiune ci și de la an la an.

Pentru a cunoaște temperatura mijlocie al unui cules oarecare se va introduce un termometru în primul ciubăr ce sosește dimineața la teasc și se va adăuga acestei temperaturi 2 grade. Pe de altă parte se va ține seamă că temperatura optimă de evoluție a fermentaților e de între 25° și 30°. Experiența a dovedit că următoarele doze sunt necesare pentru o bună sulfitare, ținînd seamă de temperatura culesului:

1). Pentru vinificarea în roș:

Temperaturi	doze pentru 1 hectol. vin	
	acid sulfuros	metabisulfit
— 15°	8 gr.	15 gr.
16°—20°	10 „	20 „
21°—25°	15 „	28 „
26°—	18 „	36 „

2). Pentru vinificarea în alb:

Temperaturi	Doze pentru 1 hect. vin	
	acid sulfur.	metabisulfit
— 15°	10 gr.	20 gr.
16°—20°	13 „	25 „
21°—25°	18 „	35 „
26°—	23 „	45 „

II. Sulfitarea cu însamînțare.—Sistemul sulfitărei simple a culesului este incomplect prin faptul că, neputînd adăuga *de odată* întreaga cantitate de acid sulfuros fracțiunea adăugată la început poate fi nesuficientă pentru a distruge diverșii fermenți vătămători unei fermentații normale.

Adăugînd însă deodată *întreaga* doză de acid sulfuros, mustul sufere o adevarată pasteurizare, acțiunea ori-cărui ferment vătămător fiind complect înlăturată. Pentru a pune în fermentație un asemenea must n'avem decît să-l însemințăm cu o cantitate oare-care de fermenți în stare de multiplicațiune. Insemînțarea se poate face:

a). Cu o maială *(pied-de-cuve)* artificială preparată din struguri aleși. Iată cum se procedează: se pune la cules într'o parte a viei ferită de ori-ce drum, în partea cea mai curată și unde via e mai sănătoasă, strugurii cei mai copți, absoluți curați, fără praf sau glod și din varietățile cele mai bune.

Din aceștia se prepară un must ținînd seamă de toate condițiunile de curățenie. Din acest must se ia de atîtea ori o cantitate de 2 litri, cîți hectolitri de cules vrem să însemințăm. Acest must se așează într'un vas curat acoperit cu o pînză curată de sac la o temperatură de 25°—30° și i se adaogă de la început o primă doză de 0,1 gr. metabisulfit la litru. De la început toți fermenții vătămători sunt selecționați de fermenții eliptici cărora se datorește fermentația sănătoasă; fermentația ce o vom observa plecînd e datorită numai fermenților eliptici. Indată ce observăm această fermentație se va adăuga din nou o cantitate de 0,1 gr. metabisulfit la litru, se va amesteca mustul iar după 12 ore se va mai adăuga încă aceași cantitate de metabisulfit. Sistemul acesta de preparare datorit lui Andrieu are asupra acelui, de a nu se adăuga prima doză de acid sulfuros decît după apariția fermentației, avantajul de a adormi afară de levurele eliptice, toți ceilalți fermenți avînd astfel posibilitatea unei selecțiuni absolute. Să nu se uite însă a menține în tot timpul fermentației temperatura optimă de 25°—30°. Acest sistem al maialei din struguri aleși e superior celui de sulfitare simplă și e recomandat de Mathieu chiar ca superior ori cărui altul. Critica ce se aduce acestui sistem e că, unele din microorganismele aduse de struguri se pot întîmpla să reziste dozei adaose de acid sulfuros la început și astfel să iee și ele parte la fermentație, consumînd zaharul fără însă a-l transforma ca fermenții eliptici, în alcool.

Pentru acest motiv se recomandă al douilea sistem de însemînțare acel al fermenților selecționați. Din lucrările lui Lavoisier, Boulley, Leuvenoeck, Cagniard-Latour, Schwann, Liebig, Pasteur, Büchner, s'a ajuns la concluziile că:

1) Fermentația e datorită unei lumi de infiniți mici, cuprinzînd un număr enorm de specii, operînd în mediuri prielnice de transformări chimice și particulare pentru fie-care specie.

2) Fermentația alcoolică diferită după substanțele supuse fermentației, (struguri, prune, mere, etc.) este rezultatul traiului unui micro-organism special, *fermentul*, deosebit după fie-care substanță supusă fermentații; mai mult, pentru aceeași fermentație alcoolică, de vin de exemplu, avem specii deosebite de fermenți a căror acțiune fermentescibilă e mai bună sau mai rea.

3) Germenii fermenților se găsesc pretutindeni în natură și nu se dezvoltă decît atunci, cînd găsesc condițiuni prielnice speciale fiecărei specii de fermenți.

Fermentația prin ajutorul levurelor selecționate înseamnă fermentația provocată printr'o singură rasă de fermenți, spre deosebire de fermentația cu maială din struguri aleși, fermentație spontană a mustului, datorit prezenței în el a diferite rase de fermenți, fermenți numiți de obiceiu salbatici. Experiența de laborator a dovedit că într'un must fermentînd spontan (în mod natural) se găsesc cel puțin 9—10 rase de fermenți dintre cari numai 2 sau 3 sunt de o aptitudine și putere fermentescibilă absolută, celelalte fiind mai mult sau mai puțin salbatice. Acești fermenți, *selecționați*, sunt dați în comerț de diferite case comerciale, precum institutul Pasteur, La Claire, La Littorale (Roos), Martinand și Rietsch etc.

Avînd la îndemînă asemenea fermenți, preparăm un must ca mai sus adică, pentru fie care hectolitru ce va fi însemînțat, luăm o cantitate de două litruri de must; acest must e încălzit pînă la fierbere, lăsat să se răcească pînă la 30° și cînd a atins această temperatură, i se adaugă mai întăi 50—60 mgr. de metabisulfit pe litru, ia apoi fermenții selecționați. Indată ce un început de fermentație se face perceptibil se adaugă din nou o doză de 100 mgr. de metabisulfit și după 12 ore încă o doză de 100 mgr. După o trecere de timp de alte 12 ore, cînd această maială e în plină fermentație putem păși la însemînțarea culesului, stropind strugurii pe măsură ce intră la zdrobitor și după ce mai întăi au fost stropiți de odată cu soluția întreagă de metabisulfit. (Vezi sulfitarea simplă).

Nu trebue de uitat că sulfitarea trebue totdeauna întovărășită de un complect amestec al mustului pentru ca acest amestec al acidului sulfuros cu masa mustului să fie făcut în mod absolut omogen.

In modul acesta, de sulfitare întovărășită de o însemînțare cu fermenți selecționați, vom avea totdeauna un vin sănătos, repede terminat de fermentat, cu a ½ grad de alcool mai mult ca „vinul martor", mai ușor de limpezit, într'un cuvînt un vin de o valoare comercială superioară.

Dr. I. PISOVSCHI

[1]). Prin «metabisulfit se 'nțelege în oenologie totdeauna metabisulfitul de potasiu.

Litere-Științe-Arte

Deschiderea stagiunii.—De fapt noua stagiune a teatrului național se deschide pentru marele public în astă seară Vineri, cu *Vice-Amiral*, operă comică în 3 acte și un prolog de C. Milöcker.

Stagiunea propriu zisă — toată lumea știe—începe în a doua jumătate a lunei Octombrie. De astă dată, știm, ea se anunță solemnă și interesantă prin faptul că se va relua repertoriul regretatului Caragiale.

Dar marele public se preocupă, în realitate, mai puțin de felul reprezentațiilor —din punctul de vedere dramatic—de cît de gradul lor de atracțiune, Judecînd după noile decoruri ce ni se promit și chiar după oarecari spectacole anunțate, stagiunea teatrului național va fi variată și atrăgătoare.

Dar pînă una, alta—lumea iașană, dornică de spectacole, dornică de distracții, se va grăbi să se folosească de prilejul ce-i se oferă de a se amuza—prin sosirea celor două trupe de operetă, a d-lui Al. Bărcănescu și a d-lui C. Grigoriu.

E de prevăzut că „Vice-Amiralul" va face un bun început și va inaugura o serie de frumoase seri de artă.

*

In Capitală se va deschide teatrul Comoedia cu piesa lui Tristan Bernard „Le petit café".

Aceiași piesă a fost tradusă în vacanță de Rodion pentru teatrul din Iași unde va fi jucată în Noembre.

*

Apropos de „Petit Café" traducătorul bucureștean a făcut o confuziune gramaticală traducînd titlul cu „Cafeneau mică". Titlul francez nu arată proporția cafenelei, ci numai intențiunea de a o alinta, de a-i aplica un epitet de drăgălășenie.

Tradus ad-literam titlul pierde înțelesul și farmecul.

*

In Italia se așteaptă, cu deosebire, montarea unor operete nuoi,—s'ar zice că va fi numai un sezon de operetă.

Așa se anunță: „Bricehino di Parigi" cu muzica de Mortanari din Livorno, „La moglie candida", muzica de Leban și Loro din Triest; „Polesca la Zoccolaia" cu muzica de Firpa, din Genua, „La favola della principessa" de Amedei; „Yvonne" de Virgilio Ranzato; „Gran Monde" de Maestrul Dannecker, „Il duco di Compègne" muzica de Lanar.

Mai sunt în preparație: „Domino Lilla" de Culliver și „Războiu amorului" de A. Curci, un virtuos italinn stabilit la Berlin.

*

STRUNA ZILEI

UN SCHIMB FATAL

Apele Prutului, în retragere, au aruncat încă două cadavre, victime ale inundațiilor recente.

O Prutule, tu rîu salbatec
Umflat de uri, umflat de ploi,—
Ne iei locuitorii teferi,
Ne dai cadavre înapoi!

INFORMAȚIUNI

Din cauza serbătoarei de mîine Nașterea Maicii Domnului, (Sf. Maria), numărul viitor al „Opiniei" nu va apare de cît Luni la orele obicinuite

In vagoanele de seria A | B, care merg direct de la Iași și de la Pașcani la Constanța cu trenurile 2 din Iași și 18 din Pașcani, în legătură la Mărășești, Tecuci, Barboși și Fetești cu trenurile 28, 160, și 139, nu vor avea dreptul să călătorească decît acei călători cari vor avea bilete pentru Constanța.

Urcîndu-se în aceste vagoane la trenurile sus indicate, călătorii cu bilete pentru altă stație mai apropiată decît Constanța, vor plăti imediat la urcarea în vagon taxa de la stația lor de destinație, considerată după biletul cumpărat și pînă la Constanța, eliberîndu-li-se cuvenitul bilet de taxă suplimentară.

Simțindu-se atins de o polemică literară din *Viața Romînească*, d. Radu Rossetti a acționat în judecată, înaintea juraților din București, pe d-nii profesori C. Stere și dr. I. Cantacuzino, directorii revistei essne.

Eri s'au prezintat la liceul militar din Iași noii bursieri, semi bursieri și solvenți.

D. ministru Lahovari, care a sosit azi dimineață în localitate, părăsește în astă seară orașul.

Funcționarii căilor ferate din localitate, vor da zilele aceste un banchet, în onoarea d-lui Iordănescu, șeful stației, avansat sub-inspector.

Aseară o ploaie torențială urmată de grindină a căzut asupra orașului.

Grindina a cauzat mari pagube mai ales la viile de la Galata.

P. S. S. Antim Petrescu, vicarul Mitropoliei, împreună cu mai mulți preoți au plecat azi dimineață la Mihalășeni, unde va sfinți o biserică.

Don Mirabolante interpretat de Niculescu-Basu

Prima reprezentație a companiei lirice condusă de d-nii *Bărcănescu* și *Frank* va avea loc la Teatrul Național în seara de Vineri 7 Septembrie cu frumoasa *operă comică* **Vice-Amiral** a compozitorului *C. Millöcker* cu rolurile principale ținute de către doamnele **Virginia Micicra**, *V. Graur*, *E. Vasiliu* și domnii *Ghimpețeanu*, *Niculescu-Basu*, *Ionescu*, *C. Tanase*, etc.

Sîmbătă în *matineu* se va juca **Suzana** și Duminecă tot în *matineu* **Dragoste de Țigan.**

Biletele la librăria Iliescu.

In procesul Vernescu-Fișer, Inalta Curte de Casație, a stabilit jurisprudența următoare:

Pentru ca un arendaș să poată ține în arendă o moșie a unui singur proprietar, ori cît de mare ar fi întinderea ei și chiar dacă ar fi compusă din mai multe trupuri, trebue ca acele trupuri pe lîngă că să necesite o unitate de exploatațiune, dar încă să constitue și o încorporare de fapt, astfel că dacă trupurile de moșii ale unui proprietar ar fi separate între ele priutr'o moșie aparținînd altui proprietar, ele nu mai pot fi arendate aceluiași arendaș dacă întinderea lor depășește suprafața de 4000 hectare, pe baza legei din 12 Aprilie 1908, deși ele au făcut obiectul unui singur contract de arendare și în intenția proprietarului au fost considerate ca o singură moșie.

D. Hălăceanu a făcut o propunere comunei, de a canaliza străzile I. C. Brătianu și George Mîrzescu, rămănind ca să i se acorde dreptul de a încasa taxele pe apă, de la proprietarii din aceste străzi, pînă la acoperirea sumei ce o va cheltui cu canalizarea.

Propunerea va veni în discuția consiliului comunal.

Dela 1 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		50
Caș și urdă dulce		1.80
Brînză de munte în Burduf		3.00
Ouă proaspete	8 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.30, oca		0.40
Struguri pentru masă		1 leu kgr.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Casinoul din Constanța
MARI ATRACȚIUNI DE SENZATIE
SERBARI DE ZI ȘI DE NOAPTE
TEATRU de comedii romînesc sub direcția d-lui DAVILLA
TEATRU de Comedii francez
TEATRU de varietăți și MUSIC-HALL
ORCHESTRA de virtuosi sub direcția d-lui REYNAUD din Montecarlo
Cei mai celebrii artiști de pe scenele Europene
Restaurant și Terase de Consumațiuni
MARI SERBĂRI—FOCURI DE ARTIFICII SPLENDIDE
MEETING DE AVIAȚIUNE
CURSE DE CAI — CURSE DE REGATE
Toate atracțiunile marelor casinouri din lume

ULTIME INFORMAȚIUNI

Mîine Inalta Curte de Casație, secția a 3-a, va judeca cererea de strămutare a procesului, cerută de Primiria Capitalei.

Această secție a Casației, se compun din d-nii C. P. Petrescu, președinte și P. Ionescu, D. G. Tăzlăuanu, Gh. Flaișlen, T. Crivăț, A. Suciu, Em. Anastasiu, Al. Hinna și St. Micalescu, membri.

Se face cunoscut institutorilor și învățătorilor, că Ministerul luînd avizul consiliului Permanent de Instrucțiune a hotărît, ca în cazurile de cereri de concediu pentru boală, să se aplice dispozițiunile art. 177 din regulamentul legei pentru învățămîntul primar, adică învățătorii să prezinte certificatul medicului de plasă, iar institutorii pe al medicului de dispărțire, sau al medicului primar de oraș. Certificatele, care nu vor îndeplini aceste condițiuni, nu se vor lua în samă.

D. V. Boroianu, normalist cu diplomă, a fost numit învățător suplinitor la școala Hîrtop. jud. Suceava.

Domnul Anibal Ghețu învățător Broșteni (Suceava), se detașează pe ziua pe 1 Septembrie 1912 la școala din Butea (Roman) post III-lea.

Ministerul a acordat un congediu de 2 luni D-rei Elena Virgolici, de la școala din comuna Iagna, jud. Roman.

— D-ra Sultana Ștefanovici învățătoare din Plopeni, a obținut un concediu de o lună, fiind suplinită de d. Popescu cu 4 cl. liceu.

— D-ra Virginia Sebastian, învățătoare din Poeni Iași, a obținut un concediu de 15 zile fiind suplinită de preotul I. Gheorghiu.

Incercare de sinucidere.—Elevul Dimitriu Alexandru, din clasa I-a a școalei sperioare de comerț, a încercat să se sinucidă astă-zi dimineață, din cauză că a fost respins de la examenul de corigență — la matimatici.

Dimitriu, care locuește la sora sa d-na Proca, strada Brândușa, a plecat de a casă astă-zi dimineață la orele 6 — și, spre a se sinucide, s'a refugiat într'o alee a „Eternității". Descoperit după detunătura de foc, Dimitriu în loc de a fi transportat la spitalul Pașcanu, care se află în imediată apropiere, a fost dus la secția V, supus unui lung interogator, și apoi abea dus la spital.

Se speră că tînărul elev va scapa cu viață.

Zilnic se aduc la institutul antirabic din localitate, oameni mușcați de cîni turbați. La Bîrlad domnește o adevărată epidemie de cîni turbați, și se pare că administrația de acolo nu i-a nici o măsură.

In special Bîrladul a făcut ca numărul cazurilor constatate la institutul antirabic din localitate, să întreacă cu mult pe cel de la institutul Pasteur din Paris, într'un timp egal.

Inaugurarea pavilionului pentru boale de copii, rîdicat în Curtea spitalului central al sf. Spiridon, va avea loc Duminică la 10 dimineață.

Solemnitatea va fi urmată de un banchet, oferit de domnul colonel Langa, din donația căruia s'a rîdicat acel pavilion.

Se știe că d. A. D. Xenopol a fost invitat de către d. Djevelstrk, directorul unei mari publicații, de a scrie un studiu istoric asupra romînilor în această publicație.

D. Xenopol va face să apară acel studiu și în romînește.

Din cauza lipsei de magazii mărfurile, din vama Iași stau nedescarcate de mai bine de o lună jumătate,

Astăzi diminiață d. controlor fiscal Gheorghiu, a constatat, la debitul de băuturi spirtoase dela Hotel Traian, o contravenție la legea licențelor.

S'a declarat epidemia de febră tifoidă, în comuna Tomești, și una de anghină difterică în comuna Mogoșești.

Colegiul universitar din București, se va convoca în primele zile ale lunei Octombrie, spre a alege un alt nou rector.

Domnul Franghia, ministru de lucrări publice bulgar. va veni zilele aceste în țară, spre a vizita posturile din Constanța și Sulina.

Ca exemplu al activității ce desfășoară Camera de meserii, ajunge să arătăm, că din 1036 cazuri de accidente de muncă, camera a rezolvit numai 9, restul urmînd să aștepte încă multă vreme, pînă să le vie rîndul.

Un prefect atins de infirmități incurabile.

D. căpitan Anibal Teleman, din regimentul 7 calarași, a fost trecut în poziție de retragere, pentru infirmități incurabile.

D, Anibal Teleman este prefectul jud. Fălciu.

O escroacă.

O individă necunoscută, pusă în negru, cu voal des pe față, umblă din prăvălie în prăvălie și din casă în casă, dîndu-se de văduva Caragiale și cerînd să-i se cumpere bilete la o pretinsă reprezentație de cinematograf, în sala Bragadiru.

Escrocheria fiind evidentă cerem poliției să urmărească pe escroacă și s'o aresteze.

Consistoriul superior bisericesc a fost convocat pentru 26 Septembrie.

Cuvioasa sa maica Eufrosina Rusu, însoțită de d-ra Paula Popescu directoarea școalei de țesătorie din Agapia și maica Emilia Racliș din Varatic, au sosit în localitate, aducînd frumoasele covoare și pînzeturi lucrate de călugărițe în acele mînăstiri—pentru a fi expuse și vîndute.

D. N. Popescu, student în drept, a fost numit supraveghetor la școala de arte și meserii din Iași.

D. controlor Cogălniceanu, va fi numit șef de gară la Pașcani, în locul d-lui Armășescu mutat la Iași.

Eri, în timpul marei furtuni, un docar cu doi cai, în care se aflau administratorul moșiei Cilibiu, a fost surprins de tramvai în valea străzei Tatarași, aproape de secția polițienească.

Din fericire cei doi oameni au putut sări la timp din docar; unul din cai a fost ucis și docarul sfărîmat.

Distribuirea orelor de la șc. Normală „V. Lupu".—Pr. I. Andriescu, Religia 11 ore, clasele I—V.

Gh. Ghibănescu. L, Romînă, III a, IV a, V, VI, 12 ore.

M. Panaitescu. Romînă, I b, II b, III b, IV b, 16 ore. Istoria I a, 2½ ore.

I. Mitru. Istoria și Datoriile II a, III a, IV a, V, VI, 9½ ore.

C. Meisner. Pedagogia și Practica, 21 ore.

Neagoe Popea. Geografia, II a, II b, III a, III b, IV a, IV b. V, 14½ ore.

Lucian Roiu. Geografie, I b, Higiena V; 7 ore la Seminar Șt. Naturale, 2 la șc. Comercială Superioară, total 13 ore.

C. Ionescu. Șt. Naturale, I a, I b, II a, II b, III a, III b, V. Geografia I a, 14 ore.

Cădere D. Șt. Fizico-chimice, III a, III b, IV a, IV b; 5 ore la Seminar; 15 ore.

Manoliu Gh. Matematica, II a, III a, IV a, V, VI, total 11½ ore,

Nestor M. Matematica, I a, I b, III b, IV b, total 15 ore.

Burghelea Ilie. Gimnastica, toate clasele 9 ore. Desen, I a, II a, III a, III b, IV a, IV b, V, VI, 13 ore, total 22 ore.

Crudu D. Caligrafia, I a, I b, II a, II b, III a, III b. Desen, I b, II b, total 14 ore.

Ionescu D. Muzica vocală, I a, I b, II a, II b, III a, III b, total 12 ore.

Teodorescu T. Muzica vocală, IV a, IV b, V, VI și corul general; are și 9 ore la Seminar; total 16 ore.

Moian Iosif. Lucrul manual, toate clasele; are și un ajutor învățător; total 20 ore.

Barbu M. Violină, toate clasele și 2 ore ansamblu; total 12 ore.

N. Cojocariu. Practica agricolă, 15 ore, la toate clasele.

Dr. Müller. Medicina populară, VI și la Liceul internat medic al internatului, 3 ore.

Petrovan Vasile. Istoria, I b, II b, III b, IV b, total 10 ore.

Manoliu Radu. Romînă și Pedagogia, I a, II a Romîna. Pedagogia IV a, total 9 ore.

Paul Ballo. Comptabilitatea, V, VI, 2 ore.

In astă seară profesorii Șc. Normale „V. Lupu" se adună în conferință spre a lua cunoștință de noul orar și distribuirea orelor pe clasă și a da lista cărților didactice. Intrunirea se face în saloanele cercului didactic.

Plecarea trupelor.—Trupele din localitate, au fost azi dimineață inspectate de comandanții de companii.

La ora 4 regimentul 13 Ștefan cel Mare a fost inspectat de către d. colonel Cernătescu.

*

Mîine dimineață, la orele 8, trupele pleacă spre Vaslui. In seara de 8 spre 9 vor cantona la schitul Ducăi.

Luni trupele se vor întoarce în Iasi, unde vor rămînea o zi, pentru ca a doua zi să plece spre cîmpul de manevre.

Construcția școalei frobeliană din strada Socola, face progrese și se crede că această clădire, va fi terminată încă în cursul acestei toamne.

Cheltuelile cu întreținerea școlei, vor fi acoperite de soc. femeilor ortodoxe.

Escadroanele 7 și 8 roșiori au părăsit azi dimineață localitatea și în 4 trenuri au plecat spre Brăila, unde vor rămînea pînă la 20 Septemb.

In această zi vor pleca la Medgidia, unde au loc manevrele regale.

Imbarcarea s'a făcut în cea mai perfectă ordine.

CLINICA BOALELOR DE OCHI
Doctor C. Miclescu
Oculist operator
—Str. Ștefan cel Mare No. 6—
In ograda caselor Kahane succ.
Consultațiuni de la 3-6 p. m.

Judiciara. — Comercianții faliți Kaufmann și Barbalat, au fost depuși de judele instructor.

— Curtea de Apel s. I a respins astă-zi apelurile vestiților hoți de cai Plust, Popa, Nacu și ceilalți. Ei au ramas, condamnați la pedepse variind între 1—5 ani.

— Curtea s. I a respins apelul lui Gr. Blendea, comerciant falit din Trg. Neamț.

— Camera de punere sub acuzare a pus în libertate pe V. Țîrdea, din Botoșani, deținut pentru atentat la pudoare.

— La s. II-a a Casației se judecă astăzi recursul lui Nathan Wachtel din Iași contra sentinței trib. Iași s. I-a, care a calificat de crimă de omor fapta lui Wachtel, pe camera de acuzare o calificase de simple loviri.

Iată noul program cinematografic Pathé-Frères, care se reprezintă astă-seară Vineri în Sala Circului Sidoli:

Cavalerul spaniol, splendidă nuvelă însuflețită.

Christiania (capitala Norvegiei), scene și vederi de călătorie.

Iubire sinceră (Amour vrai) film danez de mare artă. Din seria filmelor lungi teatrale. In rolul principal apare d-ra Clara Wieth, steaua scenelor scandinave, celelalte roluri sunt interpretate de compania dramatică a teatrului regal din Copenhaga. (2 părți).

Tasmania pitorească (insulă aparținînd Australiei), scene de excursiuni.

Noul ziar însuflețit „Eclair-Journal", cea mai recentă apariție.

Povestea unui pardesiu, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite.

Noul program viitor se reprezintă poimîne seară, Duminică 9 Septemb. cu: O dramă în pădure (2 părți) — Pălăria miserioasă, scene comice, etc.

Mîne Sîmbătă matineu la 4 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfărîmate" dramă în 2 părți. cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer.

Liceul particular
„Profesorii Asociați"
Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași
Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.
Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.
Preparații de 2 clase într'un an
Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2
Se primesc și interni în condițiuni speciale
Prospecte la cerere
Director, **Titus G. Patrioiu—Iași**
Profesor

Telegrame
Telegrafice și Telefonice

București 7 Septembrie

Firul special telefonic continuă a fi deranjat, așa că nici azi n'am putut convorbi cu corespondentul nostru din București.

Duelurile din Budapesta

Budapesta.—Din 7 dueluri provocate de evenimentele de eri la Cameră, două s'au aranjat. Trei provocări vor fi urmate de eșire pe teren, la alte trei tratativele continuă.

Un duel cu pistolul a avut loc între deputatul Ruderang și Zlinsoki. S'au tras gloanțe fără rezultate. Deputații Rubini și Szmrecsany s'au bătut cu sabia. Primul a fost ușor rănit la tîmpla dreaptă. Martorii lui Racovski au refuzat să dea satisfacție deputatului Rubnay.

*

19 din persoanele rănite în cursul exceselor de eri seara se află—încă—la spital, toate au fost rănite cu lovituri de săbii.

Trupele și jandarmăria au fost retrase. Politica asigură liniștea.

Principele Carol la Hamburg

Hamburg.—A. S. R. Princpele Carol al României după ce a vizitat halele de emigrare ale companiei Hamburg-America și cheiurile ligei levontului a primit invitațiunea de a lua masa pe bordul vasului Erymantos al ligei. Apoi principile însoțit de consilierul intim von Iacobi, a făcut o plimbare pe Elba cu un Iacht automobil pînă la Blankentu.

O căsătorie princiară

Viena. — Azi dimineață, a avut loc în casteiul Wallon, de față fiind Impăratul Francisc Ioset și familia Imperială, căsătoria arhiducesei Elisabeta Franciska cu contele Woldburg.

Tratativele de pace

Constantinopol.—Iikdam desminte știrile zicînd, că poarta ar fi primit anexarea Tripolitaniei și că ar cere menținerea suveranității otomane la Bengazzi cu autonomia provinciei. Din potrivă delegații italieni sunt acei oare au propus autonomia cu un rezident italian. Poarta a găsit propunerea inacceptibilă.

Consiliul de miniștri va lua în curînd o hotărîre definitivă și va da instrucțiuni noi delegaților otomani.

*

Ministerul de externe desminte știrea „Alimdar" cum că consiliul de miniștri ar fi hotărît să rupă mijloacele de pace și să recheme pe negociatori, din potrivă tratativele continuă și sunt pe cale bună.

*

Bruxelles.— Un corespondent al ziarului „Etoil Belge" a intervievat pe Hamid Nesimi, deputat turc, membru al uniunei interparlamentare, deliberînd actualminte la Geneva, Hamid a declarat că nu speră că guvernul turcesc actual va putea încheia pace cu italienii.

Hamid este convins că nici o forțare nu se va lua.

TEATRUL NAȚIONAL
Compania Lirică de operă și operetă
ARTIȘTI ASOCIAȚI
Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU
Va începe seria de reprezentații
Vineri 7 Septembrie 1912
Cu marele succes al trupei
VICE-AMIRAL
Operetă în 3 acte de Ziehrer.
Vor urma apoi:
Sîmbătă 8 Sept., *Soldatul Viteaz* (Der Tapfer Soldat).
Duminică 9 „ *Singe Vienez* (Wiener Blut).
Luni 10 „ *Valsul Iubirei* (Liebeswalzer).
Marți 11 „ *Fifi în Automobil* (Autoliebchen).
Mercuri 12 „ *Vice Amiral*
Joi 13 „ *Țar și Teslar* (Tzar und Zimmermann).
Vineri 14 „ *Valsul Vienez* (Wiener Valzer) Mare Balet.
Prețurile Locurilor: Loja 16, 18, 20 lei, Fotoliu Banca I — III 4 lei, Stal Banca IV—X 8 lei, Banca XI—XIX 2 lei, Banca XX—XXII (studenți) 1 leu, Balcon I—II 2 lei, Balcon III—IV 1.50. Galeria 1 leu, Loja Balcon 8 lei.
Inscrierile pentru bilete la Agenția Teatrală *„Carmen Sylva"* (Librăria Iliescu) Piața Unirei.

Vițe de vie altoite
Calități superioare, selecțiune garantată și sparanghel d'Argenteuil, se găsesc de vînzare la D-na O. Popovici, Sărărie 93, Iași sau la dl. Hulchiver, bancher, str. Ștefan cel Mare 29.
Relațiuni a se cere în scris.

De vînzare
Cu prețuri avantajoase, diferite mobile, ca, **un salon elegant** mobile străină, **un salonaș, un vestibul, un dormitor sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odaie de baie.** A se adresa la proprietar Dl. **Marcu luster**, str Carol 36 etagiul de sus, în fie care duminică de la 3-6 p, m. iar prima Duminică 9 a. c. numai de la 3—4 p. m.

AVIS DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR
Cele mai frumoase Noutăți ale Sezonului și toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul
„LA VULTUR"
Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e așa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucrușoare bune și frumoase și le vor cumpăra cu prețuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.
Poftiți dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin.

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 189, la Dl. Patersil.

La atelierul Domnișoarei T. GIUDICI din str. Păcurari 48, se efectuiază ori ce comenzi de croitorie cu prețuri convenabile. Comenzile se execută cu multă îngrijire și în cel mai scurt timp.
Se primesc eleve la învățătură și lucrătoare bune.

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.
Str. Lăpușneanu 11 bis.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spațioasă.*
Strada Cuza-Vodă 13

Școala Profesională de fete
„Hristache Zănescu"
Strada Cuza Vodă No. 22 (situată în centrul orașului), sub Direcțiunea
D-rei EUGENIA N. IONESCU
Școală pusă sub controlul învățămîntului profesional și particular al Ministerului Instrucțiunei Publice și al Cultelor Cuprinde: un curs profesional numai de 3 ani cu studii teoretice după programa statului.
Primește eleve externe cu plată a 10 lei lunar, iar în atelierul profesional de croitorie al acestei școale, se mai primesc încă gratuit 4—5 copile sarace silitoare și cu bune purtări, cari vor învăța numai teoria și practica lucrului. Asemenea se primesc absolvente practicante externe de la școalele profesionale ale statului, fiind salariate.
Inscrierele pentru eleve încep de la 15 August a. c. prin petițiuni însoțite de actul de naștere, actul de vaccină și certificatul de absolvire a patru clase primare.
Direcțiunea.

INSTITUTUL DE DOMNIȘOARE
Champelbert-Herovanu
Str. Bărboiu 19
Curs primar și secundar, limba franceză, germană, pianu, pictură și lucru de mînă.
Inscrierile de la 25 August a. c.

Din *cauza plecărei din Iași se află de vînzare casele din strada Asachi No. 2, compuse din 5 camere cu 2 antreuri, sufragerie, bucătărie, camară antreluță, ceardac, grajd, șură, beciu petrult, apă, canal, lumină electrică, sonerie etc.*

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIȚIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o carte postală
D. Lernovici, str. Zagravilor 41

GIMNAZIUL
„Moritz și Betti Wachtel" Iași
Str. Sărăriei 147—Imobil propriu
Invățămînt secuudar după programa statului.
Elevii depun examenul de fine de an în școală, în fața unei comisiuni oficiale.
Curs suplimentar de comptabilitate, începînd cu clasa a doua.
Muzeu de istorie naturală și laborator chimico-fizic.
Corpul didactic compus din membri ai școlilor statului.
Inscrierile se fac în cancelariă școalei de la 10 August.
DIRECȚIUNEA

Școala profesională de fete
Tereza Paraschiva
General Milicescu
sub direcțiunea d-rei E. VESBIANU
— Iași—Strada Albineț 5 —
Curs profesional cu programa proprie.
Se primesc eleve interne, externe și semi-interne.
De asemenea se primesc eleve care doresc să învețe numai teoria și practica croitoriei, precum și absolvente, care vor să facă practică fiind salariate.
Inscrierile încep la 10 August. Prospecte să trimet la cerere.
Direcțiunea.

TEATRUL NAȚIONAL
COMPANIA LIRICĂ
CONST. GRIGORIU
Deschiderea stagiunei
Joi 20 Septembrie 1912
cu opereta
FRUMOASA RIZETA
REPERTORIUL
Frumoasa Rizeta, Studentul Cerșetor, Dama în Roșu, Isbînda Dragostei, Dușmanul Femeilor, Păpușica, Sînge Vienez, Cîntecul lui Fortunio, Zîna Păpușilor (balet), Fifi în Taximetru, Gospodărie Poloneză, Piatra Neamț — Piatra Olt, Eva Vice-Amiral, Eva Modernă.
Bilete la „Agenția Maximovici".

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI • FABRICI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

„ANCORA"

ANKER

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 poliţe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.

Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende

Lei 1,086,25 63 | 100

Societatea „Ancora" inchee;

Asigurări pe caz de viaţă şi deces în combinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemenea toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc.

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
JOSEPH POPPER

Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ŞI STICLE

LA MAGASINUL DE STICLARIE „LA PORTUL BRAILA"

Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi

FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele*, *Gălămăile*, *Sciatica*. *Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* [illegible] *şi alte remedii.*

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă, în diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 6 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul-la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1685 Marți 11 Septembrie 1912

Din mijloacele asanăre

De cîți-va ani, maxima, *Unirea face puterea*, a găsit cea mai largă aplicare în țara romînească.

Societăți și asociațiuni de tot soiul, sau format în fie-ce oraș.

Congresele au ajuns la modă, ast-fel că, putem zice, că țara întreagă se găsește în plină mișcare de activitate economică, financiară și științifică, toți căutînd prin congrese și asociațiuni, să realizeze sau să obțină îmbunătățiri și avantaje în folosul clasei sau corporației ce reprezintă.

Intr'o așa atmosferă, un guvern al asănărei, nu putea rămînea la o parte. Ocazia era bine venită pentru a căpăta partizani, căci și capatarea partizanilor încă intră în opera asănărei.

Ministrul liberal, Emil Costinescu, în aprobarea d-lui Carp, făcuse imprudența a crea legea asupra monopolului băuturilor spirtoase, sub impresiunea teroarei de la 1907, ceia ce a dat prilej la alcătuirea cercurilor comerciale, cu menirea a protesta contra legei cîrciumelor și deci, contra ideilor fundamentale ale d-lui Carp, dar în același timp oferia o ocazie minunată asanatorilor a se întroduce în cercuri, ca să asaneze, făgăduind cîrciumarilor modificarea legei, sub simpla și neînsemnata condiție, a da voturile lor candidaților guvernului.

Fapta nu era tocmai cinstită, dar se asigura reușita în alegeri și acesta era lucrul de căpitenie pentru un guvern lipsit de popularitate și de încrederea țărei.

In fie-care lună asistăm la sfințirea unui steag, a unui cerc comercial din țară și fie-care sfințire, are cîte un nas de al oearmuirei, cari promite ceia ce de altfel se promite necontenit de doi ani de zile, că legea cîrciumelor se va modifica, că cîrciumarii vor ajunge să răsufle liber sub o lege conservatoare, creată de omul care nu găsea destul de severă legea liberală.

Cum cercurile comerciale sunt alcătuite numai din cîrciumari, deci din clasa negutitorilor cea mai expusă presiunei și șicanelor guvernului, osanale să rîdică guvernului care promite modificarea unei legi și promite violarea ei, în modul cel mai scandalos posibil, demn de conducătorii unui trib de sălbateci, nu de guvernul unei țări civilizate.

Bieții cîrciumari, cred în promisiuni ce nu se mai realizează și rîdică asanatorilor, fără să-și dea samă că devin rîdicoli și să expun la rigorile legei încă în ființă pe care o violează.

Cercurile comerciale din țara romînească pînă astăzi, sunt organele cîrcinmarilor asupriți de lege și înșelați de guvern. ele nu reprezintă comerciul țărei în întregimea lui, dovadă o găsim în organul lor, care nu suflă o vorbă apropos de tarifele vamale, în convențiunile și tratatele comerciale, de tarifele de transport, de chestiile de credit și altele, care n'au nici un raport cu comerciul de băuturi și cu promisiunile, emisarilor guvernului, pentru a face din cercuri oficine guvernamentale astăzi, deschizîndu-le calea de mîine tot la serviciul guvernului.

Cercul comercial de la Iași, mai fericit ca celelalte, se află în plină digerare.— Conducătorii s'au asanat cum au putut mai bine și acum digerează în liniște.

Numai singurul luceafăr, Martinescu, aleargă prin țară la ocazii de sfințiri de drapele, pentru a face cor sau a ținea isonul emisarilor guvernului, nașii steagurilor, purtătorii făgăduințelor celor bune.

Comerciul Iașului are fruntași conducători și apărători ai intereselor comerciale de tot soiul, pînă și chiar în regulata plată a polițelor; deci comercianții pot fi liniștiți, că marea operă a asanărei se întinde mereu și nu tîrziu va curge lapte și miere, pentru acei cu polițele protestate dar neplătite.

Nici odată ca acum, n'a fost nevoe de atîta desinfectare, pentru adevărata asanare.

Guvernul de mîine va avea mult de lucru pentru a restabili respectul legilor și a curăți atmosfera de viciul nașilor de steaguri, la societățile alcătuite din profesioniști, prea dependenți de puterea executivă.

Sarcina guvernului de mîine va fi nu numai grea, dar și însemnată, pentru că dator fiind a lua pilde din faptele guvernului de asanare și eftenire a traiului, va trebui că creeze legi și moravuri noui și să modifice legi, greșit alcătuite, care să purifice aerul și viața noastră publică și constituțională, înlesnind domnia legilor, libertatea conștiințelor, restabilirea valorilor morale și intelectuale, în viața publică, asigurînd asociațiunilor calea progresului normal fără nași ai steagurilor și emisari ai guvernului.

Partidului conservator-democrat, i revine sarcina a crea eră nouă, care să curăță atmosfera de viciile asanărei, dînd comerciului de băuturi libera lui practică și scoțînd pe cîrciumar de sub puterea organelor administrative, care, au făcut din cîrciumar un sclav, în loc de un cetățean, trăind într'o țară liberă. S'ar părea că libertatea comerciului e pomana guvernului, nu dreptul muncei omului.

Programul de guvernămînt al unui partid democrat și de progres, nu poate fi altul, de cît acela care va scoate pe ori ce alegător de sub puterea de aservire a statului.

Dacă luptele politice sunt folositoare și înălțătoare de spirite, nu e mai puțin adevărat, că persecuțiile și atingerea intereseler materiale ale cetățenilor sunt acte de sălbătăcie și rușine pentru timpul în care trăim.

G. D. Șerban

O nouă tactică

FAȚA de MAGISTRATURĂ

Ziarele guvernamentale au înjurat magistratura în bloc; imediat după ce au cunoscut hotărîrile în chestia tramvaielor, se pare însă că presa regimului și a dat seama de întregul hidos al unei asemenea campanii și de aceia a adoptat o nouă tactică.

Acum nu mai injură magistratura, ci ia pe rînd pe magistrații, cari s'au rostit și cari urmează să se rostească în afacerea tramvaielor.

Cel mai înjurat e d. N. Bagdat, primul președinte al Curții de Casație. Pe ziua de eri însă, Epoca *l'a luat la rost și pe d. N. Schina, membru la Curtea de Apel din București și eșit la sorți pentru secția II, care urma să judece procesul dintre comună și societatea de tramvaie.*

Neaparat, înjurăturile Epocei *nu ne mai surprind. Ne-am deprins cu ele. Dar o prezicere: după 10 Septembrie, adică după ce secția III a Curții de Casație, se va pronunța, respingînd cererea de strămutare a d-lui Dobrescu,-* Epoca *va înjura și pe magistrații acestei secții.*

Ținem pariu.

Programul cel nou

„Epoca" a publicat programul financiar, pe care-l pretinde al guvernului. Programul în chestie nici nu e dat și nici nu e semnat de miniștri, ba nici nu spune „Epoca" că el va fi adus în desbaterile Parlamentului.

Să acceptăm însă așa zisul program ca fiind al guvernului și să ne oprim la conținutul lui.

Ceia ce-și propune guvernul Maiorescu, nu e nici o reformă, sunt cîteva degrevări, pe cari poate că le legitimează infloritoarea stare a finanțelor noastre.

Tot programul guvernului se poate realiza printr'un singur articol din bugetul general.

Și acum întrebarea e: aceste cîteva degrevări legitimează ele activitatea parlamentară a unui guvern? Se poate afirma că patru scăderi de taxe constituesc un program de guvernămînt?

Și apoi, cum sunt combinate aceste degrevări și în ce scop au fost ele anunțate?

Partidul, azi la putere, știe că parlamentul e osîndit la disolvare și că foarte curînd va trebui să se înfățișeze alegătorilor. Așa fiind, junimiștii au tot interesul să-și menajeze simpatii—de aceia au promis cîrciumarilor și funcționarilor suprimări de taxe, doar le vor da voturile din Octombrie.

Programul „Epocei" constitue un nou act de caracterizată demagogie. Prin demagogie au reușit să guverneze aproape doi ani, și tot prin demagogie cred ei că vor putea să-și asigure cîteva scaune în viitorul parlament.

LA SATE

Fiind-că tîrgoveții au înțeles politica d-lor Iorga și Cuza, dinșii își încearcă acum norocul la sate. Județul Suceava urmează, primul, să joace rolul de odinioară a pieții. Unii din Iași, cînd Iorga și Cuza erau preumblați în sunetul bietului „Deșteaptă te".

Eri a avut loc prima întrunire publică în Fălticeni, în scop de a se arata sătenilor, în carne și in oase, pe domnii Iorga și Cuza „singurii oameni din țară cu lumina puternică în minte și cu focul dragostei de neam în inimă și cu mintea insuflată de Duhul sfînt".

Astfel scrie textual la „Chemare". Dacă s'a spus la orașe că D-zeu, din peste cinci milioane de romîni, numai la doi a făcut dar duhul sfînt, numai doi sunt de treabă, iar tot restul hoți—de ce n'ar fi trecută baliverna și sătenilor?

Hazmodia n'a prins la orașe, nu va prinde nici la sate—dar este spre dovadă că nu avem guvern, ca s'a permis, așa hodoronc-tronc, ca incendiări să străbată la sate și, în toiul muncei cîmpului, să aducă sătenii la o întrunire publică.

Se vorbește țăranilor de „oameni vicleni, cari au tot interezul ca țara să rămîie în întuneric; li se vorbește despre salvatorul „program naționalist"—și uită adevărații vicleni, că pe cînd partidele politice, de ori-ce nuanță, s'au întrecut în drag pentru sateni, cei doi „apostoli" nici habar n'au de nevoile țăranului.

Domnii Iorga și Cuza n'au să spună nimic sătenilor—nici sătenii lor. Puși să semneze „adesiuni"—iată că țăranul romîn știe și franțuzește" — înșelați ca să vie la tîrg—dovadă este că, sub guvernul cadavru, agenții provocatori să preumblă slobod la sate.

Și precum, la orașe, acțiunea „naționalistă" a fost ră și dezastruoasă, în înțelesul că a distras pe elevi de la carte și a dat de lucră geamgiilor, la sate va fi la fel.

Acțiune bună nu poate face oameni cari nu știu ce vor și este prea învederat că domnii Iorga, Cuza, Buțureanu etc.—habar n'au ce urmăresc. Dar acțiune ră fac.

Este oare zor mare ca să se provoace începuturi de incendii la sate?

Excedentul Deficitului

După ce a constatat cu date oficiale la mînă, că soldatul mănîncă fasole de patru-cinci ori pe săptămînă, și că, pentru a'i se servi rația reglementară lui și cailor trupei, ar trebui adăugite în buget încă două-trei milioane—„Epoca" tresaltă de bucurie cînd află că, cu sistemul acesta, excedentul anului în curs se prevede a de aproape o sută zece milioane.

Și ageamie. „Epoca" adaugă, culmea delirului: acesta este un excedent pe care nu'l ating în anii cei mai buni, statele al căror buget e de miliarde!— par'că ar fi sau ar trebui să fie o legătură între cifra bugetului și excedentul ce se produce întîmplător, excedent care învederează întotdeauna o eroare de prevedere.

Dar cu sistemul junimist de a scăpa din vedere cheltueli indispensabile, excedentul se poate întinde ca gumilasticul—și dacă vrea guvernul poate să ajungă cu el cifra cheltuelilor. Căci în loc să prevază numai jumatate cifra reclamată de hrana-soldaților, n'ar vrea decît să suprime cu desăvîrșire această cheltuială... inutilă. Pe urmă să fi licențiat armata, să fi închis școalele, să fi dărămat bisericele —și cu chipul acesta, economiseau sutele de milioane cari încarcă bugetele de cheltueli. In cazul acesta excedentul, în loc să fie de o sută unsprezece milioane, ce astă-zi, ajungea să însumeze cifra aceasta plus sutele de milioane, cari se cheltuesc

Socoteala aceasta, care poartă pecetea lui Nastratin Hogea, se resfață în coloanele „Epocei" cu o lipsă de pudoare în cît nu știi cum s'o numești: ignoranță, farsă ori naivitate.

Dar, în sfîrșit, organul guvernamental mărturisind că soldatul e nemîncat, ne a spus ce *n'a făcut* regimul ca să ajungă la acest excedent, ar fi vremea, acum, să ne spuie din care act pozitiv al guvernului isvorăște excedentul acesta scandalos într'o vreme cînd pentru hrana soldatului e prevăzut numai jumatate din ceea ce era riguros necesar.

Cînd ne va da și această indicație, vom sta de vorbă asupra avantajelor acestui buget cu cîntec; pînă atunci continuăm să credem că excedentul junimist reprezintă în mare parte foamea soldatului —și astfel de subiecte triste n'avem dispoziție să tratăm.

OAMENI ȘI LUCRURI

DOUA SERI....

In viața operetei romîne a fost, acum cîți-va ani, un moment de eclipsă. Retragerea din teatru a Norei Marinescu a adus și curînda desființare a trupei însăși, din care a făcut parte tînăra și merituoasa artistă. Lucrurile s'au precipitat, mai mult de cît ar fi fost de așteptat. La început, cînd furăm onorați cu... invitațiile de nuntă, unii din noi — sceptici din fire — se mîngîiau:

— „N'o să țină mult. O să revină pe scenă..."

Dar vechiul dicton „On revient toujours à ses premiers amours" nu e chiar totdeauna adevărat. Sunt iubiri cari cîntăresc în viață mai mult de cît... cele dintăiu și de cît acele artistice. Dovadă că au urmat apoi, din partea foastei și simpaticei ingenue, invitații familiare, de altă natură, — care arătară că menagiul definitiv cimentat va rămînea... arta unică și favorită a cîntăreței în retragere.

Trupa de operetă a domnului Grigoriu, pe atunci încă subvenționată de Stat, ramase singura trupă organizată, singura pe care, rînd pe rînd, orașele țării căpătau favoarea de a o avea pentru cîteva seri, alcătuită din artiști de seamă, chiar dacă numai din puține „voci" în înțelesul medical al cuvîntului. In operetă voacea nu este tot deauna elementul esențial, uneori chiar e un element de a doua mînă.

Trupa d lui Grigoriu a făcut conștiincioase progrese, lesne de constatat [illegible] în an. E drept că la reprezentațiile ei au progresat și... prețurile locurilor, din cauză că sosirea trupei de operetă devenia un eveniment de artă și de senzație.

Lucrul era atît de adevărat, în cît pînă și presa era, de obiceiu, redusă la un rol foarte modest și la favoruri extrem de mediocre.

Dar eclipsa de care vorbirăm la începutul cronicei n'avea să fie de prea lungă durată.

In timp ce unii artiști de operetă se alipeau de teatru, — Niculescu-Buzeu între alții,—forțe nuoi se iveau și se recrutau pentru genul operetei. Din unii vechi membrii ai trupei Marinescu și din artiști noi se alcătuiră, pe rînd, mici trupe ocazionale, — iar la un moment dat luă ființă o trupă propriu zisă de operetă, sub direcția d-lui Alex. Bărcănescu. O inițiativă născută într'o zodie fericită, de oare ce dobîndi concursul d-lui Franck, un șef de orchestră de bine meritată reputație, un abil conducător care știe să disciplineze și să instruiască.

Ceea ce se vede și se aude acum la teatrul național — nu mai lasă urmă de îndoială. O bună trupă, o trupă completă, — a doua trupă „națională" de operetă — întru cît genul acesta se împacă în teatrele noastre, cu epitetul de „național" — își face drum și a pornit în cucerirea simpatiilor și încrederei. N'a pornit fără pregătire. Din potrivă. A călcat cu piciorul drept, prezentîndu-se — cel puțin așa cum ni s'a aratat în primele două seri cu „Vice Amiral" și cu „Soldatul viteaz" — înzestrată cu toate cele trebuincioase: repertoriu studiat, artiști merituoși — în frunte cu admirabila d-na Micioara — totdeauna în voace totdeauna în vervă, orchestră minunată, costume noue, ansamblu ales și — last not least — un început lăudabil de balet. In afară de aceasta are meritul de a fi fixat prețuri... democratice, lucru care îngăduie marelui public să se familiarizeze cu plăcerile operetei și lucru care explică abundența de vizitatori atît la ambele matinee cît și la cele două seri în care am putut lupta cu uriția timpului ploios, ca să luăm parte la spectacole. Ori fi fost alții și mai curagioși, înfruntînd intemperia de aseară, atrași de jocul amuzant al trupei...

Ne-am crezut datori a sublinia succesul încercării, chiar dacă nu relevăm aci meritele artiștilor în parte, deși ar fi cîte-va nume într'adevăr de pomenit.

Dar le cunosc toți acei cari au luat parte la reprezentații. Am ținut în primul loc, să accentuăm asupra posibilității — deplin dovedită astă-zi — ca să existe două trupe permanente de operetă în țară și să aducem inițiatorilor urările noastre de izbîndă, elogiul cel mai..... Frank — trupei și orchestrei.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

VI.

Biserica și Școala din Cobăla.— Am ajuns cu vorba la cele două așezăminte fundamentale ale neamului moldovenesc din Basarabia: școala și biserica.

In Cobăle sînt 2 biserici, una a sătenilor și alta ctitorie Catargiască; amîndouă de piatră. Biserica Catargiască din piatră e zidită la 1820 de P. Catargi, paharnicul, pe locul alteia mai vechi, cum dovedește piatra mormîntală cea mai veche Catargi aici. Sub poalele unui stejar bătrîn și pletos, de-l pot cuprinde în brațe abia 5 oameni, stejar sădit de pe vremea Cozmei, primul proprietar în Cobăle, și la margina zidului ogrăzei se găsește o lespede mormîntală cu inscripția: **„aici odihnește ro | aba lui Dumnezeu E | caterina Catar | giosa iar din Că | lugărie Elisaveta | monahia și au | răposat la anul | 1801. Ap. 16.**

Alte morminte Catargiești cu lespede de marmură și cu inscripția în rusește: *„Zdeasi | pocolsia prahu | rabi bojiei vă zemnomu bîtii colejcoi assersorși Ecaterini Catarji urojdennoi Panaita sconciavșisia 19 Fevrarea 1843 goda na 66 godu jiznii".* Aici se odihnesc rămășițele roabei lui D-zeu în viața pămîntească colejescoi asesoră Ecaterina Catargi, născută Panaiote, săvîrșită la 19 Fevr. 1843 în vrîstă de 66 ani.

Pietre mai nouă sînt a lui *Georges Ivanovici Catargi*, unul din cei 4 fii ai d-nei Olga Catargi, mort la 25 Fevr. 1905 în vrîsta de 29 ani (n. 1876, Febr. 12). Jalea și dragul mamei pentru cel dus a pus să se sape frumoasele vorbe din Apostol: „[illegible] 10), iar în textul rusesc al inscripției: „vosta nutu netleanni"—„se vor scula în nestricăciune". (Cor. I. XI. 53).

Intru în biserică; părintele bătrîn și așa de primitor — eram oaspete boerului și stăpînul moșiei—îmi arăta întăi arhiva bisericei, Condicile mitrice încep cu 1811, și merg neștirbit pînă azi. In anul 1910 dosarul mitrical arata în sat 116 nașteri, 26 căsătorii și 81 morți, deci un plus de populație de 35 suflete la o populație de 1227 suflete, din cari 635 băeți și 592 fete; iar în 1911 populația satului era 1267 suflete în Cobăla de sus și 1156 suflete în Cobăla de jos.

Pentru primii 5 ani găsim în condicile mitricale această mișcare: 12 nașteri în 1815/16, 10 nașteri în 1817, 19 în 1818, și 16 în 1819. Socotind registrele vedem că dacă azi la 2423 suflete se nasc 113, se cunună 26 și moc 71 poporani, ceea ce face o naștere la 20 de suflete, apoi și în 1815 populația Cobălei a trebuit să fie cam de 20 de ori mai mare ca numărul nașterilor, adică era de 200 suflete, nu mai mult.

In adevăr, nu sîntem departe de adevăr. In catagrafia Basarabiei făcută în 1817, venind la Cobăle constată că „Cobăla nouă are 77 barbați și 5 femei, iar Cobăla veche avea 85 locuitori; deci peste tot 160 de suflete. Mai cuprindea atunci cele 2 Cobăle, cea nouă a pah. Nec. Catargi, cea veche a paharnicului Petrachi Catargiul, cam 2618 fălci, iar în deseatine 3490, repartizate ast-fel: 120 fălci selište, 550 fînaț, 600 fălci de culturi, 600 fălci pășune, 2 mori de apă, 700 fălci pădure, 24 grădini, 12 fălci pădure, livadă a proprietarilor.

Afirmarea pr. Lașcu în broșura sa jubilară asupra Basarabiei din 1912 se adevereste pe toată linia în ceea ce privește sporul norodului Moldovenesc în curs de 100 ani; dar nu însamnă că aceasta e o urmare a alipirei Basarabiei la Rusia, ci iese din firea lucrurilor: stabilitatea așezărilor, lipsa de războae, de boli ucidătoare, de și în aceasta n'am fost scutiți nici noi pînă la 1864, iar Basarabia nici pînă astăzi.

De la arhiva mitricală am trecut la cărțile vechi moldovenești, și biserica ctitorială Catargiască are multe. Hramul bisericei e Probajnia (Schimbarea la față). Găsesc:

1) Evanghelie, ediția Iași 7270 (1762), legată în argint, fără nici o notă.
2) Octoih, ediția Chișinău 7370 (1862).
3) Molitfelnic pentru locuste și hultuit.
4) Litenii, (paraclis de mulțemire), tipărit Chișinău sub Gavril exarhul.
5) Slujba de mulțemire la ziua lui Alexandru Nevski și la ziua încheerei păci cu Șvezii. Chișinău.
6) Ictenii (a bis. din Cobăla de sus).
7) Ictenii la războiu. Chișinău 1855.

Cobăla de sus, Iulie 20.

8) Tropar și Condac. Chișinău 1862, rusesc-romînesc.

9) Izvodul întâiu de pomenirea peste an a curții imperiale.

10) Molebnic. Chișinău 1815. Dec. romînesc.

11) Octoih, 1752. (Paraclitiki) cu nota: „Acest ohtoihu lam cumpărat în 25 lei, eu robul lui Dumnezeu | Neculai Catargiul biv (vel | paharnic) .... | sfântului ierarh Nicolae ca să fie .... | întru ajutorul trupește și sufletește a tot neamul nostru | celor vii și celor morți, iar furându-l cineva să nu scape de giudecata sfântului | ierarh Neculai pînă nul va aduce, iar aducându-l să fie blagoslovit | de sfinția sa, 1802 Mart 13, liam cumpărat aceste 2 cărți, Apostolul și Octoih. Neculai Catargiu paharnic.

12) Cazanie, ediția Rîmnic 1792. „Această cazanie este a mea | a preutului Mihai Bădescul | și am cumparato în 18 lei | la anul 1793. 18(o)7 Mai 1 | ". Iar la pag. 121 este altă însemnare: „această Cazanie este | a preutului Mihai Bădescul si a sătenilor, am cumpărato în 18 lei, leat 1800, Februarie 20.

13) Leturghie. Chișinău 1815.

14) Apostol. Chișinău 1815: „Această carte ce se numește Apostol lam dat eu Mihai logofătul schitului de la Măgură la Schinteia, fiind și eu ctitor împreună cu giupăneasa Teofana a clucerului Stamate ca să fie pentru pomenirea mea și a părinților mei peutru care mă rog sfinților voastre preuților cari veți fi la acest sfânt schit să mă pomeniți și pe mine și părinții mei. Mihai, Toma, Balașa, Mihai logofât de taină, veleat 7270, iar de la Hristos 1762.

Altă notă: Eu Radul. Acest Apostol este a Cucoanei Catrinei. Altă notă: Satul Cobăla veche, ținutul Iașilor; la noi se află oameni sănătoși. Ștefan Vornic și toți sătenii. Simion vatag; eu preutul Anton. Februar veleat 1820. Satul Cobala veche, răport la căpitanul Sima pentru 118 pari și 5 care de nuele.

15). Mineiu de obște. Chișinău 1819.

16). Tipic Chișineu 1857.

17). Molitfelnic, Chișinău 1817.

Cum vedem lista cărților moldovenești arată că la Cobăle se cetește mult moldovenește în biserici și că de la Chișinău s'au tipărit cărți și după 1812 și pe la 1860 și acum s'a început din nou tipărirea altei serii complecte de cărți pentru ritual, căci biserica a scăpat de ponosul că întrebuințînd limba romînă se face separatism, cu toată lupta ce a dus o actualul exarh Escelența Sa D. D. Gigiacar[illegible] și de toți Purichievicii, și antisemiții din loc.

Scoala din Cobăle o clădire nouă, a Zemstovului, cu o singură sală de clasă, dar cu 2 învățători, cu o *duduca*. Duduca era în vacanță și nu era în sat. Învățătorul însă l'am găsit acasă și cum eu eram oaspe la Curte, am putut conveni pe lung și pe larg cu el și a vizita *fără jenă* școala.

Scoala bine înzestrată, bănci-pupitre cel mai nou sistem, material didactic suficient. Arhiva școalei bine ținută. Condicele și materialele în perfectă stare. Învățătorul e absolvent al seminarului din Hotin și face o frumoasă figură în cercul corpului didactic din *uezdul* Sorocăi. In tabloul general al personalului didactic primar din Soroca am numarat cam la 120 de învățători să fie în tot județul. Tineretul predomină: ceia ce arată că școala publică se reorganizează cu elemente nouă.

Asupra pregătirei profesionale de sigur că în Basarabia se bâjbâe sistemul. Seminarul e școala de pregătit și preuți și învățători, bine înțeles că preuții pot merge și la teologie, iar în învățămînt intră cei cu cursul inferior, ca cei de la Hotin. Carte învață numai rusască și sunt ținuți să predee numai rusește. Ai crede de o camdată că ai în fața ta un rus adevarat, sub forma graiului rusesc. Incetul cu încetul însă se desprinde bunul moldovan și așa a fost și cu dascalul de la Cobăle.

In clasă funcționarea merge așa: învățătorul ține clas dimineața cu clasele 4—2; duduca ține demează cu clasa I și lucrul de mînă. Incomod și împedicător pentru a se putea primi mai mulți cepii și a se face o instrucție mai solidă. Ca și la noi o treime din copii încap în școală. Din 350 copii în vrîstă de școală din Cobăle, vin la școală 110 în cele 2 ședințe de clasă. Am văzut caetele. Elevii ajung în clasa 5 de scriu compuneri în rusește: copii, dictări și mici redactări de lucruri văzute.

Caetele de probleme, lucrate în rusește sistematic. Sistema e cea obișnuită. Scrierea problemei, așezarea lucrărilor, calculul. Raționamentul se face oral în rusește.

L'am întrebat: cît se grăește moldovenește în clasă cu școlarii? Invățătorul pare că ezită să-mi dea răspuns hotărît, dar lămurirea veni. In clasa I-a duduca vorbește numai moldovenește cu copii la predarea slovelor în cuvintele normale. Toată lămurirea se face în moldovenește; intuiția, explicarea sunetelor, distingerea cuvintelor, sonarea cuvîntului, și o dată ajuns la gruparea literelor în cuvînt, copii vată cuvîntul rusesc, îl scrie pe plăcuțele lor și cuvîntul românesc dispare în fața celui rusesc. In clasa I ești prea mulțumit dacă copiii știu 100 cuvinte pe care le citesc, le scriu și până în toamnă, cînd se reîntorc la școală uită mai tot, întru cît mediul în care trăesc e curat moldovenesc.

Exercițiu de graiu moldovenesc se face; ceia ce ne trebue e ca și scrierea să se facă în moldovenește, căci așa nesocotindu-ne scrisul limbei nu-i dăm prețul cerut.

La rostime copii merg greu cu rusasca. Mici poezii, povestiri scurte în proză; cu cîtă plăcere însă copii învață cîte o anecdotă sau fabulă moldovenească, pe care o înțeleg, îi prind hazul și o spun frumos.

La Religie unele rugăciuni le învățăm și în moldovenește, ca Tatăl nostru, căci unii copii îl spun în biserică. Istoria patriei nu o învață copii, și aici e lipsa cea mare; noi nu știm mai nimic din istoria Romînilor și cea dintâiu deșteptare a simțului de romîn cu istoria țării se face. Ni s'a trimis să cetim cu copii broșura păr. Lașcu din Chișinău, în care se vorbește de Basarabia. Litera latină o știm puțin noi învățătorii și tare dorim să avem cărți moldovenești cu literă străbună.

Pe noi învățătorii nu ne mai cheamă în conferințe generale, decînd cu *bontul* din 1906, căci se tem că noi am fi fost aceia cari am întins *bontul*. Pe inspectorul nostru școlar cel vechiu ni l'a mutat de la Chișinău departe, căci prea era moldovan. Noi avem inspectorul la Soroca și fiecare *uezd* are inspectorul său. Ei atîrnă de directorul din Chișinău; acesta atîrnă de inspectorul general din Odesa, care are sub el încă 6 gubernii.

Cînd stai și te uiți la *narodnii uciliște* ți se strînge inima ta de Moldovan, căci hrana intelectuală, care e cerința cea sfîntă a tuturor popoarelor, e știrbită și înstrăinată în Basarabia, până cînd cercul conducătorilor din Petersburg și politica de la Chișinău va schimba mersul lucrurilor, dînd dreptate norodului, căci precum aerul, apa și lumina sînt de la D-zeu fără colorit național, ci după paralele și meridiane, după relieful pămîntului, asemenea și lumina cărții pentru cei mulți și mărunți e un bun Dumnezeesc, de cari nu e bine a le folosi stăpînii pentru robirea celor de sub sine.

Un vînt bate dinspre Nistru; și e vînt de desrobire sufletească. Un milion și jumătate de Moldoveni, supuși ai Țarului, cer lumina minții în graiul străbunilor și nu se va stîlbi unitatea imperiului moscovit cu darea acestui bun al noroadelor, ci va sluji și el ca o chemare Dumnezeiască că întinderea Rusului pentru sute de noroade deosebite, însamnă ducerea culturii omenirii la toate aceste noroade [illegible] în graiul său.

Gh. Ghibănescu

Literare-Științe-Arte

A apărut „Noua Revistă Romînă" sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru cu următorul sumar:

Noutăți—Noile proecte ale guvernului Maiorescu—Legiferarea activității economice comunule.

Actuale—*** Țarul Ferdinand—Odiseiul bulgar.

Critică—I. Netzler; „Scrisorile" d-lui Brătescu-Voinești.

Culturale—O. Tafrali: Campania în favoarea clasicismului în Franța.

Literatură—Adrian Maniu Războiul—Scrisoarea unuia ce nu s'a sinucis. Emil Isac Cuvinte frumoase despre o femee—La pod stătea femeea—Alex. Stamatiad Din Horațiu: Ad Leuconoem—D. Iacobescu, Tristețea lunii (după Baudelaire, versuri)—Ieronim Laurian, Din Heine versuri—Edgar Allan Poe, Elenei (trad. Adrian Maniu)—Villiers de l'Isle-Adam, Sora Natalia (trad. N. Davidescu).

Știință—St Procopiu, Factorii unei legi științifice.

Insemnări—Aniversarea filosofului Conta—Campania dramatică Mărioara Voiculescu—„Nașii" mizeriei romînești din Basarabia.

Revista Revistelor—Convorbiri Literare—Săptămîna politică și culturală—Ramuri—Revue Bleue.

*

In Capitală reprezentatiile trupei de operetă a d-lui C. Grigoriu continuă pînă la plecarea trupei spre Iași.

Se știe că în orașul nostru excelenta trupă își începe reprezentațiile în seara de 20 Septembrie cu „Frumoasa Rizeta".

*

A apărut „Rațiunea" 16-18, anul II, pe August 1912, cu un sumar interesant.

*

Un studios al muzicei grece, egiptiene și indiene, Bailly, a scos un volum „Le Chant des Voyelles", care e o reconstrucție vocală, cu acompaniament, a cîntărilor prin care preoții egipteni invocau pe zeii planetari.

Aceștia admiteau o triplă înlănțuire între planete, aștrii rătăcitori, cu soarele și luna și sunetele și vocalele. Și cum planetele erau socotite de ființe vii, drept zei, preoții socoteau că prin cîntările lor înrîuresc asupra acestora.

Autorul s'a inspirat în lucrarea sa din papyrusuri gnostice aflate prin Paris, Berlin și Leyda.

*

STRUNA ZILEI

INDULGENȚE MINISTERIALE

S'a admis un nou examen general elevilor, cari au căzut la examenul din Iunie.

Ziarele

Domnii de prin ministere
Fac politică de struți:
Cînd simțesc că-s pe cădere
Milă au de cei... căzuți.

Inaugurarea Pavilionului „Colonel Langa"

— Discursul rostit de d. efor profesor dr. Riegler —

Eri, 9 Septembrie, s'a inaugurat noul pavilion construit în curtea Spitalului Sf. Spiridon din Iași, din donația făcută de d. colonel Langa.

Reproducem în cele ce urmează discursul rostit cu această ocaziune de d. profesor dr. Riegler, discurs asupra căruia atragem toată atenția, căci el cuprinde o polemică acerbă și dreaptă contra unui anumit anarhism de la Iași.

Prea Sfinte, Domnilor și Doamnelor!

Sunt 5 luni de cînd s'a pus piatra fundamentală a acestui pavilion și în cuvîntarea mea de atunci am zis: fiind că caritatea este promotorul acestei clădiri, tot caritatea o va înalta, îi va da forma definitivă, se vor face instalațiunile necesare, astfel că într'un timp foarte scurt sermanii copilași vor avea un spital propriu pentru căutarea sănătății lor. Această dorință a noastră este astăzi un fapt îndeplinit și avem mulțumirea sufletească ca tot noi să inaugurăm acest nou local conform datinilor strămoșești.

D-lor, promotorul înființărei unui spital de copii care să depindă de casa Sft. Spiridon, este mult regretatul dr. Fătu, fost Epitrop al acestui așezămînt și bun patriot.

Nedisponînd de un local propriu [illegible] regretatul dr. Fătu a donat din averea lui un fond din veniturile căruia să se întreție cîteva paturi pentru căutarea copiilor bolnavi în spitalul Pașcanu din Tatarași.

Cu înființarea clinicei infantile la facultatea de medicină din Iași, era absolută nevoe ca, copii din Tatarași se fie mutați la spitalul central din cauza distanței mari de la facultate. Atunci s'a hotărît mutarea clinicei infantile în al III-lea rînd a spitalului central. Dară și aice neajunsurile erau foarte mari și acestea nu s'au putut înlătura din cauza de lipsă de fonduri spre a clădi un pavilion special. Insă ca ori-ce faptă frumoasă, remediarea acestui rău și-a găsit soluțiunea. Un mare filantrop, un suflet nobil, un bun patriot, d. colonel Constantin Langa ne-a comunicat că este dispus să ne facă o donațiune de 40,000 lei în scopul unei binefaceri și după sfatul meu a convenit ca cu acest fond să clădim un pavilion pentru spitalul de copii.

Imediat am ales locul acesta am început clădirea și astăzi avem satisfacțiunea sufletească de a inaugura noul pavilion. Suma de 40,000 lei donată de d. colonel Langa nu era suficientă, căci instalațiunea de apă, de băi, de calorifere. de canal, de lumină electrică, au reclamat cheltueli mari. Ca să nu fie întrerupte lucrările acestea, am făcut tot posibilul ca din veniturile budgetare ale anului curent se terminăm toate instalațiunile menționate și să putem inaugura astăzi acest pavilion conform dorinței donatorului nostru.

In scopul acestei clădiri am făcut și o grădină și cu timpul copăceii de curînd plantați, vor crește, vor deveni copaci sub umbra cărora copilașii vor găsi un loc de recreațiune, iar aerul bun va contribui la grabnica lor însănătoșare.

Acest mic spital de copii, ca și celelalte spitale dependinte de Casa Sf. Spiridon, va fi destinat să primească copii săraci, fie din orașe fie din sate. Fiecare copil de țăran reprezintă o fracțiune din puterea neamului, căci populațiunea rurală este talpa națiunii. Țaranii nu sunt prisonieri adași de pe cîmpul de luptă sau cumpărați cu bani, ci sunt elementele cele mai puternice ale națiunii romîne.

Cu această ocaziune ne adresăm d-lui Dr. Manicatide actualul șef al acestui serviciu, cu rugămintea de a face ca acest dar al colonelului Langa să corespundă înaltelor lui sentimente umanitare prin o îngrijire părintească a copilașilor bolnavi și tot odată se devie un focar de cultură medicală științifică, de la care să plece raze de lumină în folosul omenirii suferinde.

Ori cît de mari ar fi pasiunile politice îndată ce intervin chestiuni care interesează vitalitatea neamului, trebue să lăsăm deoparte orice disentimente se nu se strice din cauza unor certe politice operile bune făcute de un partid și astfel se compromitem chiar existența acestui mare așezămînt filantropic.

De aceia cred că este indispensabil ca întreaga organizațiune administrativă a acestei case trebuie întocmită astfel în cît fluctuațiunile politice să fie excluse cu totul.

Noi epitropii actuali am făcut tot ce era omenește posibil ca să îmbunătățim starea materială și morală a acestui așezămînt, am trecut peste considerațiuni personale, am rezistat fluctuațiunilor politice, am îndurat multe și multe atacuri violente dar avem conștiința împacată, căci tot ce am făcut era în interesul instituțiunei noastre și a facultății de medicină, care profită de toate îmbunătățirile ce le am adus spitalelor casei.

Un mare neajuns al spitalelor noastre este chestiunea gardiencelor; îngrijirile necesare bolnavilor nu se pot da de ori cine.

Este nevoe de un devotament, de o pricepere oare care și de o inimă foarte bună.

Toate aceste nu se pot realiza cu gardiencele noastre actuale, căci acestea sunt împovorate cu copii și este natural că din această cauză nu pot face serviciul lor cum am putea recurge la instituțiunea surorilor de caritate.

I. P. S. S. Mitropolitul Pimen, care a îndrumat viața monahală într'o nouă direcțiune, mai sănătoasă și foarte practică.

Maicele mai tinere ar trebui transformate în surori de caritate și numai astfel problema așa de grea a înfirmierelor ar fi rezolvată și ar contribui la înălțarea instituțiunii noastre filantropice.

Prin această dispoziațiune a I. P. S. S. Mitropolitului Pimen, așezămîntul Sft. Spiridon ar lua o altă față și recunoștința noastră, a medicilor și a suferinzilor ar fi o răsplată bine meritată Inaltului prelat, al cărui nume ar rămîne de apururea în analele casei noastre.

Domnilor, colonelul Langa este un reprezentant al generațiunilor neamului romînesc, care și-a iubit țara lor și care n'au otrăvit sufletele tinere cu sentimente de ură și de dispreț către semenii lor.

Prin astfel de apucături selbatece și nedemne, nici odată nu se poate înălța cultura sufletească și științifică a unui popor.

Ca să vă dau un exemplu de un *suflet mare, adevărat romînesc al generațiunilor trecute, voi cita un gest a lui Ștefan cel Mare, nerelevat încă pînă acum.*

Zilele acestea, cu ocaziunea unei inspecțiuni ce am făcut la Razboeni, proprietatea casei Sft. Spiridon, am văzut pe piatra neștearsă printre secoli așezată la bisericuța de acolo înscripțiunea lui Ștefan cel mare care zice: In ziua de 26 Iulie, anul 6984 de la Adam (sau 1476 de la Christos), s'a sculat puternicul Mahomet imperatul turcesc. Cu toate puterile sale, cu dînsul a venit și Basarab Voevod cel numit Laiot cu toată țara lui ca să jefuiască și să piarză țara Moldovei, și au ajuns pînă la pârîul alb. Și noi Ștefan Voevod și cu fiul nostru Alexandru eșitam înaintea lor aice și am făcut cu dînșii mare război în 26 Iulie și biruiți fură creștinii de către păgini și căzură acolo multă mulțime din oștașii moldoveni.

Pentru acea bine voită I. Ștefan Voevod, de buna sa voință își zidi acest templu *întru pomenirea și desufleția tuturor pravoslavnicilor creștini care chiar aice au pierit.*

Inscripțiunea aceasta, din care am reprodus dispozițiunile principale după traducțiunea regretatului Inaltului prelat Melchisedec, este foarte plină de învățăminte.

Am citit în istorie ca în urma luptei crîncene de la Războeni toți suveranii creștini au fost supărați pe Voevodul Basarab, Domnul Valachiei fiind că s'a agitat și s'a luptat alături cu păgînii în contra creștinilor și că a fost un mare doliu în toată țara Moldovei fiind-că Moldovenii au căzut sub mîna păgînilor.

Ștefan cel Mare a trecut peste aceste supărări sufletești și contrar obiceiurilor străvechi de a manevra și glorifica viitorii strălucite prin rîdicare de monumente, el a zidit bisericuța din Războeni, în memoria luptei perdute. *Acest fapt dovedește sufletul cel mare, a lui Ștefan cel Mare* care a ținut să transmită generațiunilor viitoare nu numai momente menite ca să simbolizeze faptele glorioase ale domniei sale, dară și de acele care se comemoreze evenimentele triste și dureroase pe care le-a suportat împreună cu poporul său. Cît de mare a fost iubirea neamului său, rezultă din înscripțiunea marelui Voevod cînd zice: *„întru pomenirea și întru desufleția tuturor pravoslavnicilor creștini care aice au pierit".*

Parcă era o prevedere a lui că va veni timpul cînd aceste două țări surori, de și dușmănite, se vor uni odată și că biserica de Rezboeni va arata generațiunilor viitoare, că ori cît de înverșunate ar fi luptele fraticide, există o putere mare, o taină divină care reunește odată pe toți frații de sînge și această taină este *iubirea neamului și a patriei.*

Deci inscripția pe piatra seculară a mănăstirei de la Rezboeni este o dovadă de sufletul nobil și mărinimos a lui Ștefan cel Mare, care era convins că dușmănia între popoare cari se trag din acelaș sînge, din pieptul cărora răsună aceiași limbă nu poate să dureăe în veci.

Dacă Ștefan cel Mare s'ar scula astăzi din mormînt și ar vedea că țările surori atît de dușmănite în timpul seu, formează astăzi un regat independent, ar zice: Sunt fericit că principatele s'au unit, iar durerea că, din vechea mea coroană lipsesc două pietre scumpe: Bucovina și Basarabia, ea este alinată prin faptul că aceste sunt înlocuite *prin cultura sufletească și științifică a poporului romînesc,* sub auspiciile înteleptului și primului Rege Carol I.

Cultura sufletească și științifică a unui popor este o putere mare națională și *datoria fie-cărui romîn ca să o răspîndească în țara lui. De aceia mi se pare foarte bizară afirmarea unora cari își închipuesc, că sub firma modernă de naționaliști, au monopolul educațiunii culturale a poporului românesc, care își închipuesc că toți acei cari nu fac parte din gruparea lor sunt dușmani ai țării lor, al neamului, că sunt vînduți străinilor,* etc. In contra unor astfel de porniri pătimașe trebue să protestați cu toții, căci fiecare romîn este și nu poate să fie de cît un naționalist, fie-care romîn își iubește patria, fie-care romîn nu poate de cît să lucreze pentru înălțarea sufletului romînesc, care este menit să înlocuiască petrele scumpe cari lipsesc din coroana lui Stefan cel Mare.

Unul din bunii patrioți care lucrează în direcțiunea aceasta este și iubitul nostru concetățean colonelul Langa care a dat dovadă de iubirea neamului nu prin fraze goale, dar prin fapte frumoase precum este de exemplu și actul filantropic la inaugurarea căruia asistăm astăzi.

Dl. Colonel Langa a făcut o danie frumoasă Casei Sft. Spiridon, care este una din cele mai falnice instituțiuni a Moldovei; acest mare așezămînt filantropic își întinde operile sale de binefacere în cele mai îndepărtate regiuni ale Moldovei, întocmai precum un arbore gigantic își întinde ramificațiunile sale în văzduhul senin al naturii; el adapă din veniturile sale, un mare număr de spitale, de ospicii, de orfani întocmai precum un izvor puternic alimentează cu apa cristalină ființele viețuitoare; el îngrijește de nevoile materiale ale clerului întocmai precum acesta îngrijește de sufletele credincioșilor.

Instituțiunea sft. Spiridon satisface principiile caritații, astfel precum au fost propoveduite de mîntuitorul lumei, căci conform voinței donatorilor, conform datinelor strămoșești, conform *sufletului nobil românesc* ea primește în spitalele ei, în limitele posibile și streini de orice naționalitate.

Și cu drept cuvînt, căci bolnavul de ori-ce naționalitate ar fi trebue să fie considerat ca un rînit pe cîmpul de luptă cînd nu însuși dușmanul seu, cu care s'a luptat leagă rănile sale. Orice bolnav trebue să fie considerat ca un călător pe o corabie defectuoasă aruncată cu mare furie de valurile mărei agitate în toate direcțiunile vînturilor și gata de a se scufunda. Ce ați zice d-vs de un salvator care ar scapa din această corabie pe conaționalii lui și intenționat ar lasa în ghiarele morței pe toți ceilalți călători de altă naționalitate? Oare nu s'ar revolta conștiința d-vs și n'ați dispreți pe un astfel de individ? De aceia Domnilor, cu toate atacurile, cu toate calomniile, cu toate acuzările revoltătoare a dușmanilor noștri, vom continua a primi în căutarea spitalelor noastre și streini lipsiți de mijloace *și aceasta spre mîndria. spre glorificarea și cinstea neamului românesc în ochii lumei civilizate.*

Ideia națională, această mare și înălțătoare calitate sufletească nu exclude ideia umanității. Suflarea omenească în timpurile noastre este bîntuită de principiile umanitare precum valurile mărei sunt bântuite de suflarea vînturilor și precum mișcările furioase ale valurilor nu încetează de cît atunci cînd încetează și suflarea vîntului; tot astfel și lupta ideia națională și acea umanitară nu va înceta de cît atunci cînd între aceste două mari curente sufletești se va stabili un echilibru just.

De altmintrelea nici nu se poate altfel, căci *un om care își iubește neamul lui nu poate să fie un tiran;* un astfel de om trebue să aibă și sentimente umanitare, *fără ca prin aceasta să încetezе de a fi un sincer naționalist. un adevarat patriot, un luptător al națiunei sale.*

Cariera noastră de medici este o ca-

TEATRUL NAȚIONAL

Compania Lirică de operă si operetă

ARTIȘTI ASOCIAȚI

Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU

LUNI 10 Septembrie 1912

se va juca

VALSUL IUBIREI

Operetă în 3 acte

In actul III D-na Virg. Miciora va cînta aria „Cupidon". Cuvintele de Eminescu. Muzica de E. Caudela.

TANASE va cânta cupletele

Dacă nu-i și nu-i și nu-i!

Cupleta de un humor irresistibil

rieră adevărat umanitară, *un medic bun nu poate să fie de cît un om cu inima bună.*

Bazat pe acest adevăr, am căutat să lup în contra acelora. care vor să introducă în sufletele studenților în medicină sentimente anti umanitare, vă mărturisesc că am avut momente de descurajare cînd am văzut că, datorit bunătății mele am sacrificat tinerețа mea și am căutat să salvez viața unor bolnavi și pentru care fapte am fost acuzat că tot ce am făcut nu era expresiunea datoriei medicale dară tendința de a profita de situațiunea lor. Dară aceste acuzări pe care le invoacă unii dușmani ai mei, n'au prins și nu vor prinde, căci *faptele cari își găsesc sancțiunea lor în conștiință sunt drepte și umane.*

D-lor, Tara noastră a avut mult de suferit din cauza nestabilității domniilor și era natural ca și instituțiunea noastră nu a ramas neinfluențată în desvoltarea ei. Avîntul mare care l'a luat, progresele ce le-a făcut în desvoltarea ei se datorește în mare parte stabilității dinastiei noastre.

Lupta pentru această stabilitate începe din anul 1821 cînd suflarea națională de atunci, a început să slăbească influența turcilor în aceste țări. In anul 1859 a fost realizată Unirea Principatelor, iară răsboiul din 1877 a determinat absoluta independența noastră. Au încetat schimbările dese de domnii din momentul cînd M. S. Regele a creat la gurile Dunării *ramura ortodoxă a augustei familii Hohenzollern* și pentru care scop a părăsit patria lui, a părăsit locurile frumoase în care și-a petrecut anii tinereții și ne-a adus nouă pe iubita noastră regină, mama duioasă a poporului, simbolul dragostei și a unei inimi nobile.

Termin cu aceasta și vă rog să strigați împreună cu mine:

Să trăiască Rominia!

Să trăiască M. S. Regele Carol I!

Să trăiască M. S. Regina!

Să trăiască întreaga noastră dinastie.

ULTIME INFORMAȚIUNI

Domnul Grecianu vrea să aleagă, un alt șef partidului conservator!

In Martie a. c., întors în Iași de la „lucrările Parlamentului", d. Grecianu făcuse să i se ofere un banchet de către prietenii săi. Fie-care s'a întrebat atunci de rostul acelui banchet, căci d. Grecianu nu luase nici un fel de parte activă la „lucrările" Parlamentului—deci n'avea pentru ce fi festivat.

Nici „discursul" d lui Grecianu, rostit cu acel vesel prilej, nu conținuse nimic alta de cît laude la adresa d-lui Carp. Acum, în Septembrie, d. Grecianu nu-l mai laudă pe d. Carp, ci, din contra plănuește indicarea d-lui N. Filipescu ca șef al partidului conservator.

Indicația ar urma să pornească din Iași, leagănul ideilor mari. Ziarul d-lui Grecianu avînd să împlinească douăzeci ani de existență, se va da un mare banchet politic la 1 și, cu care ocazie ar urma să se facă indicații pentru șefia d-lui Filipescu.

Consiliul sanitar superior a luat un vot, în ședința sa de Vineri, prin care aprobă respectarea legei sanitare de către epitropul dr. Riegler și desaprobă campania ce o duce în această provincă, contra profesorului Riegler, d. A. C Cuza.

Votul a fost consemnat într'un proces-verbal și semnat de toți cei prezenți, între cari se afla și rectumul Bogdan.

Vrea să zică: la București rectumul desaprobă pe Cuza, iar la Iași îl susține cu mare căldură.

Distins rectum!

Strugurii turcești: o afacere janimistă.

Din Iași s'a expediat ministrului de finanțe o telegramă de protestare contra permisiunei ce s'a dat unui grec din Constanța, d'a introduce struguri din Turcia pentru fabricare de vin.

Ministrul domeniilor era de față cînd s'a redactat telegrama—dar a avut prudența să tacă, fiind că d. Lahovary știe prea bine, că grecul Macri din Constanța a dat 25,000 lei unui fruntaș janimist, ca să obție permisiunea să introducă în țară două vapoare struguri turcești.

Linia Bălteni Grajduri este complect inundată. S'au dat ordine ca trenurile să facă trajetul pe acea distanță, cu cea mai mare încetineală.

Dezastrul din nordul Moldovei. — *In multe județe din nordul Moldovei, ploile nu mai contenesc. Din a ceastă cauză, recolta cartofilor pe aici trebue considerată ca pierdută.*

Grîul, care stă în șire afară, nu a putut fi încă treerat, stînd afară pe umezeală, partea de jos putrezește.

Viile sunt într'o stare de plins: boabele plesnite sau putrezite, pe alocuri încă verzi.

Semănatul grîului nu se mai poate face din cauza timpului, mai ales prin județul Suceava și alte regiuni pămîntul fiind noroios.

Porumbul, mai ales cel tîrziu, amenință să rămînă pe cîmp, neputîndu-se coace, din cauza lipsei de căldură necesară.

O telegramă sosită la școlile secundare din partea ministerului de instrucțiune cere directiunilor ca cel puțin cu 5 — 6 zile înainte de deschiderea cursurilor să se afișeze lista de cărți, diverse măsuri disciplinare și așa mai departe. Cursurile însă fiind anunțate pentru astăzi 10 Septembrie, în mod obligatoriu și telegrama primindu-se la 8 Septembrie, se înțelege că nu-i s'a putut da curs.

Dl. V. Sigmireanu, maior în retragere a cerut înscrierea în partidul conservator-democrat din localitate.

S'a prezintat la redacție d-na Virginia Caragiale arătînd că nu s'a prezintat drept văduva ilustrului, ci vara acestuia.

Luăm act de această declarațiune.

Elevii și elevele corpului telegrafic postal vor fi chemați să dee examen în cursul lunei Februarie.

Acei cari vor fi respinși de la examen, vor fi incorporați auxiliari.

Domnul Spiru Haret s'a înapoiat ieri seara la București.

Un concediu pe timp de treizeci de zile a fost acordat cu începere de astăzi, d-lui Eduard Sion, șeful portăreilor tribunalului Iași.

D. Teodor Gh. Misihănescu a fost numit copist în secția II-a a tribunalului, în locul d-lui Ioan Misihănescu, demisionat.

Guvernul francez a acordat d-lui Victor Castano, cunoscutul profesor de limba franceză, medalia comemorativă a răsboiului din 1870—1871.

Consiliul Comunal se'ntrunește mîne la orele 4 p. m.

Locuitorul Neculai Ancuța, din com. Brăești, lucrînd la o mașină de treer, a fost prins de cureaua. care i-a rupt piciorul drept.

In comuna Copleșița, un incediu a distrus 2 girezi de mazere. Pagubile sunt insemnate.

Se crede că focul a fost pus.

D. Chiriac, inspector, a sosit azi în localitate pentru a ancheta cazul conflictului ce ar fi avut loc între d. Vlăduță și un elev din școală.

Băetanul Anton Nechita, de 18 ani din comuna Focurile, lucrînd la mașina de trier, a fost apucat de cureaua mașinei și grav rănit

După cîte-va ore, nenorocitul a încetat din viață.

Administrația din Trg. Frumos raportează că anul acesta au dispărut din acea ocalitate un mare număr de tineri, cari, aveau să se prezinte la recrutare.

Unirea funcționarilor c. f. r. —In saloanele societății romîne de sport și gimnastică, s'au întrunit aseară un mare număr de funcționari de la calea ferată, veniți din toate unghiurile țărei, pentru a pune bazele unei societăți de ajutor de altfel anunțată de ziarul nostru.

*

In vederea acestei întruniri, s'a lansat apelul următor:

„Intemeiat pe o experiență lungă de realitate și studiind viața funcționarului c. f. r. în toate amănuntele ei, am ajuns la deplina convingere, că dintre toți funcționarii statului, cei mai greu munciți, cei mai conștiincioși, cei mai desciplinați cei mai responsabili de faptele lor, cei cari cu adevărat lucrează în interesul obștesc și cei cari în îndeplinirea serviciului dau mai mult tribut de viață și de sînge, suntem incontestabil, numai noi funcționarii de cale ferată.

Afară de aceasta, toate actele noastre sunt întotdeauna sub supravegherea opiniei publice, care neînduplecabil severă, nu iartă niciodată, nici chiar o primă greșală, pe care o privește ca pe o pată ce nu se șterge.

Așa dar, din acest mod de a fi și din acest exces de muncă unde consumăm atîta energie, e firesc, fără a învinovăți pe cineva, să avem mai mulle dureri. privațiuni, necazuri, mizerie, boale și moarte.

Necazurile și suferințele noastre, pe cît timp vom sta în starea actuală, așteptînd Pronia Cerească, nu numai că nu vor înceta, dar vor crește și mai mult față de timpul actual, unde ne găsim între evoluție și progres.

Ca să putem privi drept în față și mindri orice nenorocire, trebue să ne asociem:

Să ne gîndim la colegii noștri tot atît cît ne gîndim la noi înșine, cauza lor să fie cauza noastră, binele lor, binele nostru, răul lor, răul nostru, durerea lor, durerea noastră.

Nepăsarea ce o avem pentru suferințele lor, să se prefacă în simpatie adîncă și egoismul nostru, în devotament.

Să ne hotărîm cel puțin de astă dată să ascultăm pe acei ce vorbesc cu prudență.

Condus numai de această dorință, vă facem cunoscut că am întocmit statutele pentru înființarea unei societăți de binefacere și ajutor reciproc, care este în măsură de a procura următoarele ajutoare".

*

Intrunirea a fost precedată de un serviciu religios, oficiat de preotul Vereanu, care urează spor noei societăți.

D. *Costică Sava*, președintele societății „Expresul", salută pe colegi, în numele personalului de tren.

Apoi d. *Cogălniceanu* dă cetire unei schițe de statute, care prevede principalele puncte, ce au a forma scopul societății.

Aceste puncte sunt;

Ajutor în caz de boală.

Ajutoare în caz de licențiare din serviu din cauză de boală

Ajutoare în caz de destituire din serviciu, afară de faptele pedesite de Codul Penal.

Ajutoare în caz de accidente.

„ „ „ „ deces.

Servire de pensiuni.

Ajutoare la stabilimentele balneare și climaterice din țară și străinătate.

Ajutoare în caz de operațiuni grele medicale, atît în țară cît și în străinătate.

Ajutoare copiilor societarilor în învățămînt.

Acordare de burse în străinătate copiilor pentru desăvîrșirea carierei.

Ajutoare la măritișul feteler.

Trimiterea copiilor în colonii de vacanță.

Ajutoare pentru decesul soțiilor și copiilor legitimi ai societarilor.

Cultivă spiritul de camaraderie, desăvîrșind educația profesională și tinzînd la exercitarea drepturilor cetățenești ale membrilor.

Apără interesele profesionale ale membrilor, atunci cînd sunt lovite, precum și pe fiecare membru în parte. în cazuri de procese profesionale, prigoniri etc.

Tinde către educația socială și culturală a societarilor.

Acordă membrilor societari, împrumuturi de bani fără procente.

Statutele sunt aprobate, în unanimitate.

Notăm că un proect de statute, a fost trimis și d-lui Cottescu, directorul general al căilor ferate.

*

Vorbește apoi d. Popovici, șeful gărei din Podul Iloae, care îndeamnă pe funcționari la unire, dînd concurs societății.

D. *Vasilescu*. directorul revistei *Lupta* sfătuește pe funcționari să se organizeze, pentru ca astfel societatea să poată realiza toate doleanțele ceferiștilor.

D. Atanasiu arată diferitele mizerii ce le îndură funcționarii.

D. inginer Gheorghiu, într'o prea frumoasă cuvîntare îndeamnă pe toți la unire; pentru a putea lupta și întîmpina toate mizeriile.

D. *Albini* șeful stației P.-Neamț laudă inițiativa, dorind spor societății.

*

Se procede apoi la alegerea președintelui și se aclamă pe d. Alex. Cogălniceanu controlor, care mulțumește și promite tot devotamentul său.

Adunarea hotărăște a se trimite o telegramă Suveranului, în cuprindere următoare:

M. S, Regelui,

Sinaia.

Funcționarii căilor ferate, din întreaga țară, punînd astăzi bazele societății Unirea de binefacere și ajutor reciproc, depun la picioarele tronului omagiile lor de supunere și devotament.

Alex. Cogălniceanu

O a doua telegramă se trimite I. P. S. S. Mitropolitului Moldovei, în cuprinderea următoare:

I P. S. S. Pimen
Mitropolit al Moldovei și Sucevei

„Funcționarii căilor ferate din întreaga țară, punînd astăzi bazele societății unirea de binefacere și ajutor reciproc, roagă pe Inaltul Prelat să primească respectul, cerînd și binecuvîntarea I. P. S. Voastre pentru opera înfăptuită".

Telegrame de devotament, g'au mai trimis și d-lori Pangrati și Cottescu.

*

După terminarea consfătuirei, funcționarii s'au întrunit la o agapă în berăria Unirea și au petrecut un timp într'o armonie frățească. *D.*

Azi dimineață, un copil de 1 an și jum. al florarului Mihai, din ograda Mitropoliei, rămînind singur în casă, s'a apropiat de un ibric cu cafea, pe care l'a răsturnat.

Copilul opărindu-se a încetat din viață în chinurile cele mai groaznice.

Azi a fost arestat servitorul Alecu Nechita, invinuit a fi siluit o copiiă în vrîstă de 6 ani.

Domnii Costescu, directorul general al C. F., și Mendonidi, directorul general al vămilor, au fost ieri în Iași, în inspecții.

La Seminarul pedagogic s'au acordat numai 21 din cele 28 locuri celor reușiți la concursul de admitere în clasa I-a, celelalte rezervîndu-se candidaților de la liceul model, seminar și școala normală.

La gimnaziul Ștefan cel Mare numărul celor admiși împreună cu repetenții este de 51. Cele 9 locuri din clasa I vor fi acordate fiilor de străini dacă nu se vor prezenta doritorii dintre acei cari concurează la liceul internat.

Ca și în anul trecut la gimnaziul Wachtel va funcționa și o clasă I-a divizionară, numărul înscrișilor fiind prea mare pentru o singură clasă.

Din Vlădeni se comunică de eri, că Jijia venind mare, a revarsat inundînd semănăturile din comunele Vlădeni și Borș.

Pagubele se consideră ca foarte mari.

La Politique, ziarul domnului Marghiloman, desminte știrea noastră despre o întrevedere ce-a avut loc Mercuri ora 6 seara (precizăm ziua și ora), între domnii Filipescu și Marghiloman; desminte apoi știrea dată de noi, că din înalte cercuri conservatoare s'a răspîndit svonul, că d. Ferekide a fost rugat să comunice verbal d-lui Brătianu, la Paris, că partidul conservator este gata să cedeze puterea partidului liberal.

Este ridicol, argumentează ziarul francez, ca domnii Marghiloman și Filipescu să se întrunească în conferință, de vreme ce acești doi barbați sunt în perfectă solidaritate cu vederile d-lui Carp — și se 'ntâlnesc zilnic.

Și cu toate acestea, noi repetăm afirmarea noastră întrevederea a avut loc la București, Mercuri seara, 5 Septembrie. Iată dar o excepție la o regulă generală regula generală, după *la Politique* este că doi oameni, care se văd în toate zilele, n'au nevoe de o întrevedere, pe cînd excepția a întrunit într'o conferință specială pe domnii Filipescu și Marghiloman.

Nu este adevărat pretinde *la Politique* ca s'a lansat svonul despre misiunea d-lui Ferekide. Nu numai că zvonul este adevărat, dar adevărat este chiar că Coroana a fost pusă în curent cu cesiunea de putere pe care partidul conservator vrea s'o facă partidului liberal — partidului „de afaceri".

Mai spune *la Politique* că noi am fi subliniat cu satisfacție declarația făcută de d. Emil Costinescu Coroanei, în numele partidului și șefului suprem liberal că numai un guvern democrat ar putea normaliza situația — că, dar, noi suntem foarte mulțumiți ca liberalii s'aducă la putere partidul nostru.

Și lui *la Politique*, care o face pe coana Veta, i s'a urcat sîngele în obraz de rușinea noastră. Și are de ce roși: chiar la noi, la Iași, la o întrunire publică, s'a spoveduit domnul Brătianu, că partidul liberal a comis greșeala de a recomanda Suveranului, ca succesor al guvernului liberal, guvernul de sub președenția domnului Carp.

După ce dar guvernul Carp a luat puterea cu gir liberal — suntem întrebați astă-zi dacă nu ne este rușine să ne lăsăm recomandați de liberali!!

Cine ne întreabă și cine ne vorbește de rușine! Și ne întreabă fără de nici un rost, de vreme ce n'am „subliniat cu satisfacție" favorabila recomandație ce a făcut'o domnul Costinescu—în numele partidului liberal—partidului nostru; cu știrea noastră, perfect exactă, despre svonul misiunei date d-lui Ferekide, zvon ce a avut *ca urmare* audiența d-lui Costinescu — am ținut să arătăm, că asanatorii, care luptă contra partidului „de afaceri" — se roagă, totodată, pentru venirea la putere a acelui partid de „afaceri"?

Cu începere de eri, Duminică convenționea între vînzătorii de tutun a fost părăsită. O parte din acești comercianți refuzînd de a se conforma înțelegerei stabilite, vînzarea a avut loc ca și în zilele de lucru.

Domnul Lucasievici, sub șeful vămii Iași, va fi avansat șef de vamă și mutat la Brăila; d. Stefanovici, vechiu funcționar în vama Iași, va fi avansat sub șef de vamă.

Eri a sosit la direcțiunea Liceului Național o telegramă circulară prin care anunță că ministerul instrucțiunii, în urma deselor interveniri ale părinților, a revenit asupra dispozițiilor din Regulamentul de promoțiune la școlile secundare. Se luase măsuri ca elevii cu nota slabe la două obiecte să treacă examene de corijare imediat la 20 Iunie. Potrivit acestor măsuri reglementare s'a încheiat situația școlarilor la 25 Iunie.

Ce se întîmplă însă? Ministrul de culte, *adinterim*, neținut a-și păstra legea dumisale, revine astăzi ca toți corijenții și repetenții să dea un nou examen acum în Septembrie. Măsura aceasta a stîrnit o mare indignare în rîndurile profesorilor, de oare-ce politicianismul cel mai josnic se ascunde în dosul acestei măsuri, acum la isprăvitul regimului de azi.

Ar trebui ca profesorii să refuze examinarea potrivit acestei noua circulări, întru cît singur ministrul își calcă legile sale, și autoritatea ministrului iesă știrbită din aceste măsuri, cari aruncă dezordinea în școale și discredit în autoritatea corpului didactic.

Ar fi de dorit ca pentru a se pune capăt acestei anarhii să se legifereze ca ministrul care prin o măsură a sa știrbește legea și o calcă, să nu fie ținut profesorul a-i aplica măsura.

De vînzare

Cu prețuri avantajoase, diferite mobile, ca, **un salon elegant** mobile străină, **un salonaș, un vestibul, un dormitor sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odaie de baie.** A se adresa la proprietar Dl. **Marcu luster**, str Carol 36 etagiul de sus, în fie care duminică de la 3-6 p, m. iar prima Duminică 9 a. c. numai de la 3—4 p. m.

Judiciare.—Intre moștenitorii Mărunteanu și eforia spitalului din Mizil există un proces de revendicare pendintă din anul 1857.

Casat de trei ori, procesul se va judeca la 15 Septembrie la s. I a Curții de Iași, ca instanță de trimitere.

— Judecătorul de instrucție V. Bușilă, a lansat azi mandat de arestare, contra comerciantului Froim Fisch, acuzat de bancrută simplă și frauduloasă.

— Curtea de Casație, s. II, a amînat pentru 23 Octombrie, judecarea recursului lui Natan Vachtel din Iași, pentru faptele cunoscute.

— Simion Balink. Irutar str. Păcurari, a cerut să fie declarat în stare de faliment. Termen la 12 Septembrie.

— Curtea s. I, a condamnat azi la 50 lei amendă, pentru bancrată simplă pe comerciantul Herman Șapse, din Piatra-N.

— La secția II a Curții se va judeca mîne apelul lui David Feller, condamnat de tribunal la 5 ani închisoare pentru bancrută; și a lui Naftalisohn, la 3 luni, pentru complicitate.

— Procesul falimentului băcanului Antoniade se va judeca Mercuri, la secția I a Curții.

Trupele locale, plecate în ziua de 8 Septembrie, au ajuns în acea zi la Schitul Ducăi, de unde au plecat spre Poiana Cărnului. Aici a dat lupte regimentul 25.

A urmat un Popas, pe care regimentul 13 l'a făcut la Roeni, iar regimentul 25 la Poiana Cărnului.

Azi dimineață au avut loe noi lupte la Schitul Ducăi, după care toate trupele au pornit spre Iași, unde au ajuns la ora 4.

Mîine dimineață trupele vor pleca la Podul-Iloaie, formîndu-se acolo brigada 15, sub comanda d-lui colonel Tănăsescu.

Vițiul fatal, cea mai recentă apariție din seria filmelor daneze, se reprezintă astă-seară Luni la teatrul cinematografic Pathé-Frères, din Sala Circului Sidoli.—Vițiul fatal este una din cele mai reușite desfășurări din ciclul filmelor daneze. In rolul principal apare d-ra Clara Wieth, steaua scenelor scandinave celelalte roluri sunt interpretate de compania dramatică a teatrului regal din Copenhaga. (2 părți).

Sunt conținute apoi în noul program: Salamandru, studii de zoologie însuflețită —După inundație, narațiune însuflețită. —Tîndală la vînătoare, comedie—Gontran își aurește blazonul, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite.

Vineri 14 Sept. matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfărîmate" dramă în 2 părți cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Magazinul „Cristian" din str. Lăpușneanu No. 23, face cunoscut că, cu începere da la 1 Septembrie a încredințat conducerea atelierului său de croitorie pentru domni, maestrului Zaharia, fost coupeur la una din cele mai mari ateliere de croitorie din țară.

Firul special telefonic, continuă să fie deranjat, ca și cum lașul n'ar mai trebui să fie deservit. Din cauza aceasta, noi azi n'am putut convorbi cu corespondentul nostru din București.

GIMNAZIUL
„Moritz și Betti Wachtel" Iași
Str. Sărăriei 147—Imobil propriu

Invățămînt secundar după programa statului.

Elevii depun examenul de fine de an în școală, în fața unei comisiuni oficiale

Curs suplimentar de comptabilitate, începînd cu clasa a doua.

Muzeu de istorie naturală și laborator chimico-fizic.

Corpul didactic compus din membri ai școlilor statului.

Inscrierile se fac în cancelaria școalei de la 10 August.

DIRECȚIUNEA

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 189, la Dl. Patersil.

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.
Str. Lăpușneanu 11 bis.

30-40 metri grilaj de fier pentru balcon se caută
Adresa la Tipografia H. Goldner.

Se caută pentru biurou Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovița o domnișoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoștințe de comptabilitate, limba germană complectă și eventual franceza.
A se adresa direct.

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări Ichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polite de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Canţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.

Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende **Lei 1,980,253** 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;

Asigurări pe caz de viaţă şi deces în conbinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.

Prelungirea automatică.

(Neanulabilitatea asigurării).

Poliţa universală.

Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.

Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI

Agentul general pentru Iaşi.

OSEPH POPPER,

strada I. C. BRATIANU No. 166

(fosta strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ŞI STICLE

LA MAGASINUL DE STECLARIE „LA PORTUL BRAILA"

Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi

FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameliorează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgiile, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari [illegible] de celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mese. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la deţun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre'o uşurare, va lua 6 hapuri în doua ţi: 2 dimineaţa, unul la deţun, şi unul la cina, séra. Nu trebue [illegible] mai mult de cât 4 pe ţi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1686 Mercuri 12 Septembrie 1912

INTERVIEW cu d. TAKE IONESCU

Cîteva declarațiuni asupra situației politice și noului program conservator

Am încercat să obținem de la șeful partidului conservator-democrat oare-cari indicațiuni asupra situațiunei politice, dar d. Take Ionescu, pe care l'am găsit într'o excelentă dispoziţiune s'a eschivat prin glume și ironii, să vorbească asupra chestiunei care preocupă lumea politică.

Totuși spunînd d-lui Take Ionescu expunerea asupra reformelor noui anunțate prin foile guvernamentale, am reușit să obținem cîteva declarațiuni care denotă întru cîtva starea încă, cu totul indecisă în care se află chestia concentrărei.

Iată acum convorbirea ce a bine-voit a ne acorda șeful conservatorilor-democrați:

— Cum vă pare anunțul guvernului că va face noui scăderi de impozite?

— *Guvernul, anunțînd scăderile de impozite, urmărește în prima linie să-și dea aparența că mai poate trăi. Toată lumea știe însă, că guvernul Maiorescu este un provizorat, deja prea lung și că presa actualului guvern n'are mandat să vorbească în numele guvernului viitor, ori-care ar fi el. De altfel voiu să fiu drept și nu bănuesc pe actualii miniștri că au cunoștință despre ceea ce s'a publicat sub forma anonimă a unui program anonim.*

— *Dar chestiile în sine cum le priviți?*

— Evident că atunci cînd ne aflăm în fața unui excedent așa de insemnat, chestia îmbunătățirei sistemului de impozite se pune în chip natural. Deși anii răi pot veni după anii buni, deși drumurile de fier și șoselele au nevoie de sume mult mai mari de cît își închipue lumea, totuși preocuparea în sine de a ușura pe contribuabili, este legitimă.

Anonimul autor al programului din presa guvernamentală n'a priceput de cît atît, căci soluțiile dovedesc o lipsă de reflexiune, sunt chiar mai prejos de cele de iarna trecută.

— *Binevoiți a preciza.*

— Cu plăcere. De exemplu: se anunță desființarea unei zecimi de percepere de la impozitele directe. O simplă operație automatică. Dar dacă starea noastră financiară ne permite o scădere în produsul impozitelor directe, atunci lucrul de făcut este să se scadă din venitul supus foncierei dobînzilor împrumuturilor ipotecare.

Această idee de dreptate stă scrisă în programul partidului nostru, se găsește în proectul de impozit pe venit al d-lui Costinescu și în proectul de impozit pe venit din Franța. Azi fără scăderea sarcinelor ipotecare, impozitul fonciar apasă foarte nedrept tocmai pe oamenii cari au datorii.

Tot așa să anunță, că se vrea îmbunătățirea soartei funcționarilor necesitată prin scumpirea generală a traiului. Recunosc această necesitate, dar tăgăduesc că desființarea taxei de 3 la sută asupra salariilor ar fi un remediu. Cu propunerea din programul anonim, un director de bancă care are o leafă de 50,000 lei pe an nu va mai plăti nici un impozit direct, pe cînd un mahalagiu cu o casă închiriată de 1000 lei pe an plătește 12 la sută.

Sunt alte soluții mult mai energice pentru îmbunătățirea soartei funcționarilor publici, dar pe acelea anonimul programist nu le-a găsit.

Este ceva bun în programul anonim: reducerea impozitului personal. Este bun fiindcă acest impozit e lipsit de orice proporționalitate. Dacă vrei mai pe larg motivele pentru reducerea impozitului personal, le găsești în expunerea de motive a budgetului meu pe 1905—1906, atunci cînd am redus impozitul personal de la 6 lei la 4 și am anunțat mari reduceri pentru anii viitori.

Reducerea aceasta orice guvern o va face, căci să nu uitați că impozitul personal a fost redus de reposatul Ion Brătianu de la 18 lei la 6, apoi de mine de la 6 la 4.

Rețin însă cu mare bucurie mărturisirea presei guvernamentale că impozitele neproporționale nu mai sunt posibile în statul nostru, rețin, fiindcă pe baza acestei idei îmi propun o mare reformă, pe cari guvernamentalii de azi vor fi siliți să o primească, dacă primesc principiul.

— *Dar în privința licențelor.*

— In privința licențelor autorul anonim nu propune reducerea impozitelor ci o transformare, așa că pentru contribuabili sarcina rămîne aceiași.

Transformarea impozitelor licențelor, cari cu toate îmbunătățirile făcute de d. Costinescu în anii din urmă este încă un impozit neproporțional, se cere încă dela 1885.

Ceea ce a împedecat această transformare a fost mai ales teama legitimă ca odată cu transformarea licențelor să nu sporească numărul cîrciumelor. De cînd însă prin legea d-lui Costinescu numărul cîrciumelor s'a limitat, o asemenea transformare este foarte posibilă. M'am explicat pe larg în această privință acum un an în fața delegațiunei cîrciumarilor cari au venit la mine să se plîngă că guvernul Carp le-a promis, înainte de alegeri, libertatea comerțului la orașe și după alegeri și-a retras vorba, că între alte reforme voiu transforma și impozitul licențelor în taxa pe consumație de oarece numărul cîrciumelor este limitat.

Guvernul în această privință, ca în multe altele, e nu numai lipsit de ori-ce originalitate, dar bănuesc că nici transformarea n'ar ști cum s'o facă.

— *De ce, vă rog, această bănuială?*

— Mă întemeiez pe lipsa absolută de pricepere și îndemînare, de care a dat dovadă în toate întreprinderile lui.

Dacă vă dau aceste observații asupra programului anonim, vă rog să nu vă închipuiți că l iau în serios. Știu să deosebesc lucrurile serioase de farsele mai mult sau mai puțin politice.

Alte chestii, de o altă importanță, preocupă azi țara de cît programul budgetar al guvernului care va succede provizoratului actual și, înainte de a discuta programul budgetar al acelui guvern e bine se i se dea vremea să se nască și să-și alcătuiască un program. Cabinetul d lui Maiorescu nu cred să și închipuească cineva că e un cabinet de reforme, iar reformele pe cari le propune presa, nu pot avea de cît o valoare academică. Din păcate, chiar valoarea academică este mai mult de cît îndoioasă.

— *Puteți face vre-o profeție asupra nașterei viitorului, guvern?*

— *Logica îmi spune că ar fi trebuit deja să fie născut. Cum nu dau cu cărțile, profeții nu fac.*

Adevărul

FALITUL

In politică d. Carp este un falit: este șeful partidului dela guvern, fără să poată fi și șeful guvernului. O politică bazată pe egoizm l'a silit să demisioneze din guvern și ceea ce vedem astăzi, ceea ce vedem prelungindu-se ca o boală rea, guvernul Maiorescu—este pedeapsa politicei d-lui Carp.

Șeful partidului conservator urmărește, însă, un ideal imposibil de realizat: revenirea la putere. Aceasta nu se poate, însă, și dovada este că d. Carp nu revine le guvern.

Nu revine—fiindcă este falit. Ca toți confrații intru faliment, d. Carp incearcă să revie sub firmă străină. Precum neguțitorul falit reia comerțul sub nume strein, d. Carp ar voi să reiee guvernul sub formă de concentrare.

Este invederat că Coroana nu-l vrea pe d. Carp. Ea l'a concediat fiindcă se prea jucase cu ferul roșu și isbutise să provoace demisiunile opozanților din Parlament. Cum s'ar putea ca d. Carp să fie rechemat, cînd situația a rămas aceeași?

Domnul Carp a recurs, deci la sistemul firmei fictive și admite chiar ca el personal să nu reintre în guvern, dar să reintre complicele principal al falimentului, d. Marghiloman.

Și mai are o pretenție d Carp: ca faliții să stee în fruntea treburilor, iar oamenii de treabă, cari provocase declararea în stare de faliment, să n'aibă preponderență.

Aceasta nu se poate; ar fi zis nemuritorul L. Catargi. Nu se poate ca un falit să revie în afaceri sub formă de comanditar — nu se poate ca d. Carp sau d. Marghiloman să revie la guvern.

Cu partidul nostru nu — în tot cazul. Dacă d. Carp se crede tare să fi chemat să formeze un nou guvern—să pofteasoă

Realitatea dovedește contrariul. Căci dacă ar fi fost pe al d-lui Carp—prost să fi fost că nu se retrăgea și prost să fi fost, dacă ar fi revenit la putere.

Singur nu poate reveni. Vrea, însă să revie purtat în spate de d. Take Ionescu și cu condiția ca șefu! nostru să-l așeze pe puf, iar iel, șeful, să rămîie în picioare—din dosul jilțului d-lui Carp sau chiar al d-lui Marghiloman.

Aceasta nu se poate!

Pretențiile boerilor

Am anunțat dăunăzi, că feudatul de la Gomora sau de la Zamora și feudatul de la Țibănești s'au înțeles să declare Coroanei, că ei nu pot admite guvern de concentrare de cît fără de preponderența elementului democrat și deci, cu preponderența feudalilor.

Știrea noastră s'a adeverit. Nababul s'a prezintat în audiență și pe ton declamatoriu, a așternut la picioarele Tronului lecția ce-i-a făcut-o d. Carp.

Cum rămîne, față de aseminea declarație, bietul comunicat feudal, apărut dăunăzi în ziarele conservatoare „voim concentrare dar fără de biruitori și fără de biruiți?"

Feudalii pretind ca d. Take Ionescu să reintre în partid și să se așeze la fund. Dar frunteа să nu rămîie goală; să șadă d. Take Ionescu în galerie și d. Mișulică la loc rezervat. Dar atunci vom avea biruitori, pe d. Nenițescu, spre pildă, și biruiți—pe d. Take Ionescu!

Am mai spus'o: boierii ne poftesc la împacare—ca să ne dee iarăși pe ușă afară. Domnul George Cantacuzino, care a fost alaltăieri în audiență, a declarat o Regelui fără jenă: democrații să stee la fund.

Este, firește, o mare necuviință, față de Coroană să i inspiri pretenția ca un om de valoarea d-lui Take Ionescu să implinească rol de umplutură, de simplă utilitate teatrală, într'un minister, care ar urma să însemne prologul împăcării definitive.

Regele n'ar găsi mijlocul diplomatic de a face asemenea propunere d lui Take Ionescu. Dacă Regele a fost culant cu conservatorii acum aproape doi ani, nu înseamnă că ar putea fi brutal cu d. Take Ionescu, ca să-și repete culanța față de conservatori.

Din toate cîte le-a auzit și văzut cu prilejul multelor parlamentări asupra concentrării, Suveranul trebue să fi ajuns din contra, la convingerea, că concentrarea este o imposibilitate.

Am susținut'o totdeauna. La drept vorbind ne pare rău că am văzut bine, căci am fi voit să vedem un partid conservator unit, mare și puternic—fără Zamoră, fără Țibănești și fără Albatros.

Dar fiindcă nulitatea de la Zamora, egoismul feroce de la Țibănești și banditismul de la Albatros=cer protia pentru ei—rămînem foarte fericiți, foarte entusiași și devotați—la casa din București, strada Cătunilor.

Funcționarii comerciali

Ziarul „Universul", publică polemica iscată între funcționarii publici și funcționarii comerciali asupra denumirei de funcționari ce li s'a dat până acuma și unora și altora.

Polemica e hazlie, întru cît nu s'a arătat nici de o parte, nici de alta, motivele, pe care s'ar putea răzima protestarea unora contra denumirei altora.

Nici de o parte nici de alta nu găsesc înjosire, sau umilire profesională, care să-i diferențieze, cu toate că diferențiarea există deja în titlu, uniia fiind funcționari publici, iar alții comerciali.

Funcționarul public polemist, cere ca cei comerciali să fie numiți slujbași comerciali, iar nu funcționari comerciali. Cuvîntul slujbaș, nu arată alt ceva decît o funcțiune oare care și ca dovadă este faptul, că în trecut funcționarii puhlici se numeau slujbașii statului, ba chiar slujbașii guvernului.

Funcțiunea publică ca și cea comercială, nu e alt ceva, de cît o profesiune onorabilă, care procură și unora și altora mijloace de traiu. Iar ca carieră, unora după îndeplinirea unor anumite condiții posibilitatea de avansare în grad și leafă, iar altora, mai cu ușurință, posibilitatea a deveni comerciant, comisioner, bancher, etc. etc.

In genere ori ce soiu de muncă onorează pe om. Un inginer, director al unei exploatări industriale sau miniere de cea mai mare însemnatate nu e decît funcționarul unei asociațiuni de capitaliști, după cum un ministru, nu e de cît un slujbaș al statului. Nu s'ar putea pretinde că unul ori celalt ocupă o situație umilitoare. Fie care din ei, are partea ce i se cuvine, fără ca unul să umbrească prin denumire, valoarea ori meritul celuilalt.

Din timpurile cele mai îndepărtate, tinerii care alegeau comerciul și meseriile ca carieră, să numeau ucenici, nici odată n'au fost considerați ca slugi. Cu timpul ucenicii sau numit practicanți, iar acuma se numesc funcționari. Deosebirea dintre ei și ceilalți funcționari, spre pildă de funcționarii publici, industriali, agricoli, de căi ferate, etc. se face prin denumirea de comerciali.

Aci nu e nici macar vorba de o usurpare de nume. Ei numindu-se funcționari comerciali, sunt mîndri să poarte această denumire, care 'i indică ca muncitori pe cîmpul de civilizare și progres, fără a răvni să se împăuneze cu titluri streine. Dacă s'ar numi pur și simplu funcționari, poate s'ar putea obiecta confundarea lor cu ceilalți funcționari publici.

Trebue să ne deprindem cu adevărul, că ori cine pune munca sa în mod obicinuit, la dispoziția unui salar lunar, să numește funcționar, fie public, fie privat. Considerațiile sociale nu se schimbă, dacă un Rege, un bogat și un muncitor cinstit, poartă acelaș nume.

G. D. Șarban

OAMENI ȘI LUCRURI

UN GLONTE...

In una din zilele aceste a apărut o știre locală care merita—și merită încă—oarecari comentarii. Un elev — corigent, dacă nu ne înșală memoria,—a încercat a se sinucide, în urma unei decepții școlare, — o decepțiune care se întîmplă foarte des și care nu surprinde, ori nu alarmează de cît un anumit și restrîns cerc.

O sinucidere! Jertfa supremă—pentru o abatere atît de mică! Fiind-că nimeni nu va spune că se cuvine moartea unui elev, care, dintr'o împrejurare ori dintr'alta, n'a corespuns asteptărilor, la un examen.

Cîte ecouri, cîte zvonuri nu s'aud în răsunetul armei,—cînd nevrăstnicul o îndreaptă în contra vieței sale proprii!

Cîte întîmplări nu răsar cuiva în amintire, în fața unui atare act de disperare—și ce complex de împrejurări apare înaintea noastră, a tuturor, cînd cetim relațiuni despre întîmplări de atare natură.

Nenumărate forme a luat în decursul vremei lupta între profesor și elev,—conflictul între cerințe și posibilități,—nepotrivirea, atît de frequentă, între programul școlar și între inteligența școlarului.

Se vorbește foarte de multe-ori despre greutățile ce întîmpină copilul ori adolescentul, întru îndeplinirea condițiunilor de studiu; dar ce puțin ne gîndim la situațiunea profesorului, — la răspunderea lui, la frămîntările sufletești prin care trece, la rîndul lui...

Că există, în lumea profesorală, naturi pedante, e de sine înțeles. Dar nu ne este îngăduit a confunda seriozitatea dascălului cu pedantismul, — scrupulozitatea lui cu răutatea. Răspunderea lui morală e nulă cred unii; — e infinită, cred alții și nu fără cuvînt.

Meșteșugarul simplu, chemat a executa o lucrare își găsește judecătorul în ori și cine; întîmpină peste tot răsplată ori mustrare, iar, drept sancțiune, întîlnește în cariera lui—succesul ori sărăcia lucie. Nu tot așa în domeniul instrucțiunii și al culturii. Certificatul semnat de institutor, apoi de profesor, va deveni peste un timp, diploma universitară — intrarea în cariere sociale importante și va angaja, astfel, un tărîm vast de acțiune și răspundere. In fața unei atari perspective, acel chemat a elibera atestatul e silit să aibă un mod de a judeea, să procedeze cu conștiință—și cu severitate pînă la un oare-care punct — pentru că dincolo de limitele acestea începe dezordinea și anarhia.

Intre măsură absolută și lipsă de orice măsură, scara e foarte mare. In deobște profesorul alege, pe cît poate, acea mijlocie aurită, pe care o crede menită să-l ferească de nedreptăți. Dar numai conștiința lui proprie este supremul lui judecător. Iar tot ce silueste acestă conștiință e protivnică ori-cărui interes superior și moral al societății?

Situația însă nu e ușoară, nici comodă. Acea scară de apreciare lasă loc pentru o mulțime de nuanțe și de considerațiuni. A cunoaște firea elevului, a ținea samă de aptitudinile lui, de slăbiciunile lui, de pornirile lui,—nu e puțin lucru. Dacă pe lîngă toate aceste ar urma—și ar putea—să țină samă de împrejurări cu totul în afară de învățămînt,—bună-oară de gradul de sărăcie a unui școlar,—de sensibilitatea părinților, de susceptibilitatea elevului însuși, de eventualele lui amenințări fie de un fel, ori de altul, de probabilitatea unei reacțiuni, care să meargă pînă la acte disperate, atunci *unde* ar începe și unde s'ar sfîrși relativitatea judecății? Care ar fi greșala mai mare: excesul de asprime, ori excesul de indulgență?

Cînd ar trebui să aibă dascălul cugetul mai împăcat că a lucrat cu omenie, ori cu scrupul și mai mult în interesul societății, ale cărei interese superioare le reprezintă?

...Multe, multe alte laturi ale problemei se rîdică încă înaintea noastră în fața unei întîmplări dramatice, cum este încercarea de sinucidere de care am pomenit.

Rodion

Congresul juriș-tilor Germani

Juriștii Germaniei și Austriei — uniți nu numai prin comunitatea limbei și a originei lor, dar și printr'o mare similitudine de legislații — au o tradiție aproape seculară de a se întruni în congres din doi în doi ani.

Congresul din anul acesta a avut loc la Viena în zilele de 23 și 24 August st. v. și a reunit nu mai puțin de 1800 de jurisconsulți din ambele imperii.

Doritor să asist la lucrările sale m'am folosit de prilrjul ce-mi oferea prietenia unui confrate german, și mărturisesc că sunt departe de a regreta timpul petrecut acolo.

Congresul acesta era icoana vie a unui congres ideal, așa cum visezi să fie o adunare de oameni marturi și luminați întruniți într'un comun avînt de preocupări superioare, animați de grija senină a problemelor înalte, setoși de rîvna soluțiilor urmărite. Nici o preocupare personală, nici o intrigă de prezedențe, nici o vanitate de oratorie sau publicitate.

Un areopag senin, impunător.

Ce e dreptul un întreg concurs de împrejurări contribuia la aceasta. Civilizația veche a acestor popoare; tradiționala lor pasiune pentru reuniuni și disertații de știință; temperamentul specific al rasei lor severe și ordonate... Se adaogă apoi concursul oficialității Guvernul austriac și comuna marelui oraș se întrecuseră să contribue la strălucirea congresului.

Ședințele se țineau în marele palat al parlamentului austriac dinaintea căruia în tocmai ca în zilele de ședințe parlamentare, se legănau pînă la pămînt cele două steaguri imperiale.

Mai mulți miniștrii au participat la deschiderea congresului, și cîți-va au oferit congresiștilor recepții somptuoase, fără să mai vorbesc ceva de banchetele și seratele teatrale ce s'au dat în onoarea lor.

*

Congresul lucra în patru secții: una de drept civil, alta de drept comercial, a treia de drept penal și a patra consacrată problemelor economice, între cari intrau și acele de aviație chiar și aeronautică.

Un interes special a oferit anul acesta ședința secției penale. Ii era supusă o chestiune delicată și pasionată: Pedeapsa cu moarte — numai în vigoare azi în ambele imperii — trebuie menținută sau nu?

TIFOSUL, HOLERA
și toate boalele intestinale (diareea dizenteria, colita, apendicita) etc. se tratează cu
Lactofermentul ROBIN
Aprobat de Serviciul Sanitar Superior.
Se găsește zilnic proaspăt în Laboratorul Dr. ROBIN
București 5 str. I. C. Brătianu.
Provincie 5 Lei 2 flacoane franco.

Convingerile erau foarte variate. In mod firesc o problemă așa de complexă o problemă care trece chiar peste hotarele unei chestiuni pur juridice, oferă un larg cîmp de luptă, adaptat admirabil cu bogăția argumentelor ce se pot desfășura de o parte și de alta.

Și era plină de interes această discuție și pentru un romîn — căci la Universitatea din București eruditul nostru profesor de drept penal învață serii întregi de generații că pedeapsa cu moarte e preferabilă celorlalte.

La o viitoare revizuire a codului nostru penal care știe dacă nu s'ar cere chiar înființarea ei. Ce spun însă cei cari o au?

Profesorii d-r Kahl din Berlin și D-r Liepmann din Kiel, raportorii chestiunei, au fost și campionii ei principali, primul apărînd pedeapsa cu moarte. cel'lalt cerînd desființarea ei. Doi oratori de forță al căror prestigiu și convingere impunea atențiunea congresului. Puțini au mai putut adăuoga cîte ceva după ei, și numai în limita celor 10 minute acordate fie căruia.

Argumentele pro și contra sunt în destul de cunoscute și dacă s'a adăogat ceva nou, a fost poște conștiincioasa statistică a D-rului Liepmann care, spre a combate aserțiunea, că teribila pedeapsă este cea mai exemplară prin teroarea ce exercită asupra celor răi, a ținut să dovedească cu cifre că în țările în care s'a desființat pedeapsa cu moarte ca și în acele unde n'a existat nici o dată numărul crimelor nu este cîtuși de puțin mai mare; după cum în țările unde se menține încă, criminalitatea a crescut în loc să scadă.

Intre țările acestei statistici, „țări fericite" cum le numea oratorul, se găseau Italia, Olanda, Norvegia, Romînia, Portugalia și Belgia.

In cele din urmă s'a procedat la votare.

Rezultatul votului a fost senzațional: 171 de membrii s'au pronunțat pentru menținerea pedepsei, 170 contra ei. Această majoritate de un singur vot a determinat secțiunea să aducă problema în dezbaterea penală a congresului, și astfel a doua zi, în mijlocul unei animații excepționale s'a reînceput discuția. Participau la ședință peste o mie de jurisconsulți.

Partizanii pedepsei se grupaseră în dreapta, adversarii în stînga. Un singur locușor nu mai era liber sub vasta cupolă aurită prin care cădea lumina unei zile sumbre. Bărbile albe în lungi redingote negre se amestecau cu tinerii ochelari ce respirau pe alocurea un pedantism foarte căutat, clasicul pedantism german.

Un mare număr de magistrați superiori participau la congres și luau parte la luptă. Chiar vreo zece magistrați militari numai din consiliile de război erau față.

Din nou s'a deslănțult lupta și ovațiunile cînd ale dreptei cînd ale stîngei izbucneau prea adesea, și păreau la un moment dat de o egală putere. După o dezbatere de patru ore rezultatul votului — așa de palpitant — a dat 470 partizanilor, contra 424 adversari pedepsei.

De notat că reprezentanții Prusiei erau în imensă majoritate partizani ai pedepsei, pe cînd Germania de Sud și Austria au votat chiar numai pentru desființarea ei.

Fără îndoială că acest rezultat își are semnificația lui, și e un succes pentru cei care l-au obținut.

Dar impresia unui spectator obiectiv era elta.

Congresul din Viena a ridicat din nou în plină lumină atîtea argumente grele, el a trezit iarăși atîtea conștiințe la datoria unei lupte impuse de civilizația timpului, în cît simțeai chiar acolo, că peste cifrele reci ale votului plutea victoria minorității. De aproape 150 de ani — de cînd Beccaria a strecurat cu teamă sub masca anotimpului eternele adevăruri din celebra sa operă *„Dei delitti et delle pene"*, — și pînă astă-zi, a postolii desființărei pedepsei cu moarte l'au dezarmat.

Din potrivă. Succesul lor crește cu cît crește imperiul civilizației și chiar în sate ca Franța — unde pedeapsa subsistă încă — execuțiunile capitale au dispărut aproape cu totul grație prerogativei capului Statului care socotește de datoria sa constantă a scuti Franța de spectacolul unei barbarii oficiale.

Paginele vibrătoare din tinerețа lui Victor Hugo au creat cu profuziune discipoli generoși.

Și nu numai poeții, nu numai cei blînzi și slabi, dar și causticul, și „răul", Clemenceau, pentru a nu cita pe atîția alții, n'a crezut că e un semn de feminină slăbiciune a zugrăvi, în pagini strălucite oroarea „asasinatului administrativ", și a lovi cu vigoare barbaria concepției.

Căci, fără îndoială, de asupra argumentelor teoretice, mai puternic de cît toate rațiunile academice, domină faptul domină drama brutală a sîngelui, pe care cine a văzut-o odată cu ochii săi, n'o mai poate uita.

De aceea și dr. Lieppman în perorația cuvîntărei sale, striga adversarilor săi: „V'ași învita domnilor să asistați timp de un an, la spectacolul ghilotinei sau spînzurătoarei, și să numărăm apoi voturile susținătorilor".

După revizuirea legislației civile, Austria își pregătește de cîți-va ani reforma condicei penale.

Incă de acum doi ani Ministrul justiției de pe vremuri anunțase terminarea proiectului. Schimbările de guvern au zădărnicit realizarea.

Ar fi interesant de văzut, care va fi ecoul luptei din congres în parlamentul austriac chemat să se pronunțe în curînd asupra revizuirei legei penale. Ungurii par a fi de partea civilizației.

Cît pentru noi, o viitoare reformă a condicei penale sper că nu va da nimănui inspirația ghilotinei.

C. Xeni

Papucii lui Empedocles

Se știe din anticitate că „Papucii lui Empedocles" caracterizează pe omul pretențios și cutezător, care nu lasă decît o ridicolă amintire urmașilor.

Empedocles filosof ambițios, elegant și bogat, văzînd că îmbătrînește și nimic nu lasă omenirei, neisbutind să înregistreze vreun succes, se vîri în vulcanul *Etna*, lăsînd papucii afară.

Iată-l pe dl. P. Carp, iată ce sfîrșit se zice că ar voi să-i servească bunii săi prietenii intelectuali și politici.

Papucii d-lui P Carp se știe cine sunt. Țara îl cunoaște.

Dar prietenii d-lui Carp, administratorii acestui „Empedoclos" politic, uită că șeful lor, idolul lor, filosoful lor, psihologul lor, de mult s'a aruncat în vulcanul clocotitor de patimi, de unde mistuiți și șeful și papucii nu se mai pot reintoarce, ca să mai poată da lecțiuni—, prin distinsa lor creștere de formarea caracterelor, de respectul dreptului, care documentează cultura unui om-ca și a unui popor; de respectul justiției țării romînești !!? etc...

Poporul cunoaște foarte bine, din ceasul întîi, cum dl. P. Carp a înțeles și cum a pus prin acțiunea sa politică, în mișcare *educația*... și *moravurile*!...

Poporul a văzut și a simțit, cum acest mare psiholog politic a exercitat acțiunea sa politică numai prin demonstrații și legi neconstituționale... prin făgăduinți de ușurare a traiului, prin neconsecvență în aplicarea principiilor sale financiare, prin soldări de excedente de 110 milioane etc...

Poporul cunoaște însă bine și istoria neamului nostru.

Cunoaște bine partea de merit a vechilor boeri și cauzele decadenței țărilor romîne, încă din secolul al 17-lea, datorită intrigilor boerești, intrigi și micimi sufletești, cari au adus domnia fanarioților, încă din anul 1675, după cum afirmă *N. Costin* și *I. Neculcea*.

Se știe că primul domn fanariot a fost *Damitraşcu Vodă Cantacuzino Kireşiu*, cum zice N. Costin „din grecii cei de frunte din Țarigrad."

Intreita secerare a boerilor: secerare prin moarte, prin defecțiune și prin stîrpiciune făcu goluri printre boeri. Intrigile ajunseră la culme între cei rămași.

Atunci nu veni poporul să înlocuiască pe boerii meritoși de odinioară. căci poporul a fost *totdeauna* și *sistematic* îndepărtat de la afacerile țării și lasat în ignoranță de pătura diriguitoare, ci se înfățișă elementul *Fanariot*, cu totul străin și prin sînge și prin efecțiuni, și prin aspirațiuni.

Istoria se repetă ca bruma de boeri rămași astăzi —zice-se— din partidul conservator bisericesc.

Prin ereditate și atavism descendenții boeri au moștenit toate păcatele trecutului. Pofta de dominare prin domnie, redusă la solul de diriguire, a făcut și face pe boeri să uite și să se facă că uită de valoarea muncii fiilor distinși ai poporului, de valoarea distinsului nostru șef, care a salvat ideia conservatoare printr'o luptă titanică în fruntea partiduui conservator-democrat.

Boerii au rămas cu ambiția lor seculară, noi vom rămîne cu mîndria neamului nostru.

Vom fi mulțumiți, căci cu cît ambiția scoboară pe om, cu atît mîndria îl ridică.

Rău a făcut, rău a sfătuit administratorii pe *„Empedocles"* al lor, pe *maarele* lor Petre P. Carp, la sfîrșitul său trist și antic...

Mai bine îl sfătuia așa:

— „Șefule, cel mai mare bine ce poate face un om mare *este de a nu face nici un rău"*—(*Sfat dat și de d. A. Badareu la Huși*).

Acest sfat dat din capul locului, chiar înainte de luna Mai 1910—poate ar fi prins mai bine decît operațiile din Decembrie 1910 etc... etc... etc...

Concentrarea forțelor conservatoare, făcută în ceasul întîi ar fi fost concentrarea sufletelor nerînite de nedreptăți, aceasta trebuia să știe psihologul, filosoful pretins al partidului conservator, dl. Petre P. Carp.

Nu a înțeles principiul elementar de coheziune sufletească, ci cată acum a reîncepe trista comedie de diriguire a unui partid de care nu este legal sufletește.

Partidul conservator-democrat, străin de educația politică de prin saloane, a acelor închisori sterpe de ideal, unde domnește moda și spoiala ipocrizei și a minciunilor convenționale, nu e deprins a-și precupeți nici sentimentele, nici conștințile, o spunem cu mîndrie.

Pune-ți *papucii* în picioare, d-le Carp, și pregătește-ți un sfîrșit mai demn ca a lui *„Empedocles"*

Hug.

Litere-Științe-Arte

Moravuri vechi.—Care era, în Roma imperială,—oraș de un milion de locuitori—indicațiunea locuințelor, corespunzătoare la noi cu strada și numărul? D. Homo, profesor la facultatea de litere din Lyon, a făcut asupra acestui punct o interesantă comunicare Academiei din Paris.

Printre documentele, pe care le-a utilizat, citează în primul rînd sgardele sclavilor fugitivi. Indicațiunea cea mai obicinuită se făcea prin arătarea suburbiilor și mai ales aceea a mahalalei (vicus), în care locuința persoanei era situată. Străzile nu purtau nici o însemnare. De asemenea nici casele nu erau numerotate. Se arata însă cîte o particularitate a casei, alte ori se însemna numele proprietarului, alte dăți în fine se punea numai o indicație mai puțin precisă, numărul spre pildă imobilele de la un anume loc cunoscut.

De oarece chestiunea denumirii stradelor este la ordinea zilei,—am înregistrat cele de mai sus, cari pot interesa pe specialiști.

*

Un fizician englez foarte cunoscut, Sir Oliver Lodge și care se ocupă cu cercetările psihice, are un volum interesant și documentat „Supraviețuirea Omului" în care și-a adunat observațiile și experiențele sale asupra transmisiunii cugetării, telepatiai spontane, apariția fantomelor, prevederea, scrisul automatic ș. a. asemenea.

Socoate în cele din urmă că „ceasul va veni cînd această credință va fi științific stabilită".

Cartea a apărut acum și în franțuzește la Alcan-Paris.

*

Celebrul regizor Max Reinhardt a montat acum în urmă în vasta „Rotondă" din Berlin un nou spectacol cu acțiune în massă „Mirakel".

Piesa e dezvoltarea unei legende, pe care au mai utilizat-o și alți dramaturgi, dar Reinhardt a făcut o creațiune genială ca montare și inscenare.

Peste 2000 de personne joacă în piesă. Au fost aproape 10.000 de asistenți. Presa i-a adus lui Reinhardt elogii unanime.

*

STRUNA ZILEI

POFTA VINE MÎNCIND...

După prima reușită a grevei plapomarii din Capitală au decis a cere prețuri și mai mari.

Un ziar

Plapomar, înțelepciune
Din proverb, multă prinzi,
„Cît ți-e plapoma—ne spune
Un proverb—să te întinzi".

Se caută *pentru biuroul Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnișoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoștințe de contabilitate, limba germană completă și eventual franceza. A se adresa direct!*

INFORMAȚIUNI

Ni se telegrafiază din București, că Curtea de Casație, s. III, s-a pronunțat eri seara la orele 7 jumatate, în acțiunea intentată de S. T. B pentru strămutarea procesului de la s. II a Curții de Apel de București la altă secție. Cererea de strămutare a fost respinsă.

I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, care e la Provița, a trimis d-lui colonel Langa la Iași, următoarea telegramă:

„Pavilionul ce ați zidit în marele așezămînt al S-tului Spiridon, și pe care-l inaugurați azi va fi încă un așezămînt în rîndul marilor așezăminte și fapte de bine-facere ce lăsați țărei.

In numele copiilor cari vor fi adăpostiți și îngrijiți în pavilionul „Langa", vă exprim recunoștința lor, iar din parte-mi vă rog să primiți stima și dragostea Mea".

Am anunțat că starețul monastirei Secu, archimandritul Partenie, va fi dat judecății pentru rea administrație.

Pînă la judecata procesului, archimandritul a fost suspendat din slujbă iar cu girarea afacerilor însărcinat archimandritul Teofan de la Durău.

Mărfurile destinate pentru Iași și supuse vămuirii, intru cît predătorii nu prescriu vămuirea la frontiera romînă, se expediază la Iași-Intrepozite.

Pentru transportul de la Iași Intrepozite se percep, pe lîngă taxele pentru Iași și următoarele taxe de joncțiune:

Pentru mare iuțeală 25 centime de 100 kg., cel mult însă 10 franci de vagon cu o capacitate portativă de cel mult 10,000 kg.

Pentru mică iuțeală 5 centime de 100 kg., cel mult însă 3 franci de vagon cu o capacitate de cel mult 10.000 kg.

Pentru vagoane cu capacitate portativă mai mare, se percepe, pentru greutatea ce depășește 10.000 kg., o taxă de joncțiune de 10 centime la marea iuțeală și de 3 centime la mica iuțeală de fiecare 100 kg, chiar numai începute.

Taxa minimală pentru mare și mică iuțeală este de 10 centime de fiecare transport.

La congresul institutorilor din Capitală vor lua parte și un însemnat număr de profesori secundari din localitate reducerea pe c. f. r. fiind valabilă pentru toți membrii corpului didactic.

Societatea de binefacere „Sprijinul" a domnișoarelor iașane, va îmbraca în acest an un număr de 500 copii saraci.

Dintre toate școlile secundare in Iași numai școala comercială de gradul întîi nu are și nu va avea contingentul necesar de elevi în clasa I.

Dispozițiunea de a se depune gunoaele și murdăriile din oraș în albiea veche a Bahluiului, fac imposibilă viața locuitorilor din suburbiile: Mlaștini, Adnați și Trancu.

Comuna pregătește, inconștient, în acele locuri, un nou focar de epidemii.

Intrunirea meseriașilor.—In sala societății „Frățiea", a avut loc eri întrunirea săptămînală a cercului Uniunea meseriașilor ieșeni.

Intrunirea se deschide la ora 3 p. m. sub prezidența d-lui Ilie Rosin, care prezintă publicului pe d-nul I. Cupa delegzt al comitetului de acțiune al ligei meseriașilor bucureșteni.

D. Cupa luînd cuvîntul, spune că a venit să iea înțelegere cu comitetul local în vederea marelui congres al meseriașilor ce va avea loc la București în cursul lunei Noembrie.

Face o critică sumară legei meseriilor conchizînd că pînă astăzi meseriașii n'au simțit, altă acțiune a legei de cît cea referitoare la amenzi și pușcărie.

Arată că ministrul actual al industriei și comerțului, a introdus un sistem primejdios, care nu s'a practicat de la 1902 și pînă astăzi sub nici un guvern, e sistemul politicei in corporații. In toate localitățile din țară, a observat că meseriașii sunt împărțiți în protejați și asupriți. Cassa Centrală și organele ei au rostul unor agenturi politice. unde meseriașul este conrupt și impedicat de a lupta conștient de interesele sale. Apelează ca meseriașii ieșeni să lupte pentru reușita congresului,

D. V. Arsanie, spune că meseriașii ieșeni vor căuta să fie la înălțimea unui eveniment atît de important, ca congresul, vor fi bine pregătiți, și vor ști să-și spună în chip lămurit cererile și durerile lor.

Critică sumar, regulamentul legei, arătînd că prin el, nu se aduce meseriașilor nici o lămurire, ci se dă îndrumări numai funcționarilor. Meseriașii rămîn să lupte ca și pînă acum in nesiguranță și în întuneric.

D. P. Smok, arată că zilnic meseriașii sufăr încălcări de drepturi fie din partea cassei medicale, fie din partea corporațiilor, ei protestează, dar nu numai că nu sunt luați în seamă, ci încă sunt terorizați prin poliție.

Presa înregistrează zilnic asemenea fapte, cei în drept însă, nu iau nici o măsură. Crede că numai prin comisiunele de judecată s'ar putea obține oarecare satisfacție. Insă asemenea comisiuni nu funcționează.

Isi arată îndoiala dacă asemenea comisiuni instituite prin lege vor funcționa vre-o dată.

D. N. V. Vasilescu, face propunerea de a se incepe lucrările de pregătire pentru o mare întrunire publică. Arată avantajele ce va aduce, pentru mișcare, o manifestare mai puternică a cercului. Se adresează asistenței, cerîndu-i să continue propaganda cu încredere în triumful cauzei pentru care luptă.

Intrunirea se termină la ora 8 seara.

Magazinul „Cristian" din str. Lăpușneanu No. 23, face cunoscut că, cu începere da la 1 Septembrie a încredințat conducerea atelierului său de croitorie pentru domni, maestrului Zaharia, fost coupeur la una din cele mai mari ateliere de croitorie din țară.

Domnul I. I. C. Brătianu va sosi în București mîine, Mercuri.

Bătălia de la Racovița, din Ianuar 1475, este titlul unei broșuri datorite excelentului profesor Teodor Crivetz.

Vom face cuvenita recenzie.

Școlare.—Invățătorul Popa M., de la Agighiol-Sehangea, jud. Tulcea a fost transferat la școala din com. Mogoșești-Hadîmbu (Iași) plătit cu 65 lunar.

— D. Platon C. a fost transferat de la Lunca Cernești (Batoș) la Mărgineni-Munteni p. II (Bacău).

— Se detașează pe 1 Sept. pe d na Maria Teodorescu de la Vănători-Gorbănești jud. Botoșani, la Cucorani-Cernești, acelaș județ.

— D-ra Sofia Vidrașcu este transferată la post. II-lea Țiganași, Perieni—Iași, iar d ra Istrati (acum d-na dr. Vrinceanu) se transferă pe 1 Septembre de la Țiganași la Bivolari post. III-lea vacant.

— Se detașază pe 1 Septembre pe d-na Paula Petrea institutoare la școala de băeți No. 1 din Huși, la școala de fete No. 3 Iași, la catedra d-nei Mary Roiu.

— Invățătorul C. Ionescu de la Bosinceni, a fost detașat pe 1 Sept. la școala din com. Lătăc, ambele în jud. Botoșani.

— S'a acordat un concediu de o lună d-nei Elena Vasiliu, învățătoare în comuna Chișărăi, jud. Iași, fiind suplinită de d. Vasiliu, student.

— Invățătorul Tanase I.—Vlădeni, I Popovici—Cucuteni și N. Munteanu-Sculeni, din jud. Iași, li s'a acordat un concediu de 15 zile fiind concentrați pentru manevre.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

TEATRUL NAȚIONAL
Compania Lirică de operă și operetă
ARTIȘTI ASOCIAȚI
Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU
MARȚI 11 Septembrie 1912
Pentru a II-a oară
VICE-AMIRAL

ULTIME INFORMAȚIUNI

:: Invităm presa oficioasă să declare că d. P. P. Carp este mulțumit cu ființa actualului guvern.

:: Față cu criza monetară, guvernul a hotărît să avanseze Băncii Agricole și altor mari bănci particulare din București, o sută de milioane.

Băncii Agricole i s'au avansat 20 milioane și 80 milioane celorlalte bănci—cu patru la sută interese și cu condiția ca băncile debitoare să achite, în străinătate, cupoanele rentei statului.

:: *Foarte mulți nechemați se îndeletnicesc, în ultimul timp, cu critica Domniei Regelui Carol.*

De aceea este sigur că va fi citit cu mare interes un studiu istoric asupra acestei glorioase domnii, pe care d. A. D. Xenopol, marele istoric, îl va publica în numărul viitor al revistei Viața Romînească.

:: *In ziua în care s'a judecat la Casație procesul de strămutare, adică eri, oficiosul guvernului,* Epoca, *a publicat un articol în care spunea „ne este indiferent ce va hotărî negustorul de vinuri, adică d. Bagdat, primul președinte al Casației".*

Astfel vorbește guvernul despre magistratura țării!

:: *Se crede, că din trupele Corpului 4 de armată, companiile neperechi, vor fi trimise să ele parte la manevrele regale.*

:: Asanarea moravurilor.

După insistențele d-lui Grecianu, s'a dat o moșie a Sf-lui Spiridon în exploatarea unui membru al clubului.

Protejatul a încasat pînă acum 23 mii lei, dar în loc de a varsa banii la Spiridonie, și a cumpărat o moară și o casă pe care un debitor al protejatului d-lui Grecianu a și pus sechestru.

:: Mai mulți învățători, cari au venit la concurs cu copilele lor, pentru școala centrală de fete, au înaintat un memoriu inspectoratului general, d. C. Meissner și s'au prezintat în persoană o delegație cu acel memoriu, prin care cer sporirea burselor la școlele normale de fete, ori crearea încă a unei școali normale de învățătoare, în care fiicele învățătorilor să fie avantajate.

Memoriul prezentat va fi supus d-lui ministru de instrucție spre a aviza.

:: Ministerul de culte a trimis invitațiuni la toate prefecturile de județ ca să se ia măsuri de urgență pentru inchirierea de localuri, ce vor servi la *școlile medii.*

In Iași se vor înființa 2 de aceste școli, una de băeți și alta de fete. Fondul bănesc este deja prevăzut în buget și ministerul crede să deschiză aceste școli pînă la 15 Octombrie.

Se va face atunci o descărcare la licee, gimnazii și școli secundare de băeți și fete,

:: Direcția generală a serviciului sanitar, a dispus ca în tot timpul manevrelor, să se trimită zilnic Corpului IV de armată, un tablou, despre cazurile de boale contagioase, constatate.

:: Pe ziua de azi s'au constatat în localitate 2 cazuri noui de febră tifoidă și 1 de scarlatină.

Toți bolnavii sunt internați în spitale.

:: Cu prilejul inaugurărei pavilionului Langa, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, care se află la Provița, a trimis d-lui Colonel Langa, telegrama următoare:

„Pavilionul, ce a-ți zidit la Marele așezămînt sf. Spiridon, pe care-l inaugurați azi, va fi încă un așezămînt în rîndul multor fapte și așezăminte de binefacere, ce lăsați țărei.

In numele copiilor ce vor fi îngrijiți, în pavilionul „Langa", vă exprim recunoștința lor, iar din parte-mi, vă rog să primiți stima și dragostea mea".

:: Din inițiativa d-lui dr. Riegler, s'a înființat la eforia sf. Spiridon, un birou de statistică, în care are a se concentra toate datele, privitoare la mișcarea bolnavilor.

:: Mișcarea ce urma să se facă în poșta din localitate, prin avansarea d-lui Alexandrescu, actual diriginte al oficiului poștal central, și numirea d-lui Rășcanu ca diriginte, a fost amănată pentru 1 Aprilie viitor.

:: Consiliul comunal se întrunește azi la orele 5 p. m.

Consiliul se va ocupa cu mai multe chestiuni, rămase neresolvite din timpul vacanței.

:: Domnii Angelescu, directorul contribuțiilor directe și Sciteanu, directorul serviciului pensiilor din ministerul de finanțe, au sosit astă-zi în Iași, în inspecții, venind de la Dorohoi.

:: Pensiile civile și militare se vor achita cu începere de la 15 c.

:: Au fost mutați unul în locul celuilalt: d. Ioanițiu, impiegat vama Botoșani și Eugen Gavrilescu, impiegat la vama Iași.

:: Ministerul face cunescut că, dintre suplinitorii, cari au cerut înscrierea pentru examenul de ajutor învățători, din circ. I-a școlară, au fost admiși următorii:

Jud. Dorohoiu: Litera Gh. Dumeni, Rusu D. Tureatca, Cusin D. C. Șindriceni, Loghin G. Bajura, Vasilichioi V. Dămăcheni, Teodoriu Gh. Zamostea, Nimereanu N. Movilă, Plesca C. Borolea, Timofte V. Suhărău, Straus Gh. Horbova, Loghin C. Avrămeni.

Jud. Botoșani: Gheorghiu N. Rădeni, Ghiorghiu V. Poiana-Lungă, Pavelescu Ecaterina Frumușica, Costinescu Maria Albești.

Jud. Iași: Romano C. Costuleni, Pădure T. Balțați, Mircea C. Mădărjac, Matei C. Preot Băiceni, Cobzariu Gh. Gropnița, Berescu Iorgu Voinești, Bart Maria Băiceni.

Jud. Suceava: Alexandrescu V. Bogdănești.

Jud. Vaslui: Popovici V. Țibănești, Pogăngeanu Cosmești, Petcu V. Poiana, Oprescu Elvira Negrești, Livadariu Pungești, Doroftei Țibănești, Denghiu C. Armășoaia, Chiratcu I. Zapodeni.

*

Examenul va începe în ziua de 15 Septembre ora 8 a. m. la școala normală „V. Lupu" din Iași. Condițiunea de a fi funcționat efectiv și anul școlar trecut și de a fi încheiat anul, o va dovedi fiecare candidat înaintea comisiunei examinatoare, priu certificat liberat de revizoratul școlar respectiv.

:: Ministerul de instrucție, a înștiințat că nu se vor primi la examen pe repetenții de obiecte de 1 Iunie, de cît pe acei dintre elevii, cari au obținut autorisația ministerială,

:: La 15 a lunei, va avea loc la Teatrul Sidoli, o representație extraordinară, în folosul săracilor, pusă sub auspiciile comunei.

:: Cursurile școalelor de adulți din localitate, se vor redeschide la 1 Octombrie.

:: Un nenorocit accident a răpus astă noapte viața unui biet soldat din regim. 25 —Rahova.—care sosise aseară în Iași și era să mai facă și alte 3 victime.

Soldații acelui regiment fuseseră încvarterați in suburbia Păcurari. La moara Grünspanș, fuseseră găzduiți vre-o 40. Dintre aceștia pe patru îi lasase să doarmă în atelierul de metalurgie, de alături, din str. Moara de foc No. 12.

După ce mecanicul făcu foc cu cărbuni într'o sobă, pentru ca soldații să se poată încălzi, căci sosiseră doboriți de ploaie și noroi, mecanicul temîndu-se ca ei să nu fure ceva îi încue în cameră și plecă. Soldații adormiră.

Astăzi dimineață, la orele 4 jum. cînd veni să descuie, nici unul din cei patrn găzduiți nu mai dădea semne de vieață.

Anunțîndu-se celorlați soldați ei intrară și scoaseră pe trei din camarazii lor, care abia mai respirau, fără însă a putea deschide pleoapele și avînd dinții încleștați.

Cu multă greutate medicul regimentului d, dr. Țintă, după o grea muncă aduse pe doi din ei în stare să-și mai revie și-i transportă la spitalul militar.

Al treilea însă e pe moarte, după cum declară d. dr. Țintă, iar al patrulea din ei, anume Ioan Crăciun murise cu o oră înainte, intoxicat.

La orele 11 d. maior Dimitriu, comisarul regal al corpului IV, împreună cu dr. Țintă, a ordonat transportarea cadavrului la morga militară, unde urmează a i se face autopsia mîine.

:: **Inundațiile.**—Ploile ce cad fără întrerupere de atîtea zile, au provocat în oraș mari stricăciuni.

Astfel apa slăbind terenul din strada Florilor, a avut ca urmare prăbușirea mai multor case, dintre care casele Hitter, Munteanu și stolăria Țilinschi au suferit mai mult.

Sergenții și podarii au dat cuvenitele ajutoare, pentru a se salva lucrurile din case.

Ajutorul grabnic dat de vecini, a avnt ca efect a se salva pe numeroși locatari, și în mare parte copii, cari astfel erau expuși la o adevărată primejdie.

Tot din cauza slăbirei terenului, s'a scufundat terasa de la circiuma numită Pavilion, din str. Păcurari, precum și terasa din dosul caselor Bril, și atenansele casei Micu, din strada Păcurari.

Aseminea ploile au provocat o adevărată inundare în stradela sf. Constantin.

Circulația pe acea stradă este aproape cu neputință.

In toate părțile ajutoarele sunt insuficiente, de oare-ce lipsește ajutorul trupelor, plecate la manevre.

Bahluiul venind mare, amenință podul cel nou din Podul-roș, care în mare parte e acoperit cu apă.

:: Prin un moment de mare panică au trecut ieri, la orele 6 seara, magistrații de la secția III a tribunalului Iași și publicul aflător acolo. O puternică detunătoră răsună la acea oră și culoarul se umplu de fum. Din fericire nu se întîmplase nimic grav: un soldat din garda deținuților, umblînd cu arma-i încărcată aceasta luă foc și glontele străpunse în bagdadie.

Nici un accident.

:: Trupele care au sosit aseară în Iași, s'au întrunit azi dimineață, la orele 8, pe platoul Copoului, unde au fost trecute în revistă de colonelii Cernătescu și Popovici.

Regimentele 13 și 25, au fost apoi reunite în brigadă și puse sub comanda d-lui colonel Popovici, au pornit spre Podul Iloae.

Plecarea a fost precedată de o defilare.

Trupele vor sosi la Podul Iloae la orele 2 după amează, și restul zilei de azi și ziua de mîne vor avea repaus.

In acest timp vor sosi aci și trupele din Suceava și Botoșani, care vor da lupte cu trupele din brigada 15.

Duminică trupele vor fi desconcentrate.

:: O telegramă sosită de la ministerul instrucțiunei publice face cunoscut ca în urma avizului consiliului inspectorilor s'a admis o nouă sesiune de examen pentru elevii care au a trece examenul de absolvire integral sau corigențe (clasele a IV și a VIII-a).

Examenele vor începe la 20 Septembrie.

:: Din cauza vremei rele ce au avut în luptele date eri, patru cai din regimentul 25 — Vaslui, au fost găsiți azi dimineață morți, în grajdurile unde erau încuarterați.

❑ **Judecare.** — La secția I a Curții s'a judecat astăzi apelul făcut de artistul societar în pensie P. S. Alexandrescu pentru mărirea cuantumului pensiei ce-i a fost fixat de comitetul teatral.

Curtea se va pronunța Joi.

— Tribunalul a declarat în stare de aliment, după cererea parchetului, pe giuvaergiul dispărut Schmeier.

— Celebrul Schroeder este un nume fictiv.

La s. I a tribunalului urma să se judece ieri acțiunea intentată sucursalei Schroeder din Iași, pentru neachitarea unui bilet de loterie ieșit cîștigător. S'a rîdicat excepția, că Schroeder este un nume fictiv și s'a amînat judecarea.

— Curtea secția II a respins apelul lui L. Naftalisohn, condamnat de tribunalul Botoșani la 3 luni închisoare pentru complicitate la bancrută frauduloasă.

— Tribunalul secția II-a a confirmat azi mandatul de arestare a negustorului falit Froim Fisch, iar tribunalul secția III, a confirmat mandatele faliților Caufmann și Barbălat.

— La secția II a tribunalului se va judeca în ziua de 19 c. procesul lui Iani Haralambos, învinuit în cunoscutele excrocherii în prejudiciul băncilor de credit romîn și de Salonic.

:: **Evenimentul artistic la ordinea zilei** sunt cele 20 reprezentații anunțate de superba trupă de operetă Grigoriu la Teatrul Național din Iași. Prima reprezentație Joi 20 Septembrie cu delicioasa operetă **Rizeta**; vor urma: Vineri 21 a. c. **Dama în Roșu,** Sîmbătă 22 a. c. **Studentul cerșetor,** Duminică 23 în matineu **Vagabondul nemuritor** și sara **Suzana.**

Vor veni Maximilianii, Carusii, Leonarzii, Ciucuretii, Cigalii, d-nele Metaxa Doro, Florica Cristoforeanu, Florica Florescu, d-na Leonard, d-na Apăteanu, și toți artiștii dragalași și răsfățații publicului ieșan. Vor veni și alte elemente noui, de forță, *adevărată surpriză pentru ieșani*, coruri și orchestră admirabilă, căci d. Grigoriu nimic nu cruță pontru a menține și faima acestei trupe de operete, care face cinste țărei noastre.

La agenția teatrală *„Thalia" a d lui Maximovici* ie un adevărat pelerinaj la bilete, căci nici o altă trupă nu ie atît de iubită la Iași ca acea a fostului nostru concetățean d. Grigoriu care plecînd de copil din Iași la București a făcut acnlo ceea ce nu a putut reuși să facă încă nimene: o trupă de operetă românească de primul rang.

:: Vițiul fatal, cea mai recentă apariție din seria filmelor daneze, se reprezintă astă-seară Marți la teatrul cinematografic Pathé-Frères, din Sala Circului Sidoli.—Vițiul fatal este una din cele mai reușite desfășurări din ciclul filmelor daneze. In rolul principal apare d-ra Clara Wieth, steaua scenelor scandinave, celelalte roluri sunt interpretate de compania dramatică a teatrului regal din Copenhaga. (2 părți).

Sunt conținute apoi în noul program: Salamandru, studii de zoologie însuflețită —După inundație, narațiune însuflețită. —Tindală la vînătoare, comedie—Gontran își aurește blazonul, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite.

Vineri 14 Sept. matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfărîmate" dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Noul program viitor se reprezintă mîne seară Mercuri 12 Septemb. cu:

Mica amploiată, splendidă piesă în 2 acte după celebra scriere „La petite fonctionnaire" a lui Alfred Capus—Max Linder învingător—Smintilă logodit, etc.

Pathé-Journal cuprinde între altele: Funeraliile ducesei de Genua—Bafae de flori la St. Hèlier (Franța).

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 11 Septembrie

Telegrama d-lui Take Ionescu

București.—Ca respuns la telegrama primită cu prilejul inaugurărei clubului conservator-democrat din Oltenița, d. Take Ionescu a trimis d-lui Cosăcescu, președintele clubului, telegrama următoare:

„Mulțumesc din inimă pentru expresiunea dragostei. Ințeleg sentimentul care vă animă și voiu face tot posibilul, ca să se facă dreptate simțului politic, cumpătărei de care a dat atîtea dovezi partidul conservator-democrat.

TAKE IONESCU

Mari inundații în Țară

Ploile continuă au produs în multe localități adevărate ravagii.

Iată știrile ce le primim în această privință.

*

Piatra-N.—De două zile plouă fără întrerupere. Bistrița și Osana au crescut mari și amenință revărsarea. Sunt temeri de mari inundații.

Soseaua națională între Piatra și Prisăcani, este în mare parte inundată și circulația întreruptă.

*

Roman.—Rîurile Moldova și Siretul au eșit din albiile lor, au inundat un mare număr de sate.

Sunt foarte mari pagube.

*

Bacău.—De 48 ore plouă fără încetare Bistrița a rupt digul și amenință cu innundare școala de meserii.

Aseminea au crescut mari apele Trotușului, și amenință școala din Palanca.

*

Focșani.—Siretul revărsînd, a inundat satele, Vadul, Roșca, Costieni, Nămăloasa și Cotunul Plehan.

*

R.-Sarat.—Apele au inundat aproape în întregime satul Corbu.

Apele Buzeului s'a revărsat pe teritoriul comunei Vișan, de unde s'a rupt digul.

Sunt temeri de mari inundați.

Ajutoarele lipsesc, din cauza mai ales a plecărei trupelor în manevre.

Moartea Infantei Tereza

Madrid.—Infanta Tereza sora regelui, soția principelui Ferdinand do Bavana a murit de pe urma unei boli, cînd s'a sculat după sarcină.

Generalul Averescu la Cîmpul de aviație

Wienerneustdt.—Șeful statului major romîn generalul Averescu, a sosit aci din Viena, să viziteze cîmpul de aviațiune.

A fost primit de șeful brigăzei de comunicări, ganeralul Schleyer. Ofițerul a viator locotenent Miller a făcut un zbor cu căpitanul romîn Ressel ca pasager urcîndu-se la 350 metri.

Accident de automobil

Wienerstadt.—Un automobil în care se aflau principii Renéstadt, Axul automobilului a lovit pe principele René, pricinuindu-i o gravă fractură a coastei. Principele Felice și suitele lorn'au fost rîniți. Starea principelui René, nu inspiră îngrijiri.

Un mare faliment

Rusciuc. — Angrosiștii Beraha Belsolff și C-ie, au fost declarați în stare de faliment. Pasivul trece de 500,000 lei.

Beraha este acela, care în vremuri a escrocat cu o mare sumă de bani Casa Luvru din București.

Manifestația din Viena

Viena.—70 de polițiști unguri comandați de inspectorul Pavlik au sosit la Viena spre a face serviciul în palatul ungar, unde își va avea ședințele delegațiunea ungară.

Intrările sunt păzite de polițiștii unguri. Zece membri ai opoziției au intrat înăuntru, restul s'au postat la intrare în fața palatului.

Contele Karoly din opoziție a protestat din loja în care se află contra ilegalității delegațiunei. Majoritatea aprobă; dați afară! opoziționiștii eșind sînt aclamați zgomotoși de mulțime.

Moartea Mareșalului de Biberstein

Londra.—Azi a încetat aci din vieață Mareșalul de Biberstein, cunoscutul diplomat german.

O botanistă engleză în București

București.—D-ra Pallis, o botanistă engleză, se află în București.

D-ra a venit în țară pentru a studia flora din regiunile inundate ale Dunărei.

SOFIE DAVID
MAX RUBENSAFT
LOGODIȚI
Iași
9 Septembrie 1912

Liceul particular
„Profesorii Asociați"
Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de clasa într'un an
Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2
Se primesc și interni în condițiuni speciale
Prospecte la cerere
Director, **Titus G. Patriciu—Iași**
Profesor

AVIS DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR

Cele mai frumoase Noutăți ale Sezonului și toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e așa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucrușoare bune și frumoase și le vor cumpăra cu prețuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiți dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin.

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iași—Fondat 1878—Iași

Piane și Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
și orice altă fabricațiune,
se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poștală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ȘI MODERNE

De vînzare și de închiriet
de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafață de 2600 m. p. anume:
Corpul principal cu 7 camere spațioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.
Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, șură zemnic, pivniță, grădină spațioasă de flori și fructe.
Instalațiune electrică și apă.—Apropiere de hala mare.
A se adresa la proprietar Ilie I. Cocea str. Bucșinescu 15 Iași.

Scoala profesională de fete
„STEAUA"
Str. Elena Doamna No. 23
Din cauza marelui număr de eleve care au cerut inscrierea în această școală, s'a mai înființat cl. I divizionară, unde mai sînt vacante 8 locuri.—Aducem aceasta la cunoștința părinților ca să se grăbească cu înscrierea care s'a prelungit pînă la 20 Septembrie a. c.
Direcțiunea

„HÉLÈNE"
Magazin de Mode și Furnituri
Iași str. Lăpușneanu 30
Anunță că, revenită din străinătate a adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, și Viena**, *o variată colecțiune* **de pălării** *modele ultimele creațiuni, cum și* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne*
Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc.*
Prețuri extrem **de convenabile.**

La ELEVĂ *Farmacia D. Herzengerg este vacant locul de un* **ELEV** *sau*

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI — BIROU TECHNIC — **SOFIA**

Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51** — Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI • FABRICI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri cabluri de sîrmă, de cînepă. pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger'.t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE — **Aparate de stins incendii „PLUVIUS"**

Balanţe de cereale

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI

întreg de oţel bătut
marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* care [illegible] de toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mică, în diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la deiun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre o ameliorare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la deiun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *care se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne I şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 poliţe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 rentă

Canţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;
Asigurări pe caz de viaţă şi deces în conbinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
OSEPH POPPER,
strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ŞI STICLE

LA MAGASINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

OPINIA

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1687 Joi 13 Septembrie 1912

Între primul sfetnic și Măria Sa

Doi factori reali sunt la noi în țară: Regele și Primul său ministru: Cu toate că Constituția prevede că toate puterile emană de la națiune, aceasta e un eufemism, care în certe cazuri se apropie de adevăr, dar cu nouă sute cinci zeci și nouă la mie *nu*.

O dată ce națiunea și-a încredințat destinele sale în mîna unui cap de stat, întemeetor de dinastie, răspunderea *acestuia* a fost și este de a privighea la bunul mers al trebilor publice, la consolidarea statului, la sporul social, utilizînd în acest scop toate partidele și pe toți fruntașii acelor partide, spre bunul mers al treburilor.

Văzută de departe domnia unui Rege așa se ia, că el pentru mersul înainte a făcut apel la toate forțele, legînd chestiile de zi cu lanțul general al progresului.

Pentru acest sfârșit Regele își estinde în afară puterea sa de domnie, dînd primului său sfetnic decretul Regal pentru ducerea mai departe a carului administrativ.

Mai departe Regele nu se interesează, căci a se amesteca direct în mărunțișurile politice ale statului nu e nici de resortul Coroanei, nici de răspunderea politică a guvernului său.

Cu primul său sfetnic Coroana se consultă, ține samă de doleanțele țării, deliberează, decide. Intru cît primul sfetnic este o extensiune de prerogative Regale pentru folosul țării. Un fel de vechiu *dvornic*, care din *ușier* al Divanului a ajuns prim sfetnic în divan și adevaratul reprezentant politic al țării, asemenea și primul sfetnic al Coroanei, trebue să întrunească în sine calitățile politice de a fi întrupătorul cerințelor mari și largi ale unui partid, pus în slujba neamului.

De aici încolo începe valoarea politică a omului de stat; căci întru cît primul sfetnic e și șef de partid, după cum el ca sfetnic are puteri de la Coroana, asemenea ca șef de partid trebue să aibă tot cuvîntul în diriguirea partidului și deci a țării.

Iată pentru ce în lăuntrul partidelor se dau lupte pentru șefie, ca să asigure diriguirea partidelor la cei mai buni, la cei mai destoinici, la cei mai impuși politicește.

Noi, partidul conservator, am rămas ceva mai în urma partidului liberal; care ne-au desarmat cu cel puțin 20 de ani, grație împrejurărilor prin cari au trecut ei, cum și stocului de persoane din clasa din care s'au recrutat.

La noi boala continuă și toate zvîrcolirile crisei actuale sînt punctul culminant al acestor lupte.

Ce vrem noi?

Rădicînd la șefia partidului conservator-democrat pe șeful nostru. d. Take Ionescu, am crezut și credem că facem pentru partidul conservator cea mai bună operă de curățire politică, grăbind cu un an, doi sau 4 chiar *pecinginea șefiei* la cei nechemați. In al doilea loc am crezut și credem că vom sluji bine și Coroana, dîndu-i putința de a-și alege de prim sfetnic al său pe cel mai de samă om al țării, întru cît știam că Regele în formă și fond e ținut a face apel la așa zișii șefi de partide, ca să-și aleagă dintre ei pentru conducerea politică a Statului.

Cele ce am voit și am făcut, evenimentele ne-au dat dreptate deplină. Partidul conservator în actuala lui formațiune cu șefia d-lui Carp a slujit rău și Coroanei și țării, căci a deslănțuit în țară destrîu, a samănat sămînța anarhiei, a slăbit caracterele și a scormolit patimi. In lipsă de un ideal mai mare și mînați de dorul răzbunării, ei și-a înscris în aceste 20 luni de guvernare o pagină urîtă și tristă în analele conservatorismului romîn.

Ei au putrezit; și acum a venit vremea ca șeful nostru sprijinit de încrederea partidului întreg, și mărit încă prin neputința adversarilor noștri, să dea țării și Coroanei strălucirea unui guvern solid și rodnic pentru salvarea ideii conservatoare,

Coroana trebue să facă apel la șeful nostru ca prim sfetnic, căci dacă față cu partidul întreg sunt terenuri de cucerit, oaze de stăpînit, patemi de potolit, față de Coroană trebue să-i fie terenul limpede și curățit, pentru a nu fi împedecat prin nimic de la răspunderea mare ce va avea de a aduce ordine în locul desordinei. O dată acest lucru *cucerit*, cetățile se vor preda.

Gh. Ghibănescu

Avem justiție!

Un agricultor de la Vaslui, devenit primar al Capitalei, și-a exprimat neîncrederea în justiția țării și, într'un proces al comunei a cerut transferarea cauzei dela o secție la alta.

Ceea ce a făcut primarul Capitalei era, pur și simplu, o insolență. Dar instanța supremă chemată să le judece, n'avea să cerceteze actul de insolență al d-lui Dobrescu—ci o mare chestie socială: avea să judece dacă avem sau nu justiție, mai mult, dacă este adevărat ceea ce cuprindea, ascuns, cererea de strămutare; dacă avem o justiție pur politică.

Instanța supremă a avut să judece o chestie de o gravitate excepțională și dacă primul președinte al Casației a venit să presideze ședința, este că a avut datoria s'o facă. Nu numai că legea de organizare a Curții de Casație, dă dreptul primului președinte să vie să presideze ori ce ședință, oricînd, de la cele trei secții, dar *trebuia* să vie cel mai înalt judecător al țărei să presideze desbaterile unei ședinți într'o chestie ce privea direct demnitatea magistraturii.

Dacă înalta instanță ar fi admis suspiciunea legală, dacă ar fi găsit că sunt judecători, la Curtea de Apel din București, cu părері dinainte formate într'o chestie—ce ar fi zis justițiabilii, ce ar fi zis țara de magistratura noastră? Ar fi zis că dacă statul și comunele, în proces cu o societate de comerț, nu mai sunt sigure de dreptate, apoi ce siguranță pot avea particularii—justițiabilii?

D-lui Dobrescu, dublat de inspirațiile juridice ale d-lui Fleva, i-a venit foarte lesne să arunce la Casație o jalbă de strămutare. Domnul Fleva, ajuns la vrista cînd omul se joacă cu cele femenine, s'a jucat și în instanță cu zeița legată la ochi și a cerut recuzarea d-lui Bagdat, fiindcă este socru cu d. Sohina, unul din consilierii s. II a Curții de Apel.

Domnul Fleva s'a jucat cu focul, cu ușurința cu care un anumit neam de oameni se joacă cu cărbunii aprinși. Dar justiția nu s'a putut juca cu demnitatea ei și Casația, respingînd cererea de strămutare, a statuat că avem justiție.

Ea nu există doar decît pentru junimiști—și tocmai aceasta dovedește că avem justiție.

„Programul" guvernului

Ziarele oficioase au publicat o serie de degrevări, pe cari guvernul Maiorescu ar intenționa să le realizeze, și numește aceasta „program" de guvernămînt.

Regimul actual, pentru a se putea menține în chipul ridicol în care stă la cîrmă, s'a văzut nevoit să gîdile toate categoriile noastre sociale, și să vîneze popularitatea în dauna tezaurului public. D. Carp a degrevat de dări și taxe, bazat pe anii îmbelșugați pe cari îi avem. Cu chipul acesta d-sa a compromis viitorul financiar al Statului romîn, căci nevoile mereu crescînde ale națiunei, nu vor putea fi acoperite cu găurile budgetului actual.

Azi, urmînd aceiași politică demagogică se anunță noui și imposibile scutiri.

Excedentul excepțional al exercițiului trecut, a dat noui fapte regimului. Anilor buni le succed însă ani răi, și la prima jenă financiară, golurile lăsate de popularitatea demagogiei albe vor cîntări greu de tot. D. Carp și ai săi nu s'au mulțumit numai să compromită prezentul acestei țări, ci încearcă să-i compromită și viitorul.

Contribuabilul romîn n'are a se plînge de dări prea apăsătoare. Dimpotrivă, suntem țara celei mai ușoare fiscalități. Romînul, dacă are a se plînge de ceva, apoi nu e, de cît plătește, ci *de cum* sunt întrebuințate veniturile Statului.

Dacă d. Carp era în adevăr omul cinstit ce se se pretindea a fi, apoi trebuia să îngrijească ca avutul public să capete întrebuințarea cea mai bună.

Satele gem în întunerec, n'avem spitale la țară, n'avem școli, n'avem drumuri, n'avem diguri împotriva inundațiilor, n'avem poduri, n'avem vagoane—și cu toate acestea excedentele bugetare au înnebunit pe cei de la guvern. In loc ca prisosurile acestea să slujească miilor de nevoi urgente și neacoperite, cei de la guvern le transformă în acel degradator *panem et circenses* și le aruncă cîrciumarilor și funcționarilor, pentru a cumpăra cu banii Statului și cu lumina și sănătatea satelor, voturile și simpatiile orășenilor de vînzare.

Aceasta constitue cel mai nerușinat demagogism și cel mai vădit faliment al politicei junimiste.

Deși vădirea acestei bancrute nu ne poate de cît bucura, totuși protestăm împotriva procedeelor guvernului,—căci prea scump ne-ar costa.

Interviewul șefului

Cetitori noștri au luat cunoștință de interviewul acordat de către d. Take Ionescu, ziarului Adevărul.

Șeful nostru se ocupă de „programul" cel nou al guvernului și i atribue exact importanța pe care i-am atribuit-o noi în articolul nostru de alaltăeri, intitulat „Programul cel nou". D. Take Ionescu se îndoește de autenticitatea programului și'l declară pur și simplu în falș, pentru bunul motiv că el nu poartă nici o semnătură.

Ușurările propuse de Epoca, *—căci al ei e programul—d. Take Ionescu le găsește în parte firești, dat fiind excedentul bugetar enorm, iar în parte irealizabil și demagogic.*

Locotenenții d-lui Carp, au excelat în promisiuni mincinoase cu cari au încercat să-și creieze o popularitate imposibilă. Nereușind acum înainte de plecare au încercat să dea o nouă lovitură. Iată la ce se reduce întregul program al conservatorilor guvernamentali.

El constituie mai mult o armă a opoziției decît un instrument de guvernare. Viitorul cel mai apropiat ne o va dovedi.

TEORIA „EPOCEI"

Epoca se întreabă de ce Parlamentul actual va trebui disolvat, și tot ea răspunde că faptul minorității de-a se fi retras din Camere, nu îndrituește la o dizolvare. In acelaș timp, ziarul guvernamental cere șefilor opoziției să-i răspundă dacă ei admit, ca atunci cînd minoritatea pleacă din Adunări, ele trebuesc neapărat dizolvate.

Epoca se pune vădit și intenționat pe o cale greșită, pentru a trage apoi concluzia ce-i convine ei.

Dar să primim de-o camdată discuția pe terenul voit de *Epoca* și apoi, în urmă, vom încerca să restabilim realitatea.

Răspundem cu toată limpezimea la întrebarea *Epocei*: nu e necesară dizolvarea unui Parlament pentru că minoritatea îl părăsește. Depinde însă dacă, opoziția retrăgîndu-se, a avut sau nu dreptate.

Dacă opoziția se retrage pe o cauză nedreaptă sau cu totul secundară, neapărat că Parlamentul va dăinui. Dar dacă minoritatea părăsește Corpurile legiuitoare pe o chestie și mare și dreaptă—neaparat că Parlamentul astfel părăsit va trebui dizolvat.

Să luăm acum cazul concret al actualelor Camere. De ce au fost părăsite de minoritate? O știe toată lumea, pentru că s'au pretat injoncțiunilor d-lui Marghiloman și au votat o lege anti-constituțională. Reușit-a opoziția în politica ei? Evident că da, căci din clipa în care Justiția a înlăturat legea Marghiloman ca neconstituțională, s'a făcut, prin chiar acest fapt, dovada că minoritatea a avut, pe lîngă dreptate, și rolul uriaș de-a păzi neatins Pactul nostru fundamental.

Iată dar cum retragerea opoziției, legitimează dizolvarea actualului Parlament.

Dar chiar dacă opoziția n'ar fi părăsit Adunările, încă ele trebuiau disolvate. Nimănui, în această țară, nu-i este îngăduit să calce legile. Funcționarul călcător de legi, are înaintea lui Codul penal, ministrul arbitrar, legea răspunderei ministeriale, numai împotriva puterei legiuitoare, nu avem nici o lege represivă,—singura pedeapsă ce i se poate aplica este cea prevăzută sub art. 95 din Constituție, adecă dizolvarea. Or, Parlamentului Marghiloman, dovedit călcător al Constituției, urmează să 'i se aplice această pedeapsă.

Iată dar de ce afirmăm că nu retragerea opoziției din Camere va aduce dizolvarea lor, ci *faptul* pentru care opoziția s'a retras: legea anti-constituțională a d-lui Al. Marghiloman.

Așa trebuește pusă chestia fatalei dizolvări, și nu cum o pune *Epoca*.

Pensionarii teatrelor naționale

Noua lege a teatrelor a fost bine venită, pentru cele trei teatre naționale din țară.

Cu încasarea remisei de 5 la sută, pe urma timbrelor ce se aplică pe biletele de representațiuni streine, cinematografe și altele, societățile dramatice din București, Iași și Craiova, încasează sume frumoase; care împreună cu subvențiile ce le acordă statul și comunele, fac ca situația actualilor societari să fie mai bună. Artistul e asigurat în existența sa, și publicul are tot dreptul să-i ceară o muncă relativă, în schimbul sacrificiilor ce face statul pentru dînsul.

Nu tocmai brilantă însă e situația unora din vechii societari, actuali pensionari, cari au contribuit la propășirea teatrelor, care au întemeiat societățile dramatice.

La București și Craiova, comitetele teatrale au aratat o deosebită solicitudine față de bătrînii luptători ai artei.

In adevăr actualul comitet de administrație din București, a avut în vedere, că trebue să se răsplătească munca acelora, cari au luptat pentru neștirbirea societății și îndată ce s'a pus în aplicare noua lege, din urma căreia s'a mărit veniturile societarilor, a decis în acelaș timp să mărească pensiile foștilor societari, astfel că artiștii din București, cari primeau o pensiune de 208 lei pe lună, și-au văzut pensiunea urcată pînă la 450.

La Craiova, d. Em. Gărleanu, în unire cu ambele comitete, a scos la pensie pe cei mai vechi 7 societari și fiind că nu dispunea de cît de un mic fond de pensiune, au cerut și obținut de la ministrul respectiv, ca plata pensionarilor să fie prevăzută în budgetele anuale.

Și astfel pensionarii din Craiova, cari conform legei vechi, n'ar fi avut de cît o pensiune de 40—50 lei pe lună, au căpatat de la 180 pînă la 240 lei lunar.

Numai în Iași, situația foștilor societari, actualii pensionari, a rămas aceiași, adică nu s'a făcut mai nimic, pentru a le aduce și lor o îmbunătățire reală, de îndată ce a fost așa de simțitor îmbunătățită starea instituțiunei.

Este o nedreptate ce ar trebui să dispară, și la care comitetele teatrale ar trebui să se gîndească.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Dileme de conștiință

Cîte variate și ciudate forme poate îmbrăca „stăruința",—la ce neașteptate încercări poate da loc—în materie de școală și examene — ar fi prea mult de spus. Dar în legătură și ca o complectare a celor scrise eri, ne-am amintit unele amănunte și întîmplări din cîte ne povestea, mai dăunăzi, un profesor secundar iașan, originar din alte părți și venit aci de un număr de ani.

Ca de obiceiu, în anul întîiu elevii au încercat a-l lua... înainte, ori „la sigur". E vastă experiența ce posedă lumea școlărească în chestiuni de... tactică. Dar încercarea n'a reușit și în curînd profesorul avu să facă cunoștință cu alte sisteme și trucuri. In primul loc intervențiile banale, obișnuitele rugăminți ale părinților în favoarea elevilor. Au venit apoi, la rînd, insistențele școlarilor în persoană. Fu de-ajuns ca, o singură dată, să se lase convins, ori biruit de, îndemînarea unuia—care a uzat de cine știe de ingeniozități—și o legiune întreagă vru să uzeze de acel moment de slăbiciune.

Veni apoi perioada amenințărilor. Ele ieau totdeauna două forme: amenințarea elevului, că-și va... face seamă, dacă nu-i se dă drumul, ori cea extremă,—amenințarea, deghizată sau fățișă, a profesorului. Nu e nevoie, firește, ca să fie o amenințare verbală sau directă. E destul o anonimă,—prin care cel cu pricina e prevenit că o să-i se întîmple o neplăcere, — ori ceva mai tragic: un atentat... Nu lipsesc însă chiar și amenințări personale, directe.

Trebuesc ani de zile pînă cînd, între toate aceste gradații,—argumente și amenințări — profesorul de temperament își găsește calea mijlocie pentru a fi împăcat cu constiința.

Dar nu e lucru ușor, cum pare la prima vedere. Nu totdeauna își poate cineva da seama—chiar cînd are intențiunea și calitatea de profesor—pînă la ce punct e serioasă amenințarea și pînă unde este numai o intențiune de farsă. In fața unui elev, care rostește teribilul cuvînt de sinucidere—dacă nu va fi lăsat să „treacă"—dascălul și omul cel mai sceptic nu se poate ascunde de oare-care înfiorare și nu se poate să nu-și pună, direct, întrebarea cutremurătoare:

— „Dar dacă?...".

Dacă, într'adevăr, ar putea să fie cel mai mic semn că amenințarea rostită e serioasă,—care profesor, fie cît de scrupulos ca temperament,—s'ar încumeta să reziste? Mai mult, întru cît ar avea dreptul și *datoria* să reziste? Și dacă ar avea,—„societatea", în interesul căreia lucrează, l'ar ierta oare,—l'ar absolvi oare de un asemenea... păcat? Cu atît mai mult întrebarea își are rostul cînd e vorba de amenințări obiective, nu subiective. Ori cît de energic și de intransigent ar fi profesorul,—ce ar deveni hotărîrea și tăria lui, dacă ar avea cea mai mică bănuială că într'adevăr se poate aștepta la consecinți periculoase? Datoria socială e relativă și nimeni nu e obligat să-și risce viața,—nici chiar în serviciul unei instituțiuni sacre, cum este școala.

Datoria omului către sine însuși, către ai săi, este esențială. Noi, cel puțin, — fie-care în parte—o credem că este esențială și scuzăm, astfel, micile noastre șovăeli și lașități.

Din fericire aceste manifestări dramamatice, nu sunt zilnice. Sunt excepționale mai curînd și vor fi din ce în ce mai rare. Violența e un atribut al unor anumite vremi și temperamente și, înfrîntă la timp, ori umilită, devine inofensivă.

Frequente sunt, în marea frămîntare a vieței de școală, întîmplările mai puțin brutale și violente. Bună-oară... grevele. Chiar în una din zilele aceste avurăm în orașul nostru, ceva asemănător, în potriva unui dascăl de latină. Iar între tragedie și operetă—se desfășură, din fericire, activitatea normală, fecundă, a muncei și a disciplinei...

Rodion

O ȚARĂ MODEL

III

Spiritul de economie, această înclinare sădită în suflet de sărăcia țării și manifestată de Elvețian fie ca om, în sînul familiei și în cercul prietenilor, fie ca cetățean la conducerea treburilor publice, fie ca muncitor la cîmp, sau în fabrici, este fără îndoială o însușire de mare preț, dar nu îndestulătoare pentru a-i asigura un rol important în viața economică a omenirei de azi.

Istoria trecutului, necazurile și amărăciunile îndurate de la vecini le-a deschis mintea. Cîtă vreme au nesocotit cerințele naturii în mijlocul căreia le-a fost dat să trăiască, s'au primit pedeapsa faptelor.

Văile Elveției caută mai toate una către alta, să deschid și să îmbină între ele către nordul țării. Cele 2, 3, care să abat întraiurea, a Ronului, Tesinului și Inului, să pun totuși în legătură cu celelalte prin curmături ușor, de străbătut. Văile deci, aceste drumuri naturale, care tae munții asemenea unor șanțuri uriașe, îi îndemnau la o viață frățească. Insă dușmănia dintre nobleță și popor, precum și certurile de la o comună la cea vecină, risipeau și nimiceau puterile lor. De aceia erau calcați în picioare de armatele străine ei, cărora D-zeu le dase fortărețele Alpilor, mai tari de cît ori-ce cetate închipuită și zidită de om.

Sătui de viața sbuciumată și de rușinea pățită de la străini, Elvețienii *sau hotărît să înece iuvidia și ura dintre ei*

TIFOSUL, HOLERA
și toate boalele intestinale (diareea dizenteria, colita, apendicita) etc. se tratează cu
Lactofermentul ROBIN
Aprobat de Serviciul Sanitar Superior.
Se găsește zilnic proaspăt în Laboratorul Dr. ROBIN
București 5 str. I. C. Brătianu.
Provincie 5 Lei 2 flacoane franco.

și s'l asculte de sfaturile frumoasei natuit împrejmuitoare.

Și după cum torentele, ce-și trag viața din ghețarii Alpilor, în mersul lor spre vale se întîlnesc pe rînd pentru a se prelace în rîuri, care și ele din împreunarea la olaltă devin fluviile Ron, Rin și Dunărea, tot asemenea locuitorii Alpilor centrali au dat mîna frățească, cei de pe vale celor de peste culme, cei din părțile înalte celor de către poale, pentru a forma o singură națiune. Sunt o nim ca toată Ronul, Rinul și Dunărea pe lîngă Misispi, Congo, Amazon, tocmai capiticii alăturea de uriași, totuși hidrografia globului le pomenește cu laudă pentru noianul de călători și mărfuri ce sue și coboară pe ele. O nimica toată este și populația Elveției, abia 2 la 1000 din întreaga omenire, totuși s'a cîștigat stimă în ochii lumii, prin hărnicia și priceperea la negoț.

S'a întîmplat atunci un *fapt fără pereche în istoria civilizației, anume ca 4 națiuni deosebite, Germani, Francezi, Italieni și Ladini, să renunțe la viața izolată, dar plină de umilință și să-și întindă mînă de împăcare*, de pace veciniică. N'au dispărut doar libertățile locale, fie care canton își are constituția lui, moravurile sale politice și la uuele din ele pînă în zilele noastre s'a păstrat obiceiul de a se aduna poporul în piața publică, spre a discuts și vota legile, tocmai ca la vechea Atenă. Ba și comunele dinlăuntru cantoanelor să bucură de o largă autonomie. Sfera de activitate a guvernului central de la Berna să reduce astfeliu la strictul necesar, de a administra interesele comune cantoanelor, de a reprezenta republica în afară. In respectul tradiției, în respectul libertăților stătișoarelor de odinioară, stă tocmai tăria federațiunii de acum. Prietenia între oameni durează atîta timp, cît ei se stimează unul pe altul, prețuindu-și calitățile, care covîrșind defectele, aceste din urmă trec nebăgate de seamă. Discuții și certuri pînă la vărsări de sînge pe terenul limbii, oum să petrec în Prusia, Ungaria, Rusia, nu să ivesc în țara Elveției, de și, trebue să mărturisim, fie care ține la graiul părintesc, Dar, ca și pretutindenea aiurea, granița între limbi, pe nesimțite, dar fără încetare, să mută, ici în profitnl Francejilor, colo într-al Germanilor, fără ca această prefacere să bucure pe unia, ori să supere pe cei păgubași. Nu numai că cetățenii republicei precum și străinii statorniciți aici, au libertatea de a profesa orice credință politică, libertatea de a învăța carte, de a să ruga lui Dumnezeu, de a vorbi și scri în ori ce limbă le-ar plăcea, dar și chestiile religioase îl pasionează tot așa de puțin pe Elvețian. Sub același acoperiș să închină protestantul alăturea de catolic, și fie care își poate luchipui și exprima ce vrea el, despre soarta lucrurilor pe lume și despre menirea omului de pămînt.

Iusă lucru și mai de preț pentru o societate omenească este felul țesutului intern, al acelui țesut care împletește la olaltă interesele materiale ale oamenilor și care mai cu osebire hotărește despre tăria statului, în lupta ce duce neîncetat pentru păstrarea existeuței și asigurarea prosperității lui. Și în aeeastă privință Elveția a realizat reforme, care o așează în fruntea țărilor democratice. *Nicăeri pe pămînt nu s'au îndulcit mai mult ca aici raporturile dintre stăpîn și slugă, între patron și lucrător, între clasele de sus și cele de jos.*

Legile pentru protejarea muncii, acele pentru asigurarea lucrătorului și familiei sale, într'un cuvînt legile menite să înfrîneze lăcomia celor mari și să asigure cît mai complect drepturile celor mici, au luat de mulți ani ființă și răspîndesc bine facerile lor, apropiind unul de altul pe fiii aceleași națiuni spre binele tuturora.

Alăturec de întocmirile menite să înalțe vrednicia celor saraci, dar muncitori și cinstiți, s'au desvoltat nenumărate asociații, fie între cei ce lucrează cîmpul, cresc vite, san cultivă via și pomii roditori, fie între meseriașii și industriașii de tot soiul, totdeauna cu scopul de a spori valoarea produselor muncii, de a spori prin urmare averea întregii națiuni.

Așa dar la spiritul de economie să adaogă o nouă calitate cu care națiunea Elvețiană să prezintă în lupta de întrecere cu celelalte, *o nouă forță la complicata mașină care să chiamă statul federal al Elveției, anume unitatea de acțiune.*

Această unitate isvorește, lucru paradoxal numai în aparență, tocmai din libertatea de acțiune de care se bucură fiecare republică mică înlăuntru celei mari, fiecare comună dinlăuntru republicei și fiecare cetățean dinlăuntru comunei.

Autoritatea publică cere fiecăruia de a sacrifica din libertatea personală strict numai atît, cît e necesar pentru binele tuturor.

Aiurea națiunea cuprinde pe toți cei ce grăesc aceiași limbă, adică să trag din aceiași părinți, cu alte vorbe, aiurea națiunea este produsul întîmplărilor din trecut, sau. dacă vroiți, a fatalității oarbe.

Așa, de pildă, națiunea romînă e răspîndită din Nistru pînă în Tisa și Dunărea. Dar în vreme ce Romînii din regat și cei de peste munți au conștiința trecutului și vor să se închege într'un singur stat, cei din Basarabia, cei mai întunecați la minte, păstrează graiul strămoșilor numai pentru că ascultă de o forță lăuntrică de care nime nu-și dă seamă, și cărei îi zicem *forță etnică*. Ia ne-a ajutat să străbatem veacurile și să numărăm azi peste 10,000,000 Romîni. La Sîrbi e și mai rău. Cei din Croația sînt supuși papei și scriu cu litere latine, cei din Serbia și Muntenegru sînt ortodoxi și scriu cu chirilice. Aceste deosebiri i-a rupt în 2, atîta de întunecată este la ei conștiința națională. *Națiunea elvețiană este produsul reflexiunii.* Amărăciunile suferite cu toții în trecut și împrejurnrea căvăile alpilor centrali să leagă între ele, i-a îndemnat să se uniască într'un mănunchiu, pentru a-și păstra neatîrnarea și a-și asigura o stare înfloritoare. *In sufletul Elvețianului ideia de națiune să confundă cu acea de stat, unde se isprăvește țara lui, acolo încetează și națiunea lui.* Ce jicnire adîncă le-a pricinuit dăunezi imprudența unui ziar german ! Republica se pregătea pentru a primi o vizită împărătească. Un ziarist din Colonia a scapat nenorocitul cuvînt, că împaratul Wilhelm va avea din nou ocazia *să inspecteze* manevrele armatei republicane. „Vom primi, i-a răspuns cu indignare presa elvețiană, pe monarhul Germaniei cu aceleași onoruri, pe care le-am acordat și altor șefi de stat, cînd au venit ca oaspeți în țară la noi. Nu-i recunoaștem însă dreptul de a inspecta armata noastră". Și cu această ocazie a eșit din nou la iveală anecdota unei pățenii, ce ar fi suferit Wilhelm cu prilejul altei călătorii prin Elveția. Azistase la o ședință de tir și rămăsese îminunat de siguranța cu care un tragaciu nimerea țintă.—Și mulți sunt de măsura ta—200,000, măria ta, îi zise soldatul (200,000 este totalul armatei șviţ̦erane pe picior de răsboiu, fără miliții care și ele numără 300,000 oameni,)

— Și dacă ași trimete 400,000 Prusieni în țara voastră—Atunci fiecare din noi va purta cu el cîte 2 cartușe, i-a răspuns soldatul, închizînd gura trufașului împărat.

Eram la Zurich, adecă în inima Șviţ̦erei germane și dintr'un ziar șviţ̦eran german am cules aceste lucruri !

I. Constantinescu

August, 1912

TEATRUL NAȚIONAL
Compania Lirică de operă și operetă
ARTIȘTI ASOCIAȚI
Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU
MERCURI 12 Septembrie 1912
Se va juca
Fiii în Automobil

Litere-Științe-Arte

Biologie sexuală.—Cum se explică deosebirea de sexuri la indivizii unei aceleaș speţ̦e ? Se fac acum multe cercetări în senzul acesta și s'au emis multe ipoteze.

Intre altele, una recentă, încearcă, pe temeiul unor observațiuni precise, a caracteriza sexul femenin prin nevoia de economie și de întrebuințare numai în interesul organismului, a hranei asimilate. Sexul masculin s'ar deosebi, din contră, prin aptitudinea mai mare de a cheltui energia prinsă din afară. De o parte ar fi, dacă se poate spune, un fel de egoizm, pe cînd de cealaltă un altruism biologic.

Pe lîngă aceasta, însă, este știut că sentimentele sunt într'o legătură mult mai directă cu starea materială și în special alimentară a organizmului, de cît datele sufletești intelectuale. De aci unii psihologi, au ajuns a emite chiar ipoteza că viața afectivă a femeei, care este de obiceiu mai intensă de cît a bărbatului ar fi, dintr'un punct de vedere mai înnalt, semnul uuui fel de egocentrism psihologic, cu urmări posibile chiar în morală; afectivitatea nu poate fi, într'adevăr, de cît subiectivă, pe cînd fenomenele intelectuale sunt prin natura lor obiective.

In această serie de cercetări, s'au comunicat Academiei din Paris și studiile făcute de biologistul Dantan asupra stridiilor.

Dantan a atras atențiunea asupra deosebitei mobilități a sexurilor la această speță de animale; indivizii se prefac după împrejurări din masculini în hermafroditi, devenind apoi femele, sau invers. Aceste variațiuni se observă în special la rasele superioare (ca ostrea) și nu, spre pildă, la stridiile numite gryphaea (obișnuitele stridii portugheze). Mai departe d. Dantan a observat, că variațiunile sunt într'o strînsă corelație cu condițiunile alimentare.

Cînd acestea devin defavorabile, femela se preface în masculin și invers. Sexul, emenin ar reprezenta astfel o treaptă mai înnaltă de dezvoltare biologică de cît sexul masculin, în special din punctul de vedere al alimentărei.

*

D. Alexandrescu-Dorna și-a adunat într'un număr din „Biblioteca pentru toți" (No. 774), apărut acum, un șir de povești, amintiri și articole de ziar, din cele mai de seamă și a căror citire rămîne de tot interesul actualității.

Poveștile și amintirile d-lui Alexandrescu-Dorna, apărute sub titlul „Popasuri, lucruri de demult" sunt de cea mai plăcută citire prin frumoasa limbă romînească ce autorul întrebuințează.

*

Preotul Kneipp, născocitorul curei de apă rece va capata un monument. Inaugurarea se va face la 29 Septembrie la Viena.

*

Redeschiderea teatrului Dal Verne din Milan s'a făcut cu opera „Manon" a lui Puccini.

Publicul văzîndu-l pe marele muzicant ascuns într'o lojă, încă din primul act, la lăsarea cortinei i-a făcut să apară pe scenă cu actorii.

*

La Newyork se află un „aquarium" dintre cele mai mare din lume, De curînd el a fost complectat cu un... spital pentru pești.

Specialiștii distinși localiau în căutarea lor această clasă selectă de vieţ̦uitoare a căror mortalitate a fost, pare se, mult micșorată.

*

Juriul oficial din Belgia a decernut premiul trienal pentru încurajarea literaturei lui M. Maeterlinck, cu prilejul piesei sale simbolice „L'oiseau bleu". E pentru a treia oară acordată această distincție poetului belgian.

Publicul, ca și majoritatea scriitorilor belgieni, sunt însă destul de rău impresionați de o preferință a juriului pe care o cred cu totul nejustificată, pe deoparte pentru că „l'Oiseau bleu" e o feerie a cărei mare valoare stă mai mult în *la mise en scène* și pe de altă parte pentrucă averea enormă pe care o posedă fericitul autor, îi face cu totul inutile asemenea încurajări pecuniare.

Premiul s'ar fi cuvenit mai curînd unui debutant, pentru care ar fi fost în adevăr o încurajare.

*

Un fisiologist francez, *E. de Cyon*, care s'a făcut cunoscut prin studiila sale despre ureche în raport cu simțul spațiului—a scos în a doua ediție o carte *Dieu et science* în care caută să arate, că departe de a fi în contradicție cu ideia religioasă, știința modernă, în origina ca și în scopul său ultim, se găsește cu cea dintîi în perfectă armonie. Demonstrarea sa se bizuie pe faptul că „cea mai mare parte din ilustrii creatori ai științelor fisice și biologice din ultimele două secole, aveau profunde convingeri religioase, credeau în nemurirea sufletului și adorau pe D-zeu". Autorul e foarte bătăios în expunerile sale: discreditează și-i face nebuni pe savanții care nu's de partea sa.

STRUNA ZILEI

VIN ȘI APĂ

In cîrciuma „La pavilion" apele au provocat dezastre.

Ziarele

Noi vedem într'astă veste
Vrerile destinului...
De cînd lumea, apa este
Adversara... vinului.

INFORMAȚIUNI

Ziarul *„Petesburgskia Viedomsti"* din 6 Septembrie—sosit azi la redacție—publică articolul de mai jos asupra „chestiei macedonene" datorit fostului ministru rus, N, Durnovo :

CHESTIUNEA MACEDONIEI

Cînd e vorba de chestiunea macedoneană său de reformele ce trebuesc făcute în Macedonia, atunci trebue să se aibă în vedere nu interesele populației creștine din Macedonia, ci năzuințele șoviniștilor bulgari îndreptate asupra acestei țări atît de încercată.

Nimeni nu va nega starea tristă a creștinilor din Macedonia, ca și acea a musulmanilor înșiși, care vecinic sînt terorizați de bandiții bulgari prin atentatele lor.

Dar ori cît de tristă ar fi starea creștinilor macedoneni, suferințile populației sîrbe în „Vechia-Serbie" sînt și mai de plîns ; populația e lăsată în voia sălbaticilor „basbuzuci" albaneji, cari de la 1878 au redus aproape la jumătate numărul sîrbilor din „Vechia-Serbie"...

Bulgarii în ziarele lor nici nu caută să tăinuiască că au de gînd să creeze o mare Macedonie autonomă—nu pentru a îndulci soarta populației creștine—ci pentru a răpi această provincie, precum în 1878 au răpit Rumelia de Est.

Făurirea unei Macedonii autonome nu e cerută nici de greci, cari locuesc în sudul provinciei, nici de sîrbi, cari locuesc în partea de miază noapte a ei ;—cer și se agită pentru aceasta numai Bulgari, care nici nu vor pacea în Macedonia.

Bulgarii neaoși—cari vorbesc limba bulgară—nu sînt în Macedonia de cît în număr de 300.000, restul slavilor din Macedonia vorbesc limba sîrbiască sau dialectul macedonean asemănător limbii sîrbești.

Este necesar a se crea—nu o Macedonie autonomă pînă în adevăratele ei hotare, ci e nevoe ca partea de apus a Turciei europene să se împartă în patru gubernii generale autonome ; „gubernia grecească" cu centrul în Ianina, cuprinzînd Epirul, în care autoritatea locuitorilor e a grecilor ortodoxi și Macedonia de sud-vest, „gubernia Serbiei-Vechi" pentru regiunea „Serbia-Veche", sangeacul „Novo Bazar" și Macedonia de miază-noapte cu centrul în Scopii, „gubernia slavo-macedoneană" cu centrul în Ohrida și „gubernia Salonicului" pentru peninsula Calhidică și pentru populația greacă de pe țărmurile mării Egee.

Albania, populată de mahomedani, trebue să se alcătuiască ca o provincie aparte.

O astfel de împărăție a părții vestice a Turciei europene e dorită de Grecia și de Serbia; împotriva ei sînt Bulgarii și Turcii, cari pricep foarte bine pentru ce Bulgarii vor o Macedonie întreagă și autonomă. Macedonia nu-i o regiune care să fie locuită numai de un singur popor, care în viitor ar putea să făurească o țară locuită de unul și acelaș popor. Regiunea aceasta — dacă nu se pun la socoteală Turcii și Albanejii — este locuită de patru popoare: sudul îl țin Grecii, nordul Serbii, partea de mijloc e locuită de slavii-macedoneni și apusul, vecin cu hotarul Bulgariei, e populat de Bulgari. Bulgaria cu politica ei dușmană Serbiei și Greciei, a ajutat fără îndoială Austriei să iee Bosnia și Herțegovina și tot ei are să-i dea mînă de ajutor să se apropie de Salonic. In mișcarea Albanezilor se vede mîna Austriei — pentru că cine afară de agenții Austriei ar da Albanezilor tunuri și arme ? !

Cînd Albanejii au început a măcelări pe Sărbi în sangeacul Novo Bazar, putea Serbia, fără a declara război Turciei, să trimită cîteva batalioane pentru a apăra pe frații săi și ar fi făcut și Porții un bine potolind pe Albanezii răzvrătiți — ; dar ea n'a făcut-o și s'a mărginit numai la proteste și meetinguri cari nu vor duce la nimic.

Potolirea Albanezilor o va face, la urma urmelor — cînd Turcii se vor arăta lipsiți de putere—tot Austria.

N. Durnovo

Școlare.—Pe ziua de 1 Septembrie s'au făcut transferările următoare: D-ra Eufrosina Pavici, de la școala din Cîrpiți la școla No. 1 din Huși, d-ra A. Gafencu de la Bucecea, la școala de băeți din Tg. Frumos și d. Brudariu de la Podul Iloae, la școala din Tg. Frumos.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
ȘI
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

D. *Gheorghieș Racoviță*, mare proprietar în Vaslui, a binevoit ca să doneze bibliotecii universității de Iași toată arhiva sa de documente vechi și nouă, cari privesc casa Racoviță și Paladi din Moldova, în număr de peste o mie ; aceasta în urma stăruinții și recomandării d-lui Gh. Ghibănescu, profesor, care vizitînd pe d, Gh. Racoviță la moșia sa *Șurinești* din Vaslui a arătat d-lui Racoviță lipsa cea mare ce aee Universitatea din Iași și în special Facultatea de litere, unde studenții în istorie și filologie slavă au nevoie de a ceti acte vcchi. Cu catalogarea și numerotarea actelor a fost însărcinat d. Ghibănescu care va face toate formele în regulă pentru această frumoasă donațiune.

Nu putem de cît felicita pe d. Racoviță de frumoasa sa faptă, care va ajuta foarte mult la sporul studiilor istorice la Universitatea din Iași.

Miuisterul de finanțe a încasat din taxa pe spirt și bere următoarele sume :

In luna August 1912 s'a încasat din taxa de spirt suma de lei 1,461,187, iar în anul 1911 suma de lei 1.065,404 deci cu un plus de lei 395,783 față de luna corespunzătoare a anului trecut.

Din taxa de bere s'a încasat suma de lei 538,025, iar în 1911 aceiași lună suma de lei 468.273 deci cu un plus de lei 69,751 față de luna corespunzătoare a anului trecut.

De la 1 Aprilie la 1 Septembrie 1912 s'a încasat din taxa de spirt suma de lei 7,522,882 iar în epoca corespunzătoare a anului trecut s'a încasat suma de lei 4,708,279, deci cu un plus de lei 7,814,603 din taxa de bere s'a încasat suma de lei 2,841,879 iar în epoca corespunzătoare a anului trecut lei 2,103,664, față de aceiași epocă încasările din taxa de bere se prezintă un plus de lei 738.215.

Duminică 9 c. s'a făcut cu o deosebită solemnitate instalarea noului protopop de Neamț Econ. Gh. Popovici. Instalarea s'a făcut în Biserica catedrală din oraș de către părintele Econ. Dăringă revizor Eparhial din Tg. Frumos. Solemnitatea s'a început după leturghia oficiată de un sobor compus din trei preoți, printr'o cuvîntare frumoasă ținută de către părintele revizor, printr'o altă cuvîntare a părintelui Econ. Gh. Popovici, noul protopop, ca răspuns la acea a păr. revizor și se sfîrșește printr'un Tedeum oficiat de mai mulți preoți — după care părintele Econ. Popovici, primind felicitări—învită pe asistenți la un mic banchet.

La 15 a lunei, va avea loc la Teatrul Sidoli, o representație extraordinară, în folosul săracilor, pusă sub auspiciile comunei.

Se știe că în zilele de 14, 15 și 16 a lunei, are loc în București, congresul institutorilor. Pentru a obține biletele de legitimație, doritorii au a se adresa d-lui G. Cîmpineanu, președintele asociației, București, Calea Moșilor 137.

Școala Profesională de fete
„Hristache Zănescu"
Strada Cuza Vodă No. 22 (situată în centrul orașului), sub Direcțiunea
D-rei EUGENIA N. IONESCU
Școală pusă sub controlul învățămîntului profesional și particular al Ministerului Instrucțiunei Publice și al Cultelor Cuprinde : un curs profesional numai de 3 ani cu studii teoretice după programa statului.
Primește eleve externe cu plată a 10 lei lunar, iar în atelierul profesional de croitorie al acestei școale, se mai primesc încă gratuit 4 — 5 copile sarace silitoare și cu bune purtări, cari vor învăța numai teoria și practica lucrului. Asemenea se primesc absolvente practicante externe de la școalele profesionale ale statului, fiind salariate.
Inscrierele pentru eleve încep de la 15 August a. c. prin petițiuni însoțite de: actul de naștere, actul de vaccină și certificatul de absolvire a patru clase primare.
Direcțiunea.

ULTIME INFORMAŢIUNI

:: **Revărsarea Prutului şi Jijiei.**—*Apele Jijiei şi ale Prutului, ce continuă a veni mari, au inundat şesurile din Bivolari, Hermeziu, Sculeni, Goläeşti, Ţuţora şi Măcăreşti. Toată această regiune, pe o întindere de vre o 40 chilometri e sub apă, acoperind toate porumburile si imaşurile locuitorilor.*

Pînă acuma nu sunt de înregistrat victime.

Dar apele continuind a veni mari, e pericol ca apele să nu pătrundă şi prin citatele sate ceia ce vor produce un adevărat dezastru.

Lucrările de salvare, se fac cu foarte mare greu. Locuitorii au fost povăţuiţi pentru orice eventualitate.

*

Prutul a revărsat eri pe şesurile satelor Probota, Cirniceni, pînă la marginea satelor, iar Jijia a revărsat pe şesul moşiei Ţiganaşi. nemai putindu se trece pe şoseaua Iaşi Ţiganaşi Larga.

La podul cel Mare de pe şoseaua Iaşi-Bivolari, apele au ajuns pînă în prezent pînă la podele.

Toate lanurile cu porumb, precum şi stogurile cu fin de pe ambele moşii Cirniceni, precum şi a satelor Probota şi Cirniceni sunt complect inundate

De asemenea şi lanurile cu floarea soarelui de pe moşia Cirniceni, se găsesc sub apă.

:: *Din cauza inundaţiei circulaţia pe linia Iaşi-Hirlău, a fost întreruptă.*

:: *Se svoneşte că Băneile din localitate sunt pe cale a rădica din nou scontul şi a restringe şi mai mult afacerile, din cauza desastrului produs de inundaţii.*

:: *Situaţia în strada Florilor continuă să fie aceiaşi. Sunt însă temeri, că ploile continuind, să nu aducă noi surpări.*

Serviciul tehnic comunal va elabora un proect, pentru a se face oare cari drenări, care ar evita pe viitor atari catastrofe.

:: Cele ce se petrec la pseudo bursa din localitate ating culmea scandalului.

D. C. Cerchez, preşedintele bursei, care face şi pe mijlocitorul, vînduse, mai zilele trecute, comerciantului I. H, un număr de vagoane de sămînţă de floarea soarelui, cum dl. preşedinte nu obişnueşte să şi înscrie operaţiunile, revîndu, peste cîte-va clipe d-lui Dr. I. M, aceiaşi marfă, cu un preţ ridicat bine înţeles.

:: Şeful archivei statului din Iaşi, d. G. Ionescu, se va retrage la pensie pe ziua de 1 Octombre, din cauză de boală.

:: La examenul de maior au reuşit următorii căpitani din artilerie: Const. Roşianu, Paul Ionescu, Ilie Georgescu, Romulus Bratuianu, Al. Cancicov, T. Niculescu, Al. Ştefănescu, Gr. Sîrbu, I. Trailescu, P. Paplica, N. Săndulescu, Pavel Cernoveanu şi căpitanul în rezervă N. Negură.

:: Prefectura poliţiei din Capitală a raportat prefecturei de judeţ, din localitate despre dispariţia şoferului Gh. Focşa, originar din Iaşi. Acesta e urmărit pentru diferite fapte.

:: Inspectorii şcolari d-nii Matasariu şi Praja, precum şi revizorul şcolar, d. Roiu, au plecat la Bucureşti, chemaţi de ministru, în interes de serviciu.

:: Pentru concursul de admitere la şcoala de notari, care are loc la 18 a lunei, revizoratul şcolar a delegat pe d-nii institutori I. Dimitriu şi E. Cozmiţă.

:: D. Brudariu, a fost însărcinat cu direcţiunea şcoalei de băeţi din Tg.-Frumos pînă la numirea titularului.

:: Conform art. 10 din regulamentul facultăţii de medicină din Iaşi, promulgat prin Inaltul decret Regal, din Iulie 1912, consiliul profesoral poate decide dacă admite ca audienţi şi persoane care nu posedă diploma de absolvire a unui liceu, însă au vrîsta de 17 ani împliniţi.

Audienţii pot frecventa unele cursuri şi lua parte la unele lucrări de laborator, întru cît prin aceasta n'ar stînjini activitatea studenţilor şi dacă profesorii respectivi consimt.

După a lor cerere şi după învoirea consiliului facultăţii, audienţii pot fi admişi a trece examene asupra părţilor de curs audiate şi asupra lucrărilor practice pe care le-au urmat în scop de a obţine certificate universitare.

Auditorii vor plăti pentru lucrări de laborator: taxe şcolare.

:: Toate examenele de fine de an la Universitatea din localitate, vor avea loc între 2 şi 15 Octombrie.

:: D-na Ana Conta-Kernbach, inspectoarea şcoalelor secundare de fete din ţară, care a fost timp de două luni în Germania s-a întors în localitate.

:: La şcoala comercială superioară din 77 de înscrişi pentru clasa I-a au fost admişi numai 54 restul de 23 au ramas pe din afară.

Dacă s'ar prezenta din nou un număr de 30 cereri, direcţiunea este dispusă a face intervenţiunea cuvenită pentru crearea unei clase divizionare.

Epitropia Generală
a
Casei sp.talelor şi Ospiciilor
Sf. SPIRIDON DIN IAŞI

Face cunoscut că în ziua de 17 Septembrie 1912 oara 2—4 p. m. se va ţine în camera acestei Epitropii licitaţie publică prin oferte închise pentru furnisarea a 100 părechi botine de 5 mărimi de piele de vacs de viţel cu crpsule şi 2 rînduri şireturi după modelele casei.

Concurenţii sunt invitaţi a se prezinta în acea zi însoţiţi de o garanţie provizorie de 60 lei, cunoscînd că garanţia definitivă va fi de 30 la sută asupra sumei rezultată la licitaţie.

Licitaţia se va ţine conform art. 72—83 din legea comptabilităţei generale a statului.

Condiţiunile şi ori ce alte informaţiuni se pot vedea şi lua în ori ce zi de lucru în cancelaria Epitropiei serv. ad-tiv.

No. 7237 11 Sep. 1912

:: Cursurile comerciale serale, vor începe în localul şcoalei comerciale superioare, de Luni 17 Septembrie.

:: Pentru locul de stareţ al mînăstirei Neamţ este indicat cuvioşia sa Arhimandritul Evghenie Ungureanu, actualul stareţ al Mînăstirei Rîşca, pe care I. P. S. S. Mitropolitul îl apreciază mult — pentru munca depusă pe ţărîmul bisericei, atît prin stareţia de azi, — cît şi în Canada (Regina Assa) unde a stat timp de zece ani, înălţînd biserici şi formînd o colonie romînească.

:: Şedinţa pe care avea să o ţie eri consiliul comunal a fost contramandată, cei mai mulţi dintre consilieri, fiind duşi în strada Florilor, unde se dărămaseră un număr de case, din cauza ploilor ce au căzut.

:: Domnul Chiriac, inspector de învăţămînt, a părăsit localitatea, urmînd ca ancheta de la Conservatorul de Muzică, s'o facă mai tîrziu, de oare ce lipseşte profesorul Vlăduţă, care are a da oare care lămuriri în această chestiune.

:: Examenele de admitere în şcoala Normală de fete, de sub distinsa direcţie a d-nei Agripina Buţureanu începute în ziua de 2 Septembre au luat sfîrşit.

Rezultatul se va da în ziua de 15 Septembrie, de către comisiunea compusă din d-na Agripina Buţureanu şi d-nii profesori Pericle Popescu şi Gh. Ghibănescu.

:: La Debitul Badareu s'a pus în consumaţie deliciosul must dulce de cotnar, 80 bani litrul.

:: **Evenimentul artistic la ordinea zilei** sunt cele 20 reprezentaţii anunţate de superba trupă de operetă Grigoriu la Teatrul Naţional din Iaşi. Prima reprezentaţie Joi 20 Septembrie cu delicioasa operetă **Rizeta**; vor urma: Vineri 21 a. c. **Dama în Roşu,** Simbătă 22 a. c. **Studentul cerşetor,** Duminică 23 în matineu **Vagabondul nemuritor** şi sara **Suzana.**

Vor veni Maximilianii, Carusii, Leonarzii, Ciucuretii, Cigalii, d-nele Metaxa Doro, Florica Cristoforeanu, Florica Florescu, d-na Leonard, d-na Apăteanu, şi toţi artiştii dragalaşi şi răsfăţaţii publicului ieşan. Vor veni şi alte elemente noui, de forţă, *adevărată surpriză pentru ieşani*, coruri şi orchestră admirabilă, căci d. Grigoriu nimic nu cruţă pontru a menţine şi faima acestei trupe de operete, care face cinste ţărei noastre.

La agenţia teatrală *„Thalia" a d lui Maximovici* ie un adevărat pelerinaj la bilete, căci nici o altă trupă nu ie atît de iubită la Iaşi ca acea a fostului nostru concetăţean d. Grigoriu care plecînd de copil din Iaşi la Bucureşti a făcut acnlo ceea ce nu a putut reuşi să facă încă nimene: o trupă de operetă românească de primul rang.

:: După originala comedie „Mica amploiată", („La petite fonctionnaire") a lui Alfred Capus cinematograful Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, ne dă o splendidă adaptare în 2acte jucată de ansamblu teatrului Odéon din Paris. Fiecare rol este cu măestrie interpretat de maiştrii renumitului teatru parizan. D. Girier (Lebaudin) şi d-ra Goldstein (Suzana) interpretează rolurile principale.

Sunt conţinute apoi în noul program: Max Linder învingător, comedie.

Smîntînă logodit, scene foarte humoristice.

Fabricarea bulelor în Franţa, scene industriale.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, care cuprinde între altele:

Funerariile ducesei de Genua—Baiae de flori la St. Hélier (Franţa)—Un nou aparat de scufundare—Incendiul de la sondele din Moreni—Concursurile hipice de la Vittel—Moda pariziană—Curse de motociclete—Hidroaeroplane noue etc, etc.

Vineri 14 Sept. matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi. cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Vineri 14 Septemb.

Ultime telegrame

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 12 Septembrie

Intrevedere politică

Bucureşti.—O întrevedere a avut loc eri între d-nii Take Ionescu şi Ionel Brătianu, care a durat mai bine de 3 ore.

Intoarcerea Principelui Carol

Sinaia — A. L. L. R. R. Principele Ferdinand şi Principile Carol, au sosit eri la Sinaia, primiţi la gară de către d. Maiorescu şi autorităţile locale.

Inundaţiile din ţară

Bacău.—Vine ştirea, că un copil, aflindu-se pe şes a fost prins de apă şi s'a înecat.

*

Prahova.—Ploile cad fără incetare. — Apa Teleajenului a dat peste rîul Bucur, care a debordat. Apa a ajuns la Ploeşti, unde a inundat mai multe străzi.

Panica e mare.

*

Constanţa.—Plouă într'una. Marea e foarte agitată.

*

Bucureşti. — Cartierul Teilor e complect inundat.

Vase de răsboi italiene în golful Smirnei

Londra.—Agenţia Reuter află că şapte vase de război italienesti au intrat azi dimineaţă în golful Smirnei şi au vizitat un vapor ce merge spre insula Lunga.

O dezminţire

Roma.—Agenţia Stefani declară de ne fondate zvonurile după care Italia s'ar demite de la decretul devenit lege prin care Tripolitania şi Cirenaica sunt puse sub suzeranitatea Italiei.

Convorbire cu Regela Nikita

Athena.—Corespondentul din Petersburg al ziarului „Mea Imera", a avut o convorbire cu regele Nikita de Muntenegru.

Regele Nikita a declarat că un rezboiu ar fi pentrn statele balcanice mai puţin primejdios de cît starea de azi.

A mai spus, că Muntenegrul ar fi declarat mai de demult războiu Turciei, dacă n'ar fi intervenit Rusia în favoarea păcei.

Greva din Piatra N.

Piatra-N.—Greva de la fabrica de sopon a încetat, patronii satisfăcînd cererile lucrătorilor.

Declaraţia Contelui Berchtold

Viena —La delegaţiunile Austro-Ungare Contele Berchtold a rostit eri o cuvintare foarte interesantă asupra politicei externe.

Intre altele contele Berchtold a declarat, că situaţia în Balcani e foarte primejdioasă.

Inundaţiile din Cernăuţi

Cernăuţi. — Din cauza ploilor continui Suceava a crescut cu 2 metri jum. peste normal, a rupt digurile satelor Paspoleni şi Silişeni, inundînd întinse regiuni. Podul de cale ferată între Iţcani şi Suceava, este în pericol. Iţcanii sînt inundaţi. Podul peste Soloneţ a fost distrus. Linia ferată Bridina-Seletin a fost inundată. Au plecat la Brondica pioneri pentru a restabili calea ferată. Astăzi ploaia a încetat, iar apele sunt în descreştere.

Intrunirea arhitectilor

Bucureşti.— In astă seară are loc o consfătuire importantă la societatea arhitecţilor.

Un proces de presă

Bucureşti.— D. Radu Rosetti, a dat în judecată revista *Viaţa Romînească*, în urma unei polenici dintre *Flacăra* şi *Viaţa Romînească*.

Generalul Averescu la Schoenbrun

Viena.—La prînzul de la Schoenbrun a asistat şi generalul Averescu şi ataşatul militar Eremia. Generalul Averescu a stat la stînga împaratului, iar principele de Schaumburg Lippe la dreapta.

Noul asasinat din Newyork

Newyork.—Eri trei bandiţi au atacat şi ucis pe marele cerealist Popper, pe cînd se ducea la biroul său,—apoi l'au jefuit de suma de 10.000 mărci, ce avea asupra sa.

Poliţia a sosit curînd şi a urmărit pe bandiţi. S'au tras focuri de revolver din ambele părţi. Un bandit a fost prins. Ceilalţi doi au dispărut.

Capitala în întuneric

Bucureşti.—Capitala a fost astă noapte în întuneric. Din cauza unui scurt circuit la uzina centrală, toate globurile electrice s'au stins.

La teatre şi cinematografe s'au suspendat spectacolele. La berării s'au adus luminări.

In tot timpul nopţei s'a lucrat la reperaţiunea necesară şi această lucrare continuă şi azi.

Sunt speranţe că în noaptea aceasta lumina se va restabili.

Conflictul cu Mangalia

Londra.—Se comunică din Peking, că ministerul de externe al Chinei şi preşedintele republicei Inansikai, au decis să intervie energic în privinţa Mangaliei şi Tibetului, unde au pătruns pe ascuns un detaşament rus. Au decis să întărească garnizoanele Mandciuriei, să verifice numărul trupelor, să confişte toate armele şi muniţiile din Mandciuria, Mangalia şi Turchestan.

Guvernul propune a se protesta contra ocupaţiilor districtelor limitrofe de către Engleji.

Fostul rege Manuel la Viena

Viena.—Fostul rege al Portugaliei Manuel, care se află aci de cîteva zile a a fost primit după prînz în audienţă de către împarat.

Se caută *pentru biroul Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnişoară de ori-ce naţionalitate, cu puţine cunoştinţe de comptabilitate, limba germană complectă şi eventual franceza. A se adresa direct.*

Liceul particular
„Profesorii Asociaţi"
Iaşi.—Str. 40 Sfinţi No. 9.—Iaşi

Liceul intră în al III-lea an de funcţionare sub aceiaşi direcţiune.

Liceul are toate clasele inferioare şi superioarr, secţia modernă şi reală.

Preparaţii de clase într'un an
Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2
Se primesc şi interni în condiţiuni speciale
Prospecte la cerere
Director, **Titus G. Patriciu—Iaşi**
Profesor

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN,
CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune,
se vind în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

De vînzare şi de închiriet
de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafaţă de 2600 m. p. anume:
Corpul principal cu 7 camere spaţioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.
Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, şură zemnic, pivniţă, grădină spaţioasă de flori şi fructe.
Instalaţiune electrică şi apă.—Apropiere de hala mare.
A se adresa la proprietar Ilie I. Cocea str. Bucşinescu 15 Iaşi.

La *Farmacia D. Herzengerg este vacant locul de un* **ELEV** *sau* **ELEVĂ**

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia)

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spaţioasă.*
Strada Cuza-Vodă 13

Scoala profesională de fete
„STEAUA"
Str. Elena Doamna No. 23
Din cauza marelui număr de elève care au cerut inscrierea în această şcoală, s'a mai înfiinţat cl I divizionară, unde mai sînt vacante 8 locuri.—Aducem aceasta la cunoştinţa părinţilor ca să se grăbească cu inscrierea care s'a prelungit pînă la 20 Septembrie a. c.
Direcţiunea

CLINICA BOALELOR DE OCHI
Doctor C. Miclescu
Oculist operator
—Str. Ştefan cel Mare No. 6—
In ograda caselor Kahane succ.
Consultaţiuni de la 3—6 p. m.

Dr. B. Brandmark
după o practică mai lungă în provincie s'a stabilit în
IAŞI Strada Socola No. 99
Consult. de la 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Viţe de vie altoite
Calităţi superioare, selecţiune garantată şi sparanghel d'Argenteuil, se găsesc de vînzare la D-na O. Popovici, Sărărie 93, Iaşi sau la dl. Hulchiver, bancher, str. Ştefan cel Mare 29.
Relaţiuni a se cere în scris.

Şcoala profesională de fete
Tereza Paraschiva
General Milicescu
sub direcţiunea d-rei E. VESBIANU
— Iaşi—Strada Albineţ 5 —
Curs profesional cu programa proprie.
Se primesc eleve interne, externe şi semi-interne.
De asemenea se primesc eleve care doresc să înveţe numai teoria şi practica croitoriei, precum şi absolvente, care vor să facă practică fiind salariate.
Inscrierile încep la 10 August. Prospecte să trimet la cerere.
Direcţiunea.

SE TAE LEMNE DE FOC
Cu MASINA
CONDIŢIUNI AVANTAJOASE
Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală
D. Lernovici, str. Zugravilor 41

GIMNAZIUL
„Moritz şi Betti Wachtel" Iaşi
Str. Sărăriei 147—Imobil propriu
Invăţămînt secuudar după programa statului.
Elevii depun examenul de fine de an în şcoală, în faţa unei comisiuni oficiale
Curs suplimentar de comptabilitate, începînd cu clasa a doua.
Muzeu de istorie naturală şi laborator chimico-fizic.
Corpul didactic compus din membri ai şcolilor statului.
Inscrierile se fac în cancelarią şcoalei de la 10 August.
DIRECŢIUNEA

Biliard *aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 189, la Dl. Petersii.*

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.
Str. Lăpuşneanu 11 bis.

INSTITUTUL DE DOMNIŞOARE
Champalbert-Herovanu
— Str. Bărboiu 19 —
Curs primar şi secundar. limba franceză, germană, piano, pictură şi lucru de mînă.
Inscrierile de la 25 August a. c.

Caut un agent pentru introducere de articole de prima necesitate, la meseriaşii din localitate.
Cîştig sigur şi rentabil.
Inginer B. Diamant
Iaşi str. Ştefan cel Mare 38

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79** **SOFIA**

SPECIALITATE : Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI FABRICI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule „Garwens", balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

intreg de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,903,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,980,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
OSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(Ioastă strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ȘI STICLE

LA MAGASINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale, acute și dureroase* cari i resistă la toturor celorl'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In diua cea d'antaiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 6 hapuri a doua ți: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue să ia mai mult de cât 6 pe ți.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

OPINIA

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1688 — Vineri 14 Septembrie 1912

Aristocrații politicei

Sîntem o țară boerească și pace. Cel mai mare părlit ține să facă pe boerul, de și noi îi zicem că face pe *rîiosul*. De cînd burghezii s'au trezit la viață și au deschis ochii în lume n'au văzut de cît boeri și numai boeri; iar țăranul nu vede în jurul său de cît boeri: boer la moșie, care tae și spînzură, boer în cinovnicul din sat, boer în notar, cu condeiul după ureche, boer în învățătorul, care a început a se diferența epurește în traiu său de țăran, de părinți, de ai lui, boer în fine de sus pînă în jos.

Și nicăiri nu e sărăcia mai lucie ca în casa romînului și a slujbașului de ori ce soiu. Dar în fine suntem boeri, sîntem țară de boeri, ne purtăm ca boerii, ne place a lua aere boerești și... cu toate acestea rîdem de boeri. In care țară s'a scris atît de mult rău despre boeri și siujbele lor făcute țării? In care țară s'a ocărît și se ocărește trecutul cu atita seninătate ca la noi? în care țară s'au dus campania mai feroce contra clasei diriguitoare —a boerilor—ca la noi? Dar în care țară zace ură mai adîncă și seculară între țarani și clasa diriguitoare boerească de la noi?

Acest contrast se întâlnește pretutindeni și nu e de mirare dacă de el—de boerismul secular—ne lovim și în politica de azi.

Toată epoca renașterii noastre politice se datorește clasei boerești, acelor feciori de boeri, cari înfruptîndu-se de ideile apusului le-au adus la ei în țară și au înlesnit europenizarea Romîniei, Unirea și Regatul.

Deci toată desvoltarea vieții noastre politice este o extensiune de sus în jos, de la cei puțini și tari la cei mulți și slabi, căci mulțimea n'a fost și nu este la noi un exponent al puterii, ci o artă de manevrat, nu o grupare de cetățeni sobri și cumpăniți.

Fiind astfel evoluția de fapt, cel ce a prins firul tradițional al vieții noastre politice și a lucrat în consecință a fost Regele, carele ca om practic și-a zis: să lucrez cu clasa diriguitoare, să merg în apele ei și.., potop pe urmă. De aceia toate nacafalele acestei clase le-a cultivat, toate nazurile boerești le-a ascultat și toți gănoșii boeri la Palat și-au făcut cale și cătare.

Taman așa e și azi.

Organul de comunicare între Coronă și șeful partidului conservator e Nababul; purtătorul de cuvînt al șefului partidului la Rege e Nababul; la Nababul fac pelerinaj și șef, și fruntași și aghiotanți; la Nababul Regele își duce oaspeții săi, pentru a zice că au văzut țara.

Regele și Nababul!

Țara și Nababul!

Partidul conservator și Nababul!

Dacă politica de partide ar fi călăuzită de alt duh, gănoși ca Nababul ar fi stat mucegăind pe condicele de moșii, luînd socotelile armatei de vechili și administratori de tot soiul. Dar fiindcă la noi în toate se face pe boerul, Nababul a eșit la suprafață, rămîne și stă la suprafață, iar acum e Cuiul lui Pepelea în politica zilei.

Halal de cap, și vai de țară și partid!

D. Carp face pe supăratul pe Vodă, tocmai ca vacarul pe sat. Boerii fac cerc în jurul Nababului, ca unul ce D-zeu l'a sorocit să poată vorbi în limbă lui Vodă: boerii, Măria Ta, vor face gol în jurul Măriei tale, boerii vor boicota palatul; boerii vor închide saloanele la oaspeții Măriei tale; boerii te vor pune la index.

Boerii! In numele acestui boerism demodat ne frămîntăm pe degeaba; țara așteaptă de-i scapără ochii la ogoirea nevoilor ei, și noi ne tembelim în boerism. Aristocrația aceasta politică a devenit ca simbol al situației și dacă de sus de tot s'ar privi țara de-a dreptul, nu prin ochelarii aristocrației, atmosfera aceasta înăbușitoare, care se face în jurul Coroanei s'ar risipi.

Șeful nostru a zis o vorbă frumoasă: logica de mult cerea ca guvernul Maiorescu să plece; logica nu explică nici ca cum situația de azi, un guvern care nu guvernează, un parlament care nu legiferează, un partid care stă în descompunere; și cu toate acestea viază, vegetează.

De ce?

Pentru că în mersul trebilor politice de sus aristocrația e un cuvînt existent, real, și se ține samă de el. In virtutea acestui cuvînt se terorizază Corona și se dă aparența de viață regimului.

Să vă închipuiți pe Nahabul în cîrje, ciunt, olog, orb, surd și mut; dar fiindcă e Nababul și e singurul aristocrat palatist, el, în stare să dea picioare unui guvern olog, să dea mîni unui guvern ciunt, să dea ochi și urechi unui guvern surd și orb, și să dea chiar limbă celor muți; și pentru că aristocrația e un factor permanent în politica noastră de zi și mai ales, în 1912 el a ajuns la apogeu.

Dar lumea merge înainte, și buturugile trecutului se vor prăbuși cu zgomot, căci găunoșia tot găunoșie este și rămîne.

***

Hotărîrea Casației

Procesul dintre ministerul de interne și societatea de tramvaie, fiind de natură civilă, el n'a putut veni de cît înaintea secției I a Curții de Casație.

Calalt proces însă, procesul cu Primăria Capitalei, e de natură comercială, așa că și secția III a înaltei instanțe a avut eri prilejul să se rostească în aceste celebre procese. Prea adevărat, această secție nu s'a rostit decît asupra cererei de strămutare pentru cauză de suspiciune legitimă, dar hotărîrea ei constitue o palmă aplicată regimului, și e în acelaș timp o desavuare juridică a campaniei infame dusă de presa guvernamentală împotriva guvernului.

In adevăr, nu e nimeni așa de naiv în țara aceasta în cît să-și închipuiască că d. D. Dobrescu răscolește instanțele noastre judecătorești pentru salvgardarea „avutului public".

Chestia tramvaielor este o simplă „mașină politică", care, pentru d. Al. Marghiloman, s'a transformat într'o mașină infernală. D-sa a încercat să-și răzbune patimile și neputințele, ceia ce justiția țerei nu i-a permis.

Ca să-și răzbune, fostul ministru de interne a pus pe d. Dobrescu să asvîrle Casației o cerere, nu de suspiciune, ci de adevărată *suspectare* **a magistraturei. Inalta instanță a respins această cerere așa că onoarea judecătorilor a fost salvată. Și aici stă întreaga importanță a hotărîrei de alaltăeri. Intreprinderea guvernului de a lovi în corpul nostru judecătoresc a fost din nou zădărnicită.**

D. Dobrescu n'are decît să demisioneze. Incercarea d-sale de a calomnia juștiția a căzut și de data aceasta.

INCONSECVENTUL

Disperații au un succes postum: d. Matei Cantacuzino va pleda pentru ei în procesul-anexă, pendinte de secția II a Curții de București.

Faptul în sine n'ar avea nici o importanță. Că d. Mateiu Cantacuzino, avocat de profesie, senator guvernamental, pledează pentru comuna București—nimic extraordinar. Dar d. Cantacuzino, invitat, la început, de ministerul de interne, să pledeze în proces, refuzase categoric, și declarase publicaminte că legea este anti-constituțională și ca atare, nu poate primi să pledeze.

Acum, la sfîrșit, cînd ministerul nu mai este în cauză, cînd nu se mai pledează de cît un proces de șicană, senatorul de Iași, fără a fi revenit asupra declarațiilor sale anterioare, primește să pledeze.

Domnul Cantacuzino a ramas astfel credincios principiului său de inconstanță. Este în obiceiul d sale ca atunci cînd ia o poziție hotărîtă într'o chestie, să isprăvească prin a se contrazice pertinaminte.

Cînd fostul ministru Stelian dăduse cunoscutele avertismente magistraților din Iași, d. Cantacuzino declarase, că d-sa, dacă faptul l'ar fi găsit încă în magistratură, ar fi demisionat—pentru ca apoi să se fi găsit tot d-sa, singurul avocat din Iași, care să fi aparat pe calomniatorul Hamangiu, adevăratul autor al avertismentelor.

D. Cantacuzino declarase profesorului universitar Bujor că „opera" d-lui Cuza este un plagiat și că îndată după terminarea procesului, ori care ar fi rezultatul, va trebui convocat Senatul universitar ca să se pronunțe. Rezultatul: după terminarea procesului d. Cantacuzino, veni să vorbească între copii, să glorifice „opera" lui Cuza și să critice verdictul juriului.

Tot așa în chestia tramvaiului. Este ceva femenist în felul de a fi al d-lui Cantacuzino, este capriciul, este inconsecvența—nu știm ce este: tribulațiile d-lui Cantacuzino nu mai fac nimărui nici cald, nici rece.

MAGISTRATURA

Ceia ce am prevăzut s'a întîmplat. Secția III a Curții de Casație a respins cererea de... suspectare a Primăriei, iar presa guvernamentală continuă cu înjurăturile la adresa magistraturei.

Precedentul acesta nenorocit, de a discredita justiția țării de către un guvern care-și zice conservator, e o nenorocire. Dar cum există o justiție imanentă a lucrurilor, nu ne îndoim că precedentul acesta nu va întîrzia a se întoarce împotriva acelora cari îl creiază azi.

Justiția e azi distribuită de stat, și nu de feodali cum era în veacul de mijloc, cine dar atacă justiția surpă un asezămînt, o temelie a Statului. Ințelegem ca junimiștii să fi excaladat guvernul țării, împotriva voinței corpului electoral, nu înțelegem însă ca ei deținînd frînele puterei să se slujească de ele pentru a discredita instituțiile Statului și a compromite viitorul acestei țări.

Ceia ce face azi guvernul cu magistratura țării, este un act de caracterizată anarhie, care nu poate rămîne nepedepsit.

INUNDAȚIILE

A plouat cîte-va zile, și mai toate județele țării sunt inundate. Din toate unghiurile ne vin știri respirate.

Trupele se află în parte concentrate, în parte plecate pentru manevre, așa că ajutoarele pe care de obicei le dă armata în asemenea nenorocite împrejurări lipsesc de data aceasta.

Dar orice nenorocire are partea ei bună. Faptul că inundațiile se produc tocmai acum, în clipele cînd guvernul, în stăpînirea unui excedent bugetar uriaș se pregătește să dea iureș în lada Statului, pentru a-și recruta simpatii, —împrejurarea aceasta, zicem, e bine venită pentru a arata guvernanților fără scrupul și fără pricepere, de azi, unde ar trebui întrebuințați banii Statului.

Țara geme în întunerec, sunt de împlinit atîtea goluri și de satisfăcut atîtea lipsuri, — și totuși boerii de la guvern — se plîng că au prea multe parale.

Iată că ploiile le indică o întrebuințare de dat banului public. Sunt de făcut atîtea lucrări de apărare și de regulare a cursurilor apelor. Inundațiile au aprins la noi o calamitate.

Nu e an să nu să fi înregistrat nenorociri ireparabile și pagube uriașe de pe urma revărsărilor. Și cu toate acestea, pînă în prezent nu s'a făcut nimic pentru stabilirea răului. De aceea dacă azi cu adevărat avem excedent de 110 milioane, de cît să-și cumpere cu el boerii o popularitate care nu le poate sluji la nimic, mai bine contribuiască la eliminarea unui rău care tocmai face ravagii în țară.

O ședință... istorică

După mult amar, Consiliul Comunal s'a întrunit în fine aseară, după o lungă vacanță.

Despre cele discutate, sau mai bine zis nediscutate și votate, cetitorii vor găsi în corpul ziarului cuvenita dare de seamă.

Noi vrem să relevăm aci o scenă de tot hazlie, petrecută la această ședință, ce cu drept va putea fi numită istorică. D. Gh. Botez, primarul orașului, avu înainte de ședință o convorbire cu d. Spiridon Irimescu, și probabil că și-a făcut o convingere nu tocmai lăudabilă despre cultura acestui membru important în partidul boeresc.

Urmarea a dat dreptate acestei conjecturi.

In adevăr, la un moment dat primarul, fixînd pe Spiridon, ținu un curs de istorie, vorbind de Frederic cel Mare. D. Brandia, cunoscut ca competent în materie de istorie, lipsea de la această memorabilă ședință. D. Dimachi a rămas o clipă stupefiat, și se uită cu mirare, cînd la primar, cînd la Spiridon.

Acest din urmă, holbase ochii, se îngălbeni, căci i se părea că primarul aiura, sau în tot cazul vorbea o limbă pe care nu o înțelegea, și pe care, din nefericire, nici d. Rohr, de altfel tare în romînește, nu i-o putea tălmăci.

După ce termină primarul, se făcuse o tăcere mormîntală, care dură cîte-va minute. Consilierii se priveau nedumeriți, și se întrebau, dacă a reușit d. Botez să-l facă pe Spiridon să înțeleagă despre ce a fost vorba.

D. Dimache, ca vechiu magistrat, a ținut să nu lese mult lucrurile să trăgăneze. D-sa începu să vorbească turcește, spre uimirea și mai mare a lui Spiridon, care nu mai știa unde să găsește.

Dar salvarea era aproape. D. Dimache se grăbi să traducă cuvintele într'o curată limbă romînească și în versuri albe:

Un persan
Și-un cal moldovan
Tot ce-i mai bun.

Spiridon rîse cu poftă. A înțeles rostul conferinței istorice a primarului, și turceasca d-lui Dimachi, care se rezumau după dînsul, în: „bate șeaua să priceapă iapa".

Nu zeu, trebue sporită subvenția, pe care comuna o acordă școalelor de adulți.

N.

OAMENI ȘI LUCRURI

CE E ȘI NU ESTE

Am vorbit, în zilele aceste din urmă, despre școli. Ar trebui să consacrăm toată această epocă,—de Septembrie, —numai chestiunilor de școală, și n'am istovi nici pe de departe materialul întreg.

Acum Iașul nu are la ordinea zilei—ori ce ar zice reporterii doritorii de senzație—preocupări politice. Sunt numai chestiuni școlare, care înferbîntă spiritele și formează cea mai arzătoare chestiune a zilei,—cel puțin în orașul școalelor. Secretariatele sunt asediate; directoratele au de susținut asalturile cele mai viguroase; e rîndul acelor cu „trecere"—și ar fi să nu respectăm adevărul, dacă n'am recunoaște că și în domeniul școlar „trecerea" politică e de multe ori în strînsă legătură și cu instituțiile culturale.

Dar ce este oare această nevoie permanentă de a se recurge la... sfinți, de a se face apel la oameni cu trecere,—cînd e vorba numai de școală și de nimic altă ceva?

Este veșnica lipsă de locuri, din ce în ce mai simțită, căci se accentuiază mereu contrastul între cerere și ofertă. E lipsă de școli și, cu deosebire, lipsă de locuri în multe din școlile Iașului. Aceasta, în primul rînd.

Dar nu numai de această natură este permanenta și nervoasa legătură între public și administrațiunile școlare. Ci nenumărate alte incidente, alte neajunsuri mici mizerii, izvorîte dintr'o cauză superioară,—centralizarea excesivă, absurdă, a tot ce privește conducerea școalelor. E o pricină de continue iritațiuni, de nesfîrșite sîcîieli, de nenumărate întîmplări plicticoase pentru marele public și, lucru întru cîtva neexplicabil, anume.

Aproape toți funcționarii superiori de la ministerul instrucțiunii publice sunt iașani.

Directorul, inspectoratele, sunt ținute de profesori din a doua Capitală,—care a fost totdeauna pepiniera de unde se recrutau înalți demnitari prntru aceste posturi. Cu toate aceste lucrurile cele mai puțin însemnate în ale învățămîntului se regulează exclusiv la București, în acele biurouri ministeriale unde se lucrează extrem de puțin și disperant de încet,—după concepția celor de... dincoace de Milcov. Se poate vedea, bună oară acum, în toiul perioadei de activitate școlară, cît de mare, incalculabil de mare, este neajnnsul acesta social, din care decurg cele mai penibil epizode și supărări.

Mormane de acte,—certificate, buletine de naștere, avizuri de plată a taxelor, petițiuni și para-petițiuni,—toate zac luni de zile pe biurourile diverselor cancelarii ministeriale, ca să fie rezolvate, într'un fel sau altul, în ultimul moment. In așteptarea răspunsurilor, părinții ori corespondenții scriu, aduc aminte, telegrafiază —dar domnii de la centru au vreme, au răbdare, au sînge rece. Răspunsurile vin n ajunul, ori chiar în ziua concursurilor și examenelor, ba, vin adese ori *după* ceperea lor—se'ntîmplă chiar să vină prea tîrziu, sau nu vină nici odată...

Și nu e de mirat. Iașul nu este de cît unul din cele 32 de orașe ale țării; Iașul, — în rînd cu ori care altă comună—urbană ori rurală—nu poate obținea rezolvarea unei simple și modeste petițiuni școlare aci în localitate, deși aproape *toți* demnitarii superiori ai instrucționei publice sunt iașani...

...Era o milă să vezi scenele cari aveau loc zilele aceste în cancelariile diverselor instituțiuni școlare și la... ghișeurile telegrafului, de unde se expediau cu zecile, cu sutele, telegramele urgente și timbrate rugînd răspunsuri la diverse petițiuni, rămase nerezolvate la minister. Și cîte din ele vor fi încă și astăzi,—așteptînd, răbdătoare și calme, pe biurourile funcționarilor din Capitală.

Nu știm cum s'or fi petrecînd lucrurile în alte părți. La Iași ele iau cu adevărat o formă dramatică și nu te poți gîndi că te afli în centrul cel mai intelectual al țării, în orașul prin excelență al școalelor—unde însă nimic nu se mișcă, nimica nu se îndeplinește, pînă nu vine cuvîntul sau... porunca de la Centru,—„de sus"...

...Și toate aceste pentru că Iașul este o foastă Capitală, o a doua Capitală,—dar încolo un biet oraș, ca toate orașele de provincie osîndite a rămînea pururea nebăgate în samă.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

VII.

Escursiuni la cîteva mănăstiri.

Dacă n'ai avea pasiunea lucrului și plăcerea ce izvorăște din scrutarea fie-cărui zapis vechiu, care îți spune în limba lui veche și plăcută adesa-ori lucruri nouă, nimic n'ar fi mai plictics de cît munca de buchinist. Ți se aduce dinainte pachete-pachete, toată arhiva de documente. Tu la-com de lucru nou ce ai a întreprinde le cuprinzi într'o ochire pe toate; le iai în mînă, le miroși a vechime și ochiul îți cade pe acel ce cade cel dintăiu; îl desfaci binișor din cutele lui și savurezi vechimea hărțăloage sale.

Pa masa de lucru îmi înșir întăi pergamentele. Stau 6—7 urice, întinse cu pecetele lor atîrnate, și te pui la copiat. Umpli pagina întăia din unul; pînă să se usuce cerneala începi pe altă hărtie cel de al doilea. Incordarea nu mai e slăbită prin faptul că ai început altul nou. Vine de la o vreme că se încalecă unul pe altul și—te apropii de sfîrșit. Incepi apoi pachetele; desfăcutul lor, clasarea hărtiilor pe secole, rezumatul lor în perilipsis, cere timp. Ceasurile trec: te poftește la masă. Discuția începe asupra izvoarelor consultate.

Așa e munca aceasta scotocitoare de arheolog și paleograf. Parcul, livada, pădurea, satul pare că nu sînt pentru tine, dar cle te reclamă; e atîta viață și înviorare, că te simți altul, cînd eși din aerul mucegăios al vechiturilor și înghiți cu lăcomie aerul de grădină.

Ca variație sorocii Marția pentru a vizita cîteva locuri din jur.

Cobălele stau departe de Nistru cam 15 verste în punctul vadului Rascovului, aici Nistrul făcînd cot spre răsărit. Tănîrul și prietenosul învățător mă întovărași, căci d. Victor Catargi fu ocupat cu afacerile moșiei și se reserva de mers la Soroca, nnde erau și alegeri.

In faetonul cu 4 cai, sburam prin sat, rădicaiu dealul și apoi hai sue, hai scoboară, văile se desprindeau; ici păduri, ici ogoare, și după un ceas de drum ne suim pe podișul Nistrului deasupra satului *Japca*. Grâul era secerat; ogoarele de păpușoi erau și pe dreapta și pe stînga drumului, drum ca pe vremen lui Stefan cel Mare, neted și plăcut cînd e uscat, vai și amar cînd e glod.

O priveliște măreață se deschise ochilor. Din înălțimea malului Japcăi vedeai departe în Podolia, căci priveai ca din pod pe malul din față; și cerul se îmbina cu pămîntul la orizon și D-zeu era una cu făptura mănilor sale.

Pe ce frumos meteag stau răzeșii din Japca! Strajă a neamului la Nistru, ei văo zilnic vechiul hotar pe care D-zeu l'a pus neamului nostru și trăesc din cîntecele noastre că acolo e marginea Moldovenilor.

Satul e așezat pe povărnișul coastei malurilor; biserica stă cucuiată în margine, și veghează spre Nistru. In catagrafia veche din 1817 găsesc că Japca

Viţe americane altoite

La rafie şi în verde pe rădăcini de 2 ani. Varietăţi superioare, perfect selecţionate, port altoi cei mai resistenţi.

DIMITRIE VIZANTI, *Proprietar viticultor*

Biuroul Comuna Copou — Catalogul gratis la cerere

avea 77 capi de familie, din care 2 preuţi, 2 diaconi, 1 dascal şi 1 clisiarh, iar 66 gospodari şi 5 văduvi. Sat aşezat la privala Nistrului pe moşia răzeşască, îşi împarte moşia cu mănîstirea Golia şi Japca şi cu ceilalţi răzeşi. Poseda 100 fălci fănaţe, 260 teren de cultură, 400 fălci păşune, 50 fălci seliste, 2 grădini călugăreşti, 1 vie şi 70 fălci păduri (*Trudi* vol. III, 57).

Seoborîm la vale, dar pe jos; noi o luăm pe cărăruşă, iar trăsura cu roatele legate pe drumul mare. Scoborîm ca la munte. O potecă îngustă de mai puţin de un metru; la stînge stînca înaltă de n'o vezi; în dreapta pe clină prăpastia adîncă de n'o zăreşti. Te simţi mic, mic de tot şi un fior rece te prinde. Ni se spune că pe acea potecă în astă primăvară o fată din sat trecînd cu o sarcină de nuele în spate s'a acaţat sarcina de porumbelul din stînca şi s'a mai dus în prăpastie.

Şi scoborîm. In vale via mănîstirei, zid de piatră în jur. O iai din munte şi o zideşti fără moluz. Călugări fără vie nu se poate. E singura ocupaţie îngăduită de D-zeul lui Avraam, încă de la Potop. Ca să scape omul de înec, i-a dat D-zeu două arme: curcubeul pe ceriu şi viţa de vie pe pămînt!

Nistrul ocoleşte în vale. Malul stîng e jos, iar de la buza apei pînă în muchea stîncei, pe acest întins loc neted ori în clinat şi-an făcut oamenii aşezări de sate.

Stau în loc şi nu-mi satur ochii privind. Nistrul şerpueşte în 2–3 zigzaguri. In susul apei pe stînga Camenca; parcul şi pădurea din jurul Castelului mareşalului von Witgenstein. La spate malul apei; soarele arde toată ziua în Camenca, loc pietros, cum şi porecla o arată: Camenec, Cameniţa, Camenca, camen=pietros. Via brazdează coasta dealurilor şi de departe Camenca e o grădină împărătească. Tot oftigoşi să vină şi să se coacă în coastele Camencăi. Pe dreapta în vadul Nistrului *Sănătuca* (Senatovka), sat mare şi frumos, 2 biserici, şcoală mare, care după nume arată că e satul lui Sănătate. Nici nu se putea ca la Nistru să nu fie oamenii teferi şi sănătoşi. Un sat întreg de sănătoşi, vorba piserului de la Cobăle: „In sat la noi toţi moldovenii sînt sănătoşi, boală nu este". Cînd am văzut satul la întors, ne-am umplut faetonul cu harbuzi cumpăraţi de la harbuzerie, cîte *un leu* harbuzul (10 kopeici).

In jos ai pe dreapta *Bursucul*, *Malova* şi *Cotul*. sate mici pitite sub stîncă. In jos de *Cot* vederea e oprită de cotul Nistrului. Pe stînga cam în faţa satului Japca, ai Podoianu şi Moldoviţa. Toate aceste sate sînt în mare parte moldoveneşt, şi pe stînga şi pe dreapta, căci Nistrul a rămas tot apă Moldovenească prin aşezările sale din vechiu.

Intrăm în mănîstire pe portiţa din dos, iar faetoul pe poarta cea mare. In lăuntru zidirea nouă. Vechea mănîstire s'a dat jos şi se face altă de piatră de jos pînă sus, cu un deviz de 32,000 ruble. Egumenul mănîstirei, un foarte cald primitor călugăr ţine să-şi lege numele de rezidirea vechiului schit.

In mănăstire lume peste lume; rusoaice, lipovence, treceau Nistrul cu paromul, era un roiu de lume pe parom, veniau la închinăciune spre Coşeleva, a doua zi fiind Sîntă Marią mare.

In paraclisul din jos roiu de lume. Cercetez cărţile vechi moldoveneşti. Iată cîteva:

1). Teodor Studitul. Rîmnic 1792, cu nota: „această carte este | a sfîntului Schit Dobruşa | cumpărată de egumenul ieromonah Teodosie tot a Dobruşei | întru pomenirea lui la anul 1793 Iulie 12 de la Iaşi | în zilele Mihail Suţu Voevod | şi a preosfinţiei sale Mitropolit Iacov | şi de D-zeu iubitor Episcop al Huşilor Veniamin Negel."

2). Evanghelie Iaşi 7170 cu nota: „această sfîntă Evanghelie este | cumpărată de d-lui răposatul | Pascal biv vel medelnicer | şi am dat'o la sfînta biserică | la Măgura ce se prăznueşte hramul adormirei prea sfînta Născătoare de Dumnezeu | ca săi fie de slujba bisericei | iar cine s'ar ispiti să o fure | sau să o ia sau ar găsio | sau ar aflao | la altă cineva şi ar tăgăduio şi n'ar spuneo | acela să fie blăstămat de domnul Dumnezeu şi de | Maica Precista şi de sfinţii apostoli | şi de 318 sfinţi părinţi de la Nicheia | şi de toţi sfinţii afurisit şi anaftema | ferul, pietrele şi lemnele să putrezească | iar trupul lui s'i nu putrezească | şi să aibă cutremurul lui Cain | şi procopsală în viaţă să nu vază | aşijderea şi cel ce l'ar lua de la acea | sfîntă biserică să-l mute la alt loc | fără ştirea ctitorilor să fie tot supt | acest blestem şi sau cumparat | în zilele Inalţat domnului nostru Ion Grigore Ion Vodă | la leat 7270 şi l'am dat eu roaba lui Dumnezeu | Maria jupăneasa dumisale răposatului medelnicer Pascal | ca să fie de slujba sfintei biserici | la leat 7273 Iuli 23 de zile.

3). Mineele de Buda de la 1807.

4). Trebnic fără fila de la început.

5). Evanghelia Chişinău 1855.

6). Evanghelia Neamţ 1856.

7). Penticostar Bucureşti 7276 cu nota: „această sfîntă carte şi Dumnezeiască | ce se numeşte Penticostar am cumparato eu Maria medelnicereasa | drept 12 lei | şi am puso la biserica noastră, unde este hramul | sfinţitului | marelui mucenic Gheorghie | ca să fie pentru slujba | sfintei biserici | ce este în satul Ţigăneşti | în ţinutul Putnei | la Gorbe | şi cine s'ar ispiti | ca să o fure | sau ar găsio pierdută | sau la altă biserică | o vor vede şi nu o vor | *cobăci* şi nu vor spuneo | să fie blestămat | de Domnul Dumnezeu | şi de precurata sa maică | de sfinţii 12 apostoli | de 318 sfinţi părinţi | şi săl găsească cutremurul | lui Cain şi bubele | lui Gheezi herul, piatra | să putrezească | iar trupul aceluia | să stea întreg şi nedeslipit | iar cei ce o vor afla | şi vor dao să fie | ertaţi şi blagosloviţi | de Dl. nostru Is. Hristos | în veci amin, la leat 7293) Iunie 1. Mihalachi Ierei. |

8). Tîlcul Evangheliilor. de Gherontie cu nota: aceasta | sfîntă | carte | ce se numeşte | Tălmăcirea | sfîntei | Evanghelii | nu iaste | de obştia | ci este a mea | a mult | păcătos | monah | Meftodie | potcapierul | cumparat | pre banii mei | iar nu a obştiei | şi acel ce | va îndrăzni | să o despartă | şi să o iee | de la mîna mea | acela | neertat | să fie | de Domnul | Is. Hristes | şi de precinstita | sa | maică şi de cele 7 soboare | ale sfinţilor | ierarhi | şi de toţi sfinţii | şi de mine păcătosul | Efrem.

9). Efrem Sirul-Neamţ 1823 a aparţinut în 1823 a lui Nec. Manea.

Paraclisul are scrisă pe tencuială cu slove mari această inscripţie în ruseşte, care sună:

„Hramul acesta al arhanghelului Mihail, s'a zidit de robul lui Dumnezeu Mihail Ivanovici, fiul lui Lobov cinovnic de a 9 clasă, trăind în oraşul Chişinău, şi de soţia sa roaba lui Dumnezeu Evdochia fata lui Mihail || *pe dreapta:* sfinţită la 30 Iunie anul 1849 de Preaosfinţitul Irinarh arhiepiscopul Chişinăului şi al Hotinului în vremea egumenului arhimandrit Casian."

In arhondaric unde am luat o gustare cu starețul mănăstirei, în ciocnit de pahare şi în gustat de masă călugărească am recules o viaţă trăită moldovenească pe malul Nistrului în mijloc de cin moldovenesc. In părete stă portretul ctitorului „Costachi Statiev ctitor 1825, zugrăvit la 1867 Februar 7." Costachi Statie, zis şi Andron, privighează şi azi cu privirea sa clară de supt işlicul vechiu verde în cap, cu caţaveica de hulpe pe umere şi cu mătănii în o mînă şi biserica în ceialtă. Te simţeşti ca la ori ce mănăstire de a noastră. De pe chipul tău frumosule şi tînărule ctitor se vede grija cea mare ce ai avut de a însădi pe malul Nistrului o casă de rugă lui D-zeu în moldoveneşte pentru a pune lăcaşul lui D-zeu strajă de veghe la aceste hotară brăzdate de plăeşii lui Stefan cel Mare şi sărutate de Dan căpitanul de plaiu.

La schitul din deal e o minune de lucru. In păntecele stîncei seculare Ezechiel monahul de la Deleni a sapat altar de rugă, scund, dar destul de încăpător pentru o sută de oameni. Din 1650 stau acolo asceţi pentru rugă şi îmbătătoarea privală a Nistrului, altarul în pîntece de stîncă, totul te farmecă. Aici Prinţul Petre Trubeţcoi şi-a găsit scapare şi el cu mama lui, şi fata lui au aferosit 2 icoane de amintire evenimentelor din războinl Crimeei. Petre Trubetscoi a dăruit schitului din stîncă icoana sf. Paraschive cu inscripţia rusască „această icoană a hărăzit'o cneazul Alexandru Petrovici fiul lui Trubetscoi la anul 1857; Iar fiica sa Maria scrise cu mîna ei inscripţia pe icoana marelui Serghie Radoneski;" această icoană a fost închinată de roaba lui Dumnezeu Maria Zinoviava fata cneazului Petru Trubetkoi; scrisam eu singură cu mîna mea „Sobstvenno rucino" la 1857.

Ne-am închinat, am sărutat icoanele şi ne-am legat în minte rîvna celor de demult pentru asemenea fapte.

Suitul la schitul din stînca ni-a cam trecut cu năduşelele şi ce-a fi cînd a veni vremea să te sui cu scara la ceriu. Noroc că atunci fiind numai duh, spiritul se înalţă ca un abur la D-zeu, ca o umbră şi atunci oboseală nu va fi „căci acolo nu e nici durere, nici întristare nici suspin" am putea întregi „nici năduşală".

Dar şi eu cu uricul şi părintele egumenul cu gusturea ne-am cam lungit şi cum cei de acasă ne pusese lingurile în brîu, ne-am pus şi am dat de fundul păntecoasei gărăfi, iar maslinile şi curechiul de post şi ce mai erau de post s'au dus toate pe o çale neînturnată... de cît la drum.

La oarele 2 p. m. eram la Cobăle, pentru ca la 5 s'o plecăm spre Dobruşa şi Coşelevo.

Gh. Ghibănescu

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

Noi inundaţii şi ninsori în sudul Bucovinei

Cernăuţi 10 Septembrie.—Ploile cari cad asupra Bucovinei de vre-o 5 zile fără întrerupere au produs noi inundaţii, adăugînd astfel încă o verigă la lanţul de mizerii şi nevoi ce îndură populaţia rurală a acestei ţărişoare.

Catastrofa, care se repetă pentru a doua oară în timp de o lună de zile numai, este de astă dată, în sudul a Bucovinei.

Rîul Suceava s'a revarsat eri cu furie, inundînd toate localităţile de prin partea locului. Soseaua judeţiană este complect distrusă şi comunicaţia cu satele din apropiere e aproape imposibilă. Podul de peste acest rîu, dintre Bosance şi Ludi-Humora, care a fost construit de abia de vre-o patru ani, şi care a costat peste 25,000 de cor. a fost luat de valuri şi nimicit cu totul.

Rapoartele ce sosesc mereu autorităţilor din localitate sunt îngrozitoare. Circulă versiunea că localitatea Seletin se află cu totul sub apă, asemenea şi localitatea Brodina, unde s'a şi trimes astăzi cu un tren special o companie de soldaţi care să dea chiar toate primele ajutoare.

Districtul Vijniţa care în inundaţia din luna trecută a fost cel mai rău lovit, a ramas de data aceasta ferit de catastrofă, dar în schimb lovit de altă nenorocire, căci de două zile ninge acolo ca în toiul ernei, lucru ce a îngrozit nu numai pe locuitorii din acel district, dar şi întreaga Bucovină.

Mereu sosesc rapoarte alarmante din toate localităţile din regiunea de sud a ţării, care anunţă mari zăpezi şi noi inundaţii.

Cernăuţul pînă în acest moment a ramas neatins, căci autorităţile au luat măsuri din timp. Prutul cu toate că din moment în moment creşte în mod rapid, o eventuală revarsare e foarte exclusă.

Populaţia din apropiere însă, spre siguranţă, a evacuat locuinţele.

Ploaia continuă să cadă abundentă şi temperatura e foarte rîdicată.

In toate localităţile inundate s'au trimes ajutoare şi ingineri speciali care să conducă mai bine toată acţiunea de salvare.

Regularea rîurilor şi partidul naţional-romîn

Am aratat la timp, că din cauza certurilor ce domnesc în lagărul romîn, partidul naţional a hotărît ca în primele şedinţe ale dietei să înscenează şcandaluri enorme cu partidul democrat, împedicînd astfel, lucrările dietei, urmărind cu această disolvarea ei şi escrierea de alegeri noi, sperînd că în noile alegeri partidul naţional va eşi triumfător şi astfel cel democrat va fi cu totul înlăturat din toată viaţa politică bucovineană.

După ultimele evenimente însă, pare că partidul naţirnal a renunţat la această hotărîre, probabil avînd în vedere ultima catastrofă a inundaţiilor căzute asupra ţării.

Se ştie adică că în viitoarea sesiune dictată, pe lîngă numeroase chestiuni economice şi naţionale mai e de rezolvat şi regularea rîurilor, chestie care e aşteptată de zeci de ani de întreaga populaţie şi de la care atîrnă o bună parte a desvoltării economice a ţării.

Ori certurile dintre romîni, împiedicînd discuţiile dintre dietă, guvernul va fi silit să disolve sau să amîne dieta, ceea ce ar însemna şi o nouă amînare a acestei chestiuni pe urma căreia ar suferi în primul rînd populaţia rurală romînească,

Partidul naţional, nevînd probabil, să i-a asupraşi respunderea aceastei situaţii, pledează pentru o concentrare a tuturor forţelor parlamentare, cerînd că chestiunea regulării rîurilor, să vie cea dintăi în discuţie pentru care lucru apelează la toate partidele.

Reproducem partea cea mai interesantă dintr'un articol al oficiosului partidului, naţional romîn în această privinţă:

Ravagiile înspăimîntătoare cauzate de apele Suceava, Sitetul şi Ceremuş şi pagubele de milioane, ce le îndură ţărănimea pe urma negligenţei stăpînirei, au hotărît partldul nostru să se întrerupă cu energie pentru vindecarea răului. E drept că dacă regularea rîurilor s'ar fi luat în lucrare atunci, cînd dicta neceeitatea imediată, cheltuelile ar fi fost cu mult mai neînsemnate, albia rîurilor nefiind atît de neregulată, iar forţele de lucru fiind mai eftene ca astă-zi.

La îndemnul unor oameni de seamă s'au şi ţinut pentru scopnl regulării apelor mai multe anchete atît la faţa locului, cît şi la Viena şi s'au proectat mijloacele necesare regulării.

Cheltuelile luate în preliminar s'au sporit la suma de 20 de milioane de coroane, la care va participa Statul cu 50 la sută, fondul de ameliorăţiuni cu 10 la sută; fondul religionar cu 4 la sută căile ferate de stat cu 2 la sută; administraţia trenului local nou şi vechi cu 1.7 la sută; administraţia şoselelor Statului cu 2 lu sută; afară de aceasta mai contribue ţara şi statul cu un ajufor de două milioane, iar un rest minim îl dau comunelor mărginaşe ameninţate de ape.

Proectul fiind deci stabilit, e de lipsă numai puţină tragere de inimă, pentru a se pune odată capăt unei stări de lucruri atît de deplorabile şi dăunătoare intereselor ţărănimei.

E necesar deci, ca partidul naţional, dornic de o muncă serioasă şi mai ales desinteresată să-şi desvolte toată energia pentru a reînvia chestia aceasta arzătoare şi a dicta dietei *să o pună în primul rînd în discuţie în acea sesiune ce vine acum.*

Numai în modul acesta să va putea aduce un folos real şi imediat ţărănimei bînduite de toate relele economice şi sociale.

Gema

Litere-Ştiinţe-Arte

Aventură regală—Dăunăzi, cu prilejul vizitei Imparatului Wilhelm II în Elveţia, unii cronicari străini au amintit, între altele, diversele vizite de Suverani, care au petrecut mai multe vacanţe in Sviţera se prenumără Regele Carol al Romîniei, care mult timp a locuit la Ragaz în lunile de vară.

Tot în privinţa aceasta un ziar vienez. sosit aseară, spune că de curînd Regele Carol a povestit o veselă aveutură care i s'a întîmplat pe peronul unei gări în cantonul St. Gallen. In tovărăşia fratelui Său, principele de Hohenzollern Sigmaringen, Regele aştepta un tren. Ambii fraţi vrură să intre într'un vagon de clasa întăia, dar conductorul îi întîmpină cu politeţe zicînd:

—„Domnii mei, în clasa întăia nu mai avem nici un vagon liber. Poftiţi, vă rog, în clasa a doua".

— Bucuros, răspunse regele şi împreună cu principele urmară indicaţia conductorului. Acesta din urmă văzu însă venind spre dînsul, pe un lacheu foarte aferat, care-i spuse cu tonul de mustrare:

— Ştii d-ta că ai trimis în clasa a doua pe Regele Romîniei şi pe principele de Hohenzollern?

Dar isteţul elveţian nu se emoţionă prea mult şi zise:

— Chiar dacă ar fi fost bunul D-zeu, tot l'aşi fi trimis în vagonul de clasa a doua. De unde să ieau vagoane de clasa I-a, dacă nu am?

Apoi dete semnalul de plecare, trenul flueră şi se puse în mişcare.

*

Nu mai puţin picantă e întîmplarea următoare, datorită tot unui... incognito.

Ministrul de răsboiu al Franţei, fostul socialist Millerand, asista la manevre călare.

Puţin deprins cu sportul acesta şi cam voluminos de cînd e... la putere, Millerand n'avea o poziţie tocmai marţială pe cal.

Un colonel tare miop, îl opri;

— D-ta călăreşti foarte prost! Eşti de sigur, ofiţer în rezervă. Faci parte din infanterie? Imi pare, că în caz de răsboiu n'ai putea sta 6 oare pe cal.

Ministrul asculta, smerit şi bătrînul il mai întrebă:

— Unde eşti cu garnizoana?

— La Paris.

— Ce grad ai?

— Nici unul.

— Cum, nici unul?

— Nu, d-le colonel, am nenorocul să fiu ministru...

*

Cartea d-lui I. Botez: „Aspecte din civilizaţia engleză" este una din actualităţile literare şi instructive în acelaş timp, de care trebue să iee cunoştinţă ori-ce intelectual.

Asupra unora din capitolele cărţii şi a unităţii conţinutului lor, vom reveni în cele mai apropiate numere ale ziarului.

*

Preceptorul Principelui Imperial, fiul lui Napoleon III-lea, şi-a adunat amintirile despre elevul său de altădată, născut în entuziasmul întregii Franţe şi mort la vrîsta de 23 de ani, în Africa, omorît de Zuluşi.

La aceste amintiri ale piosului dascăl se adaogă şi documente preţioase pe care i le-a pus la îndămînă Impărăteasa Eugenie, nefericita rătăcitoare de astăzi.

*

Gerhardt Hauptman a scris, zice-se, o dramă socială, în genui „Ţesătorilor" pentru filmul unui cinematograf,

Se afirmă că şi D'Annunzio a semnat un contract de... dramaturg cu o întreprindern cinematografică.

Ce spun adversarii artei cinematografice?

*

După o recentă statistică s'au judecat în Prusia în 1910, un număr de 14600 procese de divors,—cu 715 mai multe ca în anul 1909.

Vom vedea în curînd cum stă Prusia cu statistica pe 1911.

*

STRUNA ZILEI

FILOXERA MOARTĂ

La congresul viticol d. Haret a susţinut suprimarea numelui de filoxeră—de oare ce viermele filoxerei a dispărut.

Vierme, ai mîncat din vii
Cîtă vreme erau... vii
Le ai ucis—şi acum, infame,
Mori, în dorul, lor de foame!

INFORMAŢIUNI

Din cauza sărbătoarei de mîine. Inalţarea Sfţ. Cruci, numărul viitor al „Opiniei" nu va apare, de cît Sîmbătă la oarele obişnuite.

Invăţătorul Const. Hotnog de la şcoala Cavasna (Fălciu) a fost transferat la şcoala Costuleni (Iaşi) în postul II-lea, cu 65 lei lunar.

— D-l Florea Voicu, de la şcoala Bîra (Roman), a obţinut un concediu de un an pentru studii.

— Şcoala din Lunca-Bînceni (Dorohoi) a fost transferată la cotuna Lucoviţa, com. Mamorniţa, acelaş judeţ.

Pe 1 Sept. 1912, s'a înfiinţat o şcoală cătunală la Misihăneşti-Roşiori (Roman).

Medicul şef al oraşului, printr'un raport ce adreseazā direcţiunei generale a serviciului sanitar, arată greutăţile ce întîmpină serviciul sanitar cu izolarea bolnavilor, din cauza textelor neprecise din legea sanitară.

Ministerul de instrucţie a făcut din nou cunoscut revizoratului şcolar, că absenţele institutorilor din zilele de 11, 12, 13 şi 14 Septembre, nu vor fi ţinute în seamă, de cît acelora dintre institutorii, cari vor fi participat la congresul didactic din Bucureşti.

D. E. T. Iliescu, medicul veterinar primar al judeţului, reîntorcîndu-se din concediu şi-a reluat ocupaţiunile.

Primim numeroase plîngeri, asupra stărei rele, în care se găseşte mahalaua Ţicăul de jos, care a devenit cu desăvîrşire impracticabilă.

In zădar au rămas toate cererile adresate administraţiei comunale.

Din comuna Belceşti au dispărut 29 de tineri cari urmau să se prezinte la recrutare.

In ziua de 26 Septembrie a. c. orele 10 a. m. se va ţine licitaţie publică, în localul Cercului militar Iaşi, str. Carol No. 44. pentru darea în antrepriză a popotei oficerilor.

Licitaţia se va ţine prin oferte închise.

Condiţiunile, se pot vedea la ad-ţia Cercului militar.

Pe ziua de azi s'a constatat în localitate un caz nou de scarlatină şi unul de anghină difterică.

Viitoarea şedinţă a consiliului comunal, va avea loc Luni, la orele 5 p. m.

Circulaţia trenurilor, întrerupte din cauza inundaţiilor, a fost restabilită pe ziua de azi.

Domnul căpitau Scarlat Capşa, din Corpul IV armată, a fost mutat în regimentul 7 „Cuza-Vodă".

TEATRUL NAŢIONAL

Compania Lirică de operă si operetă

ARTIŞTI ASOCIAŢI

Sub conducerea artistică a d-lui AL. C. BARCANESCU

JOI 13 Septembrie 1912

Se va juca

Ţar şi Teslar

Operă comică în 3 acte de „Lortzin" tradusă de d. P. Gusti.

ULTIME INFORMAŢIUNI

D. Take Ionescu va fi primit Sîmbătă şi d. I. I. C Brătianu Duminecă—în audienţă, de M. S. Regele.

Domnul Take Ionescu, care se va stabili în Bucureşti în cursul septămînei viitoare, va convoca pentru Duminecă 23 c. comitetul executiv central al partidu lui nostru.

D dr. Floru, medic şef al oraşului, a dispus azi închiderea şcoalei Gh. Asachi, din cauză că de şi s'a repetat cererea, totuşi administraţia comunală n'a avut grija să impuie serviciului barometric de a vidanja latrinele şcoalei.

Necurăţenia din cauza aceasta e atît de mare, în cît viermii de la latrine au pătruns pînă în clase.

La Politique *cearcă să dezmintă ştirea noastră, că guvernul, prin ministerul de finanţe, a avansat 100 milioane caselor de Bancă din Bucureşti.*

Menţinem în totul ştirea şi o complectăm cu detaliul, că prima ofertă de împrumut a fost făcută de Banca generală.

Cunoscutul scriitor Jean Bart, ofiţer de marină, a fost oaspetele oraşului nostru' D-sa a revenit din Statele Unite unde a luat parte la un congres, ca delegat al Statului romîn.

Examenul de capacitate al elevilor admişi a fi examinaţi, începe la 20 Septembrie.

Se aşteaptă numirea comisiunilor.

Listele de noi înscrişi au fost terminate în şcolile statului pentru toate clasele, afară de clasa I-a, în care s'au rezervat locuri pentru candidaţii la internat.

D. C. Nacu se află în localitate. D-sa pledează într'un proces la s. I a tribunalului.

Cursurile gimnaziului Ştefan cel Mare, s'au suspendat, din cauzu reparaţiilor, pentru timp de 10 zile.

Alergările de cai vor avea loc în zilele de 7 şi 8 Octombrie.

Apele Bahluiului sunt în continuă descreştere.

Accidentul mortal din strada la Şcoala de Arte.—Lucrătorul zidar Ioan Stupu, care lucra la reparaţiile de la societatea de sport şi muzică, urcînuu-se astăzi pe la ora 12 a. m. pe acoperişul caselor d-nei dr. Iuliano, a alunecat de pe scară, căzînd de la o înălţime de 8 metri, a ramas mort pe loc.

Nenorocitul care lasă pe drumuri o soţie şi 5 copii, se pretinde că era în stare de ebrietate cînd s'a urcat pe casă.

Sub-comisarul Alexandrescu şi ofiţerul de poliţie Andrievici, cei întăi la faţa locului, au fost însărcinaţi cu ancheta.

Vestitul bandit Beilici, al cărui proces va fi judecat în sesiunea actuală a Curţii cu juri, a fost adus astăzi la palatul de justiţie, spre a-i se lua interogatorul.

Beilici avea mînele şi picioarele puse în fiare.

Deschiderea cursurilor la şcoala profesională de fete Sf. Sava.

Luni 10 a, c. ora 8 a. m. deschiderea cursurilor şcoalei, s'a făcut prin sfinţirea apei, săvîrşită de Protoereul I. Ţincoca, representantul I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei împreună cu părintele D. Borcea, faţă cu directoarea şcoalei, corpul didactic al ei, părinţii şi elevele şcoalei.

Răspunsurile sfinţirei apei s'au făcut de corul şcoalei, condus de d. C. I. Mihailescu, După terminarea serviciului religios părintele protoereu I. Ţincoca a ţinut o frumoasă cuvîntare, iar în urmă d-na directoare a împărţit elevilor 5 medalii decernate de comisiunea instituită de corpul maiştrilor de desemn şi caligrafie.

Medaliile au fost: 2 de aur, una de argint, şi 2 de bronz. In urmă au început cursurile.

Sîmbătă se va deschide, în sala societăţii gimnastică, sesiunea de toamnă a Curţii cu juri din Iaşi.

Desbaterile proceselor vor fi prezidate de d. Al. N. Gane, consilier de curte, asistat de d-nii judecători D. Cihodariu şi H. Grigoriu.

Concursul de la şcoala normală de fete din Iaşi, de sub direcţiunea d-nei Agripina Buţureanu. Va lua sfîrşit abia la 16 Septembrie.

Rezultatul definitiv, urmînd a se da prin ministerul instrucţiunei, nu va fi dat înainte de 1 Octombrie.

Aflăm despre logodna domnişoarei Elena Lazăr, licenţiată în litere cu domnul Constantin Bazali, doctor în drept.

Pentru cele 30 locuri vacante la şcoala Normală de fete sau prezentat 900 de concurente.

D-ra Elena Lazăr, a obţinut de la ministerul instrucţiunei, o bursă de 250 lei luuar, pe timp de un an pentru complectarea studiilor, de doctorat, în litere, la universitatea din Paris.

Consiliul comunal.—Consiliul comunal s'a întrunit aseară în şedinţă publică, sub preşidenţia d-lui Gh. Botez, primarul oraşului.

Primarul cere consiliului să aprobe toate creditele hotărîte de administraţia comunală, şi care cer consimţimîntul consiliului comunal.

Fără discuţie, consiliul votează un credit de 47,174 lei, pentru lucrările de asfalt, 150,000 pentru pavare de străzi.

Se mai votează o subvenţiune de 1000 lei, pentru construirea unei biserici creştine ortodoxe la Ierusalim.

Se acordă o subvenţie de 3000 lei, pentru cursurile de cai, ce vor avea loc în cursul acestei toamne.

Ministerul de interne neacceptînd a se scinda suma votată pentru societatea ortodoxă din Bucureşti, consiliul votează un nou credit de 1000 lei, pentru colonia şcolară din localitate.

Se votează un credit de 2000 lei, ca plată pentru ajutorul dat de mulţi funcţionari auxiliari, la facerea recensămîntului general al statului.

Se acordă scutiri de taxe, pentru diferite reprezentaţiuni, date de societăţile de binefacere din localitate.

Aseminea se scuteşte societatea de medici şi naturalişti, pentru taxele de canal şi apă, ce are a plăti pentru localul muzeului.

Ne mai fiind nimica la ordinea zilei, şedinţa se ridică la orele 6.

Inundaţiile. Apa Jijiei continuînd a creşte, a inundat comunele Vlădeni şi Borşa, circulaţia este întreruptă între Borşa şi Vlădeni.

*

Prutul a rupt digul de aparare din Grădinile, şi e pe cale a inunda din nou Măcăreştii şi a face ca întreg satul să treacă la ruşi.

La Tribunalul secţia III-a, s'a autentificat eri contractul prin care otelul Traian se închiriază pe zece ani d-lui A. Gottesman, din Focşani.

Examenele doctoratelor I şi II, la facultatea de medicină din localitate, încep luni 8 Octombre.

Inscrirrile se primesc numai până Marţi 2 Octombrie.

De la corporaţii. — Dl. Gh. Dimitriu, inspector al meseriilor se reîntoarce astăzi Joi, venind din Tulcea.

— Putem afirma din sursă sigură, că, grave neînţălegeri există între d. Gidei directorul Casei centrale şi d. Crupenschi, preşedintele consiliului de administraţie ale aceleiaşi instituţiuni, din această cauză cele mai multe lucrări rămîn nerezolvate.

— Inspectorul Dimitriu a vizitat pe unii domni farmacişti, furnisori ai corporaţiilor şi a controlat facturile vechilor furnituri de medicamente rămase neachitate de pe urma foastelor corporaţii. D-sa a intervenit pentru achitarea acelor datorii.

— Medicii corporaţiilor n'au fost încă achitaţi pe luna Iulie. La nici o instituţiune nu domneşte atîta dezordine ca la pretinsa casă medicală pentru meseriaşi. Lumea se întreabă ce destinaţie au sumele colosale ce se percep de la miile de oameni săraci?

— S'au pus zilele aceste cele mai mari stăruinţi pe lîngă d. N. Teleman, vicepreşedintele demisionat al corporaţiei confecţiilor să revină asupra demisiei şi să accepte preşidenţia. Intre concesiile ce i s'au acordat ar fi şi transferarea secretarului Panu, care şi a atras duşmănia tuturor meseriaşilor ieşeni.

Mîine fiind hramul bisericei „Ziua Crucei" din Nicolina, serviciul religios al liturghiei solemne va fi îndeplinit de către S. S. protoereul oraşului, părintele Ţincoca, asistat de sobor.

La Debitul Badareu s'a pus în consumaţie deliciosul must dulce de Cotnar 80 bani litrul.

După originala comedie „Mica amploiată", („La petite fonctionnaire") a lui Alfred Capus cinematograful Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, ne dă o splendidă adaptare în 2acte jucată de ansamblu teatrului Odéon din Paris. Fiecare rol este cu măestrie interpretat de maiştrii renumitului teatru parizan. D. Girier (Lebaudin) şi d-ra Goldstein (Suzana) interpretează rolurile principale.

Sunt conţinute apoi în noul program: Max Linder învingător, comedie.

Smintilă logodit, scene foarte humoristice.

Fabricarea bulelor în Franţa, scene industriale.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, care cuprinde între altele:

Funerariile ducesei de Genua—Bafae de flori la St. Hélier (Franţa)—Un nou aparat de scufundare—Incendiul de la sondele din Moreni—Concursurile hipice de la Vittel—Moda pariziană—Curse de motociclete—Hidroaeroplane noue etc, etc.

Vineri 14 Sept. matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferror, eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Vineri 14 Septemb.

Judecîare.—Toţi acuzaţii aflători liberi, cari urmează a fi judecaţi de juraţi, au fost încarceraţi astăzi.

— Brutarul Simion Baliuk a fost declarat în stare de faliment—din oficiu.

— Procesele pentru declararea în stare de faliment a d-nei Sofia Bogdan Vasiliu, au fost amînate spre a fi judecate Luni.

Dela 1 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		50
Caş şi urdă dulce		1.80
Brînză de munte în Burduf		3.00
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.30, oca 0.40

Struguri pentru masă 1 leu kgr.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Epitropia Generală
a
Casei spitalelor şi Ospiciilor
Sf. SPIRIDON DIN IAŞI

Face cunoscut că în ziua de 26 Septembrie orele 2—4 p. m. se va ţine în camera acestei Epitropii licitaţie publică prin oferte sigilate, pentru furnizarea materialelor de pînzeturi şi altele notate mai jos, necesare depoului central de confecţii:

6000 metri pînză de bumbac fire răsucite de 85 cm. lată.
1000 „ pînză de bumbac fire răsucite de 100 cm. lată
4000 „ americă cu dungi roşe de 85 cm. lată.
1400 „ zefir albastru în dungi fire resucitede 100 cm. lată,
1200 „ hasa de 90 cm. lată.
1000 „ indiană de 105 cm.
1000 „ pînză mindire de 105 cm.
600 „ doc gri p. haine de 115 cm.
500 „ parasină pînză de in de 80 cm.
500 „ materie ţesută alb cu negru p. haine de 115 cm.
400 „ doc ecru p. halate de 100 cm.
400 „ zefir carele p. rochii de 100 ctm.
500 „ oxfort p. scutice de 80 cm.
300 „ postav Melange de 138 cm.
200 „ „ albastru de 138 cm.
100 bucăţi cergi sere, speciale de lînă de 1,40 m. | 2,20 m. cu iniţialele E. S. S. albe cusute.
1000 bucăţi şervete de olandă cu flori de 60 | 10 ctm.

Concurenţii sunt invitaţi a se prezinta în ziua licitaţiei înzoţiţi de o garanţie provizorie de 1900 lei numerar sau efecte publice, cunoscînd că garanţia definitivă va fi de 10 la sută asupra sumei rezultată la licitaţie.

Condiţiunile şi ori ce alte informaţiuni se pot vedea şi lua în ori ce zi de lucru la serv. Ad-tiv, din cancelaria Epitropiei.

No. 7258 11 Sep. 1912

Ultime telegrame
Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 18 Septembrie

Intrevedere politică

Bucureşti. — O intrevedere a avut loc azi între d-nii Take Ionescu şi Alex. Marghiloman.

Protestul arhitecţilor

Bucureşti.—Aseară a avut loc o numeroasă întrunire de architecţi.

S'a discutat eliminarea d-lui architect Mîncu de la lucrările ospelului Comunal şi s'a hotărît a se începe o campanie, pentru a se da cîştig de cauză d-lui Mincu

Manevrele din Serbia

Belgrad.—Reserviştii din prima clasă încep azi exerciţiul pentru 15 zile, conform ordonanţei regale de acum două luni.

Moartea Infantei Teresa

Madrid. — Testamentul infantei Tereza dispune ca corpul ei să fie îmbălsamat şi să nu i se aducă flori şi coroane la înmormîntare. Regele din cauza doliului nu se va duce la serbările centenarului la Cadix. Regina mamă refuză cu îndărătnicie să se despartă de cadavrul infantei.

Manevrele turceşti

Constantinopol.—Ministrul de războiu a hotărît ca manevrele să se facă în jurul Adrianopului, la ele vor lua parte 50.00 oameni adică 2 şi 3 de armată.

Greva ceferiştilor spanioli

Madrid.—Impiegaţii căilor ferate din Catalona, au început la miezul nopţii greva.

INUNDAŢIILE

Bacău.—Bistriţa şi Siretul au inundat Satele Saucesti, Despinesti şi Costul.

Jalea printre locuitori e mare.

*

Botoşani.—Din cauza ploilor, s'a surpat un zid de la nişte case în construcţiune din strada Ospenia 3, îngropînd sub dărămături un mare număr de lucrători.

Lucrările de salvare începînd fără întărziere, victimile au putut fi scoase încă în viaţă. Sunt însă mai mulţi grav răniţi.

O intervenţie a Serbiei

Belgrad.— Dl. Nenadovici a repetat pe lîngă marele vizir demersurile pentru autorizarea transmiterei materialului de război oprit la Uescub. Serbia spune că refuzul poate aduce urmări grave.

Congresul institutorilor

Bucureşti.—Un mare număr de institutori au sosit azi dimineaţă în Capitală, în vederea congresului didactic, ce se deschide mîine.

Misiunea d-lui general Averescu

Viena.—Se afirmă aci, că generalul Averescu, şeful statului major romîn, a avut ca misiune de a prezinta Impăratului Francisc Iosef o scrisoare autografă a regelui Carol.

Congresul de medicină veterinară

Bucureşti. — Comitetul de iniţiativă a luat hotărîrea, ca al doilea congres de medicină veterinară, să aibă loc în primele zile ale lunei Decembrie.

Apaşii în Germania

Kattovitz.—Eri s'a sevîrşit aci un atentat îndrăzneţ, a cărora autori par a fi nişte apaşi.

Inarmaţi cu revolvere, apaşii au pătruns la o casă de bancă şi au cerut să schimbe nişte hîrti de valoare. In timp ce casierul se aplecă spre casă, apaşul îi trase un foc de revolver în cap. Casierul căzu jos scăldat în sînge.

In acest timp intră contabilul, dar şi acesta fu lovit mortal, de un glonte de revolver.

Banditii au dispărut, fără a se putea da de urma lor.

Nou incident turco-bulgar

Sofia.—Un nou incident a avut loc la graniţa Turco-Bulgaria unde Turcii vrînd să împedice pe Bulgari să patruleze într'un loc pretins contestat o luptă s'ar fi început.

Detalii lipsesc.

Declaraţia lui Husein-Hilmi

Constantinopol.—Fostul marele vizir Husein-Hilmi a publicat o declaraţie în care desminte în mod categoric zvonurile după care vizita sa de Duminica trecută la marele vizir ar fi avut ca scop chestiunea păcei, deasemenea desminte zvonul că ar fi negociator al păcei.

Călătoria Marelui Duce Nicolai

Paris.—Marele Duce Nicolai şi soţia sa au părăsit Parisul spre a se înapoia în Petresburg. La gară au fost salutaţi în numele preşedintelui republicei de ministrul marinei, răsboiului şi interne.

Liceul particular
„Profesorii Asociaţi"
Iaşi.—Str. 40 Sfinţi No. 9.—Iaşi

Liceul intră în al III-lea an de funcţionare sub aceiaşi direcţiune.

Liceul are toate clasele inferioare şi superioarr, secţia modernă şi reală.

Preparaţii de clase într'un an
Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2
Se primesc şi interni în condiţiuni speciale
Prospecte la cerere
Director, **Titus G. Patriciu—Iaşi**
Profesor

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvălile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin.

„H É L È N E"
Magazin de Mode şi Furnituri
Iaşi str. Lăpuşneanu 30

Anunţă că, revenită din străinătate a adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, şi Viena,** *o variată colecţiune* **de pălării** *modele ultimele creaţiuni, cum şi* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne*

Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc. Preţuri extrem* **de convenabile.**

Din *cauza plecărei din Iaşi se află de vînzare casele din strada Asachi No. 2, compuse din 5 camere cu 2 antreuri, sufragerie, bucătărie, camară antreluţă, ceardac, grajd, şură, beciu petruit, apă, canal, lumină electrică, sonerie etc.*

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Spre ştiinţă

Poliţa de Lei 500, scadenţa 31 Iulie semnată de d. O. M. Marcovici strada Palat s'a protestat din eroare.

G. Goldenberg.

Domnişoara Erna Eckstein

reîntorcîndu se din Viena anunţă onorata sa clientelă şi onor public că şi-a redeschis **atelierul de rochii** *şi* **confecţiuni de dame** *Str. Ştefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele şi modele cele mai noi.*

Angajează perfecte lucrătoare.

Scoala profesională de fete
„STEAUA"
Str. Elena Doamna No. 23

Din cauza marelui număr de elevе care au cerut inscrierea în această şcoală, s'a mai înfiinţat cl I divizionară, unde mai sînt vacante 8 locuri.—Aducem aceasta la cunoştinţa părinţilor ca să se grăbească cu inscrierea care s'a prelungit pînă la 20 Septembrie a. c.

Se primesc în Atelier şi audiente pentru practica Croitoriei.

Diracţiunea

CLINICA BOALELOR DE OCHI
Doctor C. Miclescu
Oculist operator
—Str. Ştefan cel Mare No. 6—
In ograda caselor Kahane succ.
Consultaţiuni de la 3—6 p. m.

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.

Pentru informaţiuni a se adresa la d.

I. Goldenberg
Str. I. C. Brătianu 151

Se caută *pentru biuroul Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnişoară de ori-ce naţionalitate, cu puţine cunoştinţe de comptabilitate, limba germană complectă şi eventual franceza. A se adresa direct.*

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI — Telefon 3|63.—**Str. Smirdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA — Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Sa arţe de cereale

FABRICI

Tevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri cabluri de sîrmă, de cînepă, p mpe centrifugale, aspirante, refulante Klinge t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI

întregi de oţel bătut marca PORC MISTRET

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Illm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Mousette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible]

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] la masă. In ziua cea dintâi se ia una la prânz, şi una la cina, seara. Dacă bolnavul [illegible] şi a simţit vreo ușurare, [illegible] a doua şi a şaptea dimineaţa, [illegible] a le mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE [illegible] CLIN & Cie, de PARIS, [illegible]

ANKER

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane

Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane

Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 poliţe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,925,501** 72 | 100 **rentă**

Canţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.

Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende — **Lei 1,986,251** 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;

Asigurări pe caz de viaţă şi deces în combinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Instacabilitatea poliţei.

Prelungirea automatică.

(Neanulabilitatea asigurării).

Poliţa universală.

Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.

Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI

Agentul general pentru Iaşi.

OSEPH POPPER.

Strada I. C. BRATIANU No. 166

(Iosată strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ŞI STICLE

LA MAGAZINUL DE STICLARIE

„LA PORTUL BRAILA"

Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi

FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1860

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX – No. 1689 Duminică 16 Septembrie 1912

Reforma neputincioșilor

Tămbălăul asurzitor pe care organele junimiste îl fac în jurul unor pretinse noui reforme pregătite de guvern pentru a ușura traiul, ne silește să revenim asupra acelor mărunte măsuri fiscale, de pe urma cărora amicii d-lui Carp așteaptă pentru partid, acum în al unsprezecelea ceas, chiar numai popularitate și glorie.

După un faliment ca cel dat de junimiști în toate chestiile pe care le-au atins, speranța rebilitării prin niște operații simple de contabilitate, este o dovadă de slăbiciune a facultăților lor intelectuale.

Cînd, pe rînd, au ramas de rîs cu marea reformă administrativă, cu chestia eftenirei traiului și legea bunurilor de mînă moartă, opere care constituiau punctele esențiale ale programului junimist din Decembrie 1910: cînd încercările de reînființare a contenciosului administrativ, reformele școlare și bisericești ale d-lui Arion, ca și legiuirile nestudiate și pollțienești ale d-lui Nenițescu, sunt departe, sub forma lor actuală, de a avea caracterul unor opere viabile; cînd în fine, de doi ani unica preocupare a juuimiștilor n'a fost de cît tramwaiele d-lui — este ridicul, după eșecul în tregei politice carpiste, să speri că-ți va crește o nouă piele fiind-că promiți să ridici cîte-va biruri pe temeiul excedentelor bugetare.

In principiu, ori-ce ușurare la impozite este îmbucurătoare.

Cu atît mai bine dacă starea financiară a unei țări este atît de înfloritoare în cît permite guvernului să se gîndească și la degrevări. Asta însă nu înseamnă că măsurile anunțate — deocamdată simple făgădueli — vor aduce vre-o îmbunătățire, chiar de se vor realiza, în nenorocita chestie a eftenirei traiului. Cu paliative ca cele produse de guvern, nu se va putea rezolva întru nimic problema la ordinea zilei.

Dar, chiar primite fiind ca simple degrevări, și încă reducțiunile fiscale anunțate nu reprezintă o ameliorare. Căci chiar fără priceperea financiară a d-lui Carp, se poate ușor înțelege că reducerea taxei de 3 la sută asupra apuntamentelor funcționarilor, suprimarea unei zecimi de percepere, înlocuirea licenței prin taxa pe decalitru, sunt niște operații de pe urma cărora vor beneficia mai ales acei ce n'au nevoe de ușurări.

In adevăr, cînd cineva are leafă mare cuprinsă, după budget, între 2500 și 500 lei, se va bucura, ce e drept, de pe urma suprimării taxei de 3 la sută, de un adaos anual care va varia între 900 și 180 lei. Acei funcționarii plătiți cu 400 pînă la 100 lei lunar, vor avea un spor anual de 144 pînă la 36 let pe an. Toți ceilalți cu mai puțin de 100 lei lunar, vor căpăta mai puțin de 36 lei pe an. Ori, din nenorocire, oamenii cu leafă mare și cari forțat simțesc mai puțin greutatea traiului, tocmai aceia vor avea a beneficia de pe urma ușurării promise. Din potrivă, ceilalți, cu lefuri mici, vor mînca ciuline fripte ca și mai înaiute, căci o sporire de 3 pînă la 6 lei pe lună este o adevărată batjocură.

Mai departe, cînd ai proprietăți vaste și producătoare de venituri, o suprimare a unei zecimi contează, pentru că-ți scade simțitor birul către Stat. Cînd plătești foncieră însă, fie și mai urcat, nu te prea plîngi de scumpetea traiului. Se vaită, și cu drept cuvînt, acel care, lipsit de ori-ce proprietate, nu prea plătește zecimi, dar simplu lefegiu ori cetățean fiind, se vede silit să dea și ceea ce n'are pentru o mizerabilă existență. Acelaș lucru se poate spune și despre înlocuirea licenței prin taxa fixă pe decalitru.

Marii negustori și debitanți de băuturi cari n'au nevoe de păsuiri fiindcă treburile merg bine, vor beneficia de o ușurare (rămîne bine înțeles de văzut care va fi acea taxă fixă a guvernului); cei mici însă, omorîți de chiriile exorbitante ce plătesc la mahala, nu vor profita aproape de loc fiindcă și fără măsura guvernului ei tot nu desfăceau cine știe ce mari cantități de băuturi.

Mai rămîn, din marile ușurări anunțate, două capitole: reducerea la impozitul personal și la redevențele comunelor către Stat. Prima măsură e ridiculă și ca idee și ca rezultat. Cînd chestia impozitului personal așteaptă de atîtea ani o soluție inteligentă și dreaptă, e o comicărie să vii cu așa zisa scădere a lui. Cît despre alinarea ce va aduce, va pricepe ori-cine ce poate să însemne pentru lume un leu mai puțin pe an din cei zece ori doisprezece cari îi plătește azi. Asemenea și cu ușurarea redevențelor comunnale. O plăti Statul, ori o plăti comunele, e acelaș lucru căci, fie că scoți dintr'un buzunar, fie că scoți din celălalt tot aceiași bani publici se vor cheltui.

Așa dar, admițînd că toate pretinsele ușurări ale junimiștilor s'ar aduce la îndeplinire pînă la una, se poate spune de pe acum că nu se va resimți, de pe urma lor, nici un fel de ușurare. Cei mulți vor rămîne tot așa de apăsați, puținii cari vor beneficia sunt tocmai acei cari nu se prea tînguesc de apăsarea economică actuală.

Firește, este bine ca chiar cei bogați să fie cît mai puțin loviți de măsurile fiscale,nimeni n'are nimic de obiectat în această privință

Problema cea mare însă, în momentele actuale, cum de altfel o recunoaște și guvernul, este solicitudinea pentru clasele sărace și muncitoare zdrobitoare cu desăvîrșire de scumpirea generală a traiului.

Din acest punct de vedere reformele junimiste se pot considera chiar de acum, ca inoportune și ineficace.

O SOMAȚIE

In revărsarea patimilor — sincere sau prefăcute, puțin importă — cari s'au deslănțuit din pricina sau sub pretextul chestiei tramwayelor, guvernamentalii noștri au ajuns la o concepție din cele mai bizare.

Guvernul, prin presa sa — prin presa care îi dictează programul său financiar — înjură magistratura și o denunță masselor acestei țări ca un instrument de nedreptate, de favoare și de spoliațiune.

Nu voim să insistăm asupra convenenței sau inconvenenței unei asemenea atitudini din partea unui guvern, care se pretinde conservator. Aceasta a fost spus și repetat de atîtea ori că ne repugnă s'o mai repetăm și noi.

Dar problema e mult mai înaltă, ea depășește chestia amărăciunilor speciale ale unui guvern conservator. Chestia este o chestie de politică generală ,a ori cărei țări și a ori cărui timp.

*

Magistratura este organul uman prin care justiția se face simțită de către o națiune.

Dacă magistratura e putredă, justiția nu există.

Dacă un guvern e convins că în țară nu mai e justiție, care este datoria lui?

Care'i datoria față de el însuși și față de interesele statornice ale națiunei?

Datoria-i este oare numai să denunțe națiunei putreziciunea magistraturei sale, ceea ce e tot una cu neexinstența justiției?

Dar asta e datoria opozițiilor, fiindcă ele n'au alt mijloc decît denunțarea, propaganda.

Rolul curat critic, nu al guvernului este. Guvernele au la dispoziția lor puterea Statului tocmai ca să vindece relele de cari suferă o națiune, guvernele au datoria de a cerceta care sunt aceste rele și să propuie și să ducă la îndeplire măsurile de vindecare.

Dacă nu e justiție în țara asta,— fiindcă, cu o magistratură așa cum ne-o descrie presa guvernului, nu e justiție— datoria guvernului este să-și fixeze programul pentru a da o justiție Romîniei, vindecînd-o de cancerul unei magistraturi putrede.

Dar să fii la guvern, să nu propui nimic pentru a vindeca răul și să denunți opiniei publice ca putrede și veștede organele uneia din cele trei puteri ale Statului, și tocmai pe ale acelei puteri ale cărei organe sunt permanente și nu se schimbă cu fluctuațiunile politice, e o concepție de anarhiști, pe cari o întîmplare nenorocită i-a ridicat la guvern și cari continuă la guvern o operă de anarhie și de distrugere socială.

Față de națiune, e o trădare.

Somăm, dar, guvernul să se explice fără întîrziere.

Dacă într'adevăr e convins că nu mai avem justiție, fiind că e în mînile unui „cîrciumar" veștejit, să spuie numai de cât care 'i sunt proiectele, care 'i-e măsura pe care'și propune s'o transforme în lege a regatului, prin care țara să fie vindecată de cea mai grea boală ce poate să bîntuie un popor: „aceea de a nu avea justiție.

Și dacă guvernul nu răspunde la aceastăsomație a bunului simț și a patriotismului, ultragiate, vom adresa mai sus nu o somație ci o respectuoasă somațiune.

*

Suntem sub regim monarhic.

Aceasta însemnează că, pentru salvgardarea marilor interese ale națiunei, n'avem numai guvernele cari trec și pe cari noi singuri le facem să vie și cari plecînd, numai noi le putem face să plece ci avem și Coroana, care, în împrejurări grele, poate, și ea, să cheme și să înlăture guvernele.

Coroana nu poate nimic împotriva anarchiștilor, cînd aceștia sunt în opoziție, cîte odată chiar ea e nevoită să le acorde o primă pentru a le îndulci anarhia întreținută de o lungă înfometare; dar, e imposibil, e inexplicabil ca într'o monarhie să dăinuiască un guvern de pură anarhie.

Și, să nu se încerce în sferele guvernamentale, de a invoca scuza ticăloasă că guvernul nu poate să facă nimic cu presa sau gesturile primarului său.

Căci atunci, n'ar mai fi la guvern numai anarchia, ci neputința grotescă și, chiar prin aceasta, periculoasă.

Și acest nenorocit Regat va fi tot atît de plîns ca și în cealaltă ipoteză.

Lucrări de edilitate

Consiliul comunal a ținut o singură ședință. Se 'nțelege că nu s'a discutat, căci rolul de consilier comunal pare redus, sub actualul regim, la un mutism complect. Consilierii sunt niște automați, cari nu fac decît a ridica din mîini, fără a face măcar o singură obiecțiune.

Astfel prin ridicare de mîini s'au votat credite însemnate extraordinare, dintre cari 150,000 lei pentru pavagiu și 45,000 lei pentru lucrări de asfalt.

Toate aceste credite, sunt pentru lucrări executate, sau în esecutare. Aceasta nu e operă de edilitate serioasă.

Pavarea stradelor este o chestie importantă, asupra căreia consiliul comunal e indrituit și obligat de a-și spune cuvîntul.

Consiliul comunal era dator de a lua în considerare fie ce stradă ce una să fie pavată, pentru a discerne și importanța și felul pavagiului. Și în special avea să analizeze cu deamănuntul deciziunile, pentru ca ele să nu fie lăsate la discreția serviciului tehnic.

Nici un consilier nu știe, dacă se pavează străzile, care cer mai imperios aceasta ssu se pavează străzi, după stăruință și nu după nevoie.

Și iarăși nici un consilier comunal nu-și poate da seamă, dacă *cheltuiala făcută*, e reală, de oarece nici unul n'a studiat deciziunile prezentate și nici nu-i poate da seamă dacă felul pavagiului e corespunzătoare cu felul de mișcare și circulația ce există acolo.

Nu vrom să spunem că nu trebuesc făcute lucrări de pavagiu, nici că nu trebuia esecutate asfaltarea ce se impunea, dar astfel cum au procedat edilii noștri, însamnă a face operă negativă, și nu în interesul orașului. N.

Magistratura

Guvernul actual este aderent al suspendării inamovibilității în magistratură. Intru cît toate ziarele prietene guvernului se ocupă de chestie fără ca guvernul și, în special, ministrul de justiție, să dee comunicat contrar în această privință; este natural că ideea suspendării este împărtășită de actualul înalt guvern.

Intru cît acest guvern vorbește de suspendarea inamovibilității, ar fi nimerit să-l lăsăm să zică, fiind-că n'are rost ca el— actualul guvern — să vorbească despre „viitoarele" sale planuri.

Ziarele guvernului pledează contra magistraturii, fiind-că, din 24 magistrați, de la tribunal, Curte și Casație, cîți au judecat până acum, afacerea tramvaiului, în diferitele sale faze procesuale, din cari 24 magistrați, 23 au fost favorabili societății și numai unul, d. Manu, nefavorabil dînsei. Este, dar, un complot judecătoresc contra guvernului și, natural, actuala magistratură, din toată țara, trebuia înlăturată.

Cu competința cu care ziarele guvernului discută chestia, vedem că prima vizată este Casația: magistrații de la suprema instanță trebuie înlăturați primo fiind-că d. Bagdat este socrul d-lui Skina —eroare esențială de fapt genealogic, de oare ce nu d. Bagdat este socrul d-lui Skina, ci doamna Bagdat este soacra cîtatului; secundo fiind-că 16 consilieri de la Casație s'au pronunțat „contra primarului Capitalei."

De cît, în afară de eroarea esențială genealogică, mai este, în pledarea ziarelor guvernului, o eroare foarte grosieră de ignoranță: este vorba de Constituția, care garantează inamovibilitatea judecătorilor de la Casație. Ziarele guvernamentale n'anunță, însă, între proiectele de legi ale d-lui Ianovici — și revezuirea Constituției, ceea ce ne face să respingem de plano „proiectul" pentru suspendarea inamovibilității magistraților de la Casație.

Dar ce va face guvernul după ce va suspenda inamovibilitatea celorlalți magistrați? Cînd te prezinți cu un remediu atît de drastic, este nevoe să dai și soluția ta proprie.

Nu se spune. Soluția ar fi: prima îndepărtarea tuturor magistraților actuali și numirea magistraților, cari ar fi pe placul guvernului. Iar la căderea actualului guvern: îndepărtarea magistraților carpiști și înlocuirea lor cu prietini de ai noului guvern.

Minunată soluție. Un partid de asanatori de gheșefturi și un guvern aflător în hală mortuară cum sunt partidul d-lui Carp și guvernul de față — pot susținea și asemenea enormitate.

Dar acea ce este intolerabil, este că ziare ce reprezintă vederile guvernului, chiar și vederile unui guvern orb ca acesta, să fie lăsate, sub înaltă protecție, să împrăștie ura și neîncrederea contra întregei justiții, fiind-că nu s'a găsit de cît un singur magistrat, care să fi soluționat, juridicește, după rezumatele de concluzii, date cu sacîz, fiind-că scîrțîiau rău, ale jurisconsultului Nicolae Fleva, sau după acelea inspirate de d. Marghiloman, pe care d. Matei Cantacuzino, pe cînd se afla în toane contrarii celor de azi, îl numise —cu profund dispreț— „apărător de judecătorie de pace".

OAMENI ȘI LUCRURI

Ziua culesu ui...

A fost din cale afară tristă ziua de eri, serbătoarea patriarhalului cules al viilor, —„Ziua Crucei", atît de mult și de fidel așteptată, odinioară, în bogatele podgorii romînești!

E nimicitoare vremea ploilor și a răcelilor pentru rodul întreg, de ori-ce fel. Cîmpiile întunecate, rîurile revărsate, holdele purtate de potopul nemilos, grădinile pustiite, copacii despuiați de podoabele lor cu mult înainte de vreme, semănăturile putrezite, satele năruite, noroadele înlăcrimate în prejma sărăciei lor! Dar mai presus de toate—tragedia toamnei se oglindeștc în viile încremenite,— fără speranță de îndreptare, fără putință de a mai produce.

Ceea ce se petrece în împrejurimile județului nostru, — va fi și în multe alte părți, fără îndoială. De la „înflorit" pînă la cules a fost atît de mare deficitul de lumină solară și de căldură, în cît specialiștii au putut lesne prooroci, cu mult înainte încă de Ziua Crucii, că va fi peste putință să se coacă strugurii pînă în această zi,—data clasică a culesului. Constatări științifice locale ne spun că:

„Via în regiunea noastră are trebuință de 106 zile cu un total de 2,067 grade căldură de la data înfloritului pînă la coacerea deplină a strugurilor. Culesul mai cere în acest interval, să aibă 67 zile cu temperatura mijlocie de 19 grade și alte 72 zile cu o temperatură maximă zilnică de 250 grade, din care 32 zile cu o temperatură maximă de 39 grade și 847 ore de strălucirea a soarelui".

In atari condițiuni nu e de mirat că un publicist — un distins agricultor în același timp. scria cu un ton de ieremiadă că—venind la congresul viticol și vinicol, în Iași, n'a putut să vadă un singur strugure de poamă...

A fost, credem noi, un noroc, că nu s'a pus la cale, cu prilejul congresului și o expoziție de struguri,—cum se plănuise din vreme a se face. Am fi putut expune doară cîte o colecție de... frunze de vie, ca să ne mai acoperim rușinea.

...Rușine?—nu; dar amărăciune. In potriva capriciilor Firii, egoiste, revolta e zadarnică. Resemnarea și răbdarea sunt singurele arme cu cari omul se cuvine să întîmpine excesele Naturii, cari vor fi răspunzînd, de sigur, și ele, unor tainice legi și norme ale Universului... Iar dacă ne-am revolta, ce am putea face? Scrîșnetelor noastre le răspunde văzduhul cu hohotele lui de rîs, sub forma unor torente de apă ce curg, curg neîntrerupt, curg de par'că ar fi să istovească în paguba pămîntului—și în ciuda lui—niște ascunse potopuri de apă ce nu se mai sfîrșesc.

...Iar via, cu boabele încremenite de frig, așteaptă mîntuirea soarelui, care nu mai răsare pentru dînsa,—ci o lasă să moară, cu veselia ei, cu plăcerile ei, cu cîntecele ei.

Rodion

Glasul unei institutoare la congresul institutorilor

Imprejurările neîngăduindu-mi să iau parte la congres ca să susțin cu viu glas cele ce am de zis, mă folosesc de ospitalitatea acestui ziar spre a face cunoscut colegilor părerea mea, care cade asupra chestiunei: colaborarea membrilor învățămîntului primar pentru propășirea școalei și strîngerea lor într'o singură societate.

Aceasta o fac ca un răspuns la doleanțele, mai mult sau mai puțin, tacite ale colegilor noștri institutori.

S'a zis și cu drept cuvînt, că dacă institorii au rămas categoria de funcționari cea mai neglijată, pricina este numărul covîrșitor al femeilor în învățămînt.

Diferitele partide politice văzînd o șansă mai puțin de izbîndă în corpul nostru didactic primar urban, ne-au lasat la o parte.

Afară de aceasta, mai observă colegii, — și aceasta o știm din discuțiile ce le avusese cei din Iași. Cînd era vorba de a ne mișca și a provoca un congres — femeile institutoare sunt mai priveligiate ele nu plătesc dări, pot face lux și prin urmare nimic nn le îndeamnă la o acțiune comună care se ușureze din starea generală a tuturor din toate punctele de vedere.

Ei bine colegii noștri, au dreptate pînă la un punct. Greșiți însă sunt și ei dar greșiți în păreri suntem și noi institutoarele — fie care luînd în samă numai o parte a chestiunei ce ne privește. Și tocmai partea neobservată de unii și de alții voesc s'o relevez.

E foarte adevărat că primele mișcări ale unui corp sunt pornite aproape totdeauna din nevoile materiale economice. Și numai mai tîrziu vine și partea idealistă, care nu trebue să lipsescă nici unei închegări. Și cheea tembelismului nostru tocmai aci stă.

Să cercetăm puțin, și în cîte-va cuvinte, situația unei femei institutoare de la noi din Romînia — situație foarte deosebită de cea a institutoarei din alte țeri, unde institutoare însemnează mult mai puțin de cît o negustoreasă ce-și comerțul singură, cum e în Elveția unde am avut ocazie să cunosc lucrurile de aproape.

La noi datorită discreditului în care se găsesc ocupațiile pe tărîm industrial sau comercial, institutoarea se bucură de o considerație foarte bună și poate să facă o patriotă cît de avantajoasă. Ea poate lua pe un profesor, pe un militar magistrat etc. — numai în caz excepțional pe un institutor.

In acest chip se înțelege leafă institutoarei — fie ori cît de rotunzită ajută mult la ușurarea traiului și la desfășurarea unui oare care lux.

Să vedem și situația unui institutor Pentru el drumul vieței e mai anevoios: căci înaintări în leafă și rang numai niște priveligii sociale, i le poate da — ceea ce se înțelege nu se poate să se generalizeze.

Cît privește aspirația la o partidă bună — materialicește vorbind — se exclude. Sunt prea puțini acei cari să știe pretul partea sufletească a cueva și pentru mulți, valoarea unui om e în raport direct cu starea materială și cu poziția lui socială.

Așa fiind institutorii sunt acei care trag mai din greu la carul vieței. Și e foarte logic ca ei, barbații institutori, să fi fost cei dintăi care să fi alarmat și să fi provocat o mișcare.

Dar această stare de lucruri nu ne-a îndreptățit pe noi femeile să stăm nepăsătoare după cum cu părere de rău trebue s'o recunoaștem.

Trebuia să fim mai umane gîndindune la frații noștri de luptă, pe de o parte; iar pe de alta trebue să fi cugetat ceva mai adînc.

TIFOSUL, HOLERA
și toate boalele intestinale (diareea dizenteria, colita, apendicita) etc. se tratează cu
Lactofermentul ROBIN
Aprobat de Serviciul Sanitar Superior.
Se găsește zilnic proaspăt în Laboratorul Dr. ROBIN
București 5 str. I. C. Brătianu.
Provincie 5 Lei 2 flacoane franco.

Și dacă pînă acum nu am stat reci, indiferente, eu cred că a sosit timpul cînd acțiunea barbaților să fie secondată și de cea a femeilor.

In străinătate s'au solidarizat nu numai institutorii și institutoarele ; dar plnă și cusutoresele și lucrătoarele de prin fabrice, serzitoarele chiar.

Să zicem că de la noi nu s'ar putea cere aceasta, nu mai merge ; căci și noi avem titlurile și pretențiile celor din țările cele mai înaintate.

E adevărat, că în ceea ce privește spiritul de solidaritate e un fel de vînt nu tocmai favorabil.

Și de dorit ar fi ca acest congres să fie impnlsul care să ne îndemne și pe noi institutoarele ca alături cu colegii noștri să luptăm în ceea ce privește partea mai înaltă a aspirațiilor noastre dînd astfel semne de conștiința rolului ce ne-am luat — sau dacă nu l am luat de bună voie cel puțin să știm a ni-l apropia prin rațiunea și seutimentul de care trebue să fie călăuzit ori ce institutor — ori ce făuritor de suflete.

Să facem aceasta imitînd pe marele maistru Pestallozzi, care și-a consacrat toată viața învățînd copiii mici în vederea fericirei societății, umanității viitoare. Căci institutorii și institutoarele trebuesc să constitue o forță conștientă, demnă și încrezătoare într'un viitor mai bun.

Dar aceasta nu se poate face fără a cunoaște ideile mari generale, fără a deveni niște spirite științifice—pe cît cu putință—de a avea niște idei mai largi. Cum ori-ce idee însă, are nevoe de schimb și de control pentru a se ține pe calea dreaptă, ese necesitatea de a ne vedea și a comunica mai des.

N'am să insist asupra importanței unui Congres din punct de vedere umanitar și social, căci cred că acum mai bine de cît oricînd ne-am convins de neajunsurile ce se iscă pe urma lipsei de solidaritate. Izolarea indivizilor totdeauna a fost un rău, din punct de vedere atît social cît și individual. Doctrina fatalistă a resemnării, e o doctrină falșă, Omul singur nu însemnează nimic. E o umbră, care trece prin viață fără a fi lăsat vre-o urmă.

Pe de altă parte prin faptul că ori-ce om de acțiune simte nevoia de a se întreține asupra problemelor grave, ce se prezintă în viață, de a se pune în cureut cu chestiile esențiale, cu curentele de idei moderne—nimeni cu o mentalitate formată nu se mai poate refugia în neutralitate, nu se mai poate îngrădi în imposibilitatea celor mediocri și nuli. Deci nici noi nu mai putem rămînea la o parte.

Sunt atîtea chestii astăzi cu privire la educație în general, la ceea ce ține de noi institutorii așa de mult ; în cît oricîtă pedagogie am cheltui de pe catedră —la nimic nu ne va servi, fără schimbul de idei, fără controlul tuturor și fără comunitatea vederilor întregului corp didactic din țară.

Pînă mai acum cîtva timp, educația era o chestie de tradiție—un fel de afacere privată. Acum însă, condiții nouă au întervenit. Viața modernă are alte cerințe. Și cel dintâiu lucru, care a eșit în relief a fost necesitatea de a se face educația educatorilor—de unde s'a născut apoi și știința și arta educației,—devenită o chestie mare socială.

Așa că nevoia asocierei tuturor membrilor învățămîntului—barbați și femei—se impune cu tărie. Prin aceasta vom dovedi că și noi ținem un loc destul de însemnat în societate. Și numai cînd întreg corpul nostru va deveni cu totul conștient, numai atunci ne vom putea aștepta ca țara noastră să prospere.

In aceste condiții congresele noastre ar deveni traducția unei realități, a unei trebuințe sufletești, formînd deocamdată episoadele unei mișcări mari, cari să tindă la eficacitatea operei educative, la progresul general.

Să sperăm dar că, acest congres va fi prima verigă a unui lanț nesfîrșit de consfătuire la care corpul nostru didactic primar—întreg corpul, barbați și femei—va lua parte, îndemnîndu-ne cu toții de a lucra inspirați de sentimentele cele mai înalte și speranțele cele mai vii către un ideal de fraternitate și de solidaritate umană, către cari toți oamenii conștienți trebuesc să tindă.

Maria C. Buțureanu.

Din *cauza plecărei din Iași se află de vînzare casele din strada Asachi No. 2, compuse din 5 camere cu 2 antreuri, sufragerie, bucătărie, camară antreluță, ceardac, grajd, șură, beciu petruit, apă, canal, lumină electrică, sonerie etc.*

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

De ale Universității

Cum înțeleg Romînii să-și obție cererile, nesocotite de autoritățile școlare bucovinene.—Ce e cu catedra pentru istoria romînilor?—Noi lupte în perspectivă.

Cernăuți, 12 Septembrie—Romînii din Bucovina, luptă de ani de zile prin adunări, ziare și petiții înaintate autorităților școlare, pentru înființarea unei catedre de istoria romînilor la Universitatea din Cernăuți. In urma nesincerității ce caracterizează pe profesorii germani de la această Universitate, cererea justă a romînilor nu s'a împlinit nici pînă azi pe deplin.

In anii din urmă studenții romîni de la această Universitate văzînd șiretenia cercurilor universitare s'au revoltat și au împiedecat pe profesorul rutean Milkowicz, care ținea prelegeri despre istoria popoarelor așezate în Europa sud-estică, să mai continue cu ele, cerînd să se numească pe un romîn la această catedră, pînă la înființarea uneia pentru istoria romînilor, propriu zisă, și totodată declarînd că din moment ce cererea lor nu va fi satisfăcută ei nu se vor mai prezenta la cursuri, lucru ce a surprins de altfel foarte mult autoritățile noastre școlare.

La început, cercurile profesorale n'au dat nici o atențiune acestor amenințări și au continuat să bagatelizeze dreapta cerere, dar mai tîrziu, văzînd solidaritatea studențimei romîne, și pentru a nu li se face pe plac, s'a suspendat cu totul acest curs, numai să nu-și numească pe un romîn.

Acest lucru a scandalizat în mod enorm pe toți romînii, fără deosebire de culoare politică care au apelat chiar al deputații bucovineni din parlamentul din Viena mai să intervie în această chestiune.

Lupta fost crîncenă și în cele din urmă ministerul de instrucție pe atunci a promis să rezolve chestiunea în mod favorabil.

Dar în austria nestabilității politice, a schimbării de mai multe ori pe om de guvernelor, sau cel puțin a schimbării în guvern, nimic nu e mai ușor de cît amînarea și ocolirea împlinirei postulatelor naționale ale unuia din multele națiuni ale împărăției.

Promisiunile anterioare, doară nu leagă pe urmași,

In ultimul timp mai cu seamă, din cauza deselor și actualelor evenimente politice nimeni nu se mai gîndea la această chestiune, deodată însă, opinia publică românească din Bucovina s'a pomenit cu numirea unui profesor romîn la această catedră. Faptul a surprins pe cei mai mulți și în primul moment s'a crezut că este vre-o cursă la mijloc, dar auzind că acel profesor este d. dr. Iancu Nistor unul dintre cei mai de seamă romîni bucovineni, care profesează cu entusiasm un curat idealism național pentru poporul său, fiecare s'a convins, că nu e nici o manoperă, „de sus" ci cerința romînilor—în aparență cel puțin—a fost îndeplinită, cu atît mai mult cu cît catedra fiind pentru istoria popoarelor răsăritene d-sa va da o deosebită considerație istoriei romînilor.

Numirea unui romîn la această catedră este deci un cîștig real pentru romînii bucovineni. Cu recunoașterea acestui fapt însă nu ne putem reține, de a nu compătimi pe romîni că n'au reușit să obție o rezolvare întreagă a chestiunii care-i preocupă de atîția ani.

De ce oare adică romînii din Bucovina n'ar avea dreptul la o catedră de istorie a romînilor, cînd celelalte naționalități din Austria cer universități, sau academii, iar rutenii cer chiar,—nici mai mult, nici mai puțin — împărțirea Bucovinei !?!

După atîțea ani de luptă, să se obție o catedră pentru istoria popoarelor răsăritene, și aceea cu limba de propunere germană, este întocmai așa ca și cînd sare cineva din pat de rogojină. Din punct de vedere național, nu e de ajuns ca respectivul profesor să fie romîn, ci și limba de propunere să fie romînească, altfel e tot una, ori cu capul de piatră sau cu piatra de cap.

Dar, desigur noile elemente românești cari se observă în fruntea mișcărilor școlare din Bucovina, vor începe noi lupte pentru dobîndirea adevăratelor drepturi românești pe terenul instrucțiunii și de sigur mai curînd decît se așteaptă cineva poate, vom vedea instalîndu-se cu fală la universitatea din Cernăuți și mult așteptata catedră de istorie a romînilor.

Onoare acelora cari o vor dobîndi!

Gama

Din Trg. Neamțului

Asanatorii moravurilor lor, purtătorii de cinste și eftenitorii traiului din Jud. Neamț, văzînd că prăbușirea se apropie, imită pe cei de la centru, arătîndu-se grozavi gospodari, publicîndu-și dorințele de reformatori, care nici odată nu le vor realiza.

Așa prefectul Leon Bogdan, în „Adevărul" de la 6 Septembrie a. c. se arată foarte îndatoritor către locuitorii din Bălțătești, și Trg. Neamț, construindu-le varianta de la „Dealul Balaurul" și fiind că crede că va rămînea la putere spre binele țărei, spune că guvernul d-sale a promis că va lega Trg. Neamțu cu Peatra prin cale ferată și că numai în urma insistențelor sale guvernul a promis solemn că la toamnă va da sumele necesare și va trece proectul de lege prin parlament la deschiderea primei sesiuni. Cum însă nu va sta la putere și acest parament nu se va mai deschide d. Bogdan, rămîne cu dorințele, cu toată energia de fier ce-l caracterizează.

Insă se impune o întrebare, cînd a mințit d. Bogdan, cînd a mers la București cu delegații cetățenilor din Tg. Neamț spre a stărui pentru linia ferată Pașcani—Tg. Neamț, sau cînd a pus pe corespondentul adevărului să-l laude, după cele două luni de concediu.

Se știe toți Bogdanii și Șoarecii că nu merge ulciorul de multe ori la fîntînă, Nemțenii vor ști cum să se poarte cu cei ce viu și le cerșesc voturile înșelîndu-i numai cu promisiuni, care nu le-au îndeplinit nici odată, ba încă își bat joc vorbind de interesele locuitorilor, fără să fie sinceri în cele ce spun cum face d. Bogdan.

*

Al doilea ilustru care îl doare inima de Tg. Neamțu e primarul morar Ștefan I. Teoharie care în Universul din 8 Septembrie se îndîrjește că tîrgul va fi luat de apă, din lipsa digurilor, care nu se fac din cauza lipsei de bani și tare se îngrijește de tîrg, dovadă de aceasta e că a luat o serie de măsuri salutare pentru înlăturarea greutăților cetățenilor așa d. e. în tot tîrgul nu-s decît pităriile moarei sale, care exploatează lumea în modul cel mai scandalos cu pînea, care, e cu desăvîrșire rea și lipse la cîntar, a dat bărătcile pentru zarzavaturi prin un interpus cu condiție să nu se mai vîndă în altă parte zarzavaturi ca să fie publicul și aici jefuit ; pește nu vînd decît favoriții săi ; a vîndut materialul din foasta școală No. 2 la cîți-va consilieri și funcționari pe nimica ; vinde locurile virane, căutînd să-și procopsească partizanii, acum refuză a da autorizație pentru pitărie lui Gh. Macarie care a constribuit cea mai bună și mai modernă pitărie, fiind că nu consimte la cartelul cu moara sa ; asemenea refuză autorizația de pitărie și unei cooperative. Acum lucrează cu energia care îl caracterizează cînd doarme pe masă, la un regulament al pînei, ca să-și avantajeze moara, crezînd că acel regulament nu poate fi dars. In ceea ce privește digurile a găsit mijlocul să se laude, fără a face ceva ; a dat scoaterea lemnului în antreprize la doi consilieri căutînd bani să-i plătească pentru tot, pe cînd trebuia față cu desele puhoaie se facă strictul necesar, iar nu se facă petiție de laudă iscălită de funcționarii săi și de lucrători de pe la pităriile moarei, ca să ceară pomană de M. S. Regele, pe cînd din bugetul Comunei n'a pus un franc pentru diguri. și de unde se fie bani, cînd a pus toate lichelele funcționari la primărie, a cumpărat trăsură și alte cheltueli zădarnice. Nemțenii însă vor ști ce facă și cu acest bun părinte.

***

Litere-Științe-Arte

Succese de notat.—In seria de drăgnțe operete cari alcătuiesc repertoriul variat și amuzant al trupei d-lor Bărcănescu și Franck se cuvine o deosebită mențiune spectacolului care a avut loc joi seara: Țar și Teslar".

Nu că am avea ceva nou de adăogat la cuvintele de laudă ce am adresat dăunăzi d-nei Virgina Micioara,—ori că am ținea să notăm aci cîteva nume simpatice ale unor artiști de talent ca d-na Graur, d-nii C. Tanase (în toate operetele afară de cea aci amintită), Ghimpățeanu și alții.

Ci am vrea să spunem cîteva cuvinte elogioase despre unul singur din artiștii trupei,—d. Niculescu-Basu, care a fost definitiv consacrat și furtunos aplaudat în „Țar și Teslar" în rolul primarului.

A pus în serviciul acestui rol toate însușirile sale minunate de cîntăreț dotat și de interpret plin de măsură și temperament.

E un minunat artist d. Niculescu-Basu și adaogă mult la valoarea trupei,—căreia, negreșit, îi lipsesc încă anumite elemente și anumite genuri, slab reprezentate. Nici nu putem pretinde prea mult.

Cu „Țar și Teslar" reprezentațiile d-lui Bărcănescu s'au ridicat pînă la Opera comică, excelent executată, așa cum, altă dată, trupa d-lui Grigoriu, cu „Povestirile lui Hoffman" a cules bine meritate elogii ale presei.

Opereta romînă merită din ce în ce mai mult să fie urmărită cu interes și încuragiată, ca o manifestare de adevărată artă,

R.

*

Prin o eroare de paginație articolul din pagina I-a, datorit d-nei Maria Buțureanu și referitor la congresul institutorilor și care trebuia să fie tipărit în numărul nostru de Joi, apare abia astă-zi.

Va fi cetit însă, suutem siguri, cu acelaș interes și folos,

*

Zilele aceste se va pune în repetiție la teatrul național „Cafeneaua" (Le petit Café) de Tristan Bernard.

*

Ca o introducere la studiul „Divinei Comedii" a lui Dante, a apărut acum o călăuză din cele mai limpezi și sigure. Materiaiul Comentariilor e scos tot din Dante, așa că ; Dante e însărcinat aci să explice pe Dante.

Cei ce vor voi să citească opera marelui Florentin, nu se vor putea lipsi de acest prețios îndrumător. Autorul ei e H. Hauvette și cartea a apărut la Hachette-Paris.

*

Noua comedie a lui Arthur Schnitzler „Profesor Bernhardi" se va juca la „Deutsches Volkstheater" din Viena și nu la Burg.

Acest din urmă teatru nu poate expune în felul cum expune scriitorul conflictul dintre știință și religiune.

*

Noua operă a lui Leoncavallo reprezentată la Londra și despre care am vorbit mai pe larg, e cu un subiect luat după frumoasa poemă a lui Pușkin: *Țiganii.*

Opera fusese prezentată teatrului imperial din Petersburg, unde a fost refuzată, de oare ce un compozitor rus are și el în lucrare o operă cu același libret după Pușkin și direcția teatrului a socotit că se cuvine a se da mai întâi dreptul compozitorului rus.

Looncavallo a trimis atunci opera sa teatrului Neslobin din Moscova care o va și juca.

Subiectul poemei sale, Pușkin l'a luat din viața țiganilor din Basarabia și eroul principal se numește Alecu, eroina, țiganca de dragul căreia boerul Alecu își lasă casă, situație și se duce după ea, se cheamă Zamfira.

In această poemă, între alte cîntece pe care Pușkin le-a utilizat după cîntecele basarabene, e și cîntecul popular și la noi:

Tae-mă, frige-mă,
Pe cărbune pune-mă.

*

STRUNA ZILEI

APA ȘIREATĂ

Apa a pătruns acum
pînă în pivnițele cărciumei „la Pavilion".

Știre.

Apa 'n beciu ?... Clienții care
Obicinuit acolo vin,
Au altă grijă, mult mai mare:
Să nu pătrundă apa'n... vin.

INFORMAȚIUNI

:: Sinuciderea din Bulevardul Ferdinand.—Aseară, pe la orele 6, a fost găsit sinucis maistrul poleitor Anton Kunzelman în una din odăile otelului I. Klimer din Bulevardul Ferdinand.

*

Anton Kunzelman se prezintă dimineață la otel, unde era bine cunoscut, plăti costul unui pat si se rugă să fie lasat să doarmă, pînă la ora 1 după amiazi,

Pe la orele 10 dimineața, otelierul intrînd în acea cameră, îl găsi pe Anton dormind. Il trezi, dar acesta îi mai repetă odată cererea de a fi lăsat să doarmă pînă la ora 1.

Ceva mai tîrziu, un bătrîn lucrător, angajă al doilea pat din aceiași odaie și se culcă, fără a da vre-o atențiune tovarășului său.

*

Orele trecură, dar pe la ora 4 jum, otelierul își aminti de maistrul poleitor și se miră, că nu la văzut încă. Trimise pe un băet din prăvălie, acesta se duse în odaie și se întoarse speriat, zicînd stăpînului său, că Anton Kunzelman e mort.

La rîndul seu stăpinul se duse în odaie și rădicînd plapoma, zări pe maestrul poleitor scăldat într'un lac de sînge.

*

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Autoritățile fură înștiințate. D. subcomisar Macarie sosi cel dintâi la fața locului. Curînd sosi un reprezentant al parchetului și medicul de despărțire.

Se făcu constatarea legală, din care rezultă, că Antou Kunzelman și-a tras două focuri de revolver unul în gît, altul în tîmpla dreaptă. Această din urmă lovitură ia produs moartea.

Sinuciderea era pregătită ceia ce rezultă din cele două scrisori găsite și luate de parchet.

Una era adresată soției sale din Cernăuți, prin care o roagă să-l erte și să aibă grijă de cei trei copilași.

A doua era adresată parchetului. In această scrisoare el explică cauza actului disperat, zicînd că fiind angajat de către antreprenorul Nadolski, acesta întîrziind cu achitarea sumelor ce-i datora și din care avea la rîndul său să achite pe un număr de lucrători și astfel neputînd face față angajamentelor sale, preferă să-și puie capăt zilelor.

*

Straniu este, că nu s'a auzit nici o detunătură, dar și mai straniu este faptul că bătrînul lucrător, care dormea în aceiași odaie, n'a auzit nici el nici o detunătură.

Dar cu toate că sinuciderea este pe deplin dovedită, totuși acest tovarăș fără de voie, a fost reținut la poliție spre cercetare.

*

La orele 7 seara, cadavrul lui Anton Kunzelman a fost transportat la morgă.

Cercetările poliției contiuuă, rămînînd a se stabili, de unde Anton Kunzelman și-a procurat revolverul și altor împrejurări ce au precedat sinuciderea.

:: Mîine Duminecă la ora 9 dim. sunt convocați în adunare generală toți membrii societății „Unirea" a lucrătorilor tipografi, la ordinea zilei fiind : darea de samă anuală și alegerea unui nou comitet pe timp de doi ani.

:: D. Romulus Dimitrescu controlor la corporația metalurgică din Iași a fost însărcinat să gireze afacerile corporației din Roman, unde comptabilul titular a fost suspendat din cauza neregulelor.

:: D. Răducu Manoliu, profesor de filosofie și limba romînă a fost autorizat a ținea cursuri la Liceul Național, Școala Normală și Școala Comercială.

:: Regimentul Rahova No. 25 a plecat la Vaslui. — Un batalion din acest regiment va pleca la Huși.

:: Complectașii Regimentului 13 au fost desconcentrați astăzi.

CRONICA OENOLOGICĂ

Oenologie ori Vinologie?

Intr'un număr din urmă al „Mișcărei" d. dr. G. Pascu, sub titlul de mai sus se întreabă cum am trebui să spunem mai bine Oenologie ori Vinologie, opinînd pentru cuvîntul din urmă. Nu am nimic de zis asupra acestui punct ; vreau să fac însă o rectificare în ce privește bănuiala că cuvîntul oenologie s'a împrumutat de la Germani. Cuvîntul oenologie după cît știu nu există la Germani ; singurul cuvînt ce există la aceștia cu rădăcina de mai sus este oenochemie (oenochemisch). In schimb pentru cuvîntul oenologie Germanii au cuvîntul lor propriu die Weinbereitungslehre.

Cuvîntul oenologie ca ori-ce neologism, l'am împrumutat într'adevăr, dar nu de la Germani, ci de la Francezi, cari într'adevăr posed cuvîntul acesta pentru a specifica știința vinificației, arta de a face vinul (nu în senzul de a-l sofistica).

In ce privește pronunțarea cuvîntului oenologie (o-enologie), cum din păcate l'am auzit și eu pronunțat de cîți-va, pentru a arăta și mai mult origina grecească a cuvîntului, sunt și eu de părerea d-lui Dr. Pascu, e o monstruozitate.

Dr. I. Pisovschi

ULTIME INFORMAȚIUNI

Inundațiile.—*Știrile din județ, devin din ce în ce mai îngrijitoare. Iată amănuntele, transmise la Prefectura de județ.*

Din plasa Codru, se comunică: apele Jijiei au revărsat, toate fînațurile, porumburile și imașurile satelor Prisăcani, Moreni și o parte din Costuleni sunt inundate.

La Măcărești, Prutul a rupt digul de apărare.

Din Golăești, se telefonează că apele ploilor au înecat fînațurile locuitorilor din satul Golăești. Apele Jijiei și ale Prutului venind cu forță au înecat cu desăvîrșire atît imașurile, cît și fînațurile, rupînd ezăturele, așa că locuitorii stau cu vitele prin ocoale, neavînd unde le pășuna.

Comunicația dintre Popricani și Consăceni e întreruptă. Apa Jijiei a trecut peste șosea și peste poduri.

Semănăturile din Larga, Țiganași, Epureni, Gîrniceni pînă la Sculeni, sunt acoperite cu ape, ce cresc mereu.

Toate girezele și stogurile cu fîn sunt în apă.

Din Lungești, ni se telegrafiază. Apele Prutului venind mari au inundat parte din ogoarele cu popușoi ale locuitorilor.

Aseminea au înundat 15 curți ale locuitorilor din Bosia, imașurile din Berești, Minzetești, și Bosia, izlazul comunal și parte din fînețe și porumburi.

Locuitorii au scos vitele prin locuri înalte.

In ultimul moment sosește știrea la Prefectura de județ, că apele Prutului și ale Jijiei au crescut aci și mai mult și amenință o revarsare generală.

Mitropolitul Moldovei a trimis din Cîmpina, unde se află, d-lui dr. Emanuel Riegler telegrama ce urmează:

„Cuvintele din discursul d-voastră, ținut la inaugurarea pavilionului Langa, în privința poziției așezămintelor sf tului Spiridon și fluctuațiilor politice, vă dau tot dreptul la aprobarea oamenilor sinceri și buni patrioți.

Patimele politice și încriminările reciproce,—îmi place a crede neîntemeiate,—au răcit multe inimi generoase, gata a'și depune avutul înaintea sf-tului Spiridon, pentru alinarea suferințelor omenești.

Din suflet vă felicit și cît voiu putea voi lucra fără preget pentru apărarea și îmbunătățirea acelui mare așezămînt de binefacere din Moldova, început și crescut sub patronul sf-tului Spiridon".

(s.) **Pimen**

D. P. P. Carp, a plecat aseară la București.

Curtea de Apel secția II-a judecă azi, pe Iancu Abramovici și alți pentru bancrută frauduloasă și delict silvic.

In ziua de 17 Octombrie, Curtea de Apel secția II-a, va judeca cererea moștenitorilor Kalmuțki pentru anularea actelor de vînzare a moșiilor Mitoc și Gotcauți.

La 20 Septembrie se va ține un nou examen de Capacitate a cursului superior de liceu, pentru toți acei elevi, ai liceului național, și particular, căzuți, în seziunea de Iunie.

Jurați complimentari.—De oare-ce, mai mulți din jurații trași la sorți sunt bolnavi, iar pentru alții procedura n'a putut fi îndeplinită, lista juraților a fost complectată astă-zi cu următoarele persoane:

D-nii: Ciurea Anibal, avocat, Vasilescu D. inginer, Bălăceanu Anibal, doctor, Baldovici Gh. proprietar, Alex. Lambrior, doctor, Vespasian Pella, avocat, Velea Gh. pensionar, Hulubei D. avocat, Velciu Iulius, avocat, Zaharia Constantin, institutor.

Școlare.— D-na Alice Mănescu de la școala de fete No. 6 Iași, a obținut un concediu de un an.

— La școala din cotuna Talpa, com. Lozna s'a înființat pe 1 Septembrie 1912 divizia III-a.

— D-na Tereza Ionescu a fost detașată pe ziua de 1 Septembrie 1912 dela școala din Mihaileni (Dorohoi) la școala No. 6 de fete din Iași în locul d-rei Mănescu în concediu.

La Mihaileni, a fost numită suplinitoare d-ra Sofia Dimitrescu licențiată în litere.

— D-na Elena Drăgoi a fost transferată de la școala No. 1 mixtă la No. 2 mixtă Tg. Bucecea și detașată la școala de gospodărie din Bucecea, iar d-na Anastia Gafencu institutoare la școala de fete din Trg. Frumos, s'a detașat la școala mixtă No. 1 din Bucecea în locul d-nei Drăgoi.

— D. I. Voinea învățător la școala din Slobozia-Ciurea, a fost transferată pe ziua de 1 Septembrie 1912 la școala din Bîrnova—Buciumi, iar domnul P. Zosin normalist cu diplomă, a fost numit învățător, cu titlul provizoriu la școala din Slobozia—Ciurea, în locul d-lui Voinea transferat.

Rezultatul Examinelor Particulare

Pomovații și corigenții

Liceu. Clasa I.—Max I., Constantinescu Marcela, Marcovici Solomon. Clasa II, Machedon A. corig., Manoliu Elena, Țifescu Alexandrina, Nicolau Maria. Grădinaru Gh. corig., Hociungescu V, Panaitescu Florica, Clasa III, Păun Traian corig. Clasa IV, Daulja Alexandru corig, Clasa V Cahana H. corig. Sraer Eugen, Delladecima R. Ștefănescu Elena, Dimitriu Elena, Vasiliu Emil coreg., Stavăr Petru, Clasa VI Zamfirescu Adela, I. Alexandru, Constantinescu Emil, Ulea Cezar corig., Zaharescu Olimpia. Neculau Virgil corig. Clasa VII, Vasiliu Ortansa corig. Hangan Elena corig., Văbeanu Isac, Ghibănescu R. corig., Leon M. corig., E. Constantinescu corig., Policov C., M. Butman, Stavăr Gh., E. Fiser. Clasa VIII, Arhiri P. Gh, Enghe. Hoca corig. Hefter A. corig., Colomei Ana, Nițescu Pavel corig., Klepper Arthur corig., Borcea N. corig.

Gimnaziul Wachtel

Cl. I, Iacobi M, corig., Straer Calman, Steinberg Iosef. Cl. II Strul Iancu, corigent.

Școala Comercială Elementară

Clasa I, Ciucă I.

Școala Comercială superioară

Cl. I, Tălășescu Mircea. Cl. II Georgescu M. Cl. III Bolohan Constantin. Botezatu Cezar, Absolvenți: Păun Georgeta, Alexandrescu Gh, Morțun C., Riter Eugen și Botoșeneanu D.

La 3 Octombrie a. c. se va judeca la Curtea de Casație secția II-a, recursul făcut de Primăria comunei Iași, cu Adolf Braunstein, pentru expropiere.

Intrunirea pensionarilor C. F. R.—Eri a avut loc în localul societății „Cuza-Vodă" din str. Elena Doamna, adunarea societății pensionarilor C. F. R. filiala Iași, care e pusă sub președinția d-lui D. I. Ionescu, cuprinzînd și pensionarii din Vaslui, Dorohoi, Botoșani, Bacău și Piatra N.

Au luat parte la întrunire pe lîngă cei aproape 100 pensionari din diferite localități și d-nii Marin Vlădescu și Ioan Georgescu, președintele și casierul general al centralei din București.

Intrunirea se deschide la ora 3 sub președinția d-lui Marin Vlădescu, pensionar din Constanța, care expunînd scopul societății arată că se urmărește ajutorul reciproc între membri și solidarizarea pentru apararea intereselor lor, atît ca clasă, cît și ca cetățeni.

Vorbește d. D. I. Ionescu, care zice, că societatea va lupta mai întâi pentru îmbunătățirea soartei pensionarilor actuali, a văduvelor și a orfanilor fuacționarilor morți, și în urmă pentru ameliorarea stării funcționarilor actuali.

Mai vorbesc, d-nii Tanase Ionescu, Jurcăneanu, Carp, Haralamb, Gh. Ionescu și Claudiu Suster, casierul filialei Iași.

In urma discuțiunilor, se revizuesc statutele; se hotărește ținerea unui congres general la București, în anul viitor și se stabilesc următoarele deziderate: 1) Mărirea numărului permiselor pe C. F. R. pentru pensionar și familia sa, iar în cazul cînd ar trece peste limita fixată să li se acorde reducere de 75%. 2) Reducesea reținelor de la 10% la 4%. 3) Transportul bagajelor gratis de toate C. F. R. 4) Funcționorul scos la pensie din cauza unei iufirmități capatate din cauza și cu ocazia serviciului, să i se servească ca pensie leafa întreagă, nu între 20 și 30 lei pe lună ca astă-zi. 5) Pentru familia funcționarului mort din cauza serviciului să se dea ca pensie: pentru soție 50% din salar; pentru primul 25%, iar pentru ceilali cîte 20%, astfel ca toți la un loc să aibă 95%. 6) Pentru orfani, celui mai mic să se acorde 50% din salarul părintelui, celui de al 2-lea 25%, iar ceilalți cîte 20%, pentru ca toți la un loc să aibă 95%, pînă la majorat. 7) Reducerea terminului de eșire la pensie, de la 15 la 10 ani; și 8) Fixarea unui minim la pensiuni, care să nu fie mai mic de 60 lei, scumpetea traiului făcînd imposibilă viața unui om cu o sumă mai mică.

Intrunirea s'a sfîrșit la ora 7 jum. seara.

O mare nenorocire. — Jalea a intrat fără de veste în casa d-lui Neculai Duduica, cunoscutul mare comerciant.

D. Duduica se afla în casă, lîngă soția sa bolnavă, la locuința lor din str. Anastasie Panu.

Intr'o odăiță din curte, se aflau cei doi copii, d-ra Camilia Duduica, în etate de 14 ani și Neculai în vrîstă de 11 ani.

Fetița lucra la mașina de cusut, iar frățiorul se juca cu o mare pușcă de vînat, ce fu adusă de curînd de la vie și care nimeni nu știa dacă e încărcată. Fetița lucra, fără a se uita la ce faco frățiorul, care în chip inocent, se juca și netezea pușca.

Dar vai, apăsă fără de voie țeava, pușca se descărcă și glontele lovi în tîmplă pe nenorocita copilă, care căzu jos, scăldată în sînge, fără a putea scoate măcar un țipăt de durere.

Lovitura fu atît de puternică, încît capul fu literalmente strivit și crierii împrăștiați pe jos.

La țipătul de groază al băietului alergă întâi tocmai d-na Duduica, care la vederea cadavrului mutilat al copilei fu apucat de o groaznică criză de nervi și încă nu și-a revenit în fire.

Durerea tatălui e sfîșietoare. El rătăcește în jurul cadavrului copilei, avînd de gît încleștate brațele băetului care și dînsul se găsește într'o stare de plîns.

In această mare durere, nimeni nu îndrăznește macar o vorbă de mîngăiere.

Judiciare. — D. procuror general a făcut recurs contra deciziei din 11 Septembre a Curței de Apel secția II-a, prin care s'a achitat pe Vasile Ricoveanu, învinuit de înșelăciune.

— Azi s'a deschis seziunea curții cu juri din localitate.

Curtea a luat act de actul de deces al d-rului Goldenstein și a închis dosarul afacerei Volanschi—doctor Goldenstein.

Judiciare.—In procesul intentat direcțiunii teatrului din Iași, de către d. P, S, Alexandrescu, pentru sporirea quantumului pensiei, s'a pronunțat s. I, a curții, admițînd în parte apelul d-lui Alexandrescu, în sensul că pensia a fost rîdicată de la 130 la 139 lei lunar și direcția condamnată să restitue reclamantului diferența de 7 jum. la sută, încasată în plus de la reținerî.

— Procesul falimentului Iacobi, din P.-Neamț s'a amînat astăzi, la s. II a Curții, pentru ca să se aducă un cek de la banca industrială din Piatra.

— Dosarul afacerei falșei contese Török a fost remis astăzi curții și repartizat la s, I a Curții, fără termen fixat încă.

D. Alexandru Ghețu licențiat in drept, s'a înscris în baroul avocaților din localitate.

Operete noui la Iași.—Opereta Grigoriu, atît de mult apreciată și simpatizată la noi, a ingrijit ca în repertoriul anului acesta să ne deie la Iași, unde-și începe reprezentațiile în seara de Joi 20 Septembrie a. c, la Teatrul Național, numeroase operete cari fac serii în străinătate, care au o muzică superbă și un libret cît se poate de atrăgător. Intre altele, opereta Grigoriu va reprezenta frumoasele și delicioasele operete: *Frumoasa Rizetă, studental cerșetor, Dama în roșu, Isbînda Dragostei, Dușmanul femeilor, Păpușica, Sînge Vienez, Cîntecul lui Fortunio, Zina Păpușilor (superb și mare balet), Fifi în taximetru, Gospodărie Poloneza, Piatra-Neamț—Piatra Olt, Eva Vice-Amiral, Eva modernă,* toate montate în chip ireproșabil și în care iubiții noștri artiști, Florica Florescu, Metaxa-Dora, D-na Teodorescu Leonard, Florica Cristoforeanu, Apăteanu care a reîntrat în Opereta Grigoriu, Maximilian, Carusy, Leonard, Ciucureti, Cigallia etc oțin succese triumfale.

Biletele la Agenția *Thalia* (Th. P. Maximovici) sunt luate cu asalt fără să exagerăm, de toți ieșenii cari așteaptă cu cea mai mare nerăbdare aceste superbe reprezentații, cari vori face săli-archipline.

Iată noul program cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, care se reprezintă astă seară Sîmbătă, cuprinde între altele:

Amor filial, mare dramă modernă în 3 părți de cinem. Duioase venturi din viața braconierilor.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite.

Olga, fata colonelului Zurloff, narațiune însuflețită.

Tîndală șampion de box, scene foarte humoristice.

Crima unui jurat, nuvelă însuflețită.

Exercații de vase submarine în Suedia, scene și vederi interesante.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Duminică 16 Septemb. cu:

Iubire de bandit (2 părți)—Spioana—O confuzie la cinematograf etc.

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfîrîmate" dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Dela 1 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		4.80
Smîntînă dulce centrifugată	2.00	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		50
Caș și urdă dulce		1.80
Brînză de munte în Burduf		3.00
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.30, oca 0.40

Struguri pentru masă 1 leu kgr.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

INSTITUTUL DE DOMNIȘOARE

Champalbert-Herovanu

— Str. Bărbolu 19 —

Curs primar și secundar, limba franceză, germană, piano, pictură și lucru de mînă.

Inscrierile de la 25 August a. c.

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 15 Septembrie

Contramandarea manevrelor din Dobrogia

București.—Din cauză că Dunărea se umflă mereu și împrejurările ne mai permițînd desfășurarea temei, și manevrele din Dobrogia au fost contramandate.

Azi s'a și dat ordinul de desconcentrarea trupelor corpului 5 de armată și a brigăzei 10, află toare în Dobrogia.

Statul major general lucrează acuma, la stabilirea unei noi teme de manevre, ce va avea loc într'o localitate din Muntenia.

Localitatea va fi comunicată în curînd.

Vizită ministerială

Cernăuți. — Astăzi Sîmbătă va sosi în localite ministrul instrucțiunii publice Dr. Otokar Truka pentru a lua parte la inaugurarea școalei de lemnării din Cîmpulung și de a vizita localitățile inundate.

D-sa va fi oaspetele guvernatorului contele de Maroco, care va oferi și un banchet în onoarea d-sale.

Se prepară o primire strălucită ministrului din partea întregii populații, cu atît mai mult cu cît Bucovina, din cauza îndepărtării ei de centru, este cam rar vizitată de către miniștri și prin urmare această înaltă vizită pricinuește o onoare deosebită poporului bucovinean.

Incendiul din Capitală

București. — Un incendiu a isbucnit la autogaragiul Cuțarida. Focul a distrus acoperemîntul și unele atenanse.

Inundații în Bulgaria

Sofia.—In urma ploilor necurmate de opt zile rîurile au crescut. Se semnalează mari creșteri și inundații parțiale în diferite puncte ale țărei.

Nou împrumut turcesc

Constantinopol.—Circulă zvonul că detașam nte franceze și engleze au fost debarcate la Waty în Samos; circulă de asemenea zvonul că Poarta negociază un împrumut de 8—10 milioane lei, se confirmă știrea că curasatele franceze și engleze au debarcat în Samos la Waty, detașamente, spre a proteja pe supușii străini.

Impușcăturile continuă, amănunte lipsesc.

Accidentul d-lui Nae Maltezeanu

Calarași.—Eri după o întrunire ce a avut loc, domnul Nae Maltezeanu, cunoscut fruntaș liberal, pășind pe scări, a alunecat și a căzut de la o înălțime de 4 metri.

Fu rîdicat și transportat în grabă la farmacia Corbeanu, unde doctorul Elefterescu îi dădu primele ajutoare.

Medicii au constatat fractura complectă a maxilarului inferior, fractura piciorului stîng și o gravă emoragie prin nas și urechi.

Starea d-lui Nae Maltezeanu e foarte gravă și ținînd seamă de vrîsta sa înaintată, medicii, dau puțină speranță de scăpare.

In oraș faptul a produs o adîncă impresiune.

Situația în Barcelona

Cerbera.—Se comunică din Barcelona că situația se agravează. Guvernatorul civil a luat măsuri interzicînd atrupamente și vînzarea armelor de foc.

O derasare ca act de sabotagiu s'a produs pe linia Barcelona spre granița franceză. Sînt morți și mai mulți răniți.

CLINICA BOALELOR DE OCHI

Doctor C. Miclescu

Oculist operator

— Str. Ștefan cel Mare No. 6 —

In ograda caselor Kahane succ.

Consultațiuni de la 3—6 p. m.

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curței Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu prețuri foarte convenabile.*

DORMITOARE

SUFRAGERII

SALOANE

BIROURI

Expoziție permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu prețurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou și frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăți, cu prețurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase, Gallé Damm, de văz foae framoase Bețe de perdele de Bronz complecte Lei 7.50 fereastra.

De vânzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iași, proprietatea erezilor def. George Maxim, avînd șase încăperi de stăpîn cu subsol, dependințe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori.

A se adresa: d-lui **D. G. Maxim,** *în București, strada 11 Februar 14 bis.*

De vînzare

Cu prețuri avantajoase, diferite mobile, ca, **un salon elegant** mobile străină, **un salonaș, un vestibul, un dormitor sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odaie de baie.** A se adresa la proprietar Dl. **Marcu luster**, str Carol 36 etagiul de sus, în fie care duminică de la 3-6 p, m. iar prima Duminică 9 a. c. numai de la 3—4 p. m.

Vițe de vie altoite

Calități superioare, selecțiune garantată și sparanghel d'Argenteuil, se găsesc de vînzare la D-na O. Popovici, Sărărie 93, Iași sau la dl. Hulchiver, bancher, str. Ștefan cel Mare 29.

Relațiuni a se cere în scris.

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No. 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.

Pentru informațiuni a se adresa la d.

I. Goldenberg

Str. I. C. Brăteanu 151

Se caută *pentru biuroul Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnișoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoștințe de comptabilitate, limba germană complectă și eventual franceza.*

A se adresa direct.

Domnișoara Erna Eckstein

reîntorcîndu se din Viena anunță onorata sa clientelă și onor public, că și-a redeschis **atelierul de rochii și confecțiuni de dame** *Str. Ștefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele și modele cele mai noi.*

Angajează perfecte lucrătoare.

Orfană de 22 ani

400,000 Mărci zestre în numerar dorește **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

INȘTIINȚARE

Pentru a ușura onoraților consumatori de electricitate procurarea becurilor economice cu filament metalic, ne-am hotărît a reduce prețul acestor becuri cu începere de la 1 Octombrie a. c., după cum urmează:

A. **Becuri Tantal.** (Lampa cea mai rezistentă din prezent cu economie de ca 55% față de becurile cu filament de cărbune) *de 32 și 50 lumini, în formă de pară,* pe prețul de **Lei 1,75 Bucata.**

B **Becuri Wotan.** (Cu economie de ca 70%, denumite Lămpi Monowatt) *de 25, 32 și 50 lumini, în formă de pară,* pe prețul de **Lei 1,75 Bucata.**

Deaseminea avem în depozit *lămpi cu filament metalic cu putere luminoasă mai mare* și annme de:

1100 lumini pe prețul de Lei	*3,25*	*bucata*
200 „ „ „ „ „	*8,50*	*„*
400 „ „ „ „ „	*11,50*	*„*
600 „ „ „ „ „	*14 —*	*„*
1000 „ „ „ „ „	*20 —*	*„*

Direcțiunea Uzinei Centrale de Electricitate din Iași

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule „Garwens", balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI

întregi de oţel bătut marca PORC MISTRET

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE scurtează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari se resistă tuturor celor l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă, în diua cea d'antâiu se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 6 hapuri a doua di; 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue de luat mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

ANCORA

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Iuţerne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 poliţe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.

Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;

Asigurări pe caz de viaţă şi deces în conbinaţiune cu scutirea de plată premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Instacabilitatea poliţei.

Prelungirea automatică.

(Neanulabilitatea asigurării).

Poliţa universală.

Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.

Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI

Agentul general pentru Iaşi.

OSEPH POPPER,

Strada I. C. BRATIANU No. 166

(fostă strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ŞI STICLE

LA MAGASINUL DE STECLARIE „LA PORTUL BRAILA"

Iaşi— Strada I. C. Brătianu 166—Iaşi

FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1690 Marți 18 Septembrie 1912

De ce să plece guvernul

Cu cît scadența se apropie mai mult, cu atît ziarele guvernamentale repetă mai des și strigă mai tare în cor: „de ce să plece guvernul?“

Intrebarea aceasta, din partea unor oameni care știu bine că boala de care sufăr este fără de leac, dovedește, prin regularitatea cu care mereu revine pe buzele muribunzilor, că realminte zilele regimului junimist sunt numărate.

Căci, din fericire, guvernul nu-i o moșie ori o întreprindere care se dă cui-va în arendă pe termen fix. Guvernează acei pe care îi voiesc cetățenii și cărora le acordă încrederea. Iar dacă, prin eroare sau prin o credință greșită guvernul poate cădea une ori și pe mîinele celor nechemați, asta nu însemnează că abaterea constituțională trebue să se perpetueze timp de patru ani, cum cu atîta naivitate susținea *Epoca* mai zilele trecute.

Față de guvernul actual, care cum se știe, nu reprezintă de cît un fel de tranziție către o stare de lucruri în conformitate cu aspirațiile țărei, întrebarea că „de ce să plece guvernul?“ nu poate să aibă nici un fel de rost.

Chemată cu termen și cu anumite însărcinări, formațiunaa Maiorescu nici într'un caz nu poate să stea. Actualul cabinet știa cînd îi va expira examinia încă din ceasul în care i s'a încredințat guvernul și dovada că știa, o găsim tot în foile guvernamentale care, de și par nedumerite asupra cauzelor plecărei ministerului actual, totuși reclamă zilnic „un guvern Carp“ ca cerut fiind—zice presa regimului—de la „Severin la Dorohoi“.

Firește, e natural lucru ca junimiștii să se cramponeze de putere. E în natura lor parazitară de a se înțepeni în mediul hrănitor atunci cînd din întîmplare îl găsesc și, afară de aceasta, toți cei din prejurul d-lui Carp știu bine că pleașca aceasta care a dat peste carpiști, este și cea dintâiu și cea de pe urmă. Cu puterea căzută plocon, după ce au înșelat teată lumea, junimiștii n'au să se mai întîlnească. De aceia, acum ori nici odată.

Oamenii serioși văd însă, lucrurile cu totul altfel. Lumea nepărtinitoare și care dorește ca viața politică să-și reia cursul normal, este departe de a se întreba: „de ce să plece junimiștii?“. Din potrivă, cu nedumerire toți caută să'și explice: întîiu, pentru ce au venit junimiștii și al doilea, de ce stau la putere?

Ori, o justificare cât de slabă fie pentru chemarea d-lui Carp la cârmă, în Decembrie 1910, fie pentru menținerea d-lui Maiorescn la guvern, mai departe, nu se poate găsi nicăeri.

A fost o greșală—și noi am prevăzut-o—faptul că s'a încredințat puterea unor oameni pe care lumea îi detestă. Impertinenți și antipatici, plini de duplicitate, și pretențioși, onorabilii junimiști au fost siliți din primul ceas să învingă rezistența corpului electoral prin procedeurile d-lui Marghiloman. Răzbunători la culme, după ce și-au compus o majoritate prin mijloacele cunoscute, au pus la cale, cu ajutorul faimosului Parlament, cele mai mari scandaluri politice cari s'au văzut vre-o dată în Romînia. După ce au nesocotit Constituția și au provocat conflictul între puterile Statului, au însultat justiția, Coroana și partidele de opoziție. In ordinea constructorie a lucrurilor, iarăși absolut nimic. Un faliment general. Ca Sibil, blestămați find, pe ce puneau mîna junimiștii se veștejea de îndată.

Nimic în chestia ușurărei traiului, numai încurcături și nemulțumiri cu legile muncitorești, rușine mare cu reforma administrativă, nedreptate cu chestia bisericească, fiasco cu bunurile de mînă moartă și așa mai departe. Rezultatul s'a văzut ropede: după 15 luni, d-nii Carp. Marghiloman și Filipescu sunt siliți să plece—cu nasurile tăiate.

Așa dar, față de o așa guvernare în care pasiunile politice fusese exasperante, în care relațiile normale dintre partide s'au rupt, iar viața parlamentară a încetat—nimic mai logic de cît lumea să se întrebe: pentru ce junimiștii au fost chemați la putere?

O vorbă bătrînească spune: „Cine s'a fript odată cu borș, suflă și în iaurt.“

Avem convingerea adîncă că, pentru nimica în lume, acei chemați să hotărască între partide, n'ar mai consimți să repete încercarea făcută cu d. Carp. Nu numai țara a perdut sub toate raporturile, dar de pe urma nebuniei junimiste vor rămîne urme, cari ar putea atinge cele mai înalte institutiuni ale tării pe cari cu toții avem interesul să le păstrăm neștirbite. Asemenea pacate nu se pot ierta.

Ni se va obiecta poate: fiindcă n'a corespuns așteptătorilor d. Carp a plecat, dar cu Maiorescu ce aveți? De ce să plece și el? Cam așa, de altfel, își pun chestia junimiștii.

De sigur, dacă ar putea, actualul guvern ar sta la infinit,—numai ca să încurce treaba. Din nonorocire pentru el, se apropie 15 Noembrie și, cu această dată fatală, sună și ceasul ultim al Parlamentului d-lui Marghiloman, osîndit, de mult, la dizoluțiune. I se va îngădui oare d-lui Maiorescu să convețuiască cu Camerile actuale?

Noi suntem convinși că nu. Țara întreagă, ca și opoziția-unită, nu vor tolera convocarea Camerilor actuale decît pentru a-și auzi licențiarea lor definitivă.

Scrutătorii de hotărîri

Ziarele guvernamentale au ajuns, față de magistratură, de-o obrăznicie ce întrece orice margine.—Ele nu se mai mulțumesc să declare pe judecători servili și vinduți, nu le este de-ajuns să asmuță massele populare la nesupunere față de hotărîrile justiției,—ci au început să le scruteze, să pătrundă în camerele de chibzuire și să denunțe cele petrecute acolo, cînd cele petrecute acolo nu pot avea și nu trebuesc să aibă caracterul publicității.

Așa, de pildă, ziarele guvernamentale afirmă că hotărîrea Casației, prin care se respinge cererea de strămutare a Primăriei Capitalei, ar fi fost dată cu 5 contra 4 voturi.

Ori, se știe că la Curtea de Casație, nu există opinii separate și că din moment ce o părere a întrunit majoritatea de cinci, celalți consilieri sunt obligați prin lege să se raliezе acestei păreri.

Hotărîrile Casației se dau, după lege, cu unanimitate. Așa a fost dată și hotărîrea, în cazul de Lunia trecută.

De unde dar scoate *Epoca* **5 contra 4 voturi? Știm că asemenea apucători, erau pe vremuri îndeletnicirea d-lui A. C. Cuza și băeților d-sale; dar pentru aceasta d. Cuza esta cela ce este. Dar ca un guvern si un partid conservator să-și însușească mijloacele de luptă și tactica unor deșanțați—asta e culmea.**

Și culmea aceasta a atins-o presa guvernamentală.

Strigătul d-lui Greceanu

—Să revie guvernul Carp!—

Sau doleanțele ziarului seu: să vie un guvern Carp.

Strigătul acesta nu este al unui om politic—și doar nici prietenii d-lui Grecianu nu pretind, că d-sa ar fi om politic.

La guvern avem pe conservatori. Ce fel de guvern—ie altă chestie. Dar din conservatori se compune. Domnul Grecianu, de și conservator și dînsul, cere congediarea acestui guvern și venirea d-lui Carp.

Vrea să zică—d. Greceanu face opoziție. Face opoziție unui guvern în care ar fi voit să între, unui guvern care se compune din toate nuanțele conservatoare: junimiști, nababiști, supraviețuiți.

Este politic ceea ce face d. Grecianu? De sigur că nu. Dovadă: nimeni altul n'a apărut în piață cu cererea formulată de d. Grecianu.

Evident, ceea ce strigă d. Grecianu în gura mare, este dorința tainică a partidului. Șeful partidului conservator în afară de guvernul conservator iată o anomalie. Dar anomalia aceasta nu este după voința d-lui Carp, ea a fost impusă de Coroană, este pedeapsa unei guvernări feroce—și partidul, mai cuminte ca d. Greceanu, suportă în taină îngenunchiarea șefului.

Poate d. Carp să revie în fruntea treburilor statului? De sigur că nu—în condițiunile de acum 6 luni.

Coroana a concediat pe d. Carp. L'a congediat pentru că ferul roșu, cu care a crezut d. Carp că poate face puncții, atinsese și Coroana. Vine d. Grecianu cu umila părere pentru readucerea concediatului, în speranță că, reușind, va fi gratificat, drept misitie, cu un portofoliu ministerial.

Intre visul d-lui Grecianu și realitate stă, însă, o nimică toată: imposibilitatea. Imposibil ca d. Carp să revie, mare și puternic, căci țara ar trece din nou prin cea mai cumplită criză morală și ar reînvia vremurile anormale din iarna trecută.

Domnul Carp a pus sfârșit vieței sale politice prin o guvernare scurtă, după un relaș de 15 ani—i-a pus sfârșit prin o politică greșită și prin o politică ce purta imprimată pe ea pecetea egoismului.

Dacă d. Carp crede că va putea și că are vreme să înceapă o nouă viață politică, care va trebui să fie o desavuare a politicei canibalice—atunci ar putea poate să revie.

Altmintreli d. Carp va rămînea cu o satisfacție prea banală: că d. Grecianu s'a urcat pe acopereminte și a heroldat „să revie guvernul Carp.“

Răspuns somațiunei

Epoca de azi răspunde somațiunei ce i s'a făcut regimului de-a-și lămuri situația față de magistratură, ziarul guvernamental declară cu seninătate că guvernul nu atacă magistratura țării ca instituție, ci pe doi judecători, pe d-nii Bagdat și Schina.

Ziarul guvernamental minte, mai întîi, în fapt. Toți magistrații cari s'au răstit în afacerea tramvaielor au fost succesiv atacați de ziarele guvernamentale.

E în adevăr, încă în aducerea aminte a tuturor.

Ce-a pățit dl. Algiu, după ce și a dat hotărîrea consfințită de două ori de Casație, tot așa și d. Rătescu, primul președinte al tribunalului Ilfov.

Dar pretenția *Epocei* de-a atăca pe magistrați fără a atinge magistratura e de un bisantinism perfid. Judecătorii sunt organele umane, prin care se rostește dreptatea.

Nu poți acuza de venalitate pe cel mai înalt magistrat al țării, fără a nu arunca o adevărată suspiciune asupra felului cum se împartea dreptate la noi.

Dar *Epoca* promite să vină cu îndreptări, și anume, ne vestește că guvernul va interzice magistraților să facă parte din consiliile de administrație și administrative. In ce privește cele cîteva consilii administrative, în care sunt chemați înalții magistrați, chemarea aceasta s'a făcut nu atît în folosul magistraților cît în acel al consilillor.

Cealaltă măsură pe care o anunță *Epoca*, că se va modifica legea organizării judecătorești în senzul de a se lua primului președinte dreptul să prezideze oricari din secțiile Casației, privește direct pe d. M. Cantacuzino,

D-sa este autorul acestei dispoziționi, și deci votul de blam al *Epocei* nu se adresează d-lui Bagdat, ci ministrului de Justiție.

Un fapt totuși va rămîne indelibel, acela ca partidul și guvernul conservator al țării au atacat magistratura și au încercat să surpe una din temeliile Statului: Justiția.

Așa ceva nu se iartă—se răzbună.

Ieftenirea traiului

Nu vrem să ne ocupăm, în acest loc, de programnl guvernului, în care figura, într'un prim loc, și eftenirea traiului, dar de marea mișcare ce există în Germania, pentru a aduce în adevăr o ușurare în traiu.

Administrațiile comunale în special își dau toată silința, pentru a ușura populația, așa ca să-și poată procura alimentele de prima necesitate, fără să fie atît de exploatați.

In ultimele zile administrația comunală din Schöneberg, a rezolvit chestia cărnei. Neputînd cădea de acord cu măcelarii, a înființat repede o căsăpie comunală, luînd ca hotărîre nu numai a da populației carnea pe prețul costului, ci a înscris în budget o sumă ca „fond perdut“, care i dă posibilitatea de a vinde carnea sub prețul normal.

De necontestat este o măsură eroică, care a produs și acolo nemulțumirea unor dintre comercianți, cari țipă în contra împedecărei libertății comerciului,—dar populațiunea aprobă această măsură și toată lumea recunoaște că nu se putea face altfel, de cît doar cu riscul a lăsa populația cu desăvîrșire lipsită de acest principal aliment.

In Iași asistăm la un spectacol unic. Prețul cărnei crește în fiecare zi, cu toate că administrația comunală are aci un cîmp larg de neactivitate, de oarece permite urcarea încontinuă a prețului cărnei pentru evrei, și nu caută de cît să mențe un preț potrivit pentru populația creștină.

E un sistem original, și dacă evreii tac, aceasta îi privește. Dar nici această coardă nu poate fi întinsă la infinit, așa că zilele aceste, s'a urcat în prețul cărnei pentru populația creștină.

Și pe cînd aceasta se petrece în Iași, la Turnu-Severin se desface pe un preț mult mai eftin carnea provenită din vitele importate din județul nostru. Și tot aceiași constatare putem s'o facem, în Chișinău și Odesa, unde iarăși carnea e mai eftină, de și provine tot din vitele importate din Moldova și în special din județul Iași.

Este o problemă ce ar face cinste unei administrațiuni comunale să se ocupe de dînsa, spre a o rezolvi, în senzul ca greutatea să nu apese pe nici o parte din populație și nici exportul să nu sufere.

Poate va veni, și ora pentru aceasta.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Fără soare

In cifre aride, în măsurători și socoteli de grade, omul de știință prevede ușor și lămurește pricinele pentru care, de astă-dată, avem—o! toamnă sombră și oftigită!—butucii de vie despuiați, împodobiți doară de rarii struguri acri, necopți și cari nu vor avea norocul de a da mustul dulce atît de mult așteptat. Dar nu e nevoie de ingeniozități cosmografice pentru dezlegarea unei probleme atît de simple: soarele n'a luminat și n'a încălzit îndeajuns—și bobițele nu s'au copt, neîndeplinindu-se fenomenul chimic și biologic care trebue să creeze acest organizm plin de... viață, care este strugurul de poamă.

Soarele n'a vrut. El e stăpînul existenței noastre și a tot ce ne înconjoară. Fără dînsul nu vibrează un fir de viață, nu pulsează o clipă de putere în univers. Cu mult înainte de „Imnul Soarelui“ din piesa lui Edmond Rostand, un cîntăreț obscur încă, dar profund—Baudelaire—glorifica și sintetiza puterea neasemănată a astrului, care fecundează pămîntul:

Ce père nourricier, ennemi des chloroses,
Eveille dans les champs les vers comme les roses
Il fait s'évaporer les soucis vers le ciel,
Et remplit les cerveaux et les ruches de miel.
C'est lui qui rajeunit les porteurs de bequilles
Et les rend gais et doux comme des jeunes filles,
Et commande aux moissons de croître et de mûrir
Dans le coeur immortel qui toujours veut fleurir.

Același soare știe să pună în bobițele strugurilor, după un anume număr de zile luminoase și călduroase, toată dulceața și toată bunătatea, toate deliciile și toate sensațiile..

Intr'adevăr, ce este pierderea materială a unui an dezastros—cum e acel de acum—în ale podgoriilor, față cu pagubele incalculabile de altă natură: lipsa imensei cîtimi de veselie, de bună stare, de plăcere, de fericire și chiar de... sănătate?

Poate cineva să nu fie, el însuși, un inchinător al altarului lui Bachus. Dar nu-i este îngăduit să nu recunoască, în împrejurări date, rostul social și psihologic al vinului, chiar în afară de valoarea lui, ca marfă de producțiune a solului, bogăția ce însamnă un an fecund al podgoriilor.

Poetul mai sus amintit cunoaște virtuțile înalte ale vinului și infinita scară a sensațiilor ce se leagă pururea de vigoarea lui:

C'est ainsi qu'à travers l'Humanité frivole
Le vin roule de l'or, éblouissant Pactole;
Par le gosier de l'homme il chante ses exploits
Et règne par ses dons, ainsi que les vrais rois.
Pour noyer la rancoeur et bercer l'indolence
De tous ces vieux maudits qui meurent en silence,
Dieu, touché de remords, avait fait le sommeil!
L'Homme ajouta le Vin, fils sacré du Soleil!

Ce înțelege poetul, cînd spune că Dumnezeu a creat somnul, iar omul a născit vinul? Acesta din urmă e doar tot o creațiune a aceleiași misterioase forțe căreia, în lipsă de alt cuvînt, îi s'a zis dumnezeire. E însă adevărat cînd spune că vinul este un copil al Soarelui,—care e născătorul ori-cării vieți pe pămînt.

Iar dacă, de astă-dată, ne vom mulțumi cu vinațuri mai vechi—și mai scumpe—va fi numai dintr'un capriciu trecător al Soarelui.

Rodion

O ȚARĂ MODEL

IV

Pînă acum îi cunoaștem pe Elvețieni, că sunt foarte economi, și că, în lupta ce au de susținut pentru a stăpîni natura și a-și face loc printre celelalte națiuni în marea piață a lumii, se prezintă uniți într'un mănunchiu, deci ca o forță considerabilă.

Nu se poate închipui viață fără de muncă. Orice vietate, chiar de cum se naște, are de înfruntat vrăjmași nenumărați, cari vor să o nimicească. Numai cît, este muncă, și muncă. Unul are de dus luptă ușoară, pentru că a venit norocos pe lume, altul are de muncit din greu, pentru că natura n'a fost darnică cu el; unul muncește, pentru a o duce de azi pe mîne, altul însă dorește să ajungă bogat.

In părțile cele mai sarace ale globului, în ținuturile polare, în deșerturi, la munte, omul duce viața cea mai sbuciumată, chinuit zi și noapte de grija foamei. Prin urmare înseși *natura țării nu-i permitea Elvețianului să trăiască în trîndăvie.* Deosebit de puterea instinctului, Elvețienii au priceput îndată, că independența cîștigată cu sîngele lor va deveni un vis trecător, dacă vor cumpara mereu de la vecini hrană, îmbrăcăminte, într'un cuvînt cele necesare vieței. S'au dat ei seamă, că tot plătind tributul economic, să vor întoarce din nou la supușia politică. Și nici atîta, adecă de a munci pentru a-și acoperi nevoile zilnice, n'ar fi fost de ajuns. Țara lor fiind mică, despărțită de marea și încurajată de state puternice, lacome și în continuu progres, Elvețienii s'au văzut *siliți să și încordeze puterile, ca să fie pas cu toate prefacerile economice* petrecute peste graniță, așa în cît prin hărnicia lor să impue respect vecinilor.

Și altă împrejurare i-a îndemnat la muncă.

Alpii stau tocmai acolo, unde Europa s'a îngustat mult, în cît abia mai rămîn vre-o 1000 km. între mările nordice și Mediterane. Afară de aceia, lanțul Alpilor desparte ținuturi cu alt pămînt și altă climă. Mulțime de văi șerpuesc în lungul și în curmezișul acestor munți și nenumărate curmături le crestează coama De aceia s'au și înodat aci din vechi timpuri legături între țările deschise spre Baltica și marea Nordului, unde cerul este adesea nourat, aerul rece și umed, lumina zilei întunecată de neguri, și țările de lîngă Mediterana, unde nu trece zi fără soare, atmosfera este limpede, căldura vecinică.

Veacuri întregi au srrăbătut munții soldații, mînati de dorul cuceririlor, negustorii, mînați de dorul banului, dar și multă lume a coborît în Italia, ademenită de blîndețа climei, frumusețea grădinilor și dulceața poamelor. S'au întemeiat astfeliu numeroase drumuri în curmezișul munților Alpi și care toate să întîlneau pe șesul Padului, fără a se opri acolo, ci negoțul străbătea mai departe Mediterana, pentru a trece în Africa, sau peste marea Roșie, în oceanul Indian.

Soarta acestor drumuri s'a schimbat cu vremea, căci doar nimic nu-i statornic pe lume.

Căutate în vechime și în veacul de mijloc, cad în amorțeală, fără a fi cu totul părăsite, la venirea Turcilor, care închid marea Roșie.

Tot cam pe atunci Portughejii descopăr capul Bunei-Speranțe, ceia ce face ca negoțul să se mute în oceanul Atlantic și să ocolească Africa pe la sud, pentru a ajunge la Indii. De 40 ani încoace, de cînd s'a tăiat canalul Suez, ne-

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri, Mobile în piele ultimele noutăţi.—Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate, Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.

Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé şi Daum (*reduse*

Mobile noui fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.

PREŢURI EFTINE *Face şi condiţiuni de plată avantajoase.*

goțul s'a întors la vechea cale, fiind mult mai scurtă. Trecătorile Alpilor să trezesc astfel din somn, pentru a lua un sbor și mai puternic. Intr'adevăr canalul Suez n'ar fi însemnat mare lucru de n'ar fi fost cunoscută încă de mai înainte puterea aburului, care însuțește munca omului și grăbește transportul pe uscat și apă, cu alte cuvinte ne dă o stăpînire mai simțită peste spațiu și timp. *Ori unde se deschide o cale de negoț, ațiță pe om la muncă.* Bună oară la noi, construești o cale ferată pe o vale din Carpați, pînă atunci în stare de sălbătăcie, omul se pune pe lucru; unul tae o pădure, altul deschide o carieră, al treilea înființează o fabrică, etc. și dacă sunt condiții prielnice pentru o puternică activitate economică, atunci traficul și deci importanța drumului celui nou pot deveni mari de tot. Cu alte vorbe calea ferată, care lucrase la început ca o forță cauzală, devine mai apoi un efect al activității stîrnite de dînsa. Cam la feliu s'au petrecut faptele și cu drumul Alpilor. Nu numai că unește între dînsele țări deosebite prin climă, produse și obiceiuri, nu numai că scutește pe acel pornit din Englitera, să încunjure pe la Gibraltar, pentru a ajunge în Indii, dar încă *în drumul acesta domnește o activitate economică fără pareche* pînă azi în istoria omenirii.

Intr'adevăr la capătul lui de nord, deci înjurul mării Nordului, trăesc națiunile cele mai harnice, care au dat întrebuințarea cea mai întinsă aburului și acum în urmă electricității, și sunt cele mai pricepute la negoț; iar la celălat capăt, în Indii și Extremul orient, stau adunate peste 800,000,000 suflete, mai bine de jumătate din omenirea întreagă, clientelă neprețuită pentru sutele de mii de fabrici din nord-vestul Europei. Iată de ce drumurile alpestre sunt bătute zi și noapte de mărfuri de tot felul de călători de toate neamurile. Insă trăim într'o epocă, cînd timpul este foarte scump, de aceia și desfășură omul neîncetat pînza căilor ferate pe fața uscatului, sfredelește munții și năsocește vapoare de oțel pentru a duce trenurile peste apa mării, anume pentru a economisi timpul. *Dintre drumurile Alpilor este unul care întunecă pe celelalte, pentru că este cel mai scurt, anume drumul prin St. Gotard, adică prin țara Elveției,* Saracă a eșit țărișoara aceasta din mîinele naturii, dacă măsurăm, potrivit obiceiului, bogăția unei țări după rodnica pămîntului și comorile din sînul lui, dar *așezată în calea negoțului națiunilor.* Văzînd Elveția atîtea mărfuri străine trecînd pe sub ochii lor, s au simțit ispitiți să le pue și ei în lucru; bună oară, treceau pe acolo baloturi de bumbac egiptean pentru Germania, s'au gîndit să oprească o parte din el, pentru a-l preface în țeseturi, imitînd pe Germani.

De aceia rar țară pe glob cu oameni așa de harnici ca locuitorii Elveției. Toată lumea muncește, ca să trăiască în mod demn și să adune ceva pentru zilele cele negre, de infirmitate sau bătrînețe.

Vacarul, cît stă sus pe munte, de cum să topește zapada și pînă încep iarăși ninsorile, împletește coșuri, pălării, etc., sculptează lemnul, numai să nu treacă timpul în zadar.

Cei ce lucrează cîmpul, de cum dă frigul, să duc prin atelierele de ceasornicărie, de țeseturi, cîștigînd astfeliu tot anul pînea trebuitoare vieței. *Părinții cresc pe copii cu ideia, că vor avea să se bizue numai pe munca lor proprie,* de aceia le dă din timp și fiecăruia cîte o meserie. Prin urmare nu întîmplarea intervenise, ca să văd înfăptuite cele ce cetisem de mai înainte despre spiritul practic al Elvețianului. La întăia pensiune în care mă așezasem, anume acea din Geneva, patronul făcea pe bucatarul, meserie pe care de mic o învățase, iar nevasta lui împreună cu slugile grijea odăile, supraveghea masa și să întreținea cu oaspeții. Vorbea această femee inteligentă și vioae 4 limbi, dintre cele mai răspîndite pe glob și ne povestea, că maică-sa o învățase meseria de guvernantă. La a doua pensiune, cea din Champel, proprietarele crau 3 surori, crescute prin oteluri și pensiuni, de aceia și foarte pricepute în gospodărie.

Și pentru ca munca să fie cît mai spornică și lucrurile eșite din mîna lor cît mai căutate și mai bine plătite, Elveția au *samanat pretutindenea școale de meserii,* căci despre scris și cetit, nu-i om să nu le cunoască.

Și cine nu găsește de lucru în țară, sau vrea să-și cerce norocul aiurea, să expatriază. In fiecare an trec granița zidari, ingineri, arhitecți, cafengii, cofetari, etc., dar mulți din ei după un timp, după ce au strîns ceva avere, să întorc îndărăt, să-și întocmească o gospodărie, să trăiască cele din urmă zile în patrie, să închidă ochii pe pămîntul părintesc pe care nu-l uită nici odată, în ori ce parte a lumii i-ar fi mînat soarta.

Așa dar o nouă cauză pentru înfloritoarea stare a Elveției este *munca intensă ce desfășură acest minunat popor.* Este neadormit Elveția nul, pentru că așa-i cere țărișoara lui cu climă aspră și pămînt pietros, pentru că este silit de trebuința de a așterne o trainică temelie independenței sale politice, pentru că drumul de negoț internațional, ce de veacuri străbate munții săi, îl ațiță mereu să imiteze pe vecini, să fie la înălțimea lor.

I. Constantinescu

August, 1912.

DIN FOCȘANI

Inundațiile din județul Putna. — Sate inundate. — Recolta porumbului și viile compromise

Ploaia care ține într'una de 8 zile, a făcut ravagii mari în județul nostru. Porumbul nefiind încă cules, va rămănea necopt, iară strugurii putrezesc pe butuc. Din această cauză agricultorii ca și viticultorii sunt foarte ingrijați, și dacă vremea nu se va îndrepta va fi un adevărat dezastrn. Comerțul în general stagnează și nu se poate prevedea până unde vor merge lucrurile.

Din toate colțurile județului sosesc știri neliniștitoare. Apele Siretului s'au revărsat pe imașurile și locurile arabile, pendinte de comunele Domnești, Prifești și Pădureni. Au inundat fabrica de scînduri din Cosmești (Tecuci), punînd-o în imposibilitate de a funcționa.

La Sascut, au surprins în colibele lor pe lucrătorii cari lucrează la podul de beton armat din partea locului și grație unei plute ce au improvizat'o în grabă, și pe care s'au refugiat, lăsîndu-se la voia valurilor, au scăpat de un înec sigur. Comuna Vadu Roșca este sub apă, iar locuitorii ei sunt refugiați împreună cu copii lor pe cîmp, de teama înecului. In general o stare de îngrijorare și nu se pot prevedea consecințele.

Corespondent

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

O mare adunare romînească.—Convocarea Dietei, problematică.

Cernăuți 13 Sept.—Eri a avut loc în Sirete o mare adunare romînească la care au luat parte, mareșalul țării baronului Hurmuzachi, mai mulți deputați și mii de romîni de prin toate părțile mărginașe.

Scopul acestei adunări a fost de a se protesta contra incuviințărei din partea guvernului de a se înființa un Gimnaziu rutean în acea localitate, care este locuită în cea mai mare parte de romîni și tot odată de a se cere inființarea unui gimnaziu romînesc.

Am trimes telegramă de protest ministrului de instrucțiune și guvernatorului țării și s'a votat o moțiune energică contra tendințelor de rusificare ale rutenilor.

Tot odată partidul național-romîn a fost însărcinat să elaboreze un memoriu care să fie înaintat guvernului și prin care romînii să precizeze punctul lor de vedere.

Romînii bucovineni sunt decisi să împedice cu ori-ce mijloace înființarea proectatului gimnaziu rutean și să înceteze lupta pînă cerințile lor nu vor fi îndeplinite.

In cercurile conducătoare din Cernăuți se agită ideia convocărei unui mare meeting de protestare în localitate. Aproape zilnic se țin consfătuiri în acestă privință.

Pînă în acest moment nu se știe încă în ce fel de mod guvernul este decis să rezolve chestiunea.

In ori-ce caz însă, aspirațiunile rutenilor au început a reveni în ultimul timp prea semificative și romînii, dacă nu-și vor strînge rîndurile mari din timp vor suferi o înfrîngere dezastroasă.

*

Se știe că pe ziua de 3 Oct. st. n. urma ca dieta provincială din Bucovina să fie couvocată după ultimele evenimente politice, însă această convocare a început a deveni problematică, căci deși pînă la acea dată nu mai sunt de cît cîte-va zile decretul de convocare încă n'a fost publicat. Aceasta din cauză că negocierile dintre partide și guvernator încă n'au ajuns la nici un rezultat favorabil convocării

Guvernatorul cunoscînd referințele din lagărul romîn știe că dela primele ședințe acestia vor începe certurile personale împedicînd astfel ori-ce discuție serioasă, lucru ce d-sa este decis să nu'l tolereze, mai cu seamă acum cînd dieta are de rezolvat numeroase chestiuni economice și sociale de interes general,

Scopul guvernatorului este deci să convoace dieta numai în cazul cînd majoritatea deputaților îi vor asigura votarea proiebtelor guvernamentale și abandonarea certurilor personale, lucru ce e exclus in actualele împrejurări din lagărul romîn.

Părerea generală deci, este că dieta nu se va convoca nici de data aceasta.

Cu toate acestea negocierile continuă și din cercurile oficiale se anunță că totuși mai e posibil că zilele acestea să se ajungă la o înțălegere deplină și astfel dieta să poată fi convocată la data proiectată sau cel mai tîrziu pe ziua de 7 Octombrie.

Vom vedea.

Litere-Științe-Arte

Stagiunea în plin. — „Le roi est mort,—vive le roi!" va spune publicul iașan.

Odată cu plecarea trupei d-lui Bărcănescu,—curiozitatea iașanilor așteaptă, plină plină de nerăbdare și de interes, sosirea trupei celeilalte de operetă—a d lui C. Grigoriu, pentru o serie și mai mare de reprezentații, tot în sala teatrului național, care aparține esclusiv operetei... în luna Septemvrie.

Vechi cunoștințe ale Iașanilor, cele mai multe din elementele trupei d-lui Grigoriu sunt de mult consacrate, ca voci, ca joc de scenă, ca reputație artistică în genere.

Ceea ce interesează acum în primul loc, este alcătuirea repertoriului. Noutatea joacă un rol important,—noutatea pieselor, melodiile inedite, toate acestea sunt dintre primele atracțiuni pentru marele public.

Chiar după ce curiozitatea i-a fost în parte satisfăcută de către trupa d-lui Bărcănescu,—trupa Grigoriu păstrează intacte simpatiile vii de care se bucură și pe care le-a cîștigat în decursul anilor, ajutat de împrejurări și de muncă.

Curiozitatea tuturora va fi însă excitată de un nou element, de astă dată—dorința de a compara și de a găsi deosebiri ori asemănări între cele două trupe de operetă care-și dispută favoarea publică..

*

Compatrioata noastră, d-na Agatha Bîrsescu joacă la Viena—in vasta „Rotondă" din Prater, în piesa „Mirakel", inscenată de Max Reinhardt.

Se știe că Reinhardt a reușit să deie acestui spectacol proporții epice, necunoscute pînă astăzi.

*

Se anunță în Capitală reapariția revistei „Insula" sub direcția poetului Minulescu.

*

Prima ediție a lucrării d-lui I. Botez „Aspecte din civilizația engleză" nu va avea viață lungă în... librării.

Aceasta din cauza viei curiozități pe care a trezit-o în lumea intelectualilor și în lumea școlară. Căci sunt în zisa lucrare pagini cu deosebire instructive pentru acei cari vor să cunoască, între multe altele, aspectul vieței culturale și școlare în cea mai interesantă țară a lumei—în Anglia.

*

La muzeul din Neufchâtel, un tablou de Fernando Hadler, reprezintînd un cap de copil și care datează de la 1884, a fost găsit străpuns de o levitură de cuțit, iar un studiu de portret, de Max Bari a fost stropit cu un lichid corosiv.

*

Casa lui Biron de la Paris unde era vorba să se instaleze un muzeu al operelor sculptorului Rodin, se va transforma într'un liceu de fete.

*

La începutul acestui an existau în toată lumea 12.417.000 aparate telefonice, dintre care 8.326,000 în Statele Unite, 3.239.000 in Europa, 335,000 în Canada și 517.000 în restul lumei.

*

Sarah Bernhardt s'a rostit, în vremea aceasta din urmă, în contra drepturilor politice ale femeei.

Ea găsește cu totul alte meniri sociale pentru sexul frumos.

*

A apărut „Sănătatea" cu data de 15 Septemb. Excelenta, revistă de popularizare, cuprinde un sumar bogat și instructiv. Numeroase ilustrații.

René Ghil e astăzi singurul supraviețuitor al exagerărilor literaturei simboliste franceze.

Cu ultimul său volum „Les images du monde", poetul științific, poetul „instrumentației verbale", înfruntă azi și aprecierile vechilor săi prieteni literari, cari mărturisesc sincer și cu candoare. că nu pricep nimic din scrisul sibilin al îndărătnicului novator.

Cîte-și șapte volume de poeme ale sale sunt incomprehensibile pentru cea mai binevoitoare atențiune poetică și nu ne rămîne astfel să admirăm, de cît pe adevăratul poet care e René Ghil, prisonier, victimă neputincioasă a propriilor sale virtuți...

*

STRUNA ZILEI

GRABA STRICĂ...

„Orfană de 22 ani, 400.000 mărci zestre, în numerar, dorește căsătorie grabnică. Schlesinger, Berlin 18",

Anunciu

Grabnică? Mă tem, sărmană,
Că pe urma grabei tale
Te-om vedea 'n curînd.. orfană
De părinți și de... parale.

Epitropia Generală

a

Casei spitalelor și Ospiciilor

Sf. SPIRIDON DIN IAȘI

Se publică spre cunoștința generală, că în ziua de 15 Octombrie viitor, orele 1 p. m. se va ține licitație, prin oferte sigilate în cancelaria Epitropiei Generale din Iași, pentru vinderea spre exploatare a următoarelor parchete și arbori din pădurile Casei.

1) Din pădurea Băcești, Comuna Băcești, Jud. Roman se vind trei parchete, cu suprafața totală de 49 H. 5000 m. p. Garanția provizorie 2500 lei. Exploatarea se va face în 3 ani.

2) Din pădurea Blăgești, Comuna Blăgești Jud. Bacău se vinde trei parcele, cu suprafața totală de 99 H. 7000 m. p. Garanția provizorie 6000 lei. Exploatarea se va face în trei ani.

3). Din pădurea Rușii, comuna Părgărești, jud. Bacău, se vinde trei parchete cu suprafața totală de 25 h. 5000 m. p. Garanția provizorie 800 lei. Exploatarea se va face în trei ani.

4). Din pădurea Războeni, comuna Războeni, jud. Neamț, se vinde trei parchete cu suprafața totală de 40 h. 5000 m. p. Garanția provizorie 2000 lei. Exploatarea se va face în trei ani.

5). De pe moșia Cozmești, comuna Cozmești, jud. Tecuci se vinde în trei parchete, Zăvoiul Cuhalm, cu suprafața totală de 68 h. Garanția provizorie 1600 lei. Exploatarea se va face în trei ani.

6). Tot de pe moșia Cosmești, să vinde în două parchete Zăvoiul Tomuleasa, cu suprafața totală de 49 h. 0100 m. p. Garanția provizorie 1000 lei. Exploatarea se va face în doi ani.

7) Tot de pe moșia Cozmești să vinde în patru parchete pădurea de stejar, cu suprafața totală de 32 h. 3950 m.p. Garanție provizorie 1600 lei. Exploatarea se va face în patru ani.

8) Din pădurea Borosești, comuna Scînteia, jud. Vaslui se vinde două parchete, cu suprafața totală de 53 h. Garanție provizorie 6000 lei. Exploatarea se va face in doi ani.

9) Tot din pădurea Borosești să vinde 3300 arbori groși de stejar. Garanția provizorie 5000 lei.

10) Din pădurea Dumești, comuna Dumești Jud. Vaslui, se vind trei parchete cu suprafața totală de 90 H. Garanția provizorie 6000 lei.

Exploatarea se va face în trei ani.

11) Din pădurea Dumbrava, de pe moșia Cotnari, comuna Cotnari, Jud. Iași, se vindn trei parchete cu suprafața totală de 51 H. 6300 m. p. Garanția provizorie 1500 lei. Exploatarea se va face în trei ani.

12). De pe moșia Coțofănești, Urechești, comuna Coțofănești, jud. Putna, să vînd în patru parchete, cu suprafața totală de 100 h. 8700 m. p. Zăvoaele de pe malul rîului Trotuș. Garanția provizorie 1500 lei. Exploatarea se va face în patru ani.

13). De pe moșia Unțești, comuna Unțești, jud. Tutova, să vînd Zăvoaele de pe malurile pârăului Horoiata, cu supra fața totală de 30 h. 4308 m. p.

Garanția provizorie 600 lei. Exploatarea se va face în trei ani.

Concurenții doritori de a lua cunoștință de condițiile speciale și generale privitoare la exploatarea parchetelor și arborilor de stejar indicați mai sus, să pot adresa la serviciul silvic al Casei în ori ce zi de lucru de la oarele 12—5 jum. p. m.

Art. 72—83 din legea comptabilității statului, sunt apliciabile acestor licitațiuni.

Dacă din lipsă de timp, nu se vor termina de licitat toate pădurile indicate mai sus în ziua de 15 Octombrie viitor, se va continua ținerea licitațielor și pe a doua zi 16 Octombrie și începîndu-se tot la ora 1 p. m.

No. 7304 13 Sept. 1912

INFORMAȚIUNI

Domnul Goldhammer a fost numit farmacist-șef la Spiridonie, în locul d-lui Eiwen, demisionat.

La Tribunalul Dorohoi s'a transcris alaltăeri actualul prin care d-na Adela Cogălniceanu din Iași, vinde d-lui Igiroșeanu, prefect de Mehedinți, mosia Știubeeni pe preț de 6 milioane.

Intrunirea socialiștilor. — In localul societății Turn Verein, a avut loc ieri prima întrunire din seria pe care socialiștii ieșeni și-au propus s'o țină pentru lupta în contra legei meseriilor.

Au vorbit d. Vexler, care a aratat că numai prin sindicate meseriașii pot dobîndi reformarea legei.

D. dr. Ghelerter, care a criticat partea referitoare la asigurările muncitorești conchizînd că nu se va obține nimic bun, pînă cînd administrația Cassei Centrale și a tuturor organelor nu va fi în mînele muncitorilor.

D. avocat, Bujor criticînd partea relativă la organizarea breslelor închee arătînd că legea meseriilor, cuprinde dispoziuni reacționare.

Consiliul de higienă al orașului, va fi convocat în cursul acestei săptămîni, spre a se ocupa de mai multe chestiuni importante.

Azi s'au redeschis cursurile școalei de Bele Arte. Au asistat toți profesorii școalei.

Solemnitatea a început printr'un serviciu religios, oficiat de părintele Vereanu.

D. Popovici, directorul șeoalei, a rostit o cuvîntare, în care a aratat în primul rînd că școala s'a complectat cu toate specialitățile și că se impune ca elevii să urmeze toate cursurile, căci acele cunoștinți sunt necesare, atît pentru acei, cari preferă cariera de artist, căci pentru cei cari se devotează carierei învățămîntului, ca maiștri de desemn și caligrafie.

Continuînd d. Popovici, a cerut elevilor să prefere școala din Iași, și să nu emigreze la cea din București, care în adevăr preferă pe elevii din Iași, ceia ce însă desorganizează școala din a doua capitală.

E drept—spune d. Popovici—că elevii școalei din București, se bucură de oare cari avantagii, și sunt preferați la examenele de capacitate, dar aceasta e un reu, pentru care cu toții trebue să luptăm ca să dispară, căci aceste examene ar trebui să rămînă o icoană fidelă a talentului și științei și un isvor de preferire pentru vre-o școală.

D. Popovici a terminat, rugînd pe profesori și elevi, să contribue prin munca în comun la înalțarea școalei din Iași.

ECOU. — *Logodnă.* — Aflăm că în seara zilei de Marți 11 Septembrie a. c. s'a serbat, în Botoșani, în cercul intim al familei, logodna D-șoarei *Fanny Wechsler-Schönfeld*—fiica Domnului B. Schönfeld, cunoscutul bancher din acel oraș, — cu simpaticul tînăr *Emil Beckal*, un distins absolvent al Academiei Comerciale din Anvers, și reprezentantul Societății de asigurare „Naționala" din Botoșani.

Dela 15 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		5.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.20	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.00
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.35, oca 0.50

Struguri pentru masă 80 b. kgr.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

A apărut **„Noua Revistă Romînă"** sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru cu următorul sumar:

Noutăți—Atacurile împotriva magistraturei—„Regimul Regelui Carol".

Politică—N. Durnowo, Greșelile politicei rusești în Basarabia. N. Ștefănescu-Iacint, România și tendințele naționale bulgare.

Culturale—O. Tafrali, Campania în favoarea clasicismului în Franța.

Cronica teatrală—Lazăr Cosma, Deschiderea stagiunei Teatrului National: „Săptămîna Caragiale".

Literatură—N. Davidescu, Poză (versuri, cu un desen de Adrian Maniu)—A. Maniu, Tată—Un copil—In noapte—Peisagiu cu corbi—Blestemații.—D. Iacobescu, Strigoiul (versuri)—Anton Cehov, Pe întuneric (trad. Lt. Cezar Sfat).

Insemnări—Reînvierea liberalismului—Literatura și Societatea—Creațiunea artistică—Leonid Andreev.

Revista revistelor—Le Mouvement Economique—Renașterea — Ilustrația Romînă—Revue Bleue—Revue Contemporaine.

ULTIME INFORMAȚIUNI

Inundațiile.—*Cu privire la inundații, au sosit azi la Prefectura de județ, știrile următoare din Ungheni.*

Azi apele Prutului sunt în scădere cu 3 cm.,—însă Jijia crește și continuă a revărsa.

Din cauza inundației, circulația pe șoseaua Bosia-Mînzești este întreruptă cu desăvîrșire. Din cauza repezelei cu care vin apele, s'a prăbușit umplutura cu pămînt din capul podului de pe Jijia, în toată partea despre Bosia.

Știrile sosite în ultimul moment, arată că ploile au încetat, apele scad, însă circulația este întreruptă, pe întinderi foarte mari.

Intrunirea meseriașilor.—Eri după amează a avut loc în localul societății „Frăția" obișnuita întrunire săptămînală a cercului „Uniunea meseriașilor ieșeni".

Prezidează d-nul Ilie Rosin, care arată efectele serioase ce a avut mișcarea cercului. Combate procedeele socialiștilor, arătînd că încep mișcarea prea tîrziu, și nu vor fi în srare să aducă nici un folos cauzei meseriașilor pentru că dînșii propagă lupta între lucrător și maestru și deci diminuează forțele de luptă în contra legei meseriilor care nu va fi doborîtă de cît prin unirea tuturor meseriașilor.

D. I. Constantinescu se rîdică cu vehemență în potriva parazitismului funcționarilor Casei Centrale, acuză de politicianizm pe autorii legei meseriilor—asigură de sinceritatea conducătorilor cercului, îndemnînd pe meseriași să pedepsească fără milă, pe cei ce s'ar abate de la calea dreaptă pentru dezrobirea lor.

D. P. Smok găsește că cercul este astăzi atît de întărit în cît nu se teme de nici un atac, Casa Centrală prin inspectorii săi au încercat să-l nimicească însă n'au izbutit, socialiștii—cari sunt plătiți de guvern—caută să-i dea lovituri, însă nu vor izbuti. Membrii cercului nu sunt uniți prin interese politice, ci prin dragostea de meser e și prin aceia că au înțăles că sunt amenințați cu toții de același pericol.

D. N. V. Vasilescu arată pericolul oratorilor cărturari cari prin vorbă meșteșugită, știu să se folosească de meseriași în interesele lor personale—critică legea meseriilor în privința pensiunilor.

D. Burăh Goldman enumeră mai multe cazuri în care ajutorul dat de Corporații este din cale afară de ridicol—un meseriaș cu familie bolnav grav a primit pentru 15 zile 8 lei 75 bani.

D. Vasile Arsenie se arata mulțumit că și socialiștii au început mișcarea, cerîndu-le să fie sinceri și să lupte alături cu toți meseriașii. Critică legea din punctul de vedere a ajutoarelor, zeflemisînd ca'culele făcute de d. Sanielevici, după care se ia meseriașului foarte mult și nu se dă ca asigurare nimica.

D. Mărgărint V. zice că e vrîstă de 70 ani și comparînd vremile din trecut cu cele de azi găsește că înainte meseriașul era mai liber și avea mai multă considerație ca astăzi.

D. Strul Polak, arată că a fost dus la parchet din cauză că a căutat să-și valorifice un drept la corporație. Face apel la meseriașii tineri să se înscrie în cerc.

Intrunirea se termină la ora 7 seara.

Astă-zi dimineață, a încetat din viață, la locuința sa, din strada Lascar Catargi, d-na Ecaterina Luca mare proprietară.

D. D. Voinea învățător la școala Slobozia—Ciurea, a fost mutat la școala din Bărnova.

In locul d-sale a fost numit d. Mihai Zosin.

Camera de meserii a numit pe d. Erühling, ca medic de corporație, în special însărcinat cu căutarea bolnavilor de la diferite fabrici.

Consiliul Comunal se 'ntrunește azi, la orele 5 p. m. Probabil că la această ședință, se va discuta chestia scumpirei pînei.

In zilele de 4, 5 și 6 Octombrie, s'a hotărît de către comitetul provizoriu al federațiunei, a se ține congresul lucrăterilor chelneri și asimilaților lor în sala „Amiciția".

Societățile similare din provincie vor putea trimite reprezentanții lor. Ori și ce localitate din țară, care are 10 lucrători, poate să trimită un delegat.

Iată programul congresului:

In zilele de Mercuri și Joi (3 și 4 Octombrie), se va face primirea delegaților din provincie de către o comisiune din Capitală.

Delegații vor purta ca semn distinctiv o cocardă roșie la butonieră.

Joi la orele 9 dim. deschiderea congresului și prezentarea delegaților din provincie, alegerea biuroului, validarea mandatelor, citirea proectului de statut, votarea statutului pe articole, organizarea filialelor, biroul de plasare, înființarea ziarului de breaslă și alegerea comitetului federației.

In seara de 6 Octombrie se va da o serată organizată în onoarea congresiștilor.

Rezultatul concursului de burse, pentru școala normală de învățătoare, nu se va da înainte de una Octombre.

D. Iordănescu, șeful gărei din localitate, a predat azi serviciul, pentru a iutra in nou funcțiune de subinspector, în care a fost numit zilele aceste.

In ultimele opt zile, s'au constatat în localitate 4 cazuri noi de scarlatină, 6 de anghină difterică și 6 de febră tifoidă.

Azi s'au deschis cursurile conservatorului de muzică și declamațiune.

Solemnitatea a fost precedată de un serviciu religios.

Comisiunea de oiar al comunei, se va întruni, mîne pentru a stabili prețul carnei.

Eri, Duminică 16 Septembrie, lucrătorii-tipografi, membri ai societății *Unirea*, s'au întrunit în adunare generală anuală, în localul societății din str. Gh. Mîrzescu. După ce s'a dat cetire dărei de seamă despre mersul moral și material a societății pe anul societar expirat, dîndu-se descărcare vechiului comitet, s'a procedat apoi la alegerea noului comitet de administrație, pe timp de 2 ani. Au fost aleși d-nii: Ioan Alexandrescu, președinte; I. Breabăn, vice-președinte; C. Voinescu, casier; A. Constantinescu, secretar; N. Burdujan, B. Brociner, A. Petrovici, Gh. Constantinov și C. Grădinaru, membri. In comisiunea de verificare au fost aleși d-nii: Gh. Teodor, Gh. Cănilă și Gh. Mihailescu.

Biroul alegerei fiind compus din d-nii: Gr. Cociu, președinte; iar d. A. Petrovici, secretar.

Judiciara. — Judecătorul de instrucție, a pus în libertate pe Dimitriu, fostul administrator al moșiei Băcești, în urma unui act, prin care socrul lui Dimitriu, declară că va răspunde de eventualele daune aduse de Dimitriu Casei sf. Spiridon.

— Curtea de Apel s. I-a judecă procesul complicilor lui Van Saane, în afacerea furtului de timbre.

Desbaterile vor cnntinua și mîne.

In ultimul momeut, telegrame pariiculare anunță, că nota italiană a apărut în fața Dardanelelor și a început bombardarea fortăreților.

Reproducem svonul, sub toată rezerva ce comportă.

Frumoasa Rizetă, Cîntecul lui Fortunio, Studentul cerșetor, Zâna Păpușilor (mare și superb balet), *Dama în Roșu, Fifi în Taximetru, Isbînda Dragostei, Gospodărie poloneeă, Dușmanul Femeilor, Piatra Neamț—Piatra Oit, Păpușica, Eva, Sînge Vienez, Vice-Amiral, Eva modernă* sunt operete noui ce vor fi reprezentate la Iași, cu începere de Joi 10 Septembrie a. c. la Teatrul Național de **operetă Grigoriu,** așteptată cu o vie nerăbdare de ieșani.

Vor fi mulți cari nu vor găsi bilete de intrare la agenția teatrală *„Thalia"* a d-lui Th. P. Maximovici, dacă nu se vor îngriji din vreme, știut fiind dragostea de care se bucură această operetă la Iași, unde reprezentațiile ei sunt așteptate ca un adevărat eveniment artistic. D. Grigoriu, un fiu vrednic al Iașului—căci d. Grigori ie ieșan — a reușit să facă din trupa sa o trupă de primul ordin, angajînd noui elemente cari vor fi o adevărată surpriză pentru ieșani.

Otrăvitorul oriental, dectorul Gar el Hama revine iarăși pe pînza cinematografului.

In noul program de astă seară L u n i al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, figurează a doua serie din păsurile misteriosului otrăvitor. Se atrage atenția că e unul din cele mai reușite filme daneze, o dramă senzațională de un interes captivant. Misticul medic apare în cele mai enigmatice situațiuni, desfășurarea întreagă strălucește prin o deosebită punere în scenă, ilustrate printr'o neîntrecută interpretare a întregei companie dramatice a teatrului regal din Kopenhaga.

Noul program splendid alcătuit cuprinde apoi:

Fata morgană (Amăgire), mare roman modern. (2 părți). Film parizian de mare artă.

Tîndală se sinucide, scene foarte humoristice.

Plymouth și împrejurimele sale, scene și vederi interesante.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Mercuri 19 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfîrămate" dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No 23—25.

Pentru informațiuni a se adresa la d.

I. Goldenberg

Str. I. C. Brăteanu 151

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 17 Septembrie

MANEVRELE

București.—Manevrele regale, după ultimele dispoziționi, vor avea loc între București—Ploești—Văleni de Munte.

O știre alarmantă

Galați.—D. Batistatos, consulul Greciei din localitate, a primit un ordin din partea guvernului seu, după care toate vasele grecești, aflate pe Dunărea, fie încărcate sau nu, au a se întoarce imediat în patrie, prin Bosfor.

Știrea a produs o vie sensație, și se pune în legătură cu incidentele din Samos.

Moartea d-lui Nae Maltezeanu

Calarași.—Fruntașul liberal, Nae Maltezeanu, victima unui accident, a încetat astă-noapte din viață.

Inmormîntarea va avea loc mîne.

România și conflictele din Balcani

Viena. — Ziarul „Grossversterresch" ocupîndu-sede rolul României, protestează în potriva celor spuse de ziarul „Reichpost", și zice că România nu este jandarmul nimăruia și nu se va interveni de cît după cum o vor povățui interesele proprii.

Ofițeri germani la Sinaia

Sinaia. — Nouă ofițeri Ulani Germani, au sosit azi la Sinaia, pentru a felicita pe Suveran, care de 50 ani face parte din acest regiment.

Ofițerii sunt găzduiți la Palat.

CIUMA

Londra.—Un caz de ciumă a fost constatat pe bordul vasului englez Belle-isle, care a sosit din Hamburg.

Un băst de pe bord a murit chiar înainte ca vasul să fi pornit din Hamburg.

Altul s'a îmbolnăvit la Kuxtaven, se crede tot de ciumă.

Reforma în Turcia

Constantinopol.—Ambasadorul Rusiei și însărcinatul de afaceri al Angliei au avut azi după amează o lungă convorbire cu ministrul de externe al Turciei.

Se comentează mult acest fapt.

TURCII LA SAMOS

Constantinopol.—O știre primită, din Kreta, spune că 600 soldați turci au izbutit să debarce la Samos, alți 600 soldați urmează.

Doliul din Spania

Madrid.—La ceremonia botezului fetiței Infantei Maria Tereza, regele a spus d-lui Canalejas: „Tristă e soarta botezurilor în familia noastră. Eu am fost botezat fiind orfan, botezul infantelui Alfons, fiul sorei mele, Mercedes, s'a făcut cu puține zile după moartea mamei sale. Botezul de azi se face în mijlocul marelor întristări, ce parcă năvălesc asupra noastră.

Mobilizări în Turcia

Constantinopol.—Mobilizarea diviziei din Mihorsițași Ueskub pentru exerciții, va ține șese săptămîni.

Explozie

Salonic.—Un necunoscut a provocat explozia unei bombe, pe Strada Sabrii Pașa, chiar lîngă localul a societății de gaz.

Pagubile sunt mici. Un trecător a fost rînit.

Scumpirea traiului

Berlin.—S'au ținut aci 5 meetinguri socialiste, contra scumpirei traiului. S'au adoptat rezoluțiuni identice, protestîndu-se contra neconvocărei Reichstagului și contra inactivității guvernului, care nu ia nici o masură, spre a pune capăt scumpetei traiului.

Greva din Spania

Madrid.—Uniunea națională a împiegaților căilor ferate, a proclamat greva, cu 2685 voturi, contra 84.

Explozia din Shangai

Shangai.—Depozitul de earbă de pușcă din Fansseny. provincia Hupeh, a făcut explozie, distrugînd magazia și casele din vecinătate, și ucigînd peste 100 persoane. Toate podurile peste fluviul Hankiang s'au surpat.

Convorbire cu Agata Bîrsescu

Viena.—Un redactor al ziarului „Neues Wiener Journal", a avut o convorbire cu d-na Agata Bîrsescu.

Marea tragediană și-a exprimat regretul, că a întrerupt un timp a juca pe scena teatrului Vienez.

Conflictul din Viena

Viena.—In unele cercuri, se afirmă că un viu conflict s'a născut între principele moștenitor Frantz Ferdinand și contele Berthold.

Principele moștenitor ar fi vrut ca Austria să intervie în mod energic în favoarea albanezilor creștini, la care însă s'a opus contele Berthold.

Se adaugă că în urma acestui conflict demisia contelui Berthold este iminentă.

De vînzare și de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafață de 2600 m. p. anume:

Corpul principal cu 7 camere spațioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, șură zemnic, pivniță, grădină spațioasă de flori și fructe.

Instalațiune electrică și apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I, Cocea str. Bucșinescu 15 Iași.

Direcțiunea.

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 1, la D. Patersil.

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.

Str. Lăpușneanu 11 bis.

Se caută *pentru biuroul Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnișoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoștințe de comptabilitate, limba germană complectă și eventual franceza.*

A se adresa direct.

Domnișoara Erna Eckstein

reîntorcîndu se din Viena anunță onorata sa clientelă și onor public, că și-a redeschis **atelierul de rochii și confecțiuni de dame** *Str. Ștefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele și modele cele mai noi.*

Angajează perfecte lucrătoare.

De vînzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iași, proprietatea erezilor def. George Maxim, avînd șase încăperi de stăpîn cu subsol, dependințe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori.

A se adresa: d-lui **D. G. Maxim,** *în București, strada 11 Februar 14 bis.*

CLINICA BOALELOR DE OCHI

Doctor C. Miclescu

Oculist operator

—Str. Ștefan cel Mare No. 6—

In ograda caselor Kahane succ.

Consultațiuni de la 3—6 p. m.

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spațioasă.*

Strada Caza-Vodă 13

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curței Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu prețuri foarte convenabile.*

DORMITOARE

SUFRAGERII

SALOANE

BIROURI

Expoziție permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu prețurile fabricei.

Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou și frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăți, cu prețurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Bețe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

Nemîngăiații Martha Luca cu fiul său au durerea a vă face cunoscut moartea iubitei lor mame și bunice

✝

Ecaterina Luca

și roagă pe toate rudele, prietenii și cunoscuții a lua parte la înmormîntarea ce va avea loc Mercuri 19 Septembrie 1912 ora 2 p. m.

Aceasta ține loc de ori-ce altă invitație.

AVIS DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR

Cele mai frumoase Noutăți ale Sezonului și toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e așa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucrușoare bune și frumoase și le vor cumpăra cu prețuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiți dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin.

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Caza-Vodă 42, (foastă Golia)

SE TAE LEMNE DE FOC

Cu MASINA

CONDIȚIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală

D. Lernovici, str. Zagravilor 41

Liceul particular

„Profesorii Asociați"

Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de clasa intîia

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patriciu—Iași**

Profesor

La Farmacia D. Harzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

„HÉLÈNE"

Magazin de Mode și Furnituri

Iași str. Lăpușneanu 30

Anunță că, revenită din străinătate a adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, și Viena,** *o variată colecțiune* **de pălării** *modele ultimele creațiuni, cum și* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne.*

Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc.*

Prețuri extrem **de convenabile.**

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iași—Fondat 1878—Iași

Piane și Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

și orice altă fabricațiune.

se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o carță poștală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ȘI MODERNE

Scoala profesională de fete

„STEAUA"

Str. Elena Doamna No. 23

Din cauza marelui număr de eleve care au cerut inscrierea în această școală, s'a mai înființat cl. I divizionară, unde mai sînt vacante 8 locuri.—Aducem aceasta la cunoștința părinților ca să se grăbească cu inscrierea care s'a prelungit pînă la 20 Septembrie a. c.

Se primesc în Atelier și audiente pentru practica Croitoriei.

Direcțiunea

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI

Intregi de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Cardialgiile, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* care s'au resistat celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 6 hapuri a doua ți: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe ți.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de GLEN & Cie, de Paris, *cari se potu găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,995,501** 72 | 100 **rentă**

Canțiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,980,253 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta strada de Sus)

Lămpi de benzină
SITE ȘI STICLE
LA MAGASINUL DE STECLARIE „LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

OPINIA

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . 20 lei
6 luni . . . 10 „

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 16 — Miercuri 19 Septembrie 1912

POLITICIANISMUL ȘI ȘCOALA

Am avut de mai multe ori ocaziunea să constatăm că noi cei din partea de dincoace de Milcov perdem mereu, pe cînd frații noștri de dincolo cîștigă mereu. Noi perdem sub toate raporturile. Perdem din punct de vedere politic, am perdut din punct de vedere economic, iar acum în urmă constatăm perderi simțitoare și sub raportul cultural. Rămăsese din vremuri orașului nostru și altor cîteva din Moldova, renumele de centre culturale. Se recunoștea chiar că cei eșiți de pe băncile școalelor din Iași, posedau cunoștințe mai întinse, mai solide chiar de cît cei eșiți de pe băncile școalelor din Capitală.

In timpurile în cari trăim și această aureolă e pe cale de a dispărea. Noi cei de pe aici rămînem frații cei mici, frați pentru cari părinții nu găsesc cu cale a face atîtea sacrificii, cîte au făcut pentru cei mari.

Și, de sigur, e intristător lucru ca noi, care am pus toată inima, tot avîntul ca să fim tot una, să fim absolut egali, să constatăm la pragul veacului în care ne aflăm, că deși ascultăm de aceleași legi, de și nu se face deosebire între noi cu privire la acestea, totuși deosebire este.

Ne întîlnim adeseori mai mulți, constatăm această stare de fapt și ne întrebăm care să fie cauza?

Mare parte dintre noi recunoaștem că vina pentru o așa stare de lucruri contra căreia ne plîngem este a noastră.

Și noi purtăm o atare învinuire pentru că prea suntem înfeodați la ceia ce în deobște numim politică.

In adevăr la cea mai mică chestiune, care ar trebui să ne strîngă la un loc, mai căutăm imediat laturea politică. Și cel puțin dacă politica aceasta ar avea în ea ceva înălțător, dacă ar fi condusă de unele vederi mai largi, tot ar merge, dar așa, să zici politică la ceia ce un altul nu i-ar putea zice de cît răutate, se înțelege că lucrul se schimbă. Și de așa ceva sufere astăzi mai mult de cît ori cine, corpul didactic.

Acum, cu ocaziunea congresului institutorilor din București, se arată o sumă de revendicări de ordin general și unele de ordin special acelui corp, revendicări pe cari toți cei ce au prezidat congresul ca și toți cei ce au vorbit le au găsit întemeiate.

Și ceia ce s'a cerut acum acolo, nu e ceva nou. Dacă ne întrebăm însă de ce nu s'a putut realiza măcar cele mai însemnate din acele cerințe până astăzi, trebue să recunoaștem că meritul pentru această nereușită este a se atribui în mare parte politicei.

In adevăr, de cîte ori s'a încercat a se face o unire a corpului didactic pentru chestiuni cari n'au nici o legătură cu politica, chestiuni cari priveau interesele generale ale corpului, mișcarea a fost acaparată de unii politiciani, cari au exploatat'o în interesul lor.

De sigur ne-ar părea bine, cînd mișcarea începută acum am putea rămîne în afară de orice preocupări politice, restrînsă în cercul curat al interesului de corp. Căci, de sigur nu poate fi recomandabil ca să avem necontenit pe buze vorbele, că nu facem nimic, nu ne mișcăm decît pentru acele interese generale ale corpului, iar în fapt să procedăm cu totul din contra.

Cînd zic acestea, mă gîndesc la starea în care ne aflăm astăzi, cînd vedem practicîndu-se un politicianism strîmt, egoist în corpul de care vorbesc.

Cunoaștem cu toții persoane bine situate sub toate raporturile, cari judecau foarte drept și bine asupra tuturor chestiunilor înainte de a avea posibilitatea a înfăptui ceva, persoane despre cari nimeni nu credeau că în anumite împrejurări, se vor lăsa a fi tîrîți de acel spirit sectar al politicianului.

Și cu toate acestea am ramas amăgiți.

Căci ce să zici despre cineva, care pune ca primă întrebare celui ce se adresează la el: dar cu cine ești? Takist, liberal ori conservator. Și după nuanța din care faci parte. Și se ieа în considerație cele ce voești a spune.

Înțeleg, de exemplu, ca profesorul să facă parte dintr'un anumit partid politic. El este însă om de idei și de sigur dacă a îmbrățișat pe unul sau altul din partidele politice, aceasta este a se atribui în primul loc faptului, că principiile acelui partid se apropie mai mult de ideile lui.

Dar a reduce totul mai mult la oameni decît la idei, mi se pare că aceasta esă oare cum, din cercul preocupărilor la cari ar trebui să se dedea profesorul.

Mi se pare nepotrivit ca atunci cînd se recunosc meritele unuia, care face parte din corp, căruia nimic nu i se poate reproșa și sub nici un raport, să răspunzi că persoana aceia nu va fi luată în samă de cît dacă face act de supunere la partidul din care face parte, iar dacă nu face aceasta și rămîne acolo unde se găsește, atunci considerațiunea de care se va bucura, va fi numai aceia de care se bucură partidul lui, luat în totalitatea sa, și nici de cum aceia a personalității lui.

Ar fi timpul, cred eu, ca aceste două noțiuni să stea separate, dîndu se fiecăruia atențiunea ce merită.

Revenind la congresul Institutorilor, ce se ține acum în București, constatăm că acolo s'au spus lucruri interesante, bune și frumoase. S'a făcut descrierea stării de astăzi și s'au exprimat speranțe pentru viitor.

Toate însă au culminat în aceia ca institutorii să se unească între dînșii, să formeze o mare asociație a tuturor Institutorilor din România, cu scopul de a lupta pentru interesele corporației, interese pe cari dînșii înțeleg a le confunda cu acele ale țărei și ale neamului.

Dl. Rădulescu—Motru a concretizat aceste doleanțe și aspirațiuni ale corpului în *autonomia școlară*. Cînd aceasta se va fi dobîndit, zice d-sa, totul se va traduce în bine și folositor pentru toți. Și mai ales pentru aspirațiunile noastre naționale.

Și nu e greu să judecăm cu toții că așa va fi, dacă mișcarea începută nu va fi canalizată pentru a servi interesele unei politici mărunte, meschine și pasionată.

Am ales aceste două exemple și anume situațiunea inferioară economică, care tinde a deveni tot așa și din punct de vedere intelectual a părții de țară de dincoace de fortificații, cum prea bine zicea d. profesor I. Simionescu precum și acea a corpului didactic, pentru a arata relele ce poate produce o politică rău înțeleasă, politică de mărunțusuri, care perde din vedere unitatea economică, morală și intelectuală a țării și deci a neamului.

Dar, parcă e numai atît?

V. I. Radu

Profeție îndeplinită

Ziarele conservator-democrate din Capitală au publicat zilele trecute un articol, intitulat O somațiune, **în care se releva atitudinea de anarchiști, a guvernanților noștri față de magistratura țării. După ce se dădea în vileag această atitudine fără precedent, autorul articolului încheia astfel considerațiunile sale:**

„Și să nu se încerce în sferele guvernamentale de-a se invoca scuza ticăloasă că guvernul nu poate să facă nimic cu presa sau gesturile primarului său.“

„Căci atunci n'ar mai fi la guvern numai anarchia, ci neputința grotesco, și chiar prin aceasta, periculoasă.“

Profețiile de obicei rămîn în vînt. De data aceasta însă, autorul articolului în chestiune a nimerit-o de minune, căci iată, în adevăr, ce scrie Epoca **cu data de ieri:**

„Negreșit, între noi și guvern nu există nici o solidaritate în această privință, și cei ce au scris despre d. Bagdat și atitudinea d-sale revoltătoare ne priveso pe noi și numai pe noi.

Iată dar scuza ticăloasă“, pusă în lucrare cu cea din urmă nerușinare. Epoca **declarînd, că între ea și guvern nu există nici o solidaritate. Parcă am trăi în altă țară și parcă n'am ști cine tipărește și cine întreține fițuica d-lui Pizanis!**

Dar vorba autorului Somațiunei: **scuza ticăloasă.**

SITUAȚIA

Epoca *încă n'a isprăvit să se mire de ce ziarele opoziției anunță mereu a propiata retragere a guvernului și neapărata disolvare a Parlamentului. Ziarele d-lui Pizanis afirmă că guvernul Maiorescu stă, cum nu se poate mai bine, și că parlamentul nu numai că se va întruni la 15 Noembrie, dar încă avea să se ocupe cu o serie de legi, conținute în programul financiar anonim publicat întâi de* Epoca *și reprodus apoi de întreaga presă guvernamentală.*

Așa dar, după Epoca *nimic anormal în țară. Guvernul stă bine, parlamentul așteaptă numai decretul de convocare, pentru a pune din nou în funcțiune mașina de vot.*

Dar pe cînd Epoca *se îndeletnicește cu asemenea prognasticuri optimiste asupra situației, iată că* Seara *guvernului anunță retragerea cabinetului pînă la 10 Octombrie.*

Cum s'ar fi împăcînd aceste două păreri, treaba ziarelor guvernamentale. Destul că Epoca *își face mereu curaj de curcă, și-i dă înainte cu sănătatea guvernului.*

Mobilizare generală

Evenimentele în Balcani se precipită—și știrile sosite în cursul nopței, arată că Grecia, Serbia și Bulgaria au mobilizat.

Aceste evenimente erau prevăzute. In sînul delegațiunei austro-ungare, a circulat încă de acum cîteva zile știrea despre mobilizarea Bulgariei. Contele Berchtold a respuns în mod evaziv, fără a desminți categoric faptul. Ministrul Bulgariei din Viena, a mărturisit că mobilizarea nu este esclusă.

Ordinul dat de guvernul grecesc de a se întoarce imediat în țară, toate vasele grecești, aflătoare pe Dunărea, lasă să întrevadă că din un moment în altul avem a ne aștepta la o mobilizare a armatei grecești.

Se credea un moment, că este vorba numai de o ripostă la atacul din Samos, dar pînă seara lumea s'a putut convinge, că lucrurile au luat o turnură serioasă.

Grecia, Serbia, și Bulgaria par a fi hotărîte la un pas decisiv și mobilizarea anunțată, va fi urmată, cu probabilitate de o declarare de răsboiu.

Italia de-asemenea pare hotărîtă a părăsi lupta de guerilă în a porni o acțiune energică. Se anunță chiar apariția flotei italiene în fața Dardanelelor. Ochii lumei sunt însă ațintiți asupra României. Presa streină, după cum am înregistrat eri, discută eventualitatea intervenției Romîniei.

După unele ziare străine Romînia, va executa stipulațiunile din Tripla alianță și va interveni în formarea Turciei. După alte ziare, Romînia nu va urma de cît modul ce-i vor dicta interesele sale,

Ori cum ar fi, momentul este din cele mai grave—și dintr'o clipă în alta, avem să ne așteptăm ca Romînia să fie chemată în a-și îndeplini misiunea, cu oare cari sacrificii.

In asemenea momente, țara are nevoe de un guvern mare și tare, care să respundă unei atari situațiuni—ceia ce înseamnă, că provizoratul de azi nu mai poate dăinui nici o clipă.

N.

„PRIMEJDIA“

Legiuitorul din 1909, reorganizînd legea funcționării Curții de Casație, a stabilit că fie-care din cele trei secții va avea cîte un președinte, iar primul președinte va putea. ori cînd va crede necesar, să prezideze veri cari din cele trei secții.

Epoca nu combate litera legei, dar pretinde că nu d. Bagdat are chemare să fie prim-președinte cu astfel de atribuție. *Epoca*, punem ramașag, l'ar fi preferat pe d. Toneanu de la Iași, sau pe vre-un alt „magistrat senin“, care s'a distins în alegeri.

De ce a prezidat la s, I-a și la s. III-a cînd s'au judecat procese referitoare la tramvaie? S'ar putea răspunde scurt: „fiind-că așa a avut gust“.

Dar în realitate, primul prezident avuse chemarea să prezideze cu acele ocaziuni, precum, în ambele procese, ministerul public fusese reprezentat prin procurorul general, cînd ar fi putut fi reprezintat prin unul din procurorii de secție.

Dacă au venit primul președinte și procurorul general, este că în ambele fusese vorba de lucruri foarte importante: într'unul de rolul justiție în judecarea constituționalității unei legi, în al doilea proces de demnitatea justiției.

Ar fi voit *Epoca* să fi stat acasă, cel mai înalt magistrat al țării la judecarea unor asemenea acțiuni—de și aceasta n'ar fi fost de nici un folos stăpînilor ziarului guvernamental.

La ce folosesc toate înjurăturile și toate ieremiadele ziarelor guvernamentale—nu înțelegem. „N'avem justiție, n'avem magistrați“ — exclamațiile acestea răsună zilnic în sălile pașilor pierduți ale tribunalelor. Căci cînd doi se judecă — unul trebue să piardă. Și acel unul țipă ca și „Epoca“.

Acum țipă de ce d. Bagdat este primul președinte al Casației și afirmă că faptul constitue o mare primejdie. Dar nu ne spune un lucru: ce gînd are guvernul contra unei asemenea „primejdii“? N'anunță macar, că, „la redeschiderea corpurilor legiuitoare“, fostul procuror de tribunal, eminentul acum ministru de justiție, va repara greșala legiuitorului, referitoare la dreptul primului președinte de la Casație de a putea prezida verificare din cele trei secții.

Intocmai ca și pîrlitul căruia i se respinge acțiunea: țipă „n'avem justiție“, țipă și pleacă.

Remediu n'au nici pîrlitul, nici guvernul de astăzi.

OAMENI ȘI LUCRURI

UN PAT...

Dintre rămășițele unei foaste și încăpătoare clădiri,—dintre mormanele în care se amestecă, în dezordine, cărămizi înnegrite, grinzi arse, tinechele bucățălite, moluz fărîmițăt, atîtea firme informe ale unui incendiu dezastros, — privește, de săptămîni de zile, căpătăiul unui pat de fier...

Nu are nici o culoare,—pentru că noroiul încremenit pe tablele negre nu lasă să se întrevadă nimic; nu are nici o formă, pentru că greutatea dărîmăturilor l'a strivit și l'a defigurat... Dar trecătorul nu se înșală—căci recunoaște foarte ușor cărui obiect de casă a aparținut, cu vreme 'n urmă, bucata informă a unei mobile întregi.

Da, a fost un pat de fier,—cu flori colorate pe tablele cafenii, ori negre, — un pat în care dezastrul, fără îndoială, a surprins pe cineva dormind, în acea noapte lugubră, cînd flacările au izbucnit, cînd pălălaia a încins zidirea, luminînd sinistru spațiul camerei. Poate că, în acel pat modest, dormea cineva visînd comori de fericire; poate,—dormea o tînără pereche legănată în iluzii de încîntări și delicii; poate dormea—o pereche de bătrîni, doritori de odihnă și de somn; poate, — un bolnav care se reînfiripa în oarele de liniște. Dormea suferința, ori norocul... Cine știe?

Acum însă, nimic din toate aceste nu-i ajută la ceva și trecătorul doar cu gîndul recunoaște toate aceste posibilități de altă dată. E, mai curînd, o impresiune de milă—pe care ți-o lasă vederea fragmentului imobil din mobila dispărută, —rămășiță din pat, îngropată sub mormanul enorm, strînsă între dărămături, decolorată de fum, de ploi, de noroiu, — disprețuită și nebăgată în samă de nimeni, ne-avînd parte măcar de mila unei amintiri,—în așteptare ca mîna bătătorită a salahorilor să vină să ridice netrebnica bucată de fier... Cine iea în seamă frunza răvășită ce zace în drum?

Pînă atunci plouă mereu de-asupra-i, ori s'așterne praful sur și urîcios. E cerul gol, numai cerul—sus; nimic nu împiedecă să străbată stropii ori colbul,—nimic nu înlătură bătaia vîntului, nici noroiul. Cîte vre'o bucată de streașină murdară se leagănă de-asupra,—dar fără să poată ocroti, ori adăposti frîntura de pat, batjocorită în rostul ei de odinioară: rostul de a ținea pe un așternut moale vre-un muritor fericit, vre-o pereche mulțumită; rostul de a îngădui liniște, înfiripare și mulțumire.

Iar cînd va fi s'o care de aci vre-o droagă a Primăriei, ori cotiugarul din hala vechiturilor, — nici o privire nu se va opri, înduioșată, asupra bucății inerte de fier,—fără preț și fără sens, — nici o clipă de recunoștință nu va însoți, în amintirea cuiva, amintirea că a aparținut cînd-va unui pat,—dătător de plăceri și de repaos.

Rodion

GÖTENBURG SYSTEM

I

Anul trecut în coloanele acestui ziar, am avut prilejul să descrim sub titlul: *viața și opera poporului Suedez*, într'o serie de cinci articole, activitatea desfășurată de către suedezi în toate direcțiunile vieții moderne. Cum unele chestiuni, pe care le atinsesem în treacăt, nu puteau fi redate în extensiunea trebuincioasă, fie din cauza spațiului, fie din cauza lungimii studiului, promisesem că vom reveni pe larg asupra lor.

Mă țin de făgăduială, și fiind-că unul din punctele pe care le atînsesem în treacăt atunci, fusese vorba de alcolism, despre asanarea moravurilor în această privință în numită țară, îmi iau libertatea să desfășur chipul de a vedea al clasei conducătoare din Suedia asupra modului de fabricațiune, de vindere și de consum a alcoolului.

Mi s'a părut că această chestiune, care e pendinte încă și la noi în țară, văzută pe toate fețele în altă parte, din al cărui studiu ar putea decurge cele mai vădite rezultate, poate fi o pildă destul de bună și pentru noi, fiind-că expierența făcută de suedezi în decursul cîtor-va veacuri, expierență costisitoare prin muncă și dureroasă prin lupte, poate fi de vre-un folos oare care.

S'a zis dese ori, nu fără oare care dreptate, că proporțiile alcoolismului în Suedia era oare cum o necesitate. Judecînd după producțiunea limitată a cerealelor și în special a celor ce produc berea; calculînd după lipsa totală a creșterei viței de vie și prin urmare a lipsei vinului; închipuindu-ne, apoi, frigul întins ce domnește în timpul ernei, se pare că alcooul își găsise un mediu prielnic de desfacere, și oare cum populațiunea nevoită să recurgă la întrebuințarea acestui soiu de băutură.

Avîntul pe care l-a luat chimia de mai bine de o jumătate de veac, este nu numai un lucru surprinzător, dar aproape necunoscut la vre-o altă știință. Nu e an în care chimiștii să nu descopere cu mile corpi noi. Ei prin analizele lor, au reprodus nu numai o bună parte din cei ce se găsesc în natură, dar au alcătuit cu miile alții noi, care nu se aflau pe suprafața pămîntului. Printre acești numeroși corpi găsiți de chimie sunt mulți care, priviți din punctul de vedere medical, au acțiune particulară asupra organizmului nostru, fapt ce se observă și cu mulți corpi ce se află în mod natural. Adesea ori medicii se plîng că odată cu progresele chimiei se înmulțesc și corpii dăunători sănătății. Cu toate acestea, chimiștii ar putea obiecta medicilor, că tocmai un medic, A. de Villeneuve, medic și decan al facultății de medicină din Montpellier, a descoperit corpul cel mai ucigător omenirii: alcoolul.

Se pare că medicii de atunci se entuziasmau iute de virtuțile terapeutice ale productelor chimice descoperite, fiind-că observăm că alcoolul fu imediat considerat ca un fel de *panaceu universal*, dîndu-i-se numele de: „eau de vie“ dar care de fapt scurta multe vieți. A trebuit să treacă multe veacuri, ca tot știința, să documenteze că aceia: *eau de vie* nu era de fapt, din punct de vedere higienic, de cît un fel de *apă de foc*.

Entuziasmul pentru întrebuințarea alcooului creștea pe fie care an, de la descoperirea lui, astfel că în secolul al 15 și al 16 ajunsese la apogeu. Pretutindeni mai ales în statele unde se consuma mai mult, se zicea: „alcooul împrăștie melancolia, înveselește inima și luminează spiritul. Ajută digestiuni, împrăștie slăbiciunile inimei, împiedică tremurăturile mînilor, ruptura arterelor mari, vaselor și ramolirea măduvei etc“. Adică cu alte cuvinte, are atîtea însușiri, în cît persoane atinse de vre-o afecțiune puteau fi întremate, pe cînd influența sa e tocmai contrară: că persoanele sănătoase, în cazuri de abuz, pot căpăta afecțiuni organice, ca cele enumerate mai sus.

De la acea epocă și pînă azi, părerile oamenilor de știință s'au schimbat radical în această direcțiune, căci o acțiune puternică și bine făcătoare se resimte pretutindeni, spre a contribui la cumpătarea obiceiurilor de prin toate părțile unde se consumă alcool. Dr. *Legrain* în cartea sa: *Dégénérescence sociale et alcoolisme*, spune: „La lutte, même dans les pays de gouvernaments monarchique, a aquis une intensité graduellement croissante; aujourd' hui en Engletere, en Amerique, en Suisse, en Suède, pres-

Mobile LOBEL

IAŞI — 32 Str. LAPUŞNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé şi Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane — Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE *Face şi condiţiuni de plată avantajoase.*

que partout, la question de l'alcoolisme est un objectif permanent non seulement pour les pouvoir publics, mais pour les groupes eclairés de la nation".

Lupta aceasta, pe care o anunţă Dr. Legrain, e justificată prin faptul că în unele state, că în Suedia de pildă, din pricina abuzului ce se săvîrşia cu întrebuinţarea alcooului ajunsese atît de departe, în cît mulţi prevedau un desnodămînt fatal: o stingere a populaţiunii, căci D. Legrain ne spune lămurit care sunt consecinţele acestei înveninări: „abrutisement lent, mais fatal, de l'individu; sterilisation intéllectuelle et physique de sa race avec leur consequences sociales: abaisement du niveau intéllectuel et depopulation, causes indubitables de la décheance des nations civilisés".

Dacă în Suedia, pe vremuri, se consuma cea mai mare cantitate de alcool, în proporţiune cu locuitorii ei, nu e mai puţin adevărat că tot acolo, alarmaţi de principii ca ale d-rului Legrain, prin măsuri restrictive şi umanitare, s'a dat lupta cea mai interesantă, dar şi cea mai lată, pentru a scapa naţiunea de un flagel sigur şi de a ajunge astă-zi în fruntea statelor civilizate.

Cel mai vechiu document public ce se găseşte în Suedia, referitor la întrebuinţarea alcoolului, datează de la 1469. Intrebuinţarea alcooului a devenit, de la acea epocă, progresiv pînă în timpurile domniei regelui Gustav Vasa, 1550, a acelui mare rege reformator, care prin legi restrictive căuta să înfrîneze porniriile supuşilor săi.

O luptă aprigă a fost declarată între productorii alcooului şi a intereselor lor economice, precum şi între acei ce urmăreau, prin legi organice, întronarea unor influente morale, necesare asanării obiceiurilor de căzute a populaţiunii.

Insă, în anul 1638 apare cea dintăi lege organică, prin care se stabileşte felul de vindere a alcoolului ce se va. întrebuinţa pentru necesităţile casnice, cît şi pentru cel ce va pune în consumaţiune în vederea altor trebuinţi. Cu toată restricţiunea legei, precum şi cu toate dările apasătoare puse asupra producţiunii alcoolului, totuşi fabricaţiunea şi consumul devenea din zi în zi mai mare, astfel că în anul 1741 se găseau numai în Stockholm 800 de cîrciumi, sau o cîrciumă la 67 locuitori, pe cînd astă-zi, după o asanare aproape radicală a relelor obiceiuri, de abia se găsesc 30 de cîrciumi în tot oraşul, sau o cîrciumă la 10 mii 800 de locuitori.

Interesele economice ale agricultorilor pe de o parte, devenise astfel de strîns legate de producţiunea fabricelor de spirt şi a existenţei industriale a acestora, pe de altă parte, în cît lupta ce se ducea contra cantităţii enorme de producţiune a spirtului, şi deci a lăţimii alcoolismului în Suedia, alcoolism care făcea ravagii în sînul populaţiunii, părea pentru moment zadarnică.

In anul 1772, regele Gustav al III-lea decretă o nouă lege prin care se orînduia felul de întrebuinţare şi de consum al alcoolului, oprind cu stricteţă vînzarea lui populaţiunii rurale, însă şi această lege avu soarta celor precedente; iar în 1775, cu doi ani mai tîrziu, sub acelaş rege, găsim primul început de monopolizare a alcoolului, sub auspiciile statului, dar şi această măsură deveni iluzorie prin lăţirea din ce în ce mai mult a alcoolismului şi a demoralizării populaţiunii. Descrisa stare determină cercurile diriguitoare de pe acele vremi să ia măsuri drastice în contra unui asemenea flagel, şi, printr'o dispoziţiune, datată din 20 Decembrie 1787, se hotărea anumite centre cari vor produce şi vinde alcool. Printr'o altă dispoziţiune, datată din 19 Mai 1824, se instituia întru cîtva monopolul alcoolului, înfiinţîndu-se aşa numitele *contracte de fabricaţiune*. Aceste *contracte de fabricaţiune* fură în curînd violate de către diferite persoane, mai mult sau mai puţin interesate, care n'aveau autorizaţiunea de a fabrica sau de a vinde alcool, dînd naştere la spionaje, urmăriri şi procese de tot felul, îngreunînd şi mai mult sarcina celor ce năzuesc o asanare în întrebuinţarea alcoolului.

In perioada de la 1801 şi pînă la 1855, prin noi legi şi dispoziţiuni, şi în special prin rîdicarea dărilor asupra fabricaţiunei şi consumului, se hotăreau din nou localităţile de producţiune, precum şi cantitatea ce se va produce, sub supravegherea autorităţilor, atît pentru centrele orăşeneşti cît şi pentru cele de la ţară. — Cu toate că legile făurite şi dispoziţiunile luate, într'un interval de peste o jumătate de veac, de la 1801 — 1855, mărgineau producţiunea alcoolului şi determinau localităţile fabricaţiunii, totuşi producţiunea acestei substanţe creştea necontenit, încurajată şi sprijinită fiind de descoperirile cele mai recente în privinţa modului tecnic de fabricaţiune. Proporţia luată n'a descurajat de loc pe înfrînătorii alcoolismului, căci măsuri nouă şi dispoziţiuni restrictive s'au decretat, mai drastice de cît cele din anii 1813, 1837 şi 1841, sub domnia regilor Carol al XIII-lea şi Carol XIV-lea.

In anul 1855, în urma iniţiativei regelui Oscar I şi al înţelepciunei şi patriotismului Riksdag-ului, în seziunile din 1853 şi 1854, analiză legile din trecut, comparîndu-le între ele, precum şi cu experienţa făcută pînă în acea vreme, şi hotărî reforma legei privitoare la alcoolism din 1855.

S'ar putea zice că reforma din 1855 a fost una din cele mai însufleţite, dînd naştere la agitaţiuni şi polemici, cari au atins culmea din punctul de vedere social şi stiinţific, iar în fruntea acestemişcări de salvare a populaţiunii găsim pe pastorul Dr. *Wisselgren*, pe renumitul chimist *I. Berzelius*, pe distinsul medic *Magnus Huss*, precum şi alte capacităţi cu reputaţie şi influenţă în Suedia, alcătuind astfel o adevărată mişcare naţională de cumpătare. Sute de petiţiuni, acoperite de semnături numeroase, erau trimese regelui şi parlamentelor pentru a se lua măsuri severe contra propagaţiunii alcoolismului.

Legea din 1855, între alte dispoziţiuni numeroase, cuprindea şi pe cele următoare:

1) Fabricaţiunea alcoolului era hotărîtă pe anumite cantitate fiecărei fabrici, iar calitatea ei se controla de către agentul ministerului de Finanţe. 2) Concesionarului pentru vînzare i se cerea prin dovezi, să aibă o purtare bună, să ştie să scrie, să citească, şi calculeze, iar cantitatea alcoolului de vindere era limitată şi se făcea numai în zilele de lucru. 3) Le era interzis, concesionarilor, sub pedeapsa legei, de a vinde alcool persoanelor în stare de ebrietate, sau celor fără vrîsta de 15 ani. 4) Concesionarii erau ţinuţi tot odată ca în localurile lor să aibă şi mîncării bune şi eftene, pentru înlesnirea consumatorilor.

Modul de vînzare a alcoolului, în reforma de la 1855, este însuşi simburile numitei reforme, fiind-că ea se mărgineşte mai mult la părţile restrictive ale desfacerei acestui produs.

Ioan Bocovineanu

Litere-Ştiinţe-Arte

Cuvinte adevărate. — Naţionalişti ca ai noştri se găsesc şi aiurea. Mai ales printre italieni se întîlnesc cu miile —glasurile lor s'au auzit mai tare de cînd cu războiul. Ce sînt aceşti naţionalişti ne spune J. Mesnil într'o scrisoare publicată în *Mercure de France* ca răspuns la interpretarea ce au dat naţionaliştii cîtorva cuvinte simţite pe care le-a scris împotriva rătacirilor şi donquijotismului lor.

Reproducem rîndurile de mai jos—din acea scrisoare—în originalul francez, pentru mai multă convingere:

„Les nationalistes ne sont en réalité que des exploiteurs du peuple italien et leur rhétorique patriotique cache imparfaitement à eux-mêmes et aux autres les mobiles intéressés auxquels consciemment ou inconsciemment ils obéissent. Ils se vantent maintenant d'être suivis par tout le peuple, et au début de la guerre il y eut effectivement toutes les apparences d'un enthousiasme populaire, tant les nationalistes avaient fait habilement reluire à l'esprit du peuple, surtout du peuple du Midi, peu instruit et aspirant de toutes ses forces à sortir de la misère dans laquelle il vit, le mirage d'une colonie Eldorado où il y aurait place pour tous ceux qui meurent de faim dans leur pays et doivent aller chercher fortune au loin. Par quels moyens cet enthousiasme a été obtenu, c'est ce qu'a montré à Florence même un historien de talent, M. Gaetano Salvemini. Il révèle impitoyablement l'ignorance des „nationalistes", leurs mensonges les faux auxquels ils ont en recours".

*

Credem că programul spectacolelor teatrului naţional iaşan ar putea să fie adus la cunoştinţa publicului, întru cît şi la Craiova programul stagiunei a fost publicat.

In aşteptarea stagiunii, iaşanii se prepară cu entuziasm pentru reprezentaţiile operetei d-lui C. Grigoriu.

*

Leonid Andriew a terminat o nouă piesă de teatru „Iekaterina Iwanowna". Se va juca la Moscova.

*

La New-York se va reprezenta în Octombrie o piesă a dramaturgului franco-american Jacques Futrelle, care a murît în catastrofa „Titanicului".

Femeea scriitorului, care se afla lîngă dînsul, a primit de la el manuscrisul cînd s'a simţit că nu e speranţă de scăpare pentru barbaţi.

E o comedie satirică scrisă pe seama americanilor.

*

A apărut No. 29 din cunoscuta biblioteca „Lumina" cuprinzînd „Crinul" de d. E. Lovinescu.

Un volum de 110 pagini 30 bani.

*

S'a instituit un comitet care să se ocupe cu înălţarea unui monument lui Rossini, autorul „Bărbierului din Sevilla", Guillaume Tell etc.

Comitetul acesta a fost pus sub prezidenţia de onoare a prezidentului Republicei franceze, a lui Victor Emanuel III, regele Italiei, a miniştrilor de instrucţie publică şi arte frumoase din Franţa, şi a ambasadorului Italiei la Paris.

Execuţia monumentului a fost încredinţată statuarului Georges Barreau şi va fi aşezat în grădina casei în care a locuit marele muzicant la Paris.

*

In interesanta convorbire pe care a avut-o un redactor de la „Neues Wiener Journal" cu compatrioata noastră Agatha Bîrsescu, marea artistă s'a explicat între altele şi cu privire la imputările ce-i se fac pentru faptul că a jucat acum cîţiva ani, la un teatru evreesc din New-York cu o trupă izraelită.

D-na Bărsescu arată că în Statele Unite teatrul evreesc e la un nivel modern, ca şi toate teatrele, repertoriul e ales, iar artiştii sunt foarte bine remuneraţi.

Singura vină ce se poate găsi publicului teatrelor de acest gen este că e prea entuziast.

Cu ocazia primei reprezentaţii s'au ţinut discursuri în onoarea artistei şi aşa mai departe.

*

STRUNA ZILEI

DOI ADVERSARI

Primarul Iaşilor autoriză a anunţa că a luat toate măsurile pentru eftenirea lemnelor.

Dimineaţa

E-un adevăr? E o reclamă?
Ilustrule primar, nu ştiu..
Cu lemnele, de bună seamă,
Il persecuţi pe Stamatiu...

INFORMAŢIUNI

In ultimele zile s'au făcut noui demersuri pentru a încerca marea cu degetul: concentrarea.

Astă zi, iarăşi, nu se mai vorbeşte despre concentrare.

— Un om politic conservator a descris situaţia unui redactor al Universului. *Ziarul nu spune numele interlocutorului, dar este uşor de ghicit: ie d. Marghiloman.*

— Toată lumea vrea concentrarea, — de aceea ea nu *se va face — a declarat fostul ministru, care nu fără de durere în suflet, a admis, de această dată posibilitatea unui guvern presidat de d. Tache Ionescu.*

Domnul I. I. Brătianu va fi primit mîine, Mercuri, în audienţă de M. S Regele.

Manevrele. — La statul major general al armatei, se continuă cu febrilitate pregătirile ultime referitoare la manevrele regale cari vor începe în curînd.

Am anunţat la timp că regiunea luptelor va avea ca centru oraşul Ploeşti.

Operaţiunile celor două partide vor începe în seara de 21 Septembrie.

Tema luptelor e următoarea:

Corpul II de armată va pleca din spre Bucureşti ca să atace coloanele duşmanului, care se îndreaptă spre Capitală.

Partidul albastru comandat de d. general Crăiniceanu, va avea să atace trupele din divizia II de rezervă a corpului II, cu divizia II de rezervă a corpului I, care vor forma partidul roşu, comandat d. general Iarca.

*

D. general Iarca comandantul liniei întărite Focşani-Nămoloasa-Galaţi însărcinat cu comanda partidului Roşu în manevrele regale, s'a prezintat astăzi d lui general Averescu, şeful marelui stat major.

*

Tot astăzi s'au prezintat d-lui general Averescu o mare parte din ofiţerii streini ataşaţi.

Printre dînşii notez pe ataşatul englez maiorul Thomson, care a venit împreună cu ministrul plenipotenţiar al Angliei şi ataşatul bulgar, d. A Chisoff.

In seara zilei de 21 Septembrie vor începe operaţiunile marilor manevre.

In acea seară, toate trupele vor fi gata să intre în companie.

Cartierul general al manevrelor să fie stabilit lîngă Periş.

Cartierul partidului albastru, rămîne în Bucureşti, iar al trupelor partidul advers, în oraşul Ploeşti.

Regiunea luptelor decisive, rămîne prin urmare pe distanţa Bucureşti-Ploeşti, şi nu vor trece de Capitala judeţului Prahova de cît cu cel mult 10 klm.

Incendiul expoziţiei viticole. —Aseară pe la orele 6, un incendiu a distrus pavilioanele din piaţa Coroiu, unde se afla instalată expoziţia viticolă.

In momentul cînd un om de serviciu, proceda la punerea în mişcare a luminei electrice, din cauza unui scurt circuit, un bec se aprinse şi într'o clipă flăcările cuprinsesă toate pavilioanele.

Pavilionul fiind exclusiv din lemn şi încă uscat cu desăvîrşire, devenise curînd prada incendiului.

Trecătorii fură cei dintăi, cari săriseră în ajutor, cu speranţa, că se va putea salva cîte ceva. Dar ca de multe ori s'a constatat în localitate, nu se găsea apă la îndămînă, ceea ce îngreuia şi mai mult salvarea.

Pînă să ajungă pompierii, totul era cuprins de flacări.

Nu s'au putut scăpa de cît puţin, tot restul a fost consumat de flăcări.

A scăpat neatins, numai pavilionul în care se găseau maşinele agricole, situat la o oare care depărtare.

De şi nu bătea vînt, totuşi era teamă ca nu cum-va scînteile să nu transmită focul, ceia ce a făcut că pompierii să ieie cuvenitele măsuri, pentru apărarea caselor din vecinătate.

*

Pagubile sunt de tot mari, căci au fost distruse nu numai expoziţia din pavilionul viticol, dar şi cele ale industriei casnice, unde se găseau în adevăr lucruri de valoare.

In special au suferit mari pagube d-na Mironeanu-Vitlinescu, care a expus multe lucruri, produsele şcoalei de sericicultură şi călugăriţele din Agapia şi Varatec.

Au suferit mari pagube şi toţi ceilalţi, exposanţi, nemic nefiind asigurat.

Se evaluează pagubile la peste 100 mii lei.

La ora 7 totul s'a terminat şi nici urmă nu se mai zărea din expoziţie.

Duminică 16 Septembrie, membrii societăţei Regina Elisabeta din Iaşi, s'au întrunit în adunare generală anuală în localul societăţei din str. C. Roseti. După ce s'a dat cetire dărei de seamă despre mersul moral şi material a societăţei pe anul societar expirat, dînduse descărcare vechiului comitet, s'a procedat apoi la alegerea noului comitet de administraţie, pe timp de 1 an. Au fost aleşi d-nii: C. Teslariu, preşedinte; N. Cucu şi C. Munteanu, vice-preşedinţi; G. Dimitriu, secretar; P. Florea şl Scutariu, controlori; D. Uatu, casier; ca membrii în comitet au fost aleşi d-nii: M. Cucu, Th. Albini, C. Butnariu, V. Gheorghiu şi D. Pavel.

In comisiunea de control, au fost aleşi d-nii Gh. Caralau, C. Popa şi D. Ionescu.

† Dr. Augustin Bunea. „Incercarea de istoria Romînilor pînă la 1382". Buc. 1912. In această lucrare, pe care Academia Romînă a tipărit'o după manuscriptele răpozatului ei membru dr. Bunea din Blaj, se schiţază ,începuturile istoriei Romînilor, începînd cu secl. al II-a înainte de Hristos, cînd Romanii au cuprins Ilnicul, apoi Tracia, Grecia, Dobrogia, şi la urmă de tot Dacia. Dr. Bunea vede patria Romînismului în regiunea sudică, de unde s'au mutat apoi Romînii în secl. al X, după ce Ungurii au fost sparţi de Pecinegi şi Bulgari şi s'a stabilit acea zonă neutrică între hotarele Ungariei şi Cumanilor, cari cuprindeau ţările romîneşti de azi.

Face o expunere complectă a Creştinismului în Dacia; arată Episcopatele din părţile Traciei şi Daciei şi scoate în evidenţă că pînă la Bulgari Romînii au stat sub dependenţa Papei de la Roma.

Lucrarea dr. Bunea va provoca multe critici, întru cît atinge şi tradiţia bisericei în dependenţele ei seculare ortodoxe; arată părerea superioriţăţii lumei papale asupra ortodoxismului, şi ce părere istorică ne duce peste Dunăre, făcînd ca argumentul filologic să bată pe cel istoric, adică al permanenţii Romînilor în Nordul Dunării.

Noii bursieri ai Liceului Internat. — Au fost admişi în Liceul Internat din localitate următorii 20 bursieri din care 5 sunt fii de sătean. Mediile obţinute de bursieri variază între 9.33 şi 10. Vornicelu Stroea, Talpeş Octav, Preoţescu Laurenţiu, Blîndu Virgiliu, Lupan Petru, Bartolomeu D., Botez Const., Cristofor Const., Grigoriu Gh., Manoliu Cezar, Marinescu D., Mihăescu Const., Miller Stefan, Moţet Anton, Patraşcanu Lucreţiu, Popovici C. Vlad, Ionescu Benone, Zavu Alexandru, Marcu Ioan şi Popescu Emilian.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAŞI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAŢIUNE MODERNĂ
CONSULTAŢIUNI
DELA 8—10 a. m. şi DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
şi
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Şcolare.—D-na Anastasia Gafencu, institutoare la şcoala din Trg.-Frumos, a fost transferată la şcoala de fete, în locul d-nei Maria Opaiţ, care a trecut la şcoala de băieţi, la catedra d-nei Gafencu, care funcţionează detaşată la şcoala din Bucegea, a fost detaşată d ra Ecaterina Ionescu, iar la catedra d-nei Opaiţ, va continua să funcţioneze d-ra Lărgeanu.

— Domnul I. Petrov sub revizor şcolar la Iaşi, a fost transferat de la şcoala din Podul Iloaie la şcoala din Erbiceni.

— Domnul D. Roată, învăţător la Ciurea, a fost transferat la Podul Iloaie, avînd şi dirigiţa.

— Soţii Ioan şi Eugenia Grigore, au fost transferaţi de la şcoala din Dărmăneşti la Ciurea.

— D-na Olga Corodeanu, de la şcoala din Galaţi, a fost transferată la şcoala No. 2 de fete din Dorohoi.

Domnul I. Ursu, profesor la facultatea de litere, va fi numit director al arhivei statului din Iaşi, în locul domnului G. Ionescu, care şi-a regulat drepturile la pensie chiar pe ziua de 1 Octombrie.

Dela 15 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		5.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.20	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2.00
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete		8 lei suta

Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.35, oca 0.50
Struguri pentru masă 80 b. kgr.
De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Otrăvitorul oriental, dectorul Gar el Hama revine iarăşi pe pînza cinematografului.

In noul program de astă seară Marţi, al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, figurează a doua serie din păsurile misteriosului otrăvitor. Se atrage atenţia că e unul din cele mai reuşite filme daneze, o dramă senzaţională de un interes captivant. Misticul medic apare în cele mai enigmatice situaţiuni, desfăşurarea întreagă străluceşte prin o deosebită punere în scenă, ilustrate printr'o neîntrecută interpretare a întregei companie dramatice a teatrului regal din Kopenhaga.

Noul program splendid alcătuit cuprinde apoi:

Fata morgană (Amăgire), mare roman modern. (2 părţi). Film parizian de mare artă.

Tîndală se sinucide, scene foarte humoristice.

Plymouth şi împrejurimele sale, scene şi vederi interesante.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Mercuri 19 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

Liceul particular

„Profesorii Asociaţi"

Iaşi.—Str. 40 Sfinţi No. 9.—Iaşi

Liceul intră în al III-lea an de funcţionare sub aceiaşi direcţiune.

Liceul are toate clasele inferioare şi superioarr, secţia modernă şi reală.

Preparaţii de clasa într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc şi interni în condiţiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patrichiu—Iaşi**

Profesor

ULTIME INFORMAȚIUNI

❑ Prin oraș circulă cu insistență știrea, că s'ar fi dat ordin pentru mobilizarea corpului IV de armată.

❑ Suntem autorizați să dezmințim svonurile ce circulă, că tratativele de concentrare ce-ar fi început astă-primăvară, ar fi fost acum reluate.

In primăvară n'au avut loc tratative, iar acum totul s'a mărginit la conversațiuni între diferiți barbați politici, cari au discutat personal, iar nu în numele partidelor lor.

:: Scrisoarea d-lui Matei Cantacuzino.— De cîte-ori este prins în flagrant delict de contrazicere, d. Cantacuzino recurge la calea publicității ca să se contrazică.

Tot astfel și acum, cînd din adversar hotărît al proceselor contra societății de tramvaie, d. Cantacuzino a ajuns avocatul primăriei.

In scrisoarea sa d. Cantacuzino declară, că părerea sa, exprimată încă dela ivirea conflictului, „este că primăria ar avea motive de a cere anularea unor clauze din contract".

Domnul Cantacuzino n'a făcut, însă, niciodată asemenea declarație, căci, altmintreli, natural, ar fi fost din capul locului avocatul primăriei, iar nu acum la botul calului.

„Epoca", (în adevăr, explicînd ivirea postumă a senatorului de Iași în proces, a declarat: „aflînd primarul Capitalei, că d, Cantacuzino dă dreptate Primăriei, i s'a adresat și d. Cantacuzino a primit să pledeze".

Cînd a aflat? Natural acum în urmă, căci, la început, d. Cantacuzino refuzase să pledeze.

:: Ziarul *Viitorul* afirmă că d. Albert Honigman, unul din redactorii *Adevărului*, ar fi fost expulzat din țară în anul 1890, pentru excrocherii.

Este foarte regretabil să se afirme de ziariști, că în breasla gazetărească s'ar afla unii certați cu justiția. In ce privește pe colegul Albert Honigman, invinuit că purtări rele l'ar fi făcut periculos, avem datoria să arătăm ce fapt îi atrăsese expulzarea.

Avem această datorie, fiindcă unii din noi, de la *Opinia*, fusesem pe atunci colegi de redacție cu d. Honigman și păstrăm încă cele mai bune amintiri despre timpul petrecut împreună, la *Evenimentul*.

Colegul Honigman fusese expulzat în urma unui raport prefectorial al decedatului I. Ventura, fostul cumnat al lui Lascar Catargi.

Evenimentul, ziar liberal pe atunci, dusese o campanie violentă contra proiectului taxelor maximale și în speranță că tonul belicos al gazetei va mai fi temperat, s'a recurs la expulzarea lui Honigman, unul din redactorii principali ai gazetei.

In 1895, la venirea la putere a liberalilor, decretul de expulzare fu revocat și ne aducem aminte că vestea ne fu comunicată—de și colaboram pe atunci la *Jurnalul*, ziar radical,—de defunctul Vasile Gheorghian, fost prefect de Județ.

Am ținut să restabilim aceste fapte și credem că confratele nostru liberal, chiar de nu va voi să iee act de ele, va închide cel puțin o discuție supărăcioasă pentru demnitatea gazetărească.

:: Un bijutier din București escrocat de Bogdan Vasiliu.

Inainte de a dispare din țară Bogdan Vasiliu merse la București și convinse pe socrul seu, d. Ioanid, să-i mai dee 10,000 lei.

Intîlnindu-se apoi cu avocatul Polichroniade, acesta i făcu aspre observații că nu s'u purtat bine față de d-na Bogdan Vasiliu.

— Ca să te conving de contrarul, replică Bogdan, hai cu mine.

Și merseră amîndoi la bijutierul Weissblüth de la care Bogdan cumpără, cadou pentru nevasta sa, o pereche cercei pentru 5,500 lei, convingînd pe bijutier să iee 2000 lei numerar și 3,500 în poliță.

Doamna Bogdan n'a văzut, însă, cerceii, precum d. Weissblüth nu va vedea polița încasată—căci Bogdan a dispărut cu cerceii cu tot.

:: Astăzi a fost dusă la gazda de veci d-ra Camelia Duduica, victima cunoscutului accident.

:: D. D. Dimitriu inspector al Cassei centrale a meseriilor a sosit astăzi în localitate.

:: Strada Frumoasă și cele laterale, din aceiași suburbie, au fost cu desevîrșire desfundate, de ultimele ploi, —astfel că circulația este aproape imposibilă.

:: Secretarii Camerilor de Comerciu din țară au fost convocați la ministerul de comerț pentru ziua de 29 a lunei, spre a depune raporturile, privitoare la statistica comercială.

:: La **școala normală**: Astăzi s'a dat rezultatul concursului pentru bursieri și elevii absolvenți la școala normală Vasile Lupu.

Bursierii admiși: Adam Gh. Constantin, Albineț I. Neculai, Apostol C. Ermil, Averescu I. Grigore, Baran V. Dimitrie, Blanariu Iftime Vasile, Rohanski H. Dimitrie, Buzilă I. George, Piele M. Vasile, Ciocan I. Dumitru, Condref V. Panaite, Constantineanu I. Neculai, Crăiniceanu Gh. Grigore, Ulea I. Neculai, Dăscălescu I. Dumitru, Filipiuc V. Ioan, Floreș Gh. Ion, Gemene C. Gheorghe, Gramadă V. Gh., Halunga Leon Mihai, Hanganu P. Vasile, Ionescu I. Dumitru, Liță G. Petru, Lupu I. Gheorghe, Manole D. Gheorghe, Mărgărit N. Gheorghe, Manoliu George Cezar, Morcov Gh. Iordache, Munteanu A. Dimitrie, Nazare N. Ioan, Neculau P. Neculai, Nikita C. Dimitrie, Nistor C. Ioan, Oprișanu G. Neculai, Pantelimon I. Pantelimon, Pepovici Gh. Constantin, Radu C. Ioan, Rădulescu V. Neculai, Roșu I. Gh., Săvescu A. Gheorghe, Stănălescu N. Iordache, Stăncescu A. Constantin, Sturza V. Grigore, Stefănescu N. Constantin, Talpă P. Sotir, Tiron C. Dimitrie, Tîrnă Gh. Constantin, Vasiliu D. Vasile, Vracin V. Gheorghe, Zalomir Emil Eugen.

Solvenți: Alexandrescu I. Grigore, Botez D. Sava, Corban Ioniță Vasile, Drăghici V. Neculai, Florescu V. Ioan, Hatman A. Stefan, Iosupescu Gh. Gheorghe, Lazăr V. Constantin, Luchian V. Constantin, Maxim Grigore Vasile, Mihailescu V. Aurelian, Niculescu G. A. Ioan, Popeanu C. Ioan, Popescu A. Vasile, Radu Ionachi Iorgu, Stoian Gh. Vasile, Savin C. Mihai, Todică I. Toader, Voroneanu D. Vasile.

:: Aseară Consiliul Comunal n'a ținut ședință, neputîndu-se complecta numărul membrilor.

:: D. dr. Floru, medic șef al orașului, va da zilele acestea o ordonanță, cu privire la modul cum are a se efectua desinfectarea locuințelor în urma boalelor contagioase.

:: Ce pățește un romîn, cînd știe a vorbi ovreește.

Numitul Gheorghe Botez, de fel din Iași, învățînd meșteșugul de văpsitor de firme, la un zugrav din Iași, învățase tot odată și a vorbi evreește și plecă la Buhuși, patria rabinului celui mai mare, ca zugrav de firme.

Ajuns în Buhuși Gh. Botez își schimbă în numele în Iancu Abramovici și făcînd cunoștința unui bătrîn evreu cu numele Gratz, acesta povesti lui Botez jalea de care se simte cuprins, de cînd un nepot al său a dispărut din țară.

Bottez convinse pe bătrînul Gratz că el este nepotul său dispărut, bătrînul îl primi numai de cît în familia sa și peste puțin timp îl însură cu o fată evreică, care îi aduse zestre 2000 lei.

Intr'o zi, sătul, probabil, de a juca rolul evreului, Botez împachetă toate lucrurile sale și ale nevestei lui și plecă singur la Iași.

Urmărit de femeea lui, care se află în poziție interesantă, Botez fu descoperit în Iași și predat parchetului.

Judecătorul cabinetului I, a emis contra lui Botez un mandat de arestare pentru falș și excrocherie, iar tribunalul a confirmat mandatul,

:: Pe moșia Moara Domnească (Ilfof), a încetat ieri din viață princesa Pauline Kotzebue, văduva lui Ernest Kotzebue, fost ministru plenipotențiar al Rusiei.

Corpul defunctei va fi transportat și înmormîntat în Rusia.

:: Judecarea cererei pentru declararea în stare de faliment a d-nei Sofia Vasiliu Bogdan, proprietara viei „Manta Roșie", a fost amînată ieri din nou la s. III tribunalului.

:: Operațiunile de viza libretelor vor începe la 20 Septembrie. Pentru rezerviștii și complectașii din oraș, ele se vor face la sediul depozitului de recrutare din str. Bucșinescu.

:: A sosit ordinul de încorporare a contigentului 1913 pe ziua de 1 Octombrie.

:: Primele reprezentații ale escelentei trupe de operete Grigoriu, ce vor începe Joi 20 a. c. la Teatrul Național din Iași, au fost fixate pupă cum urmează: *Joi 20 Septembrie* **Frumoasa Rizetă,** *Vineri 21 Septembrie* **Dama în Roșu,** *Sîmbătă 22 a. c.* **Studentul cerșetor,** *Duminică 23 a. c. în mateneu* **Vagabondul nemuritor,** iar *sara* **Suzana,** *Luni 24 a. c.* **Eva,** *Marți 25 a. c.* **Fiul în teximetru,** *Mercuri 26 a. c.* **Isbînda Dragostei și Vera Violeta.**

O lume imensă și-a dat întîlnire la aceste superbe reprezentații de operetă.

Pe lîngă elementele ei prime de valoare, cor și orchestră admirabil înjghebată, trupa Grigoriu are și un balet frumos, iar una din operete *Zîna Păpușilor* ie consacrată aproape esclusiv unui superb balet cum n'a avut încă nici o trupă ce a vizitat Iașul.

Biletele la *„Thalia"* (Maximovici).

SE TAE LEMNE DE FOC

Cu MASINA

CONDIȚIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală

D. Lernovici, str. Zagravilor 41

:: **Judiciare.**—Ilie și Ileana Cobzariu, cerșetori, au ucis astă primăvară, pe podul de piatră, pe săteanul Vasile Coman.

Juriul în ședința de ieri, schimbînd calificarea faptului din crimă săvîrșită și isbutită, în lovituri cauzătoare de moarte și acordînd circumstanțe ușurătoare, Curtea a condamuat pe cei doi soți la cîte 3 ani închisoare corecțională.

— Tribunalul arbitral al Bursei din Viena, dînd cîștig de cauză fraților Kohn contra negutitorului Abramovici din Botoșani, frații Kohn cerură tribunalului Botoșani să investească sentința cu formă executorie.

Afacerea s'a judecat în apel la s. II-a a Curții și cererea a fost respinsă, întru cît instanțele noastre nu recunosc valide sentințele burselor străine.

— Procesul complicilor lui Van Saanen continuă și astăzi la s. I a Curții.

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curței Regale—

Cunoscută casă de incredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu prețuri foarte convenabile.*

DORMITOARE

SUFRAGERII

SALOANE

BIROURI

Expoziție permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu prețurile fabricei.

Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou și frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăți, cu prețurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Bețe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

ULTIMA ORA

Telegrafice și Telefonice

Bucureşti 17 Septembrie

Mobilizarea Generală

Manifestațiunile din Bulgaria

Mobilizarea armatei Ruseşti şi România

Mobilizarea trupelor Austriace

Se pare că suntem în ajunul unui războiu general.

Cel puțin aceasta rezultă din ştirile telegrafice şi telefonice, ce le-au primit azi, şi cărora le facem loc, în ordinea primită.

Mobilizarea Serbiei şi Bulgariei

Belgrad.—Regele Petru a ordonat mobilizarea generală a armatei sîrbeşti.

*

Sofia.—Agenția bulgară spune că în urma informațiilor primite în ultimile două zile cu privire la concentrarea din împrejurimile Andrianopulului şi de la granița bulgară a considerabilei forțe turceşti, guvernul bulgar pentru a para la ori-ce eventualitate s'a văzut obligat a proclama azi mobilizarea generală.

*

Belgrad.—Mobilizarea armatei sîrbeşti este oficial motivată de mobilizarea parțială a armatei turceşti.

*

Sofia.—Mobilizarea a fost oficial anunțată orele 5 p. m. Ştirea a produs un mare entuziasm; mulțimea a manifestat pe străzi şi la legațiunea italiană.

*

Belgrad. — Scupcina a fost convocată pe ziua de 4 Octombrie.

Mobilizarea armatei Ruseşti

Petersburg.—Azi s'a publicat un ucaz imperial convocînd în scop de mobilizare de încercare (?) pe rezerviştii din 23 județe şi guvernăminte.

Manifestațiile din Bulgaria

Rusciuc.—In urma ştirilor cu privire la mobilizare populația s'a dedat la mari manifestațiuni patriotice.

S'a format o procisiune monstră, care a parcurs străzile în strigăte entuziaste.

In fața consulatului turcesc, a moscheilor şi al locuințelor turceşti, populația a huiduit-o.

O moscheie a fost devastată.

*

Turtucaia.—Şi aci populația bulgară s'a dedat la manifestațiuni anti-turceşti.

Cartierul musulman a fost devastat.

Contingentele mobilizate

Rusciuc. — Aci domneşte o activitate febrilă.

Sunt mobilizate 23 contingente, de la 1886 pînă 1902.

Au fost concentrați şi veteranii bulgari.

*

Azi, la orele 4 p. m. trupele bulgare vor porni spre graniță.

*

Rasciuc,—Un număr de frunta şi bulgari au luat inițiativă, spre a se organiza o mare manifestație de simpatie, în fața consulatului romînesc.

*

Sofia.—In vederea evenimentelor, s,a proclamat aci starea de asediu.

*

Mobilizarea trupelor austriace

Bucureşti.—Din Viena se telegrafiază, că guvernul austriac a ordonat mobilizarea corpurilor 12 şi 13 de armată, care au luptat în Bosnia şi Herțegovina.

Trupele au şi fost îndreptate spre granița de Nord.

*

MOBILIZAREA IN GRECIA

Athena.—Agenția telegrafică locală, anunță în mod oficial, că față cu mobilizarea generală şi a neliniştei ce domneşte in Turcia, guvernul în acord cu statele balcanice, a ordonat mobilizarea armatei pe uscat.

Mobilizarea armatei ruseşti şi Romînia

Viena.

In cercurile politice de aci, se consideră mobilizarea de probă a armatei ruseşti, ca esclusiv îndreptată contra Romîniei.

Numirea regelui Carol ca Feldmareşal al întregei armate ruseşti, a provocat vii comentarii şi se consideră ca simptomatică.

Rusia pare a vroi să zică că e gata să avantajeze Romînia, în cazul cînd nu se va amesteca în răsboiul ce se desfăşoară contra Turciei.

In cas contrar mobilizarea amenință Romînia cu o invazie a trupelor ruseşti.

Marea nenorocire de la Hîrsova

Zece ofițeri şi 31 soldați înecați

La orele 8 seara, o mare nenorocire s'a întîmplat pe Dunărea, chiar în apropiere de Hîrşova.

La această oră, o şalupă militară porni din port, avînd pe bord un număr de ofițeri şi soldați, sub comanda d-lui colonel Luca Stoenescu.

Ceva mai la vale de Gura portului, şalupa s'a izbit de un vapor al societății de navigație Austro-Ungare—şi într'o clipă şalupa s'a scufundat.

*

Ori-ce ajutoare erau aproape imposibile, din cauza repeziciunei, cu care s'a scufundat şalupa.

După cercetările prime, s'au înecat d-nii: Colonel Luca Stoenescu, Maior Grigortz, Căpitanii: Anastase Popescu, Jean Niculescu şi Ştefan Băncilă.

Locotenentul doctor Vlădescu Ioan, sublocotenenții Călinescu, inginer Vartan, şi doctor Jean Sorescu.

*

S'au salvat prin înot, d-nii locotenenți Nastase Petrescu, sergentul Neculai Herescu, sublocotenenții Iacobache Neculai, Sava Gheorghe, plutonierii N. Gaicu şi Săvoiu Iftimie. Din Hîrşova s'au expediat bărci de ajutor.

*

Hîrşova. — S'a stabilit până acuma, că numărul victimelor e de 31, dintre cari 10 ofițeri şi 21 soldați.

Cei salvați se găsesc pe vaporul unguresc sub îngrijirea d-lui dr. S. Rosenthal.

Cadavrele victimelor n'au fost încă pescuite.

Autoritățile au deschis o anchetă, pentru a se stabili responsabilitățile.

*

Bucureşti.—Vestea despre marea catastrofă de la Harşova, a produs aci o adîncă impresiune.

INŞTIINȚARE

Pentru a uşura onoraților consumatori de electricitate procurarea becurilor economice cu filament metalic, ne-am hotărît a reduce prețul acestor becuri cu începere de la 1 Octombrie a. c., după cum urmează:

A. **Becuri Tantal.** (Lampa cea mai rezistentă din prezent cu economie de ca 55% față de becurile cu filament de cărbune) *de 32 şi 50 lumini, în formă de pară*, pe prețul de **Lei 1,75 Bucata.**

B **Becuri Wotan.** (Cu economie de ca 70%, denumite Lămpi Monowatt) *de 25, 32 şi 50 lumini, în formă de pară*, pe prețul de **Lei 1,75 Bucata.**

Deaseminea avem în depozit *lămpi cu filament metalic cu putere laminoasă mai mare* şi annme de:

100	*lumini*	*pe*	*prețul*	*de*	*Lei*	*3,25 bucata*
200	„	„	„	„	„	*8,50* „
400	„	„	„	„	„	*11,50* „
600	„	„	„	„	„	*14 —* „
1000	„	„	„	„	„	*20 —* „

Direcțiunea Uzinei Centrale de Electricitate din Iaşi

DIRECȚIUNEA

Vițe de vie altoite

Calități superioare, selecțiune garantată şi sparanghel d'Argenteuil, se găsesc de vînzare la D-na O. Popovici, Sărărie 93, Iaşi sau la dl. Hulchiver, bancher, str. Ştefan cel Mare 29.

Relațiuni a se cere în scris.

Din *cauza plecărei din Iaşi se află de vînzare casele din strada Asachi No. 2, compuse din 5 camere cu 2 antreuri, sufragerie, bucătărie, camară antreluță, ceardac, grajd, şură, beciu petruit, apă, canal, lumină electrică, sonerie etc.*

Se caută *pentru biuroul Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnişoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoştințe de comptabilitate, limba germană complectă şi eventual franceza. A se adresa direct.*

Domnişoara Erna Eckstein

reîntorcîndu se din Viena anunță onorata sa clientelă şi onor public, că şi-a redeschis **atelierul de rochii şi confecțiuni de dame** *Str. Ştefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele şi modele cele mai noi.*

Angajează perfecte lucrătoare.

De vânzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iaşi, proprietatea erezilor def. George Maxim, avînd şase încăperi de stăpîn cu subsol, dependințe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori.

A se adresa: d-lui **D. G. Maxim,** *în Bucureşti, strada 11 Februar 14 bis.*

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricațiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Biliard **aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.**

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ŞI URECHI —

Ord. 9–10 a. m. şi 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

30-40 **metri grilaj de fer** *pentru balcon se caută.*

Adresa la Tipografia H. Goldner.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI FABRICI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI

Intreg de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,25: 63 | 100

Societatea „Ancora" inchee;
Asigurări pe caz de viață și deces în conbinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților sai: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
OSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta strada de Sus)

Lămpi de benzină
SITE ȘI STICLE
LA MAGAZINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1853

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Mousette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgiile, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* care [illegible] de orice altă remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] dintîi zile [illegible] diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri, unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit o ușurare, va lua 6 hapuri [illegible] zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra, [illegible] mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE [illegible] GUIN & Cie, [illegible] *cari se pot găsi la toți Drog[illegible]*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1692 Joi 20 Septembrie 1912

BIBLIOTECA CENTRALĂ IAȘI

Greutatea concentrărei

Netăgăduit că ambele partide conservatoare doresc concentrarea, dar dacă ea nu se face, greutatea nu stă în împărțirea portofoliilor, cum se spune de cei ce nu privesc lucrurile de cît la suprafața lor.

In cursul lunei Mai tratativele concentrării le ducea d. Maiorescu, în numele unui guvern a cărui linie de conduită era alta de cît a guvernului Carp.

Guvernul Carp și-a dat drept caracteristică a activității sale, lupta pentru distrugerea citadelelor economice, rînduite de partidul liberal, lupta începută cu creditul rural și care a avut, ca epilog, numirea ca prefect a funcționarului Creditului, care dăduse asaltătorilor cheile cetății și continuată cu interminabila chestiune a tramvaielor.

Guvernul Maiorescu însemna încetarea acestei lupte, care adusese multe și serioase complicațiuni, nu numai politice, dar chiar și sociale.

Acum guvernul Maiorescu a dispărut, pentru că șeful partidului seu nu numai că nu-l recunoaște, dar cere chiar plecarea lui.

Concentrarea ar urma să se trateze cu șeful partidului conservator.

Din anturajul d-lui Carp se afirmă că d-sa nu va trata concentrarea de cît pe baza formărei unui guvern cu aceiaș caracteristică ca și guvernul, care a plecat la April trecut: **lupta pentru distrugerea citadelelor liberale.**

Ce cari au vorbit zilele aceste cu șeful nostru, afirmă că d. Take Ionescu consideră un guvern, cu un astfel de program, o sălbătăcie și că orice concesiuni i s'ar face, n'ar primi să colaboreze într'un astfel de guvern.

Partidul nostru recunoaște inegalitatea d'intre partidul liberal și cele două partide conservatoare, în privința stăpînirei vieței noastre economice. Fruntașul nostru, d. A. Badareu, de multe ori a pus în discursurile sale, în evidență, acest lucru. Socotim, însă, că citadelele economice, din care au tras și trag foloase individuale mulți membri ai partidului liberal, au devenit, prin vechimea și funcționarea lor, instituțiuni indispensabile mersului economic al țării întregi.

Suprimarea lor ar jena mai puțin pe plutocrații liberali, de cît țara, care se servește astăzi cu atîta intensitate de pîrghia creditului.

Partidul conservator democrat, nu poate admite de cît un fel de luptă pentru suprimarea inegalității cu partidul liberal: conservatorii să creeze și ei instituții de credit viguroase, care să servească interesul general și mai mult încă de cît instituțiile liberale.

LICHIDAREA

Ziarele guvernului — de sigur inspirate de cei interesați — vorbesc despre convocarea Camerelor d-lui Marghiloman la epoca legală, ca despre un lucru absolut sigur. Mai mult Deși n'o spun deadreptul prin presa lor, n'apucă însă a se întîlni doi junimiști fără să nu-și comunice cu efuziune o pretinsă veste bună, hotărîrea — spun ei — pe care M. S. Regele ar fi luat-o de a menține guvernul și Parlamentul actual.

Ce o fi făgăduit Coroana mai înainte de vacanțele parlamentare ori acum, opoziției ori guvernamentalilor—sunt chestiuni cari nu ne-au preocupat și nu au intrat nici o dată în discuțiunile noastre zilnice. Noi credem că Coroana, constituționalicește vorbind, nu poate da decît hotărîri și, ca atare, asupra unor decizii ale Regelui care înseamnă fapt împlinit numai după ce se iau, ori-ce discuțiune nu poate să slujească la nimic.

In schimb, suntem în dreptul nostru să afirmăm cu tărie că starea actuală de lucruri este intolerabilă și că, independent de dorințele ori convingerile guvernamentalilor, o grabnică dezlegare trebue să intervie în situația politică. Nici Parlamentul actual nu se mai poate întruni și nici cabinetul Maiorescu nu se cuvine să meargă mai departe.

S'a arătat în atîtea rînduri imposibilitatea constituțională și morală de a mai funcționa a Camerilor d-lui Marghiloman. Gravul conflict, pe care l'au provocat între puterea legislativă și cea judiciară este cu neputință să se rezolve altfel decît prin disoluția Parlamentului, care a violat pactul nostru fundamental. Ori-ce altă soluție nu se vede. Nimănui nu-i poate trece prin minte că într'o țară constituțională cum suntem, pot să convețuiască în armonie un Parlament care, nesocotind principiile de existență ale Statului, și-a permis să încalce drepturile matrimoniale tuturor garantate—cu o justiție conștientă de înalta ei misiune de gardiană a Constituției și perfect îndreptățită să procedă așa cum a procedat în chestiunea tramvaielor. Ori, cînd, între altele, unul din scopurile pentru cari disoluția s'a lăsat la dispoziția Suveranului, a fost tocmai de a i se da putința restabilirei echilibrului eventual rupt între puterile Statului, ar fi curată parigorie junimistă să ne închipuim că s'ar putea păstra un Parlament — fie el chiar altfel meritos de cît cel actual — jertfindu-se sau micșorîndu-se prestigiul unei justiții care și-a îndeplinit cu prisosință o patriotică îndatorire. Justiția este permanentă și, pentru a-i consacra perpetuarea ei în timp, partidele politice au pus'o la adăpost de rostogolirile vieței noastre politice, prin ceea ce se cheamă inamovibilitate.

Parlamentul, din potrivă, prin chiar esența sa, este ceva fugace și temporar, menit să reprezinte, în fie ce moment, dacă se poate, cît mai exact voința cetățenească. Dacă durata camerelor s'a fixat la patru ani, s'a făcut numai cu corolarul disoluției și cu rezerva expresă de a putea fi disolvate, în ori ce moment nevoile țării ar cere o nouă consultare a corpului electoral.

In afară de aceste considerațiuni strict constituționale, Parlamentul d-lui Marghiloman nu poate să mai trăiască și din alte cauze. El este o rușine a timpurilor contemporane. Reprezintă corupția cea mai dezmățată și mortificarea demnității publice. In el, oamenii cu respectul de sine nu mai pot intra și, din moment ce, pentru actele lui neconstituționale și turpitudinea pe care o reprezintă, întreaga opoziție unită a fost silită să'l părăsească, toată lumea va înțălege că logica și bunul simț indică, că disolvarea unor asemenea Camere este o soluție cu mult mai folositoare țărei, de cît complectarea lor prin niște alegeri parțiale la care simțul demnității ar împedica opoziția să mai participe. Nu se poate invoca aci, cum a spus d. Carp, precedentul care s'ar crea. Sentințele întregei justiții romîne, dovedesc că retragerea opoziției nu a fost o fantezie ori un pretext de opozant, ci o chestie pe conștiință.

Cu un Parlament osîndit piere și regimul care i-a dat ființă. E consecința forțată.

Dar, mai e o latură a chestiunei pe care junimiștii s'au ferit, bine înțăles, să și-o pue înainte. Ce s'ar întîmpla oare dacă, în potriva dreptății și a intereselor superioare ale țării, actualele camere ar fi lasate să viețuiască, sfidîndu-se prin aceasta opinia publică și justiția?

Natural cazul ar fi foarte grav, unic în istoria noastră politică. S'ar aviza, de sigur, în această eventualitate măsuri excepționale.

Dar, a discuta cu anticipația o ipoteză atît de puțin probabilă, e de prisos. Cu atîta mai inutil, cu cît, independent de șoaptele și gasconadele junimiste, lucrurile se îndrumează de la sine spre soluția cea liniștită și patriotică, în conformitate cu voința maselor cetățenești, voința atît de clar și de atîtea ori exprimată.

Situatie gravă

Confratele *la Roumanie* **publică în fruntea numărului seu de astăzi un articol asupra gravei situații din Balcani, punînd în legătură această situație cu starea politică din țară.**

Astăzi există numai două puteri reale în Romînia: partidul liberal și partidul conservator-democrat, iar țara, în situația externă grăvă de acum, este guvernată de un al treilea partid, care nu poate pretinde că esta urmașul marelui partid conservator, fiind că el nu mai reprezintă de cît o infimă parte a acestuia, fiind că nu este în stare să dee dovadă de vitalitate.

Prin neputința sa, prin egoizmul seu și prin prostia sa, partidul de la putere a perdut dreptul de a cere concurs altora.

Știm prea bine că imaginea patriei este destul de strălucitoare pentru a inspira și încălzi toate inimile; dar noi nu putem privi decît cu profundă amărăciune calea de nebunie politică pe care țara a străbătut'o.

Avem pentru noi, mîngîierea, că toată vremea, fără încetare, dar fără slăbiciune și fără de exagerare, am arătat greșala ce se face, crima ce se comite — cu inima ușoară.

Am crezut și credem, că este o foarte mare greșală de a cerca să se înăbușe trezirea unei conștiinți naționale, care vrea să aibă partea ei în conducerea țării.

Credeam și credem, că partidele politice n'au să trăiască din ura contra celorlalte partide, dar din dragoste pentru binele comun și din sacrificare pentru alții.

Războiul civil — fie sub ori ce formă — noi nu l'am voit, nici nu-l voim.

Știm prea bine că le o mîngîiere foarte ușoară cînd vezi pe cînd alții își acopere ochii, să auzi, cînd alții își astupă urechile. Dar ie, cel puțin, mîngîierea celui drept.

GRECINISMUL

— Pe două coloane, fără comentar, ca să spună greciniștii ce este grecenismul:

Takiștii tot șoltici au rămas.—Ori ce conservator vă ști ce atitudine să ia față de desperații takiști.

(Din Evenimentul, *19 Septembrie 1912, p. I).*

Se dezminte știrea ziarelor „Viitorul“ și „Independența“, că tratativele de concentrare ar fi fost părăsite.

O întrevedere a avut loc astăzi între domnii Take Ionescu și N. Filipescu.

„Concentrarea“

Nu este adevărat, că tratativele pentru concentrare s'au rupt. Și iată dovada: asemenea tratative nici n'au existat. Nu poate trăi, nici muri, un om care nu există; nu pot duce nici la bun sfîrșit, tratative ce n'au fost în curs de discuție.

Adevărul este, că lumea vorbește despre concentrare, că o face și o desface, dar că cine trebue să trateze chestia, n'o tratează.

De aci ar urma, în mod logic, că toată lumea, în afară de șefii partidelor conservatoare, sunt pentru concentrare. Căci întru cît publicul veșnic se arată preocupat de această chestie, iar persoanele cu chemare să se ocupe de ea, declară că nici astă primăvară, nici acum, nu s'a tratat, ci doar au fost simple conversații personale, publicul vrea concentrarea, iar șefii politici—nu.

Adevărul este, însă, altul. Fiindcă situația politică este cu totul anormală și discuțiunile politice serioase, pe temă de idei, sunt excluse de asemenea stare, publicul se distrează pe tema concentrării

El știe prea bine, că un partid serios nu se poate nici concentra, nici contopi, cu boeri, cari vor un singur lucru: triumful nulității. Știe publicul, din experiență, că treabă spornică nu se poate face cu gănoși, nici cu ambițioși, nici cu bandiți.

Și cum fantezia omului merge la imposibilități, trecînd peste ceea ce este real, se vrea concentrarea, dar nu ca să se vadă partidele unite, ci desfăcute a doua zi.

Dar ceea ce'și poate permite publicul, nu este îngăduit și conducătorilor partidelor. De aceea n'au fost tratative serioase nici acum șase luni, nici acum în urmă,—ci simple conversații, cu caracter pur personal.

Cu timpul vor intra în neant și svonurile fără pic de temeiu despre „concentrarea s'a făcut“, cu imediata urmare „concentrarea s'a desfăcut“—precum vor dispare și acele nevinovate conversații între oamenii politici, cari păstrează între ei relații personale naturale la oameni civilizați.

Precum au eșit din circulație monedele streine, cari, ani d'a rîndul, avuse curs legal în țară, va ieși din curs și moneda falsă — a concentrării.

Domnul Marghiloman—om de haz

Domnul Carp a învățat de la d. Marghiloman să fie violent fără socoteală și, la rîndul seu, d. Marghiloman a devenit om de spirit din contactul cu șeful seu.

Asupra situației politice, fostul ministru a acordat *Universului* un interview anonim—fiind-că a știut că fie-care va ghici cine este „însemnatul personaj conservator acum aflător în afară de guvern“!

Recordul comicului d. Marghiloman l'a atins în două părți din interview:

1).—Noi voim concentrarea, takiștii o voesc, Regele o voește — prin urmare — concentrarea *nu se va face;*

2). Situația este neclară: se poate să rămîie guvernul actual, să revenim noi, să vie takiștii, să vie liberalii.

Primul spirit este referitor la subjugarea d-lui Take Ionescu de către d. Brătianu; ambele partide conservatoare sunt pentru concentrare, o dorește și Regele—dar concentrarea nu se va face, fiind-că —aceasta este esplicația—d. Brătianu se opune.

Cel d'al doilea spirit—care are nevoe de explicație, este la adresa Regelui—care ar putea face cu situația ce ar voi.

*

Domnul Marghiloman nu știe, de sigur că cu descripția sa umoristică asupra situației, are un percusor. Dar ac[illegible] fără să fi fost ministru, ci un biet negu[illegible]tor, care a descris mai bine situația sa proprie, sau a descris-o tot așa de bine, pre cît d. Marghiloman s'a făcut de rîs.

Intîlnindu-se negutitorul acela cu un prietin, acesta l'a întrebat:

— Nu te-am văzut de mult. Cum o mai duci?

— O duc bine și rău.

— Cine-va o poate duce bine sau rău, dar și una și alta—nu.

Celalalt se explică:

— Am avut o casă. Era bine. Casa a ars — era rău. Cu banii luați de la asigurare, am trîntit o casă nouă — iar ie bine.

Alte exemple:

— Mi-a murit nevasta. Foarte rău. M'am însurat de a doua oră — tare bine. Nevasta mea trăiește bine cu altul—foarte rău. Dar și eu trăiesc cu nevasta aceluia — asta ie bine.

Prietenul negutitorului a plecat convins, că cine-va o poate duce și rău și bine. Dar pe cine a convins d. Marghiloman cu spiritul seu de book maker?

Macedonia autonomă

Poporul bulgar a primit cu entuziasm vestea despre mobilizarea armatei.

De necontestat, că ordinul a venit în urma marei mișcări populare, ce de cîtva timp s'a observat în întreaga Bulgarie, în scop de a sili guvernul, să procedeze cu o oră mai curînd la dezrobirea conaționalilor lor din Macedonia.

Cu sau fără voie, destul că mișcarea a avut efectul dorit: mobilizarea a fost ordonată și negreșit că dintr'un moment în altul telegraful ne va înștiința, despre declarația de războiu.

Politica europeană pare a fi renunțat la intervenția pentru liniștea și pacea în Balcani. Aceasta ne dovedește cu prisosință faptul că Austria s'a văzut nevoită să mobilizeze la rîndul ei două Corpuri de armată, iar Rusia a făcut același lucru.

Ca în toate calmul se impune. Trebue să așteptăm desfășurarea evenimentelor, și care Romînia va avea să-și spuie cuvîntul.

Bulgaria vra dezrobirea Macedoniei, — și aci e drept să ne amintim, că tot în Macedonia există o populație românească, care cugetă și simțește romînește.

Această populație trecuse multă vreme în uitare. N'aveau nici școli, nici biserici. Din cînd în cînd doar presa din regat își mai amintea de frații din Macedonia, părăsiți și uitați.

S'a găsit însă un om, care să se 'ntereseze de soarta lor și să caute a li-o îmbunătăți. Fără a sta pe gînduri, a intervenit în favoarea lor pe lîngă guvernul turcesc, care s'a grăbit a satisface dorința și a acorda aromînilor favoruri, pentru care li se cuvine o dreaptă mulțumire.

Și tot acel fruntaș al țărei, a găsit mijlocul, ca din budgetul Regatului, să se vie în ajutorul fraților din Macedonia, înființînd școli și biserici.

Toată lumea știe, că acel fruntaș între fruntași, care singurul s'a gîndit la soarta aromînilor și pe care aceștia nu-l vor uita nici odată, este d. Take Ionescu, șeful partidului conservator-democrat.

D.

O ȚARĂ MODEL

V

Nu s-au mulțumit Elvețienii cu ceia ce le rămînea din vînzarea mărfurilor lucrate de dînșii, nici cu bani adunați prin țările străine, unde stau cu anii, trăind prin diferite meserii, nici cu folosul tras din cărăușie, ca unii ce să află în calea negoțului lumii.

Germanii, Englejii, cercetează cele mai retrase colțuri ale pămîntului, ca să capete clienți, oferindu-le mărfuri după nevoile și gusturile lor și cu prețuri cît mai scăzute. Cu alte cuvinte ei își razimă speranța mai cu osebire pe clasele mijlocii și pe cele de jos, pe cei cu punga supțire și ușoară, dar mulți la număr. *Democrația elvețiană trăește mai ales din exploatarea bogataților.* Mărfurile lor precum juvaeruri, ceasoarnice, mătăsării, dantele, etc. sînt lucruri mărunte, totuși f. scumpe pentru munca intrată în ele și fiind impuse de modă. Sărăcimea nu le caută, pentru că n'are cu ce le plăti.

Bogătașilor însă, după ce au pus la cale nevoile zilnice, le rămîne destul pentru a-și satisface plăcerile și mulți din ei s-ar crede nenorociți, de n-ar purta pe trupul lor un juvaer, sau o haină scumpă.

Și după ce le ia sute de milioane pe atîtea articole luxoase, Elvețianul îi mai poftește și acasă la el, ca să le scoată din pungă alte sute de milioane. Și în vreme ce negustorul german, sau englez, să supune el condițiunilor pieței din cutare țară, bucuros numai să-și vază marfa desfăcută, Elvețianul, după ce ai pășit pragul casei lui, îți dictează el condițiile vieței ce vei duce-o acolo. Saracul atinge cu degetul fericirea, cînd își vede astîmpărată foamea și-și poate adăposti trupul de frig și ploae, și nu-i om mai strîns lipit de locul nașterei, ca cel nevoiaș. Bogatul însă este frămîntat și de alte nevoi, pe deasupra celor zilnice, fie nevoi create de mintea lui, fie stîrnite de toți cei ce stau la pîndă, ca să-i deșarte buzunarele. Ca și cerșitorul el simte fiorul morții. De aceia vrea să prefacă clipele în oare, și oarele în zile, să dea o intensitate cît mai mare simțurilor, gustînd din bunătățile întregului pămînt. Nu se mulțumește, că trenurile și vapoarele îi aștern la picioare din toate produsele pămîntului, și din cele curate, și din cele necurate, el arde de dorul de a călători prin lume. Și ce mare osteneală mai la urmă, de a străbate uriașa pînză a oceanului, cînd vapoarele au devenit adevărate oteluri plutitoare și despică apa mai cu aceiași iuțaelă, cu care trenul despică aerul! De aceia mulțime de americani, goniți de gerul ce să lasă pe șesurile lui Misisipi, vin să-și desmorțească trupul la soarele cel blînd al Rivierei, bogătașii Europei centrale merg să petreacă. Paștele pe coastele Mediteranei, iar alții, cum intră în luna Iunie, să sue pe vapoare, și merg să-și desfate ochii la frumusețile din fiordurile Norvegiei, coborîndu-se tocmai la Spitzberg, unde soarele face ocolul orizontului săptămîni de zile, fără să asfintă. Dar ce însemnătate au banii lasați de străini pe Riviera față de veniturile Italiei întregi, sau ce rol joacă excursioniștii de pe coastele Norvegiei în viața economică a acestei țări? Negreșit puțin lucru, *Elvația însă de la o granița pînă la cea opusă, să poate considera ca un otel uriaș,* deschis pentru a găzdui pe oaspeții tuturor țărilor. In ori cari oraș și pînă în cele mai retrase sate vei întîlni străini, fie și numai în treacăt.

Odinioară munții însuflau groaza omenirii Acolo e doar codrul cel des și fără margine, acolo să descarcă furtunile, iar piscurile cele înalte stau adesea ascunse supt haina posomorîtă a negurii. De aceia ținuturile muntoase erau lasate pe seama duhurilor necurate, sau a zeilor binefăcători. Numai la mare nevoie și cu frica în sîn străbăteau oamenii prin strîmtorile cele întunecoase unde stîncile stau gata să se rostogolească și să strivească pe

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantasiuri. — Biurouri americane — Canapele-Pat.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

sarmanul drumeț, precum turtim noi furnica cu talpa piciorului, fără cea mai mică bănuială că am pricinuit o moarte fără nici un folos. Dar în munți și-au găsit adăpost națiunile, măturate de pe cîmp de furtunile istoriei, precum tot în fundăturile lor să adună fulgi de zăpadă, spulberați de vînt de pe coamă și coastă.

Astăzi munții deșteaptă interesul oricărui om. Militarul descopere în formele terenului mulțime de poziții de atac, sau aparare, fabricantul are la îndemînă forța motrice și diverse materii prime, cei cu gusturi artistice călătoresc prin munți pentru a-și sătura ochii și a culege motive pentru compunerile lor, iar alții, de cum dau căldurile verei, lasă cîmpul și sue la munte, pentru a-și întări trupul în aerul cel curat și răcoros, în mirosul brădetului și la izvoarăle cele tămăduitoare.

Alpii au de partea lor tinerețea, dar mai au și înălțimea. Carpații sînt și ei tineri, păcat numai că se opresc la 2600 m., tocmai la hotarul de unde se întinde ținutul omătului vecinic. Alpii se înalță încă pe atita, apropiindu-se cu piscurile lor de 5000 m. Tinerețea le-o dă stîncile cele sprintene, cu coama ascuțită și crestată, cu forme îndrăsnețe și fantastice. Se întâlnesc astfel aici verdeața codrilor și poenelor, cu piatra și omătul, și îmbracă, cu ajutorul soarelui, cele mai variate forme și colori, iar din împerecherea acestora rezultă privelești de o negrăită frumusețe. Și pe aiurea, în Caucaz, în Himalaia, să îmbină verdeața, cu stînca și zăpada, pentru a întocmi tablouri de o frumusețe nu mai puțin fermecătoare. A vrut însă D-zeu să facă din Alpi regii munților, le-a dăruit astfel podoaba lacurilor, ca numai ei singuri, printre toți, să-și poată oglindi frumusețea feței. În munții aceștia au găsit Elveții scaparea de jugul străin, în priveliștea lor mîngîerea sufletului amărît de sărăcia în care viețuiau, iar astăzi *munții au devenit pentru ei unul din cele mai prețioase isvoare de cîștig.* Carpații Romîniei primesc la sînul lor pe locuitorii din văile Moldovei și de pe baraganurile Dunării, fugiți de arșița verei; Carpații Ungariei adăpostesc la umbra pădurilor pe cei din Panonia, goniți de aceiași ferbințeală moleșitoare; Himalaia cheamă la sine pe cei din șesul Gangelui, etc. Pe aiurea deci puterea de atracție a munților se mărginește la cîmpiile aflătoare la poalele lor. Alpii elvețieni întind brațele lor ademenitoare peste ocean, peste toate continentele. Luați listele otelurilor și veți întîlni în ele călători porniți din Sidney și Buenos-Ayeres; ba la unele din ele Americanii formează aproape totalul ospeților.

Să nu ne lăsăm însă amăgiți. Nu-i pe pămînt, ca și în univers, nici un fapt isolat, de sine stătător, ci fie-care se împletește cu altul, și altele, este o verigă dintr'un lanț, ale căreia capete nu le știm, de și putem urmări uneori verigile pe o mare distanță. In lungul, ca și în curmezișul Alpilor sînt nenumărate văi, pe care stau așternute trainice șosele și terasamente de cale ferată. Înțelegeau doar bine Elveții, că sînt prea puțini oamenii, cari vor să sue pe munți cu piciorul, înfruntînd obosele și primejdiile. Numerosi sînt tocmai călătorii, cari caută plăcerile escursiunilor fără sdruncinul sănătății. S'au pus atunci inginerii pe tăiat și străpuns stîncile, ca să ridice drumurile de fier pînă la 2000, pînă la 3000, pînă la 3500 m., pînă acolo unde să deschide înaintea ochiului o panoramă cît mai atrăgătoare. Iar la capătul de sus al drumului au zidit oteluri cu sute de paturi, să stea musafirul săptămini sau luni cît va poftí. Și nici atît n-ar explica deajuns farmecul ce l exercită Alpii asupra bogățiilor pămîntului. Crescătorii de oi din Australia, proprietarii nemărginitelor domenii din pampasul Argentinei, nu cadizesc de sigur să socotească cheltuelile drumului, dar nici nu pot să-și piardă timpul în zadar. De aceia în ajunul plecării spre bătrîna Europa îsi croesc cam următorul plan: „Toată vara voiu călători prin Alpi, toamna voiu vizita muzeele și teatrele Franței, Bavariei, Austriei, Italiei, căci toate sînt în apropiere. Voiu cunoaște astfel prefacerile prin care a trecut omenirea din cele mai vechi timpuri adunate de istorici și voiu gusta și din frumusețile artei contimporane, iar pe iarnă mă voiu coborî la Nisa sau Menton“. Dar condițiunile în care se află Alpii și trebue luate în seamă, ca să înțelegem puterea lor de dominație asupra întregului pămînt. Și ar fi fost mare pagubă ca la apropierea iernii să piardă din mîna asa generos mosafiri care, asemenea păsărilor călătoare, ar vroi să sboare spre ținuturile calde. Au iscodit atunci Elvețienii deosebite jocuri și petreceri, care să alunge urîtul iernii și să-l ție locului pe străin cît mai îndelungată vremc.

Și din alte pricini munții sînt pentru poporul elvețian adevărată mană cerească. Afară de isvoarele minerale, mare parte sarate, s-au înființat nenumărate stațiuni climaterice. Davos a devenit celebru pentru cei suferinzi de piept prin atmosfera sa liniștită și curată și prin temperatura urcată chiar în toiul iernii, datorită cîmpiilor de zapadă din împrejurimi care, întocmai ca și oglinzile, reflectă razele de căldură ale soarelui. Pe malul Lemanului mulți streini petrec Crăciunul și Boboteaza, de oare-ce apele lacului, cu întinderea și adîncimea lor, adună mereu timp de jumătate de an căldura coborîtă din cer, ca să o răspîndească în vecinătatea lui ceialaltă jumătate de an, cînd cerul pretinde să-i se înapoiască darul.

Alt bănet rămîne în țară de pe urma tinerilor veniți la învățătură din cele mai depărtate țări. In sfîrșit, republica elvețiană este țara, unde pot trăi în tihnă toți cei prigoniți aiurea din cauza ideilor și credințelor lor, și cari în patrie ar înfunda închisorile, ar suferi munci grele, sau ar fi osîndiți la moarte.

Se poate deci susține, pe drept cuvînt, că ***cel mai însemnat isvor de cîștig pentru Elvețieni este exploatarea streinului*** sau, dacă vroiți, pentru a înlătura înțelesul jignitor al cuvîntului, îl formează banii ce-i lasă streinii, fie că sînt numai în treacăt pe aici, fie că se opresc pentru un timp, fie că rămîn în această țară pe toată viața.

I. Constantinescu

OAMENI ȘI LUCRURI

O vîrstă critică...

Sunt diferite constatări interesante în convorbirea pe care a avut-o, acum cîte-va zile, un gazetar vienez cu compatrioata noastră, d-na Agatha Bîrsescu și publicată în „Neues Wiener Journal“.

Ziaristul evoacă, în primul rînd, momentele glorioase din cariera Agathei Bîrsescu, — evoacă unele figuri și creațiuni din repertoriul ei de altă dată: Hero, Iulia, Rhodope, Esther...

Sunt evocări și momente care aparțin istoriei, — căci aproape trei decenii au trecut de la apariția pe scenă a marei artiste romîne pe scena Burgului. De atunci încoace, multe s'au schimbat în metropola de pe malul Dunărei!

Cu ani în urmă, pe cînd ciceronele Burgului nou ne conducea, în una din zile, prin galeriile marei clădiri, înșirîndu-ne numele mai mult sau mai puțin glorioase ale foștilor societari și ale foastelor societare, — ne pomeni și de Agatha Bîrsescu, minunata romîncă în cari altă dată, se puneau atîtea mari speranțe, cînd fu vorba de a se găsi o vrednică urmașă Charlottei Wolters, la începutul fazei sale de declin.

Nu însă de istoricul carierei teatrale a Bîrseascăi e vorba aici, — ci doară de un anumit moment psihologic de care pomenește artista însăși.

„Am lucrat pripit — zice ea — cînd am părasit Burgul și trebue să îndur consecințele.

Nimeni nu este indispensabil și după mine au venit altele și altele care-mi iară locul“.

Și după ce arată concursul de împrejurări și coincidențe cari au determinat ieșirea ei din Burg, adaogă încă:

„O singură dată, sub direcțiunea lui Schlenter am fost aproape să intru din nou la Burg.

Altmann, în numele directorului său, mi-a făcut propunerea scrisă, întrebîndu-mă dacă aș fi dispusă să trec la genul „mamelor eroice“. Nu, m'am putut hotărî și n'am luat propunerea în serios. *Ai intervenit ceva din eterna vanitate a femeei* — și apoi, simțeam și o groază oare care de un teren dramatic pe care nu-l experimentasem. A fost scris să nu fie. Dar Teatrul Burgului n'am încetat a-l iubi nici-odată, nici pe marii artiști ai acestei instituțiuni.

E în această convorbire — confesiune o adevărată spovedanie. Ea sfîrșește chiar cu un îndrăcșător apel — dacă ni se iartă cuvîntul, sau — cel puțin — cu un regret, exprimat cu o franchețe care seamănă unei rugăminți.

Dan psihologiceste interesantă este mărturisirea, excelente, ariste, că, cu toată dorința de a se reintoarce de unde plecase în mod prupit, nu s'a putut hotărî — după un număr de ani — căci direcțiunea lui Schlenter cade mult timp după acea a lui Wilbrandt, în ordine cronologică — să sacrifice iluzia primei tinereți, renunțînd la interpretarea rolurilor de eroine propriu zise, pentru a se adapta rolurilor de mame.

E psihologia femeei, — în vîrsta pe care o zugrăvește Karina Michaelis în romanul ei senzațional; e psihologia clipei dificile, în care se pune dilema penibilă a renunțării la o.... iluzie: iluzia tinereței, care *trebuie* să dispară...

Nu e oare posibil triumful și în roluri de femei mai... trecute? Nu sunt și în lumea *lor*, în sufletele *lor*, destul de interesante conflicte de dramatizat?

De sigur că da. Insă... vanitatea și sensibilitatea, orgoliul și susceptibilitatea sunt trăsături sufletești de atîta intensitate și atît de mult legate de firea omului în genere, a femeei în special, — în cît din ele pot izvorî tragedii trăite: cu suferințe, cu amărăciuni, cu dureroase amintiri, cu păreri de rău... De natura acestora este conflictul pe care îl găsește, în propriul ei trecut, creatoarea și interpreta atîtor zguduitoare eroine de teatre, d-na Agatha Bîrsescu.

Rodion

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

Inaugurarea noului local al școalei de lemnărit din Cîmpu Lung.—Moartea marelui valiu din Sadagura.—

Cernăuți, 16 Septembrie.—Duminică s'a inaugurat cu mare solemnitate noul local al școalei de lemnărit din Cîmpu-Lung, la care a participat ministerul lucrărilor publice din Ottokoer Franka, președintele țării contele de Maran, mitropolitul de Repta, însoțit de un mare număr de preuți, mareșalul Bucovinei baronul Hurmuzachi deputații, Iospescul—Grecul, Sîrbu, Simionovici, Reuț, Blîndu, Bonches, primarul orașului Dorna Forfotă și mai mulți alți fruntași numai romîni.

Din Cernăuți înalții oaspeți au plecat cu un tren special compus din cinci vagoane de salon fiind întîmpinați în gara Cîmpu-Lung de către primarul orașului Hutu și întreg consiliul oomunal precum chiar și de o mulțime foarte imensă.

*

La sooborîrea din tren ministrul a fost întîmpinat cu tradiționala pîne și sare, după care a urmat o scurtă cuvîntare în romînește rostită de primar, la care ministrul a răspuns în cuvinte entuziasme, după aceea a urmat o manifestație vie la antrena înalților oaspeți de către întreaga populațiune.

Orașul a fost frumos decorat cu drapele și arcuri de triumf ceea ce-a impresionat adînc pe cei de față.

Ajunși la noul local al școalei, doi păstori i-a întîmpinat la poarta principală prin sunete de buciume, așa după cum se obicinuește la primirea oaspeților străini.

Directorul școalei d. Vasloschi, a urat un bun venit oaspeților recomandînd ministrului personalul profesoral al școalei. Ministrul s'a întreținut puțin cu fiecare aparte.

După aceasta a urmat sfințirea localului de către însuși I. P. S. Sa Mitropolitul.

Profesorul Leșan a rostit cuvîntarea festivă, prin care a aratat tot istoricul acestui institut mulțumind persoanelor și autorităților care l'au sprijinit.

Aduce laude în special d-lui ministru. care a activat clădirea noului edificiu, aducînd prin aceasta servicii imensei țări.

Au mai rostit cuvîntări ministrul Trusko mulțumind pentru laudele aduse și asigurînd tot concursul resortului său în ceea ce privește susținerea acestei școale, iar mareșalul țării Hormuzachi, deasemenea a promis tot concursul său binevoitor.

După ce a mai vorbit directorul școalei care a mai mulțumit oratorilor pentru cele promise și cu aceasta actul solemn al inaugurării a fost închis.

S'a procedat apoi la vizitarea localităților scoalei, a atelierilor și mai cu seamă expoziția privată de lucru de mînă a d-lui Vosloschi a fost admirată de toți.

Cu această ocazie primăria a oferit un splendid banchet la care au luat parte peste 200 de persoane între care și mulți săteni.

Pe aci s'au pronunțat discursuri însemnate de către ministru, președintele țării, mareșalul Bucovinei și deputații romîni, cari vor face o impresie admirabilă asupra întregii populații.

După ce s'a intonat apoi imnul imperial în romînește, serbarea a luat sfîrsit în manifestările entuziaste ale celor presenți.

De aci ministrul lucrărilor publice însoțit de presedintele și mareșalul țării au pornit în automobil, să viziteze localitățile cari au fost inundate de ultimele revărsări din sudul Bucovinei. Celelalte personalități s'au intors aseară în localitate.

Deputații romînii cu cari Excelența Sa s'a întreținut în tot timpul, sun, că ministrul este entusiasmat de primirea făcută și nu găsește destule cuvinte de laudă la adresa obiceiurilor romînești din Bucovina.

Cu trenul de azi, la orele 2 p. m. d-sa părăsește Bucovina îndreptîndu-se la Viena.

Vizita ministrului lucrărilor publice în Bucovina a produs o bună impresie asupra populației, care de pretutindeni i-au făcut manifestațiuni grandioase.

*

Eri la oara 1 noaptea marele rabin din Sadagura a încetat din viață, în urma unei lungi și crude boale a inimei.

Moartea acestui distins talmudist, care s'a bucurat de simpatii unanime chiar și în cercurile creștinești din țară și străinătate, de oare-ce decedatul avea o faimă miraculoasă, a pricinuit populației evreești din întreaga țară o jale de nedescris, și o pierdere ireparabilă.

Vestea s'a răspîndit ca fulgerul în toate orașele Bucovinei și din toate părțile veneau sute de admiratori ai săi spre a-și lua rămas bun de la acela care a fost un fel de D-zeu al populației israelite.

La palatul rabinului din Sadagura a fost un adevărat pelerinagiu de sute și mii de credincioși.

Din Cernăuți mai cu seamă, aproape toată populația israelită a plecat la Sadagura.

Inmormîntarea distinsului rabin a avut loc chiar în aceiași zi, conform prescripțiilor talmudice relativ la rabini—la orele 11 dim. la care am luat parte pe lîngă toate autoritățile și un public de peste 10,000 de persoane.

Pe tot parcursul cortegiului, toate prăvăliile au fost închise în semn de venerație la adresa decedatului, iar la cimitir rabinul din Cernăuți, a rostit o cuvîntare prin care a aratat meritele decedatului, care a stîrnit șiroaie de lacrimi numeroasei asistențe.

Răposatul rabin, Aron Friedman, care a fost în vrîstă numai de 35 ani, lasă în urmă o văduvă și 5 copii dintre cari 2 băieți. Cel mai mare în vîrstă de 16 ani, iar cel mai mic de 4 ani.

Scaunul de rabinat îl va ocupa fratele decedatului, care de asemenea se bucură de un frumos renume.

Jalea din sinul populației evreești e de nedescris. Au sosit numeroase telegrame de condoleanțe din Galiția, Rusia și Romînia.

Gama

Litere-Științe-Arte

In așteptare. — Intr'un articol consacrat „turneului“ trupei de operetă a d-lui C. Grigoriu, un ziar de artă, din Capitală, scrie între altele:

„...Aseară compania lirică Grigoriu și-a încheiat stagiunea de vară și cu o zi mai curînd a plecat în obișnuitul turneu...

„Obișnuitul“ nu e un termen tocmai propriu: turneul se face în condițiuni oare cum deosebite de cele din anii trecuți, fiindcă terenul pe care va călca nu mai e acelaș.

După cum odinioară numai teatrul național părea că păstrează sanctuarul artei—care însă nu totdeauna era tocmai artă—tot așa vreme de ani, numai compania Grigoriu, pe drept cuvînt de altfel, deținea succesele operetei.

Astăzi însă, în Capitală sunt mai multe teatre unde se face artă, pe alocuri artă superioară și în provincie—Iași și Craiova—teatrul calcă pe pămînt sănătos.

Opereta, acest gest de teatru mai vesel, avea ca singur reprezentant serios pe această excelentă companie Grigoriu, care pretutindeni unde apărea era primită cu meritată dragoste și care de cîte ori pleca lăsa regretul...

Acum, însă, și alte înjghebări joacă opereta—cu succese după împrejurări,—o joacă pe tărîmurile succeselor companiei Grigoriu și după ele revine deținătorul succeselor din trecut.

Așa fiind, turneul se prezintă sub o înfățișare interesantă și sfîrșitul lui va da loc unei păreri hotărîtoare...“

Am spus-o, aci într'o notiță trecută. Terenul nu mai e acelaș. Publicul mare înțelege să profite din înmulțirea trupelor artistice,—să profite în senzul artistic, să profite de rivalitatea lor, de progresele lor.

Trupa d-lui Grigoriu are întâietatea, are faima, are mijloacele,—are mai cu seamă, datorii către publicul mare care i-a dat atîtea succese.

Noblesse oblige.

De aceea curiozitatea e vie și rentabilă. Așteptăm cu încredere, confirmarea celor de mai sus.

D. Ovid Densușianu a făgăduit cercului literar al revistei „La Vie“ că va ținea la Paris o conferință despre poezia romînească.

*

Multe lucruri au ajuns a fi puse la îndoială în lumea marilor chestiuni filosofice, istorice și literare.

După de s'a afirmat că Jean Jacques Rousseau nu se află în sicriul din Panteon, că Napoleon I n'a murit la St. Helena, că Oscar Wilde ar fi încă viu, după un deceniu și jumătate de la înmormîntare—iată, acum o nouă preocupare anume. Se pare că scheletul lui Descartes a fost, cu multă vreme în urmă, despuiat de cap.

In schimb s'au putut vedea prin muzee, în decursul anilor, numeroase scăfîrlii date ca aparținînd marelui cugetător.

*

Jacques Lion prepară o bibliografie a lui Anatole France, cunoscutul scriitor francez.

Opera aceasta va cuprinde tot ce-l privește pe Anatole France, din punctul de vedere literar, critic, bibliografic, bibliofil, iconografi și anecdotic.

După cum se vede, luararea aceasta nu va fi lipsită de interes, cu atît mai mult cu cît cel despre care va vorbi Jacques Lion e încă în viață. E o încumetare, dar dovedește că autorul va fi bine documentat.

*

Le Bargy e primit în toată Franța cu entuziasm în rolul titular din Cyrano de Bergerac, rol care se știe că n'a fost întrupat pînă acum de cît de marele Coquelin Aîné.

Comedianul francez e așteptat cu nerăbdare la Paris.

*

A murit la Viena, în urma unei subite îmbolnăviri și a unei operațiuni, tînăra artistă Lotti Brociner de 21 ani, fiica dramaturgului Marco Brociner, originar din Romînia.

D-ra Brociner urma să debuteze pe scena teatrului din Pilsen. Acum doi ani a jucat într'o piesă de teatru a lui Marco Brociner la „Volkstheater“.

*

STRUNA ZILEI

DANTURI...

„Corriere della sera“ povestește cazul unei bătrîne de 87 de ani, care capătă acum al treilea rînd de dinți...

Mă 'ntreb, cetind amănunțit,
Minunile acestei guri:
Ce mulți bărbați vor fi simțit
Talentul ei de... mușcături!

INFORMAȚIUNI

La Romanie de azi publică următoarele:

„De multă vreme, unii din confrații noștri, dau, cu cele mai bune intenții din lume, așa știri despre o pretinsă concentrare a partidelor conservator și conservator-democrat, în cît publicul ar putea fi enervat de ele.

Nimic nu e adevărat.

Astă-primăvară au avut loc între șeful partidului conservator democrat și președintele consiliului, discuțiuni cari dădeau dreptul să se creadă într'o reușită.

Aceste discuțiuni n'au mai avut nici o urmare.

In ce privește conversațiile diferiților oameni politici cari nu tratează în numele partidului lor, ele sunt, evident, intersante, dar ele rămîn conversațiuni.

Cititorii cunosc sobrietatea noastră cu privire la informațiunile politice.

Dacă intervenim de această dată, e pentru că situația generală ne obligă la aceasta“.

Refugiații Turci — Foarte mulți turci stabiliți în Bulgaria, refugindu-se în România, ministrul de interne a dat autorităților o circulară telegrafică în următorul cuprins:

Primind știrea că, față cu evenimentele ce se desfășoară în Bulgaria, locuitorii de pe malul drept al Dunării caută refugiu la noi, veți lua toate măsurile ca să nu fie împiedicați de a găsi, deocamdată, adăpost — pînă se vor lămuri și clarifica lucrurile.

Veți lua de asemenea măsuri ca să vă asigurați de identitatea celor refugiați și să nu i perdeți din vedere.

Scolare. — Au fost numiți învățători suplinitori: în județul Iași: domnul N. Ciobanu, student, la scoala din Hilița, d-ra Emilia Ionescu, la cătunul Zmeu; d-ra Maria Constantinescu, Lupăria și d-na Maria Gh. Sechelarie, Prisacani, postul II.

In județul Vaslui: d-ra Eleonora G. Palade, la Muntenii de sus, post II; d-ra Maria Troia, Ciortești, d-ra Elena I. Mateiu, la Lipovăț.

In județul Suceava: d-ra Maria Spiridon, Tărcăsa; d-ra Lucreția Văideanu, Tătărași, d-ra Maria Stroiescu, Lencoșești; d-ra Natalia Costescu, Dumbrăvița-Fîntîna-Mare.

Preotul Haralamb din Albești, s'a plîns autorităților, că de cîte-va zile i-a dispărut copila Ioana fără ca să-i poată da de urmă.

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Vechie No. 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.

Pentru informațiuni a se adresă la d.

I. Goldenberg

Str. I. C. Brătianu 151

ULTIME INFORMAȚIUNI

Toate insistențele ce se pun de conservatori pe lîngă d Carp ca să se prezinte Regelui în audiență, au rămas fără rezultat.

Acum s'a recurs la un truc, care va sili, se speră, pe șeful partidului conservator să revie la simțiminte dinastice; după propunerea ministrului de război, a fost decorat, pe ziua de ieri, locotenentul Carp, fiiul d-lui P. P. Carp.

Domnul Carp va fi silit astfel să se prezinte Regelui și să mulțumească pentru distincția acordată locotenentului.

D. Carp, care a stat două zile în București, a refuzat să răspundă la chestiile asupra politicei ce i-au fost puse de aderenți.

Eri, la Jockei Club, d. Marghiloman a încercat să facă macar politică externă cu d. Carp, căruia i-a spus:

— Ce zici, șefule, de complicația din Balcani?

— Curierul de astăzi, răspunse d. Carp, nu mi a adus nici o scrisoare de la Franz Iosef. Dacă voiu primi ceva, dragă Alecule, te voiu pune in curent.

Debitarea apei, a fost oprită deocamdată pentru două zile, aceasta din cauza unor reparațiuni, ce au a se face la Brăești.

Orașul în aceste zile va fi alimentat cîte 2 ore pe zi, din cantitatea aflătoare în rezervoare.

Apele Prutului sunt din nou în creștere, dar n'au făcut revarsări.

Comunicația pe șoseaua dintre Iași și Bivolari continuă să fie întreruptă.

In aceiași stare se găsesc drumurile dintre satele, situate pe malul Prutului.

Un număr de proprietari de case din Iași — e vorba de imobile încă în construcțiune — au primit zilele aceste somațiuni din partea Cassei centrale pentru a achita diverse sume, pentru „asigurarea muncitorilor" întrebuințați ca lucrători cu ziua la zisele clădiri.

Sumele sunt în genere foarte mari și determinate fără nici un criteriu, după cît se pare.

Proprietarii în chestiuni an făcut întîmpinări la cassa centrală, care pare a fi devenit o simplă agenție numai de încasări.

Mîne, 20 Septembrie, are loc examenul de capacitate pentru elevii căzuți la examenul din luna Iunie.

S'a admis o nouă examinare numai candidaților căzuți numai la un singur obiect.

*

Școlile particulare primare au primit adrese ministeriale ca să înainteze orariile pînă la 30 Septembrie, iar acele secundare particulare — pînă la 15 Octombrie.

Dl. M. Borcea refuzînd a lua parte la noile examene admise unora dintre candidații particulari, din cursul superior, a fost delegat pentru acele examene d. Valeriu Hulubei.

La școala de Bele-Arte din localitate s'a înscris în anul acesta un singur elev nou.

Personalul de mișcare al tramvayului electric din Iași a fost definitiv scos de sub regimul nouei legi a meseriilor, după cererea direcțiunii.

Comitetul societății „Fraterna Romînă" a cumpărat un imobil propriu, în care se va muta zisa societate cu începere de la 26 Octombre.

Examinarea pentru a două oară a elevilor din școalele secundare, căzute în seziunea de Iunie a fost admisă numai cu foarte mari restricțiuni, așa că numai prea puțini vor putea beneficia de favorurile aceste. S'a ținut însă seamă numai de elevii cari au putut utiliza mai multe stăruințe la minister.

Luni, 3 Octombre, va avea loc căsătoria d-rei Elena Bratu, cu prietenul nostru Victor Filoti, fost deputat.

Nuni vor fi d-na și d. Take Ionescu.

Universitare.—Examenele sesiunei de toamnă la toate facultățile din Iași, vor începe la 1 Octombrie.

— Cursul de drept roman la anul II va fi predat de d. profesor Gr. Demetrescu, al cărui concediu a expirat.

— Bursele fondației Carol I, au sosit astăzi la Universitate.

— Seminariile facultății de litere și filosofie, precum și laboratorul de chimie agricolă, vor fi instalate, de la 1 Octombrie, în casele Grigoraș, lîngă Universitate.

— Domnii Radu Manoliu, Romeo Drăghici și Mircea Georgescu, au fost recomandați în postul vacant de secretar al facultății de litere, pentru ca ministrul să numească pe unul din ei.

O baie modelă va fi construită la monastirea Agapia.

Consiliul comunal se'ntrunește azi, la ora 5 p. m.

La oficiul poștal din localitate, se află vacante numeroase locuri de factori rurali.

Din Vaslui.—Gimnaziul „Kogălniceanu" din Vaslui, anul acesta s'a complectat în clasa IV, inlocuind gimnaziul complect. Asemenea s'a numit toți profesorii titulari. Corpul didactic este compus din următorii profesori:

I. B. Miulescu director, E. Mavrodin, Economul I. Grigoriu, C. B. Penel, M. Iftodiu, C. P. Stamboliu, C. Ionescu, I. Vasiliu, I. C. Dolijan, a ramas numai de numit profesorul de matemateci. Elevi sunt înscriși: în cl. I 68, cl. II 50, cl, III 42 iar cl. IV 20 de elevi.

Păcat însă de un lucru, gimnaziul are un local model—a costat 250 mii lei—și de vre-o 3 ani și-a instalat în acest local și școala de meserii inferioară, care prin atelierele de fierărie, tîmplărie etc, a deteriorat mult acest frumos gimnaziu.

Clasa IV a gimnaziului este instalată într'o săliță mică. Ar trebui ca cei în drept să facă un local pentru școala de meserii—iar gimnaziul să rămînă în gimnaziu.

Repararea lucrărilor de școală din județ în vara anului acesta au costat 48 mii lei.

Azi s'a terminat examenul pentru notari, ce s'a ținut la Prefectura de județ. Rezultatul se va da mîine.

Prin decizie ministerială un post de magistrat stagiar a fost creat, cu începere de la 1 Octombrie, la parchetul tribunalului Iași.

D. P. P. Carp a sosit ieri seara la Țibănești, de unde se va reîntoarce, la București, în ziua de 5 Octombrie.

Judiciare.—Au fost declarați în stare de faliment: Lupu Braunștein hăinar și I. Kaufman, magazin de umbrele.

— Curtea s. I s'a pronunțat astăzi în procesul complicilor lui Van-Saanen, pronunțînd achitarea pentru toți și anume Lazăr Săvescu și Leon Popovici complici la falș Ecaterina Popovici complice la tăinuire și G. Drob furt.

— Iani Haralambos, autorul escrocheriei comise în prejudițiul Băncii de Salonic, prin incasarea unei scrisori de credit falsificate la Banca de Credit Romîn, urma să fie judecat astazi la s. II a tribunalului.

Procedura nefiind împlinită nici pentru martori, nici pentru direcția Băncii, judecarea a fost amînată pentru ziua de 3 Octomb.

— Președintele Curții cu juri din Iași d. Al. N. Gane nu va putea prezida ședințele de la 21 Septembrie (procesul scopiților) și 24 Sept. (procesul Bilici) de oare ce d. Gane, făcuse actele de acuzare, în ambele cazuri, ca fost procuror de Curte.

Prin tragere la sorți, efectuată astăzi ședința de la 21 va fi prezidată de d. consilier Em. Cernătescu și acea de la 24 Sept. de d. consilier C. Grigoriu.

— Procesul falșei contese Török și complicilor se va judeca la 6 Oct. la s. II a Curții.

— C. Gorgos omorîtorul săteanului Stuparîu, din Erbiceni a fost condemnat ieri de Curtea cu juri la 5 ani închisoare și 1000 lei despăgubiri.

— G. Colescu, fost casier la primăria Herța, făcîndu-se vinovat de delapidări, a fost condamuat la un an închisoare.

—Inaintea d-lui Magistrat Al. Coroi s'a ascultat azi ca martori, foarte mulți artiști ai teatrului Național în procesul intentat Direcției de către d-l Octav Minar, relativ la traducerea piesei „Quo Vadis".

Noul program de astă seară Mercuri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Aur! Aur! (La fièvre de l'or) măreață piesă modernă (3 părți). Mai toți artiștii dramatici ai Comediei Franceze din Paris iau parte la interpretarea acestei grandioase desfășurări. D-ra Napierkowska, steaua Operei Mari din Paris, contribue cu dansuri originale la această splendidă desfășurare. Intreaga piesă are o deosebită punere în scenă.

O călătorie în Portugalia, scene și vederi interesante.

Dranem dactilograf, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite, cuprinde între altele:

Regele Alfons al Spaniei la o ceremonie funerară—Deraiarea unui tren în Anglia—Misuri (America) O călătorie de nuntă în balon—Moda—Inmormîntarea generalului Booth la Londra—Sedan, Inaugurarea monumentului în memoria luptătorilor de la 1870—Mouley Hafid la Casa Pathé Freres etc.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Vineri 21 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfîrșite" dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Mîne Joi matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită.

Dr. Louis Mendel, dentist
reîntorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.
Str. Lăpușneanu 11 bis.

Institutul regal Carolin de Medicină și chirurgie. Comitetul premiului Nobel de Medicină, din Stockholm (Suedia).

Domnului Profesor dr. C. Thiron de la Universitatea noastră iașană, — făcîndu-i-se înalta onoare de a-și da avisul, asupra unui personaj științific, care ar merita a i se acorda premiul Nobel; — a răspuns comitetului organizator al acestui concurs de savanți că:

Domnul Profesor Ernest Haekel, de la Universitatea din Iena (Germania), este unul din personajele cele mai eminente ale științelor naturale, biologice, a filosofiei științifice și a filosofiei sociale, — propunîndu-l a i se acorda premiul Nobel de Filosofie și Medicină din anul trecut.

*

Premiul Nobel citat, în valoare de un sfert de milion de franci, s'au acordat de la 1901 la 19011 inclusiv următorilor savanți:

E. Von Behring, R. Roos, N. R. Finsen I. P. Pavlov, Robert Koch, C. Golgi, Santiago R., G. Cajal, Ch. L. A. Laveran, P. Ehrlich, E. Metchnikoff, T. Kocher, A. Kossel și A. Gullstrand.

Dela 15 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		5.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.40	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete		8 lei suta

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.35, oca 0.50
Struguri pentru masă 80 b. kgr.
De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Ultime telegrame

Telegrafice și Telefonice

București 19 Septembrie

Evenimentele din Balcani

Manifestația din Sofia

Sofia.—O grandioasă manifestație de simpatie a avut loc eri. Au participat peste 40,000 de oameni. In față palatului consiliului de miniștri, a vorbit ministrul de război.

Rînd pe rînd s'au făcut manifestațiuni de simpatie, la legațiile romînă, greacă, sîrbă, engleză și rusă.

*

București.—Legațiunea bulgară, a lansat un apel, prin care cheamă în Patrie, pe toți supușii bulgari, cari fac parte din armată.

Sunt rechemați și tinerii în vîrstă de 19 ani.

*

Sofia.—După cum se știe Sobrania a fost convocată pentru Sîmbătă. Se asteaptă că în acea zi, Bulgaria să formuleze declarația de război.

Viena.—In urma știrilor din Balcani, o panică s'a produs la bursele din Viena, Berlin și Budapesta.

Valorile au suferit mari scăderi.

Ruperea relațiunelor dintre Turcia și Bulgaria

București.—Ministrul Turciei la București, a plecat azi la Sinaia, pentru a comunica guvernului nostru că relațiunile între Turcia și Bulgaria au fost rupte.

Atentatul din Londra

Londra.—Autorul atentatului din otelul Hormeie, ar fi un romîn.

Criminalul a fost azi interogat de judecătorul de instrucție.

Ciocnire de trenuri

Sofia.—Trenul expres venind din Varna, s'a ciocnit în stația Laketanik, cu un tren de marfă.

Un ultimatum dat Turciei

Viena.—Știri sosite aci, arată că mai toate statele balcanice au înaintat azi un ultimatum Turciei.

Dacă până în 2 zile nu vor primi un răspuns favorabil și reformele cerute pentru Macedonia, vor începe războiul.

Material de război pentru Serbia

Salonic.—Guvernul otoman a permis trecerea în transit a materialului de război, venind din Francia și destinat pentru Serbia.

*

Constantinopol.—Un nou transport pentru Serbia a fost oprit la Ueskub.

Se asigură că comanda de material de război, făcută de Serbia, ar fi de 300 de vagoane.

Rechemarea vapoarelor franceze

Paris.—Guvernul francez, a invitat compania Greycinet, de a face să se întoarcă imediat în patrie toate vapoarele acestei companii, aflătoare în porturile romînești.

Compania a vestit despre acest ordin pe sucursala ei din Galați.

Importul de carne

Berlin. — Guvernul prusian, a hotărît importul de carne proaspătă de vacă și de mascur, din Serbia, România și Bulgaria.

Imprumut turcesc

Constantinopol.—Guvernul a încuviințat convenția încheiată cu un grup de Bănci franceze, în privința unui avans de zece milioane asupra împrumutului viitor pentru străzile Capitalei.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei a V-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîștigat:

2000+80.000 No. 38987.
10 000 lei No. 1747
5000 lei No. 32230
3000 „ „ 8972
1000 „ „ 17399, 20525, 29026 13416
500 lei No. 19323, 23970 41194. 2892 10367, 47142, 51287, 51449.

La tragerea de azi cel mai mare premiu de lei 80,000 împreună cu cîștigul de 2000 în total, 82000 a căzut în colectura „Providența" din Iași str. Ștefan cel Mare 25 pe lozul No. 51,853. Iar cîștigul de 5000 lei No. 32,230

Orfană de 22 ani
400,000 Mărci zestre în numerar dorește **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

De vînzare și de închiriet
de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafață de 2600 m. p. a. nume:
Corpul principal cu 7 camere spațioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.
Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, șură, zemnic, pivniță, grădină spațioasă de flori și fructe.
Instalațiune electrică și apă.—Apropiere de hala mare.
A se adresa la proprietar Ilie I. Cocea str. Bucșinescu 15 Iași.
Direcțiunea.

Liceul particular
„Profesorii Asociați"
Iași.—Str. 40 Sfinți No. 9.—Iași
Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.
Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.
Preparații de clasa intîi an
Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2
Se primesc și interni în condițiuni speciale
Prospecte la cerere
Director, **Titus G. Patriciu—Iași**
Profesor

30-40 metri grilaj de fer *pentru balcon se caută.*
Adresa la Tipografia H. Goldner.

Mult întristații: Maria și Dr. Nicu Grigoriu, Căpitan Const. și Nathalia Mihailescu cu copii, Dimitrie și Ecaterina Mihailescu cu copii, Gheorghe Mihailescu, Ionel și Maria Strat, Mihai Antoniu cu copii, Lucica Antoni, Gh. Caracaș cu copii, Locot. Gh. Caracaș cu familia și Familiile: Caton, Vărlănescu, Vasiliu, Florea, Mogâldea, Gheorghiu, și Burghelea au nemărginita durere de avă face cunoscut pierderea prea iubitei lor mame, soacre și bunice

✝

Maria V. Mihailescu

în etate de 70 de ani

încetată din viață în seara de 18 Septembrie a. c., și vă roagă să binevoiți a asista la ceremonia înmormîntărei, care va avea loc Joi 20 Septembrie a. c.

Cortegiul va porni de la locuința defunctei str. Lățescu No. 3, la orele 2 p. m., spre cimitirul „Eternitatea".

La Farmacia D. Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

„HÉLÈNE"
Magazin de Mode și Furniturî
Iași str. Lăpușneanu 30
Anunță că, revenită din străinătate a adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, și Viena,** *o variată colecțiune* **de pălării** *modele ultimele creațiuni, cum și* **forme nagarnisite** *în toate genurile moderne.*
Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc.*
Prețuri extrem **de convenabile.**

AVIS DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR
Cele mai frumoase Noutăți ale Sezonului și toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul
„LA VULTUR"
Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e așa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucrușoare bune și frumoase și le vor cumpăra cu prețuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.
Poftiți dară „LA VULTUR"
cel mai bine asortat magazin.

V. G. CRISTOFOR
Avocat
Str. Caza-Vodă 42, (foastă Golia)

Scoala profesională de fete
„STEAUA"
Str. Elena Doamna No. 23
Din cauza marelui număr de elève care au cerut inscrierea în această școală, s'a mai înființat cl. I divizionară, unde mai sînt vacante 8 locuri.—Aducem aceasta la cunoștința părinților ca să se grăbească cu înscrierea care s'a prelungit pînă la 20 Septembrie a. c.
Se primesc în Atelier și audiente pentru practica Croitoriei.
Direcțiunea

Se caută *pentru biroul Laboratorului I. Atome Dr. N. A. Raconiza o domnișoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoștințe de contabilitate, limba germană completă și eventual franceza.*
A se adresa direct

Domnișoara Erna Eckstein
reîntorcîndu se din Viena anunță onorata sa clientelă și onor public că s'a redeschis **atelierul de rochii și confecțiuni de dame** *Str. Ștefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele și modele cele mai noi.*
Angajează perfecte lucrătoare.

De vînzare sau De închiriat
Casele din strada Palatului, 60, din Iași, proprietatea erezilor def. George Maxim, avînd șase încăperi de stăpîn cu subsol, dependințe, curte, apă, grădină mare cu pomi rodilori.
A se adresa: d-lui **D. G. Maxim,** *în București, strada 11 Februar 14 bis.*

Dr. H. SOLOMOVICI
Specialist în boale de
— NAS, GÎT ȘI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. și 5—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

Biliard **aproape nou de vînzare, str. I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.**

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mărăseșcu 17—Instalație cu motoare electrice.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI FABRICI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

întreg de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE asuprește și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* cari se resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâia să se ia 3 hapuri, unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii*

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,985,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" inchee:
Asigurări pe caz de viață și deces în conbinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
OSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(lângă strada de Sus)

Lămpi de benzină
SITE ȘI STICLE
LA MAGASINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAȘI
Fondată în 1856
Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1693 Vineri 21 Septembrie 1912

Statul față cu mișcările sociale

Nu există organizație de Stat, care să fie așa de perfectă în cît să nu se vadă nici un defect. Ba, ceia ce e mai mult, în sînul organizațiilor vechi se produc astăzi fenomene sociale cari tind a schimba cu totul cunoștințele și învățăturile, ce cu toții am primit asupra noțiunii de Stat.

Și pentru a invedera acest lucru, să privim un moment mișcarea ce se face într'o țară, de la care am primit începuturile civilizațiunii, pe care am imitat'o în bună parte, cînd ne-am organizat ca stat. Înțelegem toți că e vorba de Franța. Sindicalismul, forță, care după cum merg lucrurile pare a ajunge ca mîne uriașă, se ridică contra Statului, așa cum este el astăzi întocmit.

Această mișcare nu-și propune, cel puțin pentru moment, a face să dispară Statul, dar luptă pentru a-i schimba înțelesul sub care trăia până acum, luptă pentru a mărgini rolul său, luptă pentru a slăbi temelia lui.

Sindicalismul vrea să vadă în Stat un simplu patron. El vrea pentru moment să nu atace partea politică, cuprinsă în rolul și acțiunea Statului modern. Insă, dacă reușești să iai din mîna Statului, cum vor sindicaliștii, forța pe care dînsul se sprijinea, te poți întreba ori cînd, ce mai rămîne din Stat, ce însemnătate mai are el?!

Pentru a nu vorbi de alte mișcări, provocate de alte corpuri în Statul Francez, să ne amintim numai de urgia pe care au atras'o asupră-le Institutorii, cu ocazia unui congres, ținut acum cîte-va luni în urmă, într'un oraș din țara lor.

S'au zis în acel congres vorbe grele la adresa statului, s'a votat o moțiune, care a alarmat pe toți partizanii Statului din toate cîmpurile politice.

S'a spus că Institutorii au declarat pe față, că sunt antipatrioți și antimilitari. Iar acest mod de a vedea al lor este și acel al tuturor organizațiunilor muncitorești din acea țară.

Cu drept cuvînt dar s'a putut întreba o lume întreagă: ce mai rămîne Statului, dacă astăzi îi iai armata, mîne împedeci circulațiunea oamenilor și mărfurilor prin greve? Am scris aceste rînduri pentru a le pune față în față cu starea lucrurilor de la noi. Și la noi, în țara aceasta romînească se desemnează o mișcare asemănătoare celei din țară, de care am vorbit. Mișcare timidă, îndreptată contra unui Stat, care n'a ajuns la faza în care se află astăzi Statul Francez.

Statul nostru nu e încă așa de tare, ca să putem zice că e prea tare, că ne nimicește pe noi indivizii sub atot puternicia lui, și de aceia să ducem luptă pentru a-l înfrîna.

Invățătorul om de Stat, șeful partidului nostru, d. Take Ionescu, foarte adesea ori în discursurile sale s'a pronunțat pentru întărirea Statului, pentru întocmirea unor legiuni, care să-i dea mai multe arme de luptă și la nevoe de apărare.

Și evident este că Statul romîn, n'a putut produce până astăzi neajunsurile, contra cărora au a se plînge, cei din alte țări, unde organizațiile de Stat sunt vechi.

Logic dar, trebue să se pară ori cui, că a lovi un Stat care încă n'a ajuns la deplina sa expansiune, un Stat care are nevoe de a fi sprijinit și întărit pentru ca să-și îndeplinească adevarata sa misiune, nu se pare ceva potrivit. Noi, cari trăim în vremea de astăzi, și cari voim, o întărire a Statului nostru, putem, în această ordine de idei să ne folosim de experiența altora și deci să avem un Stat tare, fără ca pentru aceasta el să facă rău.

Negreșit noi nu ne putem întoarce înapoi și să luăm lucrurile de acolo, de unde le-au luat, alte țări, bunăoară Franța și să trecem prin aceleași faze de desvoltare, prin care a trecut ea. Ne-am născut într'o epocă în care toate manifestările vieții au anumite forme. Acesta e punctul nostru de plecare. Găsim un patrimoniu material și intelectual, adunat de cei ce au fost înaintea noastră.

Toată osteneala noastră stă în a alege din acel patrimoniu, ceia ce ne poate folosi, lăsînd de o parte tot ce ne poate vătăma și ferice de noi, dacă vom fi făcut o alegere bună! Mai avem apoi îndatorirea de a contribui la sporirea acestui patrimoniu.

Astfel trebue să recunoaștem că Statul modern este principalul factor, fără mijlocirea căruia progres nu poate fi. Trebue să recunoaștem că pentru a răspunde chemării lui, Statul are nevoe de fonduri.

Dar iarăși trebue să recunoaștem, că dînsul are îndatorirea a întrebuința contribuțiile noastre numai și numai pentru folosul nostru al tuturor. Și de sigur nu i se poate lua în nume de bine, cînd Statul face cheltueli cari constituesc o adevărată risipă.

Noi, cari nu putem socoti la activul vieții noastre politice un însemnat număr de ani, în cari să fi făcut o practică mai întinsă de regim constituțional, nu ne putem făli că avem o opinie publică, care în orice moment să știe ce vrea.

De aceia nu putem noi conta că dacă statul nu întrebuințează cum se cuvine fondurile, ce i se pun la dispoziție, va veni acea opinie publică și-l va opri.

Ba din contra, vedem că în această ordine de lucruri, nu numai statul, dar și comunele nu găsesc altă stavilă, de cît aceia pe care ele însеși și-o impun.

Cîte cheltueli, de exemplu, nu poate face la noi o comună, cheltueli nefolositoare, cheltueli de risipă, fără ca cineva, fără ca cei ce ar trebui să formeze acea opinie publică să zică ceva?! Dacă însă comunele nu merg prea departe pe această cale e că ele însăși își zic: „pînă aici am să merg, mai departe nu". Opinia publică însă, curent contra a ceia, ce poate fi considerat ca o povară inutilă pentru tinanțe, n'are să întâlnească în calea sa.

Acum cîteva luni în Franța, cu ocaziunea votării budgetului, mai mulți deputați au scos la iveală o sumă de cheltueli, parte neîncuviințate de cameră, parte ascunse, dar cu toate acestea se făceau. Mulți funcționari superiori mai ales la ministerul de instrucție, pe lîngă tratamentul prevăzut în budget, își creiau un al doilea salar, mai roșind cîteceva din sumele prevăzute în deosebitele capitole ale budgetului acelei administrațiuni.

Opinia publică s'a alarmat, iar ministrul de finanțe în lipsa celui de instrucțiune a făcut amendă onorabilă pentru trecut și a luat angajament pentru viitor, că asemenea practice vor înceta. Și astfel dînsul a putut obține un bil de îndemnitate de la parlamentul țării lui.

La noi, lucrurile se petrec ca o anomalie. Luați pe gospodarul cel mai bun, omul care chibzuiește ori ce cheltuială, omul, care dacă are a administra o avere particulară îl veți găsi prea meticulos și puneți-l în fruntea administrației publice și veți rămînea de multe ori înmărmuriți de dezinvoltura cu care se poartă față de banii publici.

Statul deci trebue întărit, dar această întărire a lui să se facă în adevăratul scop, care nu e altceva de cît acela de a se respecta interesele generale și numai acestea.

V. I. Radu

Asaltul d-lui Carp

De la debutul seu în politică și pînă astăzi, d. P. P. Carp a urmărit să facă ceea ce nu se poate —și de aceea, în peste o jumătate veac de lupte politice, d. Carp n'a făcut nemic, doar că a trăit și trăiește în nori.

Acum vrea să arunce în aer cetățile liberalilor: Banca Națională, Creditele ș. c. l. Domnul Filipescu, mai expeditiv, încercase un atac frazeolog contra Băncii Naționale—d. Carp, mai calculat, vrea închegarea partidului, vrea ca Tronul să-i redee puterea, pentru ca, unit în forțe, partidul conservator, cu aprobarea Coroanei, să ieie cu asalt cetățile financiare liberale, precum junii Turci se amparase de situație în Stambul.

De ce nu întreprinde el singur, fruntea partidului seu, asemenea revoluție pe teren economic și poftește și pe takiști la noua sa încercare da experimentare?

Domnul Carp s'a hazardat singur în asalturi, a fost respins de la început, politica aceasta l'a alungat de la putere și acum vrea să și reîncerce norocul cu democrații, în speranță că va reuși, cu gîndul poate să facă și pe takiști tovarăși la o politică de faliment.

Cetățile liberale sunt opera d-lui Carp. In lungul vremei d. Carp s'a scufundat în dulci reverii la Țibănești, a făcut planuri și zeflemele, a lenit și el și partidul, iar ogorul a fost cultivat de partidul liberal—și dacă țara există, dacă ea a prosperat și prosperă, meritul este al Caradalelor, căci Romînia n'ar fi existat fără de ei, n'am fi fost țară dacă în loc de Caradale am fi avut Carpi.

După ce a lăsat să facă pe liberali și după ce opera lor economică s'a ridicat la înălțimi în proporție cu bogăția țării, d. Carp face apel la toate forțele conservatoare ca să dărîme opera utilă făcută de alții.

Cu ajutorul agenților polițienești, și prin legi speciale, d. Carp, în noul său plan de guvernămînt, mai drept în noua sa reverie, gîndește să cucerească toată opera economică a partidului liberal și poftește pe democrați la aseminea nebunie.

Datoria partidului conservator este, însă, cu totul alta. El are datoria, ca, o desdăunare a trecutului seu de trîndăvie, petrecut în lupte sterile, să imiteze pe liberali și să contribue, prin crearе de noi instituțiuni de credit, la o nouă evoluție pe terenul economic.

Altmintreli liberalii vor cuceri înainte și neputincioșii vor striga, la întruniri pe culori, „vaste excrocherii ale secolului".

Iar istoria, nepărtinitoare, va arăta viitorimei cine a făcut treabă mai bună pentru țară: colecția lui Fliegende Blätter sau Caradalele.

Situație gravă

Nu suntem pesimiști. Am crezut și credem încă în menținerea păcii în Balcani.

De la mobilizare la războiu e distanță ca între cupă și buze.

Nu e acum momentul să cercetăm cazul și să dăm blamul.

E neîndoios că Turcia și Europa au comis mari greșeli lucru care însă nu justifică nerăbdarea statelor creștine din orient.

Cea mai mare greșală a Turciei, e de a se fi încăpățînat să nu încheie pacea cu Italia, atunci cînd, pentru ori ce om de bun simț cauza ei era irevocabil perdută.

Cea mai mare greșală a Europei, este de a nu fi voit niciodată să renunțe a trata peninsula balcanică și Turcia ca un cîmp de rivalități și de-a nu fi voit să împună, prin singura majestate a acordului ei sever și fără gînd ascuns o așa stare de lucruri în Turcia europeană că motivele și pretextele neliniște oare să fie excluse.

Statele creștine din peninsulă nu sunt mai puțin vinovate de acțiuuile lor, cari riscă să tulbure pacea lumei.

Simultaneitatea mișcării, dovedește un acord preconceput.

Nu putem ști, ce e adevărat și ce e exagerat, în știrile telegrafice primite.

Să presupunem ipoteza cea mai pesimistă, pentru a nu fi surprinși, deși persistăm a crede în triumful bunului simț.

*

Ceia ce neliniștește azi, e starea lamentabilă în care ne surprinde deschiderea unei perioade grave.

Nu e vorbă de brava noastră armată, care or ce s'ar întîmpla, va plăti tributul ei morții și în care țara are deplina ei încredere.

E vorba de starea noastră politică.

In ziua de azi nu există în această țară, decît două forțe politice reale: partidul național- liberal, care a supraveț uit tuturor încercărilor și a cărui nume e legat de întreaga noastră istorie contiporană, și partidul conservator-demoerat care, deși în aparență foarte tînăr, a rezistat totuși cu eroism la toate încercările tenace și repetate de suprimire în viața politică a țării.

Și în această perioadă gravă, țara e guvernată de cel de-al treilea partid, care nu se poate pretinde continuatorul marelui partid conservator, de oarece el nu mai reprezintă decît o infimă parte din acesta, care, de doi ani, este nutrit în chip artificial și cu toate acestea, nu poate da nici o dovadă de vitalitate.

Și chiar acest partid, din pricina greșelilor lui, e reprezentat la putere de trei bătrîni, tot atît de respectabili pe cît sunt de inofensivi.

Și asta încă nu e tot.

Partidul la putere s'a pus, din pricina inaptitudinei sale, prin egoismul lui, prin nebunia sa, în așa situație că-i este interzis de a face apel la concursul altora.

Față de partidul liberal, el s'a pus în postura de a-i face război pe tema necinstei, sprijinită de infamia magistraturei noastre.

Față de partidul conservator-democrat, el a luat atitudinea stîngace de-a nu-i recunoaște existența, de-a încerca să-l suprime, și, cînd n'a izbutit, de-a voi să l înhațe de sus.

Știm că icoana patriei este destul de strălucitoare pentru a inspira și încălzi toate inimele; dar nu putem vedea fără o profundă amărăciune drumul nebuniei politice pe care l'a traversat țara.

Avem cel puțin această mîngăere că în tot timpul, fără slăbiciune ca și fără exagerare, am arătat greșala ce se comitea, crima la care se dedeau cu inima atît de ușoară.

Am pus totdeauna în evidență, cele două deosebiri așa de profunde, cari de la sosirea la putere a acestui guvern, ne deosebeau de el.

Am crezut și credem că e o nenorocire incalculabilă de a voi să sugrume deșteptarea conștiinței naționale, care voia să aibă partea ei în conducerea țării.

Am crezut și credem că partidele politice nu trebue să trăiască din ura către celelalte partide, ci din dragostea pentru binele public și din sacrificiul de sine.

Războiul civil, nu ne importă sub ce formă, nu l'am voit și nu-l voim.

Știm bine, că aceasta e o slabă mîngăiere, de-a fi văzut cînd alții închideau ochii, ca să nu vadă, de-a fi auzit, cînd alții își astupau urechile. Dar aceasta e mîngăerea celui drept.

Focul din Balcani

Știri din străinătate arată că marile puteri par pentru moment hotărîte, a nu face nici un fel de intervenție în comun, ci a lăsa ca evenimentele de la Balcani să se desfășure de la sine.

E drept, că fie care putere în parte, sfătuește pentru pace, dar neintervenția în comun, dovedește că situația e excepțional de gravă și că nu mai există posibilitatea unei reveniri.

Prin ultimatumul înaintat Turciei, despre care am pomenit eri, Bulgaria și Serbia, cer din partea Turciei realizarea imediată a reformelor, promise.

Pentru Bulgaria aceste reforme însamnă deplina autonomie a Macedoniei; iar pentru Serbia acordarea pentru vilaetele ocupate de Serbi, un fel de Statut, după modelul celui de la Creta, adică o autonomie, sub egida puterilor.

Ambele țări mai cer, ca Turcia să revoace mobilizarea armatei din Macedonia, mobilizare care cuprinde, se zice, 300,009 de oameni. La aceasta Serbia mai pretinde înapoierea celor 300 de vagoane cu material de războiu, confiscate de guvernul turcesc.

Se 'nțelege că Turcia nu poate respunde în așa grabă la toate aceste cereri, chiar dacă guvernul turcesc ar avea bună voință în a face ceva pentru asigurarea păcei.

Ministrul Turciei din Viena, a dat în această privință un răspuns categoric: Turcia nu va sta de vorbă cu micele țări balcanice, sub nici un chip, și sub nici o formă. Cu totul poate altfel ar fi atitudinea Porței, dacă marile puteri ar încerca să discute chestia.

Dar, după cum se vede, marele puteri socotesc acum ca prea tardivă o intervenție a lor, iar statele Balcanice au mers acum prea departe, pentru a se opri în loc.

Primul ministru bulgar, d. Gheșoff, a caracterizat astfel situația: între un răsboiu cu Turcia și un răsboiu civil, prefer pe cel dîntăiu.

După toate probabilitățil, avem să ne așteptăm, la cel mult Simbătă să se facă declarația oficială, care să înlocuiască încăerările de azi de la frontieră, prin războiul franc.

Și cine știe pînă unde vor duce consecințele.

D.

GÖTENBURG SYSTEM

II

De la 1634, de cînd a apărut cel mai vechiu act legislativ pentru înfrînarea alcoolismului în Suedia, și pînă la 1855, adică într'o perioadă de 221 de ani, după cum s'a putut remarca, au apărut diferite legi și dispozițiuni, care de care mai restrictive și însoțite de dări impovărătoare, spre a stabili cît mai mult întrebuințarea numitei snbstanțe.

In anul 1905 apare o nouă lege, care avea de scop, în urma expierențelor făcute, perfecționarea dispozițiunilor legei din 1855 și celor ce au urmat, și cu deosebire asupra condițiunilor de vînzare a alcoolului. In trăsături generale, această lege accentua prin excelența dispozițiunii privitoare și la consumul alcoolului, stabilind două feluri de cîrciumi: unele pentru vînzare în cantități mari, începînd de la minimum 25 litri, și altele, pentru cantități mici, care nu putea desface unei aceleași persoane, o cantitate mai mare de un litru, și numai pe locul unde s'a căpătat concesiunea de către vînzător.

Prin aceiași lege era prevăzut ca alcoolul pus în consumație să nu treacă peste 35 grade tărie, și să fie lipsit de substanțe vătămătoare, iar vînzătorilor li ce cerea garanții morale mai restrictive încă de cît în legile precedente. Totodată se mai proceda ca vînzătorii între dînșii să nu poată desface cantități împreună, mai ales cei mici, spre a eluda dispozițiunile legii.

Legea din 1905 prevedea, ca dare asupra vînzării, cîte 13 oare, sau 21 bani, de litru, pentru vînzările mici, iar pentru vînzările mari ere socotit 225 coroane sau 315 lei, anual numai la 1500 de litruri.

In privința ordinei aceiași lege prevedea o mulțime de dispozițiuni. Intre altele, de pildă, erau următoarele:

1) Localurile de consum trebuesc să se găsească numai la stradă, ca ele să fie vizibile controlului, să fie spațioase, curate, luminoase și bine aerisite.

2) Nici un concesionar nu putea începe vînzarea în localul său, pînă ce autoritățile respective nu-i vizitau mai întâi stabilimentul, spre a se convinge despre starea clădirii și dacă e în conformitate cu dispozițiunile legii.

3) Vînzătorii localurilor care desfac cantități mici de alcool, n'aveau voie de a deschide stabilimentele lor înainte de 9 ore dimineață și de a le închide după 7 ore seara, în zilele de lucru, pe cînd în zilele de Duminică și sărbători rămîneau toată ziua închise. La țară ele se închideau după ora 5 seara, atît în zilele de lucru cît și în cele de sărbători.

Pentru stabilimentele mari, de la orașe, închiderea era hotărîtă la 10 ore seara

4) Vînzarea alcooului, în orice local, este strict oprită pe timpul serviciului divin de seară.

5) E interzis ori cărui concesionar să primească vre-o persoană în localul său care s'ar găsi într'o stare de ebrietate etc. etc.

Referitor la responsabilități și pedepse observăm următoarele particularități: ori ce persoană care ar călca dispozițiunile legei e pedepsit cu o amendă, după gravitatea faptei, care variază de la 10 pînă la 600 coroane. In caz de recidivă, pedeapsa se dă cu închisoare pînă la maximum un an, și de multe ori, cu pierderea concesiunii pentru vinderea alcoolului, în cazul cînd recidivistul este vînzător.

Din punct de vedere moral aplicațiunea legei din 1905, deși principiile sistemului de Götenburg nu ereu aplicate de cît în parte și numai în unele orașe, totuși față de dispozițiunile legilor din trecut, ea făcuse un pas spre progres: înfrînînd flagelul alcoolismului, care pe acele vremi, amenința însăși existența națiunii Suedeze.

Originea numelui de *Götenburg System* își o are de la orașul Götenburg, ce se găsește pe coasta de vest a Suediei, și în care, pentru prima oară, cetățenii influenți și cu vază au pus bazele numitei societăți de cumpătare, la 22 August 1865, fără ca să vîneze în schimb vreun profit material, numai cu gîndul de a veni în ajutorul populațiuni, și în special al lucrătorilor, din punct de vedere moral și economie.

Rezultatele favorabile obținute în Götenburg a dat naștere la un impuls, astfel că efectele ei s'au întins și asupr

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

celorlalte orașe din Suedia, cuprinzînd întreaga țară într'un soiu de monopol general.

Principiile fundamentale ale asociațiunii stabilite chiar atunci la întemeere, erau:

1) Ca vînzătorul să n'aibă nici un cîștig, ci să fie plătit de societate.

2) Ca vînzarea pe credit sau zălog să fie interzisă cu desăvîrșire.

3) Ca localurile să fie luminoase, curate și spațioase.

4) Ca în ele să se găsească mîncare bună și eftină.

5) Ca vînzarea alcoolului pentru consum, deși diluat, să fie interzis în zilele de sărbători și Duminici, înainte de serviciul divin de seară.

Strădănuința cetățenilor desinteresați și idealiști ai orașului Götenburg a sigilat legea organică de astă-zi, și prin care se stabilește modul de fabricațiune și de consum al alcoolului în Suedia. Ea constitue, după art. I paragraful 15, întemeerea unei societăți care, bazată pe principii exclusiv morale, să reguleze vînzarea alcoolului în localurile mici, iar copărtașii societăței să nu primească, ca procent al capitalului pus în cauza cumpătării, de cît maximul numai de 5 la sută.

Numita lege, Götenburg System, observă: că fără autorizațiunea reprezentantului instituțiunii publice, societatea nu se poate atinge de venituri, de a construi și de a închiria localuri, sau de a desființa stabilimente de consum, ori de a le închide, după cum prevede art. 2 paragraful 15.

Copărtașii societății, dintr'o localitate oare care trebue să fie cel puțin nouă la număr, din care cel puțin șase să locuiască în acelaș loc unde comitetul de supraveghere își are sediul. Comitetul de supraveghere trebue să se compună din cinci membri, din care trei să fie copărtași ai societății, unul din partea provinciei respective, și unul sau doi aleși de către proprietarii rurali. Fiecare provincie își are reprezentantul său oficial, al guvernului, care ia parte la dezbaterile și hotărîrile comitetului supraveghetor și al cărui salariu e plătit de societate, după indicațiunile autorităților de control.

Veniturile și cheltuelile societății sunt trecute în formulare și registre, cari sunt supuse controlului reprezentantului ministerului de finanțe, control care se face de cinci ori pe an, și în urma căruia se întocmesc rapoartele cuvenite, cari se dau publicității, spre a se cunoaște mersul societății din punct de vedere material și mai ales din punct de vedere moral.

Societatea nu poate, fără autorizațiunea reprezentantului guvernului sau al comitetului de control, să deschidă un al doilea local în interiorul unei comuni, pe lîngă un altul care există, iar persoanei căreia îi se dă autorizațiuuea de vînzare, trebue să aibă cele mai bune referințe în privința conduitei sale.

Datorită dispozițiunilor de mai sus, și ale altora pe care le mai cuprinde legea, a oamenilor de bine și cu garanții serioase ce se găsesc în fruntea societății *Götenburg system*, alcoolismnl e pe punctul de a dispare, iar instituția în sine și-a atins scopul: salvînd populațiunea țării ce era menită odinioară, din pricina abuzului alcoolului, să se stingă. Judecînd din acest punct de vedere, societatea *Götenburg system* a întrupat un scop model: prin inflrmarea unui viţiu; a vizat un scop umanitar: îndeletnicind populațiunea la economii și cumpătare printr'un sentiment altruist; și a urmărit un scop social: prin stăvilirea unei degenerescențe fizice și morale sigure a populațiunii.

De regulă organizația societății, la țară ca și în orașele mari, este așezată pe un capital în acțiuni, sau *Götenberg systemhet actienbolaget*, dînd un profit cît de minim, din pricină că societatea nu ținteşte de cît dezvoltarea unei ordine și înfrînarea unui viţiu, caracterul ei fiind moral nu însă speculativ.

Legea din 1905, modificată și întărită prin cea din 1 Octombrie 1907, a dat societății *Götenburg system*, după oare-care experiență făcută în bine, extensiune din ce în ce mai mare, din care a rezultat o vădită cumpătare a populațiunii, asigurîndu-i mai ales lucrătorilor clasa cea mai expusă alcoolismului, o viață mai bună și mai omenească.

I. Bucovineanu.

OAMENI ȘI LUCRURI

DOUA LUMI...

In zilele aceste din urmă, cînd cerul hain întunecase orizontul și părea că vrea să nimicească în suflete ori-ce speranță de îndreptare, — s'a vorbit cu deosebire mult de *ei*,—de săteni. Poate că de 1907 pînă astăzi n'au fost mai mult „la ordinea zilei“ țăranii, ca acum. Era *focul*, atunci, de astă-dată e *apa*, care a făcut să se vorbească mult de dînșii. Focul însă îl pusese ei singuri satelor și orașelor, excitați de vorbe ori de gînduri amețitoare; apa le-a trimis-o întîmplarea nenorocită,—ploile abundente, urmate de vaste revărsări.

S'a vorbit de dînșii cu milă, cu duioșie, cu sinceră părere de rău, chiar dacă în acele sentimente întra, în oare-care măsură, egoismul claselor orășenești, cari atîrnă doară—ori-ce s'ar zice—de munca și buna stare a celor de la țară.

Se vorbia ca de o mare, ireparabilă tragedie socială, survenită pe neașteptate și căzută ca un dezastru distrugător asupra pămîntului întreg,—ca și cum ar fi vrut să-l șteargă cu desăvîrșire. Adevărul e că a fost cea mai ploioasă vară din cîte se țin minte de mulți ani încoace. Preste tot, în Europa, nourii nu se mai istoviau de ploi și acei cari au făcut călătorii de plăcere, în regiunile climaterice sau balneare, fie din Apusul, fie din Centrul Europei, pot mărturisi că au fost ca nici-odată dezamăgiți și stingheriți. Nicăiri însă ploile n'au prezentat atîta pericol ca la noi,—pentru că nicăiri nu atîrnă atît de mult soarta tuturor claselor sociale de starea... higrometrică a atmosferei, de producțiunea agricolă într'un cuvînt.

Ce sunt însă grijile cari cuprinsese pe orășeni, față de catastrofa care amenință de-adreptul marea populațiune a satelor? Cîmpiile, preste tot, numai o apă fără sfîrșit—așa se vorbia cu emoțiune și se descria priveliștea,—o apă în care plutiau, ori se vestejiau, stogurile de fîn, popușoiul muiat pînă la spic, — recoltele vaste de cereale, începînd cu grîul cel hrănitor, și sfîrșind cu fructele, cu legumele, cu podgoriile, cu pășunele și celelalte... Se vorbia de colibe scufundate, ori dărîmate, de vite înnecate, de tot soiul de nenorocite întîmplări și, mai cu seamă, se făceau proorociri funeste pentru viitorul cel mai apropiat.

Inchipuirea mergea și mai departe, întrezărind tabloul grozav al țărănimei hrănită cu porumbul mucegăit cules în mizerabile condițiuni de umezeală — bântuită și săcerată apoi de molime *pelagrei*, cea dătătoare de nebunie și de moarte...

Dar satele pustiite și flămînde, — însamnă în același timp dezastrul orașelor, însamnă sfîrșitul huzurului pentru aproape toate categoriile de locuitori ai tîrgurilor. De aceea în atari zile fatale și numai atunci, apare, pe de-o parte, solidaritatea, pe de altă parte, prăpastia între cele „două lumi“,—atît de mult despărțite prin felul de traiu, prin aspirații, prin moravuri, prin gînduri, prin scopuri și prin mijloace și totuși atît de strîns legate una de alta, atît de mult răspunzătoare una de soarta celeilalte...

Rodion

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN“

Iași—Fondat 1878—Iași

Piane și Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

și orice altă fabricațiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poștală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ȘI MODERNE

DIN FOCȘANI

Amănunte asupra groaznicului accident de pe Dunăre. Consternarea în garnizoana locală.

Ca o bombă a căzut în orașul nostru vestea groaznicului accident întîmplat pe Dunăre, și unde și-au găsit moartea zece din cei mai destoinici ofițeri, pe cari i-a avut Regimentul de Pioneri din localitate. In toate părțile nu se vorbește decît de această nenorocită întîmplare și fie care compătimește pe acei ce nu mai sunt. Iată numele acelora care au căzut, victima datoriei:

D. colonel Stoenescu Lascăr născut în anul 1864, avansat ultima oară în 1911; Căpitan Popescu Anastase, Capitan Nicolescu Ioan, Medic Locot Zlătescu născut în auul 1882, avansat ultima oară în 1910 Sublocotenent Ionescu Ioan născut 1887, avansat ultima oară 1910. Sub-, locotenent Călinescu Pavel născut 1873 avansat în anul 1909 Sublocotenent în rezervă, chemat în activitate în 1911 Căpitan Băncilă Ștefan născut 1876 avansat ultima oară în 1911 Medic Sublocotenent Poiană avansat în 1912. De pe urma locot. Col. Stoenescu rămîne o soție dezolată și 2 copii, Sub loc. Călinescu Pavel, lasă în urma sa o soție și 7 copii Sublocot. Vărlam căzut și el victimă, este inginer în București, concentrat pentru manevre.

In generul catastrofa a produs a dureroasă impresie întru cît toți ofițerii au fost foarte bine cunoscuți în localitate, unde lasă regrete unanime.

*

Timpul s'a îndreptat. Un soare frumos ne încălzește de vre-o 2 zile. Continuînd ast fel, se speră într'o ameliorare a recoltei viilor și a porumbului.

Litere-Științe-Arte

Noua Revistă Romînă a scos de curînd în a doua ediție, Tabla Generală de Materii a primelor sale zece volume.

Prin vastitatea cadrului ei (peste 10 mii articole) și prin împărțirea articolelor pe specialități (Politică, Economie, științe sociale, etnografie, drept, filologie, istorie și critica literară, literatură, folklor, științe și aplicațiuni, culturale, educație, pedagogie, școlare, istorie, bisericești, artă, teatru, biografii, dări de seamă, informații, revista revistelor etc,)— consultarea acestei Table de Materii folosește tuturor categoriilor noastre de intelectuali, dîndu-le indicații prețioase pentru cercetările lor cum și asupra mișcării sociale, științifice și literare dintre 1900 și pînă astăzi.

Tabla de Materie generală a Nouei Reviste Romîne este, cum vedem, un adevărat Vade-Mecum pentru biblioteca ori cărui intelectual. Ea se cere gratuit Administrației Revistei București.

*

Stagiunea teatrului național din Iași se va deschide în seara de 18 Octombrie cu una din piesele lui Caragiale.

*

Trupa de operetă a d-lui Bărcănescu a plătit teatrului din Iași o chirie de 300 lei pentru fiece reprezentație de seară și de 250 pentru fiece matineu.

Trupa de operetă a d-lui Grigoriu acordă teatrului național 28 la sută din încasări.

*

De pe urma marelui poet italian G. Pascoli au rămas o sumă de poezii răspîndite prin reviste sau cu totul inedite pe care sora sa Maria le strînge într'un volum „Poesie varie“, apărut de curînd la Turin.

E cunoscută drama familiară, care a lasat o iremediabilă tristețe asupra întregei vieți a poetului. Mama sa a murit cînd poetul avea abia vre-o trei-patru ani și tatăl său a fost asasinat, într'un chip misterios, de necunoscuți.

Copilul a rămas singur cu două surioare mai mici, cărora le-a închinat viața după cum gîndirea și-a închinat-o scumpilor săi morți.

Aceiași tristă poezie a morții și-a suferinții, scrisă cu discreție, fără cea mai ușoară urmă de emfaz, se găsește și în volumul postum.

*

STRUNA ZILEI

EXPOZIȚIA INFLAMABILĂ

După cîteva zile numai, expoziția viticolă fu incendiată, toate obiectele expuse au pierit în foc.

Ştire.

Cui i-ar fi trecut prin minte?
Ieri născută,—azi apuse...
Se ştia de mai 'nainte
Că-s obiectele... expuse.

INFORMAȚIUNI

Manevrele regale.—După cum se știe din cauza apelor umflate ale Dunărei, care cresc mereu cu toate că timpul s'a îndreptat, operațiunile marilor manevre regale din anul acesta au fost schimbate într'o regiune cu căi de comunicațiune numeroase, și cu sate mai multe.

Regiunea care convenia operațiunilor a fost definitiv fixată, căutîndu-se să se evite deplasări de trupe, la distanțe prea mari.

*

Cum am mai spus, vor participa la manevre corpul II de armată și divizia I din corp. III.

Prin urmare la manevre, iau parte corp. II de armată cu divizia III, a IV și cu brigada independentă de cavalerie, puse sub comanda d-lui general Crăiniceanu și care vor forma partidul de Sud sau albastru. Și corpul A de armată constituit din div. II-a de rezervă a corp. II de armată și div. V-a a corp. III de armată, cu divizia independentă de cavalerie.

Aceste unități vor fi comandate de d. general Alexandru Iarca și vor forma partidul de Nord, sau partidul roșu.

Operațiunile au ca axă două șosele bune și o linie ferată și nu vor avea astfel dificultăți de comunicație.

Aceasta afară de cazul timpului prea rău cînd autoritatea superioară va avea să avizeze.

*

Cu privire la aprovizionare s'au luat de asemenea măsuri pentru preîntîmpinarea or-cărei lipse.

S'au organizat trenuri magazii în București și Ploești.

Aceste trenuri vor aduce subsistențe până la stațiunea cea mai apropiată da cale ferată, de unde, prin furgoane automobile, vor fi aduse și distribuite trupelor.

Prin această măsură s'a dat o mare libertate de acțiune celor două partide adverse, care în alte manevre, nu puteau să se depărteze prea mult de punctul comun de aprovizionare.

*

Ordinea de bătae și partea terenului se vor comunica în ziua de 20 Septembrie.

Manevrele vor avea loc precum urmează.

In seara de 23 Septembrie se va lua situațiunea inițială. Din acea seară, ambele partide se presupun în stare de răsboi.

Zilele de 24 și 25 Septembrie rămîn destinate operațiunilor.

Imediat după terminarea lor, trupele vor intra în garnizoanele respective.

Defilarea proectată pentru cazul cînd manevrele ar fi avut loc în Dobrogea, nu se va mai face.

D. I. Cucu, un meritos institutor din orașul nostru, a fost numit director al școalei primare de băeți „V. Adamache“.

Aceasta e răsplata unei munci neobosite de peste 30 ani, pusă de d. Cucu în serviciul învățămîntului primar.

După o nouă dispoziţiune străzile Carp, Buzdugan și Lueger, vor fi iluminate cu becuri cu arc.

In comuna Buciumi s'au constatat cîte-va cazuri de scarlatină.

Din cari bolnavi au fost internați în spitalele din Iași.

Școlare.—Șase din elevii respinși la Liceul Internat vor fi primiți la Liceul Național, pentru a se complecta clasa I-a.

— Astă-zi au început la Liceul Național și la Liceul Internat examenele de absolvire a cursului inferior și superior de liceu pentru elevii căzuți în Iunie, cărora li s'au admis un nou examen.

Examenele vor dura pînă în ziua de 23 Septembrie.

— Următoarele detașări au fost făcute pe ziua de 1 Octombrie, în învățămîntul primar:

D. I. Robu, trece de la Bălușeni-Dracșani la școala din Coșula (Botoșani) la catedra d-nei Emilia I. Robu, care se detașează în locul d-lui I. Robu.

D. Zaharia Aranovici de la școala Chiostel-Docuzol (Constanța) la școala din Mînăstireni-Unțeni (Botoșani) la catedra d-lui C. Țighiliu.

— D. I. Lateș de la Taspinar (Constanța) la Bogdănești-Rîșca (Suceava) în postul II cu 65 lei lunar.

— I. Spiridon de la Prejna-Costești, (Mehedinți) la școala din Movileni Uidești (Suceava).

— D-șoara Lucreția Ionescu, de la Șipote-Iași și O. Andriescu de la Focuri-Iași pe ziua de 1 Octomb. se detașează unul în locul celuilalt.

— Pe ziua de 1 Oct. s'a admis înființarea diviziei III-ia, la școala din libertatea-Botoșani.

Căpitanul Luca Toma, din regimentul 7 Cuza-Vodă, a fost trecut în poziție de retragere, pe ziua de 1 Octombrie, pentru infirmități incurabile.

CABINETUL MEDICAL AL DOCTORULUI IN MEDICINĂ & CHIRURGIE

EDUARD FABINI

IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I

Vis-à-vis de Jockey-Club (DEASUPRA FARMACIEI)

INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ

INSTALAȚIUNE MODERNĂ

CONSULTAȚIUNI: DELA 8–10 a. m. și DELA 3–6 p. m.

PENTRU

Boale interne

de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.

ȘI

Boale de Femei

TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

Per Papahagi. „Din trecutul cultural al Aromânilor. Buc. 1912. Cunoscutul cercetător al Romînilor Macedoneni ne dă un nou studiu de limbă asupra Aromânilor cu prilejul Vasului, ce aparține lui Tinca I. Simota din Vlaha-Clisura.

Pe acest vas stau scrise aceste versuri în dialect:

Căleritu a meu, bia ginu ca pi a teu
Multu se nu biae, se nu te vemai
Tra se nu ți fake reu, tra se nu te mbetu eu.
Vnă oare se biai, și acase ți se vai

literar:

Călărețul meu, bea vin ca pe al tău;
Mult să nu bei, ca să nu te vomi (verși)
Ca să nu-ți facă rău, ca să nu te îmbăt eu
Ună oari (odată) să bei, și acasă-ți să te duci

Versurile sînt scrise cu caractere grecești, cu ortografia greacă și a făcut turnat vasul în Viena în secl. al XVIII-a. El ne amintește de locuitorii din satul *Călare* — pl. *Călarli*, către care se adresează autorul versurilor.

Nici aseară nu s'a putut întruni consiliul comunal, nefiind prezenți numărul membrilor, cerut de lege.

Viitoarea ședință, va avea loc Mercurea viitoare.

Apele Prutului și ale Jijiei scad încet. Podul dintre Țigănași și Movileni, e distrus cu desăvîrșire.

Circulația continuă să fie întreruptă, în localitățile inundate. La Măcărești se lucrează cu activitate la construirea digului de apărare.

La concursul pentru admiterea în școala de notari, au reușit d-nii: Secu N. Constantin cu media 9.17, Dragoș I. Neculai cu 7.58 și Costăchescu Aristotel cu 7.50.

Doi candidați au fost respinși.

Noul program de astă seară J o i al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Aur! Aur! (La fièvre de l'or) măreață piesă modernă (3 părți). Mai toți artiștii dramatici ai Comediei Franceze din Paris iau parte la interpretarea acestei grandioase desfășurări. D-ra Napierkowska, steaua Operei Mari din Paris, contribue cu dansuri originale la această splendidă desfășurare. Intreaga piesă are o deosebită punere în scenă.

O călătorie în Portugalia, scene și vederi interesante.

Dranem dactilograf, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite, cuprinde între altele:

Regele Alfons al Spaniei la o ceremonie funerară—Deraiarea unui tren în Anglia—Misuri (America) O călătorie de nuntă în balon—Moda—Inmormîntarea generalului Booth la Londra—Sedan, Inaugurarea monumentului în memoria luptătorilor de la 1870—Mouley Hafid la Casa Pathé Freres etc.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Vineri 2 1 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfîrâmate“ dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer, eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Liceul particular

„Profesorii Asociați“

Iași.—Str. Sf. Neculai No. 15.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patrichiu—Iași**

Profesor

ULTIME INFORMAȚIUNI

Pe ziua de eri s'a protestat prima poliță de 10.000 lei, a fraților Levy din București.

Declararea lor în stare de faliment e iminentă. Acești doi bancheri, al căror pasiv e de peste 300,000 lei, sunt victima jocului de bursă.

Cum ei primeau în depozit spre fructificare, sume de bani de la mici depozitari, plătind 6 la sută pe an, așa că această încetare de plăți va lovi în deosebi mica economie.

Lucrul s'a făcut: șerul pentru marea activitate desfășurată la comună, are o stradă cu numele de D. Greceanu.

In adevăr, în ultima ședință a consiliului comunal, s'a hotărît ca strada Lueger, să se numească de aci înainte strada „D. Greceanu".

Dar ce se face cu regretatul Lueger?

Examenele de geografie, de la universitate le vor trece anul acesta toți studenții și studentele cari au urmat cursurile respective cu regretatul profesor Ștefan Popescu, cu d. profesor Ion Simionescu de la facultatea de științi.

Studenții urmează însă a-și pregăti examenele după cărțile indicate de d. Simionescu.

Toți expozanții, cari au avut a suferi pe urma incendiului expoziției viticole, au dat în judecată uzina de electricitate. pentru motivul că sîrmele trebuiau să fie așezate în tuburi de alamă ceia ce însă nu s'a făcut.

D. profesor Petru Rîșcanu, decanul facultății de litere și filosofie, a înaintat astăzi ministerului de instrucție o cerere prin care-i intervine a se acorda și studenților care vor trece licențele în litere în sesiunea de Octombrie, să se poată prezinta la examenele de capacitate, din acest an.

Dar examenele de capacitate încep tot la 1 Oct.—ziua în care se deschide și cursurile universi are și deci cînd candidații la licente își pot începe examenele.

Apelul procurorului de Fălciu în procesul trusturilor, privitor pe d-nii Froim și Leon Fischer, urma să fie cercetat astă-zi la s. I a Curței.

Curtea, admițînd incidentul rădicat de procuror, că în locul d-nei Marie Moruzzi, foasta proprietară a moșiei Bărboși, să fie citată actuala propietară, doamna El. Volenti, judecarea apelului a fost amînată la 16 Octombrie.

Confratele nostru d. St. Antim. a pus sub tipar o nouă lucrare, ce va apare în curînd sub titlul *Filosofia economică a dreptului.*

D-na Emilia Mărgăritescu a fost menținută detașată la școala No. 2 de băieți din Iași.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Opereta Grigoriu.—Iată cum vor urma primele reprezentații ale mult așteptate și excelentei trupe de operetă Grigoriu la Teatrul Național din Iași:

Joi 20 Septembrie *Frumoasa Rizetă*, Vineri 21 Septembrie: *Dama în Roșu*; Sîmbătă 22 Septembrie: *Studentul cerșetor*; Duminică 23 Sept.: Matineu, *Vagabondul nemuritor*, iar sara *Suzana*; Luni 24 Septembrie: *Eva*; Marți 25 Sep. *Fiți în taximetru*; Mercuri 26 Septem.: *Izbînda Dragostei și Vera Violeta*; Joi 27 Septembrie: *Gospodărie poloneză*; Vineri 28 Septembrie: *Piatra-Neamț—Piatra Olt*; Sîmbătă 29 Septembrie: *Dragoste de Țigan*; Duminică 30 Sep.: în matineu: *Suzana* și sara *O noapte în Veneția*; Luni 1 Octombrie: *Dușmanul jemeilor*; Marți 2 Octombrie: *Cîntecul lui Forturino și Zîna Păpușilor*; mare și superb balet; Mercuri 3 Octombrie: *Sînge vienez*; Joi 4 Octombrie: *Contele de Luxemburg*; Vineri 5 Octombrie: *Studentul cerșetor*; Sîmbătă 6 Octombrie *Dama în Roșu*; Duminică 7 Octombrie, în matineu: *După divors*; și seara: *Briganzii.*

O lume imensă și aleasă s'a procurat bilete pentru aceste superbe reprezentații de la agenția teatrală „Thalia" a d-lui Th. P. Maximovici.

Dela 15 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		5.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.40	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete		8 lei suta

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.35, oca 0.50

Struguri pentru masă 80 b. kgr.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

ULTIMA ORA

Telegrafice și Telefonice

București 20 Septembrie

Focul din Balcani

Mobilizarea în Muntenegru

Cetinge.—O ediție extraordinară a Monitorului Oficial motivează mobilizarea armatei din cauza incidentelor de la graniță precum și în urma concentrărei trupelor otoman de-alungul graniței muntenegrene.

Acest comunicat mai adaugă că în împrejurările grele acesta e singurul mijloc de a apăra țara și intereseln naționale.

Hotărîrea guvernului muntenegrean a fost adusă la cunoștința puterilor.

Manifestațiile din Sofia

Sofia.—Comitetul executiv al societăților macedo-bulgare a organizat eri după amiază o manifestație impunătoare. Manifestanții au făcut ovațiuni în fața palatului regal, cercului militar, consiliului de miniștri și legațiunilor Serbiei și Greciei.

Entuziasmul mulțimei crește din ce în ce. Rezerviștii se duc în grupuri spre regimentele lor. Trupele care pleacă sînt ularmate în dări de mulțime.

Puterile și conflagrația din Balcani

Londra.—Agenția Reuter află din cercurile diplomatice că d-l Sasonof a făcut la Sofia și Belgrad intervenții urgente pentru menținerea păcei.

Anglia, Franța și Rusia sunt în această privință în deplină înțălegere. Deasemeni și puterile care fac parte din tripla alianță.

Reprezintanții tuturor puterilor la Constantinopol au atras în mod amical atenția Portei asupra necesității reformelor promise,

Protestul Greciei

Constantinopol.—Ministerul Greciei, d. Griparis, a protestat în contra faptului, că poarta a ordonat reținea vapoarelor grecești, care se găsesc în apele turcești.

UN COMUNICAT

Budapesta.—După comunicatul căilor ferate ungare, căile ferate bulgare și serbe, din cauza condițiunilor extraordinare, au suprimat serviciul mărfurilor pe toate liniile, pînă la noi dispoziționi.

OPRIREA EXPORTULUI DE GRÎNE

Sofia. — Exportul de grîne, făinuri și fîn, prin granița de sud-vest, a fost oprit cu totul printr'un ucaz regal.

Moartea unui Consul

Lemberg.—Consulul german din acest oraș, s'a sinucis, în urma nereustaniei.

Austria și evenimentele din Balcani

Viena.—Comisarul guvernului la bursa vieneză, a declarat, că e autorizat de ministrul de externe, să spună, că situația politică e neschimbată, de cînd contele Bertchold a rostit ultimul său discurs.

Puterile să silesc să mențină pacea.

Regele Greciei la Viena

Viena.—Regele Greciei a primit într'o audiență de un ceas pe Contele Bertchold.

Imparatul Francisc Iosef a făcut o vizită regelui Greciei.

La bursa din București

București.—Domnul Jipescu, a invitat azi în numele d-lui Nenițescu, pe agenții Bursei și pe Bursiari, să dea sfaturi de liniște, căci după știrile primite, situația externă n'ar fi gravă.

Expulzarea preoților turci

Sofia.—Două sute de hogi turcești, care se găseau la Varna, au fost expulzați și îmbarcați pentru Constantinopol.

Urcarea prețului alimentelor

Sofia.—Negutitorii, în urma mobilizărei, au dublat prețul alimentelor.

Față cu aceasta, guvernul bulgar a dat o ordonanță, după care orice negutitor ce va urca prețul alimentelor, va fi trimes înaintea Tribunalului marțial.

Ziarele Bulgare

Sofia.—Din cauza mobilizărei, cele mai multe ziare și-au suspendat apariția, din lipsa de redactori.

Capturare de vase grecești

Constantinopol.—Autoritățile au capturat 4 vapoare grecești.

Alte 75 vase nu vor putea trece Bosforul.

Declarație de rezboiu

Buda-Pesta. — Comandantul Geyer, afirmă, că a fost înștiințat printr'o radiotelegramă, că Grecia a declarat resboiu Turciei.

Inchiderea Băncilor bulgare

Viena.—Știri sosite aci, arată că guvernul a ordonat Băncilor din regat, suspendarea afacerilor. Se va acorda un moratoriu general.

Intoarcerea Principelui George

Belgrad. — Principele George, care se află în Elveția, s'a întors aseară aci, hotărît a lua parte la rezboiu.

Ciocniri la frontienă

Belgrad.—La frontieră au avut loc ciocniri, între Greci și jandarmeria turcă. Sîrbii au distrus numeroase cazărmi și poduri.

Perspectiva menținerei păcei

In ultimul moment, primim știrea următoare:

Viena.—In contrazicere cu știri de altă sursă, aflăm că primejdia rezbolului în Balcani poate fi considerată ca dispărută, căci Rusia și Austria, au trimis cîte o notă identică la Sofia și Belgrad, prin care declară că garantează că pînă în doi ani, Turcia va realiza toate reformele promise.

Se crede că această notă va înlătura rezbolul.

Evenimentele din Balcani și atitudinea Greciei

Atena.—Oficialul a publicat numirile la înaltul comandament al armatei și flotei.

Principele regal a depus jurămînt ca generalism în fața primului ministru Venezilos și a sf-tului Sinod. Deputații Cretani care au venit să ia parte la ședințele Camerei grecești s'au prezentat primului ministru declarînd că în fața situației atît de gravă ei se pun la dispoziția guvernului grec.

Băncile franceze refuză un împrumut Bulgariei

Paris.—Diferite bănci franceze care au fost solicitate zilele trecute de ministrul Bulgariei la Paris să consimtă guvernului Bulgar un avans, au respuns că în împrejurările actuale nu poate să facă nimic. Sumele cerute au fost de 20 milioane, apoi 15, 10 și chiar 5 milioane în urmă.

DECORARI

Paris.—Guvernul francez a decorat cu legiunea de onoare, pe ofițerii armatei romîne, cari au luat parte la recepția tunurilor, comandate la fabricele Creuzot.

D. general Georgescu a fost numit comandor; d. general Ghenea, ofițer și doctorul I. Rădulescu, cavaler.

Catastrofa din Maramureș

Budapesta. — Sighetul Maramureșului comunică, că la Cîmpu Lung, s'a petrecut o teribilă catastrofă.

Trei-zeci muncitori romîni vroiau să treacă cu a barcă rîul Tisa. In drum barca s'a răsturnat și toți au căzut în apă Nouă s'au putut salva prin înnot, dar 21 s'au înnecat.

Catastrofa de la Hîrșova

București. — M. S. Regele a trimis ministrului de răsboi o duioasă telegramă, prin care își exprimă marea durere ce simte, în urma catastrofei de la Hîrșova.

Suveranul își exprimă dorința, a se face totul, pentru a se veni în ajutorul familiilor ofițerilor morți.

*

Viena. — Ministerul de resboiu al Austro-Ungariei, a trimis d-lui general Argetoianu, telegrama următoare:

—*„Am aflat cu adînc regret, de marea catastrofă de pe Dunărea și mă grăbesc să vă transmit expresiunea celei mai călduroase compătimiri a armatei austro-ungare, pentru camarazii morți ai armatei amice.*"

*

Hîrșova.—S'au luat măsuri pentru construirea unui Cavou, cu compartimente, unde vor fi depuse rămășițele pămîntești al ofițerilor înecați.

*

București.—La redeschiderea parlamentului se va cere un credit extraordinar, pentru rădicarea unui monument, în amintirea ofițerilor, victimele catastrofei de la Hîrșova.

Tratativele de pace

Constantinopol. — Resid Pașa, care tratează pacea cu delegații Italiei, comunică că a reușit în misiunea sa și că încheierea păcei este iminentă.

SBORUL DE ERI

București.—Domnul Locotenent Zorileanu a executat eri un zbor admirabil, cu un aparat Blériot, numai cu două locuri.

D. Zorileanu a zburat deasupra Capitalei, ajungînd la o înălțime de 700 de metri.

Sinucidere din Mizerie

București.—In strada Cuza Vodă s'a sinucis eri d-na Maria Rădulescu, în etate de 45 de ani.

Din scrisorile lasate, se vede că ea îndemnase la moarte și pe cei trei copii ai sei.

Cauza e mizeria.

Rechemarea vaselor turcești

Constantinopol.—Consiliul de miniștrii a hotărît să refuze trecerea materialului de război pentru Serbia.

Toate vapoarele de comerț otomane care se găsesc în Marea Neagră au primit ordinul de a se întoarce numai de cît în Turcia. Cercurile oficiale turcești sunt de părere că puterile vor propune o conferință.

La Farmacia Dr. Ratianu — IAȘI — *este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referențe, care dorește a îmbrățișa cariera farmaciei.*

CLINICA BOALELOR DE OCHI

Doctor C. Miclescu

Oculist operator

—Str. Ștefan cel Mare No. 6—

In ograda caselor Kahane succ.

Consultațiuni de la 3—6 p. m.

De inchiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spațioasă.*

Strada Cuza-Vodă 13

Vițe de vie altoite

Calități superioare, selecțiune garantată și sparanghel d'Argenteuil, se găsesc de vînzare la D-na O. Popovici, Sărărie 93, Iași sau la dl. Hulchiver, bancher, str. Ștefan cel Mare 29.

Relațiuni a se cere în scris.

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia)

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curței Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu prețuri foarte convenabile.*

DORMITOARE — SUFRAGERII — SALOANE — BIROURI

Expoziție permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu prețurile fabricei.

Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou și frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăți, cu prețurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase. Bețe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

SECTAE LEMNE DE FOC Cu MASINA

CONDIȚIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală

D. Lernovici, str. Zugravilor 41

La Farmacia D Harzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Scoala profesională de fete „STEAUA"

Str. Elena Doamna No. 23

Din cauza marelui număr de eleve care au cerut inscrierea în această școală, s'a mai înființat cl. I divizionară, unde mai sînt vacante 8 locuri.—Aducem aceasta la cunoștința părinților ca să se grăbească cu înscrierea care s'a prelungit pînă la 20 Septembrie a. c.

Se primesc în Atelier și audiente pentru practica Croitoriei.

Direcțiunea

Se caută *pentru biurou Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnișoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoștințe de comptabilitate, limba germană complectă și eventual franceza. A se adresa direct.*

Domnișoara Erna Eckstein

reîntorcîndu se din Viena anunță onorata sa clientelă și onor public. că și-a redeschis **atelierul de rochii și confecțiuni de dame** *Str. Ștefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele și modele cele mai noi.*

Angajează perfecte lucrătoare.

De vînzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iași, proprietatea erezilor def. George Maxim, avînd șase încăperi de stăpîn cu subsol, dependințe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori.

A se adresa: d-lui **D. G. Maxim,** *în București, strada 11 Februar 14 bis.*

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ȘI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. și 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

Biliard *aproape nou de vînzare, str. I. C. Brătianu 19!, la D. Petersil.*

AVIS DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR

Cele mai frumoase Noutăți ale Sezonului și toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e așa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucrușoare bune și frumoase și le vor cumpăra cu prețuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiți dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin.

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.

Pentru informațiuni a se adresa la d.

I. Goldenberg

Str. I. C. Brăteanu 151

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule „Garwens", balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI

întreg de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] *Nevralgiele* cele mai grele de [illegible], *Migrenele*, *Durerile*, *Sciatica*, *Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* [illegible] *alte remedii.*

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, [illegible] 4 hapuri [illegible] doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să [illegible] mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris. [illegible]

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.

Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;

Asigurări pe caz de viață și deces în conbinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.

Prelungirea automatică. (Neanulabilitatea asigurării).

Polița universală.

Plata imediată și integrală a sumei asigurate.

Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI

Agentul general pentru Iași.

IOSEPH POPPER,

Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fosta strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ȘI STICLE

LA MAGASINUL DE STECLARIE „LA PORTUL BRAILA"

Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași

FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul IX - No. 1674 Sîmbătă 22 Septembrie 1912

PIAȚA FINANCIARĂ A CAPITALEI

Ne-am ocupat, în unul din numerile noastre trecute, de panica produsă la Bursa din Capitală, de evenimentele din Balcani. Zilele următoare au fost și mai grozave. Căderea valorilor a fost vertiginoasă, și ce e mai curios, variațiunile de cursuri au fost atît de pronunțate, în sus și în jos, încît speculanții cari au nimerit pe dos aceste variațiuni au făcut colosale diferențe în defavoarea lor.

Atît panica de la Bursă cît și variațiunile acestea nelegitimate ale cursurilor, sunt o dovadă că piața financiară a Capitalei e putredă. Nu voim să alărmăm pe nimeni, precum iarăși nu voim să cităm nume. Dar din informațiunile pe cari le avem, putem prezice un apropiat crach—iremediabil.

Un rău imens, care s'a făcut mai cu seamă simțit în anii din urmă, e că înmulțindu-se instituțiile mari de credit, bancherii cei mici și-au văzut stocul afacerilor restrîngîndu-se. Scont nu le convine să facă, pentru că băncile mari sunt mai ieftene, iar clienții cari plătesc o dobîndă cît de mare, nu merită credit. Așa că în chip fatal ei sunt alungați spre speculațiunile Bursei. Și, în adevăr, mai toți micii bancheri din Capitală joacă la Bursă.

Dacă ar juca numai cu banii lor, poate că n'am avea nimic de zis. Dar realitatea e mult mai gravă de cît s'ar părea la prima ochire.

In adevăr, mai toate băncile mici din Capitală au inventat carnetele de economii, și plătesc cîte 6 la sută pe an depozitarilor. Pe vremea aceasta de abundență, dobînda aceasta e uriașă, și de aceia numărul depozitarilor este imens.

Cu depozitele acestea micii bancheri joacă la Bursă.

Înțelege ori-cine, dezastrul ce va produce căderea unor asemenea bancheri.

Statul are datoria să intervină. In primul loc pentru că e în joc apărarea micii economii. Apoi, pentru că dobînzile acestea exagerate, plătite de băncile mici, contribuesc în mod indirect la depreciarea rentei, cari nu poartă de cît 4 la sută.

Cînd e vorba de asigurările pe viață, Codul de Comerț cere societăților de asigurare, în general puternice și solvabile, numeroase garanții, printre cari și tantinele în ipoteci, iar atunci cînd e chestia de mica economie, care în definitiv, nu e de cît asigurarea pe viață, în cea mai simplă combinație—Statul se desinteresează cu desăvîrșire.

Măsuri preventive se impun însă. Statul are datoria controlului, să oblige băncile cari primesc spre fructificare mica economie, să depună o anume garanție, de-asemenea ar trebui acordat depunătorilor mici un privilegiu asupra averei băncii, pentru ca în caz de faliment să fie preferiți, înaintea celorlalți creditori.

Știm că la noi nu se iau măsuri de cît după ce nenorocirea să întîmplă. Credem însă că nu suntem așa de departe de un crach, formidabil, așa că Statul va interveni.

Revizuirea

Ziarele guvernamentale, și în deosebi „Epoca" se ocupă de chestia revizuirei Constituției, în senzul lărgirii drepturilor electorale. Luînd de pretext întrunirea prietenilor noștri din Dâmbovița, întrunire la care s'a vorbit de reforma electorală, „Epoca" tratează drept secături pe aceia cari au cerut revizuirea și se declară pur și simplu, împotriva oricărei modificări electorale.

Zilele trecute „Epoca" a afirmat că între ea și guvern nu există nici o solidaritate. Abia acum vedem că ziarul guvernamental a avut dreptate.

In adevăr, una a fost părerea d-lui Carp în chestia cîrciumarilor și alta a fost părerea „Epocei". Una e părea d-lui Carp în chestiile financiare, altele sunt convingerile „Epocei". D. Carp a afirmat de mult că n'are nici un ziar, și în adevăr, azi se dovedește că nici un ziar nu ascultă și nu secondează pe șeful partidului conservator.

In chestia reformei electorale, același deosebire de vederi se semnalează între d. Carp și presa partidului la putere.

In adevăr, e încă în aducerea aminte a tuturor, că în iarna trecută, atît d. Carp cît și d. Al. Marghiloman, s'au declarat gata să accepte o revizuire a Pactului nostru fundamental, în ce privește dreptul electoral. Azi „Epoca", în disprețul acestei declarațiuni a celor doui fruntași, declară că nu e loc de revizuirea Constituției, și că reforma electorală este utopia unor secături.

Iată încă un semn al armoniei din sînul guvernamentalilor.

Dar așa e totdeauna cînd un partid e condus de principii...

Politica economică

D. Carp cere continuarea luptei împotriva politicei economice a partidului liberal. Fostul președinte al consiliului vrea să atace instituțiile liberale creiate de liberali.

D. Dobrescu încearcă crearea unei societăți de autobuze, cu cari să concureze societatea comunală de tramvaie, pe care n'a putut-o zdrobi cu legea Marghiloman. Unele ziare au dat știrea că actualii guvernanți ar avea de gînd să creeze o societate de credit rural, pentru a concura pe cea existentă.

Nu discutăm pentru moment politica partidului liberal, de bună, de rea, ea este o politică cunoscută de toată lumea, practicată de lungi decenii, și cu roade ce se pot vedea.

A crea instituțiuni de concurență încă nu însemnenză a avea o politică economică sănătoasă. Un singur Credit Rural într'o țară ca a noastră, e fără îndoială un mare bine, ; cine ne garantează însă că, înființînd o instituție de concurență, nu s'ar aduce în funcționarea proprietății perturbări periculoase ?

De-aceia, încă odată, d. Carp crede că trebue să dea lupta cu liberalii pe tema economică,—s'o facă, dacă poate. Ii cerem însă un singur lucru : un program economic pozitiv. Știm că cerem de la d. Carp ceva inposibil. D-sa a fost toată viața și a ramas pînă la adînci bătrînețe, un om negativ. De aceia a stat atîția ani, așa de bine în opoziție, iar atunci cînd a venit la guvern a trebuit să plece cu rușine, ne fiind capabil de-o operă positivă.

Boul' du șer

Șerul va avea, în Iași, o rue cu ilustrul său nume. Și fiind-că o rue este ia o stradă, credem că, pînă în cele din urmă, tăbliță din colț va glăsui „Bulevardul șerului".

Foasta stradă 40 Sfinți, devenită după moartea primarului Vienei, strada Carol Lueger—dînsa a fost aleasă de actualul interesant consiliu comunal—ca să fie botezată cu numele aceluia care... punct.

Lueger avuse doar puncte comune cu șerul—trei puncte : a fost stăpînul Vienei—celalalt este al Iașului ; a fost antisemit și avînd la dispoziție un budget de 100 milioane, Lueger spunea aderenților: îmbogățiți-vă —după sistemul Guizot.

„Imbogățiți-vă" a atras și șerului, ca fleac de recompensă, cinstirea unei strade a Iașului cu numele său,—dovadă că cinste la fel n'a fost făcută, nici nu va fi făcută și actualului primar, care n'a îmbogățit încă pe nimeni.

Dovadă, încă, că actualul consiliu comunal nu s'a gîndit să comemoreze numele celor doi primari conservatori Pogor și Diamandi, cari dăduse Iașului teatrul, abatorul și o sumă de clădiri de școli primare.

Pentru cîte a făcut șerul la adresa partizanilor săi—căci pentru comună n'a făcut nemic—suntem fericiți că recunoștința stomacului n'a fost mai puternică, Dacă, stăpîniți de recunoștință pentru un șer, consilierii comunali ar fi hotărît un atentat istorico-geografic și ar fi dat Iașului numele „Greceanu", cu păstrarea chiar a mărcii județului „un cal", în vedere că șerul, încercat sportman, este vice-președintele clubului Jockey din Iași?

Deraiarea entusiazmului consilierilor a fost, însă, mai puțin catastrofală. Au hotărît să eternizeze numele ilustru dîndu-l unei strade și cum era vorba de un aristocrat, de sînge albastru, consilierii s'au preumblat în partea pitorească a Iașului, ca să găsească ceva potrivit.

Și au dat de strada Lueger, care n'a fost numită astfel în amintirea primarului Vienei, ci spre veșnicirea marelui prietin al fraților noștri de peste munți. Și cum recunoștința stomacului n'are margeni atunci cînd nu dai nemic din pungă, consilierii au operat repede actul de vandalism : Greceanu în loc de Lueger.

Dar stradă n'ajunge. Să-i zică bulevard, ceva mare, căci om mare este și omul care va avea stradă din Iași.—Va avea și stradă—dar portofoliu ministerial—iok.

Manevre de bursă

De cînd e sindic al Bursei din București, domnul I. Jipescu, s'au înregistrat variațiuni neexplicabile și nelegitimate de cursuri. Piața financiară a Bucureștilor e în halul regretatului Danemarcei : are ceva putred în ea.

Pe ziua de Marți s'a dat în vileag tot putregaiul.

Știrile alarmante venite din Balcani au produs o adevărată panică la Bursa din București.

Toate hîrtiile, absolut fără nici o excepție, au suferit vertiginoase scăderi de prețuri, iar dacă știrile s'ar fi agravat, am fi avut de înregistrat un adevărat dezastru.

Cauza acestei nenorocite stări de lucruri e că la Bursa din Capitală se *joacă* și se joacă de către funcționari mici, care n'au acoperire îndestulătoare. Cea mai mică scădere a cursurilor le consumă garanțiile de nimic, pe care le au — dacă le au — la agenții de schimb, și în așa împrejurare ei sunt nevoiți să desfacă repede marfa — de-aci deruta.

Dar cangrena e mult mai adîncă de cît s'ar putea crede.

Comitetul Bursei, care știe toate, le tolerează. Poate că întîmplările din zilele acestea să deschidă ochii acelora care trebuie să vadă.

In orice caz, timp este ca asanarea să înceapă.

Mișcările populare

Ultimile știri, sosite pe ziua de eri, arată că situația în Balcani s'a îmbunătît întru cît-va.

Bulgaria și Serbia au obținut un prim succes, prin notele înaintate în comun de către cabinetele din Viena și Petersburg, și prin care aceste puteri garantează că pînă în doi ani de zile Turcia va realiza toate reformele propuse în Macedonia și în Serbia veche.

Se înțelege că prin aceasta focul din Balcani nu e încă stins și simultaneu cu sus aratatele știri, se comunică din Atena că Grecia a declarat chiar război Turciei.

Ori cum rămîne a se vedea ce va face Bulgaria. Va primi ca bună nota puterilor mari și va desmobiliza, așteptînd cu răbdare să treacă cei doi ani, sau va trece peste ori ce considerațiuni și va proclama războiul sfînt pentru desrobirea conaționalilor lor ?

De necontestat însă, că orice s'ar întîmpla, Bulgaria a obținut un succes eclatant, garanția marilor puteri însemnînd că se recunoaște ca exacte cererile formulate de Bulgaria, că asigură satisfacerea lor deplină și cere numai un răgaz pentru Turcia, pînă să le transforme a ceste cereri în fapte îndeplinite.

Acest succes Bulgaria îl datorește mișcărei populare. Și guvernul bulgar a contat să tot temporizeze lucrurile, să le amîe la infinat și a se supune sfaturilor insistente al unuia sau altuia dintre toți reprezentanții puterilor mari din orașul Sofia.

Dar poporul a simțit adevărul și recunoscînd slăbiciunea guvernului, s'a mișcat și nu s'a mai oprit o clipă.

Meetingurile începute la Sofia, s'au întins în întreaga țară, și ca un singur om, poporul bulgar și-a formulat cererea precisă, că guvernul să nu mai întîrzie și să satisfacă dorința poporului, de a porni spre revendicarea autonomiei Macedoniei.

Și guvernul n'a avut încotro. Sub presiunea mișcărei populare, a trecut peste susceptibilități politice, a mobilizat și a pregătit totul, pentru a porni în luptă cu Turcia.

Vom vedea azi, dacă mișcarea populară va înceta, în urma notelor din Viena și Petersburg, căci numai în acest caz liniștea poate că se va restabili în Balcani.

Cele petrecute în Bulgaria, constitue o nouă și puternică dovadă, că nu pot exista tronuri și guverne care să reziste mișcărilor populare, conștiente de toată datoria lor.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Din lumea... cealaltă

Rîndurile de eri le-am scris, ascultînd cum se ruga de frumos o tînără țarancă de „duduia" să-i scrie o cartă, către părinții ei la țară ; s'o scrie „foarte, foarte urgent" — că doar or veni mai degrabă și să-i aducă cele făgăduite, — buclucuri de ale iernei și parale. Din pricina ploilor și a drumurilor rele n'au putut veni la vreme. Cine ar fi putut străbate cîmpul, soseaua, înnecate, ca să se încumeteze a veni în oraș ?

Dar stăruința ei de a se scrie „foarte urgent", credința ei că numai așa poate să aibă răspunsul dorit mai curînd, e una din cele mai bune și caracteristice trăsături ce aparțin lumei *lor*, chiar a sătenilor.

Mai acum vre'o doi ani o altă tînără de la țară primia mereu de la un frate scrisori închise și nefrancate. In una din ele băiatul — un absolvent al cursului primar — îi spunea că-i scrie dinadins fără mărcuțe, ca să fie mai... sigur că-i vor veni scrisorile și că-i vor veni mai degrabă. De unde această naivitate ? Din același izvor de simplicitate, de unde vin atîtea și atîtea credințe stranii și în afară de orice logică sau control.

Cu deosebire sugestiv este, în această privință, micul document publicat de un colaborator al „Vieței Romînești" în numărul ultim al revistei. Document autentic prin care un sătean se plînge amar în contra intențiunii de a-l „zidi în statue". Ceva echivalent cu „furarea umbrei" și celelalte. Autorul articolului, un artist, a vrut să procure unui coleg francez, o pereche de... ițari. Și iată la ce dramă sufletească dete loc acea inofensivă încercare.

„L Mai ziua 7 A 1912

„Sărut mîna cucoane Ștefani te rog că i „păcat pentru mine că sunt un om „tînăr și să-mi rămîe copiii pe drumuri „că am 3 copii mici cum 1 și altu. Eu „Duminică pe la ora 6 cînd am venit la „dumneavoastră la socoteală că avem zile „lucrate. A venit cucoana Marița cu un „val de ițari acolo între oameni cea zis „dînsa ? am umblat prin Băbeni prin Ră„ducăcești să găsesc o pereche de ițari și „o cămașă și n'am găsit de loc puteam „să dau pe o pereche de ițari și o că„mașă 20 30 lei, așa eu cînd am văzut „aceste ocazii mi-am tras măsurile pen„tru că n'am știut. Așa cucoana Marița „a trimes pe duduia Ecaterina sus la „dumneața de ia dat linia cu lungimea „de 1 stînjen și așa eu n'am știut și „m'a măsurat cu ea și purmă după aceia „mi-a măsurat și ițarii din brîu în jos— „pentru că eu n'am știut ce este asta „așa eu cînd m'am dus la primărie astăzi pe la oara 8 dimineață așa în calea mea ducîndu-mă m'am găsit ce o mulțime de oameni și m'a întrebat cu ai făcut tu Oprișane aseară pe la 5 cătu pîn la anu ai să te prăpădești și păcat pentru tine că ești om tînăr și să'ți rămîie copii mărunți să umple drumurile nu mai are cine să'i îngrijească dacă eu moi perde, da vă rog foarte mult uite este Dumitru Adamache un neputincios și Bulgareia aî pe cine să pui să ei măsură pe unul care ți-o veni din toți da însă nu pe mine cînd eu sunt omul dumneavoastră și eu vam desfundat astă iarnă vre-o 4 prăjini de pămînt și pe urmă după alea încoace sunt cu ziua zilnic la D-voastră. Eu am spus pentru treaba asta și la primărie și ce mi'a spus nu se poate treaba asta. Că pe urmă are răpundere pentru tine nemai avînd ce vă mai scri vă sărut mîna.

Oprișan Coman"

Firește, trăesc încă și în lumea incultă —ba chiar și în cea așa zisă cultă a orașelor destule prejudecăți și naivități credule. Dar nicăeri ele n'au pastrat toată fragezimea lor primitivă și intensitatea lor. Documentul reprodus mai sus e o dovadă în această direcțiune,—o dovadă cît de mult ne deosebim noi de lumea *lor*—de lumea cealaltă, atît de distanțiată și de, înapoiată.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

VIII.

Dobrușa și Coșeleva.

Cu greu m'am depărtat de grîncle Nistrului, văzut din dealul Japcei. Fericitul răzeș Japca, care trăia pe la 1600 și-a legat numele de satul Japca, iar ctitorul Costachi Statiev și-a legat numele de schitul, ce așa de frumos îmbracă malul Nistrului.

Cu inima strînsă am scoborît la vale, perzînd din zare apele Nistrului. Văzurăm marginea romînismului, și cerul înseninat al Podoliei, îmi lărgise ochii ca la vechii șoimani, cari-și aruncau ochișorii roată să vază în cele zări îndepărtate, fum și colb de cete de năvilitori. La întors acasă, caii zburau; li se pusese și lor soarele drept inimă, căci trecuse soarele de-amezi, și lingurile ni se pusese în brîu. Dar și noi cu harbuzii de la Sănătanca, în coșul trăsurii, ne făcurăm ochii și sprincene pentru a ne înfrupta cele guri.

La curte o plăcută surpriză avui. Era mosafir venit în grabă un tînăr profesor, moldovan de ai noștri, cari însă din cauza circulării în maro ce frații noștri o pot face în imperlul moscovit, a ajuns profesor de l. greacă la Seminarul din Petrozavosk, orășel așezat pe lacul Onega, pe unde a înțărcat dracul copiii. D. Frățiman, el e profesorul nostru, e de loc din Cubureștii mari, răzeș mazil din neam în neam, ca și toți răzeșii din Cubureștii. Om cult în toată puterea cuvîntului, cu atîtea cunoștință de locuri și oameni, d. Frațiman ne cunoaște bine țara, și are o complectă bibliotecă romînească, întregită și cu un exemplar din *Cuzeștii* mei, pe care i l'am dat ca amintire de frumoasele clipe petrecute împreună,

Așa de îndepărtat, în Nordul Rusiei, d. Frațiman a rămas un Moldovan, care îi face cinste. Scriitor, d-sa are cîteva monografii scrise despre Vlădicii noștrii, cari ar merita să fie cunoscute publicului nostru; dar plăcerea a fost cu atît mai mare cu cît din unghiuri așa de îndepărtate, d-sa iese oțelit in inima sa de romîn. Intelectualitatea rusă numără mulți fii de Moldoveni, dar *nici unul*, absolut nici unul nu e pierdut pentru neamul nostru ; ei sînt pentru moment stele rătăcitoare pe firmamentul rusesc, întru cît fiind valori individuale n'au forța etnică ce va izvorî din cultura masei Moldovenești.

In natură nimic nu se pierde ; au în neam pierde-se-va ceva prin răzlețirea unor elemente singuratice, cînd le vedem așa de bine închegate și așa de bine prinse în duhul neamului ?

Am discutat cu un om cult, în curat graiu moldovenesc, toată problema neamului și am căpătat convingerea că pe întinsele ogoare ale pămîntului moldovenesc dintre Prut și Nistru e atîta vlagă de neam, cît noi cești de aici nu ne putem face idee ! Ce păcat că nu putem circula mai des, să ne cunoaștem om și om, să ne împărtășim duh din duh, și

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

din spicile de grîu răsări-vor forțe nouă ale neamului sute de mii!

Dar ceasurile treceau; de la 2—5 lungă ne-a fost vorba cu d. Frațiman, cu acest bun suflet de Moldovan, și modest ca și clar, ce de un secul sufere înge nunchiere, pentru a nu dori să mai văd pînă în sară 2 cuiburi de viață călugărească: Dobrușa și Coșoleva.

Din Cobăle, treci prin gara Cobăle, scobori la vale, peste apa Cerna, apoi atingi satul mare Cotingeni și la stînga o iai spre Dobrușa; distanța de 7 kilometri din gara Cobăle. Era după chindie și ogoarele pline de lume; în lanurile mănăstirei, frații făceau arătură printre popușoii sămînați în rînduri. Pluguri cu 4 roate tăioase erau trase de cai, cu botnițe la cap să nu dumice popușoii. Fac călugării cultura sistematică, și vederea ți se îmbată de regularitatea rîndurilor!

Suim dealul Dobrușei, hotar între nezdul Sorocăi și al Orheiului. Altă vale, altă privală! Pe coasta din față ai Zahorna; mai la vale Răcești, sate frumoase, grădini nu șagă! În jos în fundul zării Răsfogenii sat mare. În înfundătura văii mănăstirei Dobrușei, cu chiliile, sate, cu biserica centrală, cu grajdurile ei; așezare temeinică de viață călugărească. Pe sprinceana dealului din spetele bisericei veche de lemn, cimitir călugăresc. In biserică credincioși la spovedanie; era la 14 August, zi de isprăvit postul; lume multă, barbați, femei, amestecătură; moldoveni și ruși; popa spovedui pe unul în rusește, pe altul în moldovenește; prin biserică care mai de care mătănii pe la icoane, în fie care metanie rădicîndu-se cîte un pacat. Canon bisericesc și duhovnicesc! Bine că mai prind asemenea parascovenii, ca mijloace rudimentare nu de stărpit răul, ci de oprit rălele porniri. Vorbă să fie! Copeicele curgeau și epitrafirul va aduce încă mult ca ori-ce altă vizită avocățască ori doftoricească de suflet.

Biserică frumoasă pe din lăuntru. Cărți Moldovenești, tare puține, căci starețul fiind rus slujba se face mai mult în rusește.

Dobrușa e veche moșie mănăstirească. In docladul tipărit în 1843, pentru delimitarea moșiei Dobrușei de altele din jur mănăstirea Probota, stăpîna Dobrușei a înfățișat 83 documente ce vorbesc de curgerea proprietății în acoste locuri. Incă din 1527 April 16 (7035) Petru Rareș, după ce zidi Probota pe locul st. Nicolae de la Poiană, înzestră mănăstirea ctitoriei sale cu odoare, cărți și moșii și afierosi mănăstirei Probotei, bisericei sale de la Poiană, satul Dobrușa din ținutul Sorocăi cu mori în apa Răutului și cu vii. De atunci Dobrușa a stat sub Probota, până cînd în 1772 călugărul Efraim, trimis să strîngă zecimile moșiei i-a plăcut locul, a zidit schit și l'a sfințit în 1785. Cinci călugarași s'au așezat întâiu și întâiu aici: Teofan, Panva, Ezekil, Arsenie și Macarie, toți moldoveni.

In 1570 Mai 11, Bogdan Vodă întărește domnia; în 1590 Noemb. 10, Petru Șchiopul trimete pe Vatavul Bilici și hotărnicește moșia Dobrușa dinspre moșiile megieșe: Morenî, Petricica, Răcești, Zahorna, Cotingeni și Pistruiul, a răzeșilor Dima. Acesta fiind îndărătnic, atrage asupra lui cartea lui Ieremia Movilă Vodă din 1604 Febr. 5 (7112) prin care îl amenință cu o gloabă de 50 boi, dacă nu va ținea în samă hotărîrile puse de Belici vatavul.

Originalele acestor 83 de acte se păstrează la Dobrușa și nici timpul material nu fu ca să le cercetez de aproape.

In catagrafia Basarabiei din 1817 cetesc acestea de Dobrușa; ea făcea atunci parte tot din ținutul Sorocei, ocolul (ocrug) cîmpul de jos: Număra 40 locuitori; aparținea mănăstirei Probota, Poseda 20 fălci selište; 70 fălci fînaț, 100 fălci arătură, 100 fălci imaș, 1 moară de apă.

La întors am luat'o prin Cotingeni, sat frumos, cu oficiu telegrafo-postal; 2 biserici, 2 școli; pe coasta dealului, satul se rădică în amfiteatru, o grădină tot satul. Răzeșii cuprinși, satul numără azi peste 2000 suflete și încă în 1317 Cotingenii cuprindeau 167 capi de familie.

Tăem satul în curmeziș și suim dealul deasupra Dobrușei; în 40 de minute eram în Coșelava.

Mănăstire de maici, biserica e așezată pe tăpșanul ce se întinde la obârșia apei Cernei. In dosul mănăstirei, pădurice frumoasă, loc de adăpostit cerboaicile fugare și răzlețe! Ce ar fi o mănăstire de maici fără dos de pădure! Nici frumos, nici practic! Și la Coșeleva sunt și maici, și pădurice potrivită...

Biserica era înțesată de lume, că un ac să fi dat n'ar fi căzut jos. Matănii și sărutări de icoane că se rod și mâni de sfinți de atîta sărutat. De ar fi și la ușa raiului atîta prăpăd de lume, cît era numai la Coșeleva, apoi cred că te înăpuși în grădinile răcoroase ale Edenului! Dar așa și puntea e îngustă și vămile văzduhului multe și apoi și dracii a lui D-zeu nu te lasă să sui drumul raiului, ci cîtă lume era în Coșelava cu toată ruga ferbinte a maicilor cîntărețe.

De pe cînd eram la Zapca lume peste lume de femei închinătoare treceau spre Coșelava. Hramul e la 15 August, dar toiul iarmarocului e la 14, întru cît toată noaptea se petrece în rugi, în chefuri la iarmaroc, în vănători prin pădurice, de cît binele! Vînători cît lumea, vînat helbet, doar odată în an e hramul, cu jertfă către Domnul.

Supt corturi improvizate se așează spre vînzare cituri, ferărie, bogasierie de tot felul, apoi unelte de gospodărie, că dă om peste om, și cît se cumpără, cît se fură, jandarmii or fi știind, căci ei n'au venit în mănăstire de paza pădurei, ci de paza tîrgului.

Nu știu de mănăstire de cît că ar fi zidită pe la 1780 de răzeșița Maria Tocănaș din satul Cotingeni, dar prin ce împrejurări n'am putut afla de la bătrînele maici, căci e de mirare că o răzeșiță moldovancă de ale noastre dintr'un sat mare ca Cotingenii să facă mănăstire, să dea 60 desetine de pămînt din moșia lor—cu pădurice cu tot, ca să se adăpostească acolo spre rugă la 46 de maici toate *rusoaice*. E bine pentru răzeșițele din Cotingeni că nu și-au închinat fetele lor spre a fi mirese ale lui Hristos așa pe degeaba, slujind satului ca izvor de rodire a neamului, ca pămînt de hrană flăcăilor, zăstre de purtat copii, sin de alaptat pruncii, mame bune de crescut copii! E cea mai sfîntă chemare a femeii și marele Moisi a spus: Fericit barbatul care a deschis pîntecele mamei; dar fericită femee care a devenit mamă! Asta e rostul ei, căci de înțolăit, de sentiment, de plamadă de apetituri, nu de aceasta a fost croită de D-zeu din coastă moașa Eva, ci ca să fie *sînul leagăn* de pruncușori.

Inserase de-al binelea, și noi eram tot la Coșeleva; cîte parale nu face o noapte de 14 August la Coșelava; îți întinzi neamul dincolo de Nistru, mai ales cum venind Rusoaicele dincolo de Moldova veche, se pot moldoveniza aicea:

In fața mănăstirei se urzește sat de împroprietăriți și satul crește văzînd cu ochii, căci rugile ce se înalță la ceriu din guri de maici—fie și rusoaice—sînt bine primite la Dumnezeu!

Luna se înalță voiasă pe ceriu; și cîte nu vede și cîte n'a văzut în pădăricea Coșelavei și în acele păduri și codri, că de multe ce-a văzut s'a încremenit în starea ei cerească și nu se mai mișcă nici de versul fraților, nici de dorul tinerilor îndrăgostiți, ci nepăsătoare și rece își întinde razele sale pe luciul nemărginitului.

Sara la Cobăle ne-am recules impresiile zilei. Și cît de variate n'au fost. Iar a doua zi ne pregătim pentru Soroca.

Și Soroca dar, acest vis și raiu moldovenesc!

Gh. Ghibănescu

INȘTIINȚARE

Pentru a ușura onorații consumatori de electricitate procurarea becurilor economice cu filament metalic, ne-am hotărît a reduce prețul acestor becuri cu începere de la 1 Octombrie a. c., după cum urmează:

A. **Becuri Tantal.** (Lampa cea mai rezistentă din prezent cu economie de ca 55% față de becurile cu filament de cărbune) *de 32 și 50 lumini, în formă de pară*, pe prețul de **Lei 1,75 Bucata.**

B. **Becuri Wotan.** (Cu economie de ca 70%, denumite Lămpi Monowatt) *de 25, 32 și 50 lumini, în formă de pară*, pe prețul de **Lei 1,75 Bucata.**

Deaseminea avem în depozit *lămpi cu filament metalic cu putere laminoasă mai mare* și annme de:

100	*lumini*	*pe*	*prețul*	*de*	*Lei*	*3,25*	*bucata*
200	„	„	„	„	„	*8,50*	„
400	„	„	„	„	„	*11,50*	„
600	„	„	„	„	„	*14 —*	„
1000	„	„	„	„	„	*20 —*	„

Direcțiunea Uzinei Centrale de Electricitate din Iași

Litere-Științe-Arte

O premieră.—N'ar fi zis nimenea, aseară, că trupa de operetă și-a inaugurat reprezentațiile imediat după o altă trupă,—atît era de plină sala și atît de călduroasă a fost premiera.

Plină și sus și jos,—ocupată pînă la cel de pe urmă loc disponibil. S'ar fi zis unul din acele rare spectacole pe care le așteaptă publicul iașan cu vie nerăbdare.

E lucru hotărît acum. D. Grigoriu are în a doua Capitală un auditoriu al său propriu, fidel și devotat care nu-l schimbă cu nimeni altul,—chiar dacă e gata să aplaude ori-ce alte manifestări care merită acest nume.

Noi am prezis, de altfel, că, sosită în Iași după o altă trupă ce cultivă acelaș gen artistic, trupa d-lui Grigoriu va stărui o mai vie curiozitate și va exercita o atracțiune și mai mare.

Prevederea noastră s'a îndeplinit, iar reprezentația „Rizettei" a inaugurat cu deplin succes frumoasa serie de spectacole ce va continua pînă la 8 Octombrie și care ne va da încă ocaziuni de a stărui mai pe larg asupra calităților artistice ale companiei.

*

Teatrul San Carlo din Niapole va reprezenta în iarna aceasta „Fedra", cu libretul de Gabriel d'Annunzio, muzica de Ildemando Pezetti.

*

Comedianul Paul Mounet de la Comedia franceză, pregătește apariția unui volum despre arta culinară.

Marele tragedian culege o sumă de rețete care se pare că vor revoluționa arta în care Brillat Savarin a fost maestru.

*

Scriitorul francez Laurent Tailhade va ține o conferință la viitorul Salon de toamnă, despre Heine.

Conferința va fi ilustrată de Liederurile poetului pe care le va cînta soția conferențiarului.

*

La 6 Octomcrie st. n., cu prilejul aniversărei a 10-a de la moartea lui Emile Zola, se va face un pelerinaj la mormîntul marelui romancier de la Medan.

Paul Painlevé membru al institutului va prezida acest pelerinaj.

*

ACTUALITAȚI RIMATE

Din cauza inundațiilor apa este iarăși oprită.

Vai, nici odată Iașul nostru
De paradoxe nu mai scapă:
Cînd toți se plîng de inundații,
El plînge iar... lipsa de apă.

*

Cu privire la incendiul expoziției viticole.

O biete vii. voi n'ați gustat
Văpaia soarelui de loc,
In schimb, acum, produsul vostru
Căzut a pradă... altui foc.

Donna Clara

INFORMAȚIUNI

Minerva *publică o telegramă din Viena, după care Regele ar fi însărcinat pe d. Carp să predee o scrisoare autografă Imparatului Austriei.*

Domnul Carp care face politică la Țibănești cu Levy și Fischer, habar nare de asemenea misiune cu care Regele, din principiu însărcinează pe d. Grecianu.

D-ra Ana Babeș, a fost numită suplinitoare la școala de menaj Principesa Maria.

La o casă din Țicău s'au constatat azi trei cazuri de scarlatină,

Conservatorul de muzică și declamație.—Au fost admiși în urma examenului depus următorii elevi și eleve:

Clasul de piano (d-ra Sion): Knech Constanța, Mihailescu C. Eliza, Popovici Ana, Stupcanu Georgeta, Gatoschi Valentina.

(La d, Sibianu): Abramovici Stella, Bulgariu Valeriu, Constantinescu Radu, Ghibănescu M., Strassberg Stefania, Mihailescu Florica.

Clasul de violină: Domnișoara Neculcea Zoe.

Clasul de flaut: Barabula D. și Vrăbiescu Gfl.

Dicția și Declamația; Braesvchi Bruno, Constantinescu St., Criticos Alex., Ionescu Lucia, Lefter Leon, Lohan Gh., Mitrailescu C.. Moruzan D., Munte Alexandrina, Roșu Gh. Ion, Șoimaru Beatrice și Misihănescu Theodor.

Duminică 23 Septembrie orele 9 dim., va avea loc la cimitirul Eternitatea un parastas pentru defunctul Gh. Maxim în asistența familiei și a prietenilor.

D. N. Petrovanu a fost numit profesor provizor de istorie (4 ore), la școala normală „V. Lupu" din Iași.

Din Focșani.—Iată lista cetățenilor eșiți la sorți și cari vor forma Curtea cu juri, pentru sesiunea 1912:

Gh. Patariu, Stoian Stoenescu, Gh. I. Bratu, Gh. Ionescu, Dim. Oncea, Costică Georgescu, Paul Van Saanen, N. Nedelcu, C. T. Gățăă, Gh. Zamfirescu, L. Grecu, Gh. Ivan, C. Vasilescu, T. Iordănescu, C. Velniță. Alex. Copcescu, Șt. Gogonea, V. C. Antonescu, Ferhat Lt. Ferhat Ioan. Gheorghiu, Gh. Sclavone, N. D. Haină. Gh. Grigore, I. T. Neagu, C. Șerbănescu, Foșca T. Nanu, N. Păcurariu, I. Teodorescu, I. Baroncea. P. T. Boiu, I. Nicolau I. Ștefănescu, T. C. Nistor, C. Lepădatu, N. I. Macovei, Albert Oravetz, A. Colețin, I. G. Grigore, A. Pantazică și I. Negulescu.

Biroul se compune din: președinte V. Dimitrescu, cenzori V. Bordeanu, G. Maroșin, grefier D. Lascar, copist delegat G, Atanasiu.

Fotoliul ministerului public va fi ocupat de d. prim procuror Deladecima.

Iată și lista proceselor, ce se vor judeca în noua sesiune: 1 Oct. Tl. Tuturianu, delict politic. 2 Oct. V. Hanu dare de foc. 3—Ioan Ștefan Dorobanț omor. 4—Gr. Diamandi ș. a. art. 225 și 235 c. p. 5 Oct. C. N. Sandu și alții omor. 6—I. Murat omor. 8 și 9 Oct. Sava Leon și alții distrugere și dare de foc. 10—Anica Ichim, tentativă de omor și Ch. Petrov calomnii prin presă. 11—Teodorache I. Paraschiv omor.

*

Militare.—Regimentul 11 artilerie din localitate a primit ordinul ca să plece de urgență în regiunea manevrelor regale. Astă noapte trupele se îmbarcă pentru plecare.

*

In urma lipsei de brațe ce duc podgorenii de prin prejur, și ca să nu sufere, d. prefect de Putna, a intervenit pe lîngă Ministerul de răsboiu să-i pună la dispoziție soldați pentru serviciul viticultorilor.

Ministerul a admis cererea prefectului și astăzi două companii au plecat în regiunea viticolă ca să fie plasate.

Suntem informați că cazul s'a generalizat și că în toată țara se va proceda la fel.

De la Sascut.

Operета Grigoriu.—Iată cum vor urma primele reprezentații ale mult așteptate și excelentei trupe de operetă Grigoriu la Teatrul Național din Iași:

Joi 20 Septembrie *Frumoasa Rizetă*, Vineri 21 Septembrie: *Dama în Roșu*; Sîmbătă 22 Septembrie: *Studentul cerșetor*; Duminică 23 Sept.: Matineu, *Vagabondul nemuritor*, iar sara *Suzana*; Luni 24 Septembrie: *Eva*; Marți 25 Sep. *Fiți în taximetru*; Mercuri 26 Septem. *Izbinda Dragostei și Vera Violeta*; Joi 27 Septembrie; *Gospodărie poloneză*; Vineri 28 Septembrie: *Piatra-Neamț—Piatra Olt*; Sîmbătă 29 Septembrie: *Dragoste de Țigan*; Duminică 30 Sep.: în matineu: *Suzana* și sara *O noapte în Veneția*; Luni 1 Octombrie: *Dușmanul jemelilor*; Marți 2 Octombrie: *Cîntecul lui Forturino și Zina Păpușilor*; mare și superb balet; Mercuri 3 Octombrie: *Sînge vienez*; Joi 4 Octombrie: *Contele de Luxemburg*; Vineri 5 Octombrie: *Studentul cerșetor*; Sîmbătă 6 Octombrie *Dama în Roșu*; Duminică 7 Octombrie, în matineu: *După divors*; și seara: *Briganzii*.

O lume imensă și aleasă s'a procurat bilete pentru aceste superbe reprezentații de la agenția teatrală „Thalia" a d-lui Th. P. Maximovici.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Școlare.—D-ra Margareta Vidrașcu a fost detașată de la școala din Perieni—Țiganași, la școala din Spineni—Andrieșeni, jud. Iași.

— Următorii suplinitori au fost aprobați în județul Vaslui: d-ra Eugenia Botez, Parparnița; d-ra Maria Gheorghiu, Vulturești; domnul I. Gheorghiu, Valea Siliștei; d-ra Alexandrina Irimescu, la Armășeni; d-ra Ecaterina Grigoriu, la Bihnari; domnul G. Andrache, normalist, Dracșinii.

In localnl Universității din Iași a început astă-zi examenul de ajutor de învățători. Comisia se compune din d-nii I. Mitru, Radu Manoliu, N. Petrovanu, Lucian Roiu și Nestor.

Sunt 42 candidați, care au fost împărțiți în 7 grupe de cîte 6 candidați.

Examenul a început în candidații din jud. Iași.

CABINETUL MEDICAL AL DOCTORULUI IN MEDICINĂ & CHIRURGIE

EDUARD FABINI

IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I

Vis-à-vis de Jockey-Club (DEASUPRA FARMACIEI)

INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ

INSTALAȚIUNE MODERNĂ

CONSULTAȚIUNI: DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.

PENTRU **Boale interne** de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc. și **Boale de Femei** TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

Primarul comunei Iași a cumpărat 1000 vagoane lemne, cu 170 lei vagonul din pădurea Maxut.

Primarul plănuește să se vîndă aceste lemne cu preț foarte redus, pentru a face concurență cartelului nedemn, în fruntea căruia se află d. Stamatiu.

Ministerul justiției a cumparat un număr de exemplare din Codicele falimentelor, apreciata lucrare a d-lui Palade, judecător la tribunalul Fălciu, pentru curțele și tribunalele din țară.

Dela 15 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		5.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.40	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	8 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.35, oca 0.50		
Struguri pentru masă	80 b. kgr.	

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Mai mulți gospodari din str. Costachi Negri, au intervenit pe lîngă administrația comunală, cerînd a se înlocui actualele lămpi incandescedente cu lămpi cu arc.

In adevăr azi, această stradă e mai prost luminată, de cînd pe vremea felinarelor cu petrol.

Am auuțat că Direcția Serviciului Maritim Romîn a anulat licitația ținută în ziua de 1 (14) August c., pentru furnizarea a două cargoboturi de 6300 tone fie-care, de oare ce prețurile au fost găsite prea mari.

Spuneam atunci că se vor cumpăra prin bună învoială cele două vase și că pentru acest scop d. comandor Popovăț, directorul S. M. R. și comandorul Mărgineanu, comandorul vasului Dacia, au plecat în Anglia spre a trata cu diferite șantiere engleze.

Aflăm acum că au fost cumparate, de la șantierul Creenok de lîngă Glasgov cele două cargoboturi de o capacitate de cîte 7150 tone pe prețul de lei 1,500,000 fiecare. Cargoboturile vor fi predate în luna Decembrie anul acesta.

Manasse—drama lui Roneti Roman—a fost tradusă în nemțește și va montată la Irving Place Theatre din New Yorck.

Directorul manufacturei de tutunuri din Iași, d. Costin, și d. Georgescu, șef de atelier, vor pleca în ziua de 10 Octombrie pentru a face cumpărături de tutunuri în Macedonia și în Turcia.

Subadministratorul casei bisericilor d. C. Dobrescu, însoțit de revizorul eclesiastic economul Dăringă, au plecat la mănăstirea Neamțului, pentru a anchета situația financiară a acelei mănăstiri.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suș.
Lămpi electrice cele mai noui } *Prețuri excepționale de reduse*
Vase Galeé și Daum
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

ULTIME INFORMAȚIUNI

— —

Pe cînd ziare vieneze anunță că Regele ar fi însărcinat pe d. Carp cu misiune specială pe lîngă Împăratul Austriei, partizanii d-lui Carp insistă ca acesta să rupă ghiața cu Palatul—și să se prezinte în audiență.

Domnul Carp a răspuns la toate aceste insistențe:

— Dacă Vodă are nevoe de mine, adresa mea este: Carp—Țibănești.

Telegrame primite de casele de bancă din localitate, anunță, că bursa s'a deschis azi în București în mod mult mai ferm, prin ridicarea cursului diferitelor acțiuni.

In aceiași mai bună situație s'a deschis azi și bursa din Viena.

După o ultimă dispoziție luată de M. S. Regele, principele Carol nu-și va mai face studiile superioare în streinătate, ci în țară.

Profesorii A. S. vor fi aleși printre profesorii universitari din București și printre ofițerii superiori.

Pentru moment colonelul Iliescu a fost însărcinat cu predarea cursului technic și colonelul Cristescu cu cursul tacticei militare,

Ultimele știri de prin ținuturile inundate, arată că apele Prutului și ale Jijiei, sunt în descreștere.

Circulația între Iași și Bivolari continuă să fie întreruptă. De oseminea prin satele inundate.

De azi dimineață plouă din nou și fără încetare.

Sunt temeri de noi revărsări

Liceul din Pomîrla închis — din cauza lipsei de profesori.

Politica detestabilă ce se face la ministerul de instrucție, are, ca prim efect, închiderea liceului din Pomîrla, din cauza lipsei de profesori.

Iată cauza: s'a votat un regulament prin care profesorii, cu 15 ani de suplinire, vor putea fi numiți definitivi la catedre vacante, dacă cei reușiți la examenele de capacitate vor fi fost satisfăcuți.

Cum, însă, sunt foarte mulți suplinitori cu trecere la fabrica d-lor Arion și Meissner, regulamentul a fost aplicat pe dos: s'au numit definitivi profesori suplinitori, iar cei cu examen de capacitate au fost numiți, posterior, la liceul din Pomîrla.

Cum aceștia de pe urmă, nedreptățiți, au refuzat să primească, liceul a fost închis.

Comitetele executive centrale ale partidului liberal și partidului conservator-democrat, vor fi convocate să se întrunească în cursul săptămînei viitoare, pentru a discuta asupra situației.

Suntem informați, că comitetele vor hotări reînceperea campaniei de răsturnare contra guvernului.

Procesul scopiților.—Azi avea să se judece la Curtea cu juri, procesul scopiților. Inainte de a se intra în desbateri, Curtea, luînd act de moartea lui Sezoff, principalul acuzat în afacere, a închis acțiunea în ceia ce privește pe acesta.

Apoi procesul complicilor s'a amânat, pentru seziunea viitoare, dîndu-se mandat de aducere contra lui Victor Pantazopol, fost ofițer de poliție în Iași, principalul martor în cauză.

D. Gh. Evolceanu inspector financiar a început inspectarea Ad-ției financiare din localitate.

D. Anton Popescu controlor fiscal a fost avansat dela clasa a III-a la a II-a.

Cu mare fast bisericesc s'a făcut astă-zi transportarea osemintelor sf. Paraschive de la Mitropolie la biserica Trei Erarhi.

Cursurile gimnaziului Stefan cel Mare, vor fi reluate de Luni.

Contra deciziei de achitare a complicilor lui Van Saanen a declarat astăzi recurs partea civilă.

Numita Elena Dimitriu, condamnată de tribunalul Bacău la 3 luni închisoare, pentru conrupere de minore, a fost achitată azi în apel, la secția I a Curții.

La sindicatul falimentelor a început azi verificarea creanțelor dispărutului Bogdan I. Vasiliu.

Cum polițile sunt foarte numeroase, verificarea va continua și mîne și probabil și Luni.

Scopiții implicați în procesul mutilărilor au fost puși astăzi în libertate provizorie.

La Curtea cu juri se va judeca Luni procesul vestitului bandit Ion Beilici.

Azi au început, în localul universității, examenele pentru ajutorii de învățători.

Comisiunea se compune din d-nii I. Mitru, Gr. Manoliu și Lucian Roiu.

Din județul Iași, s'au prezintat candidații următori: Th. Pădure, Iorgu Băsescu, Maria Bart, Ec. Romano, C. Mirșea și St. Cobzaru.

Mercuri, 26 c., va avea loc la Paris, la legațiunea romînă de acolo, căsătoria civilă a d-rei Serafina Rosental, fiica regretatului dr. Rosental, cu d. Gheorghe Răuf, avocat, fost secretar al facultății de litere din Iași.

Noul program de astă seară Vineri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Spioana Franceză, extraordinar epizod din luptele francezilor pentru cucerirea Algeriei. 1000 figuranți, decoruri splendide, peripeții multiple și palpitante fac din acest extraordinar film un spectacol grandios care te umple de groază. (3 acte mari).

O călătorie prin colonii, scene și vederi interesante.

Debutul unui instalator, comedie.

Tîndală se însoară cu o gheboasă, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite, cuprinde între altele:

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Duminică 23 Septemb.: *Sherlock Holmes* (seria III) Clubul eleganților, scene detective. — Mortul viu, roman etc.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită.

Peste cîteva zile: „Lanțuri sfîrâmate" dramă în 2 părți. cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Domnul general Pascu, consilier comunal, și-a înaintat demisia din această demnitate.

Astă-zi Sîmbătă, la orele 4, se întrunesc în cancelăria liceului Național directorii tuturor școlilor secundare publice, pentru a discuta și întocmi definitiv listele celor primiți în clasa I-a, în urma rezultatului de la concursul Liceului Internat.

Dintre elevii, fii de străini vor fi primiți foarte puțini în seminarul pedagogic și cele două gimnazii.

La liceul Național n'a ramas nici un loc disponibil.

La hipodromul de la abator, au început pregătirile în vederea curselor de cai, definitiv fixate pentru zilele de 8 și 9 Octombrie.

Domnul Cădere, va fi numit inspector general al învățămîntului, în locul d lui Peretz, demisionat.

Față cu numeroasele cereri, de a se cumpara parcele în mahalaua Țutora, administrația comunală a întocmit azi raportul ei în această privință.

Comisiunea se pronunță în senzul că se pot vinde aseminea parcele, dar cu condițiune, ca locuințele să fie ridicate după un anumit tip, iar proprietarii să se oblige a astupa eventualele șanțuri.

Cu toate promisiunile date de d. inspector Dumitriu, nici pînă acum n'au fost achitate datoriile vechilor corporații pentru medicamente, în sumă de vre-o 3000 de lei.

Gimnaziul Alexandru cel Bun, va suspenda cursurile pentru mai multe zile din cauza unor reparațiuni necesare imobilului ocupat de această școală secundară.

După cum am arătat, deschiderea stagiunei Teatrului Național, se va face cu „Scrisoarea perdută", de Caragiale.

Domnul Sadoveanu, directorul Teatrului, a rugat pe domnul Vlăhuță, de a ține o conferință, cu prilejul redeschiderei teatrului, asupra operei a lui Caragiale.

Au apărut numerile 8 și 9 din „Viitorul Romîncelor", interesanta revistă lunară ce apare sub îngrijita și inteligenta diriguire a d-rei Adela Xenopol.

Acest număr ne dă în reușită ilustrație portretele d-nei general Averescu și al d-nei colonel M. dr. Gavrilescu, o gingașă colaboratoare, pe lîngă următdrul ales cuprins: In potriva căutării paternității de Adela Xenopol. Utilitatea artei de Virginia Toncescu, Pe malul mării de B H. Cîte-va reprezentații muzicale, de Elena Chirilă. Cele două surori de Irina G. Lecca. D na Maria dr. Gavrilescu Red. Jărtifiții (tabl. 3 acte) de F. Emeric. Femeia în Bulgaria de I. Bărbulescu. Rău augur de E. Sevastos. Grădinele de copi în Franța de E. A. Nicolaide. Lacul celor patru Cantoane de — Dreptul la vot a femeilor din Finlanda de F. Buisson. Pînă la Constanța de A. Xenopol. Mițul Bursucat de E. Sevastos. Știri femeniste.

Liceul particular

„Profesorii Asociați"

Iași.—Str. Sf. Neculai No. 15.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patrioiu—Iași**

Profesor

ULTIMA ORA

Telegrafice și Telefonice

București 21 Septembrie

Gravele evenimente din Balcani

Intrevederea dintre miniștrii Poincaré și Sasonoff

Paris.—Convorbirea dintre d-nii Poincare și Sasonof, a ținut de la ora 10 la 11 jum. S'a discutat exclusiv asupra situației din Balcani și asupra măsurilor ce trebuesc luate în vederea menținerei păcei.

D. Poincaré va avea o nouă întrevedere cu ministrul de externe al Rusiei.

*

Rusia și evenimentele din Balcani

Petesburg.—Guvernul rusesc n'a încetat de a sfătui guvernele balcanice de a păstra o atitudine pașnică față de Turcia, în concordanță cu vederile puterilor.

*

Regele Greciei la Viena

Viena.—Regele Greciei a primit azi dimineață la Hotel Bristol pe ambasadorii Italiei, Rusiei și Franței.

Un penibil incident la Belgrad

Viena.—Ziarele publică amănunte despre un penibil incident, ce a avut loc eri la Belgrad.

In Conac se ținea un consiliu de răsboiu, sub președenția regelui,

In acest timp, sosi principele Gheorghe, și voi să intre în odaia, unde se ținea consiliul. Aghiotantul regelui cătînd să-l oprească, prințul îl pălmui.

La sgomotul produs eși regele, căruia aghiotantul îi povesti faptul, ascunzînd însă insulta.

Printre ofițeri însă știrea s'a respîndit și a provocat o vie indignare.

Din partea curței se cearcă a se micșura incidentul, susținîndu-se iresponsabilitatea prințului.

Numirea regelui Carol

Londra.—Ziarul „Times" comentînd numirea regelui Carol ca Feldmareșal al armatei rusești, zice, acest fapt arată că situația actuală în Balcani e foarte serioasă.

Schimb de telegrame între Turcia și Romînia

Berlin.—Ziarul „Lokalanzeiger" află că între guvernul turcesc și cel din Romînia se urmează un viu schimb de telegrame.

Ziarul afirmă că Romînia a promis Turciei ajutor, în caz de răsboiu.

Din sursă sigură—mai zice ziarul—se poate afirma că Romînia adună mari forțe la frontieră.

*

Intre Romînia și Rusia

Milano.—Ziarul „Corriere del Sera", zice că numirea regelui Carol cu Feldmareșal, al armatei rusești, a venit odată cu declarația de neutralitate a Romîniei, ceia ce vădește strînsa legătură ce există între Rusia și Romînia.

*

Marile manifestațiuni din Constantinopol

Aclamarea vaselor romîne în fața ambasadei romîne

Constantinopol.—Eri a avut loc la Constantinopol o mare manifestațiune de simpatie, în favoarea Romîniei.

Mii de oameni adunați pe cheiu au aclamat vasele romîne, aflătoare chiar în port.

Mulțimea a parcurs apoi străzile, și după ce au manifestat ostil în fața legațiunei bulgare, au trecut spre legația romînă, unde au făcut ocălduroasă manifestație de simpatie.

Victimele de la Hârșova

Brăila.—Niște țărani au găsit, pe Dunărea, la o depărtare de 30 kilometri de Brăila, cadavrele mai multor ofițeri și soldați, victimele catastrofei de la Hârșova.

Cadavrele au fost transportate la Brăila.

Banchetul Conservator-democrat din Ploești

Ploești.—Membrii clubului conservator-democrat din Prahova, au serbătorit eri printr'un banchet, reînceperea activității politice. A domnit în tot timpul un entuziasm foarte mare.

Sala clubului era splendid decorată, cu ghirlande și steaguri. Banchetul a fost prezidat de d. Bucur Spirescu, șeful partidului conservator-democrat din Prahova.

*

D. Bucur Spirescu, a ridicat cel dintâi tuast, zicînd, că azi țara, de la un capăt la celălalt, cere reînceperea luptei energice în potriva regimului. D-sa închină pentru d. Take Ionescu.

D. *Gh. D. Dobrescu*, spune că noul an politic, se prezintă fără nici o orientare. Țelul final al luptei partidului conservator-democrat, trebue să fie guvernare prin noi insine.

Azi țara e ocărmuită de nedestoinici. Boerii n'au legături cu păturile populare.

D. *Gogu Zamfirescu* ocupîndu-se de concentrare, spune că ea ar însemna moartea civilă a partidului conservator-democrat.

Vorbind de Coroană, oratorul spune, că țara a făcut dintr'un prinț sărac un rege bogat.

Rezumînd situația politică, d. Gogu Zamfirescu zise:

— Poporul vrea aducerea la guvern a partidului conservator-democrat, care are de șef, pe cel mai mare geniu ce l'a avut țara și care este eșit din rîndurile poporului.

S'au mai ridicat numeroase tuasturi.

Pacea între Italia și Turcia

Basel.—Agenția telegrafică elvețiană află din Lausane că semnarea tratatului de pace între Turcia și Italia e iminentă.

Plecarea bulgarilor

București. — Ca dovadă de graba ce pun bulgarii din țară, în a se întoarce în patria lor, ajunge să spunem, că pe ziua de eri legația bugară din București a vizat 400 de pașapoarte.

AVIAȚIUNE

București.—Un pilot englez, a executat eri un sbor reușit la Cotroceni, pe un aparat, sistem Coandă.

Societatea Germană

caută un servitor care să știe și limba germană.

De vînzare și de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafață de 2600 m. p. anume:

Corpul principal cu 7 camere spațioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, șură zemnic, pivniță, grădină spațioasă de flori și fructe.

Instalațiune electrică și apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I, Cocea str. Bucșinescu 15 Iași.

Din *cauza plecărei din Iași se află de vînzare casele din strada Asachi No. 2, compuse din 5 camere cu 2 antreuri, sufragerie, bucătărie, camară antreluță, ceardac, grajd, șură, beciu petruit, apă, canal, lumină electrică, sonerie etc.*

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.

Str. Lăpușneanu 11 bis.

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia)

Mobile HIRSCH

—Furnisoral Curței Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu prețuri foarte convenabile.*

DORMITOARE

SUFRAGERII

SALOANE

BIROURI

Expoziție permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu prețurile fabricei.

Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou și frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăți, cu prețurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Bețe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

„HÉLÈNE"

Magazin de Mode și Furnituri

Iași str. Lăpușneanu 30

Anunță că, revenită din străinătate a, adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, și Viena**, *o variată colecțiune* **de pălării** *modele ultimele creațiuni, cum și* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne.*

Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc.*

Prețuri extrem **de convenabile.**

CLINICA BOALELOR DE OCHI,

Doctor C. Miclescu

Oculist operator

—Str. Ștefan cel Mare No. 6—

In ograda caselor Kahane succ.

Consultațiuni de la 3—6 p. m.

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spațioasă.*

Strada Cuza Vodă 13

Vițe de vie altoite

Calități superioare, selecțiune garantată și sparanghel d'Argenteuil, se găsesc de vînzare la D-na O. Popovici, Sărărie 93, Iași sau la dl. Hulchiver, bancher, str. Ștefan cel Mare 29.

Relațiuni a se cere în scris.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iași—Fondat 1878—Iași

Piane și Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

și orice altă fabricațiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poștală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a țărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ȘI MODERNE

Se caută *pentru biurou Laboratorului L'Atome Dr. N. A. Racovitza o domnișoară de ori-ce naționalitate, cu puține cunoștințe de comptabilitate, limba germană complectă și eventual franceza.*

A se adresa direct.

Domnișoara Erna Eckstein

reîntorcîndu se din Viena anunță onorata sa clientelă și onor public, că și-a redeschis **atelierul de rochii și confecțiuni de dame** *Str. Ștefan cel mare No. 30, fiind asortată cu journalele și modele cele mai noi.*

Angajează perfecte lucrătoare.

Biliard **aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.**

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun, No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.

Pentru informațiuni a se adresa la d.

I. Goldenberg

Str. I. C. Brăteanu 151

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

—CEL MAI MARE DEPOSIT—

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Bascule de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

intregi de oțel bătut marca PORO MISTRET

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,925,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,25**: 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în conbinațiune cu scutirea de plată premiilor și olerirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
OSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(Casă vizavi de Sas)

Lămpi de benzină
SITE ȘI STICLE
LA MAGAZINUL DE STECLARIE „LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAȘI
Fondată în 1856
Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE acordă și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Ischiagia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* cari [illegible] de toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă în diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 6 hapuri în diua de a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue ca să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și farmacii.*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . 20 lei

6 luni . . . 10

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1655 Duminică 23 Septembrie 1912

ULTIMA ILUZIE

Pare sigur — așa cel puțin mărturisesc organele conservatoare — că d. Carp mai speră încă într'o reîntoarcere a sa în capul afacerilor publice.

Făcînd acest vis frumos, șeful junimiștilor trage bine înțeles nădejdea să-și reea locul pe care l'a pierdut în guvern, cu toate onorurile care i se cuvin, adecă întovărășit de scumpii săi aghiotanți, d-nii Marghiloman și Filipescu, și fără să renunțe la nici una din greșalele care l'au dat de rîpă. Ba, ceea ce e și mai straniu, oficioasele partidului ne asigură, că cercurile guvernamentale nădăjduesc că o atare eventualitate n'ar exclude și o concentrare conservatoare, atît de mult pe buzele tuturor în ultimii timpi.

A spera, ori a vorbi astfel, înseamnă automistificațiune. Or, dacă d. Carp și cu ai săi, merg pînă acolo cu deșertăciunea în cît să-și închipue toate cu putință, oamenii cuminți prevăd bine imposibilitatea unui asemenea fenomen. Ar fi în adevăr lucru fenomenal ca după epopeea d-lui Carp din cele 15 luni de guvernare, fostul președinte de consiliu să mai poată reînvia.

Dar, fiind-că lucrul se discută serios prin ziarele guvernamentale, ia să ne întrebăm și noi cam cum s'ar putea realiza o astfel de minune?

Este sigur că dacă d. Carp a părăsit președinția consiliului de miniștri urmat de principalii săi colaboratori, n'a făcut'o de bună voe. D-sa a fost silit să plece, am putea zice izgonit chiar. Este iarăși cert că licențiarea primului cabinet junimist a fost o necesitate urgentă provocată de opinia publică care, prin opoziția unită, a tăiat d-lor Carp-Marghiloman, în urma isprăvilor acestora, putința de a merge mai departe.

Coroana, care constituționalicește vorbind este în dreptul său de a retrage încrederea unui guvern independent de opinia publică, n'a făcut de cît să execute în extremis voința țării macar că, dat fiind și modul cum domnul Carp a fost adus la putere și purtarea sa scandaloasă față de Coroană izgonirea junimiștilor de la cîrmă n'avea nevoe de nici un alt temeiu.

Cînd lucrurile stau asa și cînd cabinetul Maiorescu chiar nu'i în realitate de cît un act de generozitate a Suveranului față de partidul conservator, se mai poate oare vorbi despre o reîntoarcere a d-lui Carp.

Un nou guvern Carp ar presupune o recunoaștere formală din partea șefului junimiștilor că a greșit cu toată politica sa din prima guvernare; ar lasa să se înțeleagă hotărîrea d-lui Carp de a renunța la apucăturile care i-au curmat scurt primul său guvern.

In afară de garanții serioase a unei renovațiuni în concepțiile de guvernămînt ale șefului junimiștilor, o nouă cîrmuire carpistă n'ar fi posibilă nici de 24 de oare, căci opinia publică care veghează ar fi de o severitate extremă față de o asemenea nouă aventură.

Și încă chiar dacă domnul Carp ar da toate garanțiile de cumințenie posibile, încă nu se știe dacă factorul constituțional suprem și care are ultimul cuvînt, ar consimți la așa ceva.

Cum vedem, o analiză cît de superficială ne arată imposibilitatea realizărei sperantelor junimiste.

De reînvierea domnului Carp nu se mai poate vorbi.

Rămîne partea a doua a nălucei junimiste, un guvern Carp ca rezultat al unei concentrări conservatoare, ipoteză pe care ziarele cantacuziniste mai ales, o discută cu o dezinvoltură în adevăr surprinzătoare.

Pentru noi, simpli soldați devotați și disciplinați, chestia concentrărei o socotim ca o afacere de comandament care privește exclusiv pe șeful nostru. Sufletul partidului nostru consistînd din acele credințe comune conținute în programul nostru politic, înțelege ori cine că persoanele ori înțelegerile posibile între ele trec pe al doilea plan.

Ca să fim mulțumiți, destul este ca nimic din ceea ce formează tablele noastre de legi, să nu fie șterbit, căci de ele atîrnă tot viitorul partidului. Tot ce și în și putem afirma este că avem convingerea adîncă că pe cîtă vreme hotărîrea de luat va sta în putința d-lui Take Ionescu, nimic nu se va atinge din ceea ce constitue onoarea partidului conservator democrat. In colo, credem că cu atît mai bine va fi dacă vom fi mai mulți și dacă, două tabere, astăzi în divergență vor isbuti să lucreze pentru o cauză comună.

Nu putem ști pe ce fel de considerațiuni se sprijină presa amică guvernului, cînd vede în persoana d-lui Carp omul capabil de a da țării un nou guvern și încă după o prealabilă concentrare.

Am fi cu atît mai curioși s'o aflăm, cu cît noi nu vedem nimic din apucăturile d-lui Carp, care să ne indice că d-sa ar fi în stare să facă o altfel de politică de cît aceea cu care încurcă țara de o jumătate de veac.

Misiunea d-lui Carp

In lipsa unor funcțiuni reale, d. Carp a ajuns în halul de deplins, de-a avea onoruri pur fictive, pur nominale.

Un ziar maghiar afirmă că d-sa ar avea misiunea specială de a remite o scrisoare a Suveranului nostru, Impăratului monarchiei vecine.

Nu știm întru cît această afirmare a ziarului unguresc, e adevărată. Lucrul cert însă e că nu d. Carp poate fi persoana indicată pentru aseminea misiuni. D-sa a avut așa atitudine în chestiile privitoare la politica externă, în cît Suveranul a impus ca condiție expresă că d. Carp să nu ia portofoliul afacerilor streine.

Șeful conservatorilor guvernamentali a comis buletă peste buletă. Începînd cu telegrama adresată din Viena răposatului Costa-Foru, și isprăvind cu interviewul anti-patriotic acordat ziarului „Le Figaro" pe cînd era încă prim ministru fără a nita „Hecuba", discursul slavofob din camera liberală, scrisoare trimisă lui „Pester-Lloyd" pe vremea răscoalelor,—toate acestea constituesc tot atîtea gafe diplomatice, cari fac pe d. Carp impropriu pentru o misiune în străinătate, precum i-au făcut imposibilă starea la ministerul de externe.

Iată de ce nu putem crede că tocmai d-sa va fi cel ales să meargă cu scrisoarea M. S. Regelui la Viena.

Campania reîncepe

Șefii ambelor partide de opoziție, solicitați fiind de M. S. Regele, admisese, în lunie, să suspende, pînă 'n toamnă, orice acțiune polică. Cambia liniștei a venit acum la soadență — și cu dînsa va să reîntre în acțiune opoziția unită.

Ea este hotărîtă să lupte cu încrederea și cu energia ce-o dă o cauză dreaptă, căci este drept să alungi de la treburile statului un guvern paralitic, guvernul senilității, care fusese înghebat ca uitare a guvernului de banditi.

Guvernul de astăzi nu este al nimărui: nu este al țării, nici al partidului seu propriu și dacă, totuși, există — este de datoria opoziției să dovedească că un guvern al nimărui nu poate, nu trebue să existe.

Guvernul acesta a reușit, totuși, să înregistreze un mare succes personei.

In lunie, în preziua vacanței mari pentru orășeni și activității mari pentru agricultori, Coroana cerusă să se acorde un moratoriu de trei luni guvernului Său, căci, spunea Regele, pentru vreme de pace și liniște ara perfectă potrivească asemanea guvern, mai ales că aproape toți sfetnicii plecase în străinătate.

Acum cînd fierberea politică a reînceput, cînd înăuntru e unervare și din afară se văd limbi de foc, guvernul, potrivit pentru timpuri opuse, n'a fost congediat, ci i s'a prelungit moratorul și încă *sine die* — un termen ce nu există în condica faimentelor.

Un mare succes — de sigur!

De pînd este ea vogue mada nouă, că nu țara are să indice guvernele, ci bunul plac — ne-am trezit odată cu un guvern Carp, vedem eternizîndu-se guvernul Maiorescu — ca un fel de zăpămea, foarte nereușită, trivială chiar, aruncată trezirei conștiinței naționale.

Sunt aceste manevrări de bursă politică — și iele nu vor putea descuraja pe nimeni. Că sunt manevre de bursă — evident. Se zice că la Zamora, în Bușteni sau alături, s'ar fi decretat că guvernele trebua să fie reprezentantele unor partide mari, nu ale fracțiunilor de partid. Iar ca ilustrație se admite un guvern Maiorescu, se prelungește viața acestuia!

Se prea poate că jocul acesta este făcut spre a descuraja opoziția.

Dar cum această opoziție nu umblă după putere, ci vrea puterea fiind-că spre dînsa o chiamă conștiința națională, jocul ce se încearcă nu va descuraja opoziția, precum toate jocurile de pînă acum n'au descurajat-o.

Se va vedea foarte curînd, la reluarea campaniei de răsturnare, că opoziția n'a perdut nici curaj, nici speranță de a învinge.

NERABDARE

Ziarele guvernamentale și în special Epoca, *manifestă o nerăbdare nervoasă, ca să cunoască hotărîrea Curții de Casație, în chestia tramvaielor.*

Neaparat, cum această hotărîre nu poate fi atacată nici cu opoziție, nici cu apel și nici pe vre-o altă cale judecătorească, părțile nu pierd nimic așteptînd ca hotărîrea să fie redactată. Această lipsă de grabă a făcut, fără îndoială ca înalta instanță să nu să grăbească cu redactarea sentinței.

Presa guvernamentală, care a declarat solemn, că i nu-i pasă de judecățile d-lui Bogdan manifestă totuși o nerăbdare bolnavă să vadă hotărîrea. Ba încă, întîrzierea ei este un prilej bine-venit pentru ziarele regimului ca să insulte din nou pe magistrați. Acum se insinuează că d. Bagdat nu poate motiva hotărîrea dată.

E încă în aducerea aminte a tuturor că atunci cînd Curtea de Casație s'a rostit, ziarele oficioase afirmau că d. Bagdat a primit hotărîrea gata redactată; — azi însă n'o poate redacta.

Și așa se scrie istoria în această țară.

Adresa telegrafică Carp-Tibănești

Este specialitatea ziarelor străine de a se face ecoul tuturor invențiunilor imposibile — petrecute în Romînia. Acum a apărut fantastica știre, că M. S. Regele ar fi însărcinat pe domnul P. P. Carp cu o misiune pe lîngă Imparatul Austriei.

Știrea aceasta se potrivește minunat cu situația reală. Șeful partidului conservator, suparat pe Suveran, n'a mai fost la Palat din Aprilie, cînd i-a spus Regelui, ca un fel de sfat casnic, că dacă se simte obosit — să abdice.

La repetatele insistențe ca să se prezinte la Palat, d. Carp a răspuns prietenilor sei: „dacă Regele mă dorește, adresa mea telegrafică este: „Carp — Tibănești".

Domnul Carp pretinde deci, ca regele să-l poftească pe el, și în acest scop și-a lasat și adresa telegrafică, scurtă și concisă.

La Viena nici nu-și închpuesc fabricanții de știri fantastice, că între Tron și domnul Carp — care știe nemțește — relațiile sunt din cele mai răle. Nu-și închipuesc că Regele nici n'ar îndrăzni să-l facă pe domnul Carp, curierul unei scrisori către Impărat, căci s'ar putea trezi cu răspunsul:

„N'am vreme, Sire, trimete pe altul".

Isi închipue ziaristul vienez, că mai ales acum, față de situația din Balcani, Regele Romîniei se sfătuește într'una cu Herr Carp, care, el, de fapt, șeade la Tibănești și așteaptă o telegramă pe adresa Carp-Tibănești — ca să vie să formeze guvernul.

Adresa telegrafică a șefului partidului conservator, nu este de loc complicată. Ar putea-o ține minte pe derost chiar zaharisiții de la guvern.

De cît regele n'are pentru ce chema pe domnul Carp — chiar dacă adresa lui telegrafică ar fi fost și mai scurtă. Nu l'a chemat 15 ani d'a rîndul.

La împlinirea acestui deceniu și jumătate, domnul Carp s'a dus rechemat și a reușit să estrocheze promisia regală, că i se va încredința puterea.

După un an și trei luni — adică 15 luni — domnul Carp s'a trezit cu mandatul retras și acum urmează să treacă iar 15 ani, ca domnul Carp să aibă dreptul de-a estorca promisia regală.

Să aștepte dar — căci de multe ori va întreba pe factorul din Tibănești „n'ai o telegramă pentru mine?"

Întâia încăerare

Cele prevăzute, par a vroi să se petreacă aidoma. In adevăr telegramele ne anunță, despre o primă mare încăerare ce a avut loc între Turci și bulgari. Pe cîmpul de răsboiu au rămas numeroase victime, din ambele armate.

Bulgaria pare deci a nu vroi și a nu putea ține seamă de notele Austriei și Rusiei, și e hotărîtă să meargă înainte, ori ce se va întîmpla.

Mai mult însă chiar de cît deslănțuirea răsboiului în Balcani, pare a interesa marea presă europeană atitudinea României. Țerile beligerante, fac și ele tot posibilul, pentru a căștiga simpatiile României. După manifestațiile din Sofia și Varna am avut a înregistra pe ziua de eri manifestațiunile din Constantinopol, unde mii de muzulmani, au aclamat tricolorul romîn, și legația romînă din capitala imperiului.

Toată speranța țerilor beligerante, cearcă să obție neutralitatea României. Insă e chestie a se ști, întru cît vom putea menține această neutralitate, și dacă nu va sosi momentul cînd și România va trebui să ia o parte activă la desfășurarea evenimentelor.

Să mărturisim, că statul major al armatei, desfășură o activitate mare, și că toate măsurile sunt luate, pentru ca mobilizarea complectă și ireproșabilă să se poată efectua în cel mult 24 de ore.

Dar cine își ia răspunderea acestor evenimente? Pentru ori ce desinvoltură ar lua evenimentele, se cere ca guvernul ce are a se pronunța și a-și asuma răspunderea, să represinte toate straturile, să înțeleagă toate nevoile, să se identifice cu toate aspirațiunile.

Se pare că d. Maiorescu, — dacă e vorba să dăm crezare svonului ce a circulat aseară în Capitală și la noi, — a înțeles gravitatea situațiunei, și și-a depus mandatul, pentru a nu-și asuma o greutate, a căreia consecințe pot fi de o importanță capitală.

Să așteptăm desnodămîntul.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

UNIVERSITATE

Circulă de cîte-va zile, prin ziare, o știre cu privire la o inițiativă profesorală de a se rîdica „prestigiul Universității iașane".

„Iar"? am putea întreba, cu oarecare mirare. E atîta vreme de cînd, în mod periodic și după anumite întîmplări și împrejurări, revine ca o formulă mistică această deviză de înălțare a prestigiului universitar...

Nu de mult, cu prilejnl unei polemici, al cărei centru îl forma economistul celebru al plagiatei „Poporații" se cetia mereu despre... prestigiul Universității. Cu cîteva luni mai înainte, un distius membru al Universității lua apărarea acelui celebru economist — în contra propriei sale convingeri, suntem siguri pentru același etern și mistic motiv: „prestigiul universității amenințat...".

Gîndiți-vă la incidentele, recente și ele, alegerii de rector la Universitatea din Capitală; la bătăile contondente aplicate și primite de un profesor — celebru și acesta — în cancelaria Universității bucureștene și așa mai departe.

Ce fericire că nu avem de cît două Universități!

Prin o asociație de idei ne-au venit în minte paginele atît de instructive din volumul d-lui I. Botez „Aspecte din civilizația engleză", pline de amănunte extrem de interesante asupra învățămîntului în Anglia și, între altele, asupra învățămîntului universitar de acolo.

„Anglia are în total 18 Universități, din care 8 sunt înființate în veacul nostru: nici una nu are încă 10 ani de existență. Opt Universități în mai puțin de 10 ani!

E destul acest fapt, ca să se vadă entuziasmul acestui popor cu apucături universitare, în aplicarea ideilor noue. *Nici una din Universitățile Angliei nu e înființată de stat:* toate s'au născut din inițiativa particulară și trăesc din veniturile înzestrărilor oferite de donatori și din taxele studenților. Pentru toate statul împarte o subvenție anuală ce abia ajunge la suma de 2,500,000 lei, adică cu mult mai mică de cît venitul anual de 15,000,000 lei, al celor două Universități, din Oxford și Cambridge și abia cît venitul foodului de 50,000,000 lei dăruit de Carnegie în 1910 Universităților din Scoția.

Toate au o administrație autonomă. Chestiile privitoare la economia strict academică a Universităților se rezolvă de către senaturiile universitare respective, compuse din profesori; chestiunile de o importanță mai largă se rezolvesc de către așa numitele „Convocations", — adunările titraților acestor Universități, înscriși în registre speciale.

„...Cu privire la organizarea mnncii studenților, Universitatea engleză accentuiază și ea nota individualistă a întregului învățămînt: de aici acea activitate proprie a studenților, desfășurată singuratec, în săli izolate, cu biblioteci pe specialități și ajutor profesoral la îndemînă. Cursurile sub formă de conferinți expozitive nu lipsesc, dar ele nu dau de cît strălucirea culturii universitare, fondul ei real îl dă munca proprie individuală...".

E lesne dară de văzut diferența fundamentală între sistemul de acolo și nenorocitul sistem... oriental, unde înclinarea studentului către muncă este adeseori stingherită de profesorii cari se declară, de pe catedră, în potriva laboratorului, și în favoarea militantismului, care nu are nimic a face cu învățămîntul, cu studiul, cu zelul și sacrificiul.

Atari profesori — „bons pour l'Orient" au situația foarte comodă. Salariați cu generozitate de către stat, *impuși* studențimei, căreia îi se răpește ori-ce drept de a judeca, la rîndul ei, pe profesori, — ei obligă doară pe tinerii auditori la aplauze entuziaste și la manifestațiuni ori chiar demonstrațiuni de simpatie, — duse pînă în sălile de vot, pe vreme de alegeri ori în sălile curții cu juați.

A se vorbi în asemenea circumstanțe de prestigiu și de înnălțime, e cum riscat lucru. De aceea e bine și educativ a se ceti cărți bune, cum este acea a d-lui I. Botez, cu detalii despre viața universitară din alte părți și mai cu seamă din Anglia.

Rodion

Discuții... academice

Anglia n'a avut nici odată o instituție asemănătoare Academiei Franceze, care implică în sine contrazicerea directă a spiritului de libertate în domeniul conștiinții, și proclamarea autorității fără răspundere în fața opiniei publice, — ambele atît de nepotrivite cu însușirile vechi ale poporului englez. Anul acesta cu prilejul publicării unei „Istorii a Academiei Franceze" de d. Maclaren Robertson, și a tipăririi unei noui ediții engleze a scrierilor lui Balzac, — cel mai răspîndit romancier francez în Anglia, — s'a încins o interesantă discuție în presa engleză asupra rolului istoric al Academiei Franceze. Vom sistematiza pe scurt această discuție agresivă, față de Academia Franceză:

1) Academia franceză trebue condamnată, dacă e primitivă, ca o instituție pentru a ilustra literatura, căci ce instituție cu o aseminea destinație, i-ar fi refuzat intrarea lui Diderot și Descartes, Blaise Pascal, Le Sage și abatele Prévost, Beaumarchais și André Chénier, Balzac și Flaubert și mulți alții, asupra faimei cărora Academia Franceză a pus încă un accent, prin refuzul ei.

2) Academia Franceză nu trebue considerată ca o instituție, care poate controla mersul literaturii franceze. Premiile, de obicei acordate lucrărilor mediocre, nu-s un mijloc spre a garanta puritatea stilului. Cei ce intră în Academie, nu practică un stil special înainte de a fi aleși. Literatura se schimbă numai prin ea și prin artiștii ei: ea nu poate progresa, nici degenera prin formalitățile unei marii instituții. Nimic, afară de geniu, nu o poate ajuta, nimic, afară de nesocotință, nu o poate conpromite. Și academia, care-i tot atît de departe de nebunie, ca și de geniu, nu face decît să-și îndeplinească rolul de maistru de Ceremonie.

3) Academia Franceză nu poate avea rolul de a păstra puritatea limbei franceza,

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Nici odată n'a existat o dovadă mai luminoasă a pretenţiilor vanităţii omenești decît hotărîrile fantastice ale dicționarului Academiei Franceze—Cel mai bun literat din lume, nu poate da unui literat, vocabularul său. Ambiția faimosului dicționar era absurdă de la început; ea era de a condemna, unele cuvinte,—adică cel mai bun mijloc, de a sărăci limba,—prin votul a patruzeci de oameni din Palatul Mazarin. Dar o limbă literară nu se face de lexicografi; și Balzac, care n'a fost primit de Academia Franceză, a contribuit mult mai mult la facerea limbei franceze, decît cele două ediţii timide ale Dicionarului Academiei.

4) Academia franceză trebue considerată ca cel mai select club din Europa —interesant în deosebi prin cei pe care îi respinge, căci al 41 fotel, a fost tot deauna bine ocupat. Numărul membrilor din acest club, fiind limitat la patruzeci, alegerea membrilor, e totdeauna foarte discretă. Noul ales trebue să aibă o tinctură literară, dar de obicei, i se cere și altăceva: Bene vestitus mediocriter doctus, îi poate servi ca motto istoric. Membrii acestui club, sunt oameni de lume și de aceia nu sînt totdeauna bine dispuși, față pe oamenii de geniu. Alegerean la Academia Franceză, e nesigură, căci Academia e divizată în partide, și neînțelegerea între partide implică compromisuri iar compromisul dă preferinţă siguranţei înaintea geniului,

5) Academia Franceză trebue judecată din punct de vedere al unui club, a cărui funcţiune e să prezinte publicului literatura.

Ea stă între oamenii de litere, și societate.

Indatoririle ei, sînt numai sociale. E o naivitate a vorbi despre puterea ei de a controla literatura franceză. In afară de a fi un corp de minunaţi mijlocitori decorativi, Academia Franceză, are prea puţină, sau de loc, influenţă asupra prozei și poeziei Franceze.

Academia Franceză supravețuește ca un excelent club, în afară de mersul literaturii; ea a desfășurat și desfășură o admirabilă activitate, dar nu în cîmpul în care o caută, admiratorii ei, Inflorirea ei sub cupolă e o pioasă speranţă a tuturor englejilor, dar nimeni nu se poate aștepta, ca o astfel de instituţie să înflorească în Londra. Anglia n'a avut un Richelieu ca să-i impue dreptele legi ale unui tiran și spiritul englez nu le-ar fi primit dacă i-ar fi fost impuse. Englejii simt admiraţie pentru instituţia autocratului Richelieu, dar simt și plăcere, la gîndul că literatura Engleză, cu toate neajunsurile ei, e încă neîmpiedicată de prohibiţiile și patronajul unei Academii.

E interesant de știut că în acest sens a fost însă discuţia, mai cu seamă de „Pall Mall Gazette", cea mai bună și mai cu autoritate gazetă engleză, cu caracter literar, de nuanţă politică conservatoare.

GUVERNUL

ȘI

Situaţia politică Externă

Se pare că în Balcani lucrurile sunt pe punctul de a lua o întorsătură gravă. E probabil că mobilizările celor patru state nu vor izbuti să forțeze, fără vărsare de sînge, mîna Turciei, care și ea și-a luat toate precauţiunile necesare pentru a fi gata în orice moment. Pe de altă parte, atît e de surexcitată imaginaţia popoarelor creștine din Peninsulă, în cît cu toate sforţările pe care marile puteri le vor face pentru a menţine pacea conflictele sîngeroase numai cu greu s'ar putea evita.

E cu totul altceva, urmările, pe care un asemenea război în potriva Turciei le vor avea. Asupra acestui punct, de sigur mai însemnat ca toate, rolul beligeranţilor va fi aproape nul — puterile avînd singure cuvîntul, ca și altă dată, pentru a regula soarta învingătorilor ori a învinșilor.

Faţă de evenimentele mari care se prepară peste Dunăre, se poate întîmpla ca Romînia să fie silită să intre în acţiune. Dispunem de o armată numeroasă, bine instruită și echipată; avem o situaţie financiară excepţional de înfloritoare, care ne permitea a face faţă tuturor nevoilor, suntem, cu un cuvînt gata pentru a ne face datoria.

De sigur, înţelepciunea noastră ne va opri de a ne arunca în aventuri, ori de a întreprinde expediţii de acelea, care ar fi în potriva intereselor noastre primordiale.

Două lucruri, mai ales, constituesc bazele liniei noastre de conduită într'un eventual conflict armat în Balcani.

Primul este, că, ori-ce s'ar întîmpla, Turcia, trebue să trăiască pentru că formează o contra-pondere a siguranţei noastre ca stat aci la gurele Dunării. Al doilea lucru de reţinut, este că în Macedonia — obiectul care mai ales ispitește popoarele slave din Balcani — trăesc peste o jumătate de milion de cuţovalahi, romîni adevărați, conștienţi de naţionalitatea lor și supuși credincioși ai imperiului otoman. Pintre acești frați ai noștri din Pind, să nu uităm că de aproape o jumătate veac, de cînd conștiinţa lor naţională s'a deșteptat, Statul romîn face jertfe continue pentru a întreţine acolo deapururea aprinsă flacăra romînismului.

Or, aceste două puncte esenţiale cari, credem noi, trebue să constitue baza preocupărilor noastre faţă de o probabilă zdruncinare în Balcani—intră din fericire și în prevederile triplei alianţe. Se știe că Germania și Austria sunt deopotrivă de interesate la menţinerea integrităţii imperiului otoman. Și iarăși, se poate înţelege ușor că o cooperare a Triplicei cu Romînia în chestia balcanică n'ar avea senz în afară de garanţia unei situaţiuni privilegiate pentru conaţionalii noștri din Turcia.

*

Bine fixaţi asupra intereselor noastre de apărat și gata cu oștirea noastră pentru a ne valorifica drepturile, am putea aștepta evenimentele cu o desăvîrșită liniște sufletească.

Din nenorocire, situaţia politică internă lasă enorm de dorit. Pricepe ori-cine că în ceasuri ca acelea, prin cari se poate întîmpla să trecem, avem nevoe de un guvern puternic și capabil care, în clipele istorice pe cari le-am parcurge, să însumeze aspiraţiunile și încrederea întregului romînism. Ne trebue un guvern pe lîngă care să se poată alipi, la nevoe, toate capacităţile, indiferent de nuanţa politică ori de partide.

Din toţi, junimiștii sunt cei mai puţin indicaţi pentru a forma un asemenea guvern. Să nu uităm că între ultimele două cabinete junimiste și ţara întreagă, există o prăpastie larg deschisă—o adevărată primejdie faţă de gravitatea timpurilor actuale.

N'avem miniștri, ci simpli locţiitori, n'avem Parlament, ci o adunătură ieșită din corupţie și înșelăciune. Opinia publică, voinţa cetăţenească n'au nimic comun cu înjghebarea artificială și falșă, care se cheamă guvern junimist. Mai mult. Intre junimiști și liberali din vina d-lor Carp-Marghiloman, s'a ridicat o imposibilitate morală, peste care nici odată cei de al doilea n'ar putea trece, pe cîtă vreme cei dintăi nu o vor da într'o parte recunoscîndu-și greșala.

In total, situaţia noastră lăuntrică este atît de anormală încît nu vedem cum, cînd clopotul datoriei de îndeplinit către patrie ar suna, ne-am putea întruni cu toţii pentru ca din însumarea bunăvoinţelor să iasă binele comun.

De aceea, înainte de ori-ce și cît mai e timp, se impune regularea situaţiunei politice interne. Numai așa vom putea fi liniștiţi și siguri că România va ști să se ridice la înălţimea unei Naţiuni vrednică de a trăi și prospera.

Liceul particular

„Profesorii Asociaţi"

Iași.—Str. Sf. Neculai No. 15.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcţionare sub aceiași direcţiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secţia modernă și reală.

Preparaţii de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condiţiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patrichiu—Iași**
Profesor

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 29 Septembrie a. c. ora 11 a. m. se va ţine în localul Primăriei licitaţie prin oferte închise pentru vînzarea a 12000 Klgr. fontă veche.

Garanţia este de 100 lei în numerar sau efecte publice garantate de stat.

Dispoziţiunile art. 72—83 din Legea Comptabilităţii publice se vor aplica acestei licitaţiuni.

No. 26857 22 Sept. 1912

Litere-Științe-Arte

Alte cărţi.—Vacanţa a aparţinut unei penibile discuţiuni,—acea a cărţilor de... joc. Polemica ziarelor s'a mărginit aproape exclusiv la capitolul acesta trist al jocurilor de hazard. din rîndul cărora nu lipsește nici odată jocul de cărţi,

Și acum suntem într'un sezon de cărţi,—al cărţilor de școală. Deși vacanţele mari au trecut, aproape nu se aude nimic despre apariţia cărţilor de literatură, totdeauna mult așteptate, ca fruct al lunilor de odihnă și meditare în liniște din partea scriitorilor.

Sesonul de August și Septembrie este însă. exclusiv al cărţilor didactice. Vitrinele librăriilor aproape nu adăpostesc nici o altă scriere, nici-o altă care, afară de cărţile școlărești.

Noutăţile literare—puţinele cîte vor fi apărut—așteaptă într'o prudentă rezervă să le vină rîndul ceva mai tîrziu. Pentru moment însă toată luarea aminte aparţine vieţei școlare,—din care va răsări cu timpul intelectualitatea.

Să lăsăm dară întâietatea cuvenită modestelor opere didactice, pînă va veni ziua cărţilor celorlalte,—celor propriu zis literare.

*

Intr'o scrisoare postumă a compozitorului german Mendelsohn, în care acesta vorbește de niște compoziţii ale sale, ce 'i s'au cerut pentru strofe de Victor Hugo artistul se rostește extrem de defavorabil dramei Ruy Blas a marelui poet, aplicîndu-i epitete dintre cele mai severe.

*

Cu prilejul celui de-al optulea congres esperantist ţinut anul acesta la Cracovia, s'a cîntat o operă „Halka" de Moninszko, foarte populară în Polonia, în limba esperanto, tradusă de un pasionat esperantist din Varșovia, Grabowski.

Rolurile au fost încredinţate unor artiști excelenţi cari s'au declarat încîntaţi de sunetul și ritmul limbei esperanto.

*

Anul viitor Comedia franceză se va închide timp de trei luni din cauza unor transformări importante ce i se vo face.

In răstimpul acesta e vorba ca trupa Comediei să întreprindă un mare turneu prin Franţa și prin Europa.

*

Cine-și mai aduce aminte oare de locotenent-colonelul Paty de Clam, unul din triștii eroi ai afacerei Dreyfus de pe vremuri?

Intr'o polemică ridicată zilele aceste de ziarul parizian „Temps Nouveaux" a intervenit și faimosul lt.-colonel căutînd să explice oare cari detalii confuze. Recunoaște de astă dată că a fost o unelta a Statului major pentru a scrie... anonime.

In polemică a intervenit și fostul maior Alfred Dreyfus declarînd încă odată că rolul lui Patz de Clam a fost odios și fără scuză.

Fostul acuzat e astăzi un acuzator al adversarilor săi de odinioară.

*

— Au apărut numerile 8 și 9 din „Viitorul Romîncelor", interesanta revistă lunară ce apare sub îngrijita și inteligenta diriguire a d-rei Adela Xenopol.

Acest număr ne dă în reușită ilustraţie portretele d-nei general Averescu și al d-nei colonel M. dr. Gavrilescu, o gingașă colaboratoare, pe lîngă următorul ales cuprins: In potriva căutării paternităţei de Adela Xenopol. Utilitatea artei de Virginia Toncescu, Pe malul mării de B. H. Cîte-va reprezentaţiii muzicale, de Elena Chirilă. Cele două surori de Irina G. Lecca. D-na Maria dr. Gavrilescu Red. Jărtifiţii (tabl. 3 acte) de F. Emeric. Femeia în Bulgaria de I. Bărbulescu. Rău augur de E. Sevastos. Grădinele de copi în Franţa de E. A. Nicolaide. Lacul celor patru Cantoane de — Dreptul la vot a femeilor din Finlanda de F. Buisson. Pînă la Constanţa de A. Xenopol. Mițul Bursucat de E. Sevastos. Știri femeniste.

*

STRUNA ZILEI

PERICOLUL BULGAR

Din Rusia și din alte ţări Bulgarii se întorc cu miile în ţară, lăsînd lucrările de grădinărie în părăsire.

Știri zilnice

La Sofia, ca și la Varna,
Ei strigă toţi în cor: „se bat!"
...Atunci, noi ce ne facem iarna
Fără un gram de... zarzavat?

INFORMAŢIUNI

Un consiliu de miniștri, sub președinţia Regelui, se ţine astăzi dimineaţă, Sîmbătă, la Peleș, spre a discuta asupra situaţiei externe faţă cu gravele evenimente din Balcani.

Doamna Pia I. C. Brătianu a făcut dar fiilor sei Ion, Vintilă și Dinu toate imobilele, rurale și urbane, proprietăţile văduvei lui Ion Brătianu.

D-nii Anton Gorescu, asistent la laboratorul de psihologie și fiziologie comparată de la facultatea de științe din Iași și Constantin Chirică, asistent la laboratorul de morfologie de la aceiași facultate, au fost numiţi cu titlul definitiv.

Institutorii transferaţi: d-na Elena Puiu Popovici, de la școala No. 4 de fete Botoșani, la No. 6 de băeţi din Iași; d. V. Grigoraș, de la școala dn băeţi Hîrlău, la No. 4 din Iași; d. I. Vîrlănescu, de la școala No. 4 la No. 3 băeţi, Iași, și d. V. Agapi de la No. 6 la No. 8 băeţi, Iași.

Ultima telegramă primită la ministerul de răsboi, spune că s'a trimes un scafandru pentru pescuirea cadavrelor și găsirea șalupei.

Pînă în prezent nu s'au pescuit toate cadavrele; s'a găsit numai șalupa cu locot.-colonel Stoenescu Lascar și maiorul Grigoraș cari se afla într'o cabină; de asemenea s'au mai găsit trei căpitani și 2 sublocotenenţi ce erau în mijlocul șalupei. Nu știe însă de soarta celorlalţi ofiţeri înecaţi.

Se continuă cu pescuirea cadavrelor.

Starea satelor inundate de pe malul Prutului continuă a fi aceiași.

Numeroase sate sunt complect izolate și locuitorii într'o stare cumplită de suferinţi.

Eri s'a distribuit pîne la locuitorii din Prisăcani, Măcărești, și alte cîte-va comune.

Inaugurarea bustului regretatului dr. Russ, a fost definitiv fixată pentru 14 Octombrie.

Se știe, că bustul va fi așezat în curtea spitalului central.

Ministerul de interne a atras atenţiunea Prefecturei de judeţ asupra faptului, că unele autorităţi comunale eliberînd acte de naștere, în virtute de mărturii, adaugă, că se eliberează în vederea serviciului militar.

Ministrul cere ca să nu se mai facă această adăugare.

Opereta Grigoriu.—Iată cum vor urma primele reprezentaţii ale mult așteptate și excelentei trupe de operetă Grigoriu la Teatrul Naţional din Iași:

Sîmbătă 22 Septembrie: *Studentul cerșetor*; Duminică 23 Sept.: Matineu, *Vagabondul nemuritor*, iar sara *Suzana*; Luni 24 Septembrie: *Eva*; Marţi 25 Sep. *Fiţi în taximetru*; Mercuri 26 Septem.: *Izbînda Dragostei și Vera Violeta*; Joi 27 Septembrie: *Gospodărie poloneză*; Vineri 28 Septembrie: *Piatra-Neamţ—Piatra Olt*; Sîmbătă 29 Septembrie: *Dragoste de Ţigan*; Duminică 30 Sep.: în matineu: *Suzana* și sara *O noapte în Veneţia*; Luni 1 Octombrie: *Dușmanul jemeilor*; Marţi 2 Octombrie: *Cîntecul lui Forturino și Zîna Păpușilor*; mare și superb balet; Mercuri 3 Octombrie: *Sînge vienez*; Joi 4 Octombrie: *Contele de Luxemburg*; Vineri 5 Octombrie: *Studentul cerșetor*; Sîmbătă 6 Octombrie *Dama în Roșu*; Duminică 7 Octombrie, în matineu: *După divors*; și seara: *Briganzii*.

O lume imensă și aleasă s'a procurat bilete pentru aceste superbe reprezentaţii de la agenţiu teatrală „Thalia" a d-lui Th. P. Maximovici.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Băiatul Z. Z. din Piaţa Unirei a încercat un atentat la pudoarea fetei Domnica Puiu.

Autorităţile anchetează.

Mercuri 26 Septembrie a. c, se dă în sala circului Sidoli o splendidă reprezentaţie cinematografică. Publicul este invitat la această reprezentaţie dată în scop de bine facere. Program superb.

Epitropia Generală

a

Casei spitalelor și Ospiciilor

Sf. SPIRIDON DIN IAȘI

Aduce la cunoștinţă, că în ziua de 25 Octombrie 1912 oarele 2—4 p. m. se va ţine în camera acestei Epitropii licitaţie publică prin oferte sigilate pentru darea în antrepriză a tuturor articolelor de băcănie necesare spitalului: Central, Inst. Grigorian, ospiciul Socola, ospiciul Galata, azilul Balș și a farmaciei centrale din Iași pe timp de 1 an.

Concurenţii sunt invitaţi a se prezenta în acea zi însoţiţi de o garanţie provizorie în sumă de o mie de lei în efecte publice sau numerar.

Licitaţia se va ţine conform art. Art. 72—83 din legea contabilităţei generale a statului.

Condiţiunile și orice informaţiuni se pot vedea și lua în orice zi de lucru la cancelaria Epitropiei serviciului administrativ.

No. 07506 21 Septembrie 1911

Școlare.—D-na Ema Briul, institutoare în Iași, obţinînd un concediu pe timp de o lună, va fi suplinită de d-na Stegărescu.

— Invăţătorul I. Adrian a fost detașat secretar al școalei normale din Galaţi.

— Postul rural Nicolina a fost transferat la Podul Iloaie, numindu-se în post pe d-ra Ecaterina Roată.

— Domnul I. Coslozski a fost numit sub revizor școlar la Botoșani.

— Următorii au fost numiţi învăţători suplinitori în judeţul Roman:

Alexandrina Dăscălescu, la Corbana, Bogza I., la Fărcășani, Plesnilă I., Hăbășești, Petrovici Elena, Nisporești, Mircea Lucreţia, Hîrlești, Savin Adela, Rediu, Barcan Elvira, Botești, Dragan Ortansa, Sacaleni, Vartic Natalia, Spiridonești, Boldescu Mihai, Ruptura, Virginia Baltă, Simionești, Lucia Tîrdea, Brătulești p. II, Ortansa Teodoru, Bălușești p. II, Gabriela Tiron, Băcești p. II, Natalia Fudulache, Dămienești p. II, Olga C. Moraru, Oţeleni p. II, Brașovanu Ecat., Mogoșești, Ana Ungureanu, Secueni, Natalia Constandache, Sabaoani, Maria Cernat, Trifești p. II, Cleopatra Adam, Tămășeni p. II, Elisabeta Simionescu, Sabaoani p. I., Maria Furdui, Prăjești, Elena Ghering, Gherăești p. IV, Anghel Gheorghe Bîrjoveni, Olimpia Iorga, Hălăucești, Smaranda Adam, Adjudeni, Petru Furdui, Brăniștenii de sus, Grosu Ortansa, Ghidion, Zoe Malos, Iucușești, Elena Ioanid, Luţca, Ioan Velescu, Misihănești, Aglaia Iftodi, Moreni, Gh. Dimitriu, Slobozia, Maria Romanescu, Vovrieşti, Eufrosina Popovici, Hîrlești, Enea Iordan, Butnărești p. II, Magdalena Gheorghiu, Brătești p. II, Niculescu Teodora, Hălăucești p. III, Const. Tomescu, Săbăoani p. III, Farcaș Maria, Sabaoani p. I, Elena Mădărjac, la Iugani, Victoria Savul, Porcești p. III.

D. Dobreanu maestru de gimnastică a fost detașat să ţină lecţii la gimnaziile Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare și Liceul Naţional.

Dela 15 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		5.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.40	
Unt proaspăt pentru gătit		3.—
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineaţă și seara litrul 0.35, oca 0.50

Struguri pentru masă 80 b. kgr.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru și superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Siguranţa generală a Statului a comunicat prefecturei de judeţ, ordinul de expulzare a supușilor ruși Neculai Cosinef și Victor Ruju, care au intrat pe furiș în ţară.

Din comuna Roșcani, se comunică dispariţia fetei Paraschiva Cercel.

S'au început cuvenitele cercetări.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suș.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantasiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE *Face și condiţiuni de plată avantajoase.*

ULTIME INFORMAȚIUNI

:: In Iași a circulat eri seara versiunea, despre demisiunea cabinetului Maiorescu. Adevărul este că sîntem în ajunul unei crize ministeriale și că dînsa va fi dezbătută în consiliul de miniștri, ce are loc, sub președinția Regelui, astăzi după prînz.

Din sorginte pozitivă aflăm, că d. Maiorescu va declara Regelui, că actualul guvern este nevoit să se retragă, fiind sfătuit la aceasta de șeful partidului, d. P. Carp.

Primul-ministru va recomanda Suveranului să admită formarea unui nou guvern, sub președinția d-lui Carp, cu d-nii Filipescu și Marghiloman,—guvern în care ar urma să intre și d-nii Matei Cantacuzino și Mișu Seulescu.

D. George Gr. Cantacuzino, președintele Senatului, cînd va fi consultat de Rege asupra situației, va arăta Suveranului pericolul unui nou guvern Carp, care ar putea produce mari perturbări în țară.

In partid se pun mari stăruinți pentru chemarea unui guvern George Cantacuzino; în care caz d. Filipescu ar urma să ieie portofoliul razboiului, iar d. Nenițescu internele.

Situațiunea în partidul conservator este foarte gravă, așa că evenimentele vor lua sfîrșit cel mult în 24 de ceasuri, cînd vom avea un guvern nou.

:: La cofetăria Cristea Anastasiu, din strada Cuza Vodă, s'a comis astă noapte un furt îndrăzneț.

Hoții au izbutit să fure o sumă de 4000 lei, dintr'una din odăile alipite de cofetărie, iar în prăvălie au spart tejgheaua, din care au furat 70 lei.

Se înțelege că hoții n'au fost încă prinși.

:: *Curtea cu Juri* a judecat astă-zi, procesul intentat sătenilor Anton Bozieanu major și Constantin Nour minor, acuzați ca în ziua de 25 Februarie 1912 ar fi dat foc, unor acareturi, ale comerciantului Gh. Căruntu din comuna Cristești județul Iași.

Comisiunea juraților dînd un aviz negativ Curtea a pronunțat achitarea inculpaților.

:: In ultimele zile s'au constatat mai multe cazuri pe febra tifoidă în localitate.

Bolnavii s'au izolat. Serviciul sanitar se ocupă acum cu cercetarea cauzei.

:: Un incendiu a distrus aseară două girezi de grîu, în comuna Andrieșeni.

:: La școala comercială Superioară au reușit următorii bursieri : cl. I Mărgărint Gh., Pavelescu Alex. ; cl. II Gheorghiu Iorgu, cl. III Chirilovici C., Ionescu Grigore și cl. IV Mucenica, Ioan.

:: Noul program de astă seară Sîmbătă al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele :

Spioana Franceză, extraordinar epizod din luptele francezilor pentru cucerirea Algeriei. 1000 figuranți, decoruri splendide, peripeții multiple și palpitante fac din acest extraordinar film un spectacol grandios care te umple de groază. (3 acte mari).

O călătorie prin colonii, scene și vederi interesante.

Debutul unui instalator, comedie.

Tîndală se însoară cu o gheboasă, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Eclair-Journal, cu știrile, faptele, modele, invențiile și telegramele însuflețite, cuprinde între altele:

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentație obișnuită. Program nou duminical :

Sherlock Holmes (seria III) Clubul eleganților, scene detective. — Mortul viu, roman contimporan (2 părți)—Pisica sălbatecă, studii zoologice însuflețite—Domnul și doamna divorsează, comedie—Porțelanul din Sèvres, vederi artistice-industriale—Tîndală în misiune științifică, scene comice.—etc.

Noul program viitor se reprezintă : poimîne seară Luni 24 Septemb.

Peste cîteva zile : „Lanțuri sfîrîmate" dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

:: **Judiciare.**—Tribunalul secția I-a a confirmat astăzi mandatul de arestare lansat contra învățătorului Romano Popovici, aflător deținut pentru falșuri în acte publice.

—Procesul diviziunei averei rămasă pe urma defunctei Ecaterina Cogălniceanu foasta soție a lui Mihai Cogălnioeanu, se va judeca la 5 Octombrie, la secția a II-a a curții.

— La 12 Octombrie la aceiași secție, procesul pentru anularea testamentului defunctei Alexandrina Colonel Rosnovanu.

—La 30 Octombrie la secția II-a a curții se va judeca procesul intentat de colonelul Emil Cazmir, pentru anularea trimiterei în posesiune în averea rămasă pe urma lui Gheorghe Calmutzchi, a surorilor acestuia.

—Creditorii comerciantului Lupu Braunșteiu care a fost declarat în stare de faliment din oficiu de către Trib. Iași, au introdus astă-zi opoziții contra sentinței declarative, cerînd ridicarea stării de faliment.

—Casa Gh. Solomon și Comp. din București, a cerut azi declararea în stare de faliment a comercianților, I. Moscovici și I. Graur. din strada I. C. Brătianu 135.

Tribunalul a fixat termenul pentru 2 Octombre.

De vînzare și de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafață de 2600 m. p. anume :

Corpul principal cu 7 camere spațioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, șură zemnic, pivniță, grădină spațioasă de flori și fructe.

Instalațiune electrică și apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I, Cocea str. Bucșinescu 15 Iași.

ULTIMA ORA

Telegrafice și Telefonice

București 22 Septembrie

Gravele evenimente din Balcani

Deschiderea Sobraniei

Sofia.—Azi a avut loc deschiderea seziunei extraordinare a Sobraniei.

Inainte de ședință, s'a oficiat un serviciu religios la catedrală, la care au participat Țarul, miniștrii, ofițerii superiori, representanții autorităților și un public numeros.

După aceasta, toată lumea s'a îndreptat spre Sobranie.

Aspectul era impunător. Toate tribunele erau arhipline. In tribuna diplomatică, au luat parte toți representanții Puterilor streine. In tribuna presei, erau de față trimișii speciali și corespondenții de resboiu ai marelor ziare din Europa și America. Au participat și aleșii turci din Șumen, Liven și alte cîteva localități.

Intrarea Țarului, a fost salutată cu mari ovațiuni. Țarul era întovărășit de mareșalul Dragomiroff.

Regele era în ținută de general din regimentul 6 de infanterie.

*

In tăcere mormîntală, Țarul a dat cetire discursului Țarului, care are cuprinderea următoare:

„Domnilor Deputați,

Mobilizarea generală a forțelor militare, pornită în țară, a făcut necesară proclamarea stărei de asediu în tot regatul. In virtutea articolului 73 din Constituție, ați fost chemați a aproba ucazul, care a instituit starea de asediu, și pentru ca să votati celelalte măsuri legislative, impuse de dificilele împrejurări, prin care trece Patria noastră.

Convins că apreciați interesele superioare Statului bulgar, și că vă veți îndeplini datoria voastră, implor binecuvîntarea lui D-zeu asupra lucrărilor voastre și declar deschisă seziunea extraordinară a celei a 35 adunări ordinare.

Trăiască Bulgaria".

Cetirea discursului a fost dese ori întreruptă de lungi ovațiuni.

Sfîrșitul a fost acoperit de strigăte unanime : „Trăiască Bulgaria, trăiască războiul !"

*

Pentru întăia oară Țarul a cetit discursul, stînd în picioare.

Intrînd în Sobranie, a stat cîte-va clipe de vorbă cu tînărul deputat Kirof, care s'a înrolat ca voluntar în armată.

Acest fapt se interpretează, ca o manifestație a Țarului, pentru toți acei înalți demnitari, care s'au declarat gata să lupte pentru țară.

*

Azi după amează, va avea loc prima ședință a Sobraniei.

In oraș domnește în vederea aceasta o mare fierbere.

Se crede că această ședință va fi deschisă, și că chiar azi Sobrania va aproba declarația de război.

*

Rusciuc.—Eri s'au distribuit aci soldaților cîte o sută de cartușe pentru războiu.

*

Rusciuc.—Consulul turc din localitate a părăsit azi orașul întorcîndu-se la Constantinopol.

*

Intăia încaerare

Sofia.—Se anunță aci, că eri a avut loc întăia încăerare, între turci și bulgari, în apropiere de Filipopoli.

Turcii au avut 400 morți, iar bulgarii 90.

Amenințările comitetului Macedonian

Sofia.—Azi s'a distribuit aci un manifest al comitetului macedonian, prin care se vestește că toți bulgarii cari nu se vor întoarce în țară, pentru a lua parte la răsboiul sfînt, vor fi împușcați ori unde se vor găsi.

Pregătiri în Bulgaria

Rasciuc.—Toate școalele au fost închise, iar localurile transformate în cazărmi.

Bulgarii ce vin din străinatate, sunt primiți la gară cu muzică.

La Rasciuc s'a simțit eri lipsă de pîine.

Un pod asvîrlit în aer

Sofia.—Se afirmă că două bande bulgare au aruncat în aer podul mare ce leagă Mustafa-Pașa de Adrianopol, peste rîul Mariță.

Turcia pregătită pentru resboi

Albanezii sprijinesc pe turci. Presa turcă și războiul.— Entuziasmul în Turcia.—

Constantinopol. — Știrile din Ueskul spun că albanejii arată un mare entusiasm pentru răsboi. Printre albanezi se află 500 voluutari circazieni.

*

Constantinopol.—Limbagiul presei este foarte resboinic. „Tanin" zice că nu trebue să se aștepte un atac din partea Bulgariei ci să se ceară garanții că se va pastra liniștea, altfel trupele turcești trebue să treacă granița.

Entusiasmul și ferberea resboinică printre musulmani crește mereu. Grupe de cetățeni cu steaguri și cu tobe strabat stradele manifestînd și huiduind țările balcanice, mai ales Bulgaria.

La Stambul au avut loc mari meetinguri.

*

Sofia.—Știrea despre manifestațiile ostile către Bulgaria făcute la Constantinopol și sfărmarea mai multor ferestre de la legațiunea bulgară, a cauzat o adîncă indignare mai ales în cercurile streine, care ar fi comparînd conduita incalificabilă a manifestanților din Stambul cu a celora din Sofia care nu s'au depărtat de loc de la demnitatea cerută.

*

Atena.—După informațiuni sigure cele patru legațiuni balcanice din Constantinopol primesc depașele cifrate încurcate, alterate și cu totul nedescifrabile.

Acelaș lucru se întîmplă și cu depașile legațiunei și consulatelor grecești din Atena. Se relevă de asemeni și întîrzierile sistematice.

*

Sofia. — Elevii claselor superioare a școalelor militare au fost înaintați la gradul de sublocotenenți. Cei din clasa penultimă la gradul de aghiotanți.

Aniversarea nașterei Sultanului

Constantinopol.—Cu prilejul felicitărei lor primite de la miniștri, Sultanul a declarat următoarele :

Prețuesc gravitatea situației și sper că veți salva și apara cu grijă dreptul și demnitatea imperiului.

Am încredere că armata noastră își va face datoria și că vom trece peste toate greutățile.

In decursul manifestației de eri care s'a făcut în fața palatului, Sultanul după ce a ascultat discursurile rostite a zis : sunt mulțumit să văz că patriotismul fiilor patriei otomane nu se va nimici nici odată.

Presa bulgară și numirea Regelui Carol ca feldmareșal al armatei ruse

Sofia.—Ziarul Mir primește cu o mare bucurie numirea Regelui Carol al Romîniei ca feldmareșal al armatei ruse. Ziarul consideră că perfect meritată această destincție în urma participărei regelui și armatei romîne în războiul pentru eliberare.

Tratativele de pace

Constantinopol.—Cu privire la preliminările păcei, cercurile oficiale turce, declară că nu se va putea nimic comunica înainte de 10 zile.

Cuvîntarea principelui Nikita

Cettinge.—In urma manifestației de eri, principele Nikita, apărînd la fereastră, și adresîndu-so manifestanților zise :

„Rusia prin mobilizarea de probă, a dovedit că este sinceră statelor slave. Marele Țar întinde mîna protectoară peste toți slavii".

Conferință de pace

Berlin.—Se asigură în unele cercuri, că după isbucnirea războiului, Austria și Germania vor propune o conferință de pace.

Se crede, însă, că Rusia nu va aproba aceasta.

Resboiul inevitabil

Berlin.—La ministerul de externe de aci, se consideră ca inevitabil războiul din Balcani.

In jurul evenimentelor din Balcani

Cernăuți.—Ultimele evenimente din Balcani, relativ la mobilizările tuturor statelor, au produs asupra populației bucovinene o impresie alarmantă.

Știrile senzaționale cari sosesc la fiecare moment, denotă din ce în ce mai mult o complicație critică de tot.

Cum conflagrațiunea amenință să fie generală, și cum circulă versiunea că Rusia ar fi mobilizat armată numeroasă la granița din Sulița Nouă din Bucovina populația acestei țări se așteaptă din moment în moment la o concentrare a numeroase trupe de armate, chiar în cazul cînd cele trei state beligerante nu vor declara războiu Turciei,

Pînă în acest moment Austria n'a mobilizat încă, dar e aproape ca sigur, că monarhia austro-ungară nu va ședea cu mîinile în sîn în timp ce celelalte state se înarmează pînă 'n dinți.

*

Toți Bulgarii aflători în Bucovina au primit ordine de a se întoarce imediat în țară. Mulți dintrînșii au și părăsit eri Cernăuțul.

Tot odată mai aflu că în curînd toți studenții bulgari de la Universitatea din localitate se vor înapoia în patrie, spre a fi incorporați în trupe de voluntari.

Plecarea lor nu va fi însă prin Romînia, ci prin Ungaria și Serbia.

*

Ziarele locale au înregistrat versiunea lansată de mai multe ziare din București cum că Romînia a mobilizat corpul IV de armată, întărind granițele dinspre Rusia, lucru ce a produs iarăși mare senzație în localitate. In urma dezmințirilor oficiale însă spiritele s'au mai liniștit. Cu toate acestea la bursa locală transacțiile au scăzut în mod simțitor.

*

Populația Bucovineană urmărește cu mare atențiune evenimentele din Bulgaria, Serbia și Muntenegru, și ziarele locale care apar în mai multe ediții pe zi sunt smulse dn la vînzători, și fie-care se întreabă cu groază, vom avea sau nu răsboiu ?

Gama.

Transport de munițiuni pentru Turcia

Belgrad.—18 vagoane cu muniție de artilerie provenind de la o fabrică Austro-Ungară și destinată Turciei, fiind oprită în gara Belgrad, vor fi trimise înapoi prin Semlin în urma intervenirei ministrului austro-ungar.

Ajutor pentru biserică romînă

Buda-pesta.—Pentru întăia oară, guvernul a acordat o subvenție de 600 coroane pentru biserica romînă de aici.

PRIMĂRIA COMUNEI IAȘI

PUBLICAȚIE

Noi Primarul Comunei Iași avînd în vedere că Serviciul Sanitar al orașului Iași întîmpină greutăți din partea unor persoane care evită a cere sau a primi a se face desinfectarea locuințelor și obiectelor molipsite de boli molipsitoare pentru motivele că această operațiune salutară ar fi prea costisitoare sau că s'ar deteriora obiectele supuse desinfectărei :

Aducem la cunoștința tuturor celor interesați următoarele :

1) Operațiunea desinfectărei este legalmente obligatorie în cazuri de boli molipsitoare.

2) Operațiunea desinfectărei se face în mod *gratuit* de serviciul sanitar al orașului prin aparatele de care dispune și de către personalul plătit în acest scop.

3) Persoanele cu dare de mînă sunt obligate a-și procura substanțele desinfectante ca : Var, sublimat corosiv, formalină ete., după îndicațiune, precum și a pune la îndemînă combustibilul necesar la funcționarea etuvelor, cînd nevoie va fi.

Pentru substanțele desinfectante cari urmează a fi procurate de la farmacii, serviciul sanitar va elibera ordonanțe medicale în comptul celor interesați ; aceste substanțe desinfectante se vor înmîna personalului serviciului sanitar la presentare, în cantitățile prescrise.

4) Persoanele la locuința cărora urmează a se face desinfectarea, vor fi înștiințate cu cel mult 24 oare înainte de timpul cînd se va face desinfectarea,

5) *Nici un obiect nu se deteriorează prin desinfectare*, cu condițiunea ca cei interesați să se supună prescripțiunilor personalului echipei de desinfectare.

6) Ori-ce reclamațiuni în această materie se vor adresa verbal sau în scris, direct medicului șef al orașului.

No. 26880 22 Septembrie 1912

Orfană de 22 ani

400,000 Mărci zestre în numerar dorește **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ȘI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. și 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

La Farmacia Dr. Ratianu — IAȘI —

este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referențe, care dorește a îmbrățișa cariera farmaciei.

AVIS DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR

Cele mai frumoase Noutăți ale Sezonului și toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au inceput să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e așa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucrușoare bune și frumoase și le vor cumpăra cu prețuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiți dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin.

De vînzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iași, proprietatea erezilor def. George Maxim, avînd șase încăperi de stăpîn cu subsol, dependințe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori.

A se adresa: d-lui **D. G. Maxim,** *în București, strada 11 Februar 14 bis.*

SE TAE LEMNE DE FOC

Cu MASIVA

CONDIȚIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală

D. Lernovici, str. Zugravilor 41

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Vițe de vie altoite

Calități superioare, selecțiune garantată și sparanghel d'Argenteuil, se găsesc de vînzare la D-na O. Popovici, Sărărie 93, Iași sau la dl. Hulchiver, bancher, str. Ștefan cel Mare 29.

Relațiuni a se cere în scris.

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

BYRRH

Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și în expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI
Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

Telefon 900. **SOFIA** Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE
Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule „Garwens", balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, sfînere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA

Renumitele PLUGURI
intreg de oțel bătut
marca PORC MISTREȚ
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE sănătoase și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Ganglioane, Sciatice, Afecțiunile reumatismale acute și cronice* cari se resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vre o ușurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmacii.

„ANCORA"
ANZER
Societatea de asig. asupra vieții și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne și cu No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru Romania prin Înaltul decret domnesc No. 1934 din 13 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Mil. lei aur
Rezerve de premii și fond. asociațiilor Lei 177 Mil. lei aur
Asigurări lichidate 430

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,925,501 72 | 100 rente

Cantiunile depuse la Casa de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din Romania.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende Lei 1,936,252 60 | 100

Societatea „Ancora" încheie:
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plata premiilor și oferirea unei rente în caz de invalidate.
Asemenea toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instituțiunea abilitatea politei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița nu versată.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Premii de rescumpărare etc. etc.

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași
IOSEPH POPPER
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(lângă Poșta de Sus)

Lămpi de benzină
SITE ȘI STICLE
LA MAGAZINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
— IAȘI —
Fondată în 1866
Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Brătărescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX - No. 1696 Marți 25 Septembrie 1912

Colții și Pumnii

Ca zilele de toamnă înaintată, dispoziția sufletească a muribunzilor cari dețin vremelnic, la guvern, locuri de mult vacante, se schimbă fundamental de la un ceas la altul.

Intr'o zi se smeresc și dau, ca chezășie pentru căința lor, un guvern de „détente"—spre deosebire de cabinetul crud care le suprimase mijloacele de existență; și a doua zi, scot reteveiul ca să complecteze regimul de „détente" în ceea ce'i lipsește pentru a fi guvern crunt și de provocare.

Ieri, nu mai departe, presa oficioasă mărturisia, *proprio moto*, că concentrarea, într'un singur mănunchiu, a tuturor forțelor conservatoare, este în sentimentul tuturor—deci că formațiunea de azi e anemică, anemică în propria ei conștiință, nu numai prin efectele văzute; și azi, ca sub înrăurirea cine știe cărui stimulent artificial, se răsteşte la opinia publică și, scrîșnind din dinți, amenință, cu atitudinea epilepticului în criză, că, dacă, de și fără pic de viață, opinia publică nu se va milostivi să asiste indiferentă la penibila-i agonie, atunci, regimul, în spasmuri, „va face pe îndrăzneți să simtă că *colții lui sunt ascuțiți iar pumnii lui de fier*"

In stadiul acesta de boală a adversarului, situația noastră devine dureros de grea. Este elementară datoria de caritate să nu-i spui pacientului furios că pentru colții ascuțiți există pile tot ascuțite; iar pentru pumni, chiar cînd sunt de fier, se confecționează „menotte"potrivit trebuinței. Nu. Sentimentul de milă față de cel apucat, te oprește să vorbești de cămașa de forță în casa... celui căzut pradă celei mai crude boale.

De altă parte, însă, fiindcă nu e vorba de un individ ci de un partid, și întru cît interesele pe cari le gerează demenții nu sunt ale unui particular, ci ale țărei —datori suntem să trecem peste idealul creștinesc și să spunem, măcar pentru cei cari asistă pe pacienți, că în așa situație, este primejdie mare să se lase sarcina de administratori ai averei publice în mîna unor oameni cari fac dovadă că li s'a aburit oglinda minții pînă în punctul de a-și face din gesturile eroice ale d-lui Furculescu dreptar și isvod pentru viață lor politică,

Suntem, cu atît mai mult autorizați să adresăm acest apel, cu cît bolnavii par că au păstrat, totuși, un centru luminos în materia lor cenușie, cum zice d. Maiorescu cînd vorbește de creier: cînd spune *Epoca*, colorînd sănătoasele idei de ordine ale d-lui Filipescu, cum că „guvernul nu voește să plece de la putere", nu aruncă, așa, ca ori care nebun, un cuvînt care rupe resortul moral și se rostogolește în afară de controlul conștiinței, ceea ce în general dispensează de răspundere; ci raționează, fundamental falș, dar cu aparențele omului despre care, pînă la proba contrarie, se poate zice, după formula banală, că este în plinătatea facultăților mintale.

Și primejdia zace tocmai aici.

„Guvernul nu vrea să plece de la putere, fiindcă țara e mulțumită de el", fraza aceasta, scrisă senin, bărbătește, ca să pregătească pe atrocele „iar dacă nu se va putea altfel, nu ne vom lăsa să fim striviți fără a face pe îndrăzneți să simtă că colții noștri sunt ascuțiți și pumnii noștri de fier"—sunt simptome văzute că starea sănătății celor cari concep așa puterea și drepturile ei este de tot îngrijitoare Țara mulțumită fiindcă a fost măcelărită în alegeri; acea țară care, din pricina excesului de mulțumire a răsturnat pe d. Carp; țara de frica căreia, fiind că e prea mulțumită, se țin vacante de aproape un an, peste șase-zeci de scaune în parlament: țara aceasta să fie, tocmai ea, meterezul de care se proptește guvernul junimist ca să-și arate colții și pumnii—atestă, în mod vădit, că tot tratamentul de pînă acum a fost zadarnic și că, cu tot interesul clinic pe care'l prezintă această manifestație patologică, oamenii de știință trebue să se gîndească la regula clasică: pentru boalele grele remedii eroice. Altfel, cum afecțiunea aceasta este incurabilă, s'ar periclita zadarnic cei din jurul pacientului.

In ipoteză, însă, că starea aceasta este numai aparentă; că demența aceasta este voită, calculată și manifestată cu rost: că cu alte cuvinte, cei cari *nu vor să plece de la putere*, fac pe nebunii fără ca facultățile lor să fie așa de adînc sdruncinate, atunci e chestie de demnitate națională să se desbrace cabotinii de atributele omului public ca să se exhibeze, cu aptitudinele lor actoricești, pe scene mai restrînse, acolo unde vulgaritatea talentului lor mărunt nu angajază amorul propriu al neamului romînesc.

Miniștrii cari înghit panglici și scot cîlți pe nas, ca cinghinelele la Moși, nu se pot concepe într'un stat mîndru de situația pe care'și a dobîndit-o în mijlocul popoarelor civilizate—cum nu se pot concepe guverne, cari isbite de neputință, arată factorului de la care purcede puterea, colții lor ascuțiți și al lor pumn de fier, ca să poată zice, pe temeiul acestor drepturi... constituționale: nu voim să plecăm de la putere.

Nici nebunii nici actorii proști nu se cade să reprezinte țara romînească.

Guvern Carp

Domnul Carp a indicat Regelui adresa sa telegrafică, compusă din numai două cuvinte și, pe cît se pare, d. Carp a fost telegrafic chemat de d. N. Filipescu cu indicația ca s'aducă și fracul cu el.

Se vorbește foarte serios despre un nou guvern Carp. Și dacă este adevărată apreciarea lui Masset, că ministerele sunt simple oteluri în cari un pasager intră și din cari altul iesă—ar fi foarte simplu ca d. Maiorescu ieșind din minister, să lase intrarea d-lui Carp.

Dacă d. Carp va fi, în adevăr, însărcinat să formeze un nou guvern conservator—un al treilea în decurs de 21 luni —va fi făcută dovada, că, spre a guverna, nu trebue să fii popular, nu trebue să fi expresia conștiinței naționale, ci trebue să fi un torturator. Coroana congediase pe d. Carp în Aprilie curent, fiind că o torturase prin faptele sale politice nesocotite și prin ținuta sa ireverențioasă. După congediare a urmat torturarea prin ignorarea Coroanei—și se pare că Regele ar dori să aibă fiara mai aproape — ca s'o îmblînzească.

Un nou guvern Carp? Dar, atunci, de ce a fost congediat în Aprilie? Vor fi unii să zică: „rău a procedat Coroana în Aprilie și are datoria să repare greșeala". Dar Regii nu greșesc așa elementar și țara, în tot cazul, nu poate fi atrasă în acest joc de erori și rectificări.

Cei mulți cred că un nou guvern ar fi o imposibilitate; adeverirea ar fi o mare greșeală și ar produce perturbări. Pe noi, însă, nu ne va surprinde greșala și mai puțin încă se va descuraja revenirea d-lui Carp, cu al său Marghiloman.

Nu ne va surprinde—fiindcă am avut chip și vreme să ne deprindem cu guvernele imposibile și ilegale; imposibil și ilegal a fost guvernul Carp, a fost guvernul Maiorescu, va fi guvernul Carp cel nou.

Cu ele se continuă sistemul experimentelor. Un mare filosof ar fi ajuns la ideia, că fracțiunile de partid nu pot da guverne bune. Și marele filosof, ca să se convingă dacă are dreptate, a încercat un guvern Carp, un guvern Maiorescu și acum se întoarce iarăși la Carp.

Să ne descurajeze pe noi aceste experimente, cari, zice-se ar fi îndreptate contra partidului nostru? Suntem un partid imun contra descurajării. Partidul acesta, ieșit din luptă, a fost creiat pentru a lupta. Am luptat la început contra a două partide și dacă succesul n'a fost luat în considerație—n'am descurajat. Acum se luptă contra noastră servindu-ni-se, după numai 21 luni, al treilea guvern imposibil și ilegal.

Nu numai că suntem pregătiți să suportăm acest al treilea experiment, dar începem să ne deprindem și cu al patrulea: poate că se va reîncerca un guvern Maiorescu

Așteptăm, în liniște, ca d. Carp, care a boicotat Coroana din Aprilie, să jure credință și supunere M. S. Regelui.

Jurămîntul partidului nostru este ceva mai sincer: am jurat credință și supunere d lui Take Ionescu! Il vom urma.

LEMNELE

Primarul Iașului le ieftinește cu fantezia

Primarul Iașului are planuri mari. Le are ca în totdeauna și acum, ca primar, ar fi urmat să le pună în execuție. Veșnic preocupat, veșnic distrat, vorbind repede, călătorind neîncetat cu mîinele în părul seu ilustru, ca să nu evadeze vre-o idee—d. Botez, de cînd ie primar n'a făcut nimic.

Povestea birtașul de la gară, în curent cu planurile primarului, că abonatul seu are să facă minuni — și prima urma să fie ieftinirea lemnelor.

Pentru o populație ca 70.000 locuitori, primarul plănuise să cumpere 1000—în litere o mie—vagoane lemne, și cum se crede lucru mare, credea primarul că, cu o mie vagoane lemne, are să ne calorifeze pe toți, precum Cristos cu o nemica toată săturase atîta lume.

Intre a nu face nimic la Primărie și a pleca, în trăsură, de acolo la Credit, primarul opri în loc toată lumea, o vesti despre eftenirea lemnelor și o invită să cumpere ieften și cinstit la cîntar.

Lumea, foarte mulțumită, alergă să afle unde se află depozitul de lemne creat de primar. Nicăiri. Fiind că de fapt, asemenea depozit nu există și nu va exista.

Primarul a convenit—asta ie drept—să cumpere 1000 vagoane lemne dela Maxut, a făcut prețul, a bătut palma, dar, la adică, s'a trezit că primăria n'are fonduri și nici nu este în drept să facă negoț de lemne, întru cît nu există, pentru aceasta un vot al consiliului comunal,

Dar ziarele, toate, au înregistrat planul primarului, l'au aprobat—și primarul este mulțumit. A ieftinit traiul cu fantezia, precum fantezia d-lui Greceanu l'a făcut primar al Iașului pe bietul ridicol.

Acum, dacă este permis unui primar să înșele, cu promisiuni fantastice, o lume întreagă—aceasta este o chestie, la care noi vom răspunde afirmativ. Unui asemenea primar, cu părul frate cu al Anei Csilag, i este permis să facă ce vrea, fiind că el nu știe ce face și nu știe ce vrea.

Domnul Botez primar al Iașului—este produsul degenerescenței grecinisto-junimistă, adică degenerescența rădicată la patrat, fiindcă grecinismul-junimist este degenerat prin naștere și d. Botez—primarul Iașului—este un supra produs al acelei degenerări.

Onoare Iașului! Onoarea birtașului de la clasa II a gării!

O clipă de răgaz

Ultimele știri arată că ne aflăm într'o clipă de răgaz—cu toate desmințirile ziarului „Tribuna" ce confirmă că principiul păcei între Turcia și Italia este definitiv stabilit. Turcia renunță la Tripolitania și în schimb va primi o despăgubire de răsboiu, iar Sultanul va avea dreptul de prezentare.

La rîndul lor, marele puteri din inițiativa d-lui Poincare, au intervenit energic, pentru a nu permite ostilitățele în Balcani. Nota comună are ca bază, faptul că țările balcanice nu cer anexarea de teritorii, ci numai reforme, pe care Turcia să le acorde, sub garanția puterilor.

Aceste intervențiuni au produs o clipă de răgaz, dar primejdia nu este îndepărtată.

In Bulgaria a încetat ori ce activitate economică. Orașele sunt exclusiv date mobilizărei. La Sofia prăvăliile sunt închise, tramvaiele nu circulă. Nu se văd de cît bulgari veniți din toate părțile lumei și înarmați chiar pe peronul gărei.

Aceiași stare domnește în Serbia. Guvernul bulgar face tot posibilul pentru a mai tempera entuziasmul mulțimei, dar reușește numai cu greu.

Mișcarea populară, susținută și încălzită de comitetul macedonian, cere răsboiul cu ori ce preț, cu credința că numai prin arme se va putea sili Turcia să acorde autonomia Macedoniei.

Dar și situația din Turcia e din cele mai grave. După cedarea Tripolisului, Guvernul turcesc se găsește într'un greu impas și nu are cum să motiveze, față de populație, vre-o nouă cedare în chestia reformelor.

Nota justă ni dă manifestația ce a avut loc eri la Constantinopol. Mulțimea eșind din moscheie, s'a dus la ministerul de externe, unde aclamînd pe ministru, au strigat: vrem răsboiul, nu vrem conferință.

Iar ministrul, ținînd bine înțeles seamă de pornirea sufletească a mulțimei, a răspuns:

— N'aveți grijă mai dispunem și de alte drepturi.

Cu alte cuvinte, ministrul a dat a înțelege, că Turcia își va apara prin arme integritatea și demnitatea ei, și nu va permite să i se impuie, în actualele împrejurări, ori ce concesiuni.

Aceasta e situația: o clipă de răgaz, dar baionetele întinse și care dintr'un moment în altul se pot încrucișa.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

SELF MADE MEN..

„O caracteristică comună tuturor universităților engleze față de cele continentale—spune iară, d. d. I. Botez în „Aspectele" d-sale, din care am făcut citațiuni în cronica trecută—este dezvoltarea vieței de societate (social life) a studenților. Universitatea engleză nu e numai o școală superioară, ci este o comunitate cu viața ei proprie, cu preocupările, aspirațiile și atmosfera ei specială. Aici tînărul își petrece viața nu numai ca student, ci și ca cetățean al acestei comunități: este membru al Universității, cît timp e student și după ce părăsește Universitatea devine *unul* din „Convocation". Nenumăratele societăți și cluburi literare, științifice, politice, sociale, sportive și acele caracteristice „debating-societies" (societăți de întrecere în ori-ce specialitate), organizate în sînul Universității, grupează pe studenți, leagă prieteniile, ajută formarea profesională și pregătesc pentru viață.

Pe lîngă studenții matriculați cari au trecut examenul de înscriere și trec examenul ca „internal students", pentru diplome universitare, universitățile engleze sunt frecventate de un număr mult mai mare de studenți nematriculați, înscriși ca „external students". La unele cursuri ale universității din Londra, — numărul acestor studenți ajunge la o proporție de 7—8 ori mai mare de cît numărul studenților matriculați.

Acești studenți *externi* recrutează clasa „oamenilor formați prin sine" *(self made men)*, din care unii au ajuns să ilustreze istoria contimporană a Angliei; ei nu urmăresc diplome universitare,—deși le pot obținea, trecînd examenele cerute,—ci cultură superioară".

Este așa de serioasă instituția acestei categorii de studenți, în cît — cum ne arată mai departe lucrarea d-lui I. Botez—foștii studenți propriu ziși, după ce și-au căpătat diplomele legale se înscriu și urmează la universitate ca „external students".

E aci o particularitate admirabilă și vrednică de meditat. Căci e un paradox aproape dureros faptul că în cele mai multe state europene se renunță cu ușurință la foarte numeroase forțe intelectuale și sociale numai pentru că nu sunt consacrate, prin diplomă oficială, ca și cum aceasta, într'adevăr, ar însămna că omul știe carte și poate fi de folos. Paradox pe toată linia. Nimeni—cu atît mai puțin cineva care a stat pe băncile unei universități—nu vorbesc cu plăcere în defavoarea unei atari înalte instituțiuni: dar a spune—bunăoară—că un tînăr *știe*... economia politică, pentru că i-a dat bilă un profesor dovedit că a pătruns în sanctuarul universitar pe temeiul unei lucrări traduse și compilate—însamnă a sfida știința și adevărul. Așa că subtradiția diplomelor consacrate ca unicul mijloc de rîdicare pe scara socială diploma e un paradox și, de-aceea, înțelegem că, aiurea vorbind de cele două celebre universități engleze—acea din Oxford și acea din Cambridge, d. I. Botez subliniază că o diplomă de acolo exprimă într'adevăr ceea ce... trebue să exprime: știință de carte. Iar cînd rezumă activitatea culturală într'o formulă sintetică, arată cu drept cuvînt că:

„Azi, cînd deosebitele state luptă pe întrecute pentru rîdicarea culturală a popoarelor, poporul englez, cu aceeași încredere în individualismul lui istoric, a izbutit, pare-se, să organizeze cel mai bun sistem pentru formarea *omului*".

Intre mijloacele cele mai potrivite pentru înfăptuirea acestei superioare opere sociale, e de sigur recrutarea, pe o treaptă tot mai întinsă, a „oamenilor formați prin sine"—nu manechinuri universitare înzestrate cu diplome,—*self made men*, în înțelesul bun al cuvîntului.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

IX

Soroca.

Cîte nu spune prin sonoritatea sa acest cuvînt *Soroca*! Centru de viață veche moldovenească, Soroca a înscris numele său în istoria neamului prin desele sale fapte de arme, de lupte; prin părcălabii săi, prin aceea că a fost cetate de strajă și veghe la marginea vechii Moldove.

Ne pregătim de drum. Sorocisem cu d. Victor Catargi că pe ziua de 15 August să mergem la Soroca, căci erau și alegeri pentru *Zemstvou* și deci aveam prilej să cunosc o bună parte din boerimea ținutului.

La 7 dim. trăsura era la scară, iar eu care plecasem de acasă cam subțirel cu pelerină de ploae, simții nevoe să pun în spate o zeghe căzăcească, în care stătui ca într'un cuptor. Pentru de ale gurii la drum avusese grijă cei ai casei, căci drumul e lung de 3 ceasuri și jumătate, așa că ne însemnasem a poposi în Soroca pe la 11 cel puțin.

Iată-ne în drum spre Soroca. Trecem satul în goana cailor de la cupeu și în boarea dimineței simțim de ce văii din sus de sat îi zic *Valea Rece*, căci un aer rece te bate în față, pe orice timp al zilei ai fi.

Suim dealul Cobălei și apucăm la dreapta, lăsînd în stînga drumul spre gară. Drumul de pămînt e destul de bun, căci ploile încă nu-l desfundase și era ca piele. Trecem pădurea; suim, coborăm. Satele se desprind care în dreapta, care în stînga, grădini de livezi mai toate satele. In lipsă de șosele administrația județană a crezut că e îndeajuns pentru a înlesni călătoria ca să petruiască văile de o parte și de alta a podurilor. Scobori la vale, drumul e de pămînt, de la 50 metri cînd te apropii de pod începe șoseaua; ai trecut podul; șoseaua merge încă alți 50 metri la deal pe coastă; apoi iarăși pămînt natural. E puțin lucru, dar e practic; tăul cel mare e în vale, acolo se înhing căruțele; acolo Rusul a pietruit drumul.

Un deal și o vale și o limbă de pădure. După un ceas bun de drum tai satul *Cuhureștii*, satul d-lui Frațiman și moșia d-lui Bogdan, un răzeș ridicat și ajuns milionar, acum răposat. Așezare nouă, dar măreață. Se cunoaște ce face mintea, munca și norocul. Cum scobori la vale în Cuhurești, treci satul și până ce ești hăt departe de sat e șosea; cine poate oase roade și chiar în Basarabia își poate pietrui drumul; cine nu, nici carne macră.

Nistrul se zărește în dreapta, căci el face o mare și adîncă cotitură, cari cînd îl apropie de noi, cînd fuge în inima Podoliei, căci așa și-a sapat albia lui de mii de ani prin stînci uriașe.

Iată că în drum dăm de valea Solonețului; vadul acesta ce se deschide spre Nistru e prăpăstios și drumul îl ocolește, apucînd spre apus o bună distanță, vale seacă, țarini arse de soare, sat fără pic de copac; totul fiind stîncă nu crește nimic și ochiul n'are la ce se opri.

Poposim la Soloneț; stație de poștă; în fată casele boerești cu frumos parc a d-lui Măcărescu Nicanor Mihailovici dvoreanin. Alți 4 cai trimiși cu alt vezeteu de cu seară fură înhamați în pripă, și o luarăm la deal; drumul tot sue din valea Solonețului și movilele săpate în piscul dealurilor arată că din vechi în sleahul mare erau așezate asemenea puncte de veghe. Unile din ele azi sînt arate și sămănate. dar ele spun prin tainicul lor glas că au fost urzite de strămoșii noștri pentru pază și strajă. Incă o vale, încă un deal, cu movilă săpată și de pe piscul cel din dărăt se vede Soroca. O grădină dumnezeiască pe malul de jos al Nistrului, suindu-se cu viile sale, cu livezile sale în streșină pînă în zarea dealului. Sorbim cu ochii această priveliște frumoasă, și nu ne mai săturăm.

Nistrul face un cot în formă de potcoavă cu vad foarte dulce ce se pierde în apă pe malul stîng. Apele Nistrului au vadul aici în malul drept, care e înalt, prăpăstios, stîncos, că cu cît pare mai sălbatic cu atît e mai pitoresc. Scoborim la vale pe o șosea bine petruită și în zigzaguri atingem fundul văii, ce dă în Nistru. Părău format din torente, a săpat în stînca calcaroasă de veacuri, că pe malul stîng al părăului se înalță stînca trufașă dreaptă cu un părete alb, ce vremea nu-l înegrește, omul nu-l văruește și soarele și ploaia îl spală și sorește — că e o panoramă întreagă. In pîntecele

TIFOSUL, HOLERA

și toate boalele intestinale (diareea dizenteria, colita, apendicita) etc. se tratează cu

Lactofermentul ROBIN

Aprobat de Serviciul Sanitar Superior.
Se găsește zilnic proaspăt în Laboratorul Dr. ROBIN
București 5 str. I. C. Brătianu.
Provincie 5 Lei 2 flacoane franco.

acestei uriașe stînci, mînă de om din străvechi a săpat ușă și ferestruice de peatră la o înălțime de peste 3 metri, că trebue să te zgrîpțări ca mățele sau să azvîrli scară de frînghie pentru a te sui în peșteră. Văzută de departe ușa peșterei, pare o gură căscată, care din întunericul lăuntrului său spune de spaima groaznică ce au îndurat acei ce au avut răbdarea și nevoia de a se adăposti în stîncă. La Japca un cucernic călugăr a săpat altar; la Soroca nu se știe cine, și cînd s'a săpat. Este una din curiozitățile locului și pe care arheologii până acum n'au putut să-i fixeze nici data nici provenienta.

Cînd scobori la vale și te uiți acum în dreapta, acum în stînga la gura peșterii, pare că voci lăuntrice îți șoptesc din tainica stîncă: tu, călătorule, tu scobori acum în tihnă în acest vad al Sorocei; vii să-i admiri frumusețile, te îmbeți de pitorescul locului; nimic din răstrișteа timpurilor nu-ți răscolește mintea. Ia samă, că mai de mult pe aici au venit Goții; pe aici au venit Hunii; pe aici au trecut Tatarii, Ungurii, Bulgarii, Cumanii și Pecenejii; n'a rămas liftă străină să nu ne calce vadul. In față malul e neted, are scoborîși dulce și pe grinzi de lemn, pe luntri mici, pe scînduri legate oardele barbare au venit; au încălcat apele Nistrului, ne-au lovit malul. In pîntecele acestei stînce uriașe, cei vechi dispăruți acum în domnul, de nici ciolane nu le-a rămas; n'au găsit numai loc de rugă, ci sălaș de izbăvire și ascunzătoare de dușmani. Și pare că tidve hîde, ciolane fumurii ies la firide și-ți rînjesc în cale, pentru a-ți face mai simțită valea și vadul Sorocii.

Trecem podul de piatră și prin alee de copaci, întrăm în Soroca. Aveam în minte tot locul Sorocii. Autorul *Instrăinaților*, ne descrie Soroca cum nu se poate mai frumos, mai bine, Locuri trăite, locuri sărutate de *Pribeagul în țară străină*, vedeam cu ochii lui, auziam cu urechile lui, simțiam locurile cu inima lui. Aproape 2 chilometri mergi prin alee; în stînga case, livezi, vile, parcuri; în dreapta apa Nistrului. Să nu fie mai larg locul ca 200 metri; în această șușenița de pămînt e așezată Soroca, făcînd ceva burduf mai mare la centru, unde e piața. In dreapta apele mîndre ale Nistrului; în spete malul răpos și înalt, acoperit cu vii, cu livezi de pomi, o panoramă vrednică de văzut, vrednică de admirat.

Inaintăm. Cupeul nostru nu atrage privirea nimărui. Era zi de alegeri; trăsuri cu 4 cai, automobile, faetoane, mișunau în sus și în jos. Venise boerimea la tîrg și Soroca era în ferbere.

Poposim la Hotel și rămăi singur, căci votul reclama de urgență pe d. Victor să ia parte la alegeri, o iau pe jos prin piață pe strada Comercială, și ajung în marginea diu sus; dau pe altă stradă veche, murdară, un alt Hotin. Ies la cetate; o ocolesc de două ori, de nouă ori, mă uit, o privesc; închisă; e întreagă, bine păstrată; porțile zăvorite și muzeul etnografic cu neputință de văzut și de și mai pe urmă d. Gudevici A. Mihail directorul muzeului s'a oferit să ne arăte, timpul fiind prea tîrziu ne-am rezervat dreptul pe altă dată.

In față un sat de Ruși; paromul plin de lume, de cai, de căruțe, unul ducea, altul aducea; parohodul de aici își face cale în jos; era gata de plecare spre Bender. Ocolesc tîrgul vechiu, murdar și numai jidani. Admir statornicia acestui neam de a trăi în murdărie și strîmtoreală. Anticarii noștri ei vor binemerita de la neam în ziua, cînd se va răfui odată și odată, căci ne-au pastrat neatinse bunurile noastre naționale.

Mă duc la bărbier, căci cam înălbisem la față, de cînd lăsasem barba nerasă. In piață cetesc: Mitică Rusu, bărbier romîn. Intru înlăuntru. Cînd colo acest d. Mitică Rusu e un Ieșan de ai noștri fugit de armată, și în părete stă pus în ramă atestatul lui de bărbierie eliberat de Corporația din Iași în 29 Noemvrie 1911, ca ucenic în atelierul d-lui A. Carp din 1901.

Și Mitică Rusu ca mii alții au trecut Prutul să scape de armată. Desertorii aceștia duc răle vești de noi, și cei din loc își fac rele idei de așezămintele noastre. Mai mult de 4000 de tineri Moldoveni își au sălașul în Basarabia, fugiți din cauza armatei. Cît mă bărbierește Mitică Rusu, vorba fu numai de Iași, de armata, de Soroca. La birt avui timpul să mi fac corospondența, trimițînd la prieteni cărți poștale cu vederi din Soroca.

Intr'o roată văzui toată Soroca. Era în ajun de deschiderea școlilor. Băeți și fetițe în uniformă veniau pentru examene de corigere, pentru concurs de burse. La librăria din loc cumpărai și eu abecedare și cărți de cetire rusești, pentru a mă orienta comparativ asupra sporului lor metodic în școala primară. Mișcarea pedagogică în Rusia e destul de înaintată; Rușii ne-au slujit nouă de dascali în școlile noastre din pragul secl. al XVIII și pe lîngă multe alte novități Evropenești, prin Ruși am ajuns la *a, be, ve, ghe, de,* în locul lui *az, buche, vedi, glagol.* Cărțile didactice se prezintă bine și ca acuratețа tipografică și ca tehnică didactică.

Nici o carte didactică romînească, afară de istoria biblică și catehism; în colo pustiu și sărăcie. Și un milion și jumătate de Moldoveni n'au un abecedar romînesc. E o nedreptate strigătoare și credem în revenirea altor vremi mai prielnice, cînd se va pune abecedarul nostru în mîna copiilor noștri de Moldoveni, pentru a nădăjdui atunci de un revirement general.

Dar votul la *Upravă* se anunțase pentru oarele 2 p. m. și mă îndreptaiu și eu să văz cum se votează.

Gh. Ghibănescu

Comerțul nostru cu Siria și Palestina

(Din raportul atașatului nostru la Constantinopole)

Chestiunea transporturilor pe apă

In Siria și Palestina, afară de cîteva părți unde străbat drumurile de fier, traficul se face încă cu ajutorul caravanelor, litorarul, este deservit de vapoare și corăbii, serviciul de navigațiune al liniilor mari și serviciul de cabotaj, singurul mijloc de a comunica direct cu restul Imperiului și cu țările cu cari stă în legătură. O dublă întrebuințare se face din transportul maritim, din și către această regiune a mărfurilor și călătorilor.

Kedivial Mail Linie, Messageries Maritime, Lloyd Austriac și C-ie Rusă, au servicii săptămînale de vapoare care ating în ambele direcțiuni coasta Siriei, în legătură cu Port-Said și Alexandria-Egipt, iar la fiecare 15 sau 20 zile legătură cu Smirna-Constantinopol.

In afară de liniile regulate cu vapoare combinate—mărfuri și pasageri—o serie de alte linii străine au servicii regulat de carcheboturi, inclusiv pentru transportul mărfurilor.

Din luna Septembrie 1911 s'a deschis o linie de navigație a serviciului maritim romîn, cu destinație coasta Siriei. Adică plecînd din Brăila-Galați-Constanța, spre Cost-poli-Alexandria-Jaffa-Beirut, cu facultatea de a merge la Messina și de acolo Cost-poli înapoi în țară. Această călătorie se face pînă azi de un singur vapor carchebot „Constanța".

De la deschiderea liniei pînă în prezent acest vapor n'a putut face mai mult de șease călătorii și pentru a 7-a se află în porturile dunărene sub încărcare.

Condițiunile în care se află aceasta linie nu pot corespunde scopului urmărit și nici nu dau rezultate satisfăcătoare.

In primele curse s'a observat cît de ușor s'a încărcat vaporul la noi și la înapoere mereu a găsit marfă de transport fie pentru Cos-poli fie pentru țară. La cursele din urmă însă, dificultăți au început să se simtă pentru găsirea mărfei de încărcat.

După cele ce am constatat în călătoria mea, m'am convins că într'adevăr nu poate să dea rezultate bune o linie de navigație provizorie, cu un singur vapor și la o distanță directă atît de mare, ținîndu-se seamă nu numai de dăpărtarea celor două puncte sau mai bine zis capetele liniei, dar și de drumul ce'l parcurge vaporul după itinerariul format.

Evenimentele din urmă în Orient și mai ales bombardarea Beirutului și închiderea Dardanelelor pe timp de o lună, sunt de asemenea două cauze importante cari au influențat asupra rezultautului acestei linii.

In mediu vaporul nostru pune 40 zile dela o plecare pănă la o sosire într'unul din porturile Siriei. Astfel:

Călătoria 3-a:

Sosire

Alexandria	Jaffa	Beirut
31|12 Dec. 911	8|21 Ian. 912	14|27 Ian. 912

Plecare

6/12 Ian. 912	13/26 Ian. 912	14/27 Ian. 912

Călătoria 4-a:

Sosire

45 zile	43 zile	40 zile
14/27 Feb. 912	20/4 Feb. 912	23/7 Feb. 912

Plecare

19/3 Feb. 912	22/6 Febr. 912	24/8 Feb. 912

Cazul neprevăzut cu închiderea Dardanelelor întemeiază și mai mult cele expuse:

In ziua de 4 | 17 Aprilie cor. seara, vaporul „Constanța" a plecat din Beirut spre Cost-poli-Constanța. La 8/21 aceiaș lună sosește la Dardanele, a căror trecere era închisă dela 5 | 18. Conform instrucțiunilor primite, s'a înapoiat la Tenedos, unde a așteptat pănă la 8 | 21 Mai cor., după care dată a venit la Dardanele, cînd a trecut în ziua de 12 | 25 Mai, spre a-și continua drumul în țară.

Acest vapor plecat din Cost-poli spre Siria, în ziua de 21 | 3 Martie — se înapoiază la Constanța la 13 | 26 Mai, după 53 zile — iar înapoi la Beirut, luînd de bază celelalte călătorii și ținînd seamă de timpul cît a stat și în țară sub încărcare, *după 94 de zile.*

Acesta este un caz de forță majoră, din cauza căruia au suferit toate companiile de navigațiune. N'am fi avut însă atîta întîrziere dacă vaporul „Constanța" care aștepta să treacă Dardanelele spre Constantinopoli, ar fi găsit un alt vapor care să aștepte la Constantinopoli trecerea spre Siria. Un singur vapor nu este deci suficient.

Litere-Științe-Arte

Epizod vechiu.—Acum cînd cursurile școalei de Bele-Arte s'au redeschis —cu cel mai mic contigent posibil de elevi—e vrednic de reamintit un epizod din viața artistică a Iașului de eri și pe care-l relatează „Junimea literară" din Cernăuți:

„Autorul, care nu iscălește articolul, își amintește de cazul unui artist bătrîn, *sculptorul Dimitrie Tronescu* „om oficios rău hrănit și sărăcăcios îmbrăcat!" autor al unei statui a „Independenții" și a altor lucrări aflate în galeria școalei de Bele-Arte din Iași,—care a trăit nedreptățit de toată lumea.

Articolul povestește o scenă de pe vremea unei vizite a M. S. Regelui la școala de Arte din Iași: „M. S. Regele stătea înaintea lăzii culcate, privind statua „Independenței" făcută de sculptorul Tronescu.

— Ce este asta? întrebă M. S.

— E statua „Independenței" făcută de sculptorul Tronescu, răspunse directorul, care, poate fără să vreie, dase cu ochii de Tronescu ce stătea pironit la partea opusă a lăzii, și-l prezentă M. S. Regelui.

— Dar mata acuma ce lucrezi? întrebă Suveranul.

— Mor de foame, Maiestate, zise Tronescu cu o voce sacă și nădușită, par'că ieșea din interiorul unui mormînt deschis.

Aceste vorbe sguduitoare au impresionat adînc pe acei asistenți, cu atît mai mult, că erau după dejunul regal...

După cîteva momente de tăcere penibilă, M. S. Regele a făcut stînga împrejur, contemplînd alte obiecte din galerie, și eșind apoi din acea sală fatală.

Intîmplarea datează din 1878, dată la care Suveranii au vizitat Iașul, cu ocazia inaugurării Nouei Universități, Faptul s'a petrecut în adevăr, dialogul între Suveran și între artist a avut loc, deși nu tocmai așa cum îl relatează publicistul de la Cernăuți.

*

Trupa de operetă a d-lui Grigoriu merge din succes în succes. Sala e neîncăpătoare pentru doritorii de a asista la spectacole. Asupra unora din elementele cari fac marele succes al trupei vom vorbi pe larg în numerele viitoare.

*

D. Dim. Gusti profesor al Universității va deschide cursul d-sale de sociologie vorbind despre *Caragiale.*

Se știe că tînărul profesor a fost unul din intimii regretatului maestru, la Berlin.

*

P. Saintyves studiază șarlatanismul religios într'un volum: „La simulation du merveilleux" plin de fapte interesante și bine orînduite.

S'au găsit și catolici care să mulțumească autorului pentru munca sa purificătoare de minciuni.

*

Trupa d-lui Grigoriu anunță în repertoriul său și vesela operetă Piatra Neamț-Piatra Olt, o localizare izbutită.

Atari asociați de orașe apar mai des în lucrări de scenă chiar acum se vorbește de o lucrare analoagă.

Hans Brennert și Richard Vurmfeld, doi actori de farse și vodeviluri, au scris o nouă farsă în 3 acte intitulată *Viena-Berlin.*

Eroul farsei e un excentric vienez, care trece la Berlin printr'o sumă de aventuri extraordinare.

*

A apărut No. 3, din Vol. III al valoarei reviste științifice „V. Adamachi" sup direcțiunea d-lor profesori Dr. I. Simionescu și P. Bogdan cuprinzînd un bogat sumar științifiic și ca supliment mai multe ilustrațiuni,

STRUNA ZILEI

CULOAREA SUBRETEI.....

Ocupîndu-se de opereta „Dama în roșu" ziarul „Evenimentul" sfătuește pe Florica Florescu să caute un croitor mai... padic.

In contra unei flori
Sau pentru croitori
E răutatea scrisă?
Florica 'ntre culori
Preferă deseori
O rochie... deschisă.

INFORMAȚIUNI

Conferințele pastorale.— Preoții din țară se vor întruni în cursul săptămînei viitoare în „Conferințe pastorale de toamnă".

Preoții se vor întruni pe județe, fiecare în capitalele județelor respective, sub presidența protoereilor lor.

In actualele conferințe pastorale, preoții vor discuta „Taina căsătoriei" din punct de vedere dogmatic, și vor cere ca legea privitoare la divorțuri, să fie pusă de acord cu prevederile legei bisericești.

In afară de această chestiune, vor mai discuta asupra modalității în care s'ar putea înființa o asociație preoțească, în felul cercurilor culturale de la sate, și cu scopul de a răspîndi cît mai mult credința și iubirea de neam,

Conferințele pastorale se vor ține în cursul a patru zile.

D. Al. Nicolescu, primarul de Galați, și Teodor Missir, ajutor de primar, au demisionat din acele demnități.

Furtul de la s. III a tribunalului.

Eri dimineață a fost descoperit un furt cu spargere în localul s. III a tribunalului Iași. Hoții au spart dulapul în care se găseau coli timbre și le-au furat. Valoarea ie de 450 lei.

Au spart de asemenea saltarul secretarului de portărei Oltescu, unde n'au găsit nemic, de oare-ce Oltescu luase la el o sumă de 4000 lei.

Cursul de Igienă și Bacteriologie pentru medicii sanitari anunțat de d. Prof. Dr. Mezincescu, va începe Luni, 1 Octombrie, și va ținea 20 de zile.

Vor lua parte, în limita locurilor disponibile pentru lucrări, medicii, cari se vor înscrie pînă în preziua începerei cursului, la laboratorului de Igienă, str. Alexandri No. 2.

Prețul lemnelor s'a urcat așa de mult în Romînia, că convine mai bine să se aducă lemne brut din Bucovina pentru a-l fasona în țară.

Astfel Fritz și Popovici, din Trg. Neamț, au cumpărat 60,000 metri cubi lemn în Bucovina și vor înființa o fabrică de cherestea la Voinești.

La cercul didactic a avut loc aseară, o consfătuire a unui însemnat număr de profesori.

Scopul întrunirei a fost de a se constitui o secție a ligei *Deșteptarea*, creiată din inițiativa d-lui Haret.

După o cuvîntare a d-lui Stere, prin care a arătat importanța acestei mișcări, s'a constituit secțiunea, alegîndu-se primul comitet.

Au fost aleși, d-nii: Stere, președinte; Bujor și Simionescu, vice-președinți; Halița, casier; și Sachelerescu, secretar.

Consiliul comunal se va întrunit Mercuri, la orele 4 p. m., spre a discuta mai multe chestiuni, remase neresolvate în ultima ședință.

D. dr. Misir, medic comunal, a confiscat azi la băcănia Moses Beiler, din piața Halei, 600 scrumbii și 300 kg. masline, găsite stricate.

Amenințările contra beției.— D. dr. Bărdescu directorul general al serviciului sanitar a adresat medicilor primari de județe următoarea circulară:

„Cu ocaziunea inspecțiunilor ce am făcut în țară și din diferitele reclamațiuni ce se primesc la această direcție, am constatat că domnii medici de circumscripții rurale abuzează de dispoziționea art. 38 din legea pentru monopolul vînzărei băuturilor spirtoase din comunele rurale și măsuri contra beției, aplicînd amenzi exagerate în cazuri cari nu comportă vre-o gravitate. S'a observat în cele mai multe cazuri că aplicarea excesivă a unei dispoziții legale, produce efectul contrar de cel așteptat.

De aceia direcțiunea crede că este în interesul d-lor medici de circumscripție și în avantajul prestigiului moral al d-lor ca pe viitor să uzeze cu moderațiune de dispozițiunile sus menționatului articol. Comunicîndu-vă cele ce preced, vă rog d-lor medici primari să atrageți atențiunea asupra acestor dispoziții și în inspecțiile ce faceți în județ să veghiați ca d-nii medici de circumscripție să nu abuzeze dînd maximum de amendă în cazuri de mică importanță.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

Se atrage atențiunea publicului, că opereta **„Fifi în taximetru"** pe care escelenta trupă de operete Grigoriu o va reprezenta mîine sară Marți la Teatrul nostru național, ie o operetă drăguță, care obține un formidabil succes, *cu conținut moral, netrebuind a fi confundată cu o parodiare nereușită a acestei operete jucată de altă trupă la Iași, parodiare în care se intercalase lucruri nepotrivite cu gustul și simțul artistic al publicului ieșan.*

In *„Fifi"* joacă artiștii fruntași ai operetei Grigoriu în frunte cu Maximilian, ceea ce poate fi cea mai bună garanție.

In *„Fifi"* artiștii au și niște superbe cuplete politice, cari au să stîrnească hohote de rîs.

Reprezentațiile operetei Grigoriu urmează de altfel în plin succes și în fața uner săli archipline, cum nu s'a mai văzut la Iași.

In urma conferinței directorilor asupra situației claselor s'a dat următorul rezultat. La seminarul pedagogic au fost, înscriși doi elevi fii de săteni, iar unul trimis la gimnaziul Ștefan-cel-Mare, la liceul Național a fost înscriși unul,—cu media 8,67 la clasificare, iar trei au fost repartizați la Alexandru cel Bun. Au rămas neînscriși în total 7 elevi din categoria de mai sus.

Unul din farmaciștii locali, interesîndu-se de soarta petițiunii ce a trimis Cassei Centrale pentru o importantă datorie de bani ce are de incasat de la vechile corporații, a primit rezoluția că e o datorie a vechilor corporații. Amenințînd cu proces, Cassa Centrală a răspuns că va lua cererea în cercetare.

Așa zisa Cassa Centrală a sfeterisit dară pur și simplu, importantele sume de bani ale vechilor corporații, fără să iee asupra-și datoriile, cum e obligată prin lege.

Un reporter al ziarului guvernanental din localitatitate strecoară răutăți stupide la adresa unui meritos membru al corpului didactic.

Acesta din urmă are păcatul de a fi lăsat repetent la examenul de Iunie pe zisul reporter, care a căzut acum din nou în Septembrie.

Știu pozitiv că gazeta va atăca zilele acestea și pe un alt profesor, colaborator ocazional al „Evenimentului" și autor al ultimului accident de examen.

Repetenții să fie mai cuviincioși, dacă nu pot fi inteligenți.

In cursul săptămînei trecute, au fost in oraș 5 cazuri de scarlatină, 7 de anghină difterică și 5 de febră tifoidă,

Apele Prutului și ale Jijiei continuă a fi în decreștere.

Circulația însă prin locurile inundate, continuă să fie întreruptă.

Poliția a izbutit să aresteze pe individul V. Palade, autorul furtului de 4500 lei, comis la cofetăria Cristea Anastasiu din strada Cuza-Vodă.

Cursurile seminarului Veniamin s'au redeschis eri, precedate de un serviciu religios, la cari a participat și I. P. S. R. Mitropolitul Moldovei.

Răspunsurile au fost date de corul Seminarului.

După terminarea serviciului religios, I. P. S. S. Mitropolitul a rostit o cuvîntare, scoțînd în relief importanța instituțiunei.

Liceul particular
„Profesorii Asociați"
Iași.—Str. Sf. Neculai No. 15.—Iași
Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.
Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.
Preparații de 2 clase într'un an
Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2
Se primesc și interni în condițiuni speciale
Prospecte la cerere
Director, **Titus G. Patrichiu—Iași**
Profesor

ULTIME INFORMAŢIUNI

Simbătă, după terminarea consiliului de miniştri, d. Nicu Filipescu a telegrafiat d-lor Carp, la Ţibăneşti, că este invitat să se prezinte la Palat în audienţă. D. Carp a plecat ieri cu expresul şi a sosit seara în Bucureşti, iar astazi Luni, d. Carp se va prezinta la Peleş.

După cum suntem informaţi, Suveranul va comunica d-lui Carp, că, acum mai ales, ţara are nevoe de un guvern tare şi că dorinţa Coroanei este să se formeze un guvern de concentrare cu elemente democrate.

O întrevedere între d. Carp şi Take Ionescu urmează să aibă loc, tot astăzi, la Sinaia, între domnii Carp şi Take Ionescu.

Plecînd din Ţibăneşti, d. Carp spunea unui cunoscut al său:

— Sunt foarte plictisit şi am convingerea că Take Ionescu nu-mi va ceda, precum eu nu voi ceda lui Take.

Casele de bancă din Iaşi, care primesc depozite spre fructificare, sunt literalminte asediate de cererile de retragere, provocate de ştirile despre criză şi despre războiu.

Adevărat este, însă, că publicul s'a alarmat pe degeaba, de oare ce este sigur că războiul va fi evitat şi situaţia în ţară, cu toată recolta ră, este foarte bună.

Bursa din Bucureştt s'a deschis astăzi în condiţinni excepţional de bune: s'au prezentat foarte mulţi cumpărători şi nici un vînzător.

Privitor la oferta făcută de casele de bancă din Bucureşti, ca ministerul de finanţe să le facă avansuri de bani, aflăm, din sorginte autorizată, următoarele: la ministerul de finanţe se află o sumă de peste 100 milioane, în numerar, care nu produce nemic. Faţă cu criza monetară, bancherii au intervenit să li se facă avansuri, dar ministrul n'a dat pînă acum de cît răspunsuri evazive.

Afacere in extremis.

Alaltăeri s'a semnat la ministerul de instrucţie actul prin care acel minister cumpără de veci imobilul din Iaşi în care se află instalat institutul de domnişoare fost Humpel.

Imobilul acela, să ştie, este proprietatea d-lui Meissner, secretar general, I. Paul, directorul învăţămîntului primar şi Praja, deputat.

Cumpărarea imobilului se hotărîse încă în Aprilie, cînd suma necesară hoţiei acesteia — căci este o hoţie ca secretarul general al unui minister să cumpere o casă a sa pentru acel minister—dar s'a amînat realizarea din cauza protestărilor ridicate.

Acum s'a profitat de situaţia în extremis în care se află cadavrul viu—guvernul—şi „afacerea"—un nou capitol tragic la asanarea moravurilor—a fost consumată.

Procesul banditului I. Bileci, sorocit a fi judecat astăzi de juriu — a fost amînat să se judece în Ianuarie, din cauza lipsei a şapte juraţi, cari au fost amendaţi.

La Corpul IV de armată au sosit ordine confidenţiale, prin care se cere comandanţilor, de a lua toate măsurele, pentru a fi gata la ori-ce moment, ţinîndu-se seamă de o eventuală agravare a situaţiei din Balcani.

La toate căzărmile, ca o consecinţă al acestui ordin, au avut loc severe inspecţiuni.

La spitalul Central, a fost internat V. Gheorghiu, care din greşală băuse o cantitate de acid clor-hidric.

Aseară un grup de 50 bulgari, au părăsit localitatea, întorcîndu-se în patria lor, pentru a se înrola în diferitele regimente.

Plecarea s'a efectuat în cel mai mare entuziasm.

Crimă.—Din Podul Iloaiei se telefonează, ci individul Th. Caia, luîndu-se la ceartă cu D. Popa, în urma unei neînţelegeri bănești, i-a aplicat o lovitură puternică de cuţit—victima a fost internată la spital.

Zilele trecute au avut loc alegerile pentru conzistoriul superior bisericesc din eparhiea Hușului. Nu-i vorbă, că se făcuse alegeri și la Huși, în zilele fixate pentru celelalte eparhii, dar au fost casate de către Casa Bisericei, fiindcă prezidenţii birourilor au interpretat greșit legea și regulamentul.

Rezultatul alegerei din judeţul Fălciu este următorul: Economul D. Ciocîrlan a întrunit 43 de voturi și 11 anulate, iar Economul Vasiliu, din Huși, a întrunit 54 de voturi și 9 anulate.

Dacă ţinem socoteală de faptul că părintele Vasiliu a fost sprijinit de administraţie, iar prietenul nostru Ec. D. Ciocărlan, a luptat cu propriile sale mijloace, putem zice, că succesul moral a fost al părintelui Ciocîrlan. Felicităm pe numitul preot, pentru simpatiile ce are între colegii sei.

Serviciul sanitar a dat în judecată pe d. David Kanner, din str. Sf. Andrei 51, pentru tăinuire de boală contagioasă.

I. P. Sfinţitul Mitropolit al Moldovei a azistat Duminică la serviciul divin, în capele Seminarului Veniamin.

După terminarea serviciului divin, părintele P. Savin, rectorul Seminarului, a salutat pe I. P. S. Sa de bună venire în școala nemuritorului Mitropolit Veniamin Kostache și l-a asigurat de munca ce depune corpul didactic pentru instruirea și „educarea viitorilor slujitori" ai bisericei. Sf.-Sa a pus în evidenţă roadele date de această școală în trecut, arătînd că magistratura, armata, școala și biserica a numărat și numără mulți fruntași recrutați dintre foștii elevi ai Seminarului din Iași.

I. P. S. Sa Mitropolit a răspuns, urînd profesorilor și elevilor spor la muncă, în cursul noului an școlar și a indicat mijloacele, prin care crede, că s'ar putea menţinea și pe viitor bunul nume al școalei.

După eșirea din Capelă, a avut loc o consfătuire între I. P. S. Sa și corpul profesoral, în care s'au discutat diferite chestiuni și s'au exprimat dorinţi, care studiate serios și aplicate metodic ar putea avea oare care influenţă, înlesnind bunul mers al treburilor din biserica noastră.

P. S. S. Arhiereul Antim Petrescu, vicarul Mitropoliei va pleca zilele aceste la mînăstirel Secul, unde urmează a face cercetări privitoare la datoriile făcute de fostul stareţ Anatole, pe socoteala acelei mînăstiri, fără aprobarea Mitropoliei și a casei bisericei.

Se crede că suma ar trece de 30 mii lei.

La juraţi procesul fiorosului criminal Belici, care trebuia să se judece astăzi, de către curtea cu juri, s'a amînat pentru sesiunea viitoare, din cauză că nu s'a putut complecta comisiunea juraţilor.

Elevii școalei de cavalerie din Bucureşti, cari au făcut stagiul de plutonieri pe lîngă diferitele regimente, au adresat ministerului o cerere, prin care cer să le prelungească vacanţa cu 5 zile, pentru a putea lua parte la alergările ce vor avea loc în Iași.

Consiliul de higienă al orașului, va fi convocat pentru Mercuri la orele 5 seara.

La școala normală de învăţătoare Mihail Sturdza, de sub direcţiunea d-nei Agripina Gh. Buţureanu, se continuă citirea tezelor elevelor care au concurat la burse.

Se știe că sunt 900 de candidate pentru 30 locuri.

Bănuit de furtul de la secţia III-a a tribunalului, despre care vorbim în altă parte a ziarului, este un funcţionar inferior care a fost pus în urmărire.

La administraţia financiară din Iași s'ar fi descoperit un nou falș, care se cercetează.

Pe moșia Hreasca, jud. Suceava se va clădi un local de școală primară, care va purta numele școala „G. Maxim".

Colegiul medical al spitalului sf. Spiridon a discutat chestia de a ști, dacă bolnavii streini pot fi primiţi în spitalele centrale ale Spiridoniei.

Colegiul a opinat pentru primirea lor, întru cît lipsa de mijloace a bolnavilor străini va fi dovedită.

Noul program de astă seară Luni al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Farmece seducătoare sau Regina nopţei, mare roman contimporan (2 părţi). O capo d'operă de scenare, cu o superioară interpretare.

In rolul principal „Regina Nopţei" apare Henny Porten, steaua scenelor berlineze care interpretează cu măestrie nespusă admirabilul rol.

Cum se cresc elefanţii, vederi interesante.

Nizza și împrejurimile sale, scene și vederi interesante.

Balul costumat, scene foarte humoristice.

Incorectitudinea arabă, naraţiune însuflețită.

Tîndală la rendez-vous comedie.

O înmormîntare japoneză.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Mercuri 26 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împușcat la Barcelona.

Dela 15 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		5.60
Smîntînă dulce centrifugată	2.40	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	8 lei suta	

Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineaţă și seara litrul 0.40, oca 0.60

Struguri pentru masă 80 b. kgr.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 24 Septembrie

Evenimentele din Balcani

Călătoria lui Reschid Paşa

Viena. — Reschid Paşa a sosit eri la Ouchy, continuîndu-și apoi călătoria spre România. Reschid Paşa se va înbarca la Constanţa pentru Constantinopol.

Puterile şi conflictul din Balcani

Paris.—Anglia aderează la propunerile formulate de către Franţa în vederea unei acţiuni comune a puterilor pe lîngă statele balcanice și Turcia.

Anglia e de părere că ar fi de preferit a se încredinţa Rusiei și Austro-Ungariei grija de a interveni în numele Europei la Sofia, Atena, Belgrad și Cetinge. In ce privește demersul ce trebuește făcut pe lîngă Turcia, acesta să se facă în mod colectiv la Constantinopol.

Hotărîrile Sobraniei

Aprobarea stărei de asediu.—Declaraţiile ministrului Gheşov.

Sofia.—Sobrania a decis prin aclamaţiuni să adreseze salutări frăţești parlamentelor din Berlgrad, Atena și Cetinge.

Ucazul prin care s'a proclamat starea de asediu a fost aprobat fără dezbateri. N'au avut loc desbateri nici asupra mobilizărei.

Dl. Gheşof relevează că la atitudinea plină de corecţie a guvernului bulgar, care a mers pînă la închiderea prematură a marilor manevre spre a preveni ori ce motiv de nelinişte. Turcia a respuns prin mobilizare ameninţînd ast-fel direct siguranţa Bulgariei.

In urma acestui act de provocare pe care nimic nu-l îndreptăţea, Bulgaria a trebuit să-şi schimbe atitudinea şi la rîndul ei să mobilizeze.

Misiune extraordinară

Sofia. — Ministrul instrucţiunei Bobeef, a fost trimis în misiune specială la Petersburg. Se atribue o mare însemnatate acestei misiuni.

Entuziasmul în Turcia

Constantinopol.—Fiul fostului Sultan Abdurahim a cerut să servească în armată.

Presa invită pe toţi otomanii de la 17 la 70 de ani să se înscrie sub drapel.

Răspunsul la mesaj

Belgrad.—Scupcina a ales comisiunea pentru răspunsul la adresa tronului.

Sunt reprezentate toate partidele politice, Discuţia va începe Marţi.

Situaţia financiară a Greciei

Atena.—Ministrul de finanţe a declarat că situaţia tezaurului e absolut înfloritoare.

Grecia poate face faţă tuturor trebuinţelor excepţionale fără a recurge la credite şi depozitele statului la băncile străine.

Un corp de voluntari ruşi pentru Bulgaria

Petesburg. — Meetingul tinerimei din Petesburg, a decis să formeze un corp de voluntari, care vor merge în Bulgaria şi Macedonia.

Alegerile pentru Dumă

Petesburg.—Alegerile perimare pentru Dumă din clasa micilor proprietari au dat rezultatul următor: au fost aleşi 6481 eclesiastici ortodoşi, 247 catolici, 11 pastori, 9 mulahi, 363 nobili, 18 comercianţi, 3557 agricultori, 14 funcţionari, 17 medici, profesori şi avocaţi, 80 coloniști, 50 tatari şi 3 evrei.

SITUAŢIA POLITICA

D. Take Ionescu şi situaţia externă.—Concentrarea conservatoare.—Intoarcerea d-lui Carp în Capitală,

Bucureşti.—Un redactor de la „Adevărul", a avut eri prilejul să ceară părerea d-lui Take Ionescu, asupra situaţiei politice. La întrebarea pusă, d. Take Ionescu a respuns:

— Situaţia politică externă este din cele mai grave şi rezboiul este inevitabil. In privinţa aceasta nu mai încape discuţie.

In situaţia internă, n'a intervenit nici un fapt nou. N'am avut nici o întîlnire. Numai d. C. C. Arion, a fost Sîmbătă la mine, la Sinaia, şi am luat ceaiul împreună.

*

D. P. P. Carp, a sosit eri în Capitală, cu trenul de 11 şi 30 seara.

Interview cu d-nul P. P. Carp

Bucureşti.—D. P. P. Carp, s'a întors aseară în Capitală, cu trenul de 11 şi 30. In acelaşi vagon, se afla şi d. Const. Mille, directorul Adevărului, *care a încercat să l facă pe d. Carp să vorbească.*

La această năzuinţă, cc. Petrache i-a spus:

— Să nu mă interviezi, căci nu sunt acasă !"

LEGEA VILAETELOR

Constantinopol.—Ministrul de externe, întrebat de ziariști a răspuns, că guvernul a adoptat legea vilaetelor, încă acum 3 săptămîni, și prin urmare nu e făcută în urma evenimentelor din Balcani.

Se crede că în urma acestei legi, situaţia se va clarifica pînă Mercuri.

Manevrele regale

Cartierul general.—Presa şi manevrele.—Instalaţia telegrafică fără fir.— Sosirea prinţului Ferdinand.—Inceperea ostilităţilor.

Bucureşti.—Manevrele regale au început de eri.

Cartierul general al statului major și direcţia manevrelor, au fost instalate la Periș.

De dimineaţă a sosit aci generalul Averescu, șeful statului major, însoţit de d-nii colonel Christescu și loc.-colonel Milcoveanu.

D. general Averescu și suita au sosit cu un tren special, care a fost garat pe o linie deosebită.

Cele două secţiuni ale manevrelor, secţia de operaţiuni și secţia de comunicaţie, au fost iostalate în două pavilioane ale domeniilor Coroanei. Postul central telegrafic a fost instalat în localul școalei primare din Periș.

Biroul presei se află în una din clasele școalei. Ziariștii sunt călăuziţi de d. Maior Darvari.

Delegaţii presei au vizitat toate instalaţiile și li s'a dat cu amabilitate toate lămurirele.

Instalaţia telegrafiei fără fir este admirabilă. Comunicaţia se poate face pînă la o distanţă de 150 chilometri, Toată instalaţia a fost efectuată în 50 minute.

După amiază au sosit d-nii generali Coandă, Popovici, Lambrino și Culcer.

A. S. R. Principele Ferdinand a sosit la orele 7 seara, însoţit de d-nii Maior M. Negri, Col. Duca, colonel Praporgescu, Maior Olteann și căpitanii Rosetti și Oprescu.

Trupele au fost împărţite în două tabere, și azi au început ostilităţele.

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătătrui
Strada Sălcilor No, 12

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de
— NAS, GÎT ŞI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

INŞTIINŢARE

Pentru a uşura onoraţilor consumatori de electricitate procurarea becurilor economice cu filament metalic, ne-am hotărît a reduce preţul acestor becuri cu începere de la 1 Octombrie a. c., după cum urmează:

A. **Becuri Tantal.** (Lampa cea mai rezistentă din prezent cu economie de ca 55% faţă de becurile cu filament de cărbune) *de 32 şi 50 lumini, în formă de pară,* pe preţul de **Lei 1,75 Bucata.**

B. **Becuri Wotan.** (Cu economie de ca 70%, denumite Lămpi Monowatt) *de 25, 32 şi 50 lumini, în formă de pară,* pe preţul de **Lei 1,75 Bucata.**

Deaseminea avem în depozit *lămpi cu filament metalic cu putere laminoasă mai mare* şi annme de:

100	*lumini pe preţul de Lei*	*3,25 bucata*
200	*„ „ „ „ „*	*8,50 „*
400	*„ „ „ „ „*	*11,50 „*
600	*„ „ „ „ „*	*14 — „*
1000	*„ „ „ „ „*	*20 — „*

Direcţiunea Uzinei Centrale de Electricitate din Iaşi

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No. 91.
Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.
Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.
Pentru informaţiuni a se adresa la d.
I. Goldenberg
Str. I. C. Brăteanu 151

Dr. Louis Mendel, dentist
reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.
Str. Lăpuşneanu 11 bis.

Magasinul de Muzică
„MI CHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune,
se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Societatea Germană
caută un servitor care să ştie şi limba germană.

Mobile HIRSCH
—Furnisorul Curţei Regale—
Cunoscută casă de încredere.
Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*
DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI
Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei.
Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.
Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă, Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase, Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

„HÉLÈNE"
Magazin de Mode şi Furnituri
Iaşi str. Lăpuşneanu 30
Anunţă că, revenită din străinătate a, adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, şi Viena,** *o variată colecţiune* **de pălării** *modele ultimele creaţiuni, cum şi* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne.*
Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc. Preţuri extrem* **de convenabile.**

De închiriat *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spaţioasă.*
Strada Cuza-Vodă 13

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

intregi de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"
ANKER
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,995,501 72 | 100 **rentă**
Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.506 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,252 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

Lămpi de benzină
SITE ȘI STICLE
LA MAGASINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă și stodecă *Nevralgiile* cele mai grele de [illegible], *Migrenele, Gastralgia, Bronșita, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* care [illegible] la [illegible] celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In dina cea d'antâiă se se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, sera. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii*

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mărzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1697 Mercuri 26 Septembrie 1912

Starea anormală

Din cercurile interesate a menține lamentabila stare politică actuală, pornesc zilnice zgomote că, date fiind evenimentele serioase din Balcani, guvernul și Parlamentul vor fi menținut e.

Nu știm cît de temeinice sunt cele ce se afirmă, și nici nu cunoaștem care va fi, pînă în cele din urmă, hotărîrea Suveranului în această privință. Ceea ce însă, susținem cu tărie, este că Parlamentul d-lui Marghiloman nu poate și nu trebue să mai trăiască și că, afacerile grave din Balcani, constituesc o rațiune în plus pentru ca să se dea, cît mai e timp, o dezlegare urgentă chestiei politice interioare.

Fără de această condiție nu se poate privi viitorul în liniște.

Niște Camere căzute sub oprobiul opiniei publice, în grav conflict cu puterea judiciară, lipsite de concursul minorităților—sunt foarte puțin indicate pentru a face față nevoilor momentului. Un Parlament stigmatizat de justiție, ieșit din fraudă și corupțiune, nu mai inspiră nici o încredere nimănui și nu se poate—e o chestie de onoare națională — ca destinele Romîniei să fie lăsate, acum mai ales, pe mîinele pătate de rușine ale amicilor d-lui Marghiloman.

De soarta Camerilor actuale este strîns legată și existența guvernului junimist. Numească-se d. Carp sau cheme-se Maiorescu, ultimele două guverne au reprezentat și mai reprezintă încă același lucru: incapacitate și anarchie. La toate actele junimiștilor. Parlamentul a servit de unelță inconștientă, dînd puterea legală tuturor pornirilor anticonstituționale și fără ca, din sînul unor majorități lipsite de ori-ce simț de dreptate, să se ridice măcar o singură voce independentă. Complicitatea dintre guvern și majorități în acea existență ticăloasă de fără-de-lege pe care au dus-o, constitue rațiunea dispariției lor tot împreună. Aceasta va fi pedeapsa acelora cari, în loc de oameni liberi, au preferat să înfrînge conștiințele pentru a-și face niște Cameră de sclavi.

Dar timpul trece, evenimentele se precipită în afară și noi nu știm ce poate să aducă ziua de mîine.

In asemenea condițiuni, îndatoririle opoziționei-unite se îndoesc. La considerațiunile de pînă acum care, cum s'a arătat de atîtea ori, făceau cu neputință de a se tolera prelungirea stărei anormale lăuntrice, se adaogă de aci încolo o obligațiune în plus pentru toți romînii: a curma, prin toate mijloacele, anarhia în care zacem.

Să nu uităm un lucru: națiunile pot pierde în ceasurile mari, din cauza incapacității guvernelor, atît cît nu pot să puie la loc veacurile întregi, de înțelepciune și muncă.

A lăsa, în fața evenimentelor care să pregătesc peste Dunărea, ca afacerile publice să fie girate, mai departe de niște octogenari incapabili — de și foarte respectabili și inofensivi ca persoane particulare — ar fi una din acele greșeli, care de o vom comite, cu drept cuvînt ne-am lua o grea răspundere în fața Istoriei.

Căci după cele petrecute în ultimile 18 luni de guvernare junimistă, de ce alte dovezi am mai avea nevoe pentru a putea afirma astă-zi cu tărie, absoluta inferioritate, pe toate terenurile, a prepămînțiușilor care au uzurpat puterea? In afară de faimoasa chestie a tramwayului de impertinențele și loviturile la adresa Coroanei — să se noteze: la guvern fi ind — ce rămîne de pe urma celor două guvernări carpiste? Care este reforma mare realizată și unde se vede măcar un singur punct de faimosul program junimist adus la îndeplinire?

Cînd chiar printre bătrînii conservatori înșelați de domnul Carp, se recunoaște cu durere falimentul formidabil și scăderea faimei vechiului partid ca o urmare a incapacității șefului actual — este de prisos a discuta chiar mai departe.

Se poate că, uzînd de calea atît de obișnuită a terorizărilor și a amenințărilor, o nouă păsuire, cel puțin de o cam dată să intervie în favoarea celor de mult osîndiți.

Dacă aceasta s'ar întîmpla, orice obligațiune din partea opoziționei ar înceta de îndată.

Ne-am lua întreaga libertate de acțiune și tocmai fiind-că din toate părțile angajamentele nu vor fi fost respectate cu aceiași sfințenie, vom ști că ceea ce am pierdut crezînd să recîștigăm impunînd.

Și opinia publică va fi împreună cu noi.

Simpatiile mulțimei au fost în totdeauna de partea celor nedreptățiți.

Trei comunicate

Guvernul d-lui Maiorescu, nu e numai incapabil, dar e și ridicol. Cele petrecute cu prilejul comunicatului în chestia externă, ne dau măsura absolutei lipse de seriozitate din partea actualului regim.

Cabinetul a dat *Universului* **un comunicat asupra atitudinei României în caz de război, și după război. Comunicatul acesta, publicat ca oficial, era și hidos și ridicol în acelaș timp, întreaga presă s'a relevat și noi ne-am o cupat la timp despre el.**

Guvernul s'a văzut nevoit să-l retracteze și ca să reușească, a trebuit să publice alte trei comunicate de desmințire.

Opinia publică nu poate însă să fie indusă în eroare, mai cu seamă că comunicatul a apărut în *Universul*, **care de obicei nu se amestecă nepoftit în afacerile politice.**

Cînd în țară și în afară e liniște, ar putea guverna chiar copiii sau bătrînii cum sunt cei din guvern. Cînd vremurile se înăspresc însă, insuficiența unui guvern slab apare cu toată hidoșenia.

Asemenea împrejurări au sosit pentru guvernul Maiorescu—și s'a făcut de rîs.

Azi nu mai avem guvern.

Casa corbilor

Ce ar fi zis, țipat și strigat asanatorii de moravuri — de fapt cei mai hrapareți gheșeftari, dacă „la petite affaire“ s'ar fi operat de trei takiști, sub un guvern takist — o imposibilitate de oare ce boerii nu admit posibil un guvern takist.

Afacerea este următoarea: imobilul din Iași în care se află instalat liceul de domnișoare (Humpel), aparținea unui trio de junimiști—grecinizați: d-lor C. Meissner, secretar general la ministerul de instrucție, I. Paul, director de învățămînt și C. Praja, deputat.

Intenția inimoasă de a trece imobilul, cu cîștig gras, ministerului de instrucție, făcea mai de mult promenade prin gîndul celor trei, căci încă din Aprilie corbii inscrisese suma la repartizarea escedentului, bineînțeles ca o gentilă atenție pentru Iași.

In ce scop a fost cumparată casa? Dacă s'au întrebuințat mijloacele oneroase pentru cumpărătură, scopul le-ar fi putut scuza. Dar nici scop n'a existat, ci numai invenția de a crea un supliment de dormitor pentru școala normală de fete, aflătoare peste drum, în fund, de casa gheșeftarilor.

In Aprilie, cînd fapta tîlhărească a fost cunoscută, din toate părțile s'a strigat „tîlhărie“ și se părea că afacerea a fost înlăturată. Iar acum, spre sfîrșitul sezonului pârliților, vînzarea a fost făcută pe furișatele și astfel secretarul general, unul din directorii ministerului—au vîndut acestui minister o casă a lor: o autovînzare foarte productivă pentru corbi, că doar nu erau ei pe ei să se înșele.

Că nu s'au înșelat, că au făcut o afacere bună, dovada există: primo, nu trebuia, în nici un caz, secretarul general Meissner să-și vîndă lui, ca funcționar al ministerului, o casă a sa proprie, nici directorul Paul, nici deputatul Praja, care are frate director la minister.

Apoi—de ce au vîndut-o? E bună și au vîndut-o ieften — de ce au vîndut-o, fiind-că școala aflătoare în ea nu se desființează?

E rea casa și au vîndut-o scump — se cade oare? In nici un caz și pe nici un preț nu s'ar fi căzut ca trinitatea hrăpăreță să fi făcut asemenea afacere.

Că doar lucrul este cunoscut: Dumnezeu a perdut într'o zi demerlia cu cinste și cine s'o găsească—d. Carp. Și a transmis d'intrînsa la ai lui și au luat din ea toți: Meissner și Stoica, Praja și Brief, Paul și Holban. Au luat și la toată lumea au spus că ei sunt aleși să dreagă moravurile, că cine între la ei capătă nafură cu cinste și cine nu intră — tîlhar este.

Alișverișul pe care cei trei corbi și l'au făcut ei lor este și el un act de cinste — numai că dacă un takist ar fi făcut la fel, cinstiții l'ar fi osîndit la ocnă.

Se hotește amarnic la prăvălia cu deviza „la asanarea moravurilor“. Și de va da D-zeu gînd bun Regelui ca să mai fie amabil și în continuare cu „boerii“, să știți că, neavînd ce se mai vîndă guvernului din avere proprie, au să vîndă sfînta Mitropolie, localul universității și—pe o nemica toată—și grădina Copoului.

ȘI TRAMVAIELE?

Din chestie pur judecătorească, guvernul actual a avut stîngăcia să transforme afacerea tramvaielor într'o chestie politică, care a ocupat ordinea de zi timp de aproape un an de zile.

Am afirmat în totdeauna că chestia tramvaielor trebuia să rămînă înaintea justiției, pe cînd cei de la guvern au crezut că e în interesul lor să aducă procesele angajate în dezbaterea opiniei publice.

Dreptatea a fost de partea noastră. In adevăr, a fost destul ca statele balcanice să mobilizeze și ca opinia publică să fie atrasă spre chestiile externe, pentru că afacerea tramvaelor să fie dată cu totul uitării.

Azi nu se mai vorbește nicăieri de tramvaie. D. Dobrescu e mai tăcut de cît tăcuta d-sale din Vaslui. D. Al. Marghiloman pare preocupat de înalte probleme de stat, iar presa guvernamentală nu știe cum să dezmintă mai bine și cu mai multe aparențe de probabilitate, comunicatul idiot al guvernului.

Chestia tramvaielor a dispărut, s'a evaporat. Faptul acesta constitue cea mai bună dovadă că opinia publică s'a desinteresat totdeauna de falșul fier roșu al d lui Carp. Uitarea aceasta dovedește că campania guvernamentalilor împotriva partidului liberal n'a prins rădăcini în opinia publică junimiștii au voit scandal, și au avut scandal și rușine. Opinia publică nu i-a secondat, și la prima ocazie a dat uitării și tramvaiele și campania zisă de asanare politică.

O spovedanie

Cruciada grecinisto-cuzistă merge înainte, în pas gimnastic: grecniștii injură pe Cuza în toate zilele lucrătoare, iar stimatul înjură numai o dată pe săptămînă.

Interesantă este spovedania ce o face ziarul grecinist, în ultimul seu număr, despre trecut—cînd „paraliticul general“, „abjectul“ Cuza, era supranumit „gloria țării“. Zice „Evenimentul“: „de aceia noi care am arătat multă bună-voință lui A. C. Cuza, în diferite împrejurări, foarte grele pentru el, îl sfătuim să înceteze etc“.

O spovedanie amestecată cu un aviz: „astîmpără-te, ingratule și adu-ți aminte că te-am purtat în spete“, în diferîte împrejurări grele. Se spovedueste grecinismul, că, în împrejurarea foarte grea a plagiatului, pusese la dispoziția lui Cuza întreg aparatul polițienesc, pe toți turburătorii de liniște, pe prefectul de poliție și pe lamentabilul prim-procuror.

Imprejurarea fusese foarte grea pentru plagiator, dar iată-l c'a uitat ajutorul „moral“ ce-i dăduse agenții lui Stroja. Și ca o damă predispusă la gînduri ușoare, care-și înșală soțul, pe degeaba, cu primul prieten ce-i iesă în cale, ingratul Cuza fără pic de recunoștință pentru agenții polițienești, pentru colegul lor, primul procuror, pentru cordialele „articole“ din *Evenimentul*—injură pe hine-făcătorii sei, cari, la rîndul lor, se spovăduesc că au furnizat ouă și bulgări de zapadă pentru a resbuna pe plagiator—dîndu-i sfatul părintesc: „citește în cartea unui trecut nu tocmai îndepărtat, adu-ți aminte de Bercea, de Stroja, de Uță și de ceilalți —și astîmpără-te.

Grecinizmul anti-cuzist este tot atît de apetisant ca și cel anti-cuzist. Dar interesantă pentru moravuri este, confirmarea oficială a faptului, stabilit mai de mult, că poliția de la Iași primise ordin, în Ianuarie, să dee concurs d-lui Cuza, într' un proces pur științific!

Flota țerilor beligerante

In războiul ce se așteaptă, presa străină se ocupă și de puterea maritimă, adică de flota de care dispune fie-care din părțile beligerante.

Turcia, în războiul cu Italia, și-a menajat flota. In afară de canoniera Sedul-Bahin și cîteva mici vase ce au căzut în mîinele italienilor, Turcia n'a avut nici o pagubă. Acum însă cînd pacea s'a încheiat, Turcia va incerca să-și folosească flota, în războiul cu țările balcanice.

Turcia dispune de patru mari vapoare de războiu, dintre care „Barbarossă-Haireddiu“ și „Turgud-Reiss“, au fost efectuate în Germania.

Vasele aceste sunt bine înarmate și în special construite pentru bombardări.

In afară de aceste, Turcia mai posedă alte două vase mai vechi, „Messudije“ și „Assari-Tewfek“, care abia în anul trecut au fost modernizate.

Mai dispune însă Turcia și de mari încrucișătoare, și numeroase vase speciale de războiu.

Grecia posedă un mare încrucișător „Georgios Aweroff“. La construirea lui a contribuit cu 5 milioane un patriot anume Aweroff. Vasul a fost construit la Livorno.

Grecia mai dispune de un număr de vase mai vechi, dintre cari la unele se lucrează acuma, pentru modernizarea lor.

Bulgaria nu dispune de cît de două mici Iachturi, și un vas de sculă.

După cum dar se vede Turcia dispune de o flotă mult mai puternică, de cît adversarii săi uniți și va putea și pe calea maritimă, să răspundă cu succes la un eventual atac.

Interesant însă e faptul, că presa străină, ocupîndu-se de evenimentele din Balcani și analizînd puterea maritimă a țerilor beligerante, se ocupă și de flota de care dispune Romînia, pe care o descrie în culori destul de vii.

Aceasta dovedește rolul mare și preponderent ce se atribue Romîniei, într'un eventual războiu între Turcia și țările balcanice.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Necazul Subretei

Să începem oare tocmai cu subreta?

Ar fi fost, poate, mai natural și mai drept, să ne ocupăm de atîtea frumoase creațiuni artistice ale d-lui Maximilian, de atîtea poze suggestive ale d-lui Leonard, de humorul d-lui Carussy și de verva d-lui Ciucuretti. Mai gentil încă ar fi fost ca—ocupîndu-ne de opereta Grigoriu, să vorbim de interesante apariții femenine, în genuri variate, ca d-nele Apăteanu, Cinsky, Cristoforeanu, Metaxa-Doro, Catziky etc. De ce tocmai de subretă și numai de ea ne ocupăm aci?

Fiind-că pe biroul redacțiunii ne întîmpină o cartă poștală semnată, en toutes lettre— de mult simpatica artistă „Florica Florescu“ și trimisă redacțiunii noastre într'un moment de mare supărare. Cuvîntul e prea slab; un moment de indignare...

Pricina?

Un malițios confrate de la un ziar local s'a aninat de... rochia subretei în frumosul spectacol de Vineri seara „Dama în roșu“, mustrînd pe drăguța artistă că ar fi avut ceva impudic... rochia ei.

Inde irae. De aci indignarea, exprimată în termeni violenți pînă la brutalitate; de aci aplicarea unor epitete cam triviale cutezătorilor cari n'au cruțat... pe croitorul simpaticei artiste.

Ce termeni, ce termeni!...

Cetind carta postală — trimisă nouă spre publicare,—scrise cu slove mari, în trăsături mai mult... nemțești, dar destul de ferme — ni se părea că aazim un... scrîșnet de dinți. Să poată oare scrîșni acei dinți albi și frumoși, pe care-i arată tînăra artistă cu atîta farmec, pe scenă, în lumina rampei?

Ziaristul a fost nepoliticos, nici vorbă; poate chiar nedrept. Dar, simpatică subretă, crezi oare că ai chemarea de a polemiza și încă în astfel de cuvinte? Crede-ne pe noi—nu e nici o plăcere și nici o mulțumire în violența de limbagiu. Și apoi, ce e un rînd malițios, pe lîngă atîtea laude de care ai avut și vei avea parte, pe lîngă atîtea complimente și măguliri—în viața de teatru și în afară de ea? Susceptibilitatea, nervozitatea sunt însușiri ale artistelor lipsite de virtuți mai mari: frumusețe, grație, putere de a captiva, ingenuitatea de a-și desvolta rochia—sus ori jos—cu o fascinantă îndemînare. Dar ce caută ele în stilul unei subrete atît de mult aplaudată, dorită și —de sigur— invidiată?

Dar, băgăm de seamă prea tîrziu, — n'am vorbit despre *arta* tinerei eroine.

Este oare bine aplicat cuvîntul? Firește că da. Nu ori-ce element artistic, într'o trupă de operetă poate fi o bună subretă. Se cer calități reale, se cere abilitate, talent, mlădiere, aptitudine, și, mai cu seamă, grație și temperament, multă grație și mult temperament.

Și dacă le-ai toate aceste,—nu a tăgăduit nimeni că le ai — de ce încercarea de a polemiza pe o temă de... croitorie? C'a fost cam prea... deschisă rochia în acea seară, sau chiar în ori-care altă seară? Ți se va ierta ușor, suntem siguri. Iar cu o singură privire, cu un singur zîmbet poți... închide gurile tuturor, chiar și a celor mai refractari sau mai... pudici.

Iată de ce ni s'a părut, simpatică subretă, nemerit a *nu* da curs Prozei d-tale, așternută în slove mari, nervoase și cu o destul de dubioasă ortografie.

Rodjon

Scrisori din țara rusească

Iubite prietene,

Mă întrebi de ce nu mai scriu cînd atîtea și atîtea lucruri se frămîntă și se zbat în țara în care trăesc și despre care am scris într'o vreme cînd nu trăiam între imensele ei granițe.

Și nu știu ce să-ți răspund.

Se vede că așa este făcut, să scrii mult și ușor despre lucrurile pe care le cunoști mai puțin și să scrii rar despre acele întîmplări pe care le vezi bine. Nu știu în care carte a sa, Spencer spunea că un francez sosit în Anglia de curînd se hotarîse să scrie o carte despre poporul Englez, dar că după trei ani de trai în țara Albionului nu reușise să scrie nici un rînd, și asta din cauză că cu cît trăia mai mult cu atît vedea ce complexitate se ascundea în vieața acestui popor și ce greu era de descris.

De acea nu te mira dacă d. Magnus Băileanu are două volume despre Rusia de și nu știu dacă distinsul deputat al Mehediștului o fi trecut Prutul cînd-va, pe cînd mulți care au trăit în Rusia n'au scris pînă azi de cît oare-care rînduri despreviața, caracterul, oamenii, arta, literatura rusească.

Și să vezi mă aflu și eu în situația francezului din Anglia.

Cînd m'am stabilit aci îmi am zis și eu: cîte subiecte pentru scrisorile mele din Rusia. Popor enorm, o sută șeapte zeci de milioane după ultima statistică, țară imensă, îți trebue săptămîni să îi dai de marginea hotarelor, cîte întîmplări cîte fapte nu se petrec între acoste granițe și printre acești oameni.

Literatura interesantă cu un caracter specific. Politica asemenea aparte, neasămănîndu-se cu acea din alte țări. O știință chiar originală. Dar arta, pictura, sculptura rusească.

Ce să spui de muzica lor, de dansul lor, de teatrul lor.

Și iată al treilea an de cînd trăiesc aci și afară de vre-o două articole n'am scris nimic de Rusia.

Și'am trăit slava domnului în toată acepția cuvîntului a trăi într'o țară cu toate acestea bunătăți.

Cinci luni am trăit la St. Petersburg în plin sezon — adică semestrul de iarnă — cînd apar noutățile în librării și se montează piese noi în cele zece teatruri ale Capitalei, cînd Duma lucrează, cînd sălile de conferințe, sunt înțesate de un auditoriu, avînd de conferințe cînd te instruești ascultînd și văzînd nemai avînd nevoie să citești.

Am trăit alte patru luni la Moscova Era tot în plin anotimp de viața culturală. Și aci universități populare și conferințe și un teatru fără pereche în lume Teatrul artistic a lui Stanislevski, și aci galeria Tretiakovski cu cea mai bogată colecție de lucruri rusești, și aci muzică sara, Șalapin la Opera mare.

Și n'am scris nimic.
Ce aș fi putut scrie?

Se făcuse un amestec haotic în capul meu în cît nu știam de unde să încep și cum să încep.

Ce să scriu și cum să scriu? Se pu-

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

teau reda cele simţite, se putea descrie cele văzute.

Incercam pe un petec de hîrtie un început de istorisire și năvăleau miile de impresii în faţa ochilor, în cît nu puteam prinde nici una.

Să nu zic uneori prindeam cîte un lucru, îl așezam pe cîte-va file și apoi după două trei zile îl reluam, reciteam cele scrise și le asvîrleam focului.

De ce?

Mi era teamă că vor rîde ruşii de mine.

Știu că romînul care mă va ceti mă va crede pe cuvînt, pentru că el n'a fost aci și n'a văzut nici teatrele rusești, n'a ascultat nici muzica rusească și nici n'a cetit ultimele cărţi rusești.

Dar ruşii? Ce vor zice Ruşii de istoriile mele?

Vezi eu trăesc acum între ei, cu ei, și pe opinia lor pun mai mult preţ de cît pe opinia cetitorului de acolo.

Și conștiinţa mea nu ar fi împacată cînd aș scrie despre poporul acesta, lucruri care nu cadrează cu adevărul.

De aceia călătorul care într'o săptămînă a văzut Rusia, și revine în ţară și scrie cîte în cer și pe pămînt, Lui, ce-i pasă? ce are el cu Rusia?

Acela ce trăește însă locului se teme. Il mustră conștiinţa să scrie ceea ce nu poate fi adevărat.

Dar ai să-mi spui: Nu te teme, nimeni nu-ţi va traduce fleacurile tale în Rusește.

Știu.

Dar eu le citesc tipărite aci în Rusia. Și cînd văd cît de departe sunt de realitate mă revolt.

Iată un exemplu ca să mă explic mai ușor.

Eri citesc într'o revistă ilustrată, rusească, în josul unei poze, ce reprezintă pe Regina Romîniei, urmatoarele:

„Dăm mai sus portretul M. S. Reginei României, cunoscută, mai ales, sub pseodonimul Carmen Sylva.

In România nu există nici un fel de literatură, nici chiar literaţi nu sunt, poporul fiind mai ales ocupat cu agricultura și aflîndu-să într'o absolută ignoranţă. Singura scriitoare în ţara aceasta este Carmen Sylva Augusta Suverană a ţării!.

Cele 170,000,000 de Ruși au cetit aceste rînduri și au privit portretul liniștit. Ba unii și au zis:

—Noroc că Regina României scrie, altfel în România n'ar fi fost nevoe de hîrtie, toată ţara se îndeletnicește cu agricultura și are nevoe cel mult de pluguri, coase și secere.

Sau alt exemplu.

Citeam în *Diminiaţa* cum d. Radu Rosetti se extazia în faţa ferbinţelei ceaiului rusesc.

Zice d-sa,—citez din memorie, „dimineaţa în vagoane ni se aduce pe tăvi ceai în pahare. Vagonul nostru era între ultimele vagoane și cu toate acestea ceaiul era de o ferbinţeală extraordinară".

D. R. Rosetti a crezut și cu el toţi cetitorii impresiilor sale din Rusia, că paharele cu ceai veneau de la cazanul locomotivei, pe cînd de fapt la fie care vagon de clasa a doua este un cupeu de serviciu în care este un samovar.

Vei zice: Fleacuri!

Fleacuri! Dar vezi așa se creiază legendele și povestirile extraordinare despre ţări și despre evenimentele și faptele altor ţări.

Vezi un lucru, nu'l pricepi, 'l explici tu cum crezi și apoi'l dai în lume.

Cu tine mii de oameni cred același lucru. Ba sunt în stare să-și puie viaţa în joc pentru tine.

Poftească un rus să spuie că în România sunt și alţi literaţi afară de Carmen Sylva, sau îndrăznească un romîn să spuie că d. Radu Rosetii n'a băut ceai de la locomotiva trenului și cetitorii „ilustraţie" rusești și a „impresiilor" d-lui Rosetti 'l vor face harcea-parcea.

Iată de ce mi-e teamă să scriu.

Mi-e teamă că într'o mie de cititori se va găsi unul care să găsească un fleac care să nu corespundă adevărului. Ce mă fac eu?

Și apoi privirile locuitorilor orașului în care trăesc eu cînd mă voiu ști eu vinovat că am scris despre ţara lor lucruri de cari eu nu eram sigur și stăpîn pe ele.

Cum însă insiști și cu atîta stăruinţă, ţi voi face pe plac și voi scrie.

Te rog însă să le citești regulat vr'unui rus numai să nu le citești bijarilor căci „îia sunt de mult plecaţi din Rusia și habar n'au de beau ceai ruşii încă din samovare sau din locomotive si să-mi spue rusul acela care m'o ceti cînd m'oi abate cînd-va de la adevăr.

Și pînă atunci, la revedere.

Dr. I Duscian

Citere-Ştiinţe-Arte

Fuzionare.—De multă vreme, în ţară la noi. revistele nu mai dispar,—ci fuzionează.

E drept că din colosalul număr de publicaţiuni periodice cîte apar pe arena luptelor literare, imensa majoritate nu îmbătrînește,—ci piere în prima junețe, —uneori chiar în faza copilăriei,—după primele numere apărute. Dar, dacă nu se mai văd,—nu însemnează că au... dispărut. Nu. Au fuzionat.

Cu cine? In ce condiţiuni? Cu ce zestre și cu ce contingent de cetitori? Cu ce forţă și cu ce capital intelectual? Nu importă. Esenţialul este ca să nu se poată crede și spune, că revista cutare a încetat de a mai apare, că—bună oară—a încasat un număr de abonamente, ori, măcar a încercat să încaseze dar s'a lovit de scepticismul abonaţilor mult încercaţi.

De aceea auzim și cetim mereu, de o vreme încoace, că revistele fuzionează, și așa mai departe...

*

Ne facem ecoul multor amatori rugînd direcţia Operetei să repete spectacolul de aseară *Eva*, la care multă lume a fost împiedecată să asiste în urma accidentului cunoscut de la uzina electrică.

Cînd publicul bisează,—cortina trebue ridicată.

*

A apărut „Noua Revistă Romînă" de sub direcţiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd:

Noutăţi—Congresul institutorilor,—Situaţiunea politică internă.

Politică—Dr. A. D. Damianoff, Politica externă a Italiei.

Ştiinţă—Mihai Tonca, Ideile filosofice ale geometrului Poincaré.

Literatură — Adrian Maniu, Moartea d-nei Raw—Pescarii Lia—N. Davidescu, Zîna din fundul lacului (cu 4 ilustraţii de A. Maniu)—D. Iacobescu, Cîntec de toamnă (versuri)—I. Laurian, Din Heine (versuri).

Cronica literară—I. Trivale, Aspecte din civilizaţia engleză" de I. Botez.

Invăţămînt—Tudor Ștefănescu, Didactica limbei latine.

Insemnări — † Maiorul G. Grigoratu—Uciderea lui Eminescu—Tendinţele poesiei franceze de azi—Presa bulgară și răsboiul.

Revista revistelor—Junimea Literară—Revista Studenţimei—Die Grenzboten—Revue de métaphysique et de Morale—Scientia—Revue Bleue.

*

Melchior Lengyel și Ludwig Biro autorii piesei „Taifun", care s'a reprezentat și la noi pe scena Teatrului Naţional, au scris o nouă piesă în 3 acte intitulată „Ţarina".

Eroina este foasta împărătească a Rusiei care și-a iubit atît de mult poporul ei, mai ales din partea bărbătească.

*

In repertoriul Operei Comice din Paris găsim librete extrase din cîteva lucrări literare celebre printre cari: „Les quatre journées" de Emile Zola, „Lorenzaccio" de Alfred de Musset, „La ville morte" de D'Annunzio, „Resurrection" de Tolstoi, „Le Carilloneur" după romanul lui Rodenbach, „La petite marchande d'alumettes" de soţii Rostand etc.

*

Pierpont Morgan, archi-milionarul american, posedă o rară colecţie de tapiţerii gotice, fără pereche în lumea întreagă, cunoscute numai intimilor lui.

Bogatul colecţionar le-a expus la Paris cu începere de la 1 Octombrie st. n. pînă la 31 ale aceleiași luni, în beneficiul societăţei „Amicilor Luvrului".

*

Guvernul bulgar proectează de a-și alcătui o mică flotă aeriană, cu ajutorul unor aviatori engleji.

*

In viitorul număr din „La Revue" va apare un important studiu asupra teatrului chinez scris de G. de Bauzemontz un cunoscător în materie.

*

Celebrul regisor Max Reinhardt, directorul lui Deutsches Theater, a montat acum în chip cu totul deosebit, celebra dramă a marelui scriitor danez Strindberg „Dansul morţii".

*

Piese noui așteptate la Paris, pe diverse scene: „La ligne du coeur" de A. Capus, „les Honneurs de la Gnerre" de Hennequin, „les Pense-Petit" de Paul Bourget, „La nouvelle Sion" de Gabriel Trarieux, „Charlie" de Basset și Vandérem, „Dèsespoir d'Amour" de Georges Ber.

*

STRUNA ZILEI

REGIM SMINTIT

Pe cînd Regele Petru al Serbiei prezida consiliul de războiu, prinţul Gheorghe pălmui pe un ofiţer care-i interzisese intrarea.

Ştire.

O sîrbi nefericiţi, pe voi
Vă cred în adevăr pierduţi,
Căci bravii voștri sunt... bătuţi
Pîn' încă n'a 'nceput războiu...

Electricitatea în Biserică

După instalarea luminei electrice în biserica sf. Spiridon, acum se instalează lumina electrică în biserica catedrală, în Mitropolie.

Rînd pe rînd, lumina electrică se va instala în toate bisericile, cari vor dispune de fondurile necesare instalaţiunei și consumaţiunei.

Dacă ar fi vorba numai de satisfacerea unei cerinţi de lux, sau de înlocuirea unui sistem de iluminare prin altul, n'ar fi nimic de zis. Fie cine în casa lui, cu banul lui, după cultura lui, e liber să se modernizeze, adoptînd cele mai nuoi sisteme sau cele mai din urmă descoperiri ştiinţifice și progrese industriale.

Dar cînd e vorba de credinţă religioasă, de cult, de biserică, atunci lucrul se schimbă. In chestii de credinţă religioasă, servitorii altarului nu se pot arunca în braţele ştiinţei, în mrejele noilor invenţiuni și descoperiri, pentru că atunci religia, cu baza ei, *crede și nu cerceta*, rămîne învinsă și e condamnată la dispariţie.

Dacă Inalţii Prelaţi și toţi servitorii altarului cred, că vechile așezăminte ale religiei creștine sunt absurde, false și fără nici o bază de morală și de adevăr să bine-voiască a-o spune pe faţă, ca lumea creștină să o știe să nu mai dea crezare și respect, unor cerinţi demodate, rămășiţe ale timpurilor de ignoranţă și rătăcire.

Lumea creștină știe și a crescut în credinţa în care s'a născut, că religia e un adevăr sfînt, care face pe om moral și nobil în pornirile lui sufletești, atît pentru fericirea lui vremelnică, cît și pentru cea vecinică.

Marii și micii donatori ai averilor pentru fapte de caritate și umanitare, erau împinși la aceasta, numai din credinţa ce aveau în religie și în resplata faptelor bune, pe lumea ce are să fie, po lîngă mulţumirea sufletească pe lumea pămînteasca.

Dacă Inalţii prelaţi cred, că trebuie tras buretele pe aceste fapte ale trecutului, să bine voiască a ne spune, să știm noi și să știe tot creștinul, că religia e un basm, care se poate modifica și revisui în fie ce decenie, dacă nu în fiecare an, pînă vom ajunge toţi liber cugetători, adepţi, nu ai unei religii vechi și ruginite, absurde, dar ai noilor descoperiri ştiinţifice și progrese industriale.

Luminarea de ceară în biserică a fost introdusă ca simbol al credinţei creștine pentru că primii adepţi ai perceptelor lui Hristos, s'au servit de luminare de ceară ca sistem de iluminare în catacombele unde se întruneau în taină, pentru a nu fi ucişi de guvernele păgîne de pe acele timpuri. Nu e adevarată afirmarea. că acei creștini s'au servit de luminări pentru că nu aveau la dispoziţie electricitatea, căci întrunirile lor se făceau în taină, în ascuns, ca să nu fie omorîţi și deci, nu s'ar fi putut servi de lumina electrică pentru instalarea căreia ar fi trebuit autorisarea guvernelor. Lumina produsă în biserică prin aprinderea lumănărilor, nu e lumina menită a răsipi întunericul. Serviciile religioase se fac și în timpul zilei cînd deci nu e nevoie de lumina electrică. Lumina în serviciul religios e simbolul credinţei.

Dacă acest simbol dispare, să ne fie permisă întrebarea. Pe cînd vine la rînd dispariţia nafurei, a înpărtășirei, a mărturisirei, a botezului, a cununiei și altele dintre care unele fac parte chiar din cele 7 taine ale regiei creștine.

Toate aceste vechi așezări ale bisericei sunt combătute de stăpînii electricităţei, de ştiinţa și de timpurile moderne.

Să nu se ţină in nume de rău că s'au construit palate mitropolitane și episcopale în care sălășluesc prelaţii cum n'a sălășluit marele dascal Isus Hristos, s'au vre unul din ceilalţi mari dascali ai bisericei din timpurile vechi, timpuri, care s'au dus luînd cu ele multe din bun el calităţi străbune.

Palatele s'au construit pentru a se ridica prestigiul religiei ortodoxe de răsărit, care rămăsese în cele intelectuale, cu mult în urma bisericei catolice. Aceste palate pot fi îmbracate în lux și iluminate cu electricitate. *Bisericile însă nu.*

Biserica trebue să rămînă casa de rugăciune așa cum a fost așezată de marii dascali ai religiei creștine și cum au fost onorate ca locașe sfinte de străbuni.

Dar cel puţin să fie inovaţia făţișă, fără perdele și amăgire. Dacă biserica are nevoe de lumină, nu ca simbol al credinţei, ci pentru a risipi întunericul, atunci să se instaleze în biserici candelabre, lustruri cu becuri de lumină electrică, să se scoată afară candelele și luminările de ceară.

Amăgirea merge atît de departe că s'a așezat în biserică tuburi, care au forma lumînărilor de ceară și candele, care maschiază pe acale cu unt-delemn, lumina electrică apare ca lumina din arderea luminărei și în candelă ca lumina din arderea unt-delemnului.

Pentru ce aceasta înșelare a credincioșilor?

Să se considere lumina ca un ecleragiu și să se spună pe faţă că electricitatea este cel mai bun și mai modern ecleragiu.

Sinodul, membrii consistoriului superior bisericesc și toţi membrii clerului, nu văd că cu acest sistem, încetul cu încetul bazele religiei se distrug și ca mîne întregul edeficiu se va dărăma.

Astă-zi bisericile sunt aproape deșarte ce va fi mîne cînd crndinţa în Dumnezeu va dispărea din masa poporului, astă-zi moral și blînd încă prin puterea credinţei și prin farmecul speranţei în bunătea și mila divinităţei pentru binele de acum și mîntuirea chiar în lumea ce are să fie.

Ne place a crede că I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei va respinge stăruinţele cărora a cedat și va opri a se comite această lovitură adusă religiei creștine.

Bunii creștini credincioși, sperăm că vor ajuta prin protestul lor pe Mitropolit a nu se comite această greșală.

Un creştin ortodox

INFORMAŢIUNI

Spuneam ieri că colegiul medical al Spiridoniei, în chestia primirei bolnavilor străini, a dat aviz favorabil chestiei.

Publicăm astăzi procesul verbal încheiat de colegiu:

„In ce privește chestiunea primirei bolnavilor străini în spital, colegiul medical este de părerere ca străinii să fie primiţi în spital chiar fără plată, dacă sunt lipsiţi de mijloace. Pentru aceasta bolnavul va face o cerere, medicului secţiunei unde bolnavul are nevoe de tratament, iar medicul va refera părerea sa asupra boalei și stărei materiale a bolnavului. Asemenea bolnavi vor fi primiţi *fără plată*, de la biroul primirei *pînă* la rezolvarea de către Epitropie, a cererei ce au făcut.

„Căutarea medicală și chirurgicală în toate spitalele Epitropiei este absolut gratuită și nimeni din personalul medical, de ori ce categorie, nu este îndreptăţit a pretinde vre-o plată personală".

D-ra Emilia Ionescu, absolventă a 7 clase liceale, a fost numită suplinitoare la școala din Prisacani.

Comitetul comunităţii israelite din Roman a fost dizolvat de consiliul comunal.

D. Matei Cantacuziuo care a stat pînă alaltăeri la Sinaia, s'a reîntors în localitate.

A desmînţit svonurile despre întrarea sa în minister.

Nicolescu, contabilul corporaţiei meseriașilor din Roman, făcîndu-se vinovat de delapidări, a fost destituit și dat judecăţii.

Rambursurile transporturilor sosite din străinătate.—In ultimul timp s'au înmulţit foarte mult reclamaţiunile căilor ferate străine, în privinţa neavizărei rambursurilor și din care cauză predătorii transporturilor cu drept cuvînt pretind dobîndă.

Această dobîndă c. f. r. o plătește a poi în sarcina șefului de gară, casierului sau rediţionarului culpabil.

Pentru a se evita pe viitor asemenea reclamaţiuni întemeiate, staţiunile de frontieră ale c. f. r. sînt îndatorate pe viitor să verifice cu multă atenţiune dacă cupoanele de ramburs se află anexate la scrisorile de trăsură și în caz de lipsă, să facă menţiuni pe documente despre aceasta.

— Asemenea staţiunile de destinare ale C. F. R. trebue să emită imediat duplicatul cuponului de ramburs, pe care-l va complecta cu data încasărei și-l va aviza staţiunei de predare fără să mai fie nevoie a se aviza la direcţiunea serviciului comercial ca pînă acum.

De asemeni staţiunile sînt indatorate pe viitor să aibă grijă ca rambursurile locale sau străine încasate să fie avizate zilnic C. F. R. sau staţiunilor căile ferate străine, spre a evita întîrzieri, cari produc predătorilor neajunsuri, iar personalul C. G. S. culpabil, amenzi și impliniri din salariu.

*

O dispoziţiune cu totul nouă și utilă tot odată e că reclamaţiile pentru eliberarea duplicatelor de cupoane de ramburs, în baza intervenţiilor căilor ferate străine, să fie rezolvate în cel mult trei zile.

In aceste duplicate se va trece numai data încasărei rambursului, nu și acea a înaintărei.

In afară de aceasta, staţiunile, cînd vor trimite duplicatul unui cupon de ramburs, vor raporta ca s'a făcut cuponul de ramburs original, arătînd eventual numărul consemnaţiunei și data cînd au avizat că s'a încasat rambursul.

Pe viitor, șeful de gară, sau șeful de magazie, casierul sau rediţionarul, care nu va avea grijă ca duplicatele cupoanelor de ramburs să fie trimise cel mai tîrziu în trei zile de la primirea ordinului direcţiei C. F. R. vor fi amendaţi pentru prima oară cu 5 lei, iar în caz de recidivă amenda va fi mai severă.

Staţiunile C. F. R. mai răsponsabile de orice sumă plătită de staţiunile căilor ferate străine pe baza unui duplicat de cupon de ramburs ce a fost avizat ca încasat de staţiunile romînești.

In rezumat dispoziţia pe viitor este:

Dacă cuponul de ramburs s'a pierdut staţia de destinaţie întocmește un duplicat pe un formular roșiu al traficului local, sau pe unul galben pentru traficul internaţional, trimiţînd acest duplicat direct staţiei de predare.

Intrunirea meseriașilor.—Duminecă după amează a avut loc în salele societăţei Frăţia din str. Arcu, întrunirea săptămînală a membrilor cercului Uniunea meseriașilor ieșeni.

Intrunirea s'a deschis la ora 4 p. m. sub preșidenţia d-lui Ilie Rozin care face o scurtă dare de seamă, de activitatea cercului pînă în prezent. Arată apoi că meseriașii evrei sunt obiectul tuturor atacurilor, atît din partea organelor Corporaţiilor cît și din partea autorităţilor superioare care nu dau nici o atenţiune plîngerilor lor. Iși exprimă speranţa că prin unire alături de meseriașii romîni, care sunt tot atît de greu loviţi, vor reuși să provoace triumful dreptăţii.

D. I. Constantinescu cere meseriașilor cea mai mare energie și curaj la luptă, pentru ca ori cîte ameninţări s'ar face, nu mai au la ce se teme, căci nu are nimenea ce le lua, dînșii fiind complectamente sărăciţi. Le-a mai remas doar libertatea, dar de aceasta cine va încerca să se atingă va aprinde în ţară un foc mare.

D. N. V. Vasilescu, demonstrează că instituţia Casei centrale și a tuturor organelor legei n'aduc nici un bine real, pentru meseriași care pînă astă-zi n'au simţit nici o prefacere în starea lor economică. Greutatea taxelor și a dărilor îi duce la sărăcie, scumpetea vieţei la disperare.

D. Petru Smoc, arată greutăţile ce întîmpină meseriașii cînd au nevoe să vină în contact cu autorităţile create anume pentru nevoile lor. Zeflemisește încercarea Casei Centrale de a face propagandă prin conferinţe, crezînd că va putea convinge pe meseriași cu vorbe, cînd n'au putut s'o facă cu fapta. Cere meseriașilor să fie pregătiţi pentru o mare întrunire publică, unde se va expune programul de luptă și unde meseriașii își vor susţine în mod lămurit cererile lor.

D. N. Teleman, arată că e pregătit pentru cea mai înverșunată luptă — i s'a făcut propuneri pentru a primi președinţia corporaţiei Confecţiilor și le-a respins, pentru că nu poate primi să aplice o lege, care tinde la nimicirea vieţii libere și ameninţă meseriașul. Are credinţa adîncă că meseriașii vor obţine reformarea complectă a legei actuale. Apropierea deschiderei Corpurilor legiuitoare este apropieree ceasului cînd meseriașii vor da lupta decisivă.

D. V. Arsenie, enumără mai multe cazuri din care rezultă că ajutoarele acordate de casa medicală sunt numai aparente. Ridiculizează modul cum se aplică sistemul actual de cotizare, critică aspru modul de funcţionare a birourilor și a comitetelor. Socotește ca o primejdie faptul că funcţionarii se dedau la intrigi și la uneltiri josnice. Arată că meseriile sunt bântuite astăzi de un mare număr de nepregătiţi, care au scăzut preţurile de lucru, cauza acestei stări o găsește în faptul că nu se aplică încă obligativitatea brevetului și a carnetului.

D. I. Davidovici, arată suferinţele ce îndură meseriașii evrei care sunt consideraţi ca străini în ţara unde s'au născut și pe care o iubesc ca pe patria lor. Strîngerea împreună a meseriașului romîn cu cel evreu va aduce convingerea că ei vor putea trăi foarte bine împreună fără nici un pericol pentru ţară sau pentru interesele generale ale meseriașilor romîni.

Intrunirea se termină la ora 8 cînd biroul procedează la înscrierea de noi membi.

Dr. H. SOLOMOVICI

Specialist în boale de

— NAS, GÎT ȘI URECHI —

Ord. 9—10 a. m. și 3—6 p. m.

67 Str. Cuza-Vodă 67

ULTIME INFORMAȚIUNI

Primarul a retras d-lui Stamatiu, prim-ajutor, dreptul de a semna mandate, dînd, totodată, ordin casierului să nu achite nici un mandat ce va fi semnat de d. Stamatiu.

Ierodiaconul Atanasie Kirilă, starețul monastirei Secul, învinuit de rea administrație, a fost arestat și depus în penitenciarul Piatra

Mandatul de arestare a fost confirmat de tribunal și camera de acuzare va avea să se pronunțe mîine asupra arestării.

Conferințele pastorale, în Iași, se vor ține în două serii, prima în zilele de 15, 16 și 17 Octombrie, a doua serie în zilele de 19, 20 și 21 Octombrie, iar în 18 Octombrie va avea loc adunarea generală a membrilor societății prevețești Ocrotirea.

Ziarele străine anunță, că în șalupa militară ce s'a scufundat la Hirșova, s'ar fi aflat documente importante de strategie și de mobilizare în Dobrogia.

Ziarele adaugă că guvernul romîn va face totul, pentru a salva acele documente.

Iașul în întuneric.—Aseară, pe la oarele 6 jum. Iașul a rămas în întuneric

A fost un moment de nedumerire generală.

Pe cînd în spre Tuffli lumina funcționa, în piața Unirei, strada Golia și strada Arcu, domnea un întuneric cumplit.

In berării și oteluri s'a împrovizat repede o lumină provizorie, cu lumînări, și vizitatorii au trebuit să se mulțumească

La uzina electrică, nu se perde vreme și electricianii alergau în toate părțile, unde s'au ivit stricăciuni, pentru a le repara în grabă și a reda lumină.

După aproape o oră, lumina se restabili în parte. Astfel în piața Unirei se ilumină prăvălia Ermakoff și berăria Unirea, dar restul pieței și străzile învecinate, se găseau în plin întuneric.

*

In acest timp publicul sosi în număr mare la Teatrul Național, unde trupa Grigoriu avea să reprezinte opereta *Eva*.

Se vînduse toate locurile. La oarele 8 jum. Teatrul poate fi iluminat și la orele 9 spectacolul începu.

Dar abia să desfășură scena I-a și lumina se întrerupse din nou și sala fu cufundată într'un cumplit întuneric. Orchestra încetă acompaniamentul. Se aduseră îndată lumînări și se cercă a se continua reprezentația.

Lucrurile însă mergeau greu de tot și atunci directorul de scenă, consulta publicul, dacă să se amîe reprezentația, sau să se continue la lumina improvizată.—Publicul ceru ca spectacolul să continue.

In timp ce urma încă această discuție, lumina electrică se restabili cu totul și spectacolul putu continua, iar publicul bine dispus, aplaudă cu frenezie pe distinșii artiști.

*

Mare necaz au avut și persoanele cari au trebuit să părăsească aseară orașul. Pe peronul gărei din aceiaș cauză domnea un desăvîrșit întuneric.

*

La orele 10 noaptea, lumina s'a restabilit în orașul și-a reluat aspectul obicinuit.

La examenul pentru ajutorii de învățători, au reușit, d-ra Elena Bart, d. Th. Pădure și d-ra Ec. Romano.

Examenul s'a ținut în localul școalei Gh. Asaki.

In oraș s'n constatat azi un nou caz de scarlatină.

D-ra Ermilia Ionescu, a fost numită învățătoare la Prisacani.

Consiliul facultății de științi se 'ntrunește azi, pentru a se ocupa de recomendarea d-lui I. Scriban, la catedra de histologie.

Ofițerii bulgari în Iași.—Un număr de 55 ofițeri bulgari, însoțiți de ordonanțe și un număr de soldați, au sosit aseară în Iași, venind din Rusia.

La Unghenii romîni, ofițerii, cari erau în ținută de campanie, au fost opriți de polițaiul Levandovski, care a cerut informațiuni de la ministerul de interne.

După o jumătate de oră, a sosit răspunsul telegrafic, de a se permite intrarea ofițerilor bulgari. Cu o oare-care întîrziere, trenul a intrat în gară la oarele 6 jum. seara.

In acest interval, se știe, să stînse lumina electrică, și nici trenul nu era luminat.

Ofițerii bulgari rămaseră cam nedumeriți de întunericul cumplit ce domnea pe peronul gărei, dar li se dădură curînd explicațiunile necesare.

Ofițerii s'au răspîndit în oraș, pe care însă nu l'au putut aprecia, tot din cauza întunericului, ce domnea în centru.

La orele 8 ofițerii s'au întors la gară și și-au ocupat locuri în vagoane de clasa II-a,

Mulți dintre ofițeri erau însoțiți de soțiile lor.

La gară se aflau adunați un mare număr de bulgari din localitate, cari au condus astfel pe conaționalii lor.

Cu trenul de 9 ofițerii au plecat spre București, de unde se vor întoarce în patria lor. Trenul s'a pus în mișcare, în uralele soldaților din tren, la cari au răspuns cei cari se aflau pe peron.

Ofițerii bulgari, în convorbirele avute cu prietinii lor, au declarat că războiul este inevitabil.

Pentru diverse reparațiuni și îmbunătățiri absolut necesare localului școalei superioare de arte și meserii din Iași, s'a deschis un credit de lei 30,000.

Domnul Papacostea, doctor în drept, va fi numit stagiar la parchetul tribunalului Iași, în locul creat pe ziua de 1 Octombrie.

D. Dr. Rîșcanu va fi numit medic de corporații, în locul d-lui dr. Mironescu, demisionat.

Toate comitetele corporațiilor se întrunesc în astă seară, pentru a discuta mai multe csestiuni interne, privitoare la organizarea meseriașilor.

Furtul de timbre de la secția III-a a tribunalului pare a avea de autor pe un tînăr cu antedente foarte rele. Bănuitul se află arestat.

Ministerul de instrucțiune a făcut cunoscut revizoratului școlar, că numele elevilor în controalele școlare, se vor înscri începînd cu numele de familie, așa cum se proceda în trecut.

Curtea cu juri judecă astăzi procesul fraților Ciuntu pentru dare de foc.

Tribunalul Suceava a infirmat mandatul de arestare lansat contra lui D. T. Iofoff, acuzat că a falșificat bilete de ale băncei Naționale.

Ministerul de justiție a dat o circulară tribunalelor prin care puse în vedere că drepturile de farmacii nu se pot nici vinde nici primi ca succesiune, eacă lipsește avizul probabil al serviciului sanitar superior.

Judiciare.—Frații Kepich din București, au cerut declarare în stare de faliment a lui S. Teitler, comerciant de manufactură, în Iași, strada Cuza-Vodă 6. Termin de judecată la 22 Octombrie.

— Gh. Strasser a cerut declararea în starea de faliment a lui Gheorghe Rusu Simionovici, din Podul-Iloaiei. Termenul de judecată n'a fost încă fixat.

Noul program de astă seară Marți al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele :

Farmece seducătoare sau Regina nopței, mare roman contimporan (2 părți). O capo d'opera de scenare, cu o superioară interpretare.

In rolul principal „Regina Nopței" apare Henny Porten, steaua scenelor berlineze care interpretează cu măestrie nespusă admirabilul rol.

Cum se cresc elefanții, vederi interesante.

Nizza și împrejurimile sale, scene și vederi interesante.

Balul costumat, scene foarte humoristice.

Incorectitudinea arabă, narațiune însuflețită.

Tîndală la rendez-vous comedie.

O înmormîntare japoneză.

Noul program viitor se reprezintă : mîne seară, Mercuri 26 Septemb.

Peste cîteva zile : „Lanțuri sfîrîmate" dramă în 2 părți, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertății, împușcat la Barcelona.

Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		6.60
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.40, oca		0.60
Struguri pentru masă	80 b. kgr.	
Cașcaval grecesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Liceul particular

„Profesorii Asociați"

Iași.—Str. Sf. Neculai No. 15.—Iași

Liceul intră în al III-lea an de funcționare sub aceiași direcțiune.

Liceul are toate clasele inferioare și superioarr, secția modernă și reală.

Preparații de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc și interni în condițiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patrioiu—Iași**

Profesor

ULTIMA O.

Telegrafice și Telefonice

București 25 Septembrie

Evenimentele din Balcan.

Inchiderea Sobraniei

Răspunsul la discursul Tronului. —Cuvintarea d-lui Greșof.— Entuziasmul la Cameră. Mesagiul din Belgrad. —Consiliul de răsboiu din Constantinopol.

Sofia.—Sobrania a votat definitiv toate proectele depuse de guvern și apoi a adoptat prin aclamațiuni răspunsul la mesagiul tronului.

Acest răspuns are cuprinderea următoare :

— „Deputații apreciind importantele evenimente cari au adus mobilizarea generală a forțelor militare ale regatului și ca o consecință logică proclamarea stărei de asediu, vor da tot sprijinul lor guvernului în aceste clipe hotărîtoare pentru Patrie.

„Reprezentațiunea națională va studia și cerceta toate propunerile guvernului și declară că atunci cînd e vorba de apărarea, demnitatea și interesele superioare ale Bulgariei, națiunea bulgară,—fără escepțiune,—cu reprezentanții ei grupați, în jurul tronului, vor da pe altarul Patriei toate sacrificiile cerute".

*

D. Greșoff prim ministru, a închis apoi sesiunea, prin cuvintele următoare :

„Reprezentațiunea națională a votat toate măsurile legislative propuse de guvern. Aceste măsuri nu sunt numeroase dar sunt necesare pentru soarta țărei noastre.

Nădăjduim că această soartă va fi o soartă de pace finală și de fericire desăvîrșită pentru Bulgari.

Regele aprobînd toate hotărîrele Sobraniei, mi-a dat însărcinarea a închide în numele lui sesiunea extra-ordinară al adunărei naționale".

Deputații au răspuns prin aclamări entuziaste.

*

Belgrad.—Scupcina în discuția Mesagiului, a admis toate legile guvernului. Toți șefii de partid au aprobat actele guvernului.

Șeful partidului socialist, s'a vorbit contra războiului și s'a declarat pentru o federație democratică în Balcani.

*

Constantinopol.—După versiuni verbale domnul Griparis, a remis Porței o notă de protest, contra sechestrărei vaselor grecești și contra percheziției făcute.

*

Constantinopol.—Poarta a notificat ambasadorilor hotărîrea luată de a aplica reformele.

*

Constantinopol.—Eri s'a ținut aci un consiliu de războiu, la care au luat parte Marele vizir, miniștrii de războiu și de marină, șefii statului major, comandanții de armată și alți ofițeri superiori.

S'a discutat asupra situației militare.

Primejdia rezboiului continuă

Cenzura la Sofia.—Plecarea trupelor bulgare.—Cererea poștei din Sofia. — D. Gheșoff despre Romînia.

Plecarea trupelor bulgare

Sulina.—Vaporul grecesc Kalechtydos, plecat cu cereale, a fost oprit la Burgas și silit a se întoarce la Sulina.

*

Sofia.—Reprezentanții presei au fost convocați de șeful cenzurei, d. Molor Elefteroff, cari i-a invitat să nu publice nimic asupra plecărei trupelor. care a inceput.

*

Sofia.—Direcția telegrafelor a rugat pe cea din București, să-i puie la dispoziție firul Vidin—Calafat, cel de aci nefiind suficient.

*

Sofia.—Trimisul special al ziarului *Adevărul*, a avut o coevorbire cu d. Gheșoff, prim ministru.

Vorbind de Romînia, d. Gheșoff, a zis :

„Relațiile dintre Bulgaria și Romînia sunt perfecte și mă felicit pentru aceasta. Spar că ele vor continua.

In situația noastră nu s'a schimbat nimic".

Primul ministru a rugat să transmită prin „Adevărul" salutul seu Romîniei.

*

Rusciuc.—Trupele adunate aci au pornit spre frontieră.

*

Berlin.—Contele Berchtold a acceptat propunerea d-lui Poincaré, cu privire la reformele din Turcia.

Contele a cerut însă să se păstreze integritatea Turciei și suveranitatea Sultanului.

*

Ploești.—Guvernul bulgar a cerut unui mare tabacar din localitate să furnizeze 200,000 opinci, pentru armată.

Atentatul contra d-nei general Manu

București. — Azi Curtea cu juri, a judecat pe Ion Capraru, care atentase la viața d-nei general Manu.

Banditul a fost condemnat la 12 ani închisoare.

GRAV ACCIDENT DE AUTOMOBIL

New-York. — Pe lîngă Feciernand, în apropiere de Filadelfia, două automobile s'au ciocnit. Patru persoane au fost omorîte.

In aceiași clipă venea un al treilea automobil, care la rîndul seu se lovi de cele două automobile, și se răsturnă.

Cele trei persoane aflătoare în acest automobil au fost deaseminea omorite.

Revolta deținuților din Galați

Cauza revoltei.—Lupta.—Un mort. Alții grav răniți.

Galați.—La penitenciarul de aci, a fost eri o revoltă a deținuților, care s'a prefăcut într'o încăerare sîngeroasă.

Un anume Vlad Țopolenschi, condemnat la 5 ani închisoare, se luase la ceartă cu deținutul Moritz Iancovici, condemnat la 7 ani închisoare. La un moment dat, Țopolenschi aplică lui Iancovici o puternică lovitură de cuțit.

Intervenind gardienii, Țopolenschi se refugia pe lîngă alți deținuți, și cu toții se baricadară.

Intervenind procurorul, deținuții fură somați de a preda pe Țopolenschi.

Deținuții eșiră din cameră și se pregătiră să lupte.

Țopolenschi vroi să înhațe pe sergentul, care comanda santinelele.

Se produse o zăpăceală. Un soldat trase un foc de armă și lovi mortal pe deținutul Grănescu, care căzu jos scăldat în sînge.

Un alt soltdat trase la rîndul seu un foc de pușcă și răni grav pe Topolenschi.

Acum urmează cercetările.

Manevrele regale

București.—Azi au început luptele, după condițiunile stabilite Duminică seara.

Importante și interesante au fost sborurile militare, executate eri, cu un adevărat triumf.

D. locot. Zorileanu a sburat la orele 10 și 10 dimineață, pe un aparat Bleriot, timp de o oră și 30 minute, la o înălțime care varia între 800 și 1100 metri.

D. locot. Capșa, a executat un sbor de o oră și 50 minute, tot cu un aparat Bleriot.

La Cotroceni au executat sboruri reu-

Co. tu. cer.

Bucureș. cercurile guv ... ministri, s'a u. ... a ce privește situația

Regele a cerut ... rescu, ca ținînd în seamă ev... ele grave externe, să se facă im...iat concentrarea, indiferent cum și sub cine.

Miniștrii părăsind consiliul, au înțeles că regele dorește o concentrare conservatoare, sau în cas contrar va fi o schimbare de regim.

*

După informații culese din izvor guvernamental, azi d. Maiorescu va comunica d-lui Take Ionescu, că tratativele de acum nu mai sunt ad referendum, ci le face autorizat de rege și cu asentimentul formal al d-lui Carp.

D. Maiorescu va propune d-lui Take Ionescu că acceptă toate condițiun le stabilite în Mai, dar cu o singură modificare, ca guvernul de concentrare să fie prezidat de d. Carp.

*

In cercurile liberale, se afirmă, că în cazul cînd nu se va realiza concentrarea, și Suveranul va chema partidul liberal, nu va accepta răspunderea, în aceste momente grave, de cît formînd un guvern de coaliție cu partidul conservator democrat.

SABINE NAFTALOVICI

ADOLPHE KAHANE

(Din firma L. & A. Kahane)

LOGODIȚI

Iași, Septembrie 1912

De Inchiriet

de la 26 Octombrie 1912

Un apartament compus din 4 sau 5 camere spațioase *la față cu sau fără salonul cel mare din spre stradă, antret, bucătărie, closet, un subsol, instalație de lumină, apă și canal în strada Carol No. 44 din casele ocupate actualiminte de Cercul Militar; precum și toate atenansele din curte compuse din 18 camere.*

A se adresa la Proprietarul Iulius Beer strada Cogălniceanu No. 11 Iași.

SE TAE LEMNE DE FOC

Cu MASIVA

CONDIȚIUNI AVANTAJOASE

Doritorii să se adreseze printr'o cartă postală

D. Lernovici, str. Zugravilor 41

De vînzare și de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafață de 2600 m. p. anume :

Corpul principal cu 7 camere spațioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, șură zemnic, pivniță, grădină spațioasă de flori și fructe.

Instalațiune electrică și apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I. Cocea str. Bucșinescu 15 Iași.

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate și-a reluat ocupațiile.

Str. Lăpușneanu 11 bis.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri

Mobile în piele ultimele noutăți.—

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.

Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.

Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*

Vase Galeé și Daum (*reduse*

Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane — Canapele-Pat.

PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF — PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii) — **BYRRH**

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (FRANȚA) L. VIOLET Succesor — De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smirdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE : Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

Intregi de oțel bătut marca PORC MISTRET

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăsit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"
ANKER
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 **92.127 polițe de lei 654.389.154** 64 | 100 **lei 1,925,501** 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.

Lei 7.483.500 ca garanție pentru asigurații din România

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende **Lei 1,986,252** 63 | 100

Societatea „Ancora" închee;

Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.

Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.

Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Instacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliță universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

Lămpi de benzină
SITE ȘI STICLE
LA MAGASINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE asuprește și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de stomacul *Migrenele, Gastralgie, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la culcare. In diua cea d'antaiu se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX - No. 1668 Joi 27 Septembrie 1912

Din Balcani. Efective de răsboiu

Totalul armatelor care vor năvăli asupra Europei prin Constantinopol, părintele meu, — scrie în „L'invasion Noir" un puternic romancier modern — este de 29 și dacă tu mai adaugi cele 7 armate destinate să opereze prin Spania și Italia, ne dă un ansamblu de 36 mase armate și un total de 12,000,000 pînă la 13,000,000 războinici ; dacă în fine ne mai adăogăm pe frații noștri din Arabia și Asia mică, pe cei care ni-i va trimete Persia, în fine armata indiană a lui Alled-Din, vom ajunge la un total pe care nu îndrăznesc să-l cifrez ; Europei să reziste la acest torent, ne va fi și nouă destul de greu ca să ne diriguim.

Așa ni se par efectele de războiu ale diverselor State Europene pe care le publică statisticele lor oficiale. Efective de roman.

Ca să învederăm cele ce spunem să ne referim la Buletinul ministerului de războiu Belgian din 28 Februarie și 15 Martie 1905, unde sunt centralizate date foarte interesante.

In acel buletin se găsesc 28 diverse tablouri privitoare la efectivele de războiu și la armament și îmbrățișează 18 State Europene.

In acele tablouri găsim că :

Rusia dispune în caz pe războiu de 15,734,000 de oameni.

Romînia dispune în caz de războiu de 832,000 de oameni.

Bulgaria dispune în caz de războiu de 470,000 de oameni și din care foarte bine instruiți, Rusia are 10,000,000, iar Bulgaria 382,000.

Cu aceste numere obținute de o revistă militară de prima ordine, nu suntem în pur roman militar.

Care om serios în țara noastră romînească poate admite că Romînia va mobiliza 800,000 de oameni în caz de războiu ?

Și cu toate acestea mari ziare pariziane admit că Bulgarii pot mobiliza cu ușurință 35,000 pînă la 400,000 de oameni.

Și efectivelor de roman din statisticile oficiale le dă o dezminţire fără replică realitatea faptelor.

In adevăr războiul ruso-japonez e recent.

Pe cîmpiile Manciuriei în fața dușmanului japonez lîngă Mukden, rușii după o sforțare de un an și mai bine au putut concentra 300,000 oameni cu 1500 tunuri.

Acest efectiv este a 50-a parte, adică 2 la sută din faimosul efectiv de războiu de 15,734,000.

Să încercăm o socoteală aproape de realitate. Pentru aceasta să ne referim la Almanahul de Gotha, care este un Anuar statistic de primul ordin și cu ajutorul lui să evaluăm efectivul probabil de războiu al armatei germane, una din armatele cele mai bine organizate din cîte au fost vre-o dată pe pămînt.

De la 1895 efectivul de războiu al armatei germane nu s'a mai publicat de Almanahul de Gotha; de aceea vom lua o epocă mai înapoiată.

Efectivul armatei germane în timp de războiu pe 1894. (A se vedea Gotha pe 1895, pagina 631).

Vor fi disponibili oameni cari au primit o instrucție militară :

7 clase armată activă și rezervă (1887—1893), făcîndu-se o scădere de 3 pînă la 5 p. sută	1,128,281
6 clase I-a chemare a *landverului* (1887—1886) făcîndu-se o scădere de 10 pînă la 15 p. stă	638,153
6 clase a II-a chemare a *landverului* (1875—1880) scăzîndu-se 15 p. la 20 la sută	783,484
Total .	2,549,918

De adăugat oameni cari au primit o instrucție militară, 6 clase a chemărei a 2-a a landaturmului 1870—1875, precum și 12 clase a rezervei de depos. 1883—1894 prin care număr totalul mai sunt arătate ar fi aproape dublat.

Aceasta arată că efectivul de războiu este de 2,549,918 oameni și

Efectivul de pace 479,229 oameni.

Populația germană la acea epocă era aproape 52,250,000 suflete.

Efectivul de războiu de mai sus să-l corijăm :

De scăzut :

4 la sută la prima categorie	45,000
10 la sută la categoria a 2-a	630,000
20 la sută la categoria a 3-a	156,000
	264,000

Să admitem în termen rotund că scădem 270,000 rămîne în acest caz efectivul de mai sus cu suma de 2,280,000.

Acest efectiv reprezintă 4,4 % din populația Germaniei corespunzătoare epocei.

Efectivul de pace fiind de 480 de mii de oameni reprezintă 42 la sută din armata activă și rezerva sa care numără 1.128 de mii.

Aplicînd aceste cote Germaniei de azi cum și României și Bulgariei am avea :

Germania	65	milioane populația.
Romînia	7	„
Bulgaria	4	„ 329 mii.

Armatele cu toate rezervele lor la mobilizare ar fi pentru

Germania	2.860.000	de oameni
Romînia	308.000	„
Bulgaria	168.000	„

Dacă Bulgariei i-am fi aplicat cota 4,4 la sută pentru întreaga populație am fi obținut 190 mii. Noi însă am ținut socoteală că după legea militară a Bulgariei *„Mahometanii să pot răscumpara de armată plătind 20 lei pe an o perioadă de 10 ani și de la 16 lei pentru o altă perioadă de 10 ani. Ei sunt pe de altă parte obligați a plăti taxa militară stabilită prin lege care să dă după avere și merge de la 10 lei pînă la 4 mii franci pe an".*

Cum în Bulgaria sunt cinci sute de mii de musulmani rezultă că efectul de mai sus trebuea coborît cu 22 mii, așa că în loc de 190 mii am socotit numai 168 mii de oameni la mobilizare.

Să luăm efectivele de pace ale Germaniei, Romîniei și Bulgariei după Almanahul de Gotha pe 1912 și să le analizăm :

Germania.	Ofițeri	25.650
	auxiliari	7.133
	sub ofițeri și soldați	593.706
Armata de pace pe 1911 numără		626.489
Caii pentru armată		118.246
Flota are ofițeri		3.038
	oameni	61.091

In total avem 690 mii ofițeri și soldați armată de pace a Germaniei pe 1911.

Subofițeri și soldați de apă și de uscat fiind 654 mii înseamnă că represintă 1 la sută din populațiea Germaniei.

România.	Ofițeri . . .	4.495
	auxiliari . .	763
	subofițeri și soldați . . .	93.644
Efectivul pe timpul de pace 1911 numără		98.802
Caii armatei sunt		20.839

Flotila numără 191 ofițeri și auxiliari și 2176 oameni.

Subofițerii și soldații de apă și de uscat ai României fiind 96 de mii de oameni înseamnă că reprezintă 1,37 la sută din populația țărei.

Bulgaria.	Ofițeri și amploiați	3.807
	subofițeri și soldați	57.491
Efectivul budgetar pe 1911		61.298
Aci se cuprinde și efectivul flotei.		
Caii armatei numără . . .		10.803

Subofițerii și soldații față cu populația represintă 1,37 la sută din populația regatului bulgar și 1,5 la sută dacă deducem populația muzulmană, care e socotită aparte după legea de recrutare a armatei bulgare.

Am văzut mai sus că armata de pace a Germaniei pe 1894 față cu armata activă și rezervele sale de răsboi represintă 42 la sută, deci să admitem că pentru timpul nostru putem socoti fără a exagera că 40 la sută e un număr rezonabil. Așa fiind Germania ar număra 1.625 de oameni. România 240 mii oameni, iar Bulgaria 143 mii.

Și în extremitate, cu toate rezervele de care s'ar putea dispune într'o mare sforțare, admițînd după cele de mai sus 4,4 la sută din populație pentru mobilizare generală, ar da

	mii oameni	
Pentru Germania	2,860	armată
România	308	„
Bulgaria	168	„

Toate acestea ne arată că atunci cînd statistice exagerate pun 350 mii până la 400 mii armată bulgară mobilizată suntem în pură fantezie. Fără voea noastră, citind acestea, ne amintim formidabilele armate de 13 milioane de războinici, și mai mult, ce năvălesc asupra Europei și care sunt foarte ingenios desfășurate în frumosul roman *L'invasion Noir.*

Teodor Crivetz

Criza financiară

Piața noastră financiară trece printr'o grea criză. Marele bănci din Capitală au ridicat scontul cu 1 și jumătate la sută, iar creditele au fost reduse la jumătate pentru toți clienții.

Bursa a fost în complectă derută și nici acum încă nu are nici o orientare sigură. Și chiar dacă s'ar înregistra deacum înainte urcări, ele nu vor folosi nimărui, căci față de restrîngerea creditelor din partea băncilor, lichidarea va merge foarte greu.

Criza aceasta e atribuită mobilizărilor din Balcani și sgomotelor de războiu. La mijloc nu e decît o simplă coincidență. Căci chiar fără neliniștea de-afară criza s'ar fi declarat. Ba ceva mai mult, băncile noastre au început să restrîngă creditele cu mult înainte de a se produce evenimentele externe. Adevărul e că ne aflam încă din August într'o criză latentă, care acum a izbucnit, și care va merge mereu accentîndu se pînă la vară.

Cauza crizei este recolta sub așteptări din anul acesta. Toată lumea s'a așteptat la o recoltă excelentă de grîu, ba recolta era chiar bună. Ploile din timpul secerișului au stricat'o însă ; recolta de porumb care cîștigase de pe urma acestor ploi, a perdut în urmă din cauza frigului pre matur și a ploilor de la finele lui August,

Iată cauza crizei. Ea se va accentua și mai mult în Noembrie, cînd exportul e de obicei isprăvit și socotelile făcute.

Dacă adăugăm acum la recolta noastră slabă, prețurile mici și cererea redusă. vom complecta tabloul.

De aceia încă odată, criza de azi a coincidat numai cu evenimentele externe, cauzele ei stau însă în starea noastră financiară slabă.

O retractare

Guvernul acesta de stafii a comis o groaznică gafă. A publicat în *Universul* un comunicat, arătînd că punctul de vedere al cabinetului, este'espectativa Romîniei, iar dacă Bulgaria va ieși victorioasă și va avea vre-un cîștig teritorial, țara noastră va avea pretenţiuni egale.

Comunicatul acesta de hienă, care caută hrană în morminte, era de natură să ne prezinte egal de antipatici tuturor beligeranților. — Bulgariei pentru actul de vădită ostilitate, Turciei pentru că i scontăm înfrîngeau.

Cum era ușor de prevăzut. comunicatul acesta a indignat pe toată lumea. Guvernul dîndu-și seama de buleta comisă, îl desminte, prin *Epoca* de azi, care publică următoarele :

„*Universul* a publicat, asupra atitudinei Romîniei față de criza din Balcani, o părere care. astfel cum este presentată, ar avea înfățișarea unui comunicat oficial.

„Suntem autorizați să precizăm limpede, că informațiunea *Universului* nu are nici un caracter oficial.

„D. Maioresca, atît ca ministru prezident, cît și ca ministru de externe, s'a ferit să facă presei or-ce declarațiune.

„De altmintrelea, numai după consiliul de miniștri ce s'a ținut eri la Sinaia, ar putea fi vorba de o comunicare oficială, dacă eventual, s'ar face vre-una !"

Or dela publicarea comunicatului prin *Universul* și pînă la retractarea lui, au trecut 48 de ore, ceiace dovedește că guvernul s'a decis la o desminţire numai după ce și-a dat seamă de buleta comisă.

OMAGIU MERITAT

La Galați a avut loc zilele trecute punerea petrei fundamentale a Palatului de Justiție. Ca să reînprospăteze în mintea cetățenilor că e ministru, d. Mișu Cantacuzino a luat parte la acea serbare. Și cum se știe că unde e d-sa, trebue să fie și banchet, s'a dat la Galați un banchet în onoarea Ministrului de Justiție.

La șampanie a toastat d. Tanoviceanu pentru Ministru—de altfel, nici nu se putea alminteri.

Ei bine, cele cîteva cuvinte de rigoare rostite de primul-președinte al Curții de Apel din Galați sunt și au fost reproduse pe rînd de ziarele guvernamentale, cu titlul pompos de „Un omagiu d-lui M. Cantacuzino".

Omul se poate cunoaște după reclama pe care și-o face. D. M. Cantacuzino e ministru de aproape doui ani și s'a arătat absolut nul. In timpul ministeriatului d-sale s'au judecat procesele tramvaielor, în timpul acesta magistratura țării a fost batjocorită și insultată în chip nedemn.

In timpul cît e ministru d. Mihail Cantacuzino, presa guvernamentală a adus unor anumiți magistrați învinuiri pozitive,—și cu toate acestea Ministrul Justiției n'a apărut nici pentru a apăra prestigiul magistraturei și nici pentru a atrage la răspundere pe cei învinuiți. Lucrurile au mers și fără d. M. Cantacuzino, d sa ca și cum n'ar fi existat.

Așa e cînd te face Papa Ministru, în loc să te facă meritele tale personale !

De-aceia nu ne surprinde faptul că ziarele guvernamentale reproduc cu atîta paradă cuvintele de circumstanță ale d-lui Tanoviceanu.

E și aceasta o încredere de a scoate din întuneric pe d. M. Cantacuzino.

RECORDUL
„secăturilor entusiaste"

D. Iorga e desolat, Băeții din „centrul Bîrlad", care odinioară avea două reviste naționaliste, un poet, un cor și numeroase geamuri evreești sparte, i-au făcut și el buclucul Apostolului.

„Secăturile entusiaste" din Bîrlad au ținut un „record", care-l face pe d. Iorga să mărturisească că sentimentul d-sale de desgust pentru țara aceasta, a crescut. Sunt vorbele proprii ale d-lui Iorga, și de-aceia datori suntem să-i completăm fraza : „și nu cunosc durere mai mare—scrie d-sa,—decît a desgustului la care te condamnă, te *silește* țara ta !"

Pentru ca d. Iorga să fie așa de amărît trebue să se fi întîmplat ceva extraordinar, își vor fi zicînd fără îndoială cetitorii acestor rînduri.

Ei și, lucru aproape banal în partidul naționalist-democrat. Băeții din centrul Bîrlad, după ce și-au trecut examenele, fie la d. Cuza, fie la d. Iorga, după ce au scos o „foaie" în urbea lor natală, s'au gîndit că n'ar fi rău să se pue bine și cu prefectul de Tutova, că doar pentru asta și-au luat băeții licențele. Și ce-au făcut ?Au publicat, portretul prefectului, în „foaia" în care d. Iorga au dres „stilul" difus și incorect al declarațiilor călduroase și criticelor acerbe în care se manifestă conștiința vre-unui Ciorescu-Bogdana.

D. Iorga nu se mai învățăminte.

D-sa a încercat atîtea desiluzii cu „secăturile entusiaste" încît portretul „foarte vast" al șefului administrației tutovene, ar fi trebuit să-l lase absolut rece.

Acțiunea d-lui P. Bujor

Eminentul profesor al facultății de științi din Iași, este și un neobosit muncitor pentru dreptate. De ani de zile, în scop de a ridica prestigiul scăzut al Universității din Iași, d. Bujor a întreprins o acțiune absolut ideală, pentru a expulza anarhia și cuzismul, soră și frate, din acel templu al culturei.

Publicamente d. Bujor a reușit să rămîie... singur în acțiunea sa. O singură rîndunică în lupta de a introduce primă vara în negura focarului de cultură. Abia acum în urmă, un alt profesor de mare merit, doctorul Riegler, anexat la jidanii în presă, s'a asociat, tot publicaminte, la acțiunea d-lui Bujor — pe cînd în taină, lipsiți de curaj, sunt încă de nenumărat pe degete profesori—cari socotesc că un plagiator, insultător public, n'are ce căuta între dascalii universitari.

Domnul Bujor, ca și, în urmă, d. Riegler, au aratat pe calea presei ce crede el despre cuzismul în universitate. Acum ar urma, după o propunere ce o va face d. Bujor, ca marele colegiu universitar să se pronunțe asupra conduitei d-lui Cuza în și în afară de Universitate.

In Universitate, excatedra, cursul profesorului de Economie politică, este nul și scurt ; pe cînd fie-care excurs, ce nu poate lipsi de la curs, este un șir nesfîrșit de înjurii la adresa tuturor : oameni de stat, profesori, politiciani, gazetari.

Prin viu grai și prin publicitate, toată lumea a fost înjurată, suspectată—așa că nici un curs, nici un excurs nu face d. Cuza, ci incendiază.

Poate dăinui această stare de lucruri ? Ne întrebăm cum a persistat pînă acum și găsim explicația în persoana conducătorului Universității din Iași—o adevărată rușine universitară.

Fi-va încoronată cu succes acțiunea profesorului Paul Bujor ? Ar fi naiv să ne dedăm la prognosticuri optimiste, ne îndoim chiar că se va face cinstea profesorului distins de a respunde la convocarea ce o va face.

Dar urmează d'aci ca inițiatorul să desarmeze, sau să renunțe cu totul la ideea sa ? De sigur că nu. Anarhia a fost lasată să se înrădăcineze adînc în Universitatea din Iași, s'a tolerat plagiatorului să plagieze, s'a tolerat înjurătorului să înjure Acum trebue muncă și răbdare —d. Bujor știe munci și știe răbda—și triumful nu va veni nici odată prea tîrziu.

Să meargă deci înainte. Să meargă curajos, căci luptă pentru o faptă mare și va învinge.

Nu va învinge nici astăzi, nici mîine. Dar va invinge într'o zi și aceia va fi fost o zi foarte mare ; reabilitarea Iașului cultural, sfîrșitul erei Cuza, sfîrșitul rușinei Bogdan, sfîrșitul mofluziei morale a Universității lui Cuza-Vodă și lui Mihai Cogălniceanu.

GÖTENBURG SYSTEM

III

Grație societății de *Götenburg System* în fruntea căreia se găsesc în genere, mai în toate orașele, oameni desinteresați și care inspiră serioase garanții, a putut înfrîna un flagel social și față de care o serie întreagă de legi oficiale, în decursul cîtor-ve veacuri, au fost neputincioase.

Dar, numita societate, prin spiritul sau moral și umanitar, din cîștigurile rechizate, supuse controlului statului, aproape exclusiv e întrebuințat pentru instituții care tind la consolidarea morală și economică a populațiunii. Astfel, după darea de amă a directorului Societăței, *S. Rubenson*, societatea a încasat, în perioada de la 1875—1880, în întreaga țară și numai din orașele unde erau aplicate principiile sisteme, 5.206.237 coroane, cu un cîștig de 49.23 la sută, și din care s'a dat statului ca dare — un fel de redesență — 1.816 coroane : iar în perioada da de la 1904—1905, într'un interval de un an, societatea a încasat 12.538.007 coroane ; cu un cîștig de 90.44 la sută, și din care s'a plătit ca dare către stat 979.146 coroane.

Toate sumele de bani pe care societatea le încaseeză sunt rezervate exclusiv pentru scopuri de bine face, avînd cele mai mari înlesniri din partea statului. Așa se văd în Stokholm, Götenburg, Malmö, precum și în alte orașe mari industriale ale Suediei, o mulțime de clădiri monumentale, în care lucrătorii, micii meseriași, găsesc restaurante de curățenie exemplară. cu un serviciu bine îngrijit, o mîncare buuă și aleasă și care nu se urcă de cît la 10—20 ore porția. Tot acolo se găsesc locuințe ieftene, curate, luminoase, bine aerisite, înzestrate cu băi populare, de asemenea ca preț redus adevărate așezăminte populare de cumpătare.

In Stokholm se găsesc următoarele clădiri, ridicate de societatea *Götenburg System* și care formează podoaba stradelor : *Skeppsbron*, *Iacobsgaten*, *Hornsgatan*, *Flenmmingaten*, *Surbmunsgaton*, etc. localuri de o frumuseță ca architectură ; de o curățenie exemplară cu higienă ; și de o folosință practică din punct de vedere social,

Intervenţiunea societății „Götenburg Sisteme" a fost fericită pentru Suedia căci pe lîngă creațiunea instituțiilor de tot felul, care au contribuit într'o măsură atît de mare la asanarea moravurilor idem, din alăturata statistică alcătuită în 1895, adică acum 17 ani, avem o cumpătare în următoarele proporții, în litru de consum al alcoolului, față de celelalte state și de locuitorii Suediei : 4,3. Statele Unite ; 4,9 Olanda ; 5,8. Englitera ; 7,4. Germania ; 8,6. Italia ; 9,9. Danemarca ; 10,1. Belgia ; 10,7. Franța 16.

De unde altă dată Suedia se găsea cea dintăi printre state, în ce privește cantitatea de alcool ce se consuma anual, de cap de locuitor, ea se găsește astă-zi cea din urmă, căci, dacă s'ar scurta o asemenea statistică, în momentul de față, de sigur că ea ar prezinta un procent, de cap de locuitor, cu mult mai mic de cît acel aratat mai sus, dat fiind

Viţe americane altoite

La rafie şi în verde pe rădăcini de 2 ani. Varietăţi superioare, perfect selecţionate, port altoi cei mai resistenţi.

DIMITRIE VIZANTI, *Proprietar viticultor*

Biuroul Comuna Copou — Catalogul gratis la cerere

progresele realizate de societatea „Götenburg System", în vederea luptei de cumpătare.

Conductorii societăţei „Götenburg System" recunosc ei însă şi că, dacă n'ar fi avut în ajutor o lege înţeleaptă, cure să fie de călăuză; dacă n'ar fi fost pleiada de oameni bine voitori şi desinteresaţi, ca să se pună în fruntea societăţei şi să ducă la bun sfîrşit o chestiune atît de grea; şi în sfîrşit, dacă n'ar fi avut în bună parte şi asentimentul public, problema aceasta, a alcoolismului, nu s'ar fi putut rezolvi încă pe de plin, cu toată lupta seculară care dăinuise pînă în ajunul întemeerii societăţii.

Fără îndoială că pe lîngă acestea am putea adăoga şi cultura întinsă ce se găseşte în Suedia, unde nu se întîlneşte nici un procent de analfabeţi, pentru procesul căreia statul Suedez n'a cerut nici odată sacrificiile cele mai mari. Suedezii sunt pătrunşi de principiile emise de „John Lubbock (Lord Avebury), în cartea sa: „Le bonheur de vivre", cînd spune: „Instrucţiunea unui popor e foarte costisitoare, dar e mult mai costisitoare ignoranţa unui popor".

Datorită aceleaş culturi, nicăiurea, poate în Europa, nu s'ă întrezărit de timpuriu forma democrată, lucrîndu-se cu preget pentru înşelarea claselor sosiale, mai ales pentru cele numeroase, pe care se razimă puterea şi speranţa unei naţiune.

Şi nicăierea, poate spiritul democratic nu s'a înrădăcinat mai mult în masa poporului, în acel laboratoriu misterios şi nepătruns, ce alimentează vitalitatea unei naţiuni, ca apoi de acolo să decurgă puterea de muncă care a creiat civilizaţia de astă-zi.

Cînd vicomtele *E. M. de Vogüe*, de la Academia Franceză, un personaj de elită: prin avere, prin naştere şi prin cultură, în cartea sa: *Le roman russe*, spune adevărul, cînd afirmă părerile de mai la vale, fiindcă sunt caracteristica ţărilor înaintate, ca de pildă Suedia: „Nivellement des classes, division des fortunes, suffrage universel, libertés et servitudes égales devent le juge, devant le fisc, à la caserne et a l'école, toute les consequences du principe vient se resumer dans ce mot de *démocratie*, qui est l'enseigne de notre temps. On disait deja, il y a soixante ans, que la démocratie coulait à plains bords; aujourd'hui le fluive est devenu mer, une mer qui prend son niseau sur toute la surface de l'Europe. Cà et là, des ilots semblent préservés, roches plus solides où l'on voit encore de trônes, des lambeaux des constitutions féodales, des restes des custes privilégiée; mais, dans ces casteset sur ce trônes, les plus clairvoyants savent bien que la mer monte. Leur seul espoir, et rien ne l'interdit, c'est que l'organisation démocratique ne soit pas incompatible avec la forme monarchique".

Aşa dar, în Suedia, mai mult de cît ori unde, spiritul acesta democrat, descris cu atîta căldură de către academicianul francez, a fost întrezărit din vreme, a captivat firea temeinică şi o civilizaţiune modernă, cum foarte bine remarcă Dr. *Gustav le Bon*, cunoscutul savant şi neobositul cercetător al atîtor probleme variate şi complexe, în cartea sa: *La psichologie Politique*, cînd spune: „Le progrès n'est pas dans la haine des classes, comme ne cessent de le repeter les sectaires, mais uniquement dans leur fusion".

Am putea compara existenţa unei naţiuni, întocmai celulelor din corpul unui individ. Aceste numeroase corpuri microscopice au relativ o durată scurtă, pe cînd existenţa individului, pe care-l alcătueşte numitele corpuri, are o durată destul de lungă. Ele au, prin organizaţia lor, o viaţă individuală proprie, precum şi o viaţă colectivă, acea a individului căruia îi formează substanţa. Cu cît aceste corpuri microscopice au o cohesiune mai pronunţată, în îndeplinirea funcţiuuei lor, cu atît şi individul căruia ele aparţin e în posibilitate de a exista în perfectă stare.

Acelaş proces se petrece şi în organizaţia socială: cu cît indivizii unei naţiuni se găsesc la un nivel cît mai înalt, sub raportul cultural şi economic, cu atît acea naţiune are putinţa să-şi asigure o durată cît mai lungă, îndeplinindu-şi cu izbîndă rostul său pe pămînt.

Idei de felul acesta, preconizate astăzi de mai toţi sociologii moderni, au fost împărtăşite de multă vreme de către îndrumătorii poporului suedez, pentru că astăzi acei călăuzitori, atingînd scopul urmărit, să fie mîndri de opera lor.

Am ţinut să relevez, în linii generale, măsurile ce s'au luat în chestiunea alcoolismului în Suedia, graţie unei iniţiative private bine organizată şi dezinteresat condusă şi care poate servi de pildă multor state bîntuite de alcoolism. Din rîndurile ce au preces se poate deduce, pe deoparte, spiritul altruist şi de jertfă cetăţenesc al iniţiatorilor, şi, pe de alta, stăvilirea unui flagel, care ameninţa decadenţa şi peirea unei naţiuni.

Călăuzitorii naţiunii însufleţiţi de o abnegaţiune exemplară: spre a se pune în serviciul semenilor lor, rîvnitori de a hărăzi populaţiunii o cultură temeinică pînă în cel din urmă colţişor, se pot măguli că din naţiunea ce odinioară era menită dispariţiunii, a revărsat o alta care face admiraţiunea tuturor popoarelor conştiente de menirea lor.

Ioan Bucovineanu

Iaşi 1 Sept. 1912.

Criză economică

Efectul imediat al evenimentelor din Balcani, a fost o stagnare în afaceri, care s'a repercutat asupra ţărei noastre şi a produs o situaţie extrem de gravă.

Panica ce a domnit la bursele străine a silit şi Băncile noastre, de a restrînge afacerile în scop mai ales de a pastra numerarul, pentru ca în caz eventual să poată înapoia în grabă depozitele particulare.

Panica aceasta se poate observa şi la administraţiunile statului, unde, cu toate apelurile făcute, lumea vine să-şi scoată banii depuşi, de teama unei agravări a situaţiei externe.

Comercianţii sunt cei dintăi, cari suferă pe urmele acestei restrîngeri a creditului.

Propriu zis afacerile n'au suferit, insă manipularea creditului a devenit de tot anevoioasă.

Neguţitorul se vede în neputinţă a valorifica creditul deschis de dînsul altor neguţitori, din care cauză şi el se află în stagnaţiune şi nu poate face faţă angajamentelor luate.

Criza aceasta se va resimţi, chiar dacă situaţia externă se va clarifica.

Imprejurările aceste grele s'au mai agravat încă, prin dezastrul produs de ploile incontinui, care fac imposibils arătura de toamnă şi împedecă sfîrşitul recoltei porumbului.

Din cauza vremei rele, chiar acei dintre agricultori, cari au recolta gata, sunt puşi în imposibilitate de a-şi desface marfa, neputînd în primul rînd garanta efectuarea la timp a transmiterei.

Evenimentele din Balcani vor lasa urme.

Telegramele de eri, ne arată că bursa din Viena a fost fermă, că în urma aprobărei propunerei d-lui Poincaré de către contele Berchthold, s'a renăscut speranţa că răsboiul va fi cel puţin amânat.

Liniştea deplină e departe a fi restabilită,—de oare ce nici primejdia răsboiului nu este încă îndepărtată.

D.

OAMENI ŞI LUCRURI

GALANTARELE

Odată cu transformarea oraşului şi cu modernizarea lui—încep să apară vitrinele mari, făcute pentru expoziţii permanente,—„galantarele" într'un cuvînt. E una din caracteristicele ori-cării dezvoltări cnmerciale şi industriale. Fără marile galantare, în cari se pot arata trecătorilor cîtimi mari şi variate de obiecte, preţioase ori numai atrăgătoare, de sezon ori de modă,—nu se mai poate concepe, astăzi, un oraş civilizat vrednic de numele acesta.

Ce sunt şi ce vor fi, însă, modestele galantare cu care ne înzestrează înceata înnoire a oraşului faţă de imensele galantare din metropolele europene, din capitalele uriaşe, din centrele importante ale comerţului şi industriei?

De-opotrivă de mari şi strălucite sunt galantarele moderne, fie că este vorba de a expune scule pentru miliardari, ori blănuri,—trufandale sau galbituri,—pentru că psihologia galantarului este aceeaşi,—de a chema luarea aminte a trecătorului, de a-i fixa privirile, de a-i trezi dorinţe, de a-i ademeni gustul şi orgoliul.

E grozav lucru—ispita! Procesul mental şi psihic, în virtutea căruia se nasc dorinţele se reduce, la urma urmei, la un singur moment,—imitaţia. Organul *vederei* este acel care contribuie mai cu seamă la procesul amintit şi de aci intuiţia cunoscătorilor în materie,—de a cultiva în om sentimentul curiozităţii nutrit prin vederea continuă a unor lucruri pe care imaginaţia le măreşte, le înfrumuseţează, le idealizează prin sticla... galantarului elegant.

Pentru a surprinde şi a aprofunda psihologia aceasta, trebuie privită viaţa în acţiune, viaţa care se desfăşoară înaintea bogatelor vitrine în vre-unul din marile centre civilizate, ori în vre-o staţiune balneară dintre cele mai frecventate. Sunt adevărate drame sufleteşti, cu consecinţi imediate, cu puterea de a revoluţiona şi de a transforma convingerile, gîndurile, credinţele şi sentimentele. Vederea vreunuta din acele obiecte scumpe ee trezesc cu o repeziciune fulgerătoare dorinţa de a poseda, înrîureşte pe loc sensibilitatea şi predispune la anumite întreprinderi...

Cîte şovăitoare hotărîri, nu se preschimbă în deciziuni ferme, spontane, în faţa unui lucru scump, ispititor, văzut într'un galantar cochet!... Cîte abuzuri nu izvoresc de aci,—cîte trădări, cîte declaraţii de... iubire, cîte concesiuni şi făgăduinţi—de îndată ce privirea se înflăcărează de o dorinţă nouă în faţa unui lucru nou!

Cine a trăit anii de tinereţe în vr'o Capitală mare are neaparat în bagajul său de amintiri vre un epizod de asemenea natură. Se vede, tînăr şi expansiv, stînd în faţa vre-unui galantar bogat, în tovărăşia unei grizete, care-i reazămă capul pe umăr şi-i înflăcărează privirea cu privirile ei aprinse... Ce strălucitoare şi ademenitoare obiecte, ce superbe juvaeri cale... Una singură măcar să-i cumpere—şi-i va jura iubire, îi va da totul...

Da, sunt primejdioase galantarele, dar sunt dintre relele necesare, strîns legate de procesul de dezvoltare a oraşelor.

Numai Orientalii, sobri şi doritori de a înfrîna... femeile, au cultivat „bazarul", a cărui psihologie o tălmăcim în sensul că au înţeles ca o primejdie socială, o veşnică ispită pentru... săraci, faptul de a expune în văzul tuturor, lucruri preţioase, pe cari şi le pot îngădui numai cei puţini... De aceea au întemeiat bazarele în care numai amatorul bogat, venit anume ca să cumpere, are prilej de a întra,—iar nu făcut pentru cei cu pungile goale, înzestraţi numai cu curiozitatea şi cu poftele...

Filosofia bazarului e simplă; acea a galantarului e mai rafinată şi s'ar putea scrie multe pagini asupra ei.

Rodion

Litere-Ştiinţe-Arte

Dilemă graa.—Un „comunicat" al ziarului oficios local anunţă că din iniţiativa unuia din decanii universităţii ieşane se va comunica de urgenţă colegiul profesoral pentru a se lua în discuţiune „cazul" economistului A. C. Cuza care continuă a insulta pe unii profesori universitari. A-i insulta şi a-i calomnia.

Aşteptăm desfăşurarea evenimentelor universitare relatate de „Evenimentul", fără însă a ne face mari iluzii asupra rezultatului. Pentru bunul cuvînt că universitatea nu s'a aratat capabilă de mari emoţiuni... intelectuale, cînd i-a fost dată ocaziunea cea mai nimerită pentru a se mişca.

Procesele plagiatelor,—căci n'a fost numai procesul de la Iaşi, ci şi acel din Capitală, unde au fost în discuţiune epigramele sfeteriste din Saphir şi Roderich—au lasat pe intelectualii universitari indiferenţi. Ba încă dintr'un spirit de colegialitate rău înţeleasă, unii domni profesori ar fi avut dorinţa să-i vină în ajutor, pentru a-l scapa din naufragiu. Nu s'a putut, e drept, dar bunavoinţa nu le-a lipsit.

Nu s'au simţit însă de loc dezonoraţi de a-l pastra ca tovarăş, n'au manifestat n'au demonstrat, nu i-au refuzat mîna, deşi la juraţi s'a *dovedit* vinovăţia-i atît de gravă...

Atunci, cum oare să credem că vor putea fi puşi în mişcare pe o temă de simple injurii şi calomnii?

*

In lumea literilor se vorbeşte de o nouă fuziune publicistică. Ziarul artistico-literar „Rampa" ar urma să fuzioneze cu un mare cotidian, tot de nuanţă beletristică, pe cale de a apărea în Capitală.

*

Erată. In articolul „Necazul Subretei" din numărul de eri, s'a tipărit „a dezvolta" în loc de „a decolta" rochia.

*

Intr'un mic studiu publicat în „Le Temps" despre „originalitatea lui Maeterlinck" criticul Remy de Gourmont aduce mari elogii poetului şi dramaturgului, îndemnînd pe cetitori să recitească mereu pe Shakespeare, Ibsen şi Maeterlinck.

*

Ministrul de instrucţiune al Franţei. d. Guist'hau a dizolvat pe cale de circulară, sindicatele institutorilor.

Nu toate sindicatele însă sunt dispuse a se supune circulării ministeriale.

*

Noua stagiune a teatrelor de operetă vieneză, se anunţă extraordinar de productivă.

Frantz Lehar a scris o operetă intitulată *In fine singuri*, al cărei al doilea act se petrece pe un munte şi e jucat de prima doană şi tenor.

Breny a scris o operetă intitulată *Păpuşa albastră.*

Edmond Eysler a scris o operetă căreia îi zice *Soţul voios.*

Oscar Straus aleargă disperat după un libretist norocos.

Jean Gilbert a scris e operetă intitulată *Eroul aibastru.*

Bruno Granichstädten are gata trei operete.

*

Bătrînul ziarist parizian Arthur Meyer, autor al unui interesant volum de amintiri „Ce que mes yeux ont vu" a terminat o piesă de teatru „L'éternel Chagrin". Subiectul problema educaţiunii fetelor.

*

Directorul teatrului *An der Vien* care este şi editorul operetelor lui Lehar, a cumparat *Apollotheater* din Berlin pentru a reprezintat în el noile producţiuni ale fecundului compozitor vienez.

*

Edmond Rostand are trei piese gata, între care un „Faust". Tînărul Maurice Rostand va publica în curînd un volum de poezic „La poupée et le Titan"

*

STRUNA ZILEI

CA'N FANSONETĂ...

Văduva americană, milionara Clara Brown, publicînd un anunciu de căsătorie, a primit mii de oferte într'o singură zi.

Gazetele

Dacă mii *au candidat*
La mîna ta... cu zestre mare,
Gîndeşte la o zicătoare:
„Ista nu-i amor adevărat..."

Epitropia Generală

a

Casei spitalelor şi Ospiciilor

Sf. SPIRIDON DIN IAŞI

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 4 Octombrie 1912. oarele 2—4 p, m. va avea loc licitaţia publică cu oferte închise pentru furnisarea verdeţurilor şi legumelor necesare pentu iarna 1912—1912 spitalului: Central Paşcanu Inst. Grigorian, ospiciul Socola şi azilul Balş pendinte de această casă.

Licitaţia se va ţine couform art. 72—83 din legea contabilităţei generale a statului.

Concurenţii sunt invitaţi a se prezinta în acea zi insoţiţii de o garanţie provizorie în sumă de 1000 lei în numerar sau efecte publice.

Ori ce informaţiuni şi condiţiunile se pot vedea şi lua în ori ce zi de lucru în cancelaria Epitropiei, serviciul administrativ.

No. 7551 — 24 Sept. 1915

INFORMAŢII

A. C. Cuza la Juraţi.— Eri s'a judecat de către curtea cu juri procesul d-lui A. C. Cuza acuzat de colomniei prin presă la adresa defunctului medic Goldenstein.

Cu toate ca afacerea, prin mutarea din viaţa a introducătorului acţiunei n'a mai fost susţinută, totuşi acuzatul a căutat să-şi arăte nevinovăţiea prin tot felul de insinuări înjurioase pe seama nenorocitului medic.

Comisiunea juraţilor a dat un verdict negativ.

Pentru concursul de interni la spitalul Sf. Spiridon, care se va ţine la 3 Octombrie, s'au înscris următorii studenţi: Gherasim Ursu, Gheorghe Pilat, Constantin Janet, Ghiban Dumitru şi Gh. Munteanu.

D. dr. Ed. Fabini, s'a înscris la concursul de medici secundari în specialitatea de medicină internă, concurs ce va avea loc la 15 Octombrie.

Din cauză că noul regulament al şcoalei de moaşe de pe lîngă Institutul Grigorian cere candidatelor să aibă 2 clase secundare de studiu, anul acesta din 54 eleve care au făcut cerere de înscriere în şcoală, n'au fost admise în anul I de cît 6 eleve.

Locuitorii din Rezboeni, constituindu-se în obştie, au cerut Epitropiei să le dea lor moşia în arendă.

Medalia „Răsplata Muncii", cl. I, pentru Biserică, a fost acordată distinsului nostru prietin, d. Stefan A. Negruţi.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAŞI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAŢIUNE MODERNĂ
CONSULTAŢIUNI
DELA 8—10 a. m. şi DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
şi
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECŢIUNILOR DE ORDIN GINECOLOGIC

S'a cerut ministerului de interne aprobarea deschiderii unui credit de 47,000 lei necesari pentru facerea unor reparaţii la spitalul central şi alte spitale, de oarece suma prevăzută în budget n'a fost suficientă.

Medicii militari din toată ţara, vor serbători Duminecă, la Bucureşti, printr'un banchet, retragerea din armată, pe ziua de 1 Octombrie, a d-lui General medic Papillian, inspector sanitar al Armatei.

Cu această ocazie se va face şi inaugurarea bustului regretatului general dr. Davila, care a fost aşezat în curtea spitalului militar din Bucureşti.

Iată cum vor urma zilele acestea reprezentaţiile operetei Grigoriu: *Mercuri 26 Septembrie* **Isbînda Dragostei,** cînd orchestra va fi condusă de însuşi autorul distinsul compozitor *Ionel G. Brătianu* şi **Vera Violeta,** *Joi 27 Septembrie* **Piatra-Neamţ—Piatra-Olt,** localizare datorită d-lui Gusi eminentul nostru localizator, *Vineri 28 Septembrie* **Dragoste de Ţigan,** în care trupa escelează, *Sîmbătă 29 Septembrie* premiera **Prinţ şi Bandit,** *Duminică 30 Septembrie în matineu* **Suzana** cu dragalaşa artistă *Florica Florescu* şi *sara* **O noapte în Veneţia.** Celelalte reprezentaţii vor fi anunţate la timp. Sala la toate reprezentaţiile ie archi-plină şi succesul escelentei trupe merge crescînd.

La vama locală, se observă o îngrijitoare scădere a operaţiunilor. Funcţionarii nu mai au aproape ce lucra.

Industriaşii şi Comercianţii din străinătate îşi retrag mereu mărfurile.

Incasările dela comerţul de detail din provincie se fac cu mare anevoinţă.

Faţă de epidemiile de ciumă şi holeră ce bîntue în Rusia, serviciul nostru sanitar, a dat ordin medicilor veterinari din toată ţara, să inspecteze cu deamănuntul, măcelăriile, fabricele de mezeluri şi în fine toate alimentele provenite din carne.

Depositele de lemne, pe care le proectează a le înfiinţa administraţia comunală, vor începe a funcţiona de la 15 Octombrie.

La cofetăria Danoeuer din Piaţa-Unirei s'a încercat astă noapte o spargere. Autorităţile corcetează.

Pe ziua de azi s'au constatat în oraş 2 canuri noi de scarlatină.

Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete		9 lei suta
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.40, oca		0.60
Struguri pentru masă		80 b. kgr.
Caşcaval greçesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Mobile LOBEL

IAŞI — 32 Str. LAPUŞNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăţi.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suş.
Lămpi electrice cele mai noui (*Preţuri excepţionale de*
Vase Galeé şi Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREŢURI EFTINE — *Face şi condiţiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

:: Nu este nemic adevărat din svonurile că s'ar fi format un guvern de concentrare. Domnii Maiorescu şi Take Ionescu au avut ieri o întrevedere, care a durat două ore. Ca rezultat acelei întrevederi d. P. Carp a cerut audienţă la Palat. Ea i-a fost acordată pentru mîine, Joi, de oare-ce astăzi Regele se află pe cîmpul de manevre.

*

Ziarele conservator-democrate vor fi autorizate să publice un comunicat, care va declara că s'au urmat tratative de concentrare, cari, pînă acum, n'au adus nici la înţelegere, nici la ruptură.

*

Şansele unui guvern de concentrare nu par a fi mari. Domnul Carp a declarat ieri la Jockey-Clubul din Bucureşti, că nu crede în reuşită. In cercuri politice bine informate se crede chiar, că audienţa d-lui Carp la Palat nu va fi urmată şi de întrevedere între şeful partidului conservator şi şeful partidului conservator-democrat.

*

Regele are credinţa fermă că situaţia în Balcani este foarte gravă, mai mult, că Bulgaria va face declaraţia de război cel mult Simbătă.

In faţa acestei primejdii, se vorbeşte foarte serios despre formarea unui guvern naţional, care va fi compus din oameni politici din cele trei partide politice. Ca şef al unui guvern naţional este desemnat unul din bătrînii bărbaţi de stat, care păstrează raporturi normale cu şefii celorlalte două partide.

*

Criza în guvern nu va putea fi lichidată de cît Simbătă, de oare ce d. Take Ionescu va lipsi pînă atunci, la Craiova.

:: *Produce mare senzaţie faptul că d. Gaitan cavaler de Zadarovici, proprietarul moşiei Bivoli, judeţul Dorohoi, a trecut moşia ca dar celor trei fii ai săi. Actul de donaţie a fost transcris alaltăeri la tribunalul Dorohoi.*

In dosul acestui act ar sta ascunsă o combinaţie financiară: Zadarovici a girat, pentru un prietin al său din Dorohoiu, proprietar rural, poliţi în sumă de 800,000 lei şi de teamă că, va fi nevoit să achite girurile, situaţia acceptantului fiind ră, şi-a înstrăinat averea sub formă de donaţie, achitînd, însă, în prealabil, angajamentele sale personale.

Din punct de vedere juridic se afirmă că actul este anulabil, fiind făcut în dauna creditorilor.

:: *Domnul dr. Livaditi, de la institutul Pasteur din Paris, a fost însărcinat de guvernul francez să plece în Suedia pentru a studia boala polimogelita ce bîntue acum în acea ţară.*

Domnul dr. Livaditi, care reportează astfel un mare succes, este identic cu respinsul de la o catedră a facultăţii din Iaşi, pe motivul că este „ginerile d-lui dr. Istrati.

:: Tabloul reuşiţilor la corijare n'a fost înaintat ministerului din cauză că un însemnat număr de elevi, în regulă cu actele, nu au fost înscrişi în catalogul de examinare la minister. Preşedintele comisiunii d. Th. Neculau a intervenit personal pentru a se regula situaţia acelor elevi, care au fost examinaţi, prin o dispoziţie a preşedintelui.

:: Pe lîngă corpul didactic autorizat în anul trecut au mai fost autorizaţi a funcţiona le gimnaziul Wachtel d-nii Dr. I. C. Scriban pentru Ştiinţi Naturale, domnul M. Nestor pentru matematici, domnul I. Bejau latina şi germana, I. Briese desemn şi caligrafie.

:: Tribunalul secţia II-a a judecat astă-zi procesul de trimitire privitor la Florea Tutunariu, fost poliţai de Roman, dat judecăţii pentru abuz de putere comis contra avocatului Stan.

Tutunariu a fost condemnat la 50 lei amendă şi 1 leu despăgubire.

Avocatul Sion, din partea lui Tutunariu ridicarea a două incidente, care au fost respinse în urma pledoariei d-lui avocat Skarlet; declinatoriu de competenţă afacerea fiind electorală şi deci de competinţa juriului şi amestia.

:: Camera de punere sub acuzare a menţinut arestaţi pe Şulem Hailpern, din Iaşi, comerciant falit şi pe Iodoff, din Suceava, falşificatori de bilete d'ale Băncii Naţionale.

:: Un congediu pînă la 29 Septembrie a fost acordat primului preşedinte al Tribunalului Iaşi.

:: Se dă ca sigură înfiinţarea unei clase divizionare la şcoala comercială superioară, în vederea numeroaselor cereri de înscriere.

:: D-na Bîrsescu, inspectoare, a vizitat astăzi, şcoalele profesionale secundare, particulare din localitate.

:: Se anunţă apariţia unui ziar săptămînal, care va fi organul oficial al Cercului meseriaşilor din localitate şi va da pe faţă tot ce se petrece pe la corporaţii.

:: D. Dr. I. C. Scriban a fost numit conferenţiar pentru histologie la facultatea de ştiinţi, nu de medicină cum s'a anunţat în unele ziare.

:: D. locotenent colonel medic N. Vicol va fi înaintat colonel pe ziua de 1 Octombrie şi numit medic şef al spitalului militar din Bucureşti.

:: Locotenentul Chiscăneanu, făcînd o ascensiune cu aeroplanul la Cotroceni, a căzut de la o înălţime de 4 metri rîninduse grav.

:: Consiliul de higienă care se întruneşte în astă seară va discuta chestiunea împărţirei în loturi, pentru construcţii, a terenurilor de la periferia oraşului.

:: Consiliul de răsboiu se întruneşte, în zilele de 27, 28, 29 şi 30 Septembrie.

Consiliul are a judeca mai mult procese importante.

Aseară au sosit în localitate 1 Ofiţer şi 25 rezervişti bulgari.

Cu trenul de 9 ei au plecat spre Bucureşti, de unde se vor întoarce în Bulgaria.

:: Direcţiunea generală, a serviciului sanitar, a invitat Prefectura de judeţ, de a trimete un număr de fiice de săteni, care să frequenteze şcoala „Căminul moaşelor rurale.

:: Cc. Iancu Stamatiu a devenit acum poliţaiul oraşului.

Aceasta ne dovedeşte un nou incident, ce a avut loc alaltă seară, la Teatrul Naţional între cc. Iancu şi comisarul Neculau.

Iată despre ce e vorba.

S'a luat o dispoziţiune, a nu se permite staţionarea în picioare, alăturea de stalele întăi.

Comisarul Neculau, esecutînd ordinul, inoportună şi pe un prietin al lui cc Iancu.

Furia lui cc. Iancu nu mai avu margini. Apostrofă pe comisar, şi conflictul era cît pe ce să ia proporţii mai mari, dar să recunoaştem că d. comisar a fost energic şi a pus capăt discuţiunei, zicînd lui cc. Iancu, că nu e rolul d-sale să facă poliţia sălei.

:: **Stagiunea trupelor străine la Iaşi.**—Va fi deschisă cu reprezentaţiile trupei *Renée Parny* de la teatrele Odeon şi Sarah Bernhardt care vor avea loc la Teatrul Naţional din Iaşi în sările de Luni 22 şi Marţi 23 Octombrie a. c. Din această trupă pariziană mai fac parte următorii artişti d-nele Leonie Batia de la teatrul Antoine, Gabriela Dumesnil de la Gymnase, Marguerite Louvain de la Gymnase, Germaine Morhange de la Porte-Saint-Martin, Jeanne Vatina de la Gymnase, D-nii Albert Clement de la Renaissance, André Casa de la Sarah-Bernhardt, Charles Franck de la Renaissance Jaques Ducret de la teatrul Sarah Bernhardt, Blanché Dargile de la Vaudeville, Lucien Blondeau de la Porte-Saint-Martin, Gustave Derives de la Vaudeville, Maurice Préval de la Antoine (Regisor general).

Trupă mare, aleasă şi cu artişti de la cele mai mari teatre pariziene; repertoriu bogat.

In curînd se vor anunţa piesele ce se vor reprezenta.

Informaţiuni şi bilete la agenţia teatrală „Thalia" (T. P. Maximovici).

:: Noul program de astă seară Mercuri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Semnul fatal, mare roman contimporan, special scris pentru cinematograf, de Jules Hoche.

Prince şi cînele baronesei, scene foarte humoristice.

Portretul iubitei, grandioasă piesă teatrală în 2 părţi. Acţiunea se desfăşoară în Italia şi toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinşi artişti dramatici ai teatrelor din Roma.

Armata spaniolă, şcoala militară, scene şi vederi foarte interesante.

Femeea bărbierului, scene comice cu d-ra Mistinguett, populara artistă pariziană.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinde între altele:

Wilhelm II, împaratul Germaniei, la Zurich, primirea festivă de către Forrer preşedintele confederaţiunei Elveţiene, împaratul la Berna, M. S. admiră urşii grotei, manevrele svităreme în onoarea împăratului, artileria şi cavaleria Elveţiei —Moda pariziană: rochie de plimbare (d-ra Gabrielle Robinne de la Cemedia Franceză)—Manevrele armatei franceze —Automobilism în Franţa, etc.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Vineri 28 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

:: La Debitul Badareu cu începere de azi se găseşte zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 26 Septembrie

Inceputul resboiului din Balcani

Starea de asediu în Macedonia

Paris.—Agenţia Havas află din Constantinopol, că în Macedonia s'a proclamat starea de asediu.

Declaraţiile d-lui Poincaré

Paris.—Primind eri pe miniştrii Greciei şi Bulgariei, d. Poincaré le-a repetat sfaturile de moderaţiune şi pacificare despre care deja a dat a se înţelege la Belgrad.

Austria şi evenimentele din Balcani

Viena.—Delegaţia austriacă continuă discuţia bugetului externelor.

Toţi oratorii declară că Austro-Ungaria, trebuie să urmărească în Balcani o politică paşnică, tinzînd a favoriza interesele economice şi culturale pentru ca Austro-Ungaria să probeze că este unica dezinteresată a statelor balcanice.

Muntenegrul a declarat răsboiu Turciei

Ruperea relaţiilor dintre Turcia şi Muntenegru.—Regele Nichita în cartierul militar.

Cetinge.—Muntenegrul a declarat astăzi războiu Turciei,

*

Constantinopol.—In urma ordinului primit de la guvernul său însărcinatul de afaceri muntenegrean, a rupt azi relaţiunile cu Poarta şi pleacă la Cetinge.

Hîrtiile ministrului Plamanetz au fost remise însărcinatului turc de afaceri de aci Halil Bei.

*

Constantinopol.—Nota remisă la prînz de d. Plamanetz către Poartă, zice că de oare ce Turcia nu a voit să îndeplinească dorinţele muntenegrenilor de regulă în litigiu, Muntenegrul se vede în necesitate de a-şi face dreptate cu armele.

Protecţiunea supuşilor muntenegreni a fost încredinţată Rusiei.

*

Cetinge.—Regele şi prinţul Mirco au plecat spre cartierul general din Podgoriţa.

Insărcinatul de afaceri otoman a părăsit oraşul Cetinge împreună cu personalul legaţiei.

Manifestaţii pentru răsboi

Constantinopol.—Un grup numeros de studenţi au organizat eri o manifestaţie cerînd în mod zgomotos răsboiul.

Manifestarţii au batjocorit pe greci şi pe Bulgari. Trimmiţîndu-se o companie care a încercat să liniştească lucrurile, manifestanţii au oprit caii ofiţerilor ameninţînd trupele cu pumnii.

Mulţimea s'a liniştit numai după ce ministerul de răsboi a dat asigurări că guvernul îşi face datoria.

Demersul statelor europene la Poartă

Paris. Guvernul britanic a anunţat pe d. Poincaré că primeşte ca demersul la Poartă să se facă colectiv de către ambasadorii celor 5 puteri.

Judecarea atentatorului regelui Italiei

Roma.—Curtea cu juri a început procesul anarhistului Albea care a atentat la viaţa regelui.

Situaţia politică

De ce nu se poate face concentrarea?

Interview cu d. Take Ionescu

Comunicatul ziarului „La Roumanie"

Părerea d-lui Al. Marghiloman

Bucureşti. — Chestia concentrărei conservatoare, face obiectul discuţiunei generale.

Dar această concentrare, întîmpină greutăţi din următoarele cauze:

In actualele împrejurări, şi al evenimentelor grave din Balcani, poate să fie nevoie de o urgentă convocare a corpurilor legiuitoare.

Ori eventuala chemare la cîrmă a unui guvern, în care să reintre d-nii Carp, Marghiloman şi Filipescu, ar face ca liberalii să refuze din nou participarea la lucrările parlamentului, aşa că hotărîrile adunărei n'ar putea avea sancţiunea necesară, în atare momente.

Concentrarea întîmpină prin urmare greutăţi, şi ea ar fi grăbită, dacă s'ar putea înlătura un guvern, care să nu fie pe placul liberalilor.

*

Se ştie că ziarul Adevărul, *a publicat în ediţie specială ştirea, că s'a realizat concentrarea conservatoare.*

In chiar cursul nopţei, un redactor de la Viitorul, *a interviewat pe d. Take Ionescu.*

Şeful pastidului conservator-democrat a respuns textual:

„Sunt foarte mirat de ştirea publicată în *Adevărul*, de oare-ce nu corespunde de loc cu realitatea şi că atît eu cît şi d. Maiorescu, ne am luat angajamentul să nu comunicăm nimica din convorbire, aşa că ştirea nu putea veni nici de la mine şi nici de la d. Maiorescu.

Tot ce este adevărat, e că azi am avut o întrevedere cu d. Titu Maiorescu, care a durat o oră şi jumătate. Tot azi am avut o convorbire cu d. Marghiloman.

In afară de d-nii Maiorescu şi Marghiloman, n'am văzut pe nimeni altul.

Imi ţin deci angajamentul şi nu comunic nimic asupra întrevederei cu d. Maiorescu.

Tot ce vă pot spune este, că din această întrevedere nu a ieşit nimica positiv asupra concentrărei, dar nici nu s'a rupt firul tratativelor.

Vineri vom avea probabil o altă întrevedere.

Sper că de cîte ori vom avea vre-o întrevedere, şi îmi voiu lua angajamentul să nu comunic, publicul va sti că cele publicate de ori ce ziar, nu sunt de cît rezultatul imaginaţiunei şi nici de cum oglinda realităţei.

*

Bucureşti.—Tot cu privire la concentrare, ziarul „La Roumanie", publică comunicatul următor:

„Adevărul" de aseară şi „Dimineaţa" de azi, publicînd că concentrarea este lucru făcut şi dînd chiar amănunte asupra acestei concentrări, suntem forţaţi să eşim din rezerva noastră obişnuită, pentru a pune lucrurile pe punct.

Acum aproape două septămîni, d. Take Ionescu a declarat rupte toate convorbirele în vederea unei concentrări şi aceasta, pe motive, pe care e de prisos a le preciza.

De atunci a venit mobilizarea statelor creştine, un fapt nou, de o importanţă capitală.

In faţa acestui fapt nou, guvernul a făcut cunoscut Sîmbăta trecută d-lui Take Ionescu, că voeşte să înceapă noi convorbiri.

In urma acestei invitaţiuni, domnul Take Ionescu a avut eri la orele 11 dimineaţă, cu domnul Maiorescu, preşedintele consiliului de miniştri, o convorbire de o oră şi 35 minute, convorbire în care s'a luat în consideraţie situaţia politică aşa cum a fost modificată de gravele împrejurări de afară.

Din această convorbire n'a eşit nici înţelegere, nici o ruptură a tratativelor

Nu s'a fixat nici data celei de a doua convorbire, care e totuşi convenită.

Iată adevărul adevărat.

Nu e nimic mai mult şi nimic mai puţin.

Nu putem povesti convorbirea, pentru bunul motiv că sunt angajat a pastra secretul.

Tot ce ni s'a permis să ştim, este că înţelegerea nu s'a făcut, dar că parlamentările nu sunt rupte.

*

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul" publică o convorbire cu d, Al. Marghiloman, fostul ministru de interne.

Intrebat asupra concentrărei, d. Marghiloman a răspuns:

— *Pot să confirm numai ce s'a ameliorat situaţia, în senzul concentrărei.*

Ciocnire de trenuri

Ploeşti.—O ciocnire de trenuri a avut loc în gara Ploeşti.

Sunt 5 răniţi şi 1 mort.

Drama din Bucureşti

Bucureşti.—La ora 12 o dramă îngrozitoare s'a pertractat în cartierul Sf. Vineri, în apropiere de staţia B. M.

Intr'o casă de aici se adăposti un anume Arghir Neculae Teodorescu, urmărit ca desertor.

Sosind poliţia şi jandarmii, Arghir s'a baricadat şi a tras focuri de revolver asupra următorilor sei.

Jandarmii provocînd o pauză pentru a cere noi întăriri, Arghir a profitat de acest răgaz, pentru a împuşa pe soţia sa, pe un copil şi apoi s'a sinucis.

Cînd poliţia a intrat în casă, Arghir şi-a dat ultima suflare.

Soţia sa se află în agonie, însă copilul, cd prin minune, a scăpat.

Se aşteaptă pe mîine declararea de răsboiu general în Balcani

Intăia luptă între Turcia şi Muntenegreni

Constantinopol.—O luptă crîncenă a avut loc la Berana între Turci şi Muntenegreni.

Trupele turceşti au respins pe Muntenegreni. Aceştia au avut mari perderi Turcia a trimes noi întăriri.

*

Sofia—Se dă ca sigur, că mîne atât Bulgaria cât Serbia, vor declara resboi Turciei.

*

Sinaia.—La castelul Peleş a sosit ştiri oficiale, care confirmă isbucnirea resboiului între Muntenegrul şi Turcia.

DE VÎNZARE La 15 Octombrie orele 11, Tribunalul Iaşi, casele Leizer Iţicovici, strada de sus 191, pentru 60,000 lei, şi Aron Vodă 23, pentru 12,000, — precum şi casa Arnold Bercovici, strada Procopie şi sfîntul Teodor 10, pentru 40.000 lei.

A se adresa: Bucureşti, strada Popa Tatu 64, Maior Hagiescu.

De Inchiriet

dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza"

In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vi-a-vis de Fraţii Pollinger.

Spre publicare

Epitropia bisericei Toma Cozma face cunoscut ca Duminică 30 Septembrie c., la oarele 2 p. m. se va vinde la licitaţie mai multe petre şi 4 grilaje de fer vechi; doritorii se vor presenta la cancelaria parohiei în curtea mencionatei biserici însoţiţi de o garanţie în sumă de 25 lei.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin.

Biliard aproape nou de vînzare, str. I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

Intregi de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"

ANKER

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate . 430 .

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,925,501 72 | 100 **rentă**

Cauțiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,980,251 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invalidate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc.

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

Lămpi de benzină

SITE ȘI STICLE

LA MAGAZINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIILE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă cu sinceca *Nevralgiele* cele mai grele de tâmesul, *Migrenele, Durerile de Spatele, Afecțiunile reumatismale acute* și care dau cari al [illegible] l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate [illegible] diua cea d'antâia să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la [illegible], și unul la cina, seara. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare [illegible] a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, seara. [illegible] mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, à PARIS, cari se pot găsi la toți Drogheriștii și Farmaciștii

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu moto are electrice.

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1649 28 Vineri Septembrie 1912

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ ROMANIA

Un regulament și o circulară

In mai multe rînduri am arătat absurditatea noului regulament al școalelor secundare, promulgat acum un an. Cele ce se petrec acum în învățămîntul secundar probează cu prisosință totul.

Ministrul, convingîndu-se că nu se poate face nimic cu acest regulament, putea să-l amendeze; sau, pentru că nu era de amendat, putea să pună să se facă altul. Renunțînd la autorii călări pe Pegasul pretențiunilor presumțioase de mari pedagogi, Ministrul s'ar fi putut adresa pentru o lucrare mai modestă și la oameni cari n'ar fi fost pedagogi; și la rigoare cari n'ar fi fost nici chiar profesori; dar cari să fi fost oameni de bun simț și cu oare care experiență. Chiar niște părinți inteligenți de copii în școală, tot ar fi putut face un regulament incomparabil mai bun. Dar în loc să recurgă la unul din aceste mijloace, a recurs la tactica struțului, care'și ascunde capul în nisip, cînd vede că primejdia îl ajunge. A lăsat pe autorii noului regulament, cari sunt *fac totum* în minister, să se discurce cum or ști cu opera lor. Aceștia, nevoind să recunoască franc imposibilitatea absolută a aplicării dispozițiunilor lor regulamentare, au intrat în făgașul procedărilor fără nici o regulă alta de cît a bunului lor plac, regulamentul rămînînd ca o dispoziţiune mistică de care se vorbește, fără a fi înțeleasă, și care nu se aplică nici odată. Pornind ca dela convingerea infailibilității teoretice a regulamentului lor, nici nu s'au atins de el, formal; dar l'au înlăturat în practică cu totul; l'au suprimat pur și simplu. Ceea ce nu s'a mai pomenit nici odată, ceace nici nu 'și ar fi putut cineva închipui că s'ar putea face după 58 de ani de funcționare legală a școalei, s'a întîmplat acum, sub aripa protectoare a acestui regulament, sub egida *Minervii* pedagogice a actualei administrațiuni școlare.

Autorii noului regulament se plîngeau de regulamentul cel vechiu, că'i puțin sever, că prea înlesnește promoțiunea; și au crezut că prin cel nou, vor îngrădi cît mai sever promoțiunile. De aceea, au suprimat examenele de corigere din Septembrie, punînd în locul lor, acele examene curioase din Iunie. In contra regulamentului însă, și spre surprinderea tuturor, acum în Septembrie se permite nu numai repetirea acelor examene, ca examene de corigență, dar se permit chiar examene integrale elevilor declarați deadreptul repetenți după notele din cursul anului, elevi cari ar fi fost declarați repetenți după ori-ce regulament, fiind absolut nuli din cursul anului. Nu a fost refuzat nimenea, din cei cari au cerut aceste favoruri de neînchipuit, dacă cererea lor a fost prezentată de *cineva;* dar admițînd acestora, cei din minister nu s'au gîndit că erau și alți elevi în condițiunile lor, sau chiar în condițiuni mult mai ușoare. Nu s'au gîndit că nu se pot lua dispoziţiuni personale. Au dublat astfel disprețul de lege și de școală, cu nedreptatea.

Dar să citez telegrama prin care se cumunică direcțiunilor școalelor secundare aceste examene.

„Examenele integrale aprobate de **Ministru** în Septembrie vor fi *egale* cu cele din Iunie, *neputînd avea ca urmare un nou examen.* Promoția va fi calculată pe baza notelor date de conferință la *scriptic* și oral, adunate cu cele de peste an. *Media generală va fi cel puțin* 5 și mediile purțiale tot 5. La examenele de corigere, pe lîngă cei aprobați de minister *veți mai supune și pe elevii cari au fost declarați repetenți din cauza insuficienței mediei generale, dacă această medie e între 6,20 și 6,50.* E sigur că acești elevi *au fost anunțați* de acest examen cu 5—6 zile înainte de examinare. Veți îngriji ca aceste examene să se facă astfel, în cît școala *să înceapă la epoca fixată de regulament.* Elevii căzuți *în Iunie la examenul de corijere* vor trece acest examen în fața aceleiaș comisiuni și după prescripțiile regulamentului. Repetenții *fără examen* vor trece examenul integral. Relativ la scutirile de taxă în ce privește pe elevii, *cari după vechiul regulament* n'ar fi fost corigenți, iar după cel nou au avut o medie generală, între 6 și 6,49 îi veți putea scuti de taxă pe cei sărați".

După cum se vede, în această circulară sunt trei părți distincte. Partea întăia are aerul unui apostil intercalat în circulară. Cel ce a pus apostilul parcă ar vrea să precizeze că *Ministrul* e vinovat, sau cel puțin are răspunderea, de examenele aprobate. „Eu nu le-aș fi" aprobat, parcă vrea s'o spuie autorul apostilului. Partea a doua are aerul a fi o complectare a unui cancelarist, cam slab în ale școalei, căci se vede că nu prea știe ce înseamnă media. Numai așa s'ar putea explica de ce se zice în circulară „media generală va fi 5, și mediile parțiale tot 5", cînd dacă toate mediile parțiale sunt 5, nu se poate ca cea generală să nu fie 5. In fine partea a treia, chiar pentru acel cancelarist cam nepriceput, pare de neînțeles, căci e prea confus. Afară numai dacă, cu voință, a căutat să lase o confuziune, care într'un caz sau altul ar fi putut folosi la ceva cuiva.

Dar să examinăm mai în detaliu această circulară.

„Examenele integrale aprobate de *Ministru*, vor fi egale cu cele din Iunie", zice circulara. Insă aș vrea să-mi spuie autorul apostilului: a existat anul acesta vre-un examen integral în Iunie? N'a existat, și nu putea să existe, căci nu era prevăzut în regulament; în Iunie tot se mai ținea în seamă regulamentul. Și apoi tot circulara zice „Promoțiunea va fi calculată pe baza notelor date de conferință la *scriptic* și oral... etc. Ei bine, dacă de unele examene din Iunie tot s'ar mai putea zice că erau ca integrale, dar de examen scriptic nu s'ar putea zice nimic, căci, nu au fost absolut de loc în Iunie examene scrise.

Autorii regulamentului și-au uitat singuri opera !.

E curios apoi finele primei fraze din circulară "Examenele integrale aprobate de *Ministru* vor fi egale cu cele din Iunie, *neputînd avea ca urmare un nou examen"* Aci e o răutate pur și simplu la adresa *Ministrului.*

De ce să se mai spună, că nu va mai putea avea acea urmare? Unui elev repetent, și încă în condițiunile expuse mai sus, după ce în mod scandalos îi dai drept la acest examen, integral în Septembrie, să te gîndești că de o mai rămînea repetent și în Septemerie, să-i mai lași putința să mai ceară un nou examen.

Să manifestezi parcă frica, că, de va cere, să nu cumva să i se mai aprobe? Că numai pentru a preveni, o astfel de eventualitate gravă, o iei înainte căutînd a-l intimida?

Să ai aerul s'o spui că'ți e frică că Ministrul ar fi în stare să mai aprobe și o astfel de cerere?

Ministrul spune: „Directorii de servicii și inspectorii sunt ochii, urechile și mîinile mele ca Ministru". Și atunci cine ar fi vinovat? Cel ce iscălește, dacă iscălește, sau cel ce'i suflă ce să iscălească? Ceea ce vom vedea în articolul viitor.

Ioan Ottescu

Un guvern tare

Ceea ce am spus noi încă de mult, anume că acest guvern de dublură nu-și mai poate asuma mai departe răspunderea situației, a avut confirmarea oficială în cele două consilii de miniștri ținute Sîmbătă la Sinaia.

Insuși cabinetul Maiorescu înțelegînd că, față de gravele evenimente din afară nu are dreptul să mai deție puterea a cerut Suveranului să avizeze asupra situației și să întregească guvernul cu elementele rămase pe din afară.

Iar M. S. Regele, chemat să fie arbitru al crizei guvernamentale, a declarat că nu poate și nu vrea să avizeze, pe cîtă vreme nu se va intrigi partidul conservator, prin intrarea în el a elementelor cari ar putea să asigure, în asemenea momente tăria și popularitatea unui guvern conservator.

Acest gest al Suveranului, pornit din adînca Sa convingere că țara are nevoe de un guvern tare, de un guvern care să reprezinte voința țărei, de un guvern care să se depărteze de lupta meschină dintre partide, luptă bazată pe intrigi și ură, ne scutește de alte comentarii.

Dar, acum mai mult ca ori cînd aveam dreptul să pretindem ca dorințele Suveranului, cari sunt și dorințele țărei, adică să plece de la putere acest regim, să se realizeze cît mai grabnic, căci nimeni nu va îngădui, mai ales după această mărturisire oficială, să fie periclitate interesele superioare ale neamului, din cauza nazurilor și pornirilor de vrăjmășie pătimașe ale unei mîni de boeri și boerinași.

Țara are nevoe de un guveru puternic și cu prestigiu, Țara nu se poate rezema pe neputința unui guvern slăbănog și care e departe a-i reprezenta voința. Acesta e strigătul ce răsună dintr'un capăt pînă la celalalt al Romîniei.

*

Și cum acest strigăt e împărtășit și de Coroana și de întreaga opinie publică ar fi o crimă de trădare națională îngăduirea noastră ca actuala situație să fie menținută.

Cînd răsboiul e iminent în Balcani, cînd vecinii noștri se armează și proclamă sus și tare necesitatea de a revendica drepturile lor cu ajutorul armelor, noi nu putem îngădui ca la cîrma statului să continue a sta un guvern care mărturisește singur că nu poate corespunde nevoilor vremurilor de astăzi și care în virtutea unor sofisme învechite, face apeluri disperate spre a-și menține supremația din sprijinul ce ar bine voi să-il dăruiască partidele tari din această țară.

Patriotismul acestor domni ar trebui să învingă ambițiile lor nejustificate, și ei singuri să priceapă că, dacă un guvern de dublură nu poate continua să guverneze țara în asemenea împrejurări grele nici predecesorii lor, cari au fost depărtați de la guvern pentru acte anarhice pentru că au intrat în conflict cu Coroana, constituția și justiția țărei, nu vor putea revendica pentru ei cinstea de a conduce țara în asemenea momente tulburi.

Este fapt netăgăduit că, în împrejurările de față trebue să avem la cîrma țărei un guvern de ordine, un guvern care să garanteze liniștea internă, înainte de a năzui să reglementeze chestiile din afară, ca nu cumva agitațiile din năuntru să facă imposibilă conducerea treburilor externe,

Indemnați de cel mai cald patriotism, am dori să vedem țara noastră ferită de agitații de acele cari ar putea duce la rebeliune, mai ales în momentele acestea cînd ea are nevoe de liniște și de prestigiul ei neștirbit.

Pentru acest sfîrșit se impune să se grăbească rezolvirea crizei, căci țara nu mai are răbdare să aibă la cîrma ei un guvern slab și neputincios.

Un succes... mortal

Un medic mamoș, trecînd la gloriosul capitol al anexaților la jidanii în presă —fusese învinuit de d. Cuza, că s'ar îndeletnici cu provocări de avorturi... talmudice. Cum s'ar fi operînd asemenea avorturi, nu știe nimeni în afară de d. Cuza. Nu cu sonda, de sigur, nici cu săritul în jos de la înălțimi, nici cu băi de mușchiu la temperatură rîdicată.

Acestea și altele sunt avorturi medicale, pe cînd cele talmudice — d. Cuza trebue să le fi cunoscînd rostul — au alt sistem de provocare.

Invinuit, că s'ar fi servind de talmud pentru a frauda natura, doctorul chemase în judecată, pentru calomnie prin presă, pe campionul contra avorturilor pe cale talmudică.

Procesul a fost amînat, în diferite rînduri, reclamantul a murit între acestea, iar procesul, ramas viu, s'a judecat alaltăieri la jurați.

Tot în sesiunea aceasta a mai fost un alt proces doctor Goldenstein; acela a fost declarat stins prin decesul reclamantului, pe cînd procesul cu d. Cuza s'a judecat.

Fără de poliție, fără de studențime entuziastă—dar s'a judecat, d. Cuza a pledat și Curtea, pe baza verdictului negativ al juriului, a pronunțat achitarea.

S'ar putea zice, dar, că justiția poporului a stabilit importante jurisprudențe, că există provocări de avorturi prin aplicarea talmudului, iar consiliul sanitar superior ar urma să iee măsuri contra talmudului, precum a fost luate contra medicamentelor, ziarelor și ierburilor provocătoare de pruncucideri.

Dar mai este ceva în afară de această jurisprudență. Este că d. Cuza, sătul de a se judeca, în contradictoriu, cu cei vii, a recurs la morți și a reușit. A pledat singur, fără replică, fără duplică, fără să întrerupă, fără să aibă nevoe de asistența d-lor Buicliu și Coroi—și—bată-l norocul—a avut succes.

De acum încolo are să știe d. Cuza ce are de făcut: are să adreseze chemări morților, are să-i poftească la întruniri publice pentru a cunoaște cele „48" puncte din program—și are să reușească.

Acum, fiind-că, vorbind de morți, avem voie să ne gîndim la trecut, am avea de pus o întrebare lui Socor: ce-ai fi făcut tu, Manole, dacă te-ar fi luat D-zeu la el și încă înainte de a se fi judecat procesul?

Ai fi rămas un calomniator ordinar, iar el—plagiatorul—ar fi fost autorul unei „opere originale".

Noroc, zeu, că nu s'a întîmplat așa ceva și că Socor va avea toată vremea să ne dee un supliment la „opera originală".

Curentul răsboinic

Curentul răsboinic se întinde.

Notăm că si în Turcia, sentimentul general e în favoarea răsboiului. Asa comunicatul oficial, prin care guvernul promite aplicarea legei vilaetelor. promisă cu prilejul congresului din Berlin, a provocat o stupefiare generală.

Ziarele turcești n'au comentat știrea.

In aceiași seară a avut loc la Constantinopol o consfătuire a comitetului june-turc, care s'a declarat în contra punerei în aplicare a legei vilaetelor.

Senatul n'a putut a doua zi ține ședință, de oare ce nu erau prezenți decît opt senatori.

Se crede chiar că parlamentul nu va aproba punerea în aplicare a legei, care dăinuește pînă azi numai în virtutea unei iradele.

Dar nici timpul n'a permis cabinetului turc, de a se ocupa mai de aproape de această lege, de oare ce a intervenit îndată declararea de răsboiu din partea Muntenegrului, iar Serbia și Bulgaria n'au mai așteptat indeplinirea formelor, și au atacat pe turci.

E lesne de înțeles, că ne aflăm în fața unor momente extrem de grave.

Bulgaria și Serbia nu pot da îndărăt, căci prea au înaintat în acțiunea lor, iar Puterile nu pot împedica, pentru moment cel puțin, o vărsare de sînge, care ținînd seamă de spiritul ce domnește, va fi îngrozitoare.

In liniște, România vrea a se pregăti, pentru a nu fi surprinsă și a ști să răspundă eventualității.

E drept ca să amintim aci, declarația făcută de către d. Take Ionescu, că răsboiul este inevitabil.

In momentul cînd șeful partidului Conservator-democrat, a făcut această declarație, se ventila peste tot locul propunerea d-lui Poincaré și se socotia răsboiul din Balcani cel puțin amînat.

Se vede însă că spusele d-lui Take Ionescu, bazată pe cunoștiința reală, a faptelor și împrejurărilor, a fost cea mai justă.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Din filosofia momentului

Nu fără cuvînt numărul cel mai nou al bătrînelor „Convorbiri literare" consacră primul seu articol profesorului francez Ernest Lavisse. Este o personalitate nu numai remarcabilă, dar extraordinară, prin activitatea sa, prin perspicacitatea și stăruința cu care urmărește un scop,— un ideal: de a nu lăsa să adoarmă în sufletele generațiunii franceze de astăzi cultul frumuseților istorice în genere, — însămnătatea unui singur moment, în deosebi: momentul de uitare și de scădere în care Franța fu înfrîntă și umilită de rivala ei,—Germania.

In anii din urmă bătrînul profesor al Sorbonei, academicianul Lavisse preferă ocaziunile școlare,—distribuțiile de premii — cari au loc în Franța cu o deosebită solemnitate—pentru a-și expune credințele în stilul cel mai suggestiv posibil. Anul trecut, în Iulie, prezidînd premiile într'o localitate mică franceză, Lavisse a rostit o cuvîntare în care se părea, pur și simplu, că face apel la sentimentul „revanșei". Presa germană—în frunte cu „Berliner Tageblatt"—a subliniat cu accente de protestare aluziile savantului și săptămîni de-a rîndul ecoul polemicei umplu presa, pînă cînd fu înnăbușit de alarma conflictului marocan, de tratativele între Cambon și Kiderlen-Waechter și celelalte.

Dumineca trecută profesorul Lavisse, prezidînd din nou o solemnitate de premii a rostit un discurs plin de finețe și de filosofie. Făcînd pe larg analiza psihologică a *fricei*, ca un atribut al vrîstei copilărești, academicianul trecu la formele superioare, sociale, ale fricei și termină astfel:

„Națiunile au ceasurile lor de primejdie. Auziți vorbindu-se, din cînd în cînd, că o să aibă loc un rezboiu. Așa se vorbia anul trecut; așa se vorbește și în momentul de față; tot așa va fi și la anul. Războiul ar fi un eveniment mare și groaznic. Franța, care a fost biruită și care sufere de o rană pururea deschisă, știe lucrul acesta și, cu toate aceste, rămîne liniștită. Nu-i adevărat că e mai trufașă ori mai vanitoasă ca toate celelalte națiuni; ba, e chiar prea mult dispusă să se ponegrească ea însă-și; dar— își cunoaște valoarea. Ea simte în sine virtuți și forțe cari, nu o singură dată, în decursul vremurilor, au scăpat-o din prăpastiile unde se credea pierdută. Istoria ei—este mare și glorioasă,—glorioasă prin arme, glorioasă prin spirit.

Ca și toate națiunile, a păcătuit și ea; dar și-a răscumpărat greșelile prin nenumărate binefaceri. Ea a emancipat popoare care-i păstrează recunoștință. Spiritul ei generos și luminos a făcut cunoscută demnitatea omenească unor țări și unor locuitori cari nu o cunosteau. Ea se știe nobilă printre națiuni. Nici vorbă; lumea s'a schimbat mult, în jurul nostru, de o jumătate de veac încoace. S'a ridicat, alăturea de noi, un popor care ne amintește, în ori-ce împrejurare și prea adeseori că e mare și puternic; ne o spune într'un ton de ură insolentă. Poporul acela e mare și puternic intr'adevăr. *Dar Franța care nu amenință pe nimeni, nu se teme de nimeni.* Ea știe că e Franța —și e de-ajuns...".

Cuvîntarea lui Lavisse, reprodusă de toate ziarele mari franceze—va provoca din nou răspunsuri și polemici. Atari note de amărăciune, în momente politice sombre, ca acuma, întrețin atmosfera încărcată și întîrzie, netăgăduit, pacea obștească, visată de mulți, visată de mult,— dar în zadar...

Rodion

Raționalism

In lupta dintre susținătorii și adversarii școalei laice din Franța, între alții, a intervenit și profesorul A. Zerr de la Universitatea din Paris.

Se știe că în Franța, mai ales în timpurile din urmă, catolicii impută institutorilor școalelor primare, că nu păzesc neutralitatea garantată de constituție în ceea ce privește învățămîntul moralei și că în lecțiunile lor, critică cu prea mari libertăți părerile religioase ale părinților copiilor.

In această ceartă intervine și profesorul de la Sorbona, care spune că școala laică nu va fi neutră, ci numai raționalistă.

Ce este dar raționalismul în școală? Discartes îl rezumă în formula simplă: *a nu primi ca adevăr de cît ceea ce recunoști cu evidență a fi ca atare.*

Acesta este principiul tuturor învățătorilor, principiu care are valoare pentru copii cît și pentru oamenii formați. Acesta trebue să fie izvorul tuturor cunoștințelor noastre.

Spiritul critic, spiritul de cercetare, spiritul științific trebue să fie principiul întregei înțelepciuni și a întregei dreptăți. De acest spirit cată să se impregneze mintea copiilor cît de timpuriu. Trebuie fără întîrziere a-i obicinui să-și exerciteze rațiunea, după cum îi obicinuim să-și exerciteze brațele.

Nu este prea de vreme de a-l învața, de îndată ce inteligența s'a deșteptat, de a judeca drept. Și fiind-că primele noțiuni cîștigate prind în acest teren virgin rădăcini tari, este cu atît mai mare nevoe de a veghea ca aceste noțiuni să fie clare, exacte, precise. Dar nici nu trebue perdut din vedere că obiceiul minții de a judeca este mai important de cît cunoștințele însăși.

A judeca drept este mai mult de cît a ști. A înțelege este mai mult de cît a învăța.

Pentru aceasta, în loc ca institutorul să vîre în capul copiilor formule și regule, urmate de o explicațiune sumară și fără nici o atracție, pe care ei le ascultă pasiv, mai de grabă să-i provoace a le găsi singuri. Ceea ce este vorba de a grava în mintea lor nu sunt vorbele goale, ci faptele simple, raporturi simple, ușor de constatat, întru aceste fapte; atunci copii se instruesc fără sforțare, cu plăcere.

*

Sunt o samă de oameni cari, fără a respinge exercițiul inteligenții, ar avea să-l limiteze la înțelegerea lucrurilor de utilitate curentă, nepermițînd spiritului copilului să se rîdice la noțiunile generale, ca și cum ar fi să se atingă de un secret de temut.

Credem că e bine de a lărgi de timpuriu orizontul reflecțiunei copilului și

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantasiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

că acesta poate să se facă fără tortură, și fără pagubă.

Copii au totdeauna de opus un „pentrn ce“ la orice lucru.

Trebue de profitat de această „fericită curiozitate“ după cum spune Fénelon.

Multe întrebări cari le fac copii nu au răspunsuri, dar sunt multe, la care trebue dat un răspuns, care să nu-i mintă, sau să-i inducă în eroare. Din contra trebue de arătat copilului intrigat de un fapt, care este prescris acestui fapt; să i se arăte că acest fapt este rezultatul invarinbil al aceleași cauze; să'i se arăte că acest fapt naște la rîndul lui pe un altul; să'i se spue că nici nu scapă acestei reguli, și că fie care este în fatală corelație și dependență cu ceva, și el va cîștiga o noțiune de cauzalitate pe care o va duce pretutindeue cu dînsul, în jocurile sale, în primblările sale, chiar în visele sale, și care va merge întărindu-se și va deveni neclintită. Va fi deajuns pentru aceasta a-i aminti cîteodată universalitatea legei și imposibilitatea unei excepțiuni.

Ceea ce face ca să rătăcească mintea copilului nu este faptul de a-i fi relevat cîte-va legi simple despre care are deja o idee vagă, dar faptul de a l fi făcut să străbată în toate senzurile amănunțimele programului. Vrem să-l învățăm numele tuturor arborilor dintr'o pădure, în timp ce ne facem un scrupul de a explica arborele în general, schema repetației. Le pare a socoti spiritul copiilor cei opt pentru a ține minte o nomenclatură, de cît de a putea înțelege legea care o domină. Și totuși aceasta e mai mult simplu de cît aceea.

Mai urgent deasemenea, căci înainte de a mobila o casă este foarte bine de a o face solidă.

*

Dar nici a generaliza prea mult iar nu-i bine: s'ar ajunge ast-fel de a îneca lucrurile în valuri de vorbe; și vrînd ca copii să înțeleagă prea mult, am neglija de a-i face să vadă. Și aceasta este mai întăi important: să gravăm în ochii copiilor trăsăturile și structura lucrurilor; să facem să iasă semănările, analogiile, afinitățile și să împedecăm astfel ca zăbranicul visului și al misticismului să vie vreodată să acopere realitatea.

Să nu uităm totuși că în aceste simple constatațiuni, în aceste determinațiuni elementare, se face deja uz de abstracțiuni și de generalizațiuni, al căror rol începe chiar de la ivirea gîndirei. Copilul *abstrage* și *generalizează* din ziua de cînd dă un nume obiectelor.

Aceste operațiuni născînde trebuesc supraveghiate și favorizată formarea primelor sale noțiuni raționale. La prima grijă, care trebue să fie de a-l face să observe cu atenție realitatea, prin aceea că nici un edificiu de raționament să nu se clădească fără o bază solidă, la această primă grijă, zic, trebue să se unească și aceea de a exercita și de a conduce bine primii pași ai rațiunei sale, de a o păzi contra erorilor și a cauzelor lor.

*

Iată raționalismul ce profesorul de la Paris îl vrea pentru școală. Se vede destul de clar că nu e vorba de a expune copiilor o doctrină, ci numai de a nu perde din vedere principiul salutar, cînd îi istruim.

Nimic nu trebue să perdem din vedere pentru a le da *setea pentru evidență, aviditatea pentru probe, iubirea pentru logică și pentru bunul simț.*

Nici o ocazie nu trebue scăpată pentru a se pătrunde de această convingere că adevărurile sunt legate între ele ca și lucrurile și că, pentru că toate se țin una de alta în univers, toate se înlănțuesc deopotrivă în științi și că nimic nu este esențialminte neexplicabil pentru că nu este nimic în afară de natură.

*

Adversarii școalei laice, catolicii zic însă: *a face raționalism în școală în samnă a eși din neutralități, este a ataca minunile.*

La care A. Zerr răspunde: cu atît mai rău pentru minuni dacă ele opresc calea educației. Atunci nu numai că trebue atacată, dar chiar scoase. A arata copiilor adevărurile matematice, naturale, istorice, nu este de ajuns; trebue încă de scos din spiritul lor noțiunile false, care împedică accesul ideilor juste. Explicarea fulgerului nu se poate face fără a combate prejudecățile, care mai trăesc în această privință la țară. Descrierea ființei reale și caracterele vieței nu se poate face fără a nimici credințele în stafii, strigoi, etc.

In instrucțiune, a nu spune tot adevărul este a minți. A învăța un adevăr fără a denunța greșala contrară este a înșela pe copil, lăsîndu-l să creadă că două lucruri contradictorii, pot să stea împreună. Este a steriliza adevărul care trebue să fie fecund și a moleși spiritul care trebue să fie activ.

Se pare că profesorul francez a găsit termenul cel mai fericit care trebue să caracterizeze școala franceză republicană, așa cum a fost ea în mintea revoluționarilor de la 1789.

C. V. Buțureanu

Din Balcani,

Artileria

In războaiele moderne trei arme sunt chemate a juca un rol important pe cîmpul de luptă: infanteria, artileria și cavaleria.

Din aceste arme vom considera artileria care după perfecționarea la care a ajuns astă-zi nu se poate imediat improviza.

Artileriștii alcătuiți din pacinicii cetățeni care aleargă după variatele ocupații ale vieței nu pot fi tocmai la locul lor.

După statisticele oficiale ale Bulgariei efectivu teoretic de pace pe 1902 cuprindea:

Tunuri ale armatei active	312
Tunuri ale armatei de rezervă	120
Totalul tunurilor armatei bulgare	432

Incepînd de la 1904 în mod invariabi situațiile oficiale publică, că caz de războiu armata bulgară dispune de:

1080 tunuri.

Aci este o mare exagerare.

Armata franceză dispune de două zeci corpuri de armată.

Fie-care corp de armată are trei zeci de baterii a patru tunuri, în total 120 de tunuri.

Pentru cele 20 corpuri de armată revine la 2400 tunuri.

In caz de războiu se mai adaugă pentru fiecare corp de armată 6 baterii a 4 tunuri, deci 24 tunuri.

Pentru cele 20 corpuri de armată se mai adaugă astfel 480 de tunuri. Cu modul acesta totalul artileriei franceze ar fi 2880 tunuri.

Acesta înseamnă că artileria bulgară în caz de războiu ar fi 37,5 la sută din artileria franceză. Și diversele mari ziare franceze au afirmat că în adevăr Bulgaria dispune de „una mie tunuri“.

Fără multă cercetare ar fi putut face această simplă reflecție, ce rost are artileria, armatei franceze? Și cum răspunsul era să fie că artileria franceză are a face față puternicei artilerii germane, lumina a fost complectă.

In „Le Temps“ din 28 Septembrie anul curent, găsim:

„Reunind cele două artilerii divizionare de corp de armată, Germania posedă: 21 baterii cu tunuri de campanie de 6 piese; 3 baterii de 6 tunuri obuziere ușoare de 10 cm. 5. Adică în total 24 baterii cu tunuri pentru fie-care corp de armată și eventual un batalion de patru compănii cu patru obuziere grele de 15 cm., ceea ce face ca dotația totală a corpului să fie de 160 de tunuri. In Franța noi avem 120 de tunuri pentru corpul de armată, plus un număr oare care de baterii grele sistem Rimailho“.

Pentru cele 23 corpuri de armată germană, dotat fie-care corp cu 160 tunuri, ne dă un total de 3680 tunuri.

Cînd francezii știu la ce formidabilă artilerie germană au a face față cu artileria lor, cum pot crede că mica națiune bulgară pot avea aproape 40 la sută din artileria franceză?

Este o incurajare? Este un serviciu? A spune că are ceea ce probabil nu are.

După situațiile oficiale din urmă, Austro-Ungaria are pentru efectivul de pace pe 1911 un număr de 1322 tunuri. Și nu știm cum la caz de războiu s'ar mai înmulți numărul lor?

Italia, pentru efectivul de pace pe 1911 dispune de 245 baterii, din care unele cu patru tunuri și 27 baterii cu 6 tunuri.

Cu modul acesta ar fi 1034 tunuri ale artileriei de cîmp a armatei italiene.

Artileria Austro-Ungariei fiind de 1322 tunuri, artileria de cîmp a Italiei de 1034 tunuri și a Bulgariei din 1080 tunuri, nu ne lasă numai de cît bănuiala că suntem mistificați?

Artileria turcă dispune de 350 baterii din cari 241 cu patru piese și 109 cu 6 piese de artilerie, deci un total de 1618 tunuri.

In prima și a doua inspecție militară, Constantinopol și Salonic au 242 baterii. Rezultă astfel că în partea europeană dispun prin simpla distribuție ordinară de mai mult *de una mie tunuri* și în Asia mică mai dispun de 70 baterii și din cari baterii un număr oare-care repede se pot strămuta pe partea europeană.

„Le Temps“ cu data de Joi 3 Octombrie stil nou citează după un scriitor englez cele ce urmează:

„Artileria de cîmp a armatei turcești este repartizată actualmente după cum urmează: 1-iul corp de armată 30 baterii; 2-lea corp 48; 3-lea corp 48; 4-lea corp 30; 5-lea corp aproape 20; 6-lea corp aproape 20; 7-lea corp aproape 24=220 baterii.

„(Aceste șapte corpuri de armată, după cum am spus mai sus, sunt acele din Turcia europeană. Bateriile sunt cu 6 și 4 piese. Avem astfel ansamblul artileriei care va fi opusă aceleia coaliției bulgaro-sîrbe-grece).

„După proclamarea Constituției, tunurile cu tragere repede, furnizate după diferite contracte semnate între 1903 și 1905, au fost scoase din arsenale; unde erau depuse de la predarea lor la Constantinopol, și fură distribuite, în mare parte, primelor patru corpuri de armată. Acum Turcia a primit din nou tunuri Krupp cu tragere repede, pentru a rearma 93 baterii cu 6 tunuri și după cum se crede, fiecare tun a fost aprovizionat cu 500 cartușe“.

Se pune întrebarea cum este posibil ca Bulgaria să afirme prin publicațiile sale oficiale că dispune de 1080 tunuri?

Efectivul de pace pe 1911, după almanachul de Gotha, arată 59 baterii.

Corespondentul militar al Gazetei de Colonia, socotește pentru caz de războiu 126 baterii cu 488 tunuri pentru armata bulgară.

Romînia, după redactorul militar al Gazetei de Colonia dispune de 144 baterii cu 576 tunuri.

Noi putem adăuga că atunci, cînd vor sosi și ultimile obuziere ale armatei romîne, artileria noastră va dispune de 620 guri de foc cu tragere repede.

Drept încheere, putem spune că în momentul de față Turcia dispune în Europa de *una mie tunuri*, Bulgaria de mai puțin de *cinci sute*, iar România are *șase sute* guri de foc cu tragere repede.

Ce muniții pot consuma aceste guri de foc în caz de războiu și ce cheltueli necesitează munițile și întreținerea armatelor mobilizate în Peninsula Balcanică?

Teodor Crivatz

Litere-Științe-Arte

Stil războinic —Un pasagiu dintr'un articol tradus din bulgărește de către „Noua Revistă Romînă“ arată ce atmosferă domnește, în vremea din urmă, în Bulgaria, sub influența publicisticei de acolo.

„...Răsboiul a fost înlăturat! strigă cu bucurie europenii ce tremură pentru miliardele lor depuse în Turcia.

„Nu! răspunde apăsatul rob al Balcanilor. Nu! răspunde și azi poporul bulgar. Nu, răsboiul poate să fie amînat în mod silit, dar el nu a fost înlăturat. Răsboiul continuă să stea deschis, spre a isbucni în toată grozăvia lui la ori ce moment.

„Liniștea, care pare că domnește de cîteva zile, e un grozav prevestitor al furtunii. Ea nu e regula, ci excepția. Nu există liniște. E numai așteptarea hotărîrei statelor creștine balcanice de a păși spre acțiune, iar—pentru Bulgaria în special—liniștea e contra-balansarea șovăirii guvernamentale, spre a-i da timp să treacă, să se evaporeze, spre a da timp guvernului să se trezească, să se reculeagă și să înțeleagă clar că el nu poate să se joace, nepedepsit, cu destinele națiunii, că n'ar trebui să se simtă ca pe moșia sa și să se amuze cu poporul ca și cu argații și că el e dator să și împlinească cuvîntul pentru o reformă radicală în Macedonia și Adrianopol și să libereze poporul bulgar—care i-a acordat atît de larg încrederea sa—de lanțurile în cari l-au pus acum 35 de ani“.

Hotărît lucru,—Bulgarii visează și au toată îndrăzneala visului lor de mărire.

Numai dacă s'ar potrivi socoteala deacasă cu cea... de pe cîmpul de război.

*

Pe Sîmbăta se așteaptă la Comedia Franceză repetiția generală a piesei lui Paul Hervieu „La Bagatelle“.

*

Cu ocazia ultimei aniversări a morții lui Emile Zola, admiratorii marelui scriitor au făcut un pelerinagiu la Médan.

Deputatul Paul Painlevé a rostit discursul tradițional, René Fauchois a cetit un poem ocazional.

*

Marele artist Sylvain și d-na Sylvain, societari ai Comediei Franceze au plecat în turneu.

După ziarul „Le Temps“ turneul cuprinde Svițera, Alsacia-Morena, *Romînia*, Bulgaria, Turcia, Egipetul.

...Știe ceva despre această noutate agenția „Thalia“.

*

Ocupîndu-se de ultimul succes teatral al lui Sacha Guitry „La prise de Berg-op-Zoom“ cronicarul Adolphe Brisson observă în „Le Temps“ că tînărul și fericitul dramaturg are norocul de a fi fiul celui mai bun artist al scenei, Guitry și de a semana la figură cu Renan.

Ambele avantagii l'au popularizat foarte repede.

*

Apropos de familia Guitry găsim următoarele detalii:

Cunoscutul comedian francez, Lucien Guitry, fratele lui Sacha Guitry, se află actualmente prin America de Sud, unde culege mari victorii pe scenele diferitelor teatre.

La Rio de Janeiro a dat treisprezece reprezentații. La San Paolo a dat zece. In orașul din urmă bîntuind variola, toți artiștii trupei în cap cu Guitry, s'au lăsat să fie vaccinați, ca măsură de prevedere împotriva teribilului flagel.

La plecarea lor din Brazilia, vroind să treacă în Argentina artiștii au trebuit să treacă munții Cordilieri pe catîri, din cauza zăpezii enorme ce acoperea calea ferată care străbate munții la o înălțime de 2720 metri.

*

La o vînzare de tablouri recentă, un peisagiu de Van Gogh a atins țifra colosală de 32,000 de lei; un portret 8,400, iar un studiu de heringi 6,000 de lei!

Pînă acum olandezul Van Gogh era considerat ca un pictor independent, din cei mai stranii și foarte puțin căutat.

*

Cu ocazia vizitei sale în Elveția, Imparatul Wilhelm II vorbind cu un comedian despre teatru s'a plîns că artiștii scenei s'au scumpit enorm, din cauza concurenței ce sufere Europa din Partea Americei.

*

STRUNA ZILEI

DULCEAȚA BULGARĂ

Se proectează înființarea unei fabrici de zahar în Romînia, din inițiativă bulgară.

Un ziar.

Bulgarii se 'mprietenesc
Și ne promit tot binele...
Cînd vor să 'mpungă,—ne 'ndulcesc
Cu mierea lor... albinele.

INFORMAȚII

⁞⁞ Domnul Aurel P. Zeuleanu, a fost numit conferențiar definitiv de drept civil la facultatea din Iași.

⁞⁞ Ministrul școalelor va fi Sîmbătă în Huși spre a asista la punerea pietrei fundamentale a gimnaziului de acolo.

⁞⁞ Doamna Ecaterina Constantinescu, de la școala din Cotnari, și d. I. Zaharia, de la Cărpiți, au fost transferați unul în locul altuia.

⁞⁞ Au fost numiți bursieri în liceul militar Iași: Corbuleanu M. din cl. 5 și Pompilian St. din cl. 6.

Elevul Fometescu Aurel a fost șters din controalele aceleași școli.

⁞⁞ Duminică seara a avut loc acasă la domnul maior dr. Vereanu, logodna surorei acestuia, d-ra Amalie Vereanu, distinsa asistentă a farmaciei Konya, cu domnul Emil Belcot, apreciatul farmacist șef al spitalului Colțea.

Facem urările de fericire viitoarei perechi.

⁞⁞ Banchetul pe care funcționarii căilor ferate îl organizează, în onoarea d-lui Iordănescu, fostul șef al gărei locale, va avea loc, în cursul lunei viitoare.

⁞⁞ La serviciul administrativ al domeniilor comunei, s'au descoperit grave ne regule.

Cu toate stăruințele ce s'au pus, de către persoane influente, nu s'au putut mușamaliza lucrurile.

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI:
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

⁞⁞ **Stagiunea trupelor străine la Iași.**—Va fi deschisă cu reprezentațiile trupei *Renée Parny* de la teatrele Odeon și Sarah Bernhardt care vor avea loc la Teatrul Național din Iași în sările de Luni 22 și Marți 23 Octombrie a. c. Din această trupă pariziană mai fac parte următorii artiști d-nele Leonie Batia de la teatrul Antoine, Gabriela Dumesnil de la Gymnase, Marguerite Louvain de la Gymnase, Germaine Morhange de la Porte-Saint-Martin, Jeanne Vatina de la Gymnase, D-nii Albert Clement de la Renaissance, André Casa de la Sarah-Bernhardt, Charles Franck de la Renaissance Jaques Ducret de la teatrul Sarah Bernhardt, Blanché Dargile de la Vaudeville, Lucien Blondeau de la Porte-Saint-Martin, Gustave Derives de la Vaudeville, Maurice Préval de la Antoine (Regisor general).

Trupă mare, aleasă și cu artiști de la cele mai mari teatre pariziene; repertoriu bogat.

In curînd se vor anunța piesele ce se vor reprezenta.

Informațiuni și bilete la agenția teatrală „Thalia“ (T. P. Maximovici).

⁞⁞ Profesorul V. Petrovan a fost numit provizor la catedra de istorie la liceul militar Iași.

⁞⁞ Domnii I. Constantinescu, profesor de geografie la liceul militar din Iași și L. Sinigaglia, profesor de italiană la același liceu, au fost numiți definitivi la catedrele lor.

⁞⁞ Duminică, 23 Septembrie, a avut loc logodna d-rei Margareta Ianoliu, fiica decedatului diriginte al poștei Iași cu d. Vasile Ionescu, contabil la Casa de scompt.

⁞⁞ In procesul pendinte înaintea s. II a tribunalului Iași între ministerul instrucțiunei și d. Virgil Hălăceanu, relativ la un teren, a intervenit o transacție prin care se recunoaște d-lui Hălăceanu dreptul de proprietate asupra 2 metri și 20 d'alungul imobilului ce conduce înspre aleea școalei superioare de comerț din Iași.

⁞⁞ Monahul Iosef Tulbure, din schitul Rișca, jud. Suceava, a fost exclus pentru totdeauna, nemai avînd voie să umble în haine monahale.

⁞⁞ Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caș și urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete		9 lei suta
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul 0.40, oca		0.60
Struguri pentru masă		80 b. kgr.
Cașcaval grecesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

— —

La tribunalul Iaşi, s. III, s'a transcris astăzi actul oneros prin care ministerul de instrucţie cumpără imobilul Humpel, proprietatea secretarului general, pentru suma de **146,000 lei.**

In distribuirea excedentului cumpărătura fusese înscrisă cu **100,000**, *iar acum, fără de nici o ruşine, prada a fost sporită cu încă* **46,000 lei.**

Vom reveni.

Intrunirea directorilor de bănci.—*O întrunire a directorilor băncilor din Iaşi a avut loc astăzi dimineaţă între orele 11—1, în localul Băncii de Credit Romîn.*

S'a discutat asupra crizei, subliniindu-se în special faptul, că băncile din Bucureşti au restrîns cu totul creditele ce le acordau băncilor din Iaşi.

Pentru a evita un dezastru financiar, s'a propus ca băncile mari să continue a acorda credite, în limitele posibilului, băncilor din Iaşi, pentru ca astfel băncile locale să nu lase în părăsire pe clienţii lor din localitate.

O a doua consfătuire va avea loc mîine, Vineri, ora 6 sara, tot în localul băncii de credit romîn.

Intrunirea de astăzi a fost provocată din iniţiativa d-lui Kaufmann, directorul Băncii de Credit Romîn. Au asistat şi directorii Băncii Naţionale şi Băncii Agricole.

Depozitele libere continuă a fi rîdicate de la băncile particulare din localitate şi de la casa de economie a statului.

De la casa de economie s'au rîdicat atîtea depuneri, că s'a epuizat stocul de buletine de retragere şi a trebuit să se intervie la Bucureşti pentru a se trimite un nou stoc.

Ca începere de ieri ministerul finanţelor a început să facă avansuri de bani băncilor din Bucureşti.

Regele şi campania contra liberalilor.

In consiliul de miniştri ţinut Sîmbăta trecută, la Peleş, Regele a reproşat miniştrilor că nu se încetează cu campania contra liberalilor.

— C'est une campagne injurieuse et haineuse—*a spus textual, Suveranul.*

Un membru al cabinetului a raportat spusele Regelui unui fost ministru liberal.

In zilele de 4—8 Octombrie inclusiv va avea loc la Galaţi un congres al profesorilor de ştiinţi de la şcolile secundare din ţară.

Toţi profesorii pe ştiinţi sunt ţinuţi să iee parte la acet congres.

Camera de punere sub acuzare a menţinut arestat pe icrodiaconul Atanasie Kirilă, starețul monastirei. Secul.

De-ale meseriaşilor. — Pentru Marţi seara, d. inspector Dimitriu convocase toate comitetele corporaţiilor pentru a le... explica legea meseriilor. Comitetele au aşteptat însă în zadar sosirea d-lui inspector, ocupat la operetă.

— Ne îndeplinim o datorie umanitară atrăgînd atenţiunea corporaţiei „Progresul", că preşedintele acestei corporaţiuni şi în acelaşi timp preşedintele breslei tipografilor, d. St. Lungu şeful de atelier al „Evenimentului" se află bolnav în pat fără să fi primit vre-un ajutor medical, fie şi numai o vizită medicală.

— Nu numai meseriaşii sunt maltrataţi în cazuri de boală, dar însuşi medicii corporaţiei sunt terorizaţi de către micii despoţi, secretari ai corporaţiilor. Unul din medici a şi demisionat zilele aceste. Un altul a dat chitanţă anticipată asupra salarului pe care nu l'a primit încă, dar care i-a fost socotit ca achitat... Cazul se cunoaşte.

Astă noapte, în centrul oraşului, în Piaţa Unirei, s'au furat becurile dela toate lămpile electrice de afară, ale berăriilor Azuga şi Luter.

Şcolare. — Un concediu de două luni a fost acordat doamnei Heloisa Constantinescu, institutoare la şcoala Elena Doamna, care va fi suplinită de domnişoara Hette.

Un alt concediu de 3 luni, a fost acordat d-rei Beatricea Dogaru, învăţătoare la Ceplenița, care va fi suplinită de d-ra Măricara Codrescu.

D-ra Hagiescu, licenţiată în ştiinţi, a fost numită suplinitoare la şcoala No. 4 de fete, din Botoşani, în locul d-rei Popovici, care e transferată la Iaşi.

Devastarea de la Agenţia teatrală *Maximovici.*

Astă-zi dimineaţă încă de la orele 8 jum. dimineaţă, circulaţia era întreruptă în faţa Agenţiei Maximovici, din cauza sutelor de persoane cari aşteptau să cumpere biletele pentru reprezentaţiile *Companiei Lirice Grigoriu.* La un moment dat, din cauza prea marei aglomeraţii vitrinele cele mari ale agenţiei au fost făcute ţănduri.

Cele petrecute constitue *o onoare şi pentru ieşeni* şi pentru *excelenta companie lirică* de sub conducerea d-lui *Const. Grigoriu.*

Astă-zi s'a judecat de către curtea cu juri procesul de calomnie prin presă intentat de către domnul Petru Gărcineanu d-lui Gh. Vasiliu, girant al ziarului nostru.

In urma pledoariei a d lui advocat Lascar Antoniu, comisiunea juraţilor a dat un verdict de achitare.

Pe ziua de 1 Octombrie au fost numiţi domnii : Al. Gh. Papacostea, magistrat stagiar la parchetul din Iaşi ; N. Sălceanu, copist în grefa parchetului general ; Spiridon D. Pascu şi D. Ştefănescu, copişti la curtea de apel, D. Puşcaru, ajutor de grefier la secţia II a Tribunalului şi C. Deleanu, copist la secţia I a Tribunalului.

Regimentul 7 de roşiori se întoarce mîne în localitate.

Aseară s'a întrunit consiliul comunal, sub preşidenţia d-lui Gh. Botez, primarul oraşului.

Consiliul s'a ocupat cu votarea de credite şi autorisaţiuni.

Trenul plecat eri din Iaşi spre Dorohoi, a tăiat în apropierea staţiei Ungureni, pe un biet lucrător de coloană,

Consiliul de higienă al oraşului, ce era să aibă loc aseară, s'a amînat pentru Sîmbătă la orele 5 seara.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găseşte zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Se anunţă apariţia unui ziar săptămînal, care va fi organul oficial al Cercului meseriaşilor din localitate şi va da pe faţă tot ce se petrece pe la corporaţii.

Noul program de astă seară Joi al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele :

Semnul fatal, mare roman contimporan, special scris pentru cinematograf, de Jules Hoche.

Prince şi cînele baronesei, scene foarte humoristice.

Portretul iubitei, grandioasă piesă teatrală în 2 părţi. Acţiunea se desfăşoară în Italia şi toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinşi artişti dramatici ai teatrelor din Roma.

Armata spaniolă, şcoala militară, scene şi vederi foarte interesante.

Femeea bărbierului, scene comice cu d-ra Mistinguett, populara artistă pariziană.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, faptele, modele, invenţiile şi telegramele însufleţite, cuprinde între altele :

Wilhelm II, împaratul Germaniei, la Zurich, primirea festivă de către Forrer preşedintele confederaţiunei Elveţiene, împaratul la Berna, M. S. admiră urşii grotei, manevrele sviţerene în onoarea împăratului, artileria şi cavaleria Elveţiei —Moda pariziană: rochie de plimbare (d-ra Gabrielle Robinne de la Cemedia Franceză)—Manevrele armatei franceze —Automobilism în Franţa, etc.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Vineri 28 Septemb.

Peste cîteva zile : „Lanţuri sfîrşate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 27 Septembrie

Isbucnirea resboiului din Balcani

Eşuarea intervenţiei puterilor

— Lupta între turci şi muntenegreni —

Rusia pentru pace

Atena.—Miniştrii Rusiei şi Austro-Ungaria au remis guvernului slav Melaratia aşteptată.

Ministrul Rusiei a mai făcut şi o declaraţie verbală concepută însă în mod amical, prin care relevă că puterile s'au înţeles spre a obţine din partea Turciei reforme serioase.

Diplomatul rus a mai adăugat că ori ce acţiune din partea statelor balcanice ar fi o imprudenţă de cel mai mare grad de oarece aceste state riscă foarte mult şi nu vor putea obţine pentru populaţiunile creştine.

Mai mult de cît atît puterile sunt hotărîte să obţină din partea Porţei cheltuelile pentru armată.

Veniturile vamale ale monopolurilor şi poştelor vor figura în bugetul vilaetelor recrutarea jandarmilor se va face printre locuitorii din vilaete.

Manifestaţiile arnăuţilor

Salonic.—Peste 20 mii de arnăuţi s'au adunat la Kosovo în faţa mormîntului Sultanului Murad şi au manifestat în contra duşmanilor Turciei.

Puterile şi evenimentele din Balcani

Atena.—Ministrul de externe fiind întrebat de impresia produsă de declaraţia puterilor, a spus că e bucuros de a constata că Europa s'a pronunţat pentru reformele reclamate de Grecia şi de toate statele balcanice.

*

Sofia.—Impresia produsă de intervenţia Austro-Rusă pe lîngă guvernul bulgar nu se cunoaşte încă.

Starea de asediu la Constantinopol

Constantinopol.—In urma proclamărei stărei de asediu nu s'a mai putut ţine nici un meeting.

Consiliu de miniştri

Sofia.—Consiliul de miniştri a discutat comunicarea făcută eri d-lui Gheşoff de către miniştrii Rusiei şi Austro-Ungariei.

Din nefericire nu s'a găsit în acest comunicct ceia ce se aştepta pentru precizarea reformelor promise,

Lupta intre turci şi muntenegreni

Constantinopol.—Informaţiile private ale ziarelor spun că arnăuţii sub Riza Bei au reuşit să pătrundă în oraşul Berana, înaintînd apoi spre teritorul muntenegrean.

Nişte manifeste patriotice îndeamnă populaţia să se înroleze în armată.

Muntenegrenii au încercat să treacă graniţa lîngă Gouscinge.

D. Take Ionescu şi razboiul din Balcani

Aromînii şi reformele din Turcia

Milano.—Ziarele „Corriere del Serra", publică o convorbire avută cu domnul Take Ionescu, cu privire la evenimentele din Balcani :

D. Take Ionescu, a zis :

„Romînia n'a mobilizat încă, dar are interese morale şi materiale, pe care le va valorifica la timp.

Intr'un eventual congres european, Romînia va cere să ia parte, pentru a protegui interesele aromînilor din punctul de vedere cultural, bisericesc şi al limbei naţionale, precum şi de a cere rectificarea graniţei de Silistra.

Războiul — a continuat domnul Take Ionescu — este inevitabil, dar Europa va interveni curînd.

In cazul cînd Turcia va rămîne biruitoare, ea va trebui să fie silită la reforme.

*

Londra.—Ziarul „Morning-Post" — publică deasemenea un interview cu domnul Take Ionescu, cu privire la chestiile balcanice.

De Inchiriet

Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal. A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

Ultimele ştiri din Balcani

Declaraţia d-lui Plameratz.—Contigentele bulgare din 1913 şi 1914.—Ultimatul Bulgar—Serb.—Atitudinea Romaniei.

Turcia refuză controlul Europei

Bucureşti.—D. Plameratz, reprezintantul Muntenegrului care a părăsit Capitala Turciei a sosit aseară în Bucureşti.

Intrebat de ziarişti, asupra evenimentelor la ordinea zilei, d. Plameratz a răspuns :

„—Faţă de trăgănarea pusă de turci, în a realiza reformale promise, guvernul muntenegrean s'a văzut silit a cerca să obţie prin arme, cea ce n'a putut obţine pînă azi de la duşmanul nostru secular.

*

Rusciuc.—In urma ordinelor primite, toate trupele aflătoare în garnizoana aci, au pornit în cursul nopţei spre frontiere.

*

Rusciuc.—Se svoneşte, că zilele aceste va apărea decretul prin care se vor chema sub drapel şi contigentele 1913 şi 1914.

*

Constantinopol. — Aci se aşteaptă pe azi ultimatul bulgaro—sîrb.

Marele Vizir a avut azi o întrevedere cu ministrul de finanţe, care la rîndul seu va avea o consfătuire cu fruntaşii bancheri, în ceia ce priveşte acordarea unui moratoriu.

*

Bucureşti.—In astă-seară va aoea loc la Dacia un meeting, convocat de socialişti, în contra războiului.

*

Constantinopol. — Demersul marilor puteri a eşuat.

Turcia nu este dispusă să primească controlul ca o garanţie.

Ori-ce speranţă de pace este perdută.

*

Constantinopol. — Ministrul de razboiu, a făcut să apară un comunicat, asupra atacului corpului de gardă de la Cârlova.

Spune că atacul a fost sevîrşit de 150 voluntari bulgari, cari au pus stăpînire pe corpul de gardă. Insă după ce turcii au primit întăriri, bulgarii au fost alungaţi şi urmăriţi, pînă pe teritoriul bulgar.

Muzeul comercial austriac şi Situaţia economică în România

Raportul instituţiunei austriace.—Situaţia economică la Ploeşti.—Bărlad.—Turnu Severin şi Giurgiu.

Viena. — Muzeul comercial austriac, a dat la lumină un comunicat, asupra situaţiei economice din unele oraşe din România, în urmaevenimentelor din Balcani.

Din acest comunicat, extragem următoarele :

La Ploeşti situaţia e considerată ca neschimbată. Nu s'a provocat nici o cerere de moratoriu.

La Bărlad situaţia poate fi considerată ca satisfăcătoare. Evenimentele din Balcani n'au avut asupra pieţei o înrîurire stînjinitoare.

Aceiaşi observaţie se poate face şi pentru oraşele Giurgiu şi T. Severin.

*

Viena.—Ziarul *Neue Frei Presse*, aduce faptul desconcentrărei trupelor după manevre, ca o dovadă de liniştea cu care cercurile româneşti envisageazâ evenimentele din Balcani

Sfîrşitul manevrelor regale

Suveranul la manevre.—Cuvintarea principiului Ferdinand.—Decorarea unui aviator francez.—Regele Carol şi războiul bulgaro-Turc.

Bucureşti.—Manevrele s'au terminat eri.

Suveranul, a inspectat trupele şi şi-a exprimat deplina sa satisfacţiune.

La satul Cotunul. Suveranul s'a întreţinut cu ataşaţii străini.

Venind rîndul ataşatului bulgar M. S. Regele l'a întrebat :

— „Aveţi război, nu este aşa ?

Ataşatul bulgar, înclinîndu-se, a răspuns afirmativ.

La aceasta regele Carol, a zis :

„S'ar fi putut evita.

Suveranul a decorat proprio motu pe aviatorul francez Malherbes cu Steaua Romîniei, în gradul de ofiţer.

*

La defilare a luat parte şi prinţul Carol, care a comandat un pluton.

După defilare, principele Ferdinand, adresîndu-se plutonului comandat de prinţul Carol, zise :

— **„Vă rog să păstraţi amintirea camaradului de azi şi regelui de mîne al Romîniei".**

*

La oarele 6 seara, Suveranul şi Principii au părăsit cîmpul de manevre, întorcîndu-se în Capitală.

Trupele au fost desconcentrate.

Situaţia politică

D. Carp în audienţă la Palat

Bucureşti.—Aseară au circulat în Capitală diferite zvonuri cu privire la concentrare.

In cercurile guvernamentale s'a afirmat ziariştilor, că situaţia e neschimbată de loc.

Aseară domnul Carp a fost la Buşten înoptînd la Castelul Zamora, unde a avut o întrevedere cu domnul G. Gr. Cantacuzino.

Azi, la orele 11 jumătate domnul Carp a fost primit în audienţă la Palat.

Dr. A. SPIRT

specialist la Paris şi Berlin în bolile de gură, gît, nas, şi ureche se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

De Inchiriet

de la 26 Octombrie 1912

Un apartament compus din 4 sau 5 camera spaţioasa *la faţă ca sau fără salonul cel mare din spre stradă, antret, bucătărie, closet, un subsol, instalaţie de lumină, apă şi canal în strada Carol No. 44 din casele ocupate actualiminte de Cercul Militar; precum şi toate atenansele din curte compuse din 18 camere.*

A se adresa la Proprietarul Iulius Beer strada Cogălniceanu No. 11 Iaşi.

De vînzare şi de închiriet

de la 26 Octombrie 1912. Intreg imobilul—sau în parte—compus din 2 corpuri clădire pe o suprafaţă de 2600 m. p. anume :

Corpul principal cu 7 camere spaţioase, bucătărie, 2 antrete, beciu.

Corpul al doilea, 3 camere, antreu, grajd pentru 4 cai, şură zemnic, pivniţă, grădină spaţioasă de flori şi fructe.

Instalaţiune electrică şi apă.—Apropiere de hala mare.

A se adresa la proprietar Ilie I, Cocea str. Bucşinescu 15 Iaşi.

Mobile HIRSCH

—Furnisorul Curţei Regale—

Cunoscută casă de încredere.

Cel mai complect asortiment de **mobile** *din cele mai renumite fabrici din străinătate cu preţuri foarte convenabile.*

DORMITOARE — SUFRAGERII — SALOANE — BIROURI

Expoziţie permanentă de 50 odăi, Paturi de Bronz, Lavobouri, Noptiere, Toilete numai prima calitate, cu preţurile fabricei. Perdele, Partiere, Draperii, Bonne femmes tot ce este mai nou şi frumos.

Cel mai mare Depozit de Lămpi pentru electricitate ultime noutăţi, cu preţurile faricei. Mare asortiment de obiecte de artă. Vase Galeé Daum, de văz foarte frumoase. Beţe de perdele de Bronz, complecte Lei 7.50 fereastra.

„HÉLÈNE"

Magazin de Mode şi Furnituri

Iaşi str. Lăpuşneanu 30

Anunţă că, revenită din străinătate a, adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, şi Viena**, *o variată colecţiune* **de pălării** *modele ultimele creaţiuni, cum şi* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne*

Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc. Preţuri extrem* **de convenabile.**

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI —

este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.

Nicolae Popovici

Masseur şi Operator de bătături

Strada Sălcilor No, 12

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (83 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger t, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Renumitele PLUGURI

intreg de oțel bătut marca PORC MISTREȚ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911 92.127 polițe de lei 684.389.154 64 | 100 lei 1.926,501 72 | 100 rentă

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,938,25[illegible] 63 | 100

Societatea „Ancora" Inchee;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scutirea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemene toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
JOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(lângă strada de Sus)

Lămpi de benzină
SITE ȘI ȘTICLE
LA MAGAZINUL DE STECLARIE
„LA PORTUL BRAILA"
Iași— Strada I. C. Brătianu 166—Iași
FOST ACKERMAN

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de increderе

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de visită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE
Napurile Doctorului Mousette

ADVERATELE NAPURI MOUSSETTE ucurează și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tamăduit, *Migrenele*, *Durerile*, *Sciatica*, *Amețelile reumatismele acute și cronice* etc., *reumatismul articular* etc. Este remedă.

ADVERATELE NAPURI MOUSSETTE trebue luate în masă. In ziua cea d'antâiă ele se iau 3 napuri: unul dimineață, unul la ămiță, și unul la cină, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vre o ușurare, va mai 4 napuri a doua zi: 2 dimineața, unul la ămiță, și unul la cină, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1700 29 Sîmbătă Septembrie 1912

Neprevăzutul în politică

E vremea să filosofăm asupra situațiunii politice, întru cît cine știe ce aduce ziua de mîne și în afară și în lăuntru! In *afară* se produce în Europa un fapt menit a schimba pasul diplomației. Cele 4 state creștine, cari stau în atingere de granițe cu imperiul turcesc și au dar ciocniri zilnice de interese, *s'au coalizat* în ligă creștină de luptat contra semilunei. Pentru Poartă asemenea coaliții nu sînt lucruri nouă; pentru Europa însă este o inovație vrednică de stîruit asupra-i, întru cît și noi Romînii avem interese de neam de apărat, revendicări naționale de făcut și solidaritate de rasă și limbă. In prăpădul general ce va fi, trebui să căpătăm ceva și pentru *aromîni*.

Dar dacă în afară e prăpăd, o coaliție, o îngrijorare, înlăuntru e și mai mare prăpăd! Avem un Rege prea mare și tare pentru o țară mică ca a noastră. Regele departe de a fi în slujba țării, a pus partidele și țara în slujba Coroanei, și toată viața publică e orientată după voințile Coroanei, fără a tăgădui că prea puțin Coroana e călăuzită de nevoile țării reale.

Ceia ce există pentru Coroană e clasa diriguitoare și nici aceasta în largul ei înțeles, ci numai în mica și puternica ei minoritate de politicieni.

Pentru manevrarea acestor pături diriguitoare, Regele a inventat mașina celor 2 partide cu scoală tu să șăz eu, și aceasta la vadele fixe, lucru nou introdus la noi.

De această stîncă Regală s'a lovit partidul Conservator-democrat în organizarea lui și înfăptuirea idealurilor sale. Vodă, temător de înoituri, s'a declarat de la început protivnicul ori cărei schimbări în procesul clasic al partidelor. Și de și țara s'a manifestat pentru Take, Vodă a dat puterea lui Petrachi, căci rațiunea Coroanei nu era legată de verdictul țării, și s'ar fi schimbat mersul lucrurilor politice ca Coroana să atârne în soluțiile sale de țară, și deci țara să impună Coroanei soluții.

De aici decurg toate conflictele; de aceia stăm așa de rău cu viața noastră publică, unde partidele nu sînt nimic și totul se reduce la roluri de personalități politice. Care e mișcarea partidelor în acest moment? Cu toată organizarea noastră puternică în țară, întreg partidul stă în așteptare, neștiind ce va aduce ziua de mîne.

Partidul știe că direcția ce și-a dat el în persoana șefului său, nu e împărtășită de Coroană, nu că persoana șefului nostru n'ar fi plăcută Regelui ca persoană; din contra știm cu toții că e una din personalitățile politice cele mai bine apreciate la Palat; dar atît; ca directivă însă nu; Coroana e contra, pentru că se ose prin directiva noastră din drumul obișnuit al politicei Regale. *Indărăt* la partid, la matcă, la direcția veche; așa pare a zice pe față Regele; îndărăpt la clubul de la Vanicu, îndărăpt la d. Carp.

Apele nu se pot opri din drumul lor, omul pune zăgazuri mari, face iezeturi înalte, dar apa se sue, se sue și trece peste iezeturi, iar dacă nu e bine înțeleneită, cu sălcii mari și pletoase în dosu-i se rupe zăgazul. Așa și cu mersul ideilor democrate; or fi ele oprite de *Cel de sus* un an, doi, cinci, ele însă vor depăși vroința *Oricui*, căci ele trebue să-și facă drum în țară.

Dar pentru moment îndărăpt la toate. Acest îndărăpt fiind o silă politică nu va aduce nimic trainic, tot în dauna slujbei ideii conservatoare. Șanțurile sapate între noi vor fi astupate cu gunoae, cari la cea dintâiu izbitură se vor prăbuși iarăși, și în locul armoniei va veni o hazmodie și mai mare.

Intâiu și întâiu va trebui avută în vedere partea morală. Nimene să nu iasă știrbit din această concentrare silită. Guvernul d-lui Maiorescu este deja știrbit, căci vede că nu mai poate merge; a-l întregi acum cu de la sine putere, ar însemna ca colaborarea noastră să fie silită: impusă de vremuri.

Parlamentul pe capul căruia s'a făcut sau se va face înțelegerea, trebue să se disolve; întru cît reprezintă imoralitatea. Ce ar fi mîne dacă din sila regală ar eși necesitatea menținerii parlamentului actual, cu toată lupta dusă contra-i? Din capul locului s'ar aduce o știrbire morală concentrării și o capitulare a șefului nostru. Evenimentele externe se pot desfășura după mersul pasional al celor ce le-au provocat; dar asta nu însamnă că și la noi să se calce ori-ce considerent moral, lăsînd să vieze un organism putred politic, cum e parlamentul.

Se atinsese în cinste un partid întreg, prin ferul roș aplicat de primul ministru. Cine a făcut, desfacă; dar lucrurile să vină de la sine. Ori cătă satisfacere ar avea liberalii de la o asemenea scuză în public din partea d-lui Carp, ar fi rușinos pentru acest bătrîn fruntaș al țării, ca după o vizită la Palat să se pună să scrie scuza în public. A făcut'o odată d. Sturdza aici la Iași, dar era în joc Austria, și tot a rămas o pată în acțiunea politică a d-lui Sturdza, care i-a adus căderea la 1899, astăzi ar fi o înmormîntare ridiculă; dar cine poate ști ce aduce ziua de mîne!

Ori cum te întorci, ori cum judeci lucrurile, nu poți ști desfășurarea evenimentelor politice, căci departe de a se rula după mersul firesc, voința Regelui, care precumpănește toate poate schimba după sine acest mers firesc, Regele în acest caz văzînd altfel de cît țara, de cît sentimentul public.

Și de ce acest cataclism politic în aceste împrejurări? Pentru simplul cuvînt că țara cere cu necesitate un guvern Take Ionescu *sadea*, cu directiva lui nouă, cu puterea lui de a urni altfel carul politic al statului, iar Corona se opune acestei dorinți simple și leale, voind a salva cît mai mult din vechea organizare, și a întărzia pentru cît mai mult izbucnirea altor curente în mersul clasic și istoric al partidelor noastre politice.

Dacă vechea direcție mai poate merge la guvernare, de ce nu e lăsată în pace să guverneze și să se răfuească cu noi, cu țara? Să guverneze înainte d. Carp singur el, cu ferul roș! Iar dacă nu poate să mai guverneze, din cauza situației critice ce și-a creiat în țară să fie *înlocuit* pur și simplu; dar așa nici una nici alta, căci... ce să mai zici, cînd de dimineață pînă în sară neprevăzutul poate aduce ori-ce soluție, la care nu te-ai așteptat nici ca cum!

Și acum cine e profet, ghicească ce are să fie mîine, căci nu mai dai de capăt în dedalul politicei interne, unde voința Regală se pune de-a curmezișul voinței țării.

* * *

Panică mare pe piața Iașului

Iașul comercial trece actualminte prin o criză extra ordinară, unică în felul ei și specială pentru Iași. Nu falimentele au produs criza—fiind-că ele nu există; nici lipsa de numerar — fiindcă sunt bani destui în țară.

Criza—care poate duce la un dezastru financiar, dacă cei prea severi nu vor reveni la sentimente mai bune, a fost produsă de măsura generală luată de băncile din București, în relațiuni cu cele din Iași, de a retrage creditele ce aveau aceste bănci. Băncile din Iași aveau credite pe portofoliu, adică trimiteau băncilor din București spre reescontare, polițele clienților din Iași și din provincie.

Aceste credite pe portofoliu au fost retrase în chip bruso și lumea se întreabă de ce și de ce numai bancherilor din Iași?

Situația este foarte critică si ea și-ar putea găsi un desnodămînt fatal la începutul săptămînei viitoare, Luni, cînd este scadența unui număr imens de polițe.

Bancherii din București prevăd războiul și judecă poziția geografică a Iașului ca foarte critică. Dar dacă întrarea Rușilor în Iași este un fel de fantomă monstră, apoi măsura băncilor din București, dacă ea va fi menținută, este menită să aducă sărăcie mare în Iași și Moldova.

Panica este, între acestea, foarte mare, mult mai mare ca în anii cei cu adevărat răi și trebuește aplaudată și foarte călduros îmbrățoșată inițiativa luată de directorul sucursalei locale a Băncii de Credit Romîn, privitoare la o acțiune comună a bancherilor din Iași, d'a sprijini ei pe clienții lor și de-a provoca sprijinul băncilor din București pentru bancherii din Iași.

Se cere, dar, o acțiune de solidaritate generală și, în același timp, un cartel provizor între bancheri si băncile din Iași în ce privește acordarea de credite, limitarea acestor credite pentru ca una și aceiași persoană să nu facă, în același timp, prea multe afaceri cu mai multe bănci.

Să sperăm că inițiativa directorului Băncii de Credit va fi încoronată de succes, să sperăm la reîntronarea vremei normale, cu atît mai mult, că nemic nu justifică anormalul.

De la ei, pentru ei...

— Cei trei corbi, trinitatea neagră, își iau un supra preț de 46,000 lei.

Domnii Meissner, Paul și C. Praja, cumpărase, plătind *170,000 lei*, firma școalei Humpel, împreună cu imobilul și cu toată gospodăria; acum au revîndut numai casa cu *146,000 lei*, așa că dreptul firmei și mobilierul au rămas asociației în *24,000 lei*.

A cumpăra ieften și a revinde scump este o deviză, ce, cu toate aparențele contrarii, întrunește toate elementele cinstei. Dar cum a fost făcută vînzarea de care ne ocupăm?

Am mai spus'o: necinstit este ca secretarul general al unui minister, apoi directorul acelui minister și unul din deputații cu mare trecere la același minister, să facă negoț cu acel minister. Cînd architectul ministerului de instrucție este însărcinat să facă prețeluirea unui imobil a celui mai înalt funcționar după ministru — ce bază se poate pune pe asemenea raport de expertiză?

Dar afacerea s'a făcut. Atît n'a săturat, însă, trinitatea neagră. Ci, după ce și-au vîndut casa lor, ei, lor, după ce și-au luat preț foarte convenabil, la urmă și-au acordat și un supra-preț.

In distribuția excedentului, în Aprilie, prada fusese cotată *100,000 lei*, iar în actul de vînzare, transcris ieri, prețul este urcat la *146,000 lei*.

Acest supliment de hoție se explică astfel de cei interesați: noi am primit numai 100,000 lei, iar 46,000 lei este datoria ipotecară la creditul fonciar Iași.

Pentru cei morți explicația ar fi bună, dar pentru cei vii! Suma de 146,000 lei trebuia înscrisă integral în excedent, precum integrală a fost înscrisă în actul de vînzare. Ministerul a plătit casa 146,000 lei. Cît au luat corbii în pliscuri este indiferent, căci dacă datoria la Credit este de 46,000 lei, acești bani au fost luați de ei, cînd s'a făcut împrumutul.

Prin urmare s'a scris 100,000 lei în distribuirea excedentului, și s'au luat 46,000 lei.

Ei lor și-au dat. Noroc că n'au luat și mai mult!

In plină criză

Vestea că regatul Muntenegrului a declarat oficial răsboiu Turciei, a produs o nouă derută la Bursa din Capitală. Ziua de Mercuri a fost un adevărat „debacle". Toate valorile, fără nici o excepție, au căzut.

Numeroși speculanți sunt de data aceasta ruinați, iar lichidarea dela ultima Septembrie, se prevede a fi una din cele mai grele.

Piața e complectamente dezorientată. Toate băncile au urcat scontul, și din Capitală ne vine vestea că și Banca Națională va urca cu o jumatate la sută.

Cecul asupra Parisului a ajuns 103, de unde era al pari, ba anul trecut pe vremea aceasta, era chiar ceva sub sută. Cursul schimbului de monezi a ajuns la limita adevăratului agio. Napoleonul e azi 50 de bani, marca germană se apropie de 1.26 iar coroanele stau 1.06 cursuri ne mai cunoscute la noi de mulți ani încoace.

Așa stînd lucrurile, e de prevăzut că Banca Națională nu se va mulțumi cu o urcare de jumătate la sută.

Aurul s'a scumpit și primul nostru așezămînt de credit va trebui să și apere stocul metalic cu un scont mai ridicat.

Prima chemare în faliment a avut loc Marți în Capitală, în persoana fraților Levy, bancheri, despre a căror situație precară ne am ocupat la timp.

Dacă jena aceasta se va menține, și credința noastră e că ea va dăinui, atunci e sigură și căderea altor case mici de bancă de pe piața Capitalei.

Jocul de bursă a atras pe micii bancheri în ultimul timp. Astfel se explică urcarea nebunească a cursurilor tuturor hîrtiilor, azi însă cînd criza s'a declarat, căderea a fost vertiginoasă.

Probabil însă că în Capitală lucrurile vor lua o întorsătură mai gravă. Sunt multe crengi putrede, și clima aceasta aspră va avea darul să curețe și să asanieze într'u cîtva piața. Tot ce-i slab va fi eliminat.

MANEVRELE

Intîmplarea a voit ca manevrele regale să se facă tocmai în timpul mobilizării statelor balcanice. Disciplina desăvîrsită a armatei noastre, siguranța și exactitatea mișcărilor și a operațiunilor militare, ținuta trupelor și a corpului ofițeresc, dovedesc că cel puțin armata e o instituție reală, un punct deplin cîștigat de țară. Solicitudinea patriotică a tuturor guvernelor, ochiul neobosit al Suveranului, străduințele ofițerilor și sacrificiile făcute de țară, un șir întreg de ani au dat roadele așteptate.

Azi putem privi cu încredere și cu mîndrie armata noastră.

In durerosul prilej de la 1907 cînd rezerviștii—în majoritate niște răzvrătiți—au fost chemați sub arme, nu s'au sustras de la da'orie de cît doar unul la sută, ceia ce e uimitor de puțin și nici o armată din lume nu s'ar putea lăuda cu o mobilizare atît de deplină ca cea a armatei noastre.

Azi cînd sunetul de arme freamătă în Balcani, azi cînd războiul e atît de aproape de fruntariile noastre, suntem fericiți și mîndri că putem constata adevărul că *avem armată!*

Castelul fermecat

Domnul Greceanu a plecat la Sinaia, fiind oaspetele d-lui Cantacuzino la Zamora.

(Evenimentul)

Domnul Greceanu a plecat, așa dar, la Sinaia, ca să fie oaspetele Nababului, la Zamora. Domnul Grecianu are darul ubicuității; a plecat la Sinaia și se află la Zamora. Și cum Zamora este un castel aflător în Bușteni, domnul Grecianu, după indicațiile ce le dă ziarul său a plecat la Sinaia ca să fie oaspete în Bușteni, castelul Zamora.

Din punct de vedere geografic chestia este încurcată, dar din punct de vedere istoric rămîne constatat și că domnul Greceanu a fost în pelerinaj la castelul Zamora.

Zamora este un castel fermecat.

Acolo locuește Nababul, arbitrul situației, și cum credincioșii francezi aleargă la Lourdes ca să se tămădue de boli la surse, toți credincioșii conservatori aleargă la castelul fermecat din Zamora, ca să capete leacuri contra concentrării, pentru un nou guvern Carp, sau macar, numai pentru pastrarea actualei stări de lucruri.

Domnul Carp are cea mai mare încredere în puterea divină a castelului fermecat.

A fost la Zamora și a mas acolo peste noapte, dar divinitatea castelului îi va da curaj mult ca să se prezinte, a doua zi, la Palat.

Și cum era să nu plece șerul la Sinaia ca să fie oaspetele Zamorei. Domnul Greceanu este doar coleg în abnegație cu castelanul de la Zamora: acesta a făcut act de abnegație pentru domnul Carp iar șerul, fost ministru în cabinetul Cantacuzino, s'a abnegat de acesta pentru d. Carp.

Că domnul Greceanu, ca să fie oaspetele Zamorei, a plecat la Sinaia, s'a întors la Bușteni și a ajuns la castel, aceasta provine de acolo, că „distinsul nostru fruntaș" rătăcește după un portofoliu ministerial.

Și domnul Carp, ca să reajungă ministru a fost de două ori la Zamora, a dormit o noapte acolo. Inhalînd aerul de la Zamora — legenda spune — te aproprii de minister. De aceea natura a și plasat Zamora nu departe de Peleș, precum Țibăneștii sunt foarte departe de el.

Cei doi oaspeți ai Zamorei ar putea depune și jurămînt: jurămîntul că ar voi să redevie miniștri.

Atît se va întîmpla.

Diplomația și războiul

Presa străină, chiar acea care reprezintă cercurile politice autorizate, începe a recunoaște, că războiul în Balcani este inevitabil.

Ori cum s'ar lua lucrurile, ni se aduce o nouă dovadă, că politica nu este o axiomă, ce numai trebue dovedită, ci din contra cere mari prevederi și nu este exclusă de surprize.

Astfel s'a întîmplat cu marile puteri, în ceia ce privește acțiunea lor în Balcani.

S'a urmărit de aproape de toată lumea acțiunea populară începută în Bulgaria, care mergea crescînd, cuprinzînd nu numai cercurile guvernamentale, dar și pe acele din jurul tronului.

Era momentul de a se interveni.

In aceste clipe, o garanție a puterilor, că Turcia pînă într'un timp, va realiza reformele promise prin tratatul din Berlin, ar fi avut efectul dorit. Mișcarea populară din Bulgaria ar fi putut fi temporizată și s'ar fi evitat izbucnirea focului în Balcani.

Dar nu s'a făcut nimic pentru aceasta. Lucrurile au fost lăsate să meargă calea lor.

Și rezultatul a fost ordinul de mobilizare, adunarea trupelor, și criza economică, care a cuprins toate țările.

Acum puterile au crezut de datoria lor, de a interveni cu sfatul lor prietenesc și a promite țărilor balcanice realizarea reformelor promise de Turcia.

Era prea tîrziu. După zdruncinul ce și-a cauzat, Bulgaria în special, după mobilizare și pornirea trupelor spre frontieră, aseminea sfaturi tardive nu puteau avea nici un efect.

Aceste sunt considerentele, pe care se bazează presa străină în a afirma, că războiul nu numai că este inevitabil, dar că ne aflăm în ajunul unui războiu sîngeros, care poate să atragă în joc și alte țări, în afară de statele balcanice.

D.

Amintiri Caragialeane

Proiectul de pe urmă.—Revista care n'a apărut.—De ce „nu scria".—Epizod în tren.—Maestrul și muzica.—Liszt, Beethowen și alții.

In vremea din urmă ziarele și revistele au abundat din nou, de amintiri legate de marele defunct Caragiale.

Chiar eri o gazetă beletristică a publicat ducumente privitoare la proiectul regretatului maestru de a face să apară o revistă literară la Budapesta. Despre acest din urmă proiect se știa și în țară. Acum posedăm o relație complectă în această privință.

S'au publicat și alte epizode, între care și aceasta de mai jos pe care-l împrumutăm unui săptămînal iașan, apărut de curînd:

O dată Caragiale făcea drumul de la București la Iași în tovărășia mai multor prieteni. Veselia prietenilor lui Caragiale, era de nedescris verva maestrului nu se mai sfîrșia.

La una din stațiile mici de pe linia Bîrlad Iași, se suie un cunoscut proprietar, care, într'o vreme făcuse cunoștință cu Caragiale, dar pe care Caragiale uitase cum îl chiamă.

Moșierul dînd cu ochii de Caragiale, îl și acostează.

„Buna dimineața, Domnule Caragiale",

Caragiale se uită la moșier, își frămîntă memoria să și aducă aminte îi răspunde „buna dimineața boerule".

Boerul ia loc lîngă Caragiale pe canapea, în timp ce veselia, întreruptă un moment de sosirea străinului, continuă, ațâțată necontenit de toată verva maestrului.

Boerul rîdea cu hohot dimpreună cu toți ceilalți.

La un moment dat se făcu tăcere. Boerul nevoind să scape ocazia de a plasa un compliment la adresa lui Caragiale spune:

„De ce nu mai scrii. domnule Caragiale nimic, că tare frumos știi să scrii."

Caragiale se întunecă la față, se enervează, se frămîntă locului, ochii scapără de mîine, enervarea crește, priviri repezi și fulgerătoare aruncă boerului și după o trecere de timp, în care societatea lui Caragiale aștepta cu nerăbdare răspunsul, Caragiale izbucnește:

„Ascultă boerule, eu te întreb de ce nu mai faci d-ta copii".

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Tablou... și rîs general. Boerului nu i-a cam convenit răspunsul.

*

Iată ce mărturisiri a făcut maestrul unui doctor, cu care a întreținut relațiuni de prietenie. E vorba de preferințe muzicale — și se știe că maestrul are e presiune pentru Beethowen, asupra căruia avea intențiunea de a mai scrie un studiu.

*

— Da, dragă doctore, eu cred că omul are un suflet....

Dealtmintrelea omul, îmi spune el zîmbind, vezi nu e de cît o republică, în care avem toate ministerele reprezentate.

Aci, — și Caragiale, cu un gest foarte expresiv, se lovi pe pîntece, — aci avem Ministerul de Finanțe; stomacul. Aci se fac „intrările" și "eșirile". E izvorul de forță al economiei noastre.... Iacă și Ministerul de Resbel: brațele, — și Caragiale făcu gestul, ca și cum ar apuca pe cine-va de ceafă, — la rigoare avem însă și picioarele... — și făcu gestul respectiv. Iată și Ministerul Instrucțiunii Publice — zise maestrul arătînd capul, și așa mai încolo, iată în sfîrșit și pe Președintele republicei: sufletul. Stă izolat, ca într'o citedelă impenetrabilă unde nimeni n'a pătruns încă pînă la dînsul. El e aci, doctore, — și apăsînd degetul voia parcă să-și pătrundă în locul dintre sprincene, impediat deasupra nasului.— Crede-mă că 1 simt, doctore...

Caragiale, după cum se știe, era un mare amator de muzică. Odată îmi spunea:

— „Pentru mine nu există de cît Beethoven! Nimeni pe lume n'a scris și nici nu va scrie un Adagio ca cele ale lui Beethoven. După cum arta arhitectonică greacă, compusă din linii drepte, a ramas și va rămîne deapururea stilul perfect și neîntrecut în frumusețe, tot așa și adagiile lui Beethoven vor rămîne ca Acropolea și Parthenonul, neîntrecute...

Wagner, dimpotrivă, nu-i plăcea. Caragiale era un antiwagnerian. Muzica wagneriană era după dînsul un produs forțat, nefiresc. Ii făcea impresia unei flori imense, dar... artificială, de hîrtie. N'are parfumul natural.

„Vezi, prefer mai bine o floricică mică de cîmp, de cît o floare mare de hîrtie!.... Prefer mai bine licărirea unei steluțe îndepărtate și care respiră o dulce poezie, de cît un imens glob electric care'mi ia văzul!

Marele musician Liszt, pentru Caragiale nu era de cît un cofetar lipsit de gust".. Căci te face el de cît ia delicioasele „Lieduri" ale lui Schubert sau Schumann, delicioase prin spontaneitatea, simplitatea și curățenia sentimentului, și le așează, le decorează, le înfrumusețează, în cît pierd tocmai prin aceste transcripțiuni, parfumul lor fără prihană...

As.

OAMENI ȘI LUCRURI

IZBÎNDA...

S'ar zice că atmosfera... războiului a cucerit pînă și frivola operetă, In „Soldatul viteaz"—căpitanul Massacrof reprezenta—în repertorul trupei Bărcănescu—toată „vitejia" bulgară. Libretul scris de poetul N. Ținc pentru „Izbînda Dragostei" evocă un epizod din războiul de la 1877, desfășurat pe cîmpiile Bulgariei. E fecund pămîntul lui Bai-Ganciu în epizode glorioase...

Despre „Izbînda" în chestiune s'ar cuveni să vorbim ca de una dintre cele dintăi încercări pe terenul operei comice naționale. De cît, o obiecțiune: de ce a afișat-o autorul—sau impresariul — drept o... operetă comică? Intervenția, pe alocurea izbutită, a tipului Stefănel nu preface lucrarea într'o operetă comică, după cum rolul epizodic al lui Zeilig Șor, nu iea piesei „Manasse" caracterul de dramă. Libretul d-lui Ținc este o „dramă", iar compoziția ar întra în genul modern al dramelor lirice.

Că libretul, din punctul de vedere literar, e prea puțin izbutit, scris fără însușiri literare și, pe alocurea, chiar de un.., comic irezistibil, în ce privește stilul prozaic, e o chestiune care nu întră în cadrul acestor note fugitive și care nu însamnă că tînărul compozitor nu a cheltuit talent și bunăvoință. E așa de greu a crea și a găsi misterul suprem al acestei eterne cerințe care se cheamă „nou"!

E plină lumea de armonii cîntate de mult și de mulți; vibrează aerul, de zecimi și zecimi de ani, de tot felul de melodii,—zboară în văzduh și răsună în auzul tuturora atîtea arii, găsite de rafinați în ale artei, în puterea unei îndelungate evoluții muzicale, prin care au trecut acei cunoscători maeștri. Și nu în tot momentul, nu ori-unde se poate naște noul-venit care să aducă ineditul, ne mai văzutul de nimeni, nicăieri...

De aceea să nu fim pretențioși; să fim îngăduitori chiar cu îndrăzneții noștri cari se încumetează să smulgă pe vastul cîmp al armoniei floarea rară a compoziției care ar urma să fie a noastră, numai a noastră și care are de luptat cu atîtea greutăți, cu atîtea obsesiuni, în frămîntarea mare a spiritului, a imaginației și a sensibilității care se cheamă — „creațiunea".

Intre inspirațiile variate — începînd cu „Cavaleria" lui Mascagni și între modestele dar pătrunzătoarele noastre motive de doine și hore,—tînărul I. G. Brătianu, părea —totuși— a fi găsit momente sugestive, înjghebări bine legate, unele scene gingașe și melodioase, de un colorit original.

Dar publicul, într'un sezon de operete consacrate și frivole, cere *mai* mult. E dreptul lui să ceară de la acei cari promit a cuceri cînd-va laurii și aplauzele.

Pentru cît a făcut însă, pînă acum — încă ar fi meritat tînărul compozitor să gă sească un poet mai puțin prozaic decît autorul „Izbîndei"—care i-a... întîrziat izbînda deplină.

Rodion

Scrisori din Bucovina

— De la corespondentul nostru —

Deschiderea Dietei Bucovinei

Cernăuți 25 Septembrie.

Astăzi s'a deschis cu formalitățile obicinuite, a doua sesiune a Dietei Bucovinei, de la ultimele alegeri.

Au luat parte 58 deputați, președintele țării contele de Meran, precum și doi oaspeți distinși cari se aflau în localitate și anume principele Max de Saxa și dr. Glombinschi, fostul ministru al căilor ferate.

Mareșalul țărei baronul Hurmuzachi după ce a cetit mesagiul de deschidere a rostit o lungă cuvîntare, trecînd în revistă toate evenimentele mai importante din Austria în general și din Bucovina în special, arătînd deputaților importanța și urgența problemelor ce urmează să le rezolve Dieta.

D-sa apelează la simțul de demnitate al deputaților, ca să se devoteze cu trup și suflet nevoilor populației, care așteaptă de la dînșii legiferări, de o importanță capitală pentru buna desvoltare economică și socială a țării.

După ce mai aduce laude deosebite noului președinte al țării și salută în mod oficial pe reprezentanții poporului, declară ședința deschisă și dă cuvîntul contelui de Meran.

D-sa începe prin a mulțumi mareșalului Hurmuzachi pentru laudele aduse, mulțumind în acelaș timp tuturor acelora cari i-au dat tot concursul în greua sa misiune.

Arată trista situație în care se află actualmente țara și cere din partea deputaților Dietali toată bunavoința pentru ameliorarea acestei situații, prin votarea legilor propuse, care le dă posibilitatea să arate poporului că ei veghează neadormiți la postul de onoare și că atunci cînd nevoia bate la ușă ei știu să-și facă datoria.

In ce privește de guvern asigură tot concursul acestuia în toate chestiuniie și termină cu convingerea că actuala sesiune a Dietei va fi rodnică pentru buna desvoltare a Bucovinei, pentru a cărei propășire va lupta și d-sa din răsputeri.

Cuvintele entuziaste ale președintelui țărei au fost acoperite cu salve de aplauze și cu o mare manifestație de loialitate la adresa M. S. Impăratului Frantz Iosef.

După aceasta s'a procedat la constituirea comisiunilor cu care a luat sfîrșit ședința de azi.

A doua ședință va avea loc la finele acestei săptămîni, în care timp comisiunile alese vor prepara proiectele ce urmează a fi votate.

Ordinea lor, a fost stabilită în modul următor: regularea rîurilor, budgetul, regularea financiară a băncilor cooperative, schimbarea statului țării, chestia școlară, chestia bisericească etc.

Inainte de închiderea ședinței deputatul Euseb. Popovici, aduce la cunoștința mareșalului țării că zilele aceste împlinindu-se 100 ani de la nașterea marelui Evdotiu Hurmuzachi, cari a fost al doilea mareșal al Bucovinei, propune ca să se ție o ședință la statuia acestui mare bărbat al țării, la care mareșalul răspunde că va aduce propunerea în viitoarea ședință, convins că ea va fi primită în mod unanim.

Ședința de azi a fost foarte liniștită și luptele anunțate între partidele romînești pare că nu vor mai avea loc, aceasta în urma atmosferei creată de cuvîntarea președintelui țării.

*

In legătură cu convocarea dietei partidului social democrat din localitate a convocat o mare întrunire publică, care a avut un succes colosal. Au participat peste 2000 de persoane.

Deputații socialiști Grigorovici și Havrișciuc au făcut o critică aspră actualului sistem de vot, în urma căruia clasa proletară n'are posibilitatea să și trimiată adevărații ei reprezintanți în Dietă.

Oratorii au mai discutat și chestiunile ce urmează să le discute Dieta, criticînd modul cum clasa stăpînitoare înțălege să administreze averea țării. In special regularea financiară a băncilor cooperative a fost aspru criticați. Socialiștii sunt de părere ca guvernul să nu întreprindă nici o acțiune de asanare de cît în urma dovedirei vinovaților cari au pricinuit dezastrul și condamnarea lor.

In acest senz s'a și votat o moțiune care va fi înaintată Dietei.

Asemenea s'a mai votat o moțiune prin care se cere schimbarea actualului sistem de vot.

La această adunare au luat parte aproape toți deputații partidului național romîn, cari au felicitat în mod unanim pe oratori.

Partidul social-democrat a hotărît ca pe tot timpul cît va ține Dieta să convoace întrumiri publice, prin care să se protesteze contra răpirei depturilor de vot a 3 părți din populația Bucovinei.

*

Din cele ce transpiră din cercurile romînești află că partidul național-romîn va începe în ședințele viitoare o obstrucțiune strașnică pe tema regulării băncilor cooperative, astfel că e mai mult ca sigur că în actuala sesiune a Dietei nu se va vota decît regularea rîurilor și budgetul.

Gama.

Litere-Științe-Arte

Director și trupă.—Ca și în anii trecuți, d. M. Sadoveanu directorul teatrului național din Iași, își va spune cuvîntul în prefața programului teatral ce se va împrăștia în public.

E o caldă apărare a instituțiunii pe care o conduce și a artiștilor iașani în același timp.

„...Credem că teatrul nostru veche și frumoasă instituție de cultură, ar trebui să se bucure de mai multă asiduitate din partea publicului. Ar trebui să se bucure și de mai multă indulgență.

Teatrul nostru e pus în cumpănă totdeauna cu marele teatre în care o piesă face serii de zeci și sute de reprezentații.

Publicul nostru fără îndoială e select și pretențios în materie de teatru. Ne permitem totuși a-i atrage luarea aminte asupra faptului că nici odată la Iași o piesă n'a făcut serie de 10 zile pline. Avem încă un public restrîns același și același, căruia trebue să-i dai necontenit altă-ceva.

In alte părți o trupă face repetiții foarte multe înainte de a începe reprezentarea unei piese. Intr'un teatru ca al nostru care trebue să schimbe de 40 de ori afișul pe stagiune, din nevoe, nu din plăcere, repetițiile trebue să se facă într'o încordare am putea zice tragică".

E ceva nou—și merituos—în încercările tenace ale tînărului director de a convinge publicul iașan, teoreticește.

Dreptatea celor scrise e netăgăduită. Dar nu are și publicul dreptate la rîndul lui?

Vom vorbi despre aceasta în alte zaziuni.

*

Despre evenimentul artistic al elor două operete cari au venit rînd pe rînd să ceară iașanilor verdictul sau c nsacrarea se ocupă „Scrisorile din Ia din „Ordinea" de astăzi 28 Septembr

*

Domnia Reginei Victoria a Ang ei, cea mai lungă din vremile noastre c și a ținut 63 ani 7 luni și 2 zile,—a st înîntrecută de curînd de cea a l trînului Frantz-Iosef, decanul monarhil din Europa. Indată după aceasta, ca echime, vine Regele Nikita al Munt egrului, George al greciei, apoi Regele arol al nostru.

*

O ultimă statistică german supra situației linguistice a celor dou provincii Alsacia și Lorena, dovedește c germanizare e departe de a fi un act săvîrșit. a constatat că dela 1905, numărul ersoanelor ce vorbesc limba franceză a crescut în cele trei mari orașe Strassbur dulhousene și Colmar. Numai în Metz— ozava garnizoană germană—număru acestora a scăzut într'o mică măsură.

*

Profesorul Gaucher, într'un raport adresat Academiei de medicină din Paris descrie în termeni foarte pisimiști higiena publică din Franța, pe care o găsește deplorabilă.

*

Sub președinția profesorului Délorme s'a deschis la Paris al 25-lea congres al asociației franceze de chirurgie în marele amfiteatru al facultății de medicină.

*

Am pomenit de un nou „Faust" a lui Edmond Rostand.

Cît de popular este... titlul acesta în Franța, dovedește faptul că se joacă acum, la Paris, o piesă intitulată „Une loge pour Faust"...

*

STRUNA ZILEI

CU CÎNTEC...

Sub titlul „In jurul unei fuste". Evenimentul a continuat polemica de croitorie cu subreta Florica...

Nu știu cine 'nfrînt rămase
In această ceartă grea...
Dar—precum cîntă... Tănase—
„Fusta, fusta-i cu belea!

INFORMAȚII

Congresul Profesorilor de religie.— Din inițiativa ministerului de culte și instrucțiune publică, între 2—5 Octombrie a. c, se va ține în capitală congresul tuturor profesorilor de religiune din țară. Congresul se va deschide în ziua de 2 Octombrie printr'un Tedeum oficial la orele 9 dimineața în biserica Radu-Vodă, iar la orele 10 congresiști se vor prezenta I. P. S. Mitropolit Primat.

La orele 3 p. m. congresul își va începe lucrările la Universitate ocupîndu-se cu următoarele chestiuni:

1) Rolul și scopul învățămîntului religios în școale în genere și în cele secundare în special.

2) Programele de studii.

3) Metoda de predare a studiului religiunei și

4). Raportul dintre studiul religiunei și celelalte discipline.

Congresiștii, cari vor dori, în schimbul unei sume modeste, vor putea lua masa la internatul teologic.

Profesorii, cari din vre-o împrejurare oare care n'au luat cunoștințe despre ținerea congresului, pot cere ministerului de culte și le acordă imediat transportul întru cît ministerul dorește să ia parte la congres toți profesorii de religie.

Orice alte informațiuni se pot lua de la E. C. Nazarie, profesorul universitar și președinte al congresului cu domiciliul la Biserica Radu-Vodă București.

Școlare.—S'a acordat un concediu de 2 luni, d-rei Constanța Palade, învățătoară la școala din Săbăoani, pentru caz de boală.

— Un concediu de un an, a fost acordat d-nei Maria Opaiț, institutoare la școala din Tg.-Frumos, pentru studii. Va fi suplinită de d ra Lărgeanu.

— D-ra Eliza Vasiliu a fost numită învățătoară la școala din comuna Vascani, județul Suceava.

— D ra Elena Stamboliu a fost numită suplinitoară la școala din Tabăra, jud. Iași, în postul al 2-lea.

— Un concediu de o lună a fost acordat d-nei Ecaterina Spiridonescu, institutoare la Fălticeni. Va fi suplinită de d-ra Teleman.

— S'a acordat un concediu de 3 luni, d-rei Elena Țicau, conducătoara grădinei de copii din Tăinașeu, județul Roman.

In comuna Sîrca s'a declarat epidemia de febră tifoidă.

Serviciul sanitar a luat măsurile cuvenite, pentru combaterea boalei.

In sala de ședințe a corporațiunei meseriașilor, din Str. Alexandri No. 4. d. V. Manoliu. va ține Duminică o conferință. D-sa va vorbi despre „Breslele vechi și breslele noi."

Criza.—Privitor la criza financiară, publică următoarele ziarul comercial „Argus":

Piața noastră trece de cîte-va zile printr'o grea criză. Realitatea nu se poate tăgădui. Dacă înlăturăm exagerările interne unor asemenea situațiuni, nu este mai puțin adevărat că negustori, industriași, proprietari, cu reputațiuni bine stabilite și cu o solvabilitate în afară de orice îndoială, găsesc cu mare greutate un credit cît de mic — ca să nu mai zicem că mai aproape nu se găsesc de loc.

Băncile mari — de cele mici nici nu mai vorbim — au închis aproape cu totul afacerile de scont. Și cine știe ce însemnătate este pentru un mare comerciant de a-și putea sconta portofoliul, își poate da lesne seamă de marea criză prin care trece întreg comerțul nostru, putem zice întreaga noastră viață economică.

Lista polițelor protestate, după cum cititorii noștri pot constata chiar din coloanele acestui ziar, a luat proporții extraordinar de îngrijitoare și zilnic se citează cazuri de comercianți care ar fi în situațiune dificilă.

Cum am mai spus, exagerările nu lipsesc, dar nu mai puțin situațiunea este extrem de îngrijitoare.

*

O explicațiune a suspendărei de către băncile mari a afacerilor de scont și în general a ori căror afaceri de credit este și faptul că de obiceiu acum în luna Septembrie, băncile noastre mai acopăr în străinătate creditele pe care ele la rîndul lor le au la toate băncile străine.

In timpuri normale aceste acoperiri se fac lesne și în bune condițiuni, mulțumită exportului nostru de cereale care face ca mari sume de bani să intre în țară.

Devizile sunt atunci eftine și abundă. Acum însă exportul lipsind aproape cu desăvîrșire,

Băncile mari sunt silite pe de oparte să caute a realiza în bună parte portofoliul ce au, iar pe de altă parte să răstîngă mult credite noi.

Dar este drept să relevăm faptul lăudabil, pe care l'am mai anunțat, că statul a varsat la diversele bănci din Capitală, o foarte mare parte din excedentul bănesc al tezaurului.

Aceste sume se cifrează la aproape o sută de milioane.

In aceste împrejurări atît de dificile, este de așteptat că și Banca noastră Națională, va interveni ca să aducă pe cît posibil un remediu.

Și aceasta cît mai curînd pentru a evita adevărate dezastre.

Stagiunea trupelor străine la Iași.—Va fi deschisă cu reprezentațiile trupei *Renée Parny* de la teatrele Odeon și Sarah Bernhardt care vor avea loc la Teatrul Național din Iași în sările de Luni 22 și Marți 23 Octombrie a. c. Din această trupă pariziană mai fac parte următorii artiști d-nele Leonie Batia de la teatrul Antoine, Gabriela Dumesnil de la Gymnase, Marguerite Louvain de la Gymnase, Germaine Morhange de la Porte-Saint-Martin, Jeanne Vatina de la Gymnase, D-nii Albert Clement de la Renaissance, André Casa de la Sarah-Bernhardt, Charles Franck de la Renaissance Jaques Ducret de la teatrul Sarah Bernhardt, Blanché Dargile de la Vaudeville, Lucien Blondeau de la Porte-Saint-Martin, Gustave Derives de la Vaudeville, Maurice Préval de la Antoine (Regisor general).

Trupă mare, aleasă și cu artiști de la cele mai mari teatre pariziene; repertoriu bogat.

In curînd se vor anunța piesele ce se vor reprezenta.

Informațiuni și bilete la agenția teatrală „Thalia" (T. P. Maximovici).

Eri a avut loc la Mitropolie o consfătuire între I. P. S. S. Mitropolitul Pimen și reprezentanții călugărilor din Mănăstirea Neamț, în care s'a hotărît înființarea unui seminar monahal la Trg. Neamț.

In acest seminar, urmează să fie primiți la început 45 de călugări.

Tot odată s'a decis a se reînființa vechea tipografie bisericească din Mănăstirea Neamțului.

La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

❑ *In numărul de eri am dat oarecare lămuriri despre o consfătuire ce a avut loc între conducătorii principalelor instituţii financiare din localitate.*

Inspirată probabil de notiţa noastră, asupra căreia ne rezervăm dreptul de a reveni cu date mai precise, „Dimineaţa" de astăzi publică o informaţiune cu privire la aceleaşi fapte, dîndu-le un aspect cu totul îngrijitor.

Sîntem în măsură a afirma, că criza la care ne-am referit n'are nici un caracter de gravitate şi că din consfătuirea de care ne-am ocupat, nu se poate deduce de cît grija pe cari financiarii noştri o au de a nu rămînea dezarmaţi şi nepregătiţi în faţa circumstanţelor.

De altfel cetitorii noştri vor fi ţinuţi în curent cu tot ce se va ivi cu privire la aceste lucruri.

▪ Domnul Moritz Wachtel, apreciatul director al Băncii Moldova, s'a exprimat astăzi, faţă de un redactor al nostru, în ce priveşte criza—în modul următor:

— Panica este absolut fără motiv serios. Ea nu poate avea ca motiv recolta, de oare-ce, cu toate ploile, recolta din anul acesta este superioară recoltei din anul trecut. Ea nu poate avea ca motiv războiul—de oare-ce este sigur că, în cazul chiar cînd Bulgaria va declara război, Romînia va rămînea neutră.

Este regretabil că guvernul nu dă un comunicat ca să liniştească spiritele şi că, pe de altă parte, nu se ia nici o măsură pentru a uşura transportul cerealelor cu vapoarele.

▪ Tribunalul a reconfirmat astăzi mandatul de arestare al comerciantului falit Şulem Halpern.

▪ Eugen Drob presupusul autor al furtului de timbre de la debitul din secţia III a tribunalului, a fost înaintatat astăzi parchetului.

Cum nu există dovezi că Drob este, în adevăr vinovat, el va fi pus, probabil, în libertate.

▪ La juraţi urma să se judece astă-zi procesul de presă intentat de profesorul Gîrcineanu d-lor G. Pascu şi Bantăş, reporter la *Mişcarea.*

Reclamantul, cerînd cuvîntul, a voit să facă insinuări la adresa juriului, în ce priveşte verdictul dat ieri în procesul cu girantele *Opiniei.* Dar preşedintele i-a retras cuvîntul şi reclamantul şi-a retras reclamaţia.

Un al doilea proces, intentat *Evenimentului*, n'a fost în stare de judecare, procedura nefiind împlinită.

▪ **Faliment.** — Informaţia noastră dată acum cîteva zile şi privitoare la falimentul fraţilor I. & L. Levy din Capitală se adevereşte.

Numiţii bancheri, victime ale jocului de bursă, lasă un pasiv de peste 600,000 lei. Majoritatea acestor sume le-a fost încredinţată de către mici depunători, căci fraţii Levy, după modelul celorlalţi mici bancheri din Capitală, emiseseră carnete de economie cu 6 la sută dobîndă pe an.

Cu depositele acestea, cei doui bancheri au jucat la bursă.

▪ In localitate s'a constatat un cas nou de febra tifoidă.

▪ In comunele Ciurea şi Ţigănaşi s'a declarat epidemia de anghină difterică.

▪ Azi s'au terminat examenul elevelor de gradul întâi, al şcoalei de moşit. Rezultatul se va da mîine.

▪ Regimentul 7 roşiori se întoarce abia în astă seară în localitate.

▪ D. dr. Panaite Zosin. care-şi întrerupsese seria interesantelor sale conferinţe, de filosofie pozitivistă, din cauza participărei sale la manevrele regale, le va relua Duminică la ora 4 în amfiteatru liceului Naţional,

▪ I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei a hotărît să absolve pe fostul stareţ al Mănăstirei Secul, care nu s'a făcut vinovat de fapte, ci numai de greşeli de procedură in conducerea afacerilor administrative ale mănăstirei.

I. P. S. S. va face aceasta cunoscut şi justiţiei.

▪ Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete		9 lei suta
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.40, oca		0.60
Struguri pentru masă		80 b. kgr.
Caşcaval greçesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

▪ Noul program de astă seară Vineri al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Catastrofa (Le secret du vieux moulin). Film danez de mare artă în două părţi. toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinşi artişti dramatici ai teatrului din Kopenhaga.

Se repetă după insistenţele unanime: Logodnica Morţei, (film danez). Intreaga piesă are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a întregei companii dramatice a teatrului regal din Kopenhaga.

Moda şi pălăriile mari, scene foarte humoristice.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Noul program viitor se reprezintă: poimîne seară Duminică 30 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărâmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

De Inchiriet

de la 26 Octombrie 1912

Un apartament compus din 4 sau 5 camara spaţioasa *la faţă cu sau fără salonul cel mare din spre stradă, antret, bucătărie, closet, un subsol, instalaţie de lumină, apă şi canal în strada Carol No. 44 din casele ocupate actualiminte de Cercul Militar; precum şi toate atenansele din curte compuse din 18 camere.*

A se adresa la Proprietarul Iulius Beer strada Cogălniceanu No. 11 Iaşi.

De vînzare sau De închiriat

Casele din strada Palatului, 60, din Iaşi, proprietatea erezilor def. George Maxim, davînd şase încăperi de stăpîn cu subsol deependinţe, curte, apă, grădină mare cu pomi roditori

A se adresa: d-ilu **D. G. Maxim,** *în Bucureşti, strada 11 Februar 14 bis.*

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 28 Septembrie

Primele împuşcături la frontiera turco Bulgară

Exposeul Contelui Berchtold

Probabilitatea unei Conflagraţiuni generale

Viena.—Delegaţiunea ungară a adoptat în şedinţă plenară budgetul externelor exprimînd încredere în acţiunea guvernului.

In cursul discuţiunei d. Berchtold a mullumit pentru aprobarea unanimă pe care delegaţia a acordat-o politicei sale. Spune că politica sa este cea dreaptă şi conformă cu opinia publică a ţărei. Toate sforţările politicei sale tind la menţinerea păcei. (Aplauze prelungite) şi a statului quo în Balcani. Politica noastră în Balcani nu este o politică de cucerire dar aceasta nu însemnează să nu ne interesăm de evenimentele din Balcani unde avem interese vitale ce vom şti să le salvgardăm.

In privinţa ereditelor cerute delegaţiunei, contele Bertchold a spus că aceste credite nu sunt cerute pentru mobilizare, ci credite cerute de fostul ministru de război Schoneh.

Ministrul a expus situaţia actuală internaţională şi a spus delegaţilor să ţie compt de cerinţele administraţiei războiului. Oratorii delegaţiunei ungare s'au exprimat pentru restabilirea unor raporturi de încredere şi acord cu Rusia, ceia ce e singurul mijloc de a preveni conflictele dintre marile puteri şi cooperarea Austro-Rusă în Balcani care se caută a se asigura linişte în Balcani.

*

Londra.—Agenţia Reuter află din Constantinopol că s'au auzit împuşcături violente astăzi, lîngă posturile Timorok şi Klisima lîngă graniţa Bulgaro-Turco.

*

Salonic. — Arnăuţii au luat armele şi merg spre graniţă. Bandele au fugit în faţa arnăuţilor.—Lista voluntarilor la Pristina cuprinde pînă acum 14,000 nume.

*

Se afirmă că Muntenegrenii au fost respinşi de la Berana înapoi, pe teritorul Muntenegrean.

*

Paris. — Agenţia Havas află din Constantinopol că azi după amează ambasadorii puterilor au convenit textul notei colective ce va fi remis astăzi la Poartă. Nota va fi remisă de dragomanul Austro-Ungariei. Miniştrii statelor Balcanice sînt fără instrucţiuni; nu vor face deci nici un demers.

*

Constantinopol.—Ziarele spun că ministerul de finanţe studiază o lege declarînd moratorul general; în toată Albania se fac manifestaţii patriotice: albanejii jură că vor lupta pentru Turcia.

Ambasadorul Germaniei a oferit Porţei o parte din palatul ambasadei pentru instalarea refugiaţilor. Poarta a primit, mulţumind.

*

Paris.—Senatorul Destournelle a adresat regelui Muntenegrului o scrisoare deschisă protestînd cu vioiune contra declaraţiunei de rezboi a Muntenegrului. Ziarele află din Toulon că mai multe crucişătoare au primit ordin de a fi gata de plecare în apele greceşti şi turceşti, spre a proteja interesele Franceze în orient.

*

Berlin.—Preşadintele congresului comercial german se plînge cancelarului imperiului de pagubele aduse de către Turcia, observînd că confiscarea nu poate fi justificată de oarece războiul n'a izbucnit încă între Turcia şi Grecia. Congresul a cerut guvernului să intervie pe lîngă Poartă în favoarea liberărei vaselor greceşti ce transportă marfa cu destinaţia spre Germania.

*

Sofia.—Regina vizitează zilnic spitalele dînd indicaţiuni. Consiliul municipal din Varna a votat o sumă de 50.000 franci, pentru familiile sărăcite în urma plecărei bărbaţilor la războiu.

*

Belgrad, — Ziarul „Politica" spune că regele va pleca Sîmbătă la Niş.

Principii Alexe şi Arsenie Carageorgevici au sosit.

*

Berlin.—Ştirea că Reichstagul va fi convocat înainte de epoca normală în urma evenimentelor externe se desminte.

*

Paris.—Cu privire la vasele greceşti confiscate de Turcia, Franţa a făcut ca şi Anglia un demers spre a obţinea revenirea asupra acelei măsuri de oare ce o parte din acele vase conţin marfă franceză sau transportează mărfuri în Franţa.

*

Constantinopol.—Nota puterilor privitoare la reformele promise de Turcia provinciilor sale europene în conformitate cu art. 23 din legea din 1880, a fost remisă astăzi Porţei.

D. Take Ionescu şi situaţia externă

Londra.—Marele ziar Morning-Post, *solicitînd d-lui Take Ionescu părerea asupra situaţiei externe, a primit răspunsul telegrafic al şefului partidului conservator-democrat.*

Interviewul a apărut în numărul din 7 Octombrie stil nou.

*

Bucureşti.—Toată presa europeană, a reprodus şi comentat interviewul obţinut de „Moning-Post" de la d. Take Ionescu.

Iată textul celor zise de d. Take Ionescu:

„Inţelegerea intervenită între puterile balcanice, care de vreme îndelungată urmăresc o politică de rivalitate mutuală şi hotărîrea lor de a se mişca, sfidînd voinţa marilor puteri, crează o situaţie nouă, care, după părerea mea, face rezboiul inevitabil.

Singura şansă de a-l împedeca, ar fi convocarea unui congres european pentru a regula chestia reformelor din imperiul Otoman.

Dacă nu se face aceasta, răsboiul va urma cu mare repeziciune, bulgarii voind să profite de superioritatea mobilizărei lor, înainte ca Turcia să poată aduce numeroasele ei reserve.

Pentru mai multe cuvinte, un congres european ar fi indispensabil.

Resboiul dacă va surveni, va fi selbatic. Şi după toate probabilităţile urmat de oribile masacre, care vor împinge pe Europa să intervină.

Dacă Turcia va fi victorioasă, puterile tot ar fi silite să intervie, pentru a opri ostilităţile şi a stărui reformele, care şi aşa vor fi indispensabile.

Dacă statele creştine sunt victorioase le va înpinge pe drumul anexărilor teritoriul şi înţelegerea lor de acum va înceta,

Iacă un cuvînt pentru intervenţie.

Romînia este în stare de espectativă şi de şi nu este pe cale de a-şi mobiliza trupele, aceasta nu însemnează că este indiferentă şi că se va abţine de a-şi exprima punctul ei de vedere.

Romîna are interese şi morale şi materiale şi le va apăra la momentul oportun.

Dacă sn va convoca un congres, Romînia va căuta să ia parte".

*

Telegrama apărută în Morning-Post, poartă sămnătura d-lui Take Ionescu.

Premiul Nobel

Stockolm.—Premiul Nobel pentru medicină pe 1912 a fost dat doctor Alexe Carrel din New-York,

Gozava luptă intre turci şi muntenegreni

Succesul muntenegrenilor

Bucureşti.—Ziarul „Francfurter Zeitung" sosit azi în Capitală, publică o telegramă din Bucureşti, în care se zice:

„Cercurile competinte de aci, cred" că se va ajunge la o conferinţă europeană.

Romînia va cere să participe la dezbateri, dar nu a rămîne în culise".

*

Sofia.—Un consiliu de miniştri s'a ţinut azi. S'a hotărît să se aştepte trimeterea „notei austro-ruse Turciei, după care să se comunice ultimatul Bulgariei.

*

Podgoriţa—Eri o luptă crîncenă a avut loc, în faţa fortăreţelor Turceşti de la Podgoriţa.

Muntenegrenii au eşit învingători, ocupînd forturile turceşti.

Numărul morţilor din ambele părţi e foarte mare.

Muntenegrenii au pus stăpînire pe forturi şi pe numeroase tunuri.

Prinţul moştenitor al Muntenegrului a participat la luptă.

Regele a urmărit de asemenea mersul luptei.

Belgrad.—Consiliul de miniştri ţinut azi, a hotărît nu numai să nu desmobilizeze, dar, să înceapă imediat ostilităţile, fără alte formalităţi.

*

Sofia.—Aici au sosit 5 aviatori ruşi, cari vor lua parte în războiul turco bulgar.

Situaţia politică

Bucureşti.—După cum am anunţat, d P. P. Carp a fost primit eri în audienţă la Palat.

După cît a transpirat, Regele a făcut apel, ca faţă de evenimentele externe, partidele politice să se pune de acord şi să se realizeze concentrarea conservatoare.

Suveranul ar mai fi declarat, că va aviza, de îndată ce i se va comunica că s'a realizat concentrarea.

Se mai afirmă, că Suveranul şi-a exprimat voinţa, ca în cazul când România va intra în acţiune, din guvern să facă parte fruntaşi din toate partidele,

*

Mâine Sâmbătă, va avea loc o nouă întrevedere între d-nii Tache Ienescu şi Maiorescu, după care va urma întrevedere între d-nii Carp şi Tache Ionescu.

*

Azi d. Carp a avut o consfătuire cu d-nii Maiorescu, Arion şi Neniţescu.

Dr. Louis Mendel, dentist

reintorcîndu-se în localitate şi-a reluat ocupaţiile.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Str. Cuza-Vodă 42, (foastă Golia)

Dr. A. SPIRT

specializat la Paris şi Berlin în bolile de gură, gît, nas, şi ureche se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Ministerul Instrucţiunei Publice, avînd nevoe de două imobile cu câte cel puţin 8 camere, dintre care 3 mari, pentru şcoalele medii, ce au a se înfiinţa în Iaşi, învită pe proprietarii doritori de a-şi închiria casele lor să facă oferte precise, cel mult până peste 4 zile de astăzi, pe adresa inspectoratului general primar str. Lozonschi (casele foaste otel Victoria) în orele de cancelarie.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

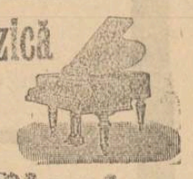

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Liceul particular

„Profesorii Asociaţi"

Iaşi.—Str. Sf. Neculai No. 15.—Iaşi

Liceul intră în al III-lea an de funcţionare sub aceiaşi direcţiune.

Liceul are toate clasele inferioare şi superioarr, secţia modernă şi reală.

Preparaţii de 2 clase într'un an

Inscrierele încep la 10 August în localul din str. Rece No. 2

Se primesc şi interni în condiţiuni speciale

Prospecte la cerere

Director, **Titus G. Patrichiu—Iaşi**

Profesor

De Inchiriet

dela 26 Octombrie 1912 un apartament elegant la etaj cu lei 3000 şi jos o prăvălie ocupată actualminte de „La Marchiza."

In casele Schnürer str. Stefan cel Mare vis-a-vis de Fraţii Pollinger.

AVIS DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR

Cele mai frumoase Noutăţi ale Sezonului şi toate felurile de mărfuri pentru toamnă, au început să sosească zilnic la magazinul

„LA VULTUR"

Toate onoratele cliente sunt rugate să viziteze cît mai des Magazinul „La Vultur" (nu e aşa departe) aci vor găsi ca în totdeauna lucruşoare bune şi frumoase şi le vor cumpăra cu preţuri mult mai ieftine chiar de cum se vinde în prăvăliile din străinătate.

Poftiţi dară „LA VULTUR"

cel mai bine asortat magazin.

Biliard aproape nou de vînzare, str, I. C. Brătianu 191, la D. Petersil.

De vînzare

Cu preţuri avantajoase, diferite mobile, ca, **un salon elegant** mobile străină, **un salonaş, un vestibul, un dormitor sufragerii,** 2 odăi pentru **familii, odae de baie.** A se adresa la proprietar Dl. **Marcu luster,** str. Carol 36 etagiul de sus, în fiecare Duminică de la 3—6 p. m. iar prima Duminică 9 a. c. numai dé la 3—4 p. m.

De Inchiriet *în total ori în parte, pentru societate, birou, atelier, ori depozit, un apartament de 5 camere între care una foarte spaţioasă.*

Strada Cuza-Vodă 13

La Farmacia D Herzenberg este vacant locul pentru un *ELEV* **sau** *ELEVĂ.*

Case de vînzare

Imobilul Str. Cost. Negri fost str. Veche No. 91.

Imobilul Str. Căpitan Păun. No. 8.

Jumătate din imobilul Str. Cucu No. 23—25.

Pentru informaţiuni a se adresa la d.

I. Goldenberg

Str. I. C. Brăteanu 151

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE" KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. SIEBENEICHER** — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Interne i și r No. 10141 din 1 Dec. 1858. Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii și fond. asociațiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situația asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 polițe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,925,501 72 | 100 **rentă**

Cantiunile depuse la Casă de depuneri din București.
Lei 7.453.500 ca garanție pentru asigurații din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraților ca dividende
Lei 1,986,253 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viață și deces în combinațiune cu scoterea de plată premiilor și oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemenea toate celelalte combinațiuni moderne—cu și fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraților săi: Inatacabilitatea poliței.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Polița universală.
Plata imediată și integrală a sumei asigurate.
Preț mare de rescumpărare etc. etc

Direcțiunea pentru România, BUCUREȘTI
Agentul general pentru Iași.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(lângă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. și constr. de mașini agricole, electrot. arch'tect și de construcții.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAȘI
Fondată la 1856
Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameștă și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tăinuite, *Migrenele, Cephalgiile, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și cronice, cele de reale și numerose celelalte temă-ți*

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă, în dina cea d'antîiu se ia 3 capuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cină, seara. Dacă bolnavul n'a simțit vre o ușurare, va lua 4 hapuri a zona și: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cină, seara. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se scrie: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, care se pot găsi la toți droguerii și farmaciștii.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalație cu motoare electrice.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1701 Duminică 30 Septembrie 1912

Un regulament și o circulară

II

Dar totul în această circulară e de minunat. Fie care frază și chiar și părți ale unuia, te oprește în loc. Nu știi ce să crezi de dispoziţiunea, de afirmaţiunea de subtilitatea, de nepriceperea, ori de absurditatea, cuprinsă în ea. Prima frază ne-a dat pe subtilul *Ministru*, în loc de minister.

Ne-a dat afirmaţiunea eronată de examene integrale ce ar fi fost în Iunie, examene cari n'au existat și nici nu puteau să existe, însă se indică drept modele.

Ne-a dat pe acea fină răutate la adresa Ministrului; că ar fi în stare să facă și altele mai grave, de cît cele făcute pînă aci cu aceste examene. In fraza următoare se vorbește de examene scriptice, ce ar fi existat în Iunie, și de care nici nu se putea vorbi, căci în mod absolut n'au putut să existe.

In fraza următoare se pune de prisos media generală 5. Și am putea continua mai departe din frază în frază.

Dar să trec peste toate, pînă și peste ne mai pomenitul lucru că, cu toate că e în vigoare un nou regulament, se iau dispoziţiuni întemeiate pe un vechiu regulament, abrogat.

Mă voi opri asupra unui singur punct, prea revoltător. Circulara zice „veţi mai opune (la examen) și pe elevii cari au fost declaraţi repetenţi din cauza insuficienţii mediei generale, *dacă această medie e între 6,20 și 6.50*". Evident că aceștia ar fi trebuit să fie promovaţi în Iunie.

Dar regulamentul înțelept, a făcut așa că și elevi în astfel de condiţiuni să rămînă repetenţi. Și acum, după ce la Iunie îl lași repetent pe un elev care a avut media între 6,20 și 6,50, în Septembrie, pe acelaș îl examinezi ca să-l promovezi cu nota 4, care împreună cu media 6 din cursul anului să dea media 5. Și apoi de ce să admiţi numai pe cei cu media de la 6.20 în sus, cînd acum singur recunoști că 5 e o medie de promovare.

Dacă logica ar fi un *Jupiter*, ar trăsni pe cei ce înoadă, desnoadă și încurcă tot învăţămîntul nostru.

Dar mai sunt și alte lucruri, cari afară că sunt lipsite de ori-ce logică, sunt și adevărate cruzimi. In Iunie la încheierea situaţiunei școlare, bursierii cu media 6.50 au rămas tot ca bursieri. Regulamentul nu cerea o medie mai mare pentru bursieri, de cît cea de promovare; și deci, astfel s'au stabilit și s'au comunicat lucrurile ministerului. Insă, tocmai la 14 Iulie, ministerul a găsit cu cale să dea o circulară prin care stabilea că toţi bursierii cu media mai mică de cît 7 trebue să piardă bursa. Asupra acestei circulări, directorii școalelor s'au divis în două categorii. Cei mai mulţi au interpretat ca această dispoziţiune să se aplice numai de la anul, avînd în vedere că o astfel de măsură nu se poate aplica cu putere retroactivă, mai ales fiind dată gravitatea ei, căci să lovea în soarta atîtor bursieri, nepreveniţi, prin nimic din cursul anului; și avînd în vedere că o situaţiune, odată stabilită pe baza unui regulament în vigoare, nu se putea schimba printr'o simplă dispoziţiune ministerială. Alţii însă au aplicat această dispoziţiune și au rîdicat bursa elevilor cu media mai mică de 7. Astfel, s'a ajuns la anomalia că la unele școli, bursierii cu media 6,96, citez caz real, să piardă bursa; iar la altele cei cu 6,50 să și-o menţie. Se mai poate zice, că avem o organizaţiune școlară? Se mai poate zice că e o administraţiune alta de cît a capriciului și a bunului plac?

In timpul verei, cînd cei din minister pot lucra mai în tihnă, nimeni nu s'a preocupat de nimic alt, de cît să aleagă pe cine să admită, și pe cine nu, la scandaloasele examene, ce se cereau, și care au format obiectul circulării citată mai sus.

Era greu de cîntărit *cine* era cel ce prezintase cererea, mai ales cînd după unul venea altul. Și s'au ocupat atît de mult, și numai de atît, în cît ca rezultat al unei întregi vacanţe de activitate la ministerul școalelor, nu s'a zemislit nimic alt, pentru instrucţiune, de cît această faimoasă circulară. Iar școlile secundare, cari trebuiau să înceapă cursurile la 9 Septembrie, nici pînă acum nu au primit listele de repartizarea orelor profesorilor titulari și de numirile noilor suplinitori.

Cînd nu se știu nici cine sunt toţi profesorii și chiar cei ce se știu, nu știu în ce clase să intre, se poate pretinde că școalele au început cursurile? Și apoi faimoasa circulară, deși telegrafică, a sosit abia în seara de 7 Septembrie, cînd a doua zi era sărbătoare legală și a treia zi era Duminică. Numai a patra zi se putea comunica elevilor dispoziţiunea ministerială, după care comunicare urma să se dea răgazul de 5—6 zile înainte, de examinare. In ea însă se spune că școala să înceapă la 9 Septembrie, căci atunci e epoca fixată de începerea cursurilor. Adică să înceapă școala, în ziua cînd elevii erau anunţaţi că au să fie examinaţi, peste 6 zile spre a fi promovaţi sau nu. Să înceapă școala și cu profesori și cu elevi, cari nu știu cari în ce clase sunt! Se poate pretinde că autoritatea școlară superioară dă exemplul cel bun, de dreaptă judecată și de punctualitate în îndeplinirea îndatoririlor? Și ce exemplu de prevedere și seriozitate se dă școlarilor cu toate aceste începeri de lecţiuni, cari nu se mai pricep, pentru că nu se pot începe, din cauze pe cari școlarii nu le cunosc și le atribue profesorilor?

Apoi să ne mai mirăm că totul decade și înainte de toate seriozitatea și respectul de datorie!

In fine, în ultimul moment, mai aflu ceva care le întrece pe toate. Elevii declaraţi repetenţi la un liceu, sunt trimiși de minister să facă examen la un alt liceu, după cererea lor. Iar acolo fiind promovaţi se reîntorc la acelaș liceu, pentru a urma clasa următoare. Nici să se mai revolte cineva nu mai merită. Pentru astfel de acte se face doar gestul bolnavului de tuse după ce a tușit și se întoarce spatele.

Astfel de lucruri de neînchipuit se întîmplă în totdeauna, cînd fanfaronada și lipsa de demnitate împerechiază nesinchisirea cu nepriceperea.

Ion Otescu

Iarăși d. Dobrescu

D. D. Dobrescu e ultimul representant al vechei politici a fostului guvern. D-sa a ordonat unui inginer al Primăriei să zădărnicească lucrările societăţii de tramvaie. Inginerul în chestiune, fireşte, a cerut intervenţia poliţiei, și poliţia, fireşte, faţă de hotărîrile judecătorești, a refuzat acest graţios concurs.

Faţă de acest refuz, d. Dobrescu, zicese, ar fi luat hotărîrea să strice cu oamenii Primăriei, lucrările societăţii de tramvaie. Nu știm ce mai vrea d. Dobrescu și pînă unde vrea să împingă lucrurile.

De un singur lucru suntem însă siguri: dacă pînă în present i-au fost tolerate incursiunile d-sale, de acum înainte îi se va cere socoteală deactele sale.

DERUTA

La Politique, **ocupîndu-se de articolul nostru despre criza financiară, afirmă că nu e loc de alarmare, chiar în ziua în care Bursa Capitalei era în plină derută. Ziua de Joi a fost o zi de jale și de ruşine în acelaș timp.**

De jale, pentru că în ziua de Joi, s'au perdut la Bursa din Capitală mult peste două milioane lei. De ruşine, pentru că în ziua aceasta bursa a fost teatrul unui ruşinos scandal, scandal fără precedent în analele Bursei.

Curentul de scoborîre a hârtiilor s'a menţinut, pentru că urcarea era artificială. Lucrul acesta nu putea conveni acelora cari au interesul să menţină hîrtiile sus, și de aceia au provocat scandal. Comitatul Bursei a intervenit și a mărginit şedinţele oficiale la o jumătate de oră pe zi. Așa că de fapt, Bursa din Capitală poate fi considerată ca închisă de fapt.

Ce a determinat comitetul să ia această decisiune?

La întrebarea aceasta nu vom putea răspunde decît dând o mică explicaţie.

Bursa, în definitiv, nu e de alt întrunirea sub control oficial, a cererei și ofertei, pentru ca din ofertele reciproce să se stabilească cursurile valorilor.

Ce se întîmplă însă, pînă ieri la Bursa noastră?

Intre orele orele 11 și 12, se întruneau la Bursă cumpărătorii și vînzătorii, și din licitaţiile ce se făceau se stabileau preţurile.

Aceasta dura însă numai o oră, După ora aceasta începeau şedinţele neoficiale ale Bursei, la care luau parte remizerii, și cîţi va speculanţi de meserie.

In aceste şedinţe, adică fără ea cererea și oferta să fie faţă în faţă, se urcau și se scoborau în chip artificial cursurile. Impotriva acestui procedeu s'au ridicat azi protestări în Bursă, impotriva lor d. Iorgu Juvara a luat excelenta măsură de a nu mai îngădui de cît şedinţe oficiale la Bursa noastră.

Poate ca scandalul și panica de eri să fi slujit la ceva bun.

Depindem de Constantinopole

Ţările romînești pot fi socotite ca ţări agricole de la tratatul de la Constantinopole.

Prin acest tratat, încheiat la 1828, Marea Neagră a fost deschisă comerţului tuturor ţărilor, așa că Principatele romîne au putut începe exportul de cereale și deci au putut pune în valoare cîmpiile lor mănoase.

De atunci și pînă azi, agricultura noastră a mers mereu propășind.

La 1856, însă, reglementîndu-se la Paris strîmtorile de la intrarea și eşirea Constantinopolului, s'a adus indirect o mare lovitură comerţului nostru exterior.

Intregul nostru comert de cereale, baza vieţei noastre economice, depinde de aceste strîmtori. Cînd în Aprilie trecut, Poarta a închis Dardanelele, am fost reduși în cîteva ceasuri în halul jalnic al Serbiei.

Azi, cînd lucrurile se complică în Balcani și cînd flota, relativ puternică a Greciei, ameninţă mările Sudului, exportul nostru de cereale a încercat o grea lovitură.

Din Brăila ne vine vestea gravă că în tot portul nu sunt de cît două vapoare și că încărcături nu se fac. Nesiguranţa transportului a omorît comerţul de cereale.

Transacţiile sunt slabe și preţurile scoborîte. Tocmai cînd contam pe vînzarea recoltei, au intervenit evenimentele internaţionale și ne-au paralizat ori ce transacţie.

Depindem încă de Constantinopole. De aceia interesul ţării noastre e ca chestia Orientului să capete o cît mai grabnică rezolvare.

Ori-ce încurcătură în sudul peninsulei Balcanice, ne este pernicioasă și fatală.

Formalităţile războiului

Un redactor al ziarului „Berliner Tageblatt", a putut avea eri o convorbire cu d. Gheşoff, primul ministru bulgar.

La întrebarea pusă, dacă se poate ca pacea să fie menţinută, d. Gheşoff a declarat că nu crede aceasta, dar mai sunt oare-cari forme de îndeplinit.

Aceste forme se concretizează printr'o nouă notă, pe care Austria și Rusia au intenţiune, a o înainta statelor balcanice, în care să se specifice, — în prima notă nu se specifică aceasta,—că marile puteri garantează, că Turcia va aduce la îndeplinire reformele promise.

Dar d. Gheşoff, fără a voi să iasă din rezerva ce comportă marea d-sale răspundere, a căutat totuși prin cîte-va observaţiuni, să privească eventualitatea, cînd această nouă notă nu va avea efectul dorit,

In primul rînd d-sa a relevat curentul războinic din Turcia și dorinţa poporului de a nu se supune stăruinţelor străine pentru realizarea de forme. Un prim efect al acestui curent, a fost spargerea geamurilor de la locuinţa ministrului de externe, cunoscut ca partizan al reformelor și al păcei.

Ce devin toate aceste intervenţiuni, a continuat d. Gheşoff, dacă se va întîmpla în acest interval constituirea unui nou guvern turcesc, refractar reformelor? Dar primul ministru bulgar a mers și mai departe în declaraţiile sale pesimiste.

Presupunînd că în Turcia nu se va petrece nimic anormal, și că actualul guvern va rămîne și vroi serios să nu întindă focul din Balcani, primul ministru bulgar, a declarat că guvernul bulgar nu va putea da un respuns asigurător, înainte de a avea o consfătuire cu guvernele din Serbia, Grecia și Muntenegrul.

Cu alte cuvinte primul ministru al Bulgariei, a ţinut să edifice lumea, că pacea nu mai depinde de Bulgaria, ci de acordul stabilit între ţările Balcanice.

Se vede dar clar, că ori-ce s'ar face, războiul este inevitabil și întîrzierea ce pune Bulgaria, nu poate avea de scop, de cît organizarea militară ce necesită încă un timp.

Dovada eclatantă despre aceasta, e faptul că Serbia a începat războiul, trecînd peste formalităţi.

Cu siguranţă că Bulgaria va face acelaș lucru.

D.

Iarăși comunicatul

Ne-am ocupat de vreme de comunicatul dat de guvern, ziarului „Universul", comunicat în care cabinetul încerca să arăte ce anume rol își rezervă ţara noastră în cazul unui război în Balcani.

Comunicatul acela era și copilăresc și infam în acelaș timp. Presa opoziţiei ca și cea independentă și-a arătat indignarea ei faţă de actul guvernului. Ţara, de la un capăt la celalt, a fost făcută atentă asupra actului de copilărie senilă a acelora cari deţin azi puterea.

Guvernul la rîndul lui, și-a dat seama de gafa făcută, și de aceia, în trei alte contra-comunicate, a retractat cele publicate de „Universul", afirmînd că ziarul acesta nu fusese autorizat să dea nici un fel de comunicat.

Faţă de retractarea formală a guvernului, și date fiind împrejurările grele din afară, ziarele oposiţiei, printr'o excesivă îngăduinţă patriotică, au luat drept bune retractările guvernului și n'au mai insistat.

D. General Argetoianu, a ţinut însă să-și facă colegii de rîs, și în adevăr, după ce guvernul și-a retractat comunicatul, făcîndu-ne să credem—fiindcă eram dispuși să credem—că nu era al lui, ministrul de război a acordat un interview ziarului maghiar *Budapesti Hirlap* interview în care voind să fixeze punctul de vedere al Romîniei faţă de evenimentele din Balcani, repetă cuvînt cu cuvînt comunicatul din „Universul".

Iată dar acel comunicat adeverit de un membru al guvernului, de ministrul de războiu, într'o gazetă europeană.

Neapărat, străinătatea nu poate ști cine e d. General Argetoianu, și cît îi plătește... vîrsta. In străinătate se știe că d. general é ministru de războiu al ţării, iar cuvîntul d-sale e cîntărit în spus după situaţia d-sale oficială.

De datoria guvernului e să dreagă cît mai repe de ceia ce d. Argetoianu a stricat.

OAMENI ȘI LUCRURI

MANE, TEKEL...

— „Numai ziarele ar mai putea liniști spiritele.... De ce nu încercaţi? Faceţi ceva!..."

Așa ne spunea, eri, un important și un inteligent financiar din localitate, în decursul unei scurte convorbiri telefonice ocazionale.

De fapt, intenţiunea era de a mustra ziarele care nu încearcă în deajuns calcarea opiniei publice, preçum le-ar fi datoria.

Dar este într'adevăr *aceasta* datoria presei?

Sau dacă nu, — *care*-i este misiunea în asemenea grele momente?

Ne închipuiam ușor pe acel financiar privind la ghișeurile băncii sale, cum se îngrămădește lumea — modesta lume de mici salariaţi și lucrători — ca să-și rîdice micile economii depuse, fructul economiilor anevoioase, adunate în sudoarea frunţei cu zile de muncă, în nopţi de veghere.... De ce alarma? De unde panica? E cu putinţă ca financiarul priceput să aibă dreptate — să deplîngă cu sinceritate ruina sau încrederea momentană pe care și-o pricinuesc lor înși-le toţi acei depozitari. Dar care e forţa socială în stare de a opri în loc teroarea generală pe care, totdeauna, o propagă un vînt misterios, în asemenea complexe împrejurări?

Și dacă, pe deoparte, omul de finanţe, ori omul politic osîndește presa că nu calmează publicul, — acesta, la rîndul lui, nu o poate oare învinovăţi că nu-l informează cu destulă grabă și preciziune?

Cîte se cer ziarelor moderne!

Unul dintre cele mai mari ziare pariziane în primul său articol menţiona eri scrisoarea unui cetitor care-i spunea, între altele:

„Cu mare exactitate arătaţi starea spiritelor în Balcani și demersurile marilor Puteri.

Dar nu ne-aţi putea spune dacă va izbucni războiul?"

Firește că cetitorul pretinde prea mult. Dar peste tot se pun ziarului de astă-zi condiţiuni grele. De aci — poate — excesul reportagiului, care poate fi și funest, dar poate face și minunate servicii.

Nu e oare și jocul de bursă o chestiune de informaţiune căpătate la timp?

Un înalt funcţionar de la Finanţe ne spunea tot eri, că a realizat 300,000 lei cîștig personal la Bursă, graţie vertiginoasei scăderi și urcări a valorilor. Chiar dacă nu garantăm faptul, e de reţinut.... posibilitatea lui, în urma panicei care a domnit — și poate domnește încă — în Capitală.

Dar acolo reportagiul e *mai* dezvoltat, prin urmare, mai primejdios. Numai ingenioșii, perspicacii, pot descoperi realitatea îndărătul nebuloasei ţesături de presupuneri, de păreri, de profeţii și de combinaţii.

Dăunăzi, cu prilejul centenarului morţii lui Anselm Rothschild s'a amintit un epizod din viaţa unuia din... cei cinci Frankfurteji, în vremea războiului de la Waterloo. Pe atuncitelegraful nu împrăștia, ca astă zi, știrile fulgerător de repezi. Genialul financiar a asistat, însă, în persoană, la luptele cele dintăi dintre Franceji și Engleji. Prevăzînd sfîrșitul, a fugit repede în Anglia, înfruntînd marea agitată, pe un vaporaș, ca să ajungă la bursa londoneză tocmai în momentul cînd speculaţia valorilor era în toiu. Palid — de oboseală — rezemat de o colonadă a bursei, milionarul nu scoase o vorbă. Dar toţi cei dimprejur „cetiau" pe faţa lui veștile cele mai dureroase. Valorile căzură îngrozitor numai din cauza — palorii lui Rothschild, în vreme ce un devotat al lui cumpăra, cumpăra mereu...

Curînd veniră știrile de pe cîmpul de războiu, — cu înfrîngerea lui Napoleon. Rothschild realiză cîștiguri enorme. A, dacă ar fi fost reportagiul de astă-zi, telegrafia cu și fără fir!...

Progresul însă nu împiedecă panica, nici jocurile de bursă. Ziarele, nici ele, nu le pot împedica. Ele fac parte din viaţa societăţilor moderne, în care și cei mari fericiţi — materialicește fericiţi — trebue să simtă une-ori sabia lui Damocles atîrnată peste capetele lor, și trebuie să știe că... neprevăzutul i-ameninţă oricînd; că primejdia poate veni pe neașteptate și să le aducă aminte că viaţă fără riscuri, fără temeri, fără perderi, nu poate fi.

Rodion

Impresii și note din Basarabia

X

Soroca. *Alegerile pentru Zemstvo.*

Mă îndrept spre Uprava. In faţa parcului orașului, supt coasta dealului, se rădică clădirea *Upravei*, o casă cu 2 rînduri cu plantaţii bogate de copaci, avînd în spate malul stîncos și înalt al Nistrului, iar în faţă meideanul și grădina publică.

Toţi alegătorii colegiului I „na pervomu zemscomu Izbiratelinomu Sobranii luase dejunul împreună la club, și căzuse de acord asupra unei liste de ales, după ce luase avizul ispravnicului din loc și mai ales consultase avizul d-lui A. N. Crupenski, cel mai influent om politic ce are actualminte Basarabia, și care mai ales la Soroca își are centrul său politic.

După legile organice ale *Zemtvoului*, alegătorii se împart în trei colegii; colegiul I al marilor proprietari, cari merg de la 175 deseatine în sus; col. II al orășenilor „gorodschi" cari cuprinde alegătorii de la 17 desetine până la 175; și colegiul al III al obștiei ţăranilor.

In sala cea mare de ședinţe se instalase biuroul.

Pe masă stau așezate 2 mașine de vot, niște cutii ca mașina Yost. Mașina stă acoperită cu un postav în faţa spre biurou, ca să nu se vază înregistrarea votului ce se face. Se votează cîte 2 candidaţi. Numele lor se scrie pe un sfert de hârtie și se lipește sus la mașină ca să se știe pentru cine se dă votul.

Alegătorii stau toţi în sală; erau prezenţi 44 alegători; și aveau de ales 21 de membri în col. I al *Zemstvoului*. Ale-

KALODONT.
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Reprezentant: Sam. Löbl, Bucuresti.

gătorului i se dă o bilă sau 2 după numărul de voturi ce are, întru cît se poate vota prin delegație, barbatul pentru femee, fiul pentru mamă, fratele pentru soră, căci la Zemstvou nu votează persoana ci proprietatea. In lista *„spisocul“* colegiului I se văd figurînd și femei care votează.

O dată bila—sau bilele—luată; alegătorul vine înaintea mașinei de vot; vîră mîna pe o deschizătură, un fel de hoceag al mașinei și înlăuntru se fac 2 secțiuni; în dreapta—alb—pentru; în stînga—negru—contra. Se lasă bila în dreapta ori în stînga, după cum voești să votezi; bila atinge un resort, care mișcă o manivelă și se imprimă pe un carton prin linii drepte votul: Cum în partea dinspre biroul mașinei e acoperită cu postav verde, după ce se isprăvește de votat să ia postavul și se vede numărul voturilor înregistrate.

Sistemul e simplu, practic și secret, atît cît poate cuprinde secretul la un colegiu mic, unde 44 inși votează 21 din ei; căci colegiul I la Zemstvo alege 21 de membri; col. II 5 membri și col. III tot 5 membri; toate interesele fiind date în mîna marei proprietăți.

Am capatat o listă de alegători ai col. I și pentru curiositatea cetitorului nostru o dau în întregime cu toate lămuririle, căci dacă am avea listele de la col. I de la toate uezdurile, am ști care e de fapt starea proprietății mari în Basarabia, cîtă e în mîna moldovenilor și cît s'a înstrăinat prin vînzări sau prin încuscriri.

Tot colegiul I din uezdul Sorocăi cuprinde 101 de nume, barbați și femei în ordinea următoare:

1) Acațatov Vladimir Victorovici, cornet, proprietar în Cornești cu 785 desetine.

2) Aleinicov Fedor Alexandrovici dvoreanin, în Hristici cu 479 desetine.

3) Borislavschie Leon Mih. dvoreanin, Cotingenii mari cu 527 des.

4) Borislavschie Vladimir Mih., idem.

5) Baranovschie Anton și Nicodim Osipovici dvoreanini din Țaul și Plopi cu 480 des.

6) Biberi D. Ivan dvoreanin din Rujnița cu 1498 desetine.

7) Vinogradschi Victor Alex. dvoreanin din Sarovo, Cremenciuc și Oclanda, cu 871 desetine.

8) Vinogradschi C. Alex. idem.

9) Von Vasilco Egor și Evghenie Vasilievici dvoreanini din Țaul și Plopi cu 679 desetine.

10) Gheorghiță Fedor Ivanovici dvoreanin din Bobulești cu 609 desetine.

11) Gheorghița C. Ivan, din Starceni, cu 545 desetine.

12) Gudevici Anatol Mih. statschii soveatnic, din Vercăuți cu 449 desetine.

13) Damianovici Anton Caetanovici statschii soveatnic din Șuri și Drochiia, cu 1614 desetine.

14) Catargi Mihail, Victor și Olga, dvoreanini, Cobilnia cu 2798 desetine.

15) Caso Aristide Stepanovici, dvoreanin, din Ciutulești, Stefanești și Putinești cu 3653 desetine.

16) Caso Leon Aristidovici dvor. din Bahrinești, Ciutulești și Putinești cu 2906 desetine.

17) Catarcagi M. M. dv. din Lunga cu 209 desetine.

18) Crupenskie Alex. Nic. dvor. din Ciutulești cu 318 des.

19) Craișchi Vațlav Franț col. sov. din Merașovca cu 254 des.

20) Crupenskii Semen Mich. dv. din Atachi cu 1450 des.

21—22) Crușevan Vladimir și Nicanor V. dvoreanini din Malcouți cîte cu 188 desetine.

23). Lunchevici Victor Osipovici st. sovet, din Goloucinți cu 599 des.

24) Macaresco Nic. Mich. dvor. Pol-Soloneț cu 556 des.

25) Meleghi vas Atanasie dvoreanin din Răduleni cu 900 desetine.

26) Urmașii (nasleadnichi) lui Petre Egor Meleghi din Prajila cu 884 desetine.

27) Von Meres Evgh. Osipovici dvor. din Scăeni cu 600 desetine.

28) Mihailovschie Toma Titovici dvor. din Cosăuți cu 1569 desetine.

29) Alexie Vasilievici Novgorodțav, otstavnoi Gheneral maior din Cușnirca cu 352 desetine.

30) Panin Valeriu Alex. dvor. din Rubleniță cu 694 desetine.

31) Panaioti N. Ivan dvor. din Stărceni cu 180 desetine.

32—33) Ruso Mih. și Leonida Mih. dvoreanini de Bolboca cîte cu 616 des.

34) Stroescu C. Alex. dvor. din Niurcani și Tolocănești cu 237 desetine.

35) Sturza M. Grig. *cneaz* din Dondiușani cu 1974 des.

36) Sinadino Alex. Victor dvor. din Hasnașeni și Petreni cu 1026 des.

37) Strencovschie Vladimir Nic. dvor. din Ruseni cu 1155 desetine.

38) Sviderschii—Malearciuc Semen Stefan, dvor. din Polu Balinești cu 452 des.

39) Homovschii A. Vladislav din Nemirovca dvor. din Liublin cu 375 des.

40) Soroceanu Ted. Fedorovici, dvor. Ciorniția și Pol. Soloneț cu 319 des.

41) Știucu P. Ivan, gubernschi secretar din Bădiceni cu 784 desetini (ordin Stanislav cl. III).

42—43) Ergiu Gh. și Const. N., dvoreanini, din Napadovo cîte cu 521 desestini.

44) Eliat Evghenie Ivan, statschii soveatnic din Zaborna și Căprești cu 885 des.

45) Eliat Victor Evghenie *ucenii agronom* din Căprești cu 260 des.

In lista aceasta urmează apoi femeile, cari au drept de vot, dar nu pot fi eligibile.

46) Aleinicov Liubov Grigorovna din Pol Țepilova cu 360 desetini.

47) Apostopulo Evghenia Iv. Cuhureștii de sus cu 4900 desetini.

38) Aleinicova Nadejda P. din Vodeni și Gura Camencăi cu 1992 des.

49) Artencovscaia-Gulac Victoria C. din Pogorno cu 1139 des.

50) Asnaș Maria Egor din Anfisovca cu 1407 des.

51) Asnaș Evghenia Fedor, din Cuhureștii de jos cu 377 des.

52) Belen de Balin Elena Anton din Pol Soloneț, cu 183 des.

53) Boteanu Alexandra Fedor din Frătești cu 499 des.

54) Birjozovscaia Elisabeta C., din Rediul Mare cu 358 des.

55) Brjozovscaia Elena Vladonii, din Pol Soloneț și Pol Cerecău cu 1291 des.

56) Butini de Cațman Faina Alex. din Rădiu mare, cu 562 des.

57) Buznea Elena C. din Petreni și Dementrevca cu 313 des.

58) Von Vasilco Elena, Maria și Alexandra din Țaule, și Plop cu 900 des.

59) Ghintilă Ana Grig. din Pepeni cu 1142 des.

60) Demi Maria Vas. și Ecaterina Petru din Căprești cu 1754 des.

61) Dimo Ecaterina Hristofor din Pol Soloneț și Ciorniția cu 525 des.

62) Donici Zinaida Fedorovna din Cugureștii de jos cu 622 des.

63) Caracean Liubov Nic. din Mărculești cu 635 des.

64) Cansin Evg. Ivan, pin Hărtop cu 574 des.

65) Crupenschi Elis. Mih, din Poeni și Cușnirca cu 1039 des.

66) Crupenschi Eufr. Arist. din Ciutulești cu 1750 des.

67) Cotruț Evgh. Grig. din Hristici cu 190 des.

68) Lazu Vera Alex. din Bolboce cu 616 des.

69) Leonard Anastasia Step. din Andrieșeni și Hăsnășeni cu 2198 des.

70) Leonard Ecat. Pavlo din Cubolta cu 6575 des.

71) Malesevschi Atanasiia C., din Gărbuțcani cu 440 des.

72) Neshodovscaia Ecat. Egor., din Cerepcăuți cu 641 des.

73) Panin Liubov Alex. din Rublenița și Bujerovca cu 2194 des.

74) Pisarjevschi Vera C., din Petreni și Dementievca cu 513 des.

75) Plescov Nadejda Egorovna din Trifănești și Sevirov cu 1939 des.

76) Pișnenco Liubov Egor, din Egorovca cu 241 des.

77) Blajievscaia Elena Ivan. din Frătești de sus cu 671 des.

78) Zanga Evghenia și Nat. Gheorghiu, din Bălășești cu 394 des.

79) Revuțcaia Vera Nic., din Napadovo, cu 427 des.

80) Răscanu-Derejinschi Ecat. Alex., din Bolboce, cu 1189 des.

81) Smolenschi Sofia Grig., din Pepeni, cu 1142 des.

82) Semigradov Maria D., din Gvozdovo, cu 474 des.

83) Stroescu Ana Vas., din Malcouți, cu 184 des.

84) Meleghi Elena P., din Temeleuți, cu 882 des.

85) Sutulov Paraschiva Fedotovna, din Răduleni cu 659 des.

86) Trefort Ecnt. Matei, din Trifănești cu 318 des.

87) Ugriumov Efros. D., din Hutor Vanțino și Gvozdovo, cu 1393 des.

88) Torgoșev Sofia Egor, din Egorovna, cu 241 des.

89) Șevțov Elena Egor, din Cerepcăuți, cu 406 des.

90) Știucă Vera Mih., din Niurcani și Badiceni, cu 235 des.

91) Ergiu Nadejda Matei, din Vertijeni, cu 370 des.

92) Ergiu Ecat. și Nadejda Nic., din Cucueți cu 872 des.

93) Ergiu Elisaveta Hristofor, din Napadovo, cu 243 des.

Pe lîngă acești alegători înscriși *spisocul* mai dă încă „8 alegători, cari sînt puși sub interdicție ori sînt minori: Von Vasilco Gh. din Țaule și Plopi cu 338 des; Minorii lui Matei Gr. Cotruț din Hristici cu 303 des.; Cazimir Zinovia C. din Climăuți cu 952 des.; Cazmidarov Vera Ferd. din Cunici cu 396 des.; urmașii lui C. Fed. Cazimir din Cernoleuca cu 2632 des.; Minorii lui C. Alex. Ruso din Bolboce cu 515 des.; Rusu Nic. Alex. din Macarovca și Bolboce cu 2621 des.; minorii lui Vladimir N. Ergiu din Napadovo cu 379 des.

Socotind vedem că alegătorii col. I, cei 101 inși, barbați și femei, minori și interdicți, posedă o suprafață de 95,246 desetine numai în ținutul Sorocei, care are o întindere de 402,300 desetine, adică tocmai un sfert din întindere. In această boerime din loc elementul moldovenesc predomină, dar că au intrat prin încuscrire și cîțiva străini de neam, Ruși și Poloni.

Cele 3 ceasuri cîte le-am petrecut în sala de vot, cu ceaiuri și tratații la discreție, am făcut cunoștință cu mai toți boerii noștri Moldoveni și păstrez cea mai frumoasă amintire, căci văzui cum supt formă de interes străin se face o practică constituțională de vot, care poate desprinde mîne și descernerea unui interes moldovenesc, întru cît Zemstvourile sunt chemate a privighea de bunul mers al căilor de drum și de lumină națională.

Nimic nu e mort în Basarabia, totul încezește, iar cînd goarna va suna, scula-se-vor din morminte oasele strămbunilor spre a spune urmașilor de respunderile ce au pentru neam și limbă.

Gh. Ghibănescu

PRIMĂRIA COMUNEI IAȘI

Se aduce la cunoștința publicului că din cauza unor lucrări importante pe linia de aducțiune și care vor dura mai multe zile, debitarea apei cu începere de astă-zi nu se va face decît dimineața de la orele 7 la 9, iar seara numai de la 6—8.

In acest timp publicul este rugat a face cea mai mare economie de apă.

No. 27411 29 Septembrie 1912.

REINNOIREA ȘCOLII

Duminică, 30 Septembrie lc., se împlinesc trei ani de la executarea lui Ferrer, pedagogul martir al Spaniei. Cu acest prilej credem că pot interesa pe cititori ideile pentru cari marele educator s'a jertfit, înfățișîndu-le în traducerea propriului său spirit ce urmează supt titlul de mai sus.

Pentru aceia ce vor să reînoiască educațiunea copilărimii se prezintă două mijloace de acțiune: să lucreze la prefacerea școlii prin studiul copilului, dovedind științificește că alcătuirea actuală este defectuoasă și aducînd îmbunătățiri progresive; ori: să întemeeze școli nouă în cari se vor aplica deadreptul principiile ce răspund idealului ce și-l fac despre societate și despre oameni, aceia cari osîndesc convențiunile, prejudecățile, cruzimile, vicleșugurile și minciunile pe cari se întemeiază societatea modernă,

Intăiul mijloc prezintă negreșit multe avantaje. El răspunde unei concepțiuni evoluționare, ce vor apăra-o toți oamenii de știință și care, singura, după dînșii, va putea izbuti.

In teorie acești au dreptate și sîntem gata să li-o recunoaștem.

E vădit că demonstrațiunile psiholgii și ale fiziologiei trebuesc să aducă însemnate schimbări în metodele de educațiune; că institutorii, fiind în stare de a pricepe mai bine pe copil, vor putea mai bine să-și conformeze învățămîntul lor după legile firești. Convin chear că evoluțiunea aceasta se va înfăptui în senzul libertății, căci îs convins că constrîngerea nu-i de cît norma ignoranței și că educatorul cu adevarat demn de acest nume va obține totul de la spontaneitate, fiind-că va cunoaște dorințele copilului și va ști să-i secundeze dezvoltarea, pe nici-o altă cale de cît dîndu-i cea mai largă îndestulare posibilă.

Dar, în realitate, nu cred că acei ce luptă pentru emanciparea umană pot să se aștepte la mult de la acest mijloc. Ocîrmuirile au vegheat ori-cînd să fie tari și mari în educațiunea poporului. Ele știu mai bine ca ori-cine, că puterea li-i întemeiată aproape toată pe școlă. De aceia acaparează școala tot mai mult. A trecut vremea cînd se împotriveau împrăștierii instrucțiunii și cînd căutau să restrîngă educațiunea maselor. Tactica asta li era cu putință odinioară, pentrucă viața economică a națiunilor îngăduia ignoranța populară, care înlesnea dominațiunile. Dar împrejurările s'au schimbat. Progresele științei și descoperirile de orice soi au revoluționat condițiunile muncii și ale producțiunii. Nu mai este cu putință acum ca poporul să stea ignorant; trebue să fie instruit pentru ca situațiunea economică a unei țări să se menție și să propășească împotriva concurenței universale. De aceia ocîrmuirile au vrut o organizare tot mai complectă a școlii, nu că doar ele ar nădăjdui ca prin educațiune să se reînnoiască societatea ci fiind-că li trebue indivizi, muncitori, unelte mai perfecționate de muncă, spre a putea să fructifice întreprinderile industriale și capitalurile vîrîte într'însele.

Și s'au văzut ocîrmuirile cele mai reacționare urmînd această mișcare; ele au înțeles foarte bine că tactica veche devenea primejdioasă pentru viața economică a națiunilor și că trebuia să se adapteze educațiunea populară trebuințelor nouă.

N'ar fi cu cale însă a se crede că ocîrmuitorii nu știuseră să prevadă primejdiile ce le putea crea pentru dînșii dezvoltarea intelectuală a popoarelor, și că trebuiau să-și schimbe mijloacele de dominațiune.

Metodele lor s'au adaptat și ele condițiunilor nouă ale vieții și dînșii au căutat să păstreze direcțiunea ideilor în evoluțiune. Silindu-se să conserve credințele pe cari se întemeiase odinioară disciplina socială, dînșii au căutat să dea concepțiunilor, iscate din sforțarea științifică, o semnificare ce să nu poată vătama instituțiunile stabilite. Și tocmai de aceia au pus mîna pe școală. Dînșii cari, odinioară, lasau popilor grija educațiunii poporului, de oare-ce acestia se potriveau foarte bine pentru această treabă, învățămîntul lor fiind în slujba autorității lor, luară pretutindenea direcțiunea organizațiunii școlare.

Primejdia, pentru dînșii, se afla în deșteptarea inteligenței umane, la noua priveliște a vieții, în deșteptarea, în adîncul conștiințelor, a unei năzuințe de emancipare, Ar fi fost o nebunie să lupte împotriva puterilor în evoluțiune; trebuia să le canalizeze. Tocmai de aceia, departe de-a mai stărui în vechile procedee de guvernămînt, dînșii adoptară altele nouă, de-o eficacitate vădită. Nu era nevoe să fii înzestrat cu geniu spre a găsi această soluțiune; simpla constrîngere a faptelor făcu pe oamenii ocîrmuirii să înțeleagă ce trebuia de împotrivit primejdiilor apărute. Dînșii întemeiară deci scoli, căutară să împrăștie instrucțiunea din belșug și, dacă fură printre dînșii cari se împotriviră la început acestei îmboldiri — căci tendințele deosebite ce se știu favorizau pe unele dintre partidele politice în rivalitate,—cu toții pricepură curînd că era mai bine să cedeze și că cea mai nimerită tactică era să ssigure, prin mijloace nouă, apărarea intereselor și a principiilor. Se văzu deci producîndu-se lupte grozave pentru cucerirea școlii; aceste lupte se continuă cu invernare în toate țările: ici e societatea burgheză și republicană care triumfă; dincolo-i clericalismul. Toate partidele știu însemnatatea mizei și nu se dau înapoi de la nici-un sacrificiu ca să-și asigure izbînda. Strigătul lor al tuturora este: „Pentru și prin școală“! Și blîndul popor trebue să fie mișcat de atîta purtare de grijă. Toată lumea vrea ridicarea lui prin instrucțiune și fericirea lui deci colac peste pupăză. Odinioară, unii puteau să-i spună: „Aceia caută să te țină în ignoranță ca să te exploateze mai bine; noi te vrem instruit și liber!“ Acum, nu mai e cu putință: se clădesc școli în toate ungherele, supt tot felul de firme.

Francisco Ferrer.

Litere-Științe-Arte

Efectul oportunismului. — Ziarul local care reprezintă esclusiv „vederile“ d-lui A. C. Cuza e nemulțumit de modul cum se fac recenziile la „Viața Românească“:

„...O, recenziile „Vieții Romînești“!... Cît îs de interesante prin simptomele cari le caracterizează!

Ele ilustrează, pe deoparte, pe recenzenți—iluștri și fără să mai fie ilustrați!—iar pe de alta, un vechiu sistem, de un iezuitism fără pereche, al „Vieții Romînești“.

Aproape toți recenzenții sufăr de cel puțin unul din aceste păcate: ignoranță sau trufie nejustificată, care măi totdeauna degenerează în pedanterism. Cei mai mulți sufăr însă de ambele păcate.

Iar sistemul iezuitic de care pomenirăm e următorul: recenzezi, cu abundență de elogii, ceia ce-ți convine, sau mai exact ceia ce pleacă din oficina ta—și treci sub tăcere, sau critici negativ, chiar lucrările de valoare ale adversarilor tăi.

Dar despre moravurile cu adevărat „poporaniste“ ale „Vieții Romînești“, se va mai vorbi în coloanele acestui ziar. căci, în curînd, vom începe publicarea unui interesant studiu...“

Interesant, dar, mai cu seamă, interesat credem noi.

Adăogăm însă că direcțiunea și redacțiunea revistei iașane au meritat... blamul d-lui Cuza.

Cînd toată intelectualitatea romînă era alarmată și revoltată de „plagiatele“ economistului—singură „Viața Romînească“ dintr'un spirit de oportunism nu și-a spus cuvîntul.

Și iată... recunoștința d-lui Cuza, care —la timp—a știut să exploateze tăcerea importantei reviste iașane.

*

Spre a se comemora 100 de ani de la războiul franco-rus din 1811, s'a reprezentat la teatrul cel Mare din Moscova o piesă care nu are cel puțin nici forma unei cronici istorice: e o serie de discursuri rostite de generali, în sfîrșit o cronică „militară“ în toată puterea cuvîntului.

*

Răspunzînd unui cetitor care i-a adresat întrebarea despre probabilitățile răsboiului, ziarul „Le Temps“ crede că „dacă s'ar cifra probabilitățile, ar trebui să se reprezinte războiul prin 8 și pacea prin 2.

Este oare nevoe să mai adăugim însă că afacerile politice nu pot fi tratate ca și un pronostic de curse și că prin urmare, nu e posibilă nici-o concluzie“?

*

La Schauspielhaus din Münich s'a jucat săptămîna trecută o piesă care, după cît se pare, va avea un răsunet mondial. Piesa e a lui Birinski și intitulată „Dantul nebunilor“. Ea s'a reprezentat în acelaș timp la Berlin, la Viena și la New-York.

E tradusă în englezește, în franțuzește, în italienește, în limba suedeză, olandeză, poloneză—și chiar în japoneză,

*

STRUNA ZILEI

SE FACE FOC...

Primarul Botez a cumparat 1000 vagoane lemne pentru a concura pe d-nul Stamatiu, ajutorul d-sale.

Și primar și ajutor
Să 'ncălzească lumea vor...
Ambii fac negoț de lemne,—
Din acest motiv, pe semne,
Sunt reci *relațiile lor...*

INFORMAȚII

▪ Eri am anuntat în pripă că d. dr. Zosin va relua Duminică prelegerile sale pentru *cultura positivă*.

Adevărul este că d-sa va relua aceste prelegeri, însă nu Duminica aceasta, ci într'alta ce se va anunța la timp.

▪ Direcțiunea școalei comerciale de gradul al doilea n'a puimit încă autorizarea ministerială de a înființa o clasă I-a divizionară de care simte cea mai mare lipsă.

▪ La gimnuziul Alexandru cel Bun au reușit 2 din cei 8 candidați cari s'au prezentat pentru a doua oară la examenul de capacitate.

▪ Atelierele meseriașilor din centrul orașului sunt mereu onorate de vizitele d-lui inspector Dimitriu. De ce nu catadicsește d-sa să viziteze atelierele de la periferie, din cartierele sarace, ca să vadă *cui* impune noua lege sarcini atît de grele.

▪ La 15 Octombrie are loc în Capitală examenul de capacitate pentru caligrafie, a candidaților cari nu s'au prezentat ori-cari nu au reușit în Iunie.

▪ Reprezentațiile operetei Grigoriu cari atrag un public imens vor urma în modul următor:

In astă-sară *Sîmbătă 29 Septembrie* premiera **Prinț și Bandit;** Duminecă 30 Sept. în *matineu* **Suzana** cu dragalașa artistă Florica Florescu, iar *seara* **O noapte în Veneția;** Luni 1 Oct., superba operetă cu muzică delicioasă **Dușmanul Femeilor;** Marți 2 Octombrie **Contele de Luxenburg;** Mercuri 3 Octombrie **Gozpodărie poloneză** la care va asista un public imens; Joi 4 Octombrie **Dama în roș** în care trupa escelează; Vineri 5 Octombrie *după cererea generală* **Studentul cerșetor.**

La aceste alese și delicioase operete s'a dat întîlnire o lume imensă, admirabila trupă a d-lui Grigoriu obținînd cu ele un formidabil succes.

▪ La Debitul Badareu cu începere de azi se găsește zilnic deliciosul must dulce de Cotnar. Litrul 80 bani.

Mobile LOBEL
IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32
MARE ALEGERE ÎN
Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

Directorii de la Băncile de credit, din localitate, s'au întrunit aseară din nou, la Banca de Credit romîn.

S'a hotărît a se aştepta ultimul acestei luni, pentru a se avea un tablou mai exact de starea economică şi a se aviza apoi la mijloacele de îndreptare.

Azi dimineaţă au sosit în localitate d-nii Dikin, directorul general al Băncei de credit romîn şi Focşăneanu directorul Băncei comerciale din Bucureşti.

Ambii financiari vor avea o consfătuire cu directorii de Bancă din localitate, cu privire la criza financiară din Iaşi.

La administraţia financiară este un adevărat asalt, provocat de mulţimea, care doreşte să-şi scoată depozitele de la Casa de economie.

Sunt mai ales lucrătorii şi lucrătoarele evreice, cari se grăbesc a reintra în posesiunea micilor economii.

Poliţia a fost silită să organizeze un serviciu de ordine.

Febra-tifoidă.—In vederea epidemiilor de febră tifoidă, direcţia generală a serviciului sanitar, a trimis serviciului sanitar local, adresa următoare:

„Vă atragem serios atenţiunea asupra faptului, că în toata ţara epidemia de febră tifoidă a început să ia proporţii.

Acest flagel ameninţă să decimeze populaţia şi d-stre ştiţi cît e de greu de alcătuit o campanie profilactică cînd boala a luat proporţii.

Vă invităm dar să luaţi cele mai stricte măsuri de combatere şi de sterilizare a focarelor. atunci cînd ele abia încep, transportîndu-vă personal cît mai des la faţa locului, installînd pe medicii de circumscripţie în focarele mari pînă ce toate măsurile de sterilizare a apelor se vor face şi pînă ce se vor izola toţi bolnavii. Obligaţi pe agenţii sanitari ai cercurilor să facă o viguroasă propagandă sanitară, făcîndu-i răspunzători de nedescoderirea cazurilor la timp dar în acelaş timp arătaţi medicilor că direcţia va lua stricte măsuri în contra acelora, care se sprijină numai pe activitatea agenţilor sanitari şi cred că pot arunca esclusiv răspunderea asupra lor.

La sfîrşit circulara de mai sus prevede că inspectorii sanitari vor inspecta în fiecare judeţ activitatea medicilor însărcinaţi cu combaterea acestei epidemii şi nu va acorda nici un concediu medicilor funcţionari".

Următorii au fost numiţi profesori, cu titul provizor, la liceul militar din Iaşi; d. Ioan Bejan, limba latină, în locul d-lui Calistrat Hogaş, demisionat; R. Manoliu, limba Romînă şi Valentin Bude, limba Germană şi limba Romînă.

Desinfectările. — D. dr. Floru, medic şef al oraşului, a dat publicităţei, o ordonanţă, cu privire la desinfectări, din care extragem următoarele:

Operaţiunea desinfectărei este legalminte obligatorie, în cazuri de boli molipsitoare:

Operaţiunile de desinfectare se fac în mod gratuit, de serviciul sanitar al oraşului, prin aparatele de care dispune şi de către personalul, plătit în acest scop.

Persoanele cu dare de mînă, sunt obligate a-şi procura substanţele desinfectante, ca var, etc., după indicaţii şi a pune la îndemînă combustibilul necesar, la funcţionarea etuvelor. Pentru substanţele desinfectante, care urmează a fi furnizate de la farmacii, serviciul sanitar va elibera ordonanţe medicale, în comptul celor interesaţi. Aceste substanţe se vor înmîna personalului serviciului sanitar la presentare, în cantităţile prescrise.

Persoanele, la locuinţele cărora urmează a se face desinfectarea, vor fi înştiinţate cel mult 24 ore înainte de timpul cînd se va face desinfectarea.

Nici un obiect nu se deteriorează prin desinfectare.

Şcolare.—D-ra Elisa Dărăbăneanu de la şcoala din Gîrliceni, jud. Constanţa a fost transferată la şcoala din Grănişti, jud. Dorohoi.

— Pe ziua de 1 Oct. d. C, Nemţeanu, învăţător la şcoala din Gogealic judeţul Constanţa, a fost detaşat la catedra d-lui Mihailescu, care la rîndul său, a fost detaşat ca sub-revizor şcolar la Suceava.

— Invăţătorul Bogdan de la şcoala din Fîntînele, jud. Botoşani a fost transferat la şcoala Dorobanţu (Iaşi).

— D-na Ana Grigorcea de la şcoala din Lipovaţa, jud. Vaslui, a obţinut un concediu de o lună, în care timp va fi suplinită de d-ra Alexandrescu.

Sergentul de poliţie, din răspîntiea străzei Sărăriea cu I. C. Brăteauu a fost astă noapte maltratat de către numiţii Butnariu funcţionar la poştă şi Voican.

Unirea educatoarelor romîne îşi va reincepe seria şedinţelor obicinuite Joi, 4 Octombrie, orele 4 p. m.

Se vor hotărî cîteva chestiuni de activitate practică, apoi se va vorbi despre „Femeea Suedeză".

D. Perieţeanu, subadministratorul Băncei Comerciale, găsind într'o cabină 2000 lei, i-a înapoiat posesorului, d. A. Löbel, căruia i-a făcut astfel o plăcută surpriză.

Ce va fi anul acesta la teatrul naţional. — După reprezentaţiile admirabilei trupe de operete Grigoriu, care ne vor lasa o amintire plăcută care nu se va uita, se va deschide stagiunea trupei dramatice cu piese de regretatul Caragiale.

Vor urma apoi la 22 şi 23 Oct. a. c. reprezentaţiile de gală date de marea artistă franceză **Renée Parny**, care e în turneu în Europa cu o trupă de primul rang. Această răsfăţată a publicului select francez e una din cele mai talentate interprete a repertorului modern.

A repurtat succese strălucite în *L'Enfant de l'Amour* a maestrului francez Henry Bataille în care interpretează puternicul rol Liane Orland, apoi în *L'Aiglon* a celuilalt mare maestru Rostand, dînsa e mai mult de cît strălucită. Aceste mult aşteptate reprezentaţii sunt tot în agentura cunoscutei noastre agenţii teatrale „Thalia" a d-lui T. P. Maximovici.

Doamna dr. Suzana Grossi, s'a întors în localitate şi dă consultaţii între orele 1—4.

Ştirea dată de un ziar de dimineaţă, că domnul, P. P. Carp s'ar fi întors la Ţibăneşti, nu este exactă.

Domnul P. P. Carp se află la Bucureşti.

Curtea cu juri, a judecat astă-zi procesul săteanului V. Gh. Cojocariu, acuzat de crimă săvîrşită asupra consăteanului său Vasile Melinte, din comuna Tomeşti pe care l'a ucis cu un foc de puşcă, în luna Iunie.

Curtea, în urma verdictului afirmativ al juraţilor, l'a condemnat la 7 ani recluziune.

In „Evenimentul" de aseară a eşit o informaţiune, prin care se pretinde că medicul şef al oraşului inspectînd brutăriile din centrul oraşului, ar fi constatat că una din cele mai igienice şi curate pitării de lux din oraş e a d-lui Moise Grinberg (fost Forşt) din str. I. C. Brătianu.

Luînd informaţiuni precise, reiesă că medicul şef al oraşului nu a inspectat brutăriile aceste zile, aşa că pretinsele constatări la brutăria Moise Grinberg sunt încercări de reclamă din partea ziarului asanator de moravuri.

De la 1 Octombrie, cursurile şcoalelor primare urbane va fi de la 9—12 şi de la 2—4 p. m.

Noul program de astă seară Sîmbătă al teatrului cinematografic Pathé-Frères din Sala Circului Sidoli, cuprinde între altele:

Catastrofa (Le secret du vieux moulin). Film danez de mare artă în două părţi. toate rolurile sunt cu măestrie interpretate de cei mai distinşi artişti dramatici ai teatrului din Kopenhaga.

Se repetă după insistenţele unanime: Logodnica Morţei, (film danez). Intreaga piesă are o deosebită punere în scenă. Rolurile sunt magistrale printr'o neîntrecută interpretare a întregei companii dramatice a teatrului regal din Kopenhaga.

Moda şi pălăriile mari, scene foarte humoristice.

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua, iar seara reprezentaţie obişnuită.

Noul program viitor se reprezintă: mîne seară Duminică 30 Septemb.

Peste cîteva zile: „Lanţuri sfărîmate" dramă în 2 părţi, cu d-ra *Paz Ferrer* (de la Odéon) fiica lui Francesco Ferrer. eroul libertăţei, împuşcat la Barcelona.

Dela 25 Septembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		60
Caş şi urdă dulce		2.20
Brînză de oi de putină		1.80
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul 0.40, oca		0.60
Struguri pentru masă	80 b. kgr.	
Caşcaval greçesc		2.60

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 29 Septembrie

Ruperea negocierilor de pace între Turcia şi Italia

Tratativele pentru încheerea păcei au eşuat—Declaraţiile ziarului Tribuna.—Acţiunea militară a Italiei.—Escadra italiană în Marea Egee.

Onichi.—Atunci cînd acordul asupra punctelor principale pentru pacea cu Italia, erau deja stabilite, Turcia a pus înainte noui pretenţiuni inacceptabile.

Negocierele în vederea păcei vor fi suspendate şi războiul în contra Turciei va fi dus de Italia, cu cea mai mare energie.

*

Roma.—Se anunţă oficial că prima escadră comandată de amiralul Viale, aflată în Italia, a primit ordinul de a fi gata spre a pleca în marea Egee.

*

Roma.—Comentînd depeşa sa de la Onichi, ziarul Tribuna relevează că Italia s'a prezentat la negocierile de pace cu un spirit echitabil şi de largă generozitate de vederi gîndindu-se numai la scopul ce-şi propusese şi la salvarea intereselor sale supreme, fără nici o dorinţă de a exploata situaţia sa favorabilă şi fără nici o ură contra adversarului.

Ziarul adaugă că Italia a menţinut condiţiunile de pace faţă de formidabilele ameninţări balcanice, care opresc ameninţările ce i vin din toate părţile, de oare ce după ruperea negocierilor, acţiunea miliară a Italiei va lua chiar o direcţiune pentru a lovi de moarte pe adversar.

*

Paris.—Primele ştiri sosite la Paris din izvor otoman prevăd iminenta dispariţie a ultimilor dificultăţi şi semnarea păcei italo-turcă. Această ştire a sosit cu cît-va timp înainte de cea din Roma care a anunţat ruperea negocierilor.

Dr. A. SPIRT

specializat la Paris şi Berlin în bolile de gură, gît, nas, şi ureche se stabileşte de la 26 Octombrie 1912 în Iaşi, **strada Ştefan-cel-Mare No. 47** *vis-à-vis de Mitropolie.*

Creditele militare Austro-ungare

Marea mobilizare în Turcia

Important Consiliu de Miniştri la Athena

Viena. — Creditele extraordinare militare supuse delegaţiunilor, prevăd în total 173 milioane dintre care 125 de milioane pentru material de război, la fortificaţii 53, pentru marină repartizate pe 3 ani. Pentru 1912 sînt cerute 81.6 milioane dintre care 41.6 pentru materialul de artilerie şi măsuri de fortificaţii la graniţă şi dezvoltarea aviaţiunei militare: 13 milioane pentru construcţia a doua monitoare pe Dunăre, a două şalupe patrule, şase torpiloare, două submarine, un doc plutitor, 27 milioane pentru a grăbi sfîrşirea vaselor în construcţie.

*

Constantinopol. — Se asigură că nota puterilor va fi discutată mîne în mod definitiv în consiliul de miniştri de mîne. După ziare consiliul de miniştri de eri a luat cunoştinţă de importantele depeşi ale ambasadorilor turci la Viena, Paris, Petersburg şi Londra şi a le transmite instrucţiunile trebuitoare.

Ministrul de externe a declarat unui redactor de la un ziar armenesc că la caz de nevoie toţi barbaţii în vrîstă de 45 ani şi mai mult vor fi mobilizaţi.

Numeroşi musulmani din Bulgaria au sosit eri aici.

*

Atena.— Azi la orele 11 dimineaţa s'a ţinut un consiliu de miniştri sub preşedinţia regelui.

Procesul tramvaiului

Bucureşti. — Azi a început înaintea Curţei de Apel s. II, desbaterea în procesul dintre Primărie şi societatea de tramvaie.

Curtea e prezidată de d. E. Dobrescu. Societatea e reprezentată prin d-nii: Bădescu, C. Nacu, M. Antonescu şi M. Antonescu.

Primăria este representată prin d-nii: Fleva, Matei Cantacuzino, P. Misir şi Rosenthal.

D. Schina, consilier la această Curte, nu ia parte la proces. Curtea se compune astfel din d-nii Dobrescu, Urlăţeanu, D. Florescu, G. Mavrus şi Aurel Procopiu.

Inainte de a intra în desbateri, d. Fleva prezintă o cerere, prin care recuză pe d-nii consilieri Dobrescu şi Urlăţeanu.

Desbaterile continuă.

Intrunirea Comitetului executv liberal

Raporturile dintre partide

Bucureşti.—Comitetul executiv liberal, s'a întrunit azi dimineaţă, sub preşedenţia d-lui Ionel Brătianu.

S'a discutat chestia reluărei raporturilor între partide şi eventual cu un guvern Carp.

S'a hotărît ca partidul liberal să nu reia raporturile cu partidul conservator, atâta timp cît nu se vor retracta atât atacurile personale aduse şefului partidului liberal, cât şi acuzarea că partidul liberal ar fi un partid de afaceri.

S'a hotărât ca retractarea să fie formală şi publică.

Această retractare să se facă de domnul Carp domnului Brătianu, şi în urmă, la Senat, la discuţia Mesagiului, adică cu acelaşi prilej, cu care s'a produs atacul.

In cazul când această retractare nu se va face, comitetul executiv a hotărît ca să nu reia raporturile cu partidul advers în nici o împrejurare, a nu da nici un concurs fie chiar în eventuala agravare a situaţiei externe, şi a nu lua parte la alegeri.

Hotărârele aceste s'au luat cu unanimitate.

Succesul trupelor muntenegrene

Malisorii se rallează cu Muntenegrenii

10 batalioane turcoşti înconjurate

Belgrad.—Trupele muntenegrene au cucerit fortăreaţa Sepceanec. Comandantul fortăreţei a fost făcut prizonier.

Malisorii s'au raliat cu Muntenegrenii şi luptă contra turcilor.

*

Belgrad.—Prin un comunicat guvernul arată, că refuză voluntarii, de oare-ce ţara dispune de trupe suficiente.

*

Sofia.—Aseară s'a ţinut un consiliu de răsboiu, la care s'a adus la cunoştinţă că Turcia adună numeroase trupe lîngă Adrianopol.

Consiliul a luat importante hotăriri.

*

Sofia.—Nota bulgară, ca răspuns la nota Austro-rusă, va fi înaintată mîine.

*

Sofia.—Ataşatul militar al Austriei, s'a prezintat eri la ministerul de răsboiu şi a făcut cunoscut hotărîrea guvernului austriac, de a nu face greutăţi trecerea de arme. destinate pentru trupele bulgare.

*

Sofia.— La consiliu de răsboiu ce s'a ţinut eri, a participat d. Dobrovici secretaeul regelui.

Londra.— Ştiri de pe cîmpul de răsboiu, arată că 18 batalioane turceşti, sunt înconjurate de trupele muntenegrene, în apropiere de rîul Lim.

O importantă măsură militară

Bucureşti.—Produce senzaţie ordinul dat astă-zi, prin care contigentul 1911, care urma să fie concediat la 1 Octomhrie, se reţine sub arme până la 1 Noembrie.

Tot astă-zi s'a dat ordinul, prin care se chiamă sub arme contigentul 1913, începând de astă-zi.

Ordinele au fost date individuale.

Situaţia politică

Consiliul de ministri.—In chestia concentrărei.—Mobilizarea.—D. Carp la Ţibăneşti.—Cînd se va rezolvi criza politică?

Bucureşti.—Aseară s'a ţinut un consiliu de miniştri, sub preşedinţia d-lui Maiorescu.

Consiliul s'a ocupat de situaţia politică internă. Părerea a fost că sunt simptome că concentrarea conservatoare se va realiza.

In privinţa atitudinei Romîniei faţă de evenimentele din Balcani, s'a aratat că ea este aceiaşi, ca şi pînă acuma.

Pentru moment nu se va ordona nici o mobilizare.

*

D. Carp pleacă azi la Ţibăneşti, iar Mercuri se va întoarce în Capitală, cînd va avea loc întrevederea decizivă între d-nii Carp şi Tache Ionescu.

*

In unele cercuri se afirmă că d. Carp ezită a face declaraţiunile cerute de liberali, pentru a restabili raporturile între partide.

D-ra MALIA HIRSCHENSOHN
ISIDOR WERNER
LOGODIŢI
Felicitările se primesc Duminecă orele 2 p. m. la d. Iosef Hirschensohn

Profesoară de piano
predă lecţiuni la domiciliu şi în familii. Condiţiuni avantajoase.
A se adresa str. *Sărăriei No. 83*

Nicolae Popovici
Masseur şi Operator de bătături
Servesc la domiciliu. Rog a se adresa printr'o carte postală.
Strada Sălcilor No. 12

De Inchiriet
Strada Lascar Catargi 5 foastă Romînă 2 apartamente a 3 odăi sus şi sufragerie, plus atenanse în subsol, apă, canal.
A se adresa Doamnei Unter Păcurari 37

La Farmacia Dr. Ratianu — IAŞI —
este vacant un loc de elev pentru un tînăr cu bune referenţe, care doreşte a îmbrăţişa cariera farmaciei.

Dr. H. SOLOMOVICI
Specialist în boale de
— NAS, GÎT ŞI URECHI —
Ord. 9—10 a. m. şi 3—6 p. m.
67 Str. Cuza-Vodă 67

„HÉLÈNE"
Magazin de Mode şi Furnituri
Iaşi str. Lăpuşneanu 30
Anunţă că, revenită din străinătate a, adus de la marile case de mode din **Paris, Berlin, şi Viena,** *o variată colecţiune* **de pălării** *modele ultimele creaţiuni, cum şi* **forme negarnisite** *în toate genurile moderne.*
Bogat asortată cu **toate furniturile** *de modă aripi, pene, pleureuse, flori, etc. Preţuri extrem* **de convenabile.**

30-40 metri grilaj de fer *pentru balcon se caută.*
Adresa la Tipografia H. Goldner.

Orfană de 22 ani
400,000 Mărci zestre în numerar doreşte **căsătorie grabnică.** *Schlesinger, Berlin 18.*

Magasinul de Muzică
„MICHELS OHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC şi APERITIF

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
L. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

!!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE" KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Reprezentant pentru — Romînia — **H. SIEBENRICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

„ANCORA"

ANKER

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Aprobată prin decretul Ministerului de Iuţerne i şi r No. 10141 din 1 Dec. 1858.
Concesionată pentru România prin înaltul decret domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Dec. 1911 Lei 212 Milioane
Rezerve de premii şi fond. asociaţiunilor Lei 177 Milioane
Asigurări lichidate „ 430 „

Situaţia asigurărilor la 31 Dec. 1911
92.127 poliţe de lei 654.389.154 64 | 100
lei 1,925.501 72 | 100 **rentă**

Cauţiunile depuse la Casă de depuneri din Bucureşti.
Lei 7.453.500 ca garanţie pentru asiguraţii din România.

In anul 1911 s'au plătit asiguraţilor ca dividende
Lei 1,936,253 63 | 100

Societatea „Ancora" încheie;
Asigurări pe caz de viaţă şi deces în combinaţiune cu scutirea de plata premiilor şi oferirea unei rente în caz de invaliditate.
Asemenea toate celelalte combinaţiuni moderne—cu şi fără examen medical.
Avantagii deosebite ce societatea „Ancora" (Anker) acordă asiguraţilor săi: Inatacabilitatea poliţei.
Prelungirea automatică.
(Neanulabilitatea asigurării).
Poliţa universală.
Plata imediată şi integrală a sumei asigurate.
Preţ mare de rescumpărare etc. etc

Direcţiunea pentru România, BUCUREŞTI
Agentul general pentru Iaşi.
IOSEPH POPPER,
Strada I. C. BRATIANU No. 166
(fostă strada de Sus)

INSTITUT POLITECHNIC Frankenhausen a K. (GERMANIA)
Sect. de ing. pentru ingineri gen. şi constr. de maşini agricole, electrot. architect şi de construcţii.
Laboratorii mari

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1850

Casă de Incredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri Ieftene

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Mousquette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSQUETTE [illegible] *Nevralgii* [illegible] de tămîiă, *Migrene, Guturaiu, Durere de cap, Durere de dinţi, Durere de urechi, Durere de spate şi de reni* [illegible] de tăcere [illegible] *Reumatism* [illegible]

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSQUETTE [illegible] la [illegible] în [illegible] cu câte 3 hapuri [illegible] dimineaţă, [illegible] la [illegible], [illegible] la [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] la [illegible], [illegible] la cină, [illegible] **nu trebue să le ia mai mult de cât 4 pe zi.**

[illegible] LES VÉRITABLES PILULES MOUSQUETTE de CLIN & Cie, de PARIS. [illegible] *se pot găsi la toţi farmaciştii şi Droguerii.*

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice.